

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ TUTANAK DERGİSİ

CİLT : 13

**62'nci Birleşim
29 Mart 2016 Salı**

(TBMM Tutanak Hizmetleri Başkanlığı tarafından hazırlanan bu Tutanak Dergisi'nde yer alan ve kâtip üyeler tarafından okunmuş bulunan her tür belge ile konuşmacılar tarafından ifade edilmiş ve tırnak içinde belirtilmiş alıntı sözler aslına uygun olarak yazılmıştır.)

İ Ç İ N D E K İ L E R

	<u>Sayfa</u>
I.- GEÇEN TUTANAK ÖZETİ	7
II.- GELEN KÂĞITLAR	10
III.- YOKLAMALAR	62,63
IV.- KAPALI OTURUMLAR	64
(ÜÇÜNCÜ OTURUM)	
(Kapalıdır)	
V.- GÜNDEM DIŞI KONUŞMALAR	65
A) MİLLETVEKİLLERİNİN GÜNDEM DIŞI KONUŞMALARI	65:69
1.- Uşak Milletvekili Özkan Yalım'ın, çiftçilerin vergisiz mazot kullanabilmelerine ilişkin gündem dışı konuşması	65:66
2.- Konya Milletvekili Mustafa Kalaycı'nın, geçici ve mevsimlik işçilerin sorunlarına ilişkin gündem dışı konuşması	66:67

3.- Manisa Milletvekili Selçuk Özdağ'ın, Muhsin Yazıcıoğlu'nun vefatının 7'nci yıl dönümüne ilişkin gündem dışı konuşması

67:69

VI.- AÇIKLAMALAR

69,100,102,104,109,141,157

1.- İzmir Milletvekili Oktay Vural'ın, MHP Grubu olarak, ölümünün 7'nci yıl dönümünde Muhsin Yazıcıoğlu'nu rahmetle andıklarına ve babasının vefatı nedeniyle Yalova Milletvekili Muharrem İnce'ye başsağlığı dilediklerine ilişkin açıklaması

69:70

2.- Manisa Milletvekili Özgür Özel'in, CHP Grubu olarak, ölümünün 7'nci yıl dönümünde Muhsin Yazıcıoğlu ile ölümünün 43'üncü yıl dönümünde Âşık Veysel'i rahmetle andıklarına ve babasının vefatı nedeniyle Yalova Milletvekili Muharrem İnce'ye başsağlığı dileğinde bulunanlara teşekkür ettiklerine ilişkin açıklaması

70

3.- Amasya Milletvekili Mehmet Naci Bostancı'nın, ölümünün 7'nci yıl dönümünde Muhsin Yazıcıoğlu ile ölümünün 43'üncü yıl dönümünde Âşık Veysel'i rahmetle andığına ve babasının vefatı nedeniyle Yalova Milletvekili Muharrem İnce'ye başsağlığı dilediğine ilişkin açıklaması

70

4.- Diyarbakır Milletvekili İdris Baluken'in, HDP Grubu olarak, babasının vefatı nedeniyle Yalova Milletvekili Muharrem İnce'ye başsağlığı dilediklerine ve AKP'nin uzun süredir hukuk dışı bir şekilde uyguladığı sokağa çıkma yasaklarının devam ettiği bazı yerlerde insanlık dışı uygulamalar olduğuna ilişkin açıklaması

71

5.- Manisa Milletvekili Erkan Akçay'ın, şehitlere Allah'tan rahmet ve babasının vefatı nedeniyle Yalova Milletvekili Muharrem İnce'ye başsağlığı dilediğine, ölümünün 7'nci yıl dönümünde Muhsin Yazıcıoğlu ile ölümünün 43'üncü yıl dönümünde Âşık Veysel'i rahmetle andığına, Kütüphane Haftası'na ve 18/2/2005 tarihinde hayatını kaybeden “eşekli kütüphaneci” Mustafa Güzelgöz'ü rahmetle andığına ilişkin açıklaması

71:72

6.- Kahramanmaraş Milletvekili İmran Kılıç'ın, İzmir Milletvekili Müslüm Doğan'ın CHP grup önerisi üzerinde yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

100

7.- Sivas Milletvekili Hilmi Bilgin'in, İzmir Milletvekili Müslüm Doğan ile Ankara Milletvekili Mustafa Mit'in CHP grup önerisi üzerinde yaptıkları konuşmalarındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

102

8.- Tokat Milletvekili Coşkun Çakır'ın, Uşak Milletvekili Özkan Yalım'ın yerinden dinleyici locasındaki vatandaşlara hitap etmesinin doğru bir tutum olmadığına ilişkin açıklaması

104

9.- Manisa Milletvekili Özgür Özel'in, Mecliste tartışmaların sözlü ve fiilî şiddete dönüşmemesi için herkesin dikkatli olması gerektiğine ilişkin açıklaması

104:105

10.- Manisa Milletvekili Özgür Özel'in, Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurulunun sadece Hükûmet ile Cumhurbaşkanının atadığı kişilerden oluşmasının sıkıntı yaratacağına ve bu konuda gruplar ve bakanlar arasında bir müzakere yapılmasında fayda olduğuna ilişkin açıklaması 109:110

11.- Diyarbakır Milletvekili İdris Baluken'in, insan haklarıyla ilgili süreçlerin Cumhurbaşkanı ve Hükûmetin inisiyatifinde oluşturulmuş bir kurul tarafından yürütülmesinin uluslararası sözleşmelere aykırı olduğuna ve bu konuda muhalefetle istişare edilerek bir ortaklaşma arayışına başvurulması gerektiğine ilişkin açıklaması 111:112

12.- Manisa Milletvekili Özgür Özel'in, 149 sıra sayılı Kanun Tasarısı'nın tümü üzerinde Hükûmetin konuşma yapmamasını garipsediğine ilişkin açıklaması 141

13.- Diyarbakır Milletvekili İdris Baluken'in, Hükûmetin elinde yurttaşların güvenliğini tehdit edecek bilgiler varsa bunun kamuoyuyla paylaşılması gerektiğine ilişkin açıklaması 141:142

14.- Tokat Milletvekili Coşkun Çakır'ın, Manisa Milletvekili Özgür Özel'in yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması 142:143

15.- Manisa Milletvekili Özgür Özel'in, Tokat Milletvekili Coşkun Çakır'ın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması 143

16.- Diyarbakır Milletvekili İdris Baluken'in, Meclis kürsüsünden bilgi alma hakkının Hükûmet tarafından açık bir şekilde ihlal edildiğine ve yapılacak yasal düzenleme uluslararası sözleşmelere aykırı olduğu için ihtiyacı karşılayamayacağına ilişkin açıklaması 143:144

17.- İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu Başkanı Mustafa Yeneroğlu'nun, Diyarbakır Milletvekili İdris Baluken'in yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması 144:146

18.- Diyarbakır Milletvekili İdris Baluken'in, Hakkâri Yüksekova'da insanlık tarihine geçecek utanç verici manzaralar olduğuna ve bu tablonun sorumlusu olan Hakkâri Valisi ve Yüksekova Kaymakamının görevden alınmaları gerektiğine ilişkin açıklaması 157:158

VII.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI

72

1.- Oturum Başkanı TBMM Başkan Vekili Ahmet Aydın'ın, Yalova Milletvekili Muharrem İnce ile Samsun Milletvekili Erhan Usta'ya babalarının vefatı nedeniyle başsağlığı dilediğine, terörle mücadelede şehit olanlar ile Muhsin Yazıcıoğlu ve Âşık Veysel'e Allah'tan rahmet dilediğine ilişkin konuşması 72:73

VIII.- BAŞKANLIĞIN GENEL KURULA SUNUŞLARI**73,105***A) TEZKERELER*

73

1.- Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığının, Norveç Parlamentosu Dışişleri ve Savunma Komitesi Başkanlığı heyetinin ülkemizi ziyaret etmesinin Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlık Divanının 25/2/2016 tarihli 6 sayılı Kararı'yla uygun bulunduğuna ilişkin tezkeresi (3/640)

73

B) MECLİS ARAŞTIRMASI ÖNERGELERİ

73:78

1.- Trabzon Milletvekili Haluk Pekşen ve 25 milletvekilinin, Karadeniz Bölgesi'nde yaşanan sel felaketlerinin nedenlerinin araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/127)

73:75

2.- Antalya Milletvekili Niyazi Nefi Kara ve 24 milletvekilinin, askerlik görevi esnasında yaşanan şüpheli ölümlerinin araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/128)

75:76

3.- İstanbul Milletvekili Ali Özcan ve 26 milletvekilinin, Türkiye İstatistik Kurumunun memur ve emekli maaşlarının zam oranlarının belirlenmesinde kullandığı verilerin araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/129)

77:78

C) GENSORU ÖNERGELERİ

78:81

1.- HDP Grubu adına Grup Başkan Vekilleri Diyarbakır Milletvekili İdris Baluken ve Diyarbakır Milletvekili Çağlar Demirel'in, yargı erkini baskı altına aldığı ve yönlendirdiği, kuvvetler ayrılığı ilkesine ve Anayasa'ya aykırı yaklaşımlarda bulunduğu iddiasıyla Adalet Bakanı Bekir Bozdağ hakkında gensoru açılmasına ilişkin önergesi (11/3)

78:80

2.- HDP Grubu adına Grup Başkan Vekilleri Diyarbakır Milletvekili İdris Baluken ve Diyarbakır Milletvekili Çağlar Demirel'in, çocuklara yönelik cinsel istismarı ve kadınlara yönelik şiddeti önlemede ihmali bulunduğu iddiasıyla Aile ve Sosyal Politikalar Bakanı Sema Ramazanoğlu hakkında gensoru açılmasına ilişkin önergesi (11/4)

80:81

D) ÖNERGELER

105:108

1.- İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu'nun (2/185) esas numaralı, Toplumsal Mutabakat Komisyonu ile Ortak Akıl Heyeti Kurulması Hakkında Kanun Teklifi'nin doğrudan gündeme alınmasına ilişkin önergesi (4/22)

105:108

IX.- ÖNERİLER**82,91,100,103***A) SİYASİ PARTİ GRUBU ÖNERİLERİ*

82:90,91:99,100:102,103

1.- HDP Grubunun, Van Milletvekili Bedia Özgökçe Ertan ve arkadaşları tarafından, cezaevlerinde bulunan tutuklu ve hükümlülerin keyfi olarak başka cezaevlerine nakledilmesinin nedenlerinin ve sonuçlarının araştırılması ile mahpuslara yönelik bu türden keyfi uygulamalara karşı önlemlerin alınması amacıyla 15/1/2016 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin, Genel Kurulun 29 Mart 2016 Salı günü birleşiminde sunuşlarda okunmasına ve ön görüşmelerinin aynı tarihli birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi

82:90,91

2.- CHP Grubunun, Sivas Milletvekili Ali Akyıldız ve arkadaşları tarafından, Sivas Demir Çelik Fabrikası işçilerinin sorunlarının araştırılması amacıyla 25/1/2016 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin, Genel Kurulun 29 Mart 2016 Salı günü birleşiminde sunuşlarda okunmasına ve ön görüşmelerinin aynı tarihli birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi

92:99,100:102,103

X.- SATAŞMALARA İLİŞKİN KONUŞMALAR**91,134,140,147,150**

1.- Muş Milletvekili Burcu Çelik Özkan'ın, Bursa Milletvekili Hakan Çavuşoğlu'nun HDP grup önerisi üzerinde yaptığı konuşması sırasında HDP Grubuna sataşması nedeniyle konuşması

91

2.- Malatya Milletvekili Veli Ağbaba'nın, Sakarya Milletvekili Ali İhsan Yavuz'un 149 sıra sayılı Kanun Tasarısı'nın tümü üzerinde şahsı adına yaptığı konuşması sırasında Cumhuriyet Halk Partisine sataşması nedeniyle konuşması

134

3.- Malatya Milletvekili Veli Ağbaba'nın, Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanı Faruk Çelik'in 149 sıra sayılı Kanun Tasarısı'nın tümü üzerindeki soru-cevap işlemi sırasında şahsına sataşması nedeniyle konuşması

140

4.- Kars Milletvekili Ayhan Bilgen'in, İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu Başkanı Mustafa Yeneroğlu'nun yaptığı açıklaması sırasında HDP Grubuna sataşması nedeniyle konuşması

147

5.- Amasya Milletvekili Mehmet Naci Bostancı'nın, Afyonkarahisar Milletvekili Mehmet Parsak'ın 149 sıra sayılı Kanun Tasarısı'nın birinci bölümü üzerinde MHP Grubu adına yaptığı konuşması sırasında AK PARTİ Grubuna sataşması nedeniyle konuşması

150:151

XI.- KANUN TASARILARI VE TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER**109,116,134,141,147,151,158***A) KANUN TASARI VE TEKLİFLERİ*

109,116:133,134:139,141,

147:150,151:157,158:167

1.- Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanunu Tasarısı (1/596) ile Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonu ve İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu Raporları (S. Sayısı: 149)

109,116:133,134:139,141,

147:150,151:157,158:167

2.- İş Kanunu ile Türkiye İş Kurumu Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı (1/597) ve Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler Komisyonu Raporu (S.Sayısı: 170)

167

XII.- USUL HAKKINDA GÖRÜŞMELER

112

1.- 149 sıra sayılı Kanun Tasarısı'nın Anayasa'ya aykırı olduğu gerekçesiyle görüşmelerinin yapılmasının İç Tüzük hükümlerine uygun olup olmadığı hakkında

112:115

XIII.- YAZILI SORULAR VE CEVAPLARI

168

1.- Isparta Milletvekili İrfan Bakır'ın, Isparta ilinde sanayi sektörünün geliştirilmesi amacıyla teşvik imkânlarının artırılmasına ilişkin sorusu ve Ekonomi Bakanı Mustafa Elitaş'ın cevabı (7/1742)

168:171

2.- Hatay Milletvekili Mehmet Necmettin Ahrazoğlu'nun, Başbakanlık teşkilatında kullanılan bilgisayarların işletim sistemlerine ilişkin Başbakan'dan,

Bağlı kurum ve kuruluşlarda kullanılan bilgisayarların işletim sistemlerine ilişkin,

Soruları ve Başbakan Yardımcısı Lütfi Elvan'ın cevabı (7/2110) (7/2144)

172:176

3.- Malatya Milletvekili Veli Ağbaba'nın, taşeron işçi ile kadrolu ve sözleşmeli personel verilerine ilişkin Başbakan'dan sorusu ve Başbakan Yardımcısı Lütfi Elvan'ın cevabı (7/2122)

177:179

4.- Hatay Milletvekili Mehmet Necmettin Ahrazoğlu'nun, Bakanlık teşkilatında kullanılan bilgisayarların işletim sistemlerine ilişkin sorusu ve Gümrük ve Ticaret Bakanı Bülent Tüfenkci'nin cevabı (7/2209)

180:182

5.- Bursa Milletvekili İsmet Büyükataman'ın, Bursa'da Bakanlığa bağlı kurumların engelli vatandaşlar için ulaşılabilirliğine ve engelli vatandaşların istihdamına ilişkin sorusu ve Ekonomi Bakanı Mustafa Elitaş'ın cevabı (7/2428)

183:185

6.- Bursa Milletvekili İsmet Büyükataman'ın, Bursa'da Bakanlığa bağlı kurumların engelli vatandaşlar için ulaşılabilirliğine ve engelli vatandaşların istihdamına ilişkin sorusu ve Kalkınma Bakanı Cevdet Yılmaz'ın cevabı (7/2464)

186:188

I.- GEÇEN TUTANAK ÖZETİ

TBMM Genel Kurulu saat 14.03'te açılarak yedi oturum yaptı.

Gaziantep Milletvekili Mahmut Toğrul, Gaziantep ilinin sorunlarına,

Kırklareli Milletvekili Selahattin Minsolmaz, Dünya Su Günü'ne,

İzmir Milletvekili Atilla Sertel, İzmir ilinin sorunlarına,

İlişkin gündem dışı birer konuşma yaptılar.

Ankara Milletvekili Murat Emir ve 27 milletvekilinin, sağlık çalışanlarına uygulanan şiddetin nedenlerinin ve sonuçlarının araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/120),

Trabzon Milletvekili Haluk Pekşen ve 26 milletvekilinin, uluslararası çevre hukukuna aykırı eylemlerin ve neden olduğu zararların araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi 500 kelimedenden fazla olduğu için özeti (10/121),

Trabzon Milletvekili Haluk Pekşen ve 27 milletvekilinin, elektrik dağıtımının özelleştirilmesi nedeniyle yaşanan sorunların araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergeleri (10/122),

Genel Kurulun bilgisine sunuldu; önergelerin gündemdeki yerlerini alacağı ve ön görüşmelerinin sırası geldiğinde yapılacağı açıklandı.

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığının, Aile Bütünlüğünü Olumsuz Etkileyen Unsurlar ile Boşanma Olaylarının Araştırılması ve Aile Kurumunun Güçlendirilmesi İçin Alınması Gereken Önlemlerin Belirlenmesi Amacıyla Kurulan Meclis Araştırması Komisyonu Başkanlığının Almanya, Hollanda, Danimarka ve İsveç'te araştırma ve inceleme yapma talebinin gidecek Komisyon üyelerinin sayıları ve inceleme süresinin Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığınca tespit edilmesi kaydıyla Genel Kurulun onayına sunulmasının ve ekli listede adı, soyadı ve seçim bölgesi yazılı üyelerin 3-5 Nisan 2016 (yol hariç) tarihlerinde Almanya ve Hollanda'da, 17-19 Nisan 2016 (yol hariç) tarihlerinde Danimarka ve İsveç'te inceleme ve araştırmalarda bulunma talebinin uygun bulunduğu ilişkin tezkeresi kabul edildi.

Danışma Kurulunun, başta cinsel istismar olmak üzere çocuklara yönelik her türlü istismar olaylarının araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla verilmiş olan, CHP Grubu adına Grup Başkan Vekili İstanbul Milletvekili Engin Altay'ın, İstanbul Milletvekili Filiz Kerestecioğlu Demir ve 22 milletvekilinin, Çanakkale Milletvekili Bülent Turan ve 48 milletvekilinin, MHP Grubu adına Grup Başkan Vekilleri İzmir Milletvekili Oktay Vural ve Manisa Milletvekili Erkan Akçay'ın Meclis araştırması önergelerinin Genel Kurulun 24 Mart 2016 Perşembe günü (bugün) birleşiminde okunmasına, bu önergelerin görüşmelerinin birleştirilerek aynı günkü (bugün) birleşimde yapılmasına ilişkin önerisi kabul edildi.

CHP Grubu adına Grup Başkan Vekili İstanbul Milletvekili Engin Altay'ın (10/123),

İstanbul Milletvekili Filiz Kerestecioğlu Demir ve 22 milletvekilinin (10/124),

Çanakkale Milletvekili Bülent Turan ve 56 milletvekilinin (10/125),

MHP Grubu adına Grup Başkan Vekilleri İzmir Milletvekili Oktay Vural ve Manisa Milletvekili Erkan Akçay ile 12 milletvekilinin (10/126),

Başta cinsel istismar olmak üzere çocuklara yönelik her türlü istismar olaylarının araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergeleri Genel Kurulun bilgisine sunuldu.

CHP Grubu adına Grup Başkan Vekili İstanbul Milletvekili Engin Altay'ın (10/123) esas numaralı, İstanbul Milletvekili Filiz Kerestecioğlu Demir ve 22 milletvekilinin (10/124) esas numaralı, Çanakkale Milletvekili Bülent Turan ve 56 milletvekilinin (10/125) esas numaralı, Milliyetçi Hareket Partisi Grubu adına Grup Başkan Vekilleri İzmir Milletvekili Oktay Vural ve Manisa Milletvekili Erkan Akçay ile 12 milletvekilinin (10/126) esas numaralı, başta cinsel istismar olmak üzere çocuklara yönelik her türlü istismar olaylarının araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergeleri yapılan ön görüşmelerden sonra kabul edildi.

Kurulacak komisyonun, 15 üyeden teşekkül etmesi, çalışma süresinin başkan, başkan vekili, sözcü ve kâtip üye seçimi tarihinden başlamak üzere üç ay olması, gerektiğinde Ankara dışında da çalışması kabul edildi.

Manisa Milletvekili Erkan Akçay, (10/123), (10/124), (10/125), (10/126) esas numaralı Meclis Araştırması Önergelerinin birleştirilerek yapılan ön görüşmelerinde Hükûmet adına Aile ve Sosyal Politikalar Bakanının konuşma yapmasını beklediklerine ilişkin bir açıklamada bulundu.

Oturum Başkanı TBMM Başkan Vekili Ahmet Aydın, 4 siyasi partinin ortak tavrıyla bir araştırma komisyonu kurulmasına son derece memnun olduğuna ve tüm gruplara teşekkür ettiğine ilişkin bir konuşma yaptı.

Gündemin “Kanun Tasarı ve Teklifleri ile Komisyonlardan Gelen Diğer İşler” kısmının:

1'nci sırasında yer alan ve görüşmeleri yarım kalan, İç Tüzük'ün 91'inci maddesine göre temel kanun olarak görüşülmesi kabul edilen, Kişisel Verilerin Korunması Kanunu Tasarısı (1/541) ve Adalet Komisyonu Raporu'nun (S. Sayısı: 117) görüşmeleri tamamlanarak,

2'nci sırasında yer alan, Uluslararası Hidrografi Örgütü Hakkında Sözleşmeye Değişiklikler Protokolüne Katılmamızın Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/462) ile Millî Savunma Komisyonu ve Dışişleri Komisyonu Raporları (S. Sayısı: 168),

3'üncü sırasında yer alan, Türkiye Cumhuriyeti Hükûmeti ve Gürcistan Hükûmeti Arasında Enerji Alanında İşbirliğine Dair Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/312) ile Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonu ve Dışişleri Komisyonu Raporları (S. Sayısı: 7),

Yapılan açık oylamalarından sonra kabul edildi.

İstanbul Milletvekili Engin Altay, Ankara Milletvekili Erkan Haberal'ın 117 sıra sayılı Kanun Tasarısı'nın 28'inci maddesiyle ilgili önerge üzerinde yaptığı konuşması sırasında Cumhuriyet Halk Partisine,

Manisa Milletvekili Erkan Akçay, İstanbul Milletvekili Engin Altay'ın satışma nedeniyle yaptığı konuşması sırasında Milliyetçi Hareket Partisine,

Manisa Milletvekili Erkan Akçay, İstanbul Milletvekili Celal Doğan'ın 117 sıra sayılı Kanun Tasarısı'nın 30'uncu maddesiyle ilgili önerge üzerinde yaptığı konuşması sırasında Milliyetçi Hareket Partisine ve MHP Grup Başkanına,

Satışmaları nedeniyle birer konuşma yaptılar.

Adana Milletvekili Meral Daniş Beştaş, Manisa Milletvekili Erkan Akçay'ın sataşma nedeniyle yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine,

Manisa Milletvekili Erkan Akçay, Adana Milletvekili Meral Daniş Beştaş'ın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine,

Adana Milletvekili Meral Daniş Beştaş, Manisa Milletvekili Erkan Akçay'ın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine,

İstanbul Milletvekili Celal Adan, Adana Milletvekili Meral Daniş Beştaş'ın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine,

İstanbul Milletvekili Filiz Kerestecioğlu Demir, Oturum Başkanı TBMM Başkan Vekili Ahmet Aydın'ın bazı ifadelerine ve tavrına,

Bursa Milletvekili Hakan Çavuşoğlu, Lahey'deki Uluslararası Ceza Mahkemesince “Bosna kasabı” olarak anılan Radovan Karadzic'e soykırım suçu nedeniyle kırk yıl hapis cezası verildiğine,

İlişkin birer açıklamada bulundular.

Oturum Başkanı TBMM Başkan Vekili Ahmet Aydın, milletvekillerinden konu dışına çıkmamalarını, temiz bir dil kullanmalarını ve yaralayıcı sözler sarf etmemelerini istirham ettiğine,

Oturum Başkanı TBMM Başkan Vekili Ahmet Aydın, hazırlık maçında İsveç karşısında galip gelen A Millî Futbol Takımı'nın başarılarının devamını dilediğine,

İlişkin birer konuşma yaptı.

Alınan karar gereğince, 29 Mart 2016 Salı günü saat 15.00'te toplanmak üzere 23.19'da birleşime son verildi.

Ahmet AYDIN

Başkan Vekili

Mücahit DURMUŞOĞLU

Osmaniye

Kâtip Üye

Özcan PURÇU

İzmir

Kâtip Üye

II.- GELEN KÂĞITLAR

No: 77

25 Mart 2016 Cuma

Tasarı

1.- Cezaî Konularda Uluslararası Adli İşbirliği Kanunu Tasarısı (1/695) (Avrupa Birliği Uyum ile Adalet Komisyonlarına) (Başkanlığa geliş tarihi: 24.03.2016)

Teklif

1.- Ankara Milletvekilleri Murat Alparslan ve Jülide Sarieroğlu'nun; Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/924) (Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler; İçişleri ile Plan ve Bütçe Komisyonlarına) (Başkanlığa geliş tarihi: 25.03.2016)

Sözlü Soru Önergeleri

1.- Adana Milletvekili Meral Danış Beştas'ın, Bakanlık tarafından 8 Mart Dünya Kadınlar Günü dolayısıyla hazırlanan bir videoya ilişkin Aile ve Sosyal Politikalar Bakanı'ndan sözlü soru önergesi (6/313) (Başkanlığa geliş tarihi: 10.03.2016)

2.- Diyarbakır Milletvekili Altan Tan'ın, Bakanlığın İstanbul iline yönelik yatırım ve harcamalarına ilişkin Kültür ve Turizm Bakanı'ndan sözlü soru önergesi (6/314) (Başkanlığa geliş tarihi: 16.03.2016)

3.- Trabzon Milletvekili Haluk Pekşen'in, Bakanlık ile bağlı kurum ve kuruluşların hizmet binalarına ilişkin Sağlık Bakanı'ndan sözlü soru önergesi (6/315) (Başkanlığa geliş tarihi: 17.03.2016)

4.- Trabzon Milletvekili Haluk Pekşen'in, Bakanlık ile bağlı kurum ve kuruluşların hizmet binalarına ilişkin Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı'ndan sözlü soru önergesi (6/316) (Başkanlığa geliş tarihi: 17.03.2016)

5.- Trabzon Milletvekili Haluk Pekşen'in, Bakanlık ile bağlı kurum ve kuruluşların hizmet binalarına ilişkin Çevre ve Şehircilik Bakanı'ndan sözlü soru önergesi (6/317) (Başkanlığa geliş tarihi: 17.03.2016)

6.- Trabzon Milletvekili Haluk Pekşen'in, Bakanlık ile bağlı kurum ve kuruluşların hizmet binalarına ilişkin Adalet Bakanı'ndan sözlü soru önergesi (6/318) (Başkanlığa geliş tarihi: 17.03.2016)

7.- Trabzon Milletvekili Haluk Pekşen'in, Başbakanlık ile bağlı kurum ve kuruluşların hizmet binalarına ilişkin Başbakan'dan sözlü soru önergesi (6/319) (Başkanlığa geliş tarihi: 17.03.2016)

8.- Trabzon Milletvekili Haluk Pekşen'in, Bakanlık ile bağlı kurum ve kuruluşların hizmet binalarına ilişkin Gençlik ve Spor Bakanı'ndan sözlü soru önergesi (6/320) (Başkanlığa geliş tarihi: 17.03.2016)

9.- Trabzon Milletvekili Haluk Pekşen'in, Bakanlık ile bağlı kurum ve kuruluşların hizmet binalarına ilişkin Aile ve Sosyal Politikalar Bakanı'ndan sözlü soru önergesi (6/321) (Başkanlığa geliş tarihi: 17.03.2016)

10.- Muş Milletvekili Ahmet Yıldırım'ın, KOSGEB'den hibe veya teşvik alan işletmelere ilişkin Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanı'ndan sözlü soru önergesi (6/322) (Başkanlığa geliş tarihi: 17.03.2016)

11.- Trabzon Milletvekili Haluk Pekşen'in, Şanlıurfa'daki sulama birliklerinin elektrik borcuna ilişkin Orman ve Su İşleri Bakanı'ndan sözlü soru önergesi (6/323) (Başkanlığa geliş tarihi: 23.03.2016)

12.- Trabzon Milletvekili Haluk Pekşen'in, Şanlıurfa'daki organize sanayi bölgelerine ilişkin Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanı'ndan sözlü soru önergesi (6/324) (Başkanlığa geliş tarihi: 23.03.2016)

13.- Trabzon Milletvekili Haluk Pekşen'in, Trabzon'un Uzungöl bölgesi ile ilgili imar çalışmalarına ilişkin Çevre ve Şehircilik Bakanı'ndan sözlü soru önergesi (6/325) (Başkanlığa geliş tarihi: 23.03.2016)

Yazılı Soru Önergeleri

1.- Ankara Milletvekili Murat Emir'in, idareye karşı açılan davalara ilişkin Başbakan'dan yazılı soru önergesi (7/3121) (Başkanlığa geliş tarihi: 18.02.2016)

2.- İstanbul Milletvekili Gamze Akkuş İlgezdi'nin, İstanbul'un Cihangir semtinde yaşanan olaylara ilişkin Başbakan'dan yazılı soru önergesi (7/3122) (Başkanlığa geliş tarihi: 19.02.2016)

3.- Van Milletvekili Adem Geveri'nin, anadilde eğitime ilişkin Başbakan'dan yazılı soru önergesi (7/3123) (Başkanlığa geliş tarihi: 19.02.2016)

4.- Ankara Milletvekili Murat Emir'in, farklı din veya mezhepten olan bazı şehitler için düzenlenen programlara devlet yetkililerinin katılmadığı iddiasına ilişkin Başbakan'dan yazılı soru önergesi (7/3124) (Başkanlığa geliş tarihi: 22.02.2016)

5.- Şırnak Milletvekili Ferhat Encu'nun, Şırnak'ın Cizre ve Silopi ilçelerindeki sokağa çıkma yasağına ilişkin Başbakan'dan yazılı soru önergesi (7/3125) (Başkanlığa geliş tarihi: 23.02.2016)

6.- Şırnak Milletvekili Ferhat Encu'nun, askerin silah kullanma yetkisi ile ilgili olduğu iddia edilen bir belgeye ilişkin Başbakan'dan yazılı soru önergesi (7/3126) (Başkanlığa geliş tarihi: 23.02.2016)

7.- Kırklareli Milletvekili Türedi Kaya'nın, bir televizyon programındaki ifadelerine ilişkin Başbakan'dan yazılı soru önergesi (7/3127) (Başkanlığa geliş tarihi: 24.02.2016)

8.- Adana Milletvekili Meral Danış Beştaş'ın, bazı milletvekilleri hakkında yaptığı bir açıklamaya ilişkin Başbakan'dan yazılı soru önergesi (7/3128) (Başkanlığa geliş tarihi: 24.02.2016)

9.- Adana Milletvekili Meral Danış Beştaş'ın, bazı sosyal medya hesapları üzerinden yayınlanan görüntülere ilişkin Başbakan'dan yazılı soru önergesi (7/3129) (Başkanlığa geliş tarihi: 24.02.2016)

10.- Şırnak Milletvekili Leyla Birlik'in, Şırnak Devlet Hastanesi'nde bekletildiği iddia edilen cenazelere ilişkin Başbakan'dan yazılı soru önergesi (7/3130) (Başkanlığa geliş tarihi: 24.02.2016)

11.- Mardin Milletvekili Ali Atalan'ın, 2016/4 sayılı Başbakanlık Genelgesi'ne ilişkin Başbakan'dan yazılı soru önergesi (7/3131) (Başkanlığa geliş tarihi: 24.02.2016)

12.- İzmir Milletvekili Ertuğrul Kürkcü'nün, 2016/4 sayılı Başbakanlık Genelgesi'ne ilişkin Başbakan'dan yazılı soru önergesi (7/3132) (Başkanlığa geliş tarihi: 24.02.2016)

13.- Van Milletvekili Adem Geveri'nin, 2016/4 sayılı Başbakanlık Genelgesi'ne ilişkin Başbakan'dan yazılı soru önergesi (7/3133) (Başkanlığa geliş tarihi: 24.02.2016)

14.- Denizli Milletvekili Melike Basmacı'nın, yerel ve bölgesel televizyon kanallarının sorunlarına ve RTÜK lisans bedellerinin düşürülmesi talebine ilişkin Başbakan'dan yazılı soru önergesi (7/3134) (Başkanlığa geliş tarihi: 25.02.2016)

15.- İstanbul Milletvekili Mahmut Tanal'ın, Çankırı'daki üniversite öğrencilerinin barınma sorunlarına ilişkin Başbakan'dan yazılı soru önergesi (7/3135) (Başkanlığa geliş tarihi: 25.02.2016)

16.- İstanbul Milletvekili Mahmut Tanal'ın, Çankırı'da işsizliği önlemek için yapılan çalışmalara ilişkin Başbakan'dan yazılı soru önergesi (7/3136) (Başkanlığa geliş tarihi: 25.02.2016)

17.- İzmir Milletvekili Özcan Purçu'nun, muharip gazilerin ekonomik ve sosyal haklarının iyileştirilmesi konusunda yapılan çalışmalara ilişkin Başbakan'dan yazılı soru önergesi (7/3137) (Başkanlığa geliş tarihi: 25.02.2016)

18.- İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu'nun, Diyanet ve din görevlileri hakkındaki bir rapora ve yaşanan sorunlara ilişkin Başbakan'dan yazılı soru önergesi (7/3138) (Başkanlığa geliş tarihi: 25.02.2016)

19.- İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu'nun, Sazlıdere Barajına kanalizasyon suyu karıştığı iddiasına ilişkin Başbakan'dan yazılı soru önergesi (7/3139) (Başkanlığa geliş tarihi: 25.02.2016)

20.- Bursa Milletvekili Ceyhun İrgil'in, kamu çalışanlarına yönelik bir Başbakanlık Genelgesi'ne ilişkin Başbakan'dan yazılı soru önergesi (7/3140) (Başkanlığa geliş tarihi: 25.02.2016)

21.- Bursa Milletvekili Ceyhun İrgil'in, terör saldırılarının ardından alınması gereken güvenlik tedbirlerine ilişkin Başbakan'dan yazılı soru önergesi (7/3141) (Başkanlığa geliş tarihi: 25.02.2016)

22.- Antalya Milletvekili Niyazi Nefi Kara'nın, E-Devlet sistemindeki verilerin çalındığı iddiasına ilişkin Başbakan'dan yazılı soru önergesi (7/3142) (Başkanlığa geliş tarihi: 25.02.2016)

23.- Adana Milletvekili İbrahim Özdiş'in, Adana ve ilçelerine yönelik yatırımlara ilişkin Başbakan'dan yazılı soru önergesi (7/3143) (Başkanlığa geliş tarihi: 25.02.2016)

24.- Aydın Milletvekili Metin Lütfi Baydar'ın, Ankara'daki patlama ile ilgili yapılan açıklamalara ilişkin Başbakan'dan yazılı soru önergesi (7/3144) (Başkanlığa geliş tarihi: 25.02.2016)

25.- İstanbul Milletvekili Filiz Kerestecioğlu Demir'in, İzmir'in on bir ilçesi için verilen önleme arama kararına ilişkin Başbakan'dan yazılı soru önergesi (7/3145) (Başkanlığa geliş tarihi: 25.02.2016)

26.- Gaziantep Milletvekili Mahmut Toğrul'un, bir lise öğrencisinin öğretmeninin cinsel istismarına uğraması ve intihar etmesine ilişkin Başbakan'dan yazılı soru önergesi (7/3146) (Başkanlığa geliş tarihi: 25.02.2016)

27.- Adana Milletvekili Meral Danış Beştaş'ın, Şırnak'ın Cizre ilçesinde ambulans beklediği ifade edilen yaralıların akıbetine ilişkin Başbakan'dan yazılı soru önergesi (7/3147) (Başkanlığa geliş tarihi: 25.02.2016)

28.- İstanbul Milletvekili Mahmut Tanal'ın, Türkiye Radyo Televizyon Kurumu tarafından satın alınan temizlik ve güvenlik hizmetlerine ilişkin Başbakan'dan yazılı soru önergesi (7/3148) (Başkanlığa geliş tarihi: 26.02.2016)

29.- İstanbul Milletvekili Mahmut Tanal'ın, TRT Genel Müdürlüğü Kreş ve Gündüz Bakımevi ile Spor Tesislerine öğretmen alımı yapıp yapılmadığına ilişkin Başbakan'dan yazılı soru önergesi (7/3149) (Başkanlığa geliş tarihi: 26.02.2016)

30.- Denizli Milletvekili Kazım Arslan'ın, kamu kurumları tarafından yapılan hizmet binası kiralamalarına ve kira bedellerine ilişkin Başbakan'dan yazılı soru önergesi (7/3150) (Başkanlığa geliş tarihi: 26.02.2016)

31.- İstanbul Milletvekili Mahmut Tanal'ın, Mustafa Kemal Atatürk ve İsmet İnönü'nün ismini taşıyan çeşitli okul, bina ve caddelerin bazılarının isimlerinin değiştirildiği iddiasına ilişkin Başbakan'dan yazılı soru önergesi (7/3151) (Başkanlığa geliş tarihi: 29.02.2016)

32.- İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu'nun, Sivil Havacılık Genel Müdürlüğü'nün havaalanlarında uygulanacak güvenlik tedbirleri hakkındaki bir yazısına ilişkin Başbakan'dan yazılı soru önergesi (7/3152) (Başkanlığa geliş tarihi: 29.02.2016)

33.- İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu'nun, İstanbul Cihangir'de bir gruba saldırıldığı iddiasına ilişkin Başbakan'dan yazılı soru önergesi (7/3153) (Başkanlığa geliş tarihi: 29.02.2016)

34.- İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu'nun, kayıt altına alınmadığı iddia edilen Suriyelilere ilişkin Başbakan'dan yazılı soru önergesi (7/3154) (Başkanlığa geliş tarihi: 29.02.2016)

35.- İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu'nun, bir kanalın yayınının durdurulmasına ilişkin Başbakan'dan yazılı soru önergesi (7/3155) (Başkanlığa geliş tarihi: 29.02.2016)

36.- İzmir Milletvekili Zeynep Altıok'un, Suriyeli mülteciler için yapılan harcamalara ilişkin Başbakan'dan yazılı soru önergesi (7/3156) (Başkanlığa geliş tarihi: 29.02.2016)

37.- İzmir Milletvekili Ertuğrul Kürkcü'nün, uluslararası bir kuruluşun IŞİD terör örgütünün kaynaklarıyla ilgili bir raporuna ilişkin Başbakan'dan yazılı soru önergesi (7/3157) (Başkanlığa geliş tarihi: 29.02.2016)

38.- Kayseri Milletvekili Çetin Arık'ın, taşeron işçilerin sorunlarına ve çeşitli iddialara ilişkin Başbakan'dan yazılı soru önergesi (7/3158) (Başkanlığa geliş tarihi: 01.03.2016)

39.- İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu'nun, çalışma ziyaretlerine eşlik eden gazetecilere ilişkin Başbakan'dan yazılı soru önergesi (7/3159) (Başkanlığa geliş tarihi: 01.03.2016)

40.- İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu'nun, 2013-2016 yılları arasında kaybolan çocuklara ve alınan önlemlere ilişkin Başbakan'dan yazılı soru önergesi (7/3160) (Başkanlığa geliş tarihi: 01.03.2016)

41.- İzmir Milletvekili Kamil Okyay Sındır'ın, İzmir'in Dikili ilçesinde mülteciler için geri kabul merkezi kurulacağı iddiasına ilişkin Başbakan'dan yazılı soru önergesi (7/3161) (Başkanlığa geliş tarihi: 02.03.2016)

42.- İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu'nun, Sayısal Loto isimli şans oyununda şaibeler olduğu iddiasına ilişkin Başbakan'dan yazılı soru önergesi (7/3162) (Başkanlığa geliş tarihi: 02.03.2016)

43.- İstanbul Milletvekili İzzet Ulvi Yönter'in, Cerattepe'de gerçekleştirilecek maden çıkarma faaliyetine ilişkin Başbakan'dan yazılı soru önergesi (7/3163) (Başkanlığa geliş tarihi: 02.03.2016)

44.- İstanbul Milletvekili İzzet Ulvi Yönter'in, vatandaşların kimlik ve adres bilgilerinin çalındığı iddialarına ilişkin Başbakan'dan yazılı soru önergesi (7/3164) (Başkanlığa geliş tarihi: 02.03.2016)

45.- Balıkesir Milletvekili İsmail Ok'un, bir terör örgütünün lideriyle ilgili iddialara ilişkin Başbakan'dan yazılı soru önergesi (7/3165) (Başkanlığa geliş tarihi: 02.03.2016)

46.- Ankara Milletvekili Levent Gök'ün, Ankara'nın Çankaya ilçesindeki bir imam-hatip ortaokulunun özel okul yapımı amacıyla kiralanmak istendiği iddiasına ilişkin Başbakan'dan yazılı soru önergesi (7/3166) (Başkanlığa geliş tarihi: 03.03.2016)

47.- Ankara Milletvekili Levent Gök'ün, Ankara'nın Çankaya ilçesinde öğrenim gören ortaokul ve lise öğrencilerinin toplu halde bir özel eğitim kurumunun deneme sınavına girmesine ve bu yöndeki onay ve iptal kararlarına ilişkin Başbakan'dan yazılı soru önergesi (7/3167) (Başkanlığa geliş tarihi: 03.03.2016)

48.- Ankara Milletvekili Levent Gök'ün, Ankara'nın Çankaya İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü tarafından yapılan mal ve hizmet alımlarına ve ihalelere ilişkin Başbakan'dan yazılı soru önergesi (7/3168) (Başkanlığa geliş tarihi: 03.03.2016)

49.- Ankara Milletvekili Şenal Sarıhan'ın, cinsel ayrımcılığın önlenmesine yönelik çalışmalara ilişkin Başbakan'dan yazılı soru önergesi (7/3169) (Başkanlığa geliş tarihi: 03.03.2016)

50.- Kocaeli Milletvekili Tahsin Tarhan'ın, son on yılda kapanan fabrika verilerine ilişkin Başbakan'dan yazılı soru önergesi (7/3170) (Başkanlığa geliş tarihi: 03.03.2016)

51.- Diyarbakır Milletvekili Altan Tan'ın, KKTC'ye yapılan yatırımlara ilişkin Başbakan'dan yazılı soru önergesi (7/3171) (Başkanlığa geliş tarihi: 04.03.2016)

52.- Diyarbakır Milletvekili Altan Tan'ın, Erzincan'ın başka illere verdiği göçe ilişkin Başbakan'dan yazılı soru önergesi (7/3172) (Başkanlığa geliş tarihi: 04.03.2016)

53.- İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu'nun, çalışma ziyaretlerine eşlik eden gazetecilere ilişkin Başbakan Yardımcısı'ndan (Yalçın Akdoğan) yazılı soru önergesi (7/3173) (Başkanlığa geliş tarihi: 01.03.2016)

54.- İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu'nun, çalışma ziyaretlerine eşlik eden gazetecilere ilişkin Başbakan Yardımcısı'ndan (Lütfi Elvan) yazılı soru önergesi (7/3174) (Başkanlığa geliş tarihi: 01.03.2016)

55.- İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu'nun, çalışma ziyaretlerine eşlik eden gazetecilere ilişkin Başbakan Yardımcısı'ndan (Numan Kurtulmuş) yazılı soru önergesi (7/3175) (Başkanlığa geliş tarihi: 01.03.2016)

56.- İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu'nun, ülkemizde vatandaşların 2015 yılı itibarıyla kredi kullanımlarına ilişkin Başbakan Yardımcısı'ndan (Mehmet Şimşek) yazılı soru önergesi (7/3176) (Başkanlığa geliş tarihi: 29.02.2016)

57.- İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu'nun, çalışma ziyaretlerine eşlik eden gazetecilere ilişkin Başbakan Yardımcısı'ndan (Mehmet Şimşek) yazılı soru önergesi (7/3177) (Başkanlığa geliş tarihi: 01.03.2016)

58.- İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu'nun, çalışma ziyaretlerine eşlik eden gazetecilere ilişkin Başbakan Yardımcısı'ndan (Yıldırım Tuğrul Türkeş) yazılı soru önergesi (7/3178) (Başkanlığa geliş tarihi: 01.03.2016)

59.- Diyarbakır Milletvekili Çağlar Demirel'in, Şırnak'ın Cizre ilçesinde hayatını kaybedenlerin otopsi işlemlerine ilişkin Adalet Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/3179) (Başkanlığa geliş tarihi: 19.02.2016)

60.- Aydın Milletvekili Metin Lütfi Baydar'ın, Aydın'ın Karacasu ilçesi Devlet Hastanesi'nin sağlık ocağı statüsüne çevrileceği iddiasına ilişkin Adalet Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/3180) (Başkanlığa geliş tarihi: 19.02.2016)

61.- İzmir Milletvekili Tacettin Bayır'ın, hakim ve savcılarının görev kusurlarına ilişkin Adalet Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/3181) (Başkanlığa geliş tarihi: 22.02.2016)

62.- Şırnak Milletvekili Faysal Sarıyıldız'ın, Şırnak'ın Cizre ilçesinde cenazelere yapılan otopsi işlemlerine ilişkin Adalet Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/3182) (Başkanlığa geliş tarihi: 22.02.2016)

63.- Adana Milletvekili Meral Daniş Beştaş'ın, bazı operasyonlarda yapılan gözaltı ve tutuklamalara ilişkin Adalet Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/3183) (Başkanlığa geliş tarihi: 24.02.2016)

64.- Adana Milletvekili Meral Daniş Beştaş'ın, seçimlerde yaşandığı iddia edilen ihlallere ilişkin Adalet Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/3184) (Başkanlığa geliş tarihi: 24.02.2016)

65.- Adana Milletvekili Meral Daniş Beştaş'ın, Amasya Cezaevinde hükümlülere kötü muamelede bulunduğu iddialarına ilişkin Adalet Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/3185) (Başkanlığa geliş tarihi: 24.02.2016)

66.- Adana Milletvekili Meral Daniş Beştaş'ın, bazı internet sitelerine erişimin engellenmesi kararına ilişkin Adalet Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/3186) (Başkanlığa geliş tarihi: 24.02.2016)

67.- Adana Milletvekili Meral Daniş Beştaş'ın, IŞİD saldırılarının ardından tedavi için Kobani'den Türkiye'ye getirilen bazı yaralıların tutuklanması ile söz konusu yaralıların uğradıkları iddia edilen hak ihlallerine ilişkin Adalet Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/3187) (Başkanlığa geliş tarihi: 24.02.2016)

68.- Adana Milletvekili Meral Daniş Beştaş'ın, Adana Kürkçüler Cezaevinde yaşanan hak ihlallerine ilişkin Adalet Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/3188) (Başkanlığa geliş tarihi: 24.02.2016)

69.- İstanbul Milletvekili Mahmut Tanal'ın, Çankırı'da kapatılan adliyelere ilişkin Adalet Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/3189) (Başkanlığa geliş tarihi: 25.02.2016)

70.- İstanbul Milletvekili Mahmut Tanal'ın, Düzce'de kapatılan adliyelere ilişkin Adalet Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/3190) (Başkanlığa geliş tarihi: 25.02.2016)

71.- İstanbul Milletvekili Mahmut Tanal'ın, Çankırı'daki boşanma davaları ile ilgili verilere ilişkin Adalet Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/3191) (Başkanlığa geliş tarihi: 25.02.2016)

72.- İstanbul Milletvekili Mahmut Tanal'ın, boşanan çiftlerin çocuklarının icra yoluyla teslimi uygulamasından kaynaklanan sorunlara ilişkin Adalet Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/3192) (Başkanlığa geliş tarihi: 26.02.2016)

73.- Adana Milletvekili Meral Daniş Beştaş'ın, bir televizyon kanalının TÜRKSAT tarafından yayınının durdurulmasına ilişkin Adalet Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/3193) (Başkanlığa geliş tarihi: 29.02.2016)

74.- Ankara Milletvekili Murat Emir'in, Madımak Olayları nedeniyle halen cezaevinde bulunan kişilere ve arananlara ilişkin Adalet Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/3194) (Başkanlığa geliş tarihi: 01.03.2016)

75.- İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu'nun, çalışma ziyaretlerine eşlik eden gazetecilere ilişkin Adalet Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/3195) (Başkanlığa geliş tarihi: 01.03.2016)

76.- Adana Milletvekili Meral Daniş Beştaş'ın, Cumhurbaşkanı'na hakaret iddiasıyla başlatılan hukuki süreçlere ilişkin Adalet Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/3196) (Başkanlığa geliş tarihi: 01.03.2016)

77.- Van Milletvekili Lezgin Botan'ın, cezaevinde bulunan öğrenci sayılarına ilişkin Adalet Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/3197) (Başkanlığa geliş tarihi: 02.03.2016)

78.- İstanbul Milletvekili Mahmut Tanal'ın, mahkum ve cezaevleri verilerine ilişkin Adalet Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/3198) (Başkanlığa geliş tarihi: 03.03.2016)

79.- İstanbul Milletvekili Mahmut Tanal'ın, hakim ve savcılar ile icra dosyası verilerine ilişkin Adalet Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/3199) (Başkanlığa geliş tarihi: 03.03.2016)

80.- İzmir Milletvekili Özcan Purçu'nun, 2000-2015 yılları arasında erken evlenmeye izin veren mahkeme kararlarına ilişkin Adalet Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/3200) (Başkanlığa geliş tarihi: 03.03.2016)

81.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer'in, Altınhisar ilçesine adliye açılmasına ilişkin Adalet Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/3201) (Başkanlığa geliş tarihi: 03.03.2016)

82.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer'in, Niğde'de bulunan kapalı cezaevine ilişkin Adalet Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/3202) (Başkanlığa geliş tarihi: 03.03.2016)

83.- İstanbul Milletvekili Mahmut Tanal'ın, derdest icra-iflas dosyalarına ilişkin Adalet Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/3203) (Başkanlığa geliş tarihi: 03.03.2016)

84.- İstanbul Milletvekili Mahmut Tanal'ın, boşanma davaları ile ilgili verilere ilişkin Adalet Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/3204) (Başkanlığa geliş tarihi: 03.03.2016)

85.- İstanbul Milletvekili Mahmut Tanal'ın, 2011 yılından itibaren husumetli dava dosyalarına ilişkin Adalet Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/3205) (Başkanlığa geliş tarihi: 03.03.2016)

86.- İstanbul Milletvekili Mahmut Tanal'ın, cezaevi verilerine ilişkin Adalet Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/3206) (Başkanlığa geliş tarihi: 03.03.2016)

87.- İstanbul Milletvekili Mahmut Tanal'ın, 2011-2016 yılları arasındaki icra dosyası sayısına ilişkin Adalet Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/3207) (Başkanlığa geliş tarihi: 03.03.2016)

88.- İstanbul Milletvekili Mahmut Tanal'ın, 2011-2016 yılları arasında kadın cinayetleri ile ilgili dava sayılarına ilişkin Adalet Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/3208) (Başkanlığa geliş tarihi: 03.03.2016)

89.- Adana Milletvekili Meral Danış Beştaş'ın, HSYK'nın bölge adliye ve bölge idare mahkemelerinde yaptığı değişikliğe ilişkin Adalet Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/3209) (Başkanlığa geliş tarihi: 03.03.2016)

90.- Adana Milletvekili Meral Danış Beştaş'ın, bir lise öğrencisinin öğretmeninin cinsel istismarına uğraması ve intihar etmesine ilişkin Aile ve Sosyal Politikalar Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/3210) (Başkanlığa geliş tarihi: 24.02.2016)

91.- Adana Milletvekili Meral Danış Beştaş'ın, Adana'da cinsel istismara ve tecavüze uğrayan çocuklara ilişkin Aile ve Sosyal Politikalar Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/3211) (Başkanlığa geliş tarihi: 24.02.2016)

92.- İstanbul Milletvekili Mahmut Tanal'ın, aile bütünlüğünün korunmasına yönelik çalışmalara ve boşanma davalarına ilişkin Aile ve Sosyal Politikalar Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/3212) (Başkanlığa geliş tarihi: 25.02.2016)

93.- Kocaeli Milletvekili Fatma Kaplan Hürriyet'in, İstanbul'da Zeytinburnu Belediyesi tarafından sergilenen bir oyuna ilişkin Aile ve Sosyal Politikalar Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/3213) (Başkanlığa geliş tarihi: 29.02.2016)

94.- Denizli Milletvekili Kazım Arslan'ın, 2022 sayılı Kanun kapsamında aylık bağlanan vatandaş verilerine ilişkin Aile ve Sosyal Politikalar Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/3214) (Başkanlığa geliş tarihi: 29.02.2016)

95.- İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu'nun, çalışma ziyaretlerine eşlik eden gazetecilere ilişkin Aile ve Sosyal Politikalar Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/3215) (Başkanlığa geliş tarihi: 01.03.2016)

96.- Antalya Milletvekili Ahmet Selim Yurdakul'un, Antalya ilinde yapılan sosyal yardımlara ilişkin Aile ve Sosyal Politikalar Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/3216) (Başkanlığa geliş tarihi: 02.03.2016)

97.- İzmir Milletvekili Özcan Purçu'nun, Engelli Hakları İzleme Kurulu'na ilişkin Aile ve Sosyal Politikalar Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/3217) (Başkanlığa geliş tarihi: 03.03.2016)

98.- Çorum Milletvekili Tufan Köse'nin, 2014 yılında yayınlanan Kadına Karşı Her Türlü Ayrımcılığın Ortadan Kaldırılması Sözleşmesi (CEDAW) 7. raporuna ilişkin Aile ve Sosyal Politikalar Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/3218) (Başkanlığa geliş tarihi: 03.03.2016)

99.- İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu'nun, çalışma ziyaretlerine eşlik eden gazetecilere ilişkin Avrupa Birliği Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/3219) (Başkanlığa geliş tarihi: 01.03.2016)

100.- İstanbul Milletvekili Mahmut Tanal'ın, Çankırı'daki bir fabrikada meydana gelen kimyasal zehirlenme vakasına ve yapılan denetimlere ilişkin Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/3220) (Başkanlığa geliş tarihi: 25.02.2016)

101.- İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu'nun, çalışma ziyaretlerine eşlik eden gazetecilere ilişkin Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/3221) (Başkanlığa geliş tarihi: 01.03.2016)

102.- Ağrı Milletvekili Dirayet Taşdemir'in, istihdamla ilgili çeşitli hususlara ilişkin Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/3222) (Başkanlığa geliş tarihi: 23.02.2016)

103.- İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu'nun, Sosyal Güvenlik Kurumunu zarara uğratan sahtecilik vakalarına ilişkin Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/3223) (Başkanlığa geliş tarihi: 25.02.2016)

104.- İzmir Milletvekili Özcan Purçu'nun, çocuk işçiliğine ilişkin Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/3224) (Başkanlığa geliş tarihi: 25.02.2016)

105.- Burdur Milletvekili Mehmet Göker'in, Burdur'da esnaf ve sanatkarlara yönelik faizsiz kredi uygulamasından yararlanmada karşılaşılan sorunlara ilişkin Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/3225) (Başkanlığa geliş tarihi: 25.02.2016)

106.- İzmir Milletvekili Zeynep Altıok'un, ilaç harcamaları ile tedavi için ödenen katkı payı miktarlarına ilişkin Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/3226) (Başkanlığa geliş tarihi: 25.02.2016)

107.- İstanbul Milletvekili Eren Erdem'in, işsizlik ödeneği verilerine ilişkin Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/3227) (Başkanlığa geliş tarihi: 25.02.2016)

108.- Aydın Milletvekili Metin Lütfi Baydar'ın, asgari ücret düzenlemesine ve diğer çalışanların maaşlarında iyileştirme yapılması talebine ilişkin Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/3228) (Başkanlığa geliş tarihi: 26.02.2016)

109.- Denizli Milletvekili Kazım Arslan'ın, 2022 sayılı Kanun kapsamında aylık bağlanan vatandaş verilerine ilişkin Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/3229) (Başkanlığa geliş tarihi: 29.02.2016)

110.- İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu'nun, çalışma ziyaretlerine eşlik eden gazetecilere ilişkin Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/3230) (Başkanlığa geliş tarihi: 01.03.2016)

111.- Antalya Milletvekili Ahmet Selim Yurdakul'un, emekli maaşlarına ilişkin Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/3231) (Başkanlığa geliş tarihi: 02.03.2016)

112.- İstanbul Milletvekili Mahmut Tanal'ın, Çankırı'daki otopark sorununa ilişkin Çevre ve Şehircilik Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/3232) (Başkanlığa geliş tarihi: 25.02.2016)

113.- Muğla Milletvekili Akın Üstündağ'ın, Muğla Doğal Sit Alanlarının Ekolojik Temelli Bilimsel Araştırma Projesi kapsamında yapılan çalışmalara ilişkin Çevre ve Şehircilik Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/3233) (Başkanlığa geliş tarihi: 25.02.2016)

114.- İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu'nun, çalışma ziyaretlerine eşlik eden gazetecilere ilişkin Çevre ve Şehircilik Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/3234) (Başkanlığa geliş tarihi: 01.03.2016)

115.- Bursa Milletvekili Erkan Aydın'ın, İznik Gölü'ndeki kirliliğe ilişkin Çevre ve Şehircilik Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/3235) (Başkanlığa geliş tarihi: 01.03.2016)

116.- Bursa Milletvekili Orhan Sarıbal'ın, Doğu Karadeniz Bölgesi'nde yapılması planlanan Yeşil Yol Projesi'ne ilişkin Çevre ve Şehircilik Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/3236) (Başkanlığa geliş tarihi: 02.03.2016)

117.- Hatay Milletvekili Mehmet Necmettin Ahrazoğlu'nun, bir mesire alanına okul yapılacağı iddiasına ilişkin Çevre ve Şehircilik Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/3237) (Başkanlığa geliş tarihi: 02.03.2016)

118.- Mersin Milletvekili Dengir Mir Mehmet Fırat'ın, Artvin Cerattepe'de yapılması planlanan madencilik faaliyetlerine ilişkin Çevre ve Şehircilik Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/3238) (Başkanlığa geliş tarihi: 03.03.2016)

119.- İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu'nun, çalışma ziyaretlerine eşlik eden gazetecilere ilişkin Dışişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/3239) (Başkanlığa geliş tarihi: 01.03.2016)

120.- Diyarbakır Milletvekili Altan Tan'ın, yurt dışı ziyaretlerine ilişkin Dışişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/3240) (Başkanlığa geliş tarihi: 04.03.2016)

121.- Diyarbakır Milletvekili Altan Tan'ın, Mısır, Tunus ve Libya'ya gerçekleştirdiği ziyaretlere ilişkin Dışişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/3241) (Başkanlığa geliş tarihi: 04.03.2016)

122.- Diyarbakır Milletvekili Altan Tan'ın, Filistin ve İsrail'e gerçekleştirdiği ziyaretlere ilişkin Dışişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/3242) (Başkanlığa geliş tarihi: 04.03.2016)

123.- Ankara Milletvekili Şenal Sarıhan'ın, Ekonomik ve Sosyal Konseyin toplantıya çağırılmamasına ve Konseyle ilgili yapılması planlanan düzenlemelere ilişkin Ekonomi Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/3243) (Başkanlığa geliş tarihi: 26.02.2016)

124.- İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu'nun, çalışma ziyaretlerine eşlik eden gazetecilere ilişkin Ekonomi Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/3244) (Başkanlığa geliş tarihi: 01.03.2016)

125.- Diyarbakır Milletvekili Altan Tan'ın, Türkiye-İran arasındaki ticarete ilişkin Ekonomi Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/3245) (Başkanlığa geliş tarihi: 04.03.2016)

126.- Diyarbakır Milletvekili Altan Tan'ın, Türkiye-Katar arasındaki ticarete ilişkin Ekonomi Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/3246) (Başkanlığa geliş tarihi: 04.03.2016)

127.- İzmir Milletvekili Tacettin Bayır'ın, İnebolu ilçesinde yaşanan elektrik kesintilerine ilişkin Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/3247) (Başkanlığa geliş tarihi: 25.02.2016)

128.- Muş Milletvekili Ahmet Yıldırım'ın, rüzgar enerjisi üretimine ilişkin Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/3248) (Başkanlığa geliş tarihi: 29.02.2016)

129.- Muş Milletvekili Ahmet Yıldırım'ın, güneş enerjisi üretimine ilişkin Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/3249) (Başkanlığa geliş tarihi: 29.02.2016)

130.- İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu'nun, çalışma ziyaretlerine eşlik eden gazetecilere ilişkin Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/3250) (Başkanlığa geliş tarihi: 01.03.2016)

131.- İstanbul Milletvekili İzzet Ulvi Yönter'in, kaçak elektrik kullanımına ilişkin Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/3251) (Başkanlığa geliş tarihi: 02.03.2016)

132.- Antalya Milletvekili Ahmet Selim Yurdakul'un, elektrik dağıtım şirketlerine ilişkin Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/3252) (Başkanlığa geliş tarihi: 02.03.2016)

133.- Edirne Milletvekili Erdin Bircan'ın, Edirne'nin Keşan ilçesinde yapımı tamamlanan fakat çalışamayacak durumda olduğu iddia edilen bir enerji dağıtım hattına ilişkin Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/3253) (Başkanlığa geliş tarihi: 03.03.2016)

134.- Ankara Milletvekili Levent Gök'ün, Başkent Doğalgaz şirketiyle vatandaşların yaşadığı iddia edilen sorunlara ilişkin Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/3254) (Başkanlığa geliş tarihi: 03.03.2016)

135.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer'in, Bolkar Dağlarındaki maden alanlarına ilişkin Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/3255) (Başkanlığa geliş tarihi: 03.03.2016)

136.- Mersin Milletvekili Dengir Mir Mehmet Fırat'ın, Artvin Cerattepe'de kurulması planlanan maden işletmesinin hangi madencilik metodu ile çalışacağına ilişkin Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/3256) (Başkanlığa geliş tarihi: 03.03.2016)

137.- Isparta Milletvekili İrfan Bakır'ın, üniversite öğrencilerinin barınma sorunlarına ilişkin Gençlik ve Spor Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/3257) (Başkanlığa geliş tarihi: 18.02.2016)

138.- Isparta Milletvekili Nuri Okutan'ın, bir futbol müsabakasındaki tartışmalı hakem kararlarına ilişkin Gençlik ve Spor Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/3258) (Başkanlığa geliş tarihi: 23.02.2016)

139.- Kırklareli Milletvekili Türedi Kayan'ın, yeni inşa edilen stadyumların isimlendirmelerine ve ismi değiştirilen stadyumlara ilişkin Gençlik ve Spor Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/3259) (Başkanlığa geliş tarihi: 25.02.2016)

140.- Denizli Milletvekili Kazım Arslan'ın, Kredi ve Yurtlar Kurumuna yapılan burs başvurularına ve öğrencilere sağlanan burslara ilişkin Gençlik ve Spor Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/3260) (Başkanlığa geliş tarihi: 26.02.2016)

141.- Denizli Milletvekili Kazım Arslan'ın, Kredi ve Yurtlar Kurumuna yapılan yurt başvurularına ve öğrencilere sağlanan yurt olanaklarına ilişkin Gençlik ve Spor Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/3261) (Başkanlığa geliş tarihi: 26.02.2016)

142.- Denizli Milletvekili Kazım Arslan'ın, Kredi ve Yurtlar Kurumuna yapılan kredi başvurularına ve öğrencilere sağlanan kredilere ilişkin Gençlik ve Spor Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/3262) (Başkanlığa geliş tarihi: 26.02.2016)

143.- İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu'nun, çalışma ziyaretlerine eşlik eden gazetecilere ilişkin Gençlik ve Spor Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/3263) (Başkanlığa geliş tarihi: 01.03.2016)

144.- İstanbul Milletvekili Mahmut Tanal'ın, Çankırı'da tarım ve hayvancılık alanında yapılan çalışmalara ilişkin Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/3264) (Başkanlığa geliş tarihi: 25.02.2016)

145.- Burdur Milletvekili Mehmet Göker'in, çiğ süt fiyatlarına ve süt üreticilerinin desteklenmesine ilişkin Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/3265) (Başkanlığa geliş tarihi: 25.02.2016)

146.- Denizli Milletvekili Kazım Arslan'ın, üzüm üreticilerinin pazarlama sorunlarına ve Okul Üzümü Akıl Üzümü Projesine ilişkin Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/3266) (Başkanlığa geliş tarihi: 29.02.2016)

147.- Isparta Milletvekili İrfan Bakır'ın, su ürünleri avcılığında misina kullanımının yasaklanmasına ilişkin Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/3267) (Başkanlığa geliş tarihi: 29.02.2016)

148.- Edirne Milletvekili Okan Gaytancıoğlu'nun, Edirne'nin Süloğlu ilçesinde Toprak Mahsulleri Ofisi alım tesisi ihtiyacına ilişkin Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/3268) (Başkanlığa geliş tarihi: 01.03.2016)

149.- İzmir Milletvekili Mustafa Ali Balbay'ın, süt üreticilerinin sorunlarına ilişkin Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/3269) (Başkanlığa geliş tarihi: 01.03.2016)

150.- İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu'nun, çalışma ziyaretlerine eşlik eden gazetecilere ilişkin Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/3270) (Başkanlığa geliş tarihi: 01.03.2016)

151.- Balıkesir Milletvekili İsmail Ok'un, hayvancılıkla ilgili sorunlara ilişkin Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/3271) (Başkanlığa geliş tarihi: 02.03.2016)

152.- Antalya Milletvekili Ahmet Selim Yurdakul'un, Antalya'da doğal afetlerden zarar gören tarım arazilerine ilişkin Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/3272) (Başkanlığa geliş tarihi: 02.03.2016)

153.- Şanlıurfa Milletvekili İbrahim Ayhan'ın, Şanlıurfa'da sulama birliklerine elektrik verilmediğine dair iddialara ilişkin Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/3273) (Başkanlığa geliş tarihi: 02.03.2016)

154.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer'in, Niğde'de hayvancılığın geliştirilmesine ilişkin Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/3274) (Başkanlığa geliş tarihi: 03.03.2016)

155.- İstanbul Milletvekili Mahmut Tanal'ın, fındık fiyatlarına ilişkin Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/3275) (Başkanlığa geliş tarihi: 03.03.2016)

156.- Edirne Milletvekili Okan Gaytancıoğlu'nun, et üreticilerine verilen teşvik ve desteklere ilişkin Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/3276) (Başkanlığa geliş tarihi: 03.03.2016)

157.- Kırklareli Milletvekili Türedi Kayan'ın, Kırklareli'deki esnaf ve sanatkarlara yönelik desteklere ilişkin Gümrük ve Ticaret Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/3277) (Başkanlığa geliş tarihi: 25.02.2016)

158.- İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu'nun, çalışma ziyaretlerine eşlik eden gazetecilere ilişkin Gümrük ve Ticaret Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/3278) (Başkanlığa geliş tarihi: 01.03.2016)

159.- Diyarbakır Milletvekili Altan Tan'ın, Çıldır-Aktaş Sınır Kapısı'ndan yapılan araç ve şahıs giriş çıkışlarına ilişkin Gümrük ve Ticaret Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/3279) (Başkanlığa geliş tarihi: 04.03.2016)

160.- Şırnak Milletvekili Leyla Birlik'in, sosyal medyada paylaşılan bazı fotoğraflara ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/3280) (Başkanlığa geliş tarihi: 12.02.2016)

161.- Diyarbakır Milletvekili İmam Taşçier'in, Ankara Üniversitesi'ndeki bir protesto gösterisi esnasında bir muhabire yapılan müdahaleye ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/3281) (Başkanlığa geliş tarihi: 18.02.2016)

162.- Bingöl Milletvekili Hişyar Özsoy'un, son on yıl içinde yapılan, yapımı süren veya ihale aşamasında olan karakol/kalekol sayılarına ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/3282) (Başkanlığa geliş tarihi: 19.02.2016)

163.- Şanlıurfa Milletvekili Osman Baydemir'in, sokağa çıkma yasakları nedeniyle defnedilemeyen cenazelere ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/3283) (Başkanlığa geliş tarihi: 19.02.2016)

164.- Şanlıurfa Milletvekili Osman Baydemir'in, Şanlıurfa'nın Siverek ilçesinde gözüaltına alınan kişilere kötü muamelede bulunduğu dair iddialara ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/3284) (Başkanlığa geliş tarihi: 19.02.2016)

165.- Aydın Milletvekili Metin Lütfi Baydar'ın, Türkiye'de yaşayan azınlıklara MERSİS sisteminde aidiyetlerine göre çeşitli kodlar verildiği iddiasına ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/3285) (Başkanlığa geliş tarihi: 19.02.2016)

166.- Şırnak Milletvekili Faysal Sarıyıldız'ın, Şırnak'ın Cizre ilçesinde emniyet güçlerinin sivil bir gruba ateş açtığı yönündeki iddialara ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/3286) (Başkanlığa geliş tarihi: 22.02.2016)

167.- Adana Milletvekili Meral Danış Betaş'ın, il emniyet müdürlüklerine gönderildiği iddia edilen bir yazıya ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/3287) (Başkanlığa geliş tarihi: 24.02.2016)

168.- Hatay Milletvekili Hilmi Yarayıcı'nın, İstanbul'un Sarıyer ilçesindeki polis merkezine yönelik bombalı saldırı ve yaşanan çatışma ile ilgili iddialara ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/3288) (Başkanlığa geliş tarihi: 25.02.2016)

169.- Edirne Milletvekili Okan Gaytancıoğlu'nun, boş bulunan Edirne Valiliği makamına atama yapılması talebine ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/3289) (Başkanlığa geliş tarihi: 25.02.2016)

170.- Malatya Milletvekili Veli Ağbaba'nın, Ankara'da TÜRGEV'e bağlı bir öğrenci yurdundan öğrencilere gönderilen bir güvenlik uyarısı ile ilgili iddialara ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/3290) (Başkanlığa geliş tarihi: 25.02.2016)

171.- Ankara Milletvekili Levent Gök'ün, Ankara'da meydana gelen trafik kazalarına ve trafik denetimlerine ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/3291) (Başkanlığa geliş tarihi: 26.02.2016)

172.- Ankara Milletvekili Levent Gök'ün, Ankara'da meydana gelen trafik kazaları ile ilgili verilere ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/3292) (Başkanlığa geliş tarihi: 26.02.2016)

173.- Ankara Milletvekili Levent Gök'ün, Ankara'daki araç sayısına ve sigortasız araçlara ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/3293) (Başkanlığa geliş tarihi: 26.02.2016)

174.- Ankara Milletvekili Levent Gök'ün, Ankara'da sürücülere kesilen trafik cezalarına ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/3294) (Başkanlığa geliş tarihi: 26.02.2016)

175.- Ankara Milletvekili Levent Gök'ün, Ankara yollarındaki kavşaklara ve trafik kazalarına ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/3295) (Başkanlığa geliş tarihi: 26.02.2016)

176.- Ankara Milletvekili Ali Haydar Hakverdi'nin, Ankara Büyükşehir Belediyesi tarafından vakıf ve derneklere satılan, kiralanın ve bağışlanan taşınmazlara ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/3296) (Başkanlığa geliş tarihi: 26.02.2016)

177.- İstanbul Milletvekili Mahmut Tanal'ın, İstanbul'a içme suyu sağlayan baraj ve göllere yönelik denetimlere ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/3297) (Başkanlığa geliş tarihi: 26.02.2016)

178.- Mardin Milletvekili Ali Atalan'ın, sokağa çıkma yasaklarının uygulandığı illerde görev yapan güvenlik güçlerine ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/3298) (Başkanlığa geliş tarihi: 26.02.2016)

179.- İstanbul Milletvekili Mahmut Tanal'ın, Düzce'nin Gölyaka ilçesindeki yolların bozuk olduğu iddiasına ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/3299) (Başkanlığa geliş tarihi: 29.02.2016)

180.- İstanbul Milletvekili Mahmut Tanal'ın, Düzce'deki yol yapım çalışmalarına ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/3300) (Başkanlığa geliş tarihi: 29.02.2016)

181.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer'in, ilçe Nüfus Müdürlerinin ek göstergelerine ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/3301) (Başkanlığa geliş tarihi: 29.02.2016)

182.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer'in, Niğde'de yer alan bazı yerleşim yerlerinin isimlerinin değiştirilmesine ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/3302) (Başkanlığa geliş tarihi: 29.02.2016)

183.- İstanbul Milletvekili Mahmut Tanal'ın, 2002-2016 yılları arasında toplumsal olaylarda kullanılan biber gazı ve tomalara ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/3303) (Başkanlığa geliş tarihi: 29.02.2016)

184.- Ankara Milletvekili Levent Gök'ün, Ankara'nın Ümitköy Mahallesi'nde kaldırım yenileme çalışmalarında ağaçlara zarar verildiği iddiasına ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/3304) (Başkanlığa geliş tarihi: 29.02.2016)

185.- Şırnak Milletvekili Aycan İrmaz'ın, Silopi'de çıkan çatışmalarda hayatını kaybeden bir vatandaşa ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/3305) (Başkanlığa geliş tarihi: 29.02.2016)

186.- Gaziantep Milletvekili Akif Ekici'nin, Gaziantep'te Şahinbey Oto Sanayi Sitesi'nde satış yapılan dükkan ücretlerine ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/3306) (Başkanlığa geliş tarihi: 01.03.2016)

187.- İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıku'nun, çalışma ziyaretlerine eşlik eden gazetecilere ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/3307) (Başkanlığa geliş tarihi: 01.03.2016)

188.- Bingöl Milletvekili Hişyar Özsoy'un, Bingöl'ün Gökçekanat Köyünün altyapı sorunlarının giderilmesine ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/3308) (Başkanlığa geliş tarihi: 01.03.2016)

189.- Mardin Milletvekili Erol Dora'nın, mülki idare amiri kararıyla yapılan defin işlemlerine ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/3309) (Başkanlığa geliş tarihi: 01.03.2016)

190.- Balıkesir Milletvekili Ahmet Akın'ın, 2008 yılından itibaren uyuşturucu madde ile mücadele kapsamında yapılan çalışmalara ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/3310) (Başkanlığa geliş tarihi: 02.03.2016)

191.- İstanbul Milletvekili Mahmut Tanal'ın, kaçak sigara ile mücadeleye ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/3311) (Başkanlığa geliş tarihi: 02.03.2016)

192.- İstanbul Milletvekili Atila Kaya'nın, Göç İdaresi Genel Müdürlüğünün personel alım işlemlerine ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/3312) (Başkanlığa geliş tarihi: 02.03.2016)

193.- İstanbul Milletvekili Atila Kaya'nın, Göç İdaresi Genel Müdürlüğü personel verilerine ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/3313) (Başkanlığa geliş tarihi: 02.03.2016)

194.- Konya Milletvekili Mustafa Kalaycı'nın, Meram Belediyesinin kentsel dönüşüm uygulamasına ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/3314) (Başkanlığa geliş tarihi: 02.03.2016)

195.- İstanbul Milletvekili İzzet Ulvi Yönter'in, araç plakalarındaki sahteciliğin önlenmesine ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/3315) (Başkanlığa geliş tarihi: 02.03.2016)

196.- Balıkesir Milletvekili İsmail Ok'un, Balıkesir Belediyesinin otopark uygulamasına ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/3316) (Başkanlığa geliş tarihi: 02.03.2016)

197.- Bingöl Milletvekili Hişyar Özsoy'un, Bingöl Küçük Sanayi Sitesi'nin sorunlarına ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/3317) (Başkanlığa geliş tarihi: 02.03.2016)

198.- İstanbul Milletvekili Mahmut Tanal'ın, Şanlıurfa'daki ücretsiz otoparklara ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/3318) (Başkanlığa geliş tarihi: 03.03.2016)

199.- İstanbul Milletvekili Mahmut Tanal'ın, ülkemizde bulunan Suriyelilerin hukuki durumu ile çeşitli verilere ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/3319) (Başkanlığa geliş tarihi: 03.03.2016)

200.- İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu'nun, çalışma ziyaretlerine eşlik eden gazetecilere ilişkin Kalkınma Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/3320) (Başkanlığa geliş tarihi: 01.03.2016)

201.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer'in, Niğde'nin sosyal yaşam memnuniyetindeki sıralamasına ilişkin Kalkınma Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/3321) (Başkanlığa geliş tarihi: 03.03.2016)

202.- Kırklareli Milletvekili Türedi Kaya'nın, TBMM'nin çalışma maliyeti ile ilgili açıklamasına ilişkin Kalkınma Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/3322) (Başkanlığa geliş tarihi: 03.03.2016)

203.- Muğla Milletvekili Akın Üstündağ'ın, turizm sektöründeki sorun ve risklere ilişkin Kültür ve Turizm Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/3323) (Başkanlığa geliş tarihi: 25.02.2016)

204.- İstanbul Milletvekili Selina Doğan'ın, Jamanak Gazetesi'nin arşivine ve mikrofilme alınması çalışmalarına ilişkin Kültür ve Turizm Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/3324) (Başkanlığa geliş tarihi: 25.02.2016)

205.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer'in, Niğde'nin Tepeköy Köyü'nde yapılan kaçak kazılara ve alınan önlemlere ilişkin Kültür ve Turizm Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/3325) (Başkanlığa geliş tarihi: 29.02.2016)

206.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer'in, Niğde'deki çeşitli tarihi kalıntıların ortaya çıkarılması ile ilgili yürütülen çalışmalara ilişkin Kültür ve Turizm Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/3326) (Başkanlığa geliş tarihi: 29.02.2016)

207.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer'in, Niğde'de ortaya çıkartılan tarihi Yeraltı Karız Su Kanallarının tanıtımına ilişkin Kültür ve Turizm Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/3327) (Başkanlığa geliş tarihi: 29.02.2016)

208.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer'in, Bolkar Dağları'nda yer alan tarihi bir yazıta ilişkin Kültür ve Turizm Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/3328) (Başkanlığa geliş tarihi: 29.02.2016)

209.- İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu'nun, çalışma ziyaretlerine eşlik eden gazetecilere ilişkin Kültür ve Turizm Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/3329) (Başkanlığa geliş tarihi: 01.03.2016)

210.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer'in, Niğde'nin Ballı Köyü'nde yer alan tarihi yapıların onarılmasına yönelik çalışmalara ilişkin Kültür ve Turizm Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/3330) (Başkanlığa geliş tarihi: 03.03.2016)

211.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer'in, Niğde'nin Yaylayolu Köyü'nde yer alan tarihi Hasan Paşa Konağı'nın onarılmasına yönelik çalışmalara ilişkin Kültür ve Turizm Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/3331) (Başkanlığa geliş tarihi: 03.03.2016)

212.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer'in, Niğde ilindeki tarihi yapılara ilişkin Kültür ve Turizm Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/3332) (Başkanlığa geliş tarihi: 03.03.2016)

213.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer'in, Niğde ilindeki bazı tarihi yapılara ilişkin Kültür ve Turizm Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/3333) (Başkanlığa geliş tarihi: 03.03.2016)

214.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer'in, Niğde'de bulunan tarihi yapıların turizme kazandırılmasına ilişkin Kültür ve Turizm Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/3334) (Başkanlığa geliş tarihi: 03.03.2016)

215.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer'in, Niğde'ye bağlı bir köydeki çeşitli tarihi alanlara yönelik çalışmalara ilişkin Kültür ve Turizm Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/3335) (Başkanlığa geliş tarihi: 03.03.2016)

216.- Diyarbakır Milletvekili Altan Tan'ın, son beş yılda Türkiye'ye giriş yapan turist sayılarına ilişkin Kültür ve Turizm Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/3336) (Başkanlığa geliş tarihi: 04.03.2016)

217.- Diyarbakır Milletvekili Altan Tan'ın, son beş yılda Türkiye'ye gelen turistlerin bölgelere göre bıraktıkları döviz miktarına ilişkin Kültür ve Turizm Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/3337) (Başkanlığa geliş tarihi: 04.03.2016)

218.- Antalya Milletvekili Çetin Osman Budak'ın, Seydişehir Eti Alüminyum A.Ş. ve Oymapınar Barajı hakkındaki yargı kararlarına ve yapılan işlemlere ilişkin Maliye Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/3338) (Başkanlığa geliş tarihi: 26.02.2016)

219.- Denizli Milletvekili Kazım Arslan'ın, Maliye Bakanlığı'nda görev yapan bazı personelin mali ve sosyal haklarındaki iyileştirme çalışmalarına ilişkin Maliye Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/3339) (Başkanlığa geliş tarihi: 29.02.2016)

220.- İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu'nun, çalışma ziyaretlerine eşlik eden gazetecilere ilişkin Maliye Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/3340) (Başkanlığa geliş tarihi: 01.03.2016)

221.- İzmir Milletvekili Murat Bakan'ın, Van'da yaşanan depremde zarar gören esnafın vergi borçlarına ilişkin Maliye Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/3341) (Başkanlığa geliş tarihi: 03.03.2016)

222.- İzmir Milletvekili Murat Bakan'ın, Bakanlık bünyesinde çalışan personel ile ilgili çeşitli taleplere ilişkin Maliye Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/3342) (Başkanlığa geliş tarihi: 03.03.2016)

223.- Adana Milletvekili Elif Doğan Türkmen'in, Adana'da yapılan bir okul inşaatına ve okulun ismiyle ilgili çeşitli iddialara ilişkin Milli Eğitim Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/3343) (Başkanlığa geliş tarihi: 12.02.2016)

224.- İstanbul Milletvekili Mahmut Tanal'ın, Cumhurbaşkanlığı himayesinde hazırlandığı iddia edilen bir etkinliğe ilişkin Milli Eğitim Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/3344) (Başkanlığa geliş tarihi: 19.02.2016)

225.- Aydın Milletvekili Metin Lütfi Baydar'ın, Cumhurbaşkanına hakaret ettiği iddiasıyla bir milletvekili hakkında dava açılmasına ilişkin Milli Eğitim Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/3345) (Başkanlığa geliş tarihi: 19.02.2016)

226.- Aydın Milletvekili Metin Lütfi Baydar'ın, Milli Eğitim Bakanlığı'nda yürütülen bazı soruşturmalara ilişkin Milli Eğitim Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/3346) (Başkanlığa geliş tarihi: 19.02.2016)

227.- Aydın Milletvekili Metin Lütfi Baydar'ın, Şırnak'ın İdil ilçesindeki öğretmenlerin hizmet içi seminere çağrılmalarına ilişkin Milli Eğitim Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/3347) (Başkanlığa geliş tarihi: 19.02.2016)

228.- Ankara Milletvekili Murat Emir'in, Ankara'nın Batıkent semtindeki bir ilkokul binasının İmam Hatip öğrencileri ile birlikte kullanılacağı iddiasına ilişkin Milli Eğitim Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/3348) (Başkanlığa geliş tarihi: 22.02.2016)

229.- Iğdır Milletvekili Mehmet Emin Adıyaman'ın, anadilde eğitime ilişkin Milli Eğitim Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/3349) (Başkanlığa geliş tarihi: 22.02.2016)

230.- Şırnak Milletvekili Aycan İrmez'in, sokağa çıkma yasaklarının uygulandığı yerlerdeki öğrencilere ilişkin Milli Eğitim Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/3350) (Başkanlığa geliş tarihi: 23.02.2016)

231.- Şırnak Milletvekili Ferhat Encu'nun, Şırnak'ın Cizre ve Silopi ilçelerinde görev yapan öğretmenlerin hizmet içi eğitime alınmasına ilişkin Milli Eğitim Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/3351) (Başkanlığa geliş tarihi: 23.02.2016)

232.- Adana Milletvekili Meral Danış Beştaş'ın, sokağa çıkma yasaklarının uygulandığı yerlerdeki eğitim ve öğretime ilişkin Milli Eğitim Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/3352) (Başkanlığa geliş tarihi: 24.02.2016)

233.- Ankara Milletvekili Levent Gök'ün, danışman öğretmen belirlenmesine ilişkin Milli Eğitim Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/3353) (Başkanlığa geliş tarihi: 25.02.2016)

234.- Mersin Milletvekili Serdal Kuyucuoğlu'nun, bir müdür yardımcısının öğrenciye sarf ettiği iddia edilen sözlere ilişkin Milli Eğitim Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/3354) (Başkanlığa geliş tarihi: 25.02.2016)

235.- İstanbul Milletvekili Onursal Adıgüzel'in, Öğretim Üyesi Yetiştirme Programına ilişkin Milli Eğitim Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/3355) (Başkanlığa geliş tarihi: 25.02.2016)

236.- Gaziantep Milletvekili Akif Ekici'nin, bir vakfa ait öğrenci yurduna ilişkin Milli Eğitim Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/3356) (Başkanlığa geliş tarihi: 25.02.2016)

237.- Van Milletvekili Bedia Özgökçe Ertan'ın, Van'da engellilere verilen eğitim ve rehabilitasyon hizmetlerine ilişkin Milli Eğitim Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/3357) (Başkanlığa geliş tarihi: 25.02.2016)

238.- Şanlıurfa Milletvekili İbrahim Ayhan'ın, eğitim hakkını engelleyici eylemler konulu genelgeye ve bu kapsamda açılan soruşturmalara ilişkin Milli Eğitim Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/3358) (Başkanlığa geliş tarihi: 25.02.2016)

239.- İzmir Milletvekili Ahmet Tuncay Özkan'ın, Milli Eğitim Bakanlığı tarafından FATİH Projesi'nin uygulanma durumuna ve çeşitli iddialara ilişkin Milli Eğitim Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/3359) (Başkanlığa geliş tarihi: 29.02.2016)

240.- Çanakkale Milletvekili Bülent Öz'ün, ataması yeni yapılan öğretmenlere ve sokağa çıkma yasağı ilan edilen bölgelere ilişkin Milli Eğitim Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/3360) (Başkanlığa geliş tarihi: 29.02.2016)

241.- Van Milletvekili Lezgin Botan'ın, Öğretim Üyesi Yetiştirme Programında yapılan değişikliğe ilişkin Milli Eğitim Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/3361) (Başkanlığa geliş tarihi: 29.02.2016)

242.- İstanbul Milletvekili Didem Engin'in, Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı okullarda tavsiye edilen eserler arasında yer alan bir kitaptaki hikayeye ilişkin Milli Eğitim Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/3362) (Başkanlığa geliş tarihi: 01.03.2016)

243.- İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu'nun, çalışma ziyaretlerine eşlik eden gazetecilere ilişkin Milli Eğitim Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/3363) (Başkanlığa geliş tarihi: 01.03.2016)

244.- Ankara Milletvekili Zühal Topcu'nun, danışman öğretmenlikle ilgili bir habere ilişkin Milli Eğitim Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/3364) (Başkanlığa geliş tarihi: 02.03.2016)

245.- Hatay Milletvekili Mehmet Necmettin Ahrazoğlu'nun, bir mesire alanına okul yapılacağı iddiasına ilişkin Milli Eğitim Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/3365) (Başkanlığa geliş tarihi: 02.03.2016)

246.- Giresun Milletvekili Bülent Yener Bektaşoğlu'nun, aday öğretmenlik ve danışman öğretmenlik uygulamasına ilişkin Milli Eğitim Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/3366) (Başkanlığa geliş tarihi: 03.03.2016)

247.- Ankara Milletvekili Şenal Sarıhan'ın, eğitim kurumlarında yaşanan taciz vakalarına ilişkin Milli Eğitim Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/3367) (Başkanlığa geliş tarihi: 03.03.2016)

248.- Mardin Milletvekili Ali Atalan'ın, aileleri sokağa çıkma yasaklarının uygulandığı yerlerde yaşayan öğrencilere ilişkin Milli Eğitim Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/3368) (Başkanlığa geliş tarihi: 03.03.2016)

249.- Diyarbakır Milletvekili Altan Tan'ın, işitme engellilerin eğitim gördüğü okullara ilişkin Milli Eğitim Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/3369) (Başkanlığa geliş tarihi: 04.03.2016)

250.- Şanlıurfa Milletvekili İbrahim Ayhan'ın, Anadolu Üniversitesi Açık Öğretim Fakültesi sınav merkezlerinin tespitine ilişkin Milli Eğitim Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/3370) (Başkanlığa geliş tarihi: 04.03.2016)

251.- Bingöl Milletvekili Hişyar Özsoy'un, kendisinden haber alınamayan bir askere ilişkin Milli Savunma Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/3371) (Başkanlığa geliş tarihi: 22.02.2016)

252.- Ağrı Milletvekili Berdan Öztürk'ün, 24 Temmuz 2015 tarihinden itibaren yapılan hava hareketlerine ilişkin Milli Savunma Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/3372) (Başkanlığa geliş tarihi: 24.02.2016)

253.- Şanlıurfa Milletvekili İbrahim Ayhan'ın, Suriye'den Türkiye'ye saldırıda bulunan örgütlere ilişkin Milli Savunma Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/3373) (Başkanlığa geliş tarihi: 24.02.2016)

254.- Diyarbakır Milletvekili Altan Tan'ın, Diyarbakır'daki bir askeri kışlanın ismine ilişkin Milli Savunma Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/3374) (Başkanlığa geliş tarihi: 24.02.2016)

255.- Konya Milletvekili Mustafa Hüsnu Bozkurt'un, Silahlı Kuvvetler sınıf okullarının taşınma çalışmalarına ilişkin Milli Savunma Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/3375) (Başkanlığa geliş tarihi: 26.02.2016)

256.- Mardin Milletvekili Ali Atalan'ın, sokağa çıkma yasağı ilan edilen illerde görev yapan askeri personele ilişkin Milli Savunma Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/3376) (Başkanlığa geliş tarihi: 26.02.2016)

257.- Mardin Milletvekili Gülser Yıldırım'ın, son üç yılda Türkiye'den Suriye'ye yapılan silah satışına ilişkin Milli Savunma Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/3377) (Başkanlığa geliş tarihi: 29.02.2016)

258.- İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu'nun, çalışma ziyaretlerine eşlik eden gazetecilere ilişkin Milli Savunma Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/3378) (Başkanlığa geliş tarihi: 01.03.2016)

259.- İzmir Milletvekili Özcan Purçu'nun, İzmir'in Dikili ilçesinde yapımı planlanan sulama göletine ilişkin Orman ve Su İşleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/3379) (Başkanlığa geliş tarihi: 25.02.2016)

260.- Trabzon Milletvekili Haluk Pekşen'in, Rize'de bir fabrikanın atık sularının mahalleye sızdığı iddiasına ilişkin Orman ve Su İşleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/3380) (Başkanlığa geliş tarihi: 29.02.2016)

261.- Manisa Milletvekili Mazlum Nurlu'nun, Manisa'nın Salihli ilçesi Yeşilkavak Köyü'nde yapılması planlanan sulama göletine ilişkin Orman ve Su İşleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/3381) (Başkanlığa geliş tarihi: 01.03.2016)

262.- Manisa Milletvekili Mazlum Nurlu'nun, 1000 Günde 1000 Gölet Projesi'nin gerçekleştirilmesine ilişkin Orman ve Su İşleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/3382) (Başkanlığa geliş tarihi: 01.03.2016)

263.- İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu'nun, çalışma ziyaretlerine eşlik eden gazetecilere ilişkin Orman ve Su İşleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/3383) (Başkanlığa geliş tarihi: 01.03.2016)

264.- Artvin Milletvekili Uğur Bayraktutan'ın, Artvin'deki bir Atatürk heykelinin ışıklandırılmasına ilişkin Orman ve Su İşleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/3384) (Başkanlığa geliş tarihi: 02.03.2016)

265.- Muğla Milletvekili Mehmet Erdoğan'ın, Bayır Sulama Barajına ilişkin Orman ve Su İşleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/3385) (Başkanlığa geliş tarihi: 02.03.2016)

266.- Hatay Milletvekili Mehmet Necmettin Ahrazoğlu'nun, bir mesire alanına okul yapılacağı iddiasına ilişkin Orman ve Su İşleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/3386) (Başkanlığa geliş tarihi: 02.03.2016)

267.- Diyarbakır Milletvekili Altan Tan'ın, GAP kapsamındaki 22 baraj ve hidroelektrik santrali için yapılan harcamalara ilişkin Orman ve Su İşleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/3387) (Başkanlığa geliş tarihi: 04.03.2016)

268.- Diyarbakır Milletvekili Nursel Aydoğan'ın, sokağa çıkma yasaklarının uygulandığı yerlerde verilen sağlık hizmetlerine ilişkin Sağlık Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/3388) (Başkanlığa geliş tarihi: 19.02.2016)

269.- İzmir Milletvekili Ali Yiğit'in, Tıbbi sekreterlerin atanma sorunlarına ilişkin Sağlık Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/3389) (Başkanlığa geliş tarihi: 19.02.2016)

270.- Ankara Milletvekili Murat Emir'in, Sayıştayın Sağlık Bakanlığı için hazırladığı 2014 yılı denetim raporundaki tespitlerine ilişkin Sağlık Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/3390) (Başkanlığa geliş tarihi: 22.02.2016)

271.- Şırnak Milletvekili Ferhat Encu'nun, sokağa çıkma yasağının uygulandığı yerlerdeki sağlık hizmetlerine ilişkin Sağlık Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/3391) (Başkanlığa geliş tarihi: 23.02.2016)

272.- İstanbul Milletvekili Mahmut Tanal'ın, Çankırı Devlet Hastanesi ile ilgili sorunlara ilişkin Sağlık Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/3392) (Başkanlığa geliş tarihi: 25.02.2016)

273.- Isparta Milletvekili İrfan Bakır'ın, Isparta ilinin Yalvaç ilçesinde aile hekimliği merkezlerinin açılmasına ilişkin Sağlık Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/3393) (Başkanlığa geliş tarihi: 29.02.2016)

274.- Kırklareli Milletvekili Vecdi Gündoğdu'nun, Kırklareli'deki sağlık personeli ihtiyacına ve çeşitli alanlarda yapılan proje ve yatırımlara ilişkin Sağlık Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/3394) (Başkanlığa geliş tarihi: 01.03.2016)

275.- İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu'nun, çalışma ziyaretlerine eşlik eden gazetecilere ilişkin Sağlık Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/3395) (Başkanlığa geliş tarihi: 01.03.2016)

276.- Kayseri Milletvekili Yusuf Halaçoğlu'nun, Kayseri Bölge Hastanesi Projesine ilişkin Sağlık Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/3396) (Başkanlığa geliş tarihi: 02.03.2016)

277.- İstanbul Milletvekili Mahmut Tanal'ın, Bingöl Devlet Hastanesi inşaatına ilişkin Sağlık Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/3397) (Başkanlığa geliş tarihi: 03.03.2016)

278.- İstanbul Milletvekili Mahmut Tanal'ın, inşaatı devam eden devlet hastanelerine ilişkin Sağlık Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/3398) (Başkanlığa geliş tarihi: 03.03.2016)

279.- İstanbul Milletvekili Mahmut Tanal'ın, Maltepe Devlet Hastanesindeki uzman hekim kadrosuna ilişkin Sağlık Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/3399) (Başkanlığa geliş tarihi: 03.03.2016)

280.- Edirne Milletvekili Erdin Bircan'ın, Uzunköprü-Çerkezköy ve Kapıkule-Çerkezköy demiryolu seferlerine ilişkin Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/3400) (Başkanlığa geliş tarihi: 19.02.2016)

281.- Kırklareli Milletvekili Türedi Kayan'ın, TCDD'nin Trakya seferlerini iptal etmesine ilişkin Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/3401) (Başkanlığa geliş tarihi: 19.02.2016)

282.- İstanbul Milletvekili Mahmut Tanal'ın, Çankırı'daki yol yapım çalışmalarına ilişkin Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/3402) (Başkanlığa geliş tarihi: 25.02.2016)

283.- Denizli Milletvekili Melike Basmacı'nın, kanalların uydu kiralama bedellerine ilişkin Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/3403) (Başkanlığa geliş tarihi: 25.02.2016)

284.- Çanakkale Milletvekili Bülent Öz'ün, Bozcaada ve Gökçeada'ya ulaşımındaki sorunların giderilmesine ilişkin Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/3404) (Başkanlığa geliş tarihi: 25.02.2016)

285.- Sinop Milletvekili Barış Karadeniz'in, Sinop ve Samsun'a bağlı bazı ilçelerde köprü yapılmasına ilişkin Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/3405) (Başkanlığa geliş tarihi: 25.02.2016)

286.- İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu'nun, çalışma ziyaretlerine eşlik eden gazetecilere ilişkin Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/3406) (Başkanlığa geliş tarihi: 01.03.2016)

287.- İstanbul Milletvekili Mahmut Tanal'ın, Türkiye-Avusturya arası uçak bileti fiyatlarına ilişkin Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/3407) (Başkanlığa geliş tarihi: 02.03.2016)

288.- Diyarbakır Milletvekili Altan Tan'ın, Bayburt-Of yoluna ilişkin Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/3408) (Başkanlığa geliş tarihi: 04.03.2016)

289.- Diyarbakır Milletvekili Altan Tan'ın, Diyarbakır-Kulp-Muş yoluna ilişkin Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/3409) (Başkanlığa geliş tarihi: 04.03.2016)

290.- Diyarbakır Milletvekili Altan Tan'ın, Mersin Limanı'nı Diyarbakır'a bağlayacak bir demiryolu projesi olup olmadığına ilişkin Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/3410) (Başkanlığa geliş tarihi: 04.03.2016)

291.- Van Milletvekili Lezgin Botan'ın, sosyal medyada yer alan bazı paylaşımlara ve bunlara yönelik yaptırımlara ilişkin Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/3411) (Başkanlığa geliş tarihi: 04.03.2016)

28 Mart 2016 Pazartesi**Teklifler**

1.- İzmir Milletvekili Selin Sayek Böke'nin; 193 Sayılı Gelir Vergisi Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/925) (Kadın Erkek Fırsat Eşitliği ile Plan ve Bütçe Komisyonlarına) (Başkanlığa geliş tarihi: 08.03.2016)

2.- İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu'nun; Sosyal Hizmetler Kanunu ile Çocuk Koruma Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi (2/926) (Adalet ile Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler Komisyonlarına) (Başkanlığa geliş tarihi: 08.03.2016)

3.- Aydın Milletvekili Metin Lütfi Baydar'ın; Eğitim Bilimleri Üniversitesi Kurulmasına Dair Kanun Teklifi (2/927) (Plan ve Bütçe ile Milli Eğitim, Kültür, Gençlik ve Spor Komisyonlarına) (Başkanlığa geliş tarihi: 08.03.2016)

4.- İstanbul Milletvekili Selina Doğan'ın; Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün Değiştirilmesi Hakkında İçtüzük Değişiklik Teklifi (2/928) (Kadın Erkek Fırsat Eşitliği ile Anayasa Komisyonlarına) (Başkanlığa geliş tarihi: 08.03.2016)

5.- İstanbul Milletvekili Filiz Kerestecioğlu'nun; İstanbul Sözleşmesi İzleme Komisyonu Kurulması Hakkında Kanun Teklifi (2/929) (Kadın Erkek Fırsat Eşitliği ile Anayasa Komisyonlarına) (Başkanlığa geliş tarihi: 08.03.2016)

6.- Diyarbakır Milletvekili Nursel Aydoğan'ın; Milli Eğitim Temel Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi (2/930) (Kadın Erkek Fırsat Eşitliği ile Milli Eğitim, Kültür, Gençlik ve Spor Komisyonlarına) (Başkanlığa geliş tarihi: 08.03.2016)

7.- Balıkesir Milletvekili Namık Havutça'nın; Pasaport Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi (2/931) (İçişleri Komisyonuna) (Başkanlığa geliş tarihi: 09.03.2016)

8.- İstanbul Milletvekili Onursal Adıgüzel'in; Yükseköğretim Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/932) (Plan ve Bütçe ile Milli Eğitim, Kültür, Gençlik ve Spor Komisyonlarına) (Başkanlığa geliş tarihi: 09.03.2016)

9.- Balıkesir Milletvekili İsmail Ok'un; Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi (2/933) (Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler ile Plan ve Bütçe Komisyonlarına) (Başkanlığa geliş tarihi: 10.03.2016)

10.- İstanbul Milletvekili Arzu Erdem'in; 5510 Sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi (2/934) (Kadın Erkek Fırsat Eşitliği; Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler ile Plan ve Bütçe Komisyonlarına) (Başkanlığa geliş tarihi: 10.03.2016)

11.- Mersin Milletvekili Dengir Mir Mehmet Fırat'ın; Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi (2/935) (Plan ve Bütçe Komisyonuna) (Başkanlığa geliş tarihi: 10.03.2016)

12.- Konya Milletvekili Mustafa Hüsnü Bozkurt'un; Akşehir Adıyla Bir İl Kurulması Hakkında Kanun Teklifi (2/936) (Plan ve Bütçe ile İçişleri Komisyonlarına) (Başkanlığa geliş tarihi: 11.03.2016)

13.- Konya Milletvekili Mustafa Hüsnu Bozkurt'un; Ereğli Adıyla Bir İl Kurulması Hakkında Kanun Teklifi (2/937) (Plan ve Bütçe ile İçişleri Komisyonlarına) (Başkanlığa geliş tarihi: 11.03.2016)

14.- İzmir Milletvekili Özcan Purçu'nun; 5510 Sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi (2/938) (Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler ile Plan ve Bütçe Komisyonlarına) (Başkanlığa geliş tarihi: 11.03.2016)

15.- Konya Milletvekili Mustafa Hüsnu Bozkurt'un; Genel Kadro ve Usulü Hakkında Kanun Hükmünde Kararname ile Devlet Memurları Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi (2/939) (Plan ve Bütçe Komisyonuna) (Başkanlığa geliş tarihi: 11.03.2016)

16.- İstanbul Milletvekili İzzet Ulvi Yöner'in; Devlet Memurları Kanununda Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun Teklifi (2/940) (Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler ile Plan ve Bütçe Komisyonlarına) (Başkanlığa geliş tarihi: 11.03.2016)

17.- Balıkesir Milletvekili İsmail Ok'un; Öğretmenlerin Ulaşım Hizmetlerinin Desteklenmesi Hakkında Kanun Teklifi (2/941) (Milli Eğitim, Kültür, Gençlik ve Spor; Plan ve Bütçe ile İçişleri Komisyonlarına) (Başkanlığa geliş tarihi: 11.03.2016)

18.- Antalya Milletvekili Çetin Osman Budak'ın; Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanununda Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun Teklifi (2/942) (Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm; Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler ile Plan ve Bütçe Komisyonlarına) (Başkanlığa geliş tarihi: 11.03.2016)

19.- İstanbul Milletvekili Mahmut Tanal'ın; 4721 Sayılı Türk Medeni Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/943) (Kadın Erkek Fırsat Eşitliği ile Adalet Komisyonlarına) (Başkanlığa geliş tarihi: 11.03.2016)

20.- Balıkesir Milletvekili Ahmet Akın'ın; 5510 Sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi (2/944) (Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler; Milli Savunma ile Plan ve Bütçe Komisyonlarına) (Başkanlığa geliş tarihi: 11.03.2016)

21.- Siirt Milletvekili Kadri Yıldırım'ın; Ulusal Bayram ve Genel Tatiller Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/945) (Milli Eğitim, Kültür, Gençlik ve Spor ile İçişleri Komisyonlarına) (Başkanlığa geliş tarihi: 11.03.2016)

Gensoru Önergeleri

1.- Halkların Demokratik Partisi Grubu adına Grup Başkanvekilleri Diyarbakır Milletvekili İdris Baluken ve Diyarbakır Milletvekili Çağlar Demirel'in; yargı erkini baskı altına aldığı ve yönlendirdiği, kuvvetler ayrılığı ilkesine ve Anayasa'ya aykırı yaklaşımlarda bulunduğu iddiasıyla Adalet Bakanı Bekir Bozdağ hakkında bir gensoru açılmasına ilişkin önergesi (11/3) (Başkanlığa Geliş Tarihi: 23/03/2016) (Dağıtma Tarihi: 26.03.2016)

2.- Halkların Demokratik Partisi Grubu adına Grup Başkanvekilleri Diyarbakır Milletvekili İdris Baluken ve Diyarbakır Milletvekili Çağlar Demirel'in; çocuklara yönelik cinsel istismarı ve kadınlara yönelik şiddeti önlemede ihmali bulunduğu iddiasıyla Aile ve Sosyal Politikalar Bakanı Sema Ramazanoğlu hakkında bir gensoru açılmasına ilişkin önergesi (11/4) (Başkanlığa Geliş Tarihi: 24/03/2016) (Dağıtma Tarihi: 26.03.2016)

Süresi İçinde Cevaplandırılmayan Yazılı Soru Önergeleri

- 1.- Ankara Milletvekili Erkan Haberal'ın, Ankara'daki futbol kulüplerinin durumuna ve stadyum ihtiyacına ilişkin Gençlik ve Spor Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/1866)
- 2.- İstanbul Milletvekili Celal Adan'ın, 2003 yılından itibaren PKK terör örgütü tarafından şehit edilen kamu görevlilerine ilişkin Başbakan'dan yazılı soru önergesi (7/2100)
- 3.- İstanbul Milletvekili Celal Adan'ın, geri dönüşüm alanında faaliyet gösteren şahıs ve firmalara yönelik çalışmalara ilişkin Başbakan'dan yazılı soru önergesi (7/2101)
- 4.- Eskişehir Milletvekili Cemal Okan Yüksel'in, IŞİD'in içme sularına, baraj ve su kaynaklarına zehir katmayı hedeflediğine dair haberlere ilişkin Başbakan'dan yazılı soru önergesi (7/2102)
- 5.- Artvin Milletvekili Uğur Bayraktutan'ın, şirketlerin kredi borcuna ilişkin Başbakan'dan yazılı soru önergesi (7/2103)
- 6.- Afyonkarahisar Milletvekili Burcu Köksal'ın, ehliyetlerin yenilenmesi kapsamında sürücülerden istenen sağlık raporuna ilişkin Başbakan'dan yazılı soru önergesi (7/2104)
- 7.- Manisa Milletvekili Mazlum Nurlu'nun, Manisa Sümerbank pamuklu Mensucat Fabrikasının özelleştirme sürecine ilişkin Başbakan'dan yazılı soru önergesi (7/2105)
- 8.- Artvin Milletvekili Uğur Bayraktutan'ın, bankalar dışındaki kur riski oranına ilişkin Başbakan'dan yazılı soru önergesi (7/2106)
- 9.- Bolu Milletvekili Tanju Özcan'ın, Bolu'da yapımı planlanan bazı projelere ilişkin Başbakan'dan yazılı soru önergesi (7/2107)
- 10.- İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu'nun, Orta Vadeli Mali Plan'da iki bakanlığın ödenek tavanının artırılmasına ilişkin Başbakan'dan yazılı soru önergesi (7/2108)
- 11.- İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu'nun, tüp bebek uygulaması ve kanser vakalarındaki artışa ilişkin Başbakan'dan yazılı soru önergesi (7/2109)
- 12.- Konya Milletvekili Mustafa Hüsni Bozkurt'un, işçilere, memurlara ve emeklilere maaşlarının en az yarısı kadar banka promosyonu verilmesine yönelik çalışmalara ilişkin Başbakan'dan yazılı soru önergesi (7/2111)
- 13.- Artvin Milletvekili Uğur Bayraktutan'ın, 2002 ve 2016 yıllarındaki cari açığa ilişkin Başbakan'dan yazılı soru önergesi (7/2112)
- 14.- Artvin Milletvekili Uğur Bayraktutan'ın, Türkiye'nin 2002 ve 2016 yıllarında cari işlemler açığı bakımından dünya sıralamasındaki yerine ilişkin Başbakan'dan yazılı soru önergesi (7/2113)
- 15.- İzmir Milletvekili Ertuğrul Kürkcü'nün, bazı ilçelerde polis güvenlik noktası yapılmasına dair Bakanlar Kurulu Kararına ilişkin Başbakan'dan yazılı soru önergesi (7/2114)
- 16.- İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu'nun, gıda ürünlerindeki fiyat artışına ilişkin Başbakan'dan yazılı soru önergesi (7/2115)
- 17.- İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu'nun, İstanbul'da toplu taşıma ücretlerine yapılan zamma ilişkin Başbakan'dan yazılı soru önergesi (7/2116)
- 18.- İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu'nun, atık kağıt toplanması ile ilgili mevzuatta yapılan değişikliğin sonuçlarına ilişkin Başbakan'dan yazılı soru önergesi (7/2117)

19.- İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu'nun, sahte diploma ile çalıştığı iddia edilen kişiler hakkında yapılan işlemlere ilişkin Başbakan'dan yazılı soru önergesi (7/2118)

20.- İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu'nun, Ege Denizi üzerinden Avrupa'ya geçmeye çalışan mültecilere ilişkin Başbakan'dan yazılı soru önergesi (7/2119)

21.- İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu'nun, İçişleri Bakanlığı Personeli Görevde Yükselme ve Unvan Değişikliği Usul ve Esaslarına Dair Yönetmelikte yapılan değişikliğe ilişkin Başbakan'dan yazılı soru önergesi (7/2120)

22.- İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu'nun, atık kağıt satın alan şirketlere yönelik mevzuat değişikliğinin etkilerine ilişkin Başbakan'dan yazılı soru önergesi (7/2121)

23.- İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu'nun, kırmızı et üretimi ve ithalatına ilişkin Başbakan'dan yazılı soru önergesi (7/2123)

24.- Artvin Milletvekili Uğur Bayraktutan'ın, dış ticaret açığına ilişkin Başbakan'dan yazılı soru önergesi (7/2124)

25.- Artvin Milletvekili Uğur Bayraktutan'ın, takibe alınan KOBİ kredilerine ilişkin Başbakan'dan yazılı soru önergesi (7/2125)

26.- Ankara Milletvekili Necati Yılmaz'ın, Ankara Büyükşehir Belediyesi Halk Ekmek Fabrikasının ekmek fiyatlarını artırmasına ilişkin Başbakan'dan yazılı soru önergesi (7/2126)

27.- Ankara Milletvekili Zühal Topcu'nun, gazilerin fizik tedavi ve rehabilitasyon seanslarının yetersizliğine ilişkin Başbakan'dan yazılı soru önergesi (7/2127)

28.- Ankara Milletvekili Zühal Topcu'nun, gazilerin tekerlekli sandalye alımında yaşadıkları zorluklara ilişkin Başbakan'dan yazılı soru önergesi (7/2128)

29.- Ankara Milletvekili Zühal Topcu'nun, şehit ve gazilere yönelik bazı uygulamalara ilişkin Başbakan'dan yazılı soru önergesi (7/2129)

30.- Ankara Milletvekili Zühal Topcu'nun, gazilere verilen memurluk hakkına ilişkin Başbakan'dan yazılı soru önergesi (7/2130)

31.- Ankara Milletvekili Zühal Topcu'nun, gazilerin engelli aracı alımında yaşadıkları sorunlara ilişkin Başbakan'dan yazılı soru önergesi (7/2131)

32.- Ankara Milletvekili Zühal Topcu'nun, PYD terör örgütü Başkanı olan bir kişiye Türkiye Cumhuriyeti Pasaportu verildiği iddiasına ilişkin Başbakan'dan yazılı soru önergesi (7/2132)

33.- Ankara Milletvekili Zühal Topcu'nun, çalışan gazilerin emeklilik yaşlarına ilişkin Başbakan'dan yazılı soru önergesi (7/2133)

34.- Ankara Milletvekili Zühal Topcu'nun, Sağlık Uygulama Tebliği'nde dolar ve euro kurunun sabitlendiği iddiasına ilişkin Başbakan'dan yazılı soru önergesi (7/2134)

35.- İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu'nun, son 10 yılda çocuklara karşı yapılan hak ihlallerinde gerçekleştirilen hukuki işlemlere ilişkin Başbakan'dan yazılı soru önergesi (7/2135)

36.- Artvin Milletvekili Uğur Bayraktutan'ın, Artvin'de organize sanayi bölgesi kurulması ihtiyacına ilişkin Başbakan'dan yazılı soru önergesi (7/2136)

37.- Artvin Milletvekili Uğur Bayraktutan'ın, 2002 ve 2016 yıllarında tüketicilerin banka kredi borçlarının gelirlerine oranına ilişkin Başbakan'dan yazılı soru önergesi (7/2137)

38.- Artvin Milletvekili Uğur Bayraktutan'ın, 2002 ve 2016 yıllarında tüketicilerin banka kredi borçlarına ilişkin Başbakan'dan yazılı soru önergesi (7/2138)

39.- Ankara Milletvekili Levent Gök'ün, Ankara'nın Yenimahalle ilçesi İstasyon Mahallesinde bulunan ve EGO Garajı olarak kullanılan arsanın bir inşaat firmasına verilmesine ve çeşitli iddialara ilişkin Başbakan'dan yazılı soru önergesi (7/2139)

40.- Artvin Milletvekili Uğur Bayraktutan'ın, 2002 ve 2016 yıllarında kredi borcu takibe düşen KOBİ sayılarına ilişkin Başbakan'dan yazılı soru önergesi (7/2140)

41.- Artvin Milletvekili Uğur Bayraktutan'ın, 2002 ve 2016 yıllarındaki dış ticaret açığı miktarlarına ilişkin Başbakan'dan yazılı soru önergesi (7/2141)

42.- Artvin Milletvekili Uğur Bayraktutan'ın, 2002 ve 2016 yıllarındaki cari işlemler açığı miktarlarına ilişkin Başbakan'dan yazılı soru önergesi (7/2142)

43.- Hatay Milletvekili Mehmet Necmettin Ahrazoğlu'nun, bağlı kurum ve kuruluşlarda kullanılan bilgisayarların işletim sistemlerine ilişkin Başbakan Yardımcısı'ndan (Yalçın Akdoğan) yazılı soru önergesi (7/2143)

44.- Hatay Milletvekili Mehmet Necmettin Ahrazoğlu'nun, bağlı kurum ve kuruluşlarda kullanılan bilgisayarların işletim sistemlerine ilişkin Başbakan Yardımcısı'ndan (Numan Kurtulmuş) yazılı soru önergesi (7/2145)

45.- Ankara Milletvekili Murat Emir'in, zorunlu trafik sigortası tarifesine ilişkin Başbakan Yardımcısı'ndan (Mehmet Şimşek) yazılı soru önergesi (7/2146)

46.- Hatay Milletvekili Mehmet Necmettin Ahrazoğlu'nun, bağlı kurum ve kuruluşlarda kullanılan bilgisayarların işletim sistemlerine ilişkin Başbakan Yardımcısı'ndan (Mehmet Şimşek) yazılı soru önergesi (7/2147)

47.- Hatay Milletvekili Mehmet Necmettin Ahrazoğlu'nun, bağlı kurum ve kuruluşlarda kullanılan bilgisayarların işletim sistemlerine ilişkin Başbakan Yardımcısı'ndan (Yıldırım Tuğrul Türkeş) yazılı soru önergesi (7/2148)

48.- Hatay Milletvekili Mehmet Necmettin Ahrazoğlu'nun, Bakanlık teşkilatında kullanılan bilgisayarların işletim sistemlerine ilişkin Aile ve Sosyal Politikalar Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/2154)

49.- İzmir Milletvekili Ahmet Kenan Tanrıku'nun, şehit yakınları ve gazilerin memur veya hizmetli olarak atanabilmesini düzenleyen yönetmeliğe ilişkin Aile ve Sosyal Politikalar Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/2155)

50.- Malatya Milletvekili Veli Ağbaba'nın, Bakanlık bünyesinde çalışan taşeron işçiler ile kadrolu ve sözleşmeli personel verilerine ilişkin Aile ve Sosyal Politikalar Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/2156)

51.- Antalya Milletvekili Ahmet Selim Yurdakul'un, yetiştirme yurtlarından ayrılanların takibine ilişkin Aile ve Sosyal Politikalar Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/2157)

52.- Adana Milletvekili Meral Daniş Beştaş'ın, kadına yönelik şiddet ve kadın cinayetleri konusunda yürütülen çalışmalara ilişkin Aile ve Sosyal Politikalar Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/2158)

53.- Hatay Milletvekili Mehmet Necmettin Ahrazoğlu'nun, Bakanlık teşkilatında kullanılan bilgisayarların işletim sistemlerine ilişkin Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/2161)

54.- Malatya Milletvekili Veli Ağbaba'nın, Bakanlık bünyesinde çalışan taşeron işçiler ile kadrolu ve sözleşmeli personel verilerine ilişkin Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/2162)

55.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer'in, emeklilerin çeşitli alanlarda yaşadığı mağduriyetlere ilişkin Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/2163)

56.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer'in, Uzmanlaşmış Meslek Edindirme Merkezleri Projesi kapsamında gerçekleştirilen çalışmalara ilişkin Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/2164)

57.- Edirne Milletvekili Erdin Bircan'ın, İŞKUR'un ücretlerini işsizlik fonundan karşıladığı işçilere ilişkin Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/2166)

58.- Artvin Milletvekili Uğur Bayraktutan'ın, Trans Anadolu Doğal Gaz Boru Hattı Projesinde çalışan personelin çalışma şartlarına ilişkin Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/2167)

59.- İstanbul Milletvekili Ali Şeker'in, İstanbul'daki üçüncü havaalanı inşaatında çalışan işçilerin güvenliğine ilişkin Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/2168)

60.- Hatay Milletvekili Mehmet Necmettin Ahrazoğlu'nun, Bakanlık teşkilatında kullanılan bilgisayarların işletim sistemlerine ilişkin Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/2169)

61.- Artvin Milletvekili Uğur Bayraktutan'ın, geçici işçilerin sorunlarına ilişkin Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/2171)

62.- İzmir Milletvekili Müslüm Doğan'ın, İşsizlik Sigortası Fonu'na ilişkin Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/2172)

63.- Malatya Milletvekili Veli Ağbaba'nın, Bakanlık bünyesinde çalışan taşeron işçiler ile kadrolu ve sözleşmeli personel verilerine ilişkin Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/2173)

64.- Adana Milletvekili Meral Daniş Beştaş'ın, Adana'da bulunan maden ocaklarına ve yaşanan iş kazalarına ilişkin Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/2174)

65.- Edirne Milletvekili Erdin Bircan'ın, Edirne'de hava kirliliğinin azaltılması amacıyla alınması gereken tedbirlere ilişkin Çevre ve Şehircilik Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/2175)

66.- İzmir Milletvekili Mustafa Ali Balbay'ın, İzmir ili ve ilçelerine yönelik hazırlanan projelere ilişkin Çevre ve Şehircilik Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/2176)

67.- Kırklareli Milletvekili Türedi Kaya'nın, atık kağıt alan şirketlere yönelik yapılan düzenlemenin sonuçlarına ilişkin Çevre ve Şehircilik Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/2177)

68.- İstanbul Milletvekili Gülay Yedekci'nin, atık kağıt toplayıcılarına ilişkin Çevre ve Şehircilik Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/2178)

69.- Hatay Milletvekili Mehmet Necmettin Ahrazoğlu'nun, Bakanlık teşkilatında kullanılan bilgisayarların işletim sistemlerine ilişkin Çevre ve Şehircilik Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/2179)

70.- Malatya Milletvekili Veli Ağbaba'nın, Bakanlık bünyesinde çalışan taşeron işçiler ile kadrolu ve sözleşmeli personel verilerine ilişkin Çevre ve Şehircilik Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/2180)

71.- Antalya Milletvekili Ahmet Selim Yurdakul'un, Antalya'da tarım dışı amaçla kullanılan tarım arazilerine ilişkin Çevre ve Şehircilik Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/2181)

72.- Adana Milletvekili Meral Danış Beştaş'ın, Adana'daki çevre sorunlarına ve yeşil alanların tahribatına ilişkin Çevre ve Şehircilik Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/2182)

73.- Hatay Milletvekili Mehmet Necmettin Ahrazoğlu'nun, Bakanlık teşkilatında kullanılan bilgisayarların işletim sistemlerine ilişkin Dışişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/2183)

74.- Malatya Milletvekili Veli Ağbaba'nın, Bakanlık bünyesinde çalışan taşeron işçiler ile kadrolu ve sözleşmeli personel verilerine ilişkin Dışişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/2184)

75.- Malatya Milletvekili Veli Ağbaba'nın, Bakanlık bünyesinde çalışan taşeron işçiler ile kadrolu ve sözleşmeli personel verilerine ilişkin Ekonomi Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/2186)

76.- İzmir Milletvekili Mustafa Ali Balbay'ın, İzmir ili ve ilçelerine yönelik hazırlanan projelere ilişkin Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/2187)

77.- Kırklareli Milletvekili Türedi Kaya'nın, Yargıtay kararına rağmen elektrik faturalarındaki kayıp kaçak bedelinin tüketiciye yansıtıldığı iddiasına ilişkin Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/2188)

78.- Hatay Milletvekili Mehmet Necmettin Ahrazoğlu'nun, Bakanlık teşkilatında kullanılan bilgisayarların işletim sistemlerine ilişkin Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/2189)

79.- Mersin Milletvekili Oktay Öztürk'ün, doğalgaz tüketim bedellerindeki artışa ilişkin Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/2190)

80.- Batman Milletvekili Saadet Becerekli'nin, elektrik dağıtım bedeline zam yapıldığına dair iddialara ilişkin Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/2191)

81.- Malatya Milletvekili Veli Ağbaba'nın, Bakanlık bünyesinde çalışan taşeron işçiler ile kadrolu ve sözleşmeli personel verilerine ilişkin Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/2192)

82.- Tekirdağ Milletvekili Faik Öztürk'ün, elektrik faturalarında yer alan elektrik dağıtım bedellerine ilişkin Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/2193)

83.- İzmir Milletvekili Ahmet Kenan Tanrıku'nun, EPDK tarafından Tarifeler Yönetmeliği'nde ve elektrik faturalarında yapılan değişikliklere ilişkin Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/2194)

84.- Antalya Milletvekili Ahmet Selim Yurdakul'un, Antalya'da yenilenebilir enerji kaynaklarının kullanımına ilişkin Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/2195)

85.- Adana Milletvekili Meral Daniş Beştaş'ın, Adana'da yaşanan elektrik kesintilerine ilişkin Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/2196)

86.- İstanbul Milletvekili İlhan Cihaner'in, Rus Gazprom şirketinin Türk firmalara verdiği gaz fiyatlarında yaptığı indirimi kaldırdığı yönündeki iddialara ilişkin Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/2197)

87.- Edirne Milletvekili Erdin Bircan'ın, tarım arazilerinin yasal değişiklik ile farklı sınıflandırılmasının sonuçlarına ilişkin Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/2200)

88.- Kırklareli Milletvekili Vecdi Gündoğdu'nun, Kırklareli'nde 2015 yılında yapılan tarımsal desteklemelere ilişkin Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/2201)

89.- Çanakkale Milletvekili Bülent Öz'ün, 2015 yılı tarımsal destek ödemelerine ilişkin Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/2202)

90.- Muğla Milletvekili Ömer Süha Aldan'ın, çiğ süt üreticilerinin sorunlarına ilişkin Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/2203)

91.- Hatay Milletvekili Mehmet Necmettin Ahrazoğlu'nun, Bakanlık teşkilatında kullanılan bilgisayarların işletim sistemlerine ilişkin Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/2204)

92.- Balıkesir Milletvekili İsmail Ok'un, zeytin üretiminde verimliliğin artırılmasına yönelik çalışmalara ilişkin Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/2205)

93.- Burdur Milletvekili Mehmet Göker'in, çiğ süt fiyatına ilişkin Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/2206)

94.- Malatya Milletvekili Veli Ağbaba'nın, Bakanlık bünyesinde çalışan taşeron işçiler ile kadrolu ve sözleşmeli personel verilerine ilişkin Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/2207)

95.- İstanbul Milletvekili Mehmet Bekaroğlu'nun, et fiyatlarındaki yükselişe ve ülkemizin hayvancılık politikalarına ilişkin Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/2208)

96.- Bursa Milletvekili Erkan Aydın'ın, suçun önlenmesine yönelik yapılan çalışmalara ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/2211)

97.- Kırklareli Milletvekili Vecdi Gündoğdu'nun, Kırklareli'nin Vize ilçesi Kıyıköy Beldesinde akıllı su sayacı takılmasına yönelik çeşitli iddialara ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/2212)

98.- Artvin Milletvekili Uğur Bayraktutan'ın, Emniyet Genel Müdürlüğü bünyesinde çalışan sivil memurlara ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/2213)

99.- Afyonkarahisar Milletvekili Burcu Köksal'ın, SYDV personelinin özlük haklarının iyileştirilmesine yönelik çalışmalara ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/2214)

100.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer'in, cep telefonu dolandırıcılarıyla mücadelede yapılan çalışmalara ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/2215)

101.- Hatay Milletvekili Mehmet Necmettin Ahrazoğlu'nun, Bakanlık teşkilatında kullanılan bilgisayarların işletim sistemlerine ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/2216)

102.- Ankara Milletvekili Zühal Topcu'nun, PKK terör örgütü ve üyeleri hakkındaki bilgilere ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/2217)

103.- Antalya Milletvekili Mustafa Akaydın'ın, Antalya Büyükşehir Belediyesinde görev yapan bir kişinin memurluktan çıkarılmasına ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/2218)

104.- Ankara Milletvekili Necati Yılmaz'ın, Ankara'da cadde ve sokaklarda ücretli otopark uygulaması başlatılıp başlatılmayacağına ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/2219)

105.- Ankara Milletvekili Ayşe Gülsün Bilgehan'ın, Ankara Büyükşehir Belediyesi sınırları içinde doğal gaz hattı bulunmayan konut ve işyerlerine ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/2220)

106.- Malatya Milletvekili Veli Ağbaba'nın, Muhtar Bilgi Sistemine ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/2221)

107.- Malatya Milletvekili Veli Ağbaba'nın, Bakanlık bünyesinde çalışan taşeron işçiler ile kadrolu ve sözleşmeli personel verilerine ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/2222)

108.- Şırnak Milletvekili Faysal Sarıyıldız'ın, Şırnak'ın Cizre ilçesinde yabancı uyruklu bir keskin nişancının yakalandığına dair basında çıkan haberlere ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/2223)

109.- Ankara Milletvekili Murat Emir'in, Ankara'da EGO toplu taşıma otobüslerinin özelleştirileceğine ve çeşitli iddialara ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/2224)

110.- Hatay Milletvekili Mehmet Necmettin Ahrazoğlu'nun, Bakanlık teşkilatında kullanılan bilgisayarların işletim sistemlerine ilişkin Kalkınma Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/2225)

111.- Samsun Milletvekili Kemal Zeybek'in, Köprülü Mehmet Paşa Kütüphanesine ilişkin Kültür ve Turizm Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/2227)

112.- Hatay Milletvekili Mehmet Necmettin Ahrazoğlu'nun, Bakanlık teşkilatında kullanılan bilgisayarların işletim sistemlerine ilişkin Kültür ve Turizm Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/2228)

113.- Malatya Milletvekili Veli Ağbaba'nın, Bakanlık bünyesinde çalışan taşeron işçiler ile kadrolu ve sözleşmeli personel verilerine ilişkin Kültür ve Turizm Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/2229)

114.- İzmir Milletvekili Mustafa Ali Balbay'ın, 2002-2016 yılları arasında İzmir ilinden toplanan vergi miktarı ile gerçekleştirilen kamu yatırımlarına ilişkin Maliye Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/2230)

115.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer'in, Aksaray'ın Taşpınar Beldesinde 2014 yılında meydana gelen bir sel felaketinde oluşan zararın düzeltilmesine yönelik yapılacak ödemeye ilişkin Maliye Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/2231)

116.- Hatay Milletvekili Mehmet Necmettin Ahrazoğlu'nun, Bakanlık teşkilatında kullanılan bilgisayarların işletim sistemlerine ilişkin Maliye Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/2232)

117.- İzmir Milletvekili Ahmet Kenan Tanrıku'nun, şehit yakınları ve gazilerin memur veya hizmetli olarak atanabilmesini düzenleyen yönetmeliğe ilişkin Maliye Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/2233)

118.- Malatya Milletvekili Veli Ağbaba'nın, Bakanlık bünyesinde çalışan taşeron işçiler ile kadrolu ve sözleşmeli personel verilerine ilişkin Maliye Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/2234)

119.- Kahramanmaraş Milletvekili Fahrettin Oğuz Tor'un, uzman öğretmenlik sınavına ilişkin Milli Eğitim Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/2235)

120.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer'in, FATİH Projesi kapsamında gerçekleştirilen çalışmalara ilişkin Milli Eğitim Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/2236)

121.- Edirne Milletvekili Erdin Bircan'ın, öğretmen atamalarındaki branş dağılımına ilişkin Milli Eğitim Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/2237)

122.- Hatay Milletvekili Mehmet Necmettin Ahrazoğlu'nun, Bakanlık teşkilatında kullanılan bilgisayarların işletim sistemlerine ilişkin Milli Eğitim Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/2238)

123.- Ankara Milletvekili Zühal Topcu'nun, Milli Eğitim Bakanlığı Öğretmen Atama ve Yer Değiştirme Yönetmeliği'nde değişiklik yapılan bir ibareye ilişkin Milli Eğitim Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/2239)

124.- Ankara Milletvekili Zühal Topcu'nun, aday öğretmenler için öngörülen danışman öğretmen uygulamasına ilişkin Milli Eğitim Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/2240)

125.- Ankara Milletvekili Zühal Topcu'nun, aday öğretmenlerin adaylıklarını geçirecekleri illerin belirlenmesine ilişkin Milli Eğitim Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/2241)

126.- Ankara Milletvekili Zühal Topcu'nun, öğretmenlerin mazeret durumu tayinlerindeki il ve ilçe emri uygulamasına ilişkin Milli Eğitim Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/2242)

127.- Ankara Milletvekili Zühal Topcu'nun, Milli Eğitim Bakanlığı Öğretmen Atama ve Yer Değiştirme Yönetmeliği'nde yapılan bir değişikliğe ilişkin Milli Eğitim Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/2243)

128.- Ankara Milletvekili Zühal Topcu'nun, Milli Eğitim Bakanlığı Öğretmen Atama ve Yer Değiştirme Yönetmeliği'nde yapılan bir değişikliğe ilişkin Milli Eğitim Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/2244)

129.- Ankara Milletvekili Zühal Topcu'nun, Milli Eğitim Bakanlığı Öğretmen Atama ve Yer Değiştirme Yönetmeliği'nde yapılan bir değişikliğe ilişkin Milli Eğitim Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/2245)

130.- Ankara Milletvekili Zühal Topcu'nun, Milli Eğitim Bakanlığı Öğretmen Atama ve Yer Değiştirme Yönetmeliği'nde yapılan bir değişikliğe ilişkin Milli Eğitim Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/2246)

131.- Ankara Milletvekili Zühal Topcu'nun, sahte diploma ile öğretmenlik yaptığı belirlenen kişilerin görevlerine son verilmesine ilişkin Milli Eğitim Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/2247)

132.- Ankara Milletvekili Zühal Topcu'nun, Milli Eğitim Bakanlığı Eğitim Kurumları Yöneticilerinin Görevlendirilmelerine Dair Yönetmelik'te yer alan bir hükme ilişkin Milli Eğitim Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/2248)

133.- Ankara Milletvekili Zühal Topcu'nun, diploma ve mezuniyet belgelerinde yapılan sahteciliğin önlenmesine yönelik çalışmalara ilişkin Milli Eğitim Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/2249)

134.- İzmir Milletvekili Atila Sertel'in, öğretmen atamalarına ilişkin Milli Eğitim Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/2250)

135.- Malatya Milletvekili Veli Ağbaba'nın, Bakanlık bünyesinde çalışan taşeron işçiler ile kadrolu ve sözleşmeli personel verilerine ilişkin Milli Eğitim Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/2251)

136.- Ankara Milletvekili Zühal Topcu'nun, Bakanlığın bir genelgesine ilişkin Milli Eğitim Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/2252)

137.- Ankara Milletvekili Zühal Topcu'nun, Şırnak'ın bazı ilçelerinde terör olayları nedeniyle eğitimlerine devam edemeyen öğrenciler için yapılan telafi eğitimlerine ilişkin Milli Eğitim Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/2253)

138.- Van Milletvekili Bedia Özgökçe Ertan'ın, ücretli öğretmenlere ilişkin Milli Eğitim Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/2254)

139.- Aydın Milletvekili Metin Lütfi Baydar'ın, ülkemizde bulunan Suriyeli sığınmacı öğretmenlerin bazı liselerde görevlendirme ile öğretmenlik yapacağı iddiasına ilişkin Milli Eğitim Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/2255)

140.- Aydın Milletvekili Metin Lütfi Baydar'ın, servis şoförlerinin ve yardımcı personelin denetimine ilişkin Milli Eğitim Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/2256)

141.- Hatay Milletvekili Mehmet Necmettin Ahrazoğlu'nun, Bakanlık teşkilatında kullanılan bilgisayarların işletim sistemlerine ilişkin Milli Savunma Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/2257)

142.- İzmir Milletvekili Ahmet Kenan Tanrıku'nun, şehit yakınları ve gazilerin memur veya hizmetli olarak atanabilmesini düzenleyen yönetmeliğe ilişkin Milli Savunma Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/2258)

143.- Malatya Milletvekili Veli Ağbaba'nın, Bakanlık bünyesinde çalışan taşeron işçiler ile kadrolu ve sözleşmeli personel verilerine ilişkin Milli Savunma Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/2259)

144.- Kars Milletvekili Ayhan Bilgen'in, Kafkas Üniversitesi Araştırma ve Uygulama Hastanesine dair iddialara ilişkin Sağlık Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/2264)

145.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer'in, ülkemizde yaşayan kadın ve erkeklerde kısırlık artışı olup olmadığına ilişkin Sağlık Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/2265)

146.- Hatay Milletvekili Mehmet Necmettin Ahrazoğlu'nun, Bakanlık teşkilatında kullanılan bilgisayarların işletim sistemlerine ilişkin Sağlık Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/2266)

147.- Malatya Milletvekili Veli Ağbaba'nın, Bakanlık bünyesinde çalışan taşeron işçiler ile kadrolu ve sözleşmeli personel verilerine ilişkin Sağlık Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/2267)

148.- Antalya Milletvekili Ahmet Selim Yurdakul'un, Bakanlık personeline yapılan döner sermaye ödemelerine ilişkin Sağlık Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/2268)

149.- Antalya Milletvekili Ahmet Selim Yurdakul'un, H1N1 virüsünden etkilenen vatandaşlara ve bunu önlemek için yapılan çalışmalara ilişkin Sağlık Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/2269)

150.- Antalya Milletvekili Ahmet Selim Yurdakul'un, üniversite hastanelerinin sorunlarına ilişkin Sağlık Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/2270)

151.- Adana Milletvekili Meral Daniş Beştaş'ın, Adana'da hayvancılıkla uğraşan üç kişinin ölümüne ilişkin Sağlık Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/2271)

152.- İzmir Milletvekili Ali Yiğit'in, son yıllarda bazı ülkelerde görülen zika virüsüne karşı alınan önlemlere ilişkin Sağlık Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/2272)

153.- Manisa Milletvekili Mazlum Nurlu'nun, Manisa-İzmir Karayolu üzerindeki Sabuncubeli tüneli inşaatına ilişkin Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/2273)

154.- Hatay Milletvekili Mehmet Necmettin Ahrazoğlu'nun, Bakanlık teşkilatında kullanılan bilgisayarların işletim sistemlerine ilişkin Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/2274)

155.- Bilecik Milletvekili Yaşar Tüzün'ün, demir yollarına ilişkin Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/2275)

156.- Konya Milletvekili Mustafa Hüsnü Bozkurt'un, Esenboğa Havalimanı'ndan yurt dışına yapılan direkt uçuşların artırılmasına ilişkin Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/2276)

157.- Malatya Milletvekili Veli Ağbaba'nın, Bakanlık bünyesinde çalışan taşeron işçiler ile kadrolu ve sözleşmeli personel verilerine ilişkin Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/2277)

158.- Şanlıurfa Milletvekili İbrahim Ayhan'ın, Şanlıurfa'da iptal edilen bazı kavşak ihalelerine ilişkin Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/2278)

159.- Adana Milletvekili Meral Daniş Beştaş'ın, uçaklarda iç hat seferlerinde farklı dillerde anons yapılmasına ilişkin Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/2279)

160.- Adana Milletvekili Meral Daniş Beştaş'ın, Adana'da meydana gelen trafik kazalarına ve yürütülen yol yapım çalışmalarına ilişkin Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/2280)

29 Mart 2016 Salı**Teklifler**

1.- İzmir Milletvekili Selin Sayek Böke'nin; 3065 Sayılı Katma Değer Vergisi Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/946) (Kadın Erkek Fırsat Eşitliği ile Plan ve Bütçe Komisyonlarına) (Başkanlığa geliş tarihi: 08.03.2016)

2.- İzmir Milletvekili Selin Sayek Böke'nin; 22.04.1983 Tarih ve 2820 Sayılı Siyasi Partiler Kanununda Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun Teklifi (2/947) (Kadın Erkek Fırsat Eşitliği; Plan ve Bütçe ile Anayasa Komisyonlarına) (Başkanlığa geliş tarihi: 11.03.2016)

3.- Edirne Milletvekili Erdin Bircan'ın; 03/07/2005 Tarih ve 5393 Sayılı Belediye Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi (2/948) (Plan ve Bütçe ile İçişleri Komisyonlarına) (Başkanlığa geliş tarihi: 11.03.2016)

4.- Ordu Milletvekili Seyit Torun'un; 08/03/2012 Tarihli ve 6284 Sayılı Ailenin Korunması ve Kadına Karşı Şiddetin Önlenmesine Dair Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/949) (Plan ve Bütçe; Kadın Erkek Fırsat Eşitliği ile Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler Komisyonlarına) (Başkanlığa geliş tarihi: 11.03.2016)

5.- Balıkesir Milletvekili İsmail Ok ve 2 Milletvekilinin; 11 Temmuz 1995 Günü Sırların Bosna-Hersek'in Srabrenitsa Kentinde Yapmış Oldukları Katliamın "Soykırım" Olarak Tanınması, 11 Temmuz'un "Srebrenitsa Soykırımını Anma Günü" Olarak Kabul Edilmesine İlişkin Kanun Teklifi (2/950) (Dışişleri ile İçişleri Komisyonlarına) (Başkanlığa geliş tarihi: 11.03.2016)

6.- Balıkesir Milletvekili İsmail Ok ve 2 Milletvekilinin; Yükseköğretim Kurumları Teşkilatı Kanunu ile Kamu Mali Yönetim ve Kontrol Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi (2/951) (Milli Eğitim, Kültür, Gençlik ve Spor Komisyonuna) (Başkanlığa geliş tarihi: 11.03.2016)

7.- İstanbul Milletvekili Arzu Erdem'in; 2918 Sayılı Karayolları Trafik Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi (2/952) (Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm ile İçişleri Komisyonlarına) (Başkanlığa geliş tarihi: 11.03.2016)

8.- Balıkesir Milletvekili İsmail Ok'un; Tarım Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun Teklifi (2/953) (Tarım, Orman ve Köyişleri ile Plan ve Bütçe Komisyonlarına) (Başkanlığa geliş tarihi: 11.03.2016)

9.- İstanbul Milletvekili Mahmut Tanal'ın; 4857 Sayılı İş Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/954) (Plan ve Bütçe; Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji ile Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler Komisyonlarına) (Başkanlığa geliş tarihi: 11.03.2016)

10.- Bursa Milletvekili Orhan Sarıbal'ın; Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/955) (Tarım, Orman ve Köyişleri ile Plan ve Bütçe Komisyonlarına) (Başkanlığa geliş tarihi: 11.03.2016)

11.- İstanbul Milletvekili Mahmut Tanal'ın; 3713 Sayılı Terörle Mücadele Kanununda Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun Teklifi (2/956) (İçişleri ile Plan ve Bütçe Komisyonlarına) (Başkanlığa geliş tarihi: 15.03.2016)

12.- İstanbul Milletvekili Mahmut Tanal'ın; Memurlar ve Diğer Kamu Görevlilerinin Yargılanması Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/957) (Plan ve Bütçe ile Adalet Komisyonlarına) (Başkanlığa geliş tarihi: 15.03.2016)

13.- Cumhuriyet Halk Partisi Grup Başkanvekili Ankara Milletvekili Levent Gök'ün; 657 Sayılı Devlet Memurları Kanununda Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun Teklifi (2/958) (Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler ile Plan ve Bütçe Komisyonlarına) (Başkanlığa geliş tarihi: 15.03.2016)

14.- İstanbul Milletvekili Mahmut Tanal'ın; Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/959) (Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler ile Adalet Komisyonlarına) (Başkanlığa geliş tarihi: 15.03.2016)

15.- Burdur Milletvekili Mehmet Göker'in; Radyoloji, Rادیom ve Elektrikle Tedavi ve Diğer Fizyoterapi Müesseseleri Hakkında Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/960) (Plan ve Bütçe ile Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler Komisyonlarına) (Başkanlığa geliş tarihi: 15.03.2016)

16.- İstanbul Milletvekili Mahmut Tanal'ın; 2918 Sayılı Karayolları Trafik Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/961) (İçişleri Komisyonuna) (Başkanlığa geliş tarihi: 15.03.2016)

17.- İstanbul Milletvekili Gülay Yedekci'nin; 13.03.2016 Tarihinde Ankara İlinde Meydana Gelen Patlamada Yaşamını Yitiren Vatandaşlarımız İçin Ulusal Yas İlan Edilmesine Dair Kanun Teklifi (2/962) (İçişleri Komisyonuna) (Başkanlığa geliş tarihi: 15.03.2016)

18.- İstanbul Milletvekili Mahmut Tanal'ın; 13.03.2016 Tarihinde Ankara İlinde Meydana Gelen Patlamada Yaşamını Yitiren Yurttaşlarımız İçin Ulusal Yas Günü İlan Edilmesine Dair Kanun Teklifi (2/963) (İçişleri Komisyonuna) (Başkanlığa geliş tarihi: 15.03.2016)

Yazılı Soru Önergeleri

1.- Diyarbakır Milletvekili Sibel Yiğitalp'ın, Diyarbakır'ın Sur ilçesinde ilan edilen sokağa çıkma yasakları ile ilgili denetim önergelerine ilişkin Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı'ndan yazılı soru önergesi (7/3412) (Başkanlığa geliş tarihi: 17.03.2016)

2.- Diyarbakır Milletvekili Nursel Aydoğan'ın, çeşitli iddialara ilişkin Başbakan'dan yazılı soru önergesi (7/3413) (Başkanlığa geliş tarihi: 19.02.2016)

3.- Şırnak Milletvekili Leyla Birlik'in, çeşitli iddialara ilişkin Başbakan'dan yazılı soru önergesi (7/3414) (Başkanlığa geliş tarihi: 19.02.2016)

4.- İzmir Milletvekili Aytun Çıray'ın, Ankara'da gerçekleştirilen terör saldırılarına ilişkin Başbakan'dan yazılı soru önergesi (7/3415) (Başkanlığa geliş tarihi: 22.02.2016)

5.- İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu'nun, akciğer kanserinin tedavisine yönelik yapılan ilaç tedavisi ile ilgili açıklamalara ilişkin Başbakan'dan yazılı soru önergesi (7/3416) (Başkanlığa geliş tarihi: 22.02.2016)

6.- Diyarbakır Milletvekili İdris Baluken'in, bazı askerlerin IŞİD üyeleri ile yaptığı iddia edilen telefon görüşmelerine ilişkin Başbakan'dan yazılı soru önergesi (7/3417) (Başkanlığa geliş tarihi: 23.02.2016)

7.- Şırnak Milletvekili Ferhat Encu'nun, bazı milletvekillerinin çalışmalarının güvenlik güçlerince engellendiğine dair iddialara ilişkin Başbakan'dan yazılı soru önergesi (7/3418) (Başkanlığa geliş tarihi: 23.02.2016)

8.- İstanbul Milletvekili Mahmut Tanal'ın, milli yas ilan edilecek durumlara ilişkin Başbakan'dan yazılı soru önergesi (7/3419) (Başkanlığa geliş tarihi: 24.02.2016)

9.- İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu'nun, sokağa çıkma yasağı ilan edilen yerlerdeki cenazelere ilişkin Başbakan'dan yazılı soru önergesi (7/3420) (Başkanlığa geliş tarihi: 24.02.2016)

10.- İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu'nun, bir televizyon kanalının yayınının kesilmesine ilişkin Başbakan'dan yazılı soru önergesi (7/3421) (Başkanlığa geliş tarihi: 29.02.2016)

11.- Adana Milletvekili Meral Danış Beştaş'ın, şehit olan bir askerin cenaze törenine ilişkin Başbakan'dan yazılı soru önergesi (7/3422) (Başkanlığa geliş tarihi: 29.02.2016)

12.- Mardin Milletvekili Ali Atalan'ın, kolluk kuvvetlerinin milletvekillerine karşı tutumuna ilişkin Başbakan'dan yazılı soru önergesi (7/3423) (Başkanlığa geliş tarihi: 29.02.2016)

13.- Mersin Milletvekili Durmuş Fikri Sağlar'ın, Cumhurbaşkanlığı seçimi döneminde adaylara yapılan yardımlara ilişkin Başbakan'dan yazılı soru önergesi (7/3424) (Başkanlığa geliş tarihi: 01.03.2016)

14.- İzmir Milletvekili Zeynep Altıok'un, yabancı bir araştırma şirketinin raporuna ve çeşitli iddialara ilişkin Başbakan'dan yazılı soru önergesi (7/3425) (Başkanlığa geliş tarihi: 01.03.2016)

15.- Şanlıurfa Milletvekili İbrahim Ayhan'ın, bir televizyon kanalının TÜRK SAT uydusundan çıkarılmasına ilişkin Başbakan'dan yazılı soru önergesi (7/3426) (Başkanlığa geliş tarihi: 02.03.2016)

16.- Kırklareli Milletvekili Türedi Kaya'nın, Cumhurbaşkanlığı Sarayının maliyetine ilişkin Başbakan'dan yazılı soru önergesi (7/3427) (Başkanlığa geliş tarihi: 03.03.2016)

17.- İstanbul Milletvekili Garo Paylan'ın, Erzurum'un Aşkale ilçesinde gerçekleştirilen bir törene ilişkin Başbakan'dan yazılı soru önergesi (7/3428) (Başkanlığa geliş tarihi: 04.03.2016)

18.- İstanbul Milletvekili Barış Yarkadaş'ın, olası bir depremde kullanılacak İstanbul'daki toplanma alanlarına ilişkin Başbakan'dan yazılı soru önergesi (7/3429) (Başkanlığa geliş tarihi: 07.03.2016)

19.- Ankara Milletvekili Levent Gök'ün, Ankara'da bir binanın yıkımı esnasında çevrede oluşturduğu tehlikeye ilişkin Başbakan'dan yazılı soru önergesi (7/3430) (Başkanlığa geliş tarihi: 07.03.2016)

20.- İzmir Milletvekili Zeynep Altıok'un, iş güvenliğine ilişkin Başbakan'dan yazılı soru önergesi (7/3431) (Başkanlığa geliş tarihi: 07.03.2016)

21.- Muş Milletvekili Burcu Çelik Özkan'ın, kadınların siyasi temsiline yönelik mevzuat çalışmalarına ilişkin Başbakan'dan yazılı soru önergesi (7/3432) (Başkanlığa geliş tarihi: 07.03.2016)

22.- Bingöl Milletvekili Hişyar Özsoy'un, Bingöl'de TOKİ konutlarının bulunduğu bir mahallenin altyapı sorunlarına ilişkin Başbakan'dan yazılı soru önergesi (7/3433) (Başkanlığa geliş tarihi: 07.03.2016)

23.- Kars Milletvekili Ayhan Bilgen'in, TOKİ binalarına ilişkin Başbakan'dan yazılı soru önergesi (7/3434) (Başkanlığa geliş tarihi: 07.03.2016)

24.- İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu'nun, evcil hayvanların toplu taşıma araçlarına alınmasına yönelik çalışmalara ilişkin Başbakan'dan yazılı soru önergesi (7/3435) (Başkanlığa geliş tarihi: 08.03.2016)

25.- İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu'nun, IŞİD'in Türkiye'de eylem hazırlığında olduğu iddiasına ve alınan önlemlere ilişkin Başbakan'dan yazılı soru önergesi (7/3436) (Başkanlığa geliş tarihi: 08.03.2016)

26.- İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu'nun, Kültür Bakanlığı tarafından Ramazan ayında düzenlenecek konserlere ilişkin Başbakan'dan yazılı soru önergesi (7/3437) (Başkanlığa geliş tarihi: 08.03.2016)

27.- İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu'nun, bir televizyon kanalında yayınlanan yarışma programında nefret suçu işlendiği iddiasına ilişkin Başbakan'dan yazılı soru önergesi (7/3438) (Başkanlığa geliş tarihi: 08.03.2016)

28.- İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu'nun, Türk Akreditasyon Kurumu tarafından kullanılan binanın kiralanması ile ilgili iddialara ilişkin Başbakan'dan yazılı soru önergesi (7/3439) (Başkanlığa geliş tarihi: 08.03.2016)

29.- İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu'nun, askeri yargı ile ilgili çeşitli verilere ilişkin Başbakan'dan yazılı soru önergesi (7/3440) (Başkanlığa geliş tarihi: 08.03.2016)

30.- İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu'nun, İçişleri Bakanlığı tarafından çeşitli kurumlara gönderildiği iddia edilen terörle mücadele konulu bir yazıya ilişkin Başbakan'dan yazılı soru önergesi (7/3441) (Başkanlığa geliş tarihi: 08.03.2016)

31.- İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu'nun, trafik kazalarında hayatını kaybeden çocuklara ve servis araçları ile ilgili düzenlemelere ilişkin Başbakan'dan yazılı soru önergesi (7/3442) (Başkanlığa geliş tarihi: 08.03.2016)

32.- İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu'nun, süt üreticilerine yönelik desteklere ve et fiyatlarındaki artışa ilişkin Başbakan'dan yazılı soru önergesi (7/3443) (Başkanlığa geliş tarihi: 08.03.2016)

33.- Ankara Milletvekili Levent Gök'ün, Ankara'da ulaşımında yaşanan sorunlara ilişkin Başbakan'dan yazılı soru önergesi (7/3444) (Başkanlığa geliş tarihi: 08.03.2016)

34.- İstanbul Milletvekili Gürsel Tekin'in, İstanbul'da yapımı devam eden 3. havalimanı inşaatında yaşanan iş kazalarına ilişkin Başbakan'dan yazılı soru önergesi (7/3445) (Başkanlığa geliş tarihi: 08.03.2016)

35.- Şırnak Milletvekili Ferhat Encu'nun, kamu kurumlarında bulunan kreş ve emzirme odalarına ilişkin Başbakan'dan yazılı soru önergesi (7/3446) (Başkanlığa geliş tarihi: 08.03.2016)

36.- İzmir Milletvekili Ali Yiğit'in, ülkemizde işletmelere dönük uygulanan teşvik stratejisine ilişkin Başbakan'dan yazılı soru önergesi (7/3447) (Başkanlığa geliş tarihi: 09.03.2016)

37.- Mersin Milletvekili Serdal Kuyucuoğlu'nun, ülkemizin dış politikasına ilişkin Başbakan'dan yazılı soru önergesi (7/3448) (Başkanlığa geliş tarihi: 09.03.2016)

38.- Ankara Milletvekili Murat Emir'in, 2003-2016 yılları arasında ulusal basın-yayın organlarına verilen reklamların dağılımına ve parasal miktarına ilişkin Başbakan'dan yazılı soru önergesi (7/3449) (Başkanlığa geliş tarihi: 09.03.2016)

39.- Diyarbakır Milletvekili Altan Tan'ın, yurt dışı gezilerine ilişkin Başbakan'dan yazılı soru önergesi (7/3450) (Başkanlığa geliş tarihi: 09.03.2016)

40.- Diyarbakır Milletvekili Altan Tan'ın, Bayburt'un diğer illere verdiği göçün sebeplerine ve önlenmesine ilişkin Başbakan'dan yazılı soru önergesi (7/3451) (Başkanlığa geliş tarihi: 09.03.2016)

41.- Diyarbakır Milletvekili Altan Tan'ın, Mardin Artuklu Üniversitesi'nde Kürtçe Öğretmenliği bölümünde okuyacak öğrencilerin 2016 yılı harç miktarına ilişkin Başbakan'dan yazılı soru önergesi (7/3452) (Başkanlığa geliş tarihi: 09.03.2016)

42.- Diyarbakır Milletvekili Sibel Yiğitalp'in, Diyarbakır'da teslim olan teröristlerin fotoğraflarının basında ve sosyal medyada paylaşılmasına ilişkin Başbakan'dan yazılı soru önergesi (7/3453) (Başkanlığa geliş tarihi: 09.03.2016)

43.- Şırnak Milletvekili Ferhat Encu'nun, Nisan 2011'den itibaren Türkiye'ye gelen Suriyelilere ilişkin Başbakan'dan yazılı soru önergesi (7/3454) (Başkanlığa geliş tarihi: 09.03.2016)

44.- İstanbul Milletvekili İzzet Ulvi Yönter'in, Nafi Baba Tekkesi binasının Boğaziçi Üniversitesi tarafından restore edilerek Bizans Araştırmaları Merkezi olarak kullanılmasına ilişkin Başbakan'dan yazılı soru önergesi (7/3455) (Başkanlığa geliş tarihi: 10.03.2016)

45.- İstanbul Milletvekili İzzet Ulvi Yönter'in, İstanbul'un Üsküdar ilçesine bağlı bir mahalledeki bir arazinin tahsisine ilişkin Başbakan'dan yazılı soru önergesi (7/3456) (Başkanlığa geliş tarihi: 10.03.2016)

46.- Bursa Milletvekili Ceyhun İrgil'in, yaşama hakkı ihlallerinin önlenmesine yönelik çalışmalara ilişkin Başbakan'dan yazılı soru önergesi (7/3457) (Başkanlığa geliş tarihi: 11.03.2016)

47.- Bursa Milletvekili Ceyhun İrgil'in, Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi İhlallerinin Önlenmesine İlişkin Eylem Planı kapsamında yürütülen çalışmalara ilişkin Başbakan'dan yazılı soru önergesi (7/3458) (Başkanlığa geliş tarihi: 11.03.2016)

48.- Bursa Milletvekili Ceyhun İrgil'in, Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi İhlallerinin Önlenmesine İlişkin Eylem Planı kapsamında yürütülen çalışmalara ilişkin Başbakan'dan yazılı soru önergesi (7/3459) (Başkanlığa geliş tarihi: 11.03.2016)

49.- Bursa Milletvekili Ceyhun İrgil'in, Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi İhlallerinin Önlenmesine İlişkin Eylem Planı kapsamında yürütülen çalışmalara ilişkin Başbakan'dan yazılı soru önergesi (7/3460) (Başkanlığa geliş tarihi: 11.03.2016)

50.- Bursa Milletvekili Ceyhun İrgil'in, Mevzuat Hazırlama Usul ve Esasları Hakkında Yönetmelik'e ve mevzuat hazırlanmasında uygulanan yönteme ilişkin Başbakan'dan yazılı soru önergesi (7/3461) (Başkanlığa geliş tarihi: 11.03.2016)

51.- Bursa Milletvekili Ceyhun İrgil'in, Türkiye'nin 2002 yılından itibaren İnsani Gelişme Endeksi'ndeki yerine ilişkin Başbakan'dan yazılı soru önergesi (7/3462) (Başkanlığa geliş tarihi: 11.03.2016)

52.- Bursa Milletvekili Ceyhun İrgil'in, Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi İhlallerinin Önlenmesine İlişkin Eylem Planı kapsamında yürütülen çalışmalara ilişkin Başbakan'dan yazılı soru önergesi (7/3463) (Başkanlığa geliş tarihi: 11.03.2016)

53.- Bursa Milletvekili Ceyhun İrgil'in, Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi İhlallerinin Önlenmesine İlişkin Eylem Planı kapsamında yürütülen çalışmalara ilişkin Başbakan'dan yazılı soru önergesi (7/3464) (Başkanlığa geliş tarihi: 11.03.2016)

54.- Bursa Milletvekili Ceyhun İrgil'in, Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi İhlallerinin Önlenmesine İlişkin Eylem Planı kapsamında yürütülen Özel Hayatın ve Aile Hayatının Korunması Eylem Planı konusundaki çalışmalara ilişkin Başbakan'dan yazılı soru önergesi (7/3465) (Başkanlığa geliş tarihi: 11.03.2016)

55.- Bursa Milletvekili Ceyhun İrgil'in, Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi İhlallerinin Önlenmesine İlişkin Eylem Planı kapsamında yürütülen Mülkiyet Hakkı İhlallerinin Önlenmesi Eylem Planı konusundaki çalışmalara ilişkin Başbakan'dan yazılı soru önergesi (7/3466) (Başkanlığa geliş tarihi: 11.03.2016)

56.- Bursa Milletvekili Ceyhun İrgil'in, Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi İhlallerinin Önlenmesine İlişkin Eylem Planı kapsamında yürütülen çalışmalara ilişkin Başbakan'dan yazılı soru önergesi (7/3467) (Başkanlığa geliş tarihi: 11.03.2016)

57.- Ankara Milletvekili Zühal Topcu'nun, terör örgütüne katılan bazı öğrencilere öğrenim kredisi verilmeye devam edildiği iddiasına ilişkin Başbakan'dan yazılı soru önergesi (7/3468) (Başkanlığa geliş tarihi: 11.03.2016)

58.- Ankara Milletvekili Zühal Topcu'nun, terör örgütüne katılan öğrencilere ilişkin Başbakan'dan yazılı soru önergesi (7/3469) (Başkanlığa geliş tarihi: 11.03.2016)

59.- İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu'nun, bazı bankalar tarafından IŞİD terör örgütüne para transferine karşı yeterli önlem alınmadığı iddiasına ilişkin Başbakan'dan yazılı soru önergesi (7/3470) (Başkanlığa geliş tarihi: 11.03.2016)

60.- Ankara Milletvekili Levent Gök'ün, TOKİ tarafından emeklilere yönelik yapılacak olan Emeklilere İkinci Bahar Projesi'ne ilişkin Başbakan'dan yazılı soru önergesi (7/3471) (Başkanlığa geliş tarihi: 11.03.2016)

61.- Konya Milletvekili Mustafa Hüsnü Bozkurt'un, Avrupa Birliği - Türkiye arasında Suriyeli sığınmacılar konusunda imzalanan Geri Kabul Anlaşması'na ilişkin Başbakan'dan yazılı soru önergesi (7/3472) (Başkanlığa geliş tarihi: 11.03.2016)

62.- Malatya Milletvekili Veli Ağbaba'nın, 2002-2015 yılları arasında yaşanan kayıp çocuk vakalarına ilişkin Başbakan'dan yazılı soru önergesi (7/3473) (Başkanlığa geliş tarihi: 11.03.2016)

63.- Diyarbakır Milletvekili Nursel Aydoğan'ın, Hatay'ın Yayladağı, Reyhanlı, Kırıkhan ve Altınözü ilçelerinde bulunan AFAD kamplarında kalan sığınmacı kadınların fuhuşa zorlandığına dair iddialara ilişkin Başbakan'dan yazılı soru önergesi (7/3474) (Başkanlığa geliş tarihi: 11.03.2016)

64.- Muş Milletvekili Ahmet Yıldırım'ın, bir televizyon kanalının yayınının durdurulmasına ilişkin Başbakan Yardımcısı'ndan (Numan Kurtulmuş) yazılı soru önergesi (7/3475) (Başkanlığa geliş tarihi: 29.02.2016)

65.- Malatya Milletvekili Veli Ağbaba'nın, Bakanlığa personel alımında yapılan mülakatlara ilişkin Adalet Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/3476) (Başkanlığa geliş tarihi: 29.01.2016)

66.- Adana Milletvekili Meral Danış Beştaş'ın, kolluk güçlerinin sivil vatandaşlara şiddet uyguladığı iddialarına ilişkin Adalet Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/3477) (Başkanlığa geliş tarihi: 24.02.2016)

67.- Ankara Milletvekili Şenal Sarıhan'ın, Cumhurbaşkanı'na hakaret suçundan hakkında işlem yapılanlara ve çeşitli iddialara ilişkin Adalet Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/3478) (Başkanlığa geliş tarihi: 03.03.2016)

68.- Adana Milletvekili Meral Danış Beştaş'ın, cezaevi yönetimlerine yapılan şikayetlere ilişkin Adalet Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/3479) (Başkanlığa geliş tarihi: 04.03.2016)

69.- İzmir Milletvekili Zeynep Altıok'un, erişim yasağı uygulanan internet sitelerine ilişkin Adalet Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/3480) (Başkanlığa geliş tarihi: 07.03.2016)

70.- İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu'nun, Anayasa Mahkemesine bireysel başvuru hakkı uygulamasında değişiklik yapıp yapılmayacağına ilişkin Adalet Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/3481) (Başkanlığa geliş tarihi: 08.03.2016)

71.- Bursa Milletvekili Nurhayat Altaca Kayışoğlu'nun, Bursa Bölge Adliye Mahkemesinin kaldırılacağı iddiasına ilişkin Adalet Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/3482) (Başkanlığa geliş tarihi: 08.03.2016)

72.- Sakarya Milletvekili Engin Özkoç'un, kurulması planlanan ve kapatılan Bölge Adliye Mahkemelerine ilişkin Adalet Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/3483) (Başkanlığa geliş tarihi: 09.03.2016)

73.- Van Milletvekili Tuğba Hezer Öztürk'ün, kadın cinayetlerine ve kadına yönelik şiddet olaylarına ilişkin Adalet Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/3484) (Başkanlığa geliş tarihi: 09.03.2016)

74.- Bursa Milletvekili Ceyhun İrgil'in, Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi İhlallerinin Önlenmesine İlişkin Eylem Planı kapsamında yürütülen çalışmalara ilişkin Adalet Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/3485) (Başkanlığa geliş tarihi: 11.03.2016)

75.- Bursa Milletvekili Ceyhun İrgil'in, Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi İhlallerinin Önlenmesine İlişkin Eylem Planı kapsamında yürütülen çalışmalara ilişkin Adalet Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/3486) (Başkanlığa geliş tarihi: 11.03.2016)

76.- Malatya Milletvekili Veli Ağbaba'nın, cezaevlerinde bulunan tutuklu ve hükümlü öğrencilerin sayılarına ilişkin Adalet Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/3487) (Başkanlığa geliş tarihi: 11.03.2016)

77.- Antalya Milletvekili Çetin Osman Budak'ın, AİHM kararlarının bağlayıcılığına yönelik açıklamalara ilişkin Adalet Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/3488) (Başkanlığa geliş tarihi: 11.03.2016)

78.- Malatya Milletvekili Veli Ağbaba'nın, Bakanlığa personel alımında yapılan mülakatlara ilişkin Aile ve Sosyal Politikalar Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/3489) (Başkanlığa geliş tarihi: 29.01.2016)

79.- Diyarbakır Milletvekili Sibel Yiğitalp'ın, 2006/17 sayılı Başbakanlık Genelgesi kapsamında verilen toplumsal cinsiyet eşitliği eğitimlerine ilişkin Aile ve Sosyal Politikalar Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/3490) (Başkanlığa geliş tarihi: 07.03.2016)

80.- Gaziantep Milletvekili Mahmut Toğrul'un, Gaziantep'teki kadın cinayetlerine ilişkin Aile ve Sosyal Politikalar Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/3491) (Başkanlığa geliş tarihi: 08.03.2016)

81.- Diyarbakır Milletvekili Ziya Pir'in, Diyarbakır'da Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu'na sevk edildikleri iddia edilen çocuklara ilişkin Aile ve Sosyal Politikalar Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/3492) (Başkanlığa geliş tarihi: 08.03.2016)

82.- Ankara Milletvekili Levent Gök'ün, bakıma ihtiyacı olan engellilere verilen desteklere ilişkin Aile ve Sosyal Politikalar Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/3493) (Başkanlığa geliş tarihi: 09.03.2016)

83.- Van Milletvekili Tuğba Hezer Öztürk'ün, evde bakım ücreti, engelli aylığı ve yaşlılık aylığı alan kişilere ilişkin Aile ve Sosyal Politikalar Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/3494) (Başkanlığa geliş tarihi: 09.03.2016)

84.- Van Milletvekili Bedia Özgökçe Ertan'ın, ŞÖNİM ve kadın konukevlerinden faydalanan mülteci, sığınmacı ve göçmen kadınlara ilişkin Aile ve Sosyal Politikalar Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/3495) (Başkanlığa geliş tarihi: 09.03.2016)

85.- Diyarbakır Milletvekili Sibel Yiğitalp'ın, Diyarbakır'ın Sur ilçesinde savcılık kararı ile Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu'na verilen çocuklara ilişkin Aile ve Sosyal Politikalar Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/3496) (Başkanlığa geliş tarihi: 10.03.2016)

86.- Bursa Milletvekili Ceyhun İrgil'in, Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi İhlallerinin Önlenmesine İlişkin Eylem Planı kapsamında yürütülen çalışmalara ilişkin Aile ve Sosyal Politikalar Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/3497) (Başkanlığa geliş tarihi: 11.03.2016)

87.- Bursa Milletvekili Ceyhun İrgil'in, engelli bireylerin haklarının korunmasına yönelik yürütülen çalışmalara ilişkin Aile ve Sosyal Politikalar Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/3498) (Başkanlığa geliş tarihi: 11.03.2016)

88.- Diyarbakır Milletvekili Nursel Aydoğan'ın, Hatay'ın Yayladağı, Reyhanlı, Kırıkhan ve Altınözü ilçelerinde bulunan AFAD kamplarında kalan sığınmacı kadınların fuhuşa zorlandığına dair iddialara ilişkin Aile ve Sosyal Politikalar Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/3499) (Başkanlığa geliş tarihi: 11.03.2016)

89.- Denizli Milletvekili Kazım Arslan'ın, üretim alanında alınması gereken tedbirlere ilişkin Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/3500) (Başkanlığa geliş tarihi: 07.03.2016)

90.- Denizli Milletvekili Kazım Arslan'ın, reel ekonomiyle ilgili dönüşüm programına ilişkin Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/3501) (Başkanlığa geliş tarihi: 07.03.2016)

91.- Denizli Milletvekili Kazım Arslan'ın, KOBİ'lerin rekabet güçlerinin artırılmasına ilişkin Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/3502) (Başkanlığa geliş tarihi: 07.03.2016)

92.- Denizli Milletvekili Kazım Arslan'ın, ilaç ve tıbbi cihaz sanayiine ilişkin Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/3503) (Başkanlığa geliş tarihi: 07.03.2016)

93.- Denizli Milletvekili Kazım Arslan'ın, yeniliğe dayalı eko-sistem oluşturulmasına ilişkin Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/3504) (Başkanlığa geliş tarihi: 07.03.2016)

94.- Denizli Milletvekili Kazım Arslan'ın, sanayi alanındaki vergilendirmeye ilişkin Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/3505) (Başkanlığa geliş tarihi: 07.03.2016)

95.- Denizli Milletvekili Kazım Arslan'ın, bilim ve teknolojiye inovasyon yatırımı yapılmasına ilişkin Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/3506) (Başkanlığa geliş tarihi: 07.03.2016)

96.- Denizli Milletvekili Kazım Arslan'ın, kalkınma ile ilgili seçim vaatlerine ilişkin Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/3507) (Başkanlığa geliş tarihi: 07.03.2016)

97.- Şırnak Milletvekili Ferhat Encu'nun, Popüler Bilim Kitapları hakkında kültürel uygunluk ve yerlilik açısından yapılan incelemelere ilişkin Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/3508) (Başkanlığa geliş tarihi: 11.03.2016)

98.- Malatya Milletvekili Veli Ağbaba'nın, Bakanlığa personel alımında yapılan mülakatlara ilişkin Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/3509) (Başkanlığa geliş tarihi: 29.01.2016)

99.- Manisa Milletvekili Mazlum Nurlu'nun, 1 Kasım 2015 tarihinden itibaren işten çıkartılan taşeron işçilere ve çeşitli iddialara ilişkin Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/3510) (Başkanlığa geliş tarihi: 01.03.2016)

100.- Kocaeli Milletvekili Haydar Akar'ın, Kocaeli ve ilçelerinde yeşil kart uygulamasından faydalanan vatandaşlara ilişkin Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/3511) (Başkanlığa geliş tarihi: 07.03.2016)

101.- İstanbul Milletvekili Yakup Akkaya'nın, emeklilerin zamlardan faydalanamadıkları iddiasına ilişkin Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/3512) (Başkanlığa geliş tarihi: 07.03.2016)

102.- İstanbul Milletvekili Filiz Kerestecioğlu Demir'in, LGBTİ bireylerin istihdamına ilişkin Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/3513) (Başkanlığa geliş tarihi: 07.03.2016)

103.- İstanbul Milletvekili Gamze Akkuş İlgezdi'nin, tekstil sektöründe çalışan işçilerin çalışma koşullarına ilişkin Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/3514) (Başkanlığa geliş tarihi: 08.03.2016)

104.- İzmir Milletvekili Müslüm Doğan'ın, SGK'da yapılan atamalara ilişkin Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/3515) (Başkanlığa geliş tarihi: 08.03.2016)

105.- Diyarbakır Milletvekili Sibel Yiğitalp'ın, Diyarbakır'da kadın istihdamının artırılmasına yönelik çalışmalara ilişkin Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/3516) (Başkanlığa geliş tarihi: 08.03.2016)

106.- İzmir Milletvekili Özcan Purçu'nun, yaş şartını taşımadığı için emekli olamayan vatandaşlara ilişkin Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/3517) (Başkanlığa geliş tarihi: 09.03.2016)

107.- İstanbul Milletvekili Eren Erdem'in, taşeron işçilerin kadroya alınması çalışmalarına ilişkin Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/3518) (Başkanlığa geliş tarihi: 09.03.2016)

108.- Mardin Milletvekili Gülser Yıldırım'ın, ev eksenli çalışma koşullarının düzenlenmesine ilişkin Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/3519) (Başkanlığa geliş tarihi: 09.03.2016)

109.- Balıkesir Milletvekili İsmail Ok'un, iş kazalarının önlenmesine ilişkin Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/3520) (Başkanlığa geliş tarihi: 10.03.2016)

110.- Malatya Milletvekili Veli Ağbaba'nın, son on yılda çalışma izni verilen yabancılara ilişkin Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/3521) (Başkanlığa geliş tarihi: 11.03.2016)

111.- Manisa Milletvekili Özgür Özel'in, Ege Linyit İşletmelerine ait kömürlerin sahte torbalarla taklit edildiği iddiasına ilişkin Çevre ve Şehircilik Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/3522) (Başkanlığa geliş tarihi: 07.03.2016)

112.- Hatay Milletvekili Birol Ertem'in, ülkemizdeki hava kirliliğinin insan sağlığına olumsuz etkilerine ilişkin Çevre ve Şehircilik Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/3523) (Başkanlığa geliş tarihi: 07.03.2016)

113.- İzmir Milletvekili Ali Yiğit'in, İzmir'deki akarsularda yaşanan kirliliğe ilişkin Çevre ve Şehircilik Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/3524) (Başkanlığa geliş tarihi: 09.03.2016)

114.- Balıkesir Milletvekili Ahmet Akın'ın, İzmir'in Ayvalık ilçesinde yapımı planlanan bir taş ocağının çevreye vermesi muhtemel zararlara ilişkin Çevre ve Şehircilik Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/3525) (Başkanlığa geliş tarihi: 09.03.2016)

115.- Balıkesir Milletvekili Ahmet Akın'ın, termik santrallerin çevreyle uyumlu hale getirilmesine yönelik mevzuat değişikliğine ilişkin Çevre ve Şehircilik Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/3526) (Başkanlığa geliş tarihi: 09.03.2016)

116.- Konya Milletvekili Mustafa Hüsnü Bozkurt'un, Konya'nın Meram ilçesindeki Tapu Kadastro Bölge Müdürlüğü'nün binasının risk taşıdığı iddiasına ilişkin Çevre ve Şehircilik Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/3527) (Başkanlığa geliş tarihi: 09.03.2016)

117.- Konya Milletvekili Mustafa Hüsnü Bozkurt'un, Konya'nın Meram ilçesinde bulunan Tapu Kadastro Konya Bölge Müdürlüğü hizmet binasının taşınacağı iddiasına ilişkin Çevre ve Şehircilik Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/3528) (Başkanlığa geliş tarihi: 11.03.2016)

118.- Samsun Milletvekili Kemal Zeybek'in, Samsun'un Tekkeköy ilçesinde yaşanan hava kirliliğine ve insan sağlığı üzerindeki olumsuz etkilerine ilişkin  evre ve şehircilik Bakanı'ndan yazılı soru  nergesi (7/3529) (Başkanlığa geliş tarihi: 11.03.2016)

119.- Sakarya Milletvekili Engin  zko 'un, Sakarya'nın Karasu ilçesinde endüstri bölgesi ilan edilen alandaki arazilerin satın alınmasına ilişkin  evre ve şehircilik Bakanı'ndan yazılı soru  nergesi (7/3530) (Başkanlığa geliş tarihi: 11.03.2016)

120.- Antalya Milletvekili  etin Osman Budak'ın, Antalya'da yapılan ve  ED gerekli değildir kararı verilen projelere ilişkin  evre ve şehircilik Bakanı'ndan yazılı soru  nergesi (7/3531) (Başkanlığa geliş tarihi: 11.03.2016)

121.- İstanbul Milletvekili Mahmut Tanal'ın, Avusturya'da öğrenim gören Türk  ğrencilerin sigorta uygulaması kapsamında uğradıkları ayrımcılığa ilişkin Dışışleri Bakanı'ndan yazılı soru  nergesi (7/3532) (Başkanlığa geliş tarihi: 08.03.2016)

122.- İstanbul Milletvekili Mahmut Tanal'ın, Alevi vatandaşların inanç özgürlüklerinin korunması kapsamında yapılan çalışmalara ilişkin Dışışleri Bakanı'ndan yazılı soru  nergesi (7/3533) (Başkanlığa geliş tarihi: 08.03.2016)

123.- İstanbul Milletvekili Mahmut Tanal'ın, Viyana'da faaliyet gösteren Yunus Emre Enstitülerinde görev yapan kişilere ilişkin Dışışleri Bakanı'ndan yazılı soru  nergesi (7/3534) (Başkanlığa geliş tarihi: 08.03.2016)

124.- İstanbul Milletvekili Mahmut Tanal'ın, Avusturya'da yaşayan Türk vatandaşlarının bazı sağlık hizmetlerinden mahrum bırakılmasına ilişkin Dışışleri Bakanı'ndan yazılı soru  nergesi (7/3535) (Başkanlığa geliş tarihi: 08.03.2016)

125.- Diyarbakır Milletvekili Altan Tan'ın, Suudi Arabistan, Birleşik Arap Emirlikleri, Katar, Ürdün ve Umman'a gerçekleştirdiği ziyaretlere ilişkin Dışışleri Bakanı'ndan yazılı soru  nergesi (7/3536) (Başkanlığa geliş tarihi: 09.03.2016)

126.- Gaziantep Milletvekili Akif Ekici'nin, ülkemizin yurt dışındaki ticaret m şavirliklerine ilişkin Ekonomi Bakanı'ndan yazılı soru  nergesi (7/3537) (Başkanlığa geliş tarihi: 09.03.2016)

127.- Diyarbakır Milletvekili Altan Tan'ın, Irak Kürdistan Bölgesel Yönetimi ve Türkiye arasındaki ticari verilere ilişkin Ekonomi Bakanı'ndan yazılı soru  nergesi (7/3538) (Başkanlığa geliş tarihi: 09.03.2016)

128.- Giresun Milletvekili Bülent Yener Bektaşoğlu'nun, Giresun'da doğalgaz iletim- dağıtım hattının tamamlanmasına ilişkin Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı'ndan yazılı soru  nergesi (7/3539) (Başkanlığa geliş tarihi: 27.01.2016)

129.- İzmir Milletvekili Tacettin Bayır'ın, Urla'da bulunan bir doğal sit alanının kiraya verilmesine ilişkin Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı'ndan yazılı soru  nergesi (7/3540) (Başkanlığa geliş tarihi: 22.02.2016)

130.- Balıkesir Milletvekili İsmail Ok'un, Artvin Cerattepe'de a ılması planlanan maden ocağına ilişkin Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı'ndan yazılı soru  nergesi (7/3541) (Başkanlığa geliş tarihi: 02.03.2016)

131.- Antalya Milletvekili Devrim K  k'  n, Antalya'daki mermer ve ta   ocaklarına ve ülke ekonomisine katkısına ilişkin Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı'ndan yazılı soru   nergesi (7/3542) (Başkanlığa geliş tarihi: 07.03.2016)

132.- İzmir Milletvekili Ahmet Kenan Tanrıku  n, İzmir'de bazı ilçelerde doğal gaz kullanımının tesis edilememesine ilişkin Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı'ndan yazılı soru   nergesi (7/3543) (Başkanlığa geliş tarihi: 07.03.2016)

133.- İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıku  n, elektrik dağıtım şirketlerinin elde ettiği gelirlerle ve faaliyetlerine ilişkin Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı'ndan yazılı soru   nergesi (7/3544) (Başkanlığa geliş tarihi: 08.03.2016)

134.- Manisa Milletvekili   zg  r özel'in, Ege Linyit İşletmeleri'nin i  i alımı sınavına ve çeşitli iddialara ilişkin Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı'ndan yazılı soru   nergesi (7/3545) (Başkanlığa geliş tarihi: 08.03.2016)

135.- İzmir Milletvekili Ali Yiğit'in, ülkemizdeki yenilenebilir enerji kaynaklarının kullanımına ilişkin Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı'ndan yazılı soru   nergesi (7/3546) (Başkanlığa geliş tarihi: 09.03.2016)

136.- İzmir Milletvekili Müslüm Doğan'in, elektrik dağıtım şirketlerinin gelirlerinin ve tarifelerinin belirlenmesine dair usul ve esasları düzenlemeyi amaçlayan Tebliğ'e ilişkin Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı'ndan yazılı soru   nergesi (7/3547) (Başkanlığa geliş tarihi: 09.03.2016)

137.- Mersin Milletvekili Oktay   zt  rk'  n, Mersin Anamur bölgesine termik santral inşa edileceği iddiasına ilişkin Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı'ndan yazılı soru   nergesi (7/3548) (Başkanlığa geliş tarihi: 10.03.2016)

138.- Antalya Milletvekili   etin Osman Budak'in, elektrik dağıtım şirketlerine yönelik vatandaşlardan gelen şikayetlere ve EPDK'nın yaptığı işlemlere ilişkin Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı'ndan yazılı soru   nergesi (7/3549) (Başkanlığa geliş tarihi: 11.03.2016)

139.- Burdur Milletvekili Mehmet Göker'in, Burdur'da tarımsal amaçlı elektrik kullanan abonelere ve icra borçlarına ilişkin Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı'ndan yazılı soru   nergesi (7/3550) (Başkanlığa geliş tarihi: 11.03.2016)

140.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer'in, Niğde Enerji İhtisas Bölgesine ilişkin Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı'ndan yazılı soru   nergesi (7/3551) (Başkanlığa geliş tarihi: 11.03.2016)

141.- Eskişehir Milletvekili Cemal Okan Yüksel'in, şeker pancarı ekimine ve kota uygulanmasının oluşturduğu mağduriyetlere ilişkin Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanı'ndan yazılı soru   nergesi (7/3552) (Başkanlığa geliş tarihi: 10.02.2016)

142.- Eskişehir Milletvekili Cemal Okan Yüksel'in, Eskişehir'deki şeker pancarı ekimine ve çiftçilerin kota uygulanması nedeniyle oluşan mağduriyetlerine ilişkin Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanı'ndan yazılı soru   nergesi (7/3553) (Başkanlığa geliş tarihi: 10.02.2016)

143.- Antalya Milletvekili Mustafa Akaydın'in, Antalya'nın Gündoğmuş ilçesindeki bir yaylanın statüsüne ilişkin Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanı'ndan yazılı soru   nergesi (7/3554) (Başkanlığa geliş tarihi: 07.03.2016)

144.- Kars Milletvekili Ayhan Bilgen'in, Kars ve Selim hayvan pazarlarına ilişkin Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/3555) (Başkanlığa geliş tarihi: 07.03.2016)

145.- İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıku'nun, tarımsal desteklemeler ve tarım sektörü ile ilgili çeşitli verilere ilişkin Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/3556) (Başkanlığa geliş tarihi: 08.03.2016)

146.- Edirne Milletvekili Okan Gaytancıoğlu'nun, tarım alanında çalışan kadınların sosyal güvenlik güvencelerinin olmamasına ilişkin Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/3557) (Başkanlığa geliş tarihi: 09.03.2016)

147.- İstanbul Milletvekili İzzet Ulvi Yönter'in, kaçak et ticaretinin önlenmesine ilişkin Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/3558) (Başkanlığa geliş tarihi: 10.03.2016)

148.- Balıkesir Milletvekili İsmail Ok'un, gıda teknolojisi mezunlarına ilişkin Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/3559) (Başkanlığa geliş tarihi: 10.03.2016)

149.- Balıkesir Milletvekili İsmail Ok'un, tarım ihracatına ilişkin Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/3560) (Başkanlığa geliş tarihi: 10.03.2016)

150.- Edirne Milletvekili Okan Gaytancıoğlu'nun, fındık üreticilerinin fiyat ve pazarlama sorunlarına ilişkin Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/3561) (Başkanlığa geliş tarihi: 11.03.2016)

151.- Balıkesir Milletvekili İsmail Ok'un, tarım desteklerine ilişkin Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/3562) (Başkanlığa geliş tarihi: 11.03.2016)

152.- Balıkesir Milletvekili İsmail Ok'un, fındık üreticilerinin sorunlarına ilişkin Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/3563) (Başkanlığa geliş tarihi: 11.03.2016)

153.- Giresun Milletvekili Bülent Yener Bektaşoğlu'nun, fındık üretimine ve verimden düşmüş fındık bahçelerinin yenilenmesine yönelik çalışmalara ilişkin Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/3564) (Başkanlığa geliş tarihi: 11.03.2016)

154.- İzmir Milletvekili Ali Yiğit'in, İzmir'in Urla ilçesinde görülen şap hastalığına ve çeşitli iddialara ilişkin Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/3565) (Başkanlığa geliş tarihi: 11.03.2016)

155.- İstanbul Milletvekili Oğuz Kaan Salıcı'nın, Mersin Limanı'nda ele geçirilen kaçak etlere ilişkin Gümrük ve Ticaret Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/3566) (Başkanlığa geliş tarihi: 02.03.2016)

156.- Denizli Milletvekili Kazım Arslan'ın, TOBB'un 2014 yılı hesaplarına ilişkin Gümrük ve Ticaret Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/3567) (Başkanlığa geliş tarihi: 07.03.2016)

157.- Denizli Milletvekili Kazım Arslan'ın, gümrük vergilerinin tahakkuk ve tahsiline ilişkin Gümrük ve Ticaret Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/3568) (Başkanlığa geliş tarihi: 07.03.2016)

158.- Denizli Milletvekili Kazım Arslan'ın, ceza tahakkuku bulunmasına rağmen bazı firmalara ceza uygulanmadığı iddiasına ilişkin Gümrük ve Ticaret Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/3569) (Başkanlığa geliş tarihi: 07.03.2016)

159.- Denizli Milletvekili Kazım Arslan'ın, alışveriş merkezleri ile ilgili yönetmeliğe ilişkin Gümrük ve Ticaret Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/3570) (Başkanlığa geliş tarihi: 07.03.2016)

160.- Denizli Milletvekili Kazım Arslan'ın, yurtdışına gönderilen Bakanlık müfettişlerine usulsüz ödeme yapıldığı iddiasına ilişkin Gümrük ve Ticaret Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/3571) (Başkanlığa geliş tarihi: 07.03.2016)

161.- Denizli Milletvekili Kazım Arslan'ın, eksik tahakkukların giderilmesine ilişkin Gümrük ve Ticaret Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/3572) (Başkanlığa geliş tarihi: 07.03.2016)

162.- Denizli Milletvekili Kazım Arslan'ın, Bakanlık performans hedeflerine ilişkin Gümrük ve Ticaret Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/3573) (Başkanlığa geliş tarihi: 07.03.2016)

163.- Diyarbakır Milletvekili Altan Tan'ın, Kapıkule Sınır Kapısı'ndan yapılan araç ve şahıs giriş çıkışlarına ilişkin Gümrük ve Ticaret Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/3574) (Başkanlığa geliş tarihi: 09.03.2016)

164.- Diyarbakır Milletvekili Altan Tan'ın, son beş yıl içinde Diyarbakır'da gerçekleşen ithalat ve ihracat verilerine ilişkin Gümrük ve Ticaret Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/3575) (Başkanlığa geliş tarihi: 09.03.2016)

165.- Manisa Milletvekili Mazlum Nurlu'nun, İran'dan getirilen üzümlerin ülkemizde paketlenerek Avrupa ülkelerine ihraç edildiği iddiasına ilişkin Gümrük ve Ticaret Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/3576) (Başkanlığa geliş tarihi: 11.03.2016)

166.- Malatya Milletvekili Veli Ağbaba'nın, Bakanlığa personel alımında yapılan mülakatlara ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/3577) (Başkanlığa geliş tarihi: 29.01.2016)

167.- Şırnak Milletvekili Aycan İrmez'in, sokağa çıkma yasaklarına ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/3578) (Başkanlığa geliş tarihi: 15.02.2016)

168.- Aydın Milletvekili Metin Lütfi Baydar'ın, koruma tahsisi talebinde bulunan bir kişiye bir polisin davranışına ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/3579) (Başkanlığa geliş tarihi: 19.02.2016)

169.- Aydın Milletvekili Metin Lütfi Baydar'ın, bir firmaya verilen TOMA üretimi siparişine ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/3580) (Başkanlığa geliş tarihi: 19.02.2016)

170.- İzmir Milletvekili Tacettin Bayır'ın, kapatılan İl Özel İdarelerinin malvarlıklarına ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/3581) (Başkanlığa geliş tarihi: 22.02.2016)

171.- Adana Milletvekili Meral Danış Beştaş'ın, Mardin'in Derik ilçesinde uygulanan sokağa çıkma yasağına ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/3582) (Başkanlığa geliş tarihi: 29.02.2016)

172.- Adana Milletvekili Meral Danış Beştaş'ın, Osmaniye'de bir siyasi parti binasına yapılan saldırılara ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/3583) (Başkanlığa geliş tarihi: 29.02.2016)

173.- Şırnak Milletvekili Aycan İrmez'in, Şırnak'ın Silopi ilçesinde bir kişinin hayatını kaybettiği olaya ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/3584) (Başkanlığa geliş tarihi: 01.03.2016)

174.- Şırnak Milletvekili Aycan İrmez'in, Şırnak'ın Silopi ilçesinde bir kişinin hayatını kaybettiği olaya ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/3585) (Başkanlığa geliş tarihi: 01.03.2016)

175.- Ağrı Milletvekili Berdan Öztürk'ün, terörle mücadele operasyonlarına ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/3586) (Başkanlığa geliş tarihi: 01.03.2016)

176.- Eskişehir Milletvekili Cemal Okan Yüksel'in, bir vali hakkındaki çeşitli iddialara ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/3587) (Başkanlığa geliş tarihi: 02.03.2016)

177.- Adana Milletvekili Meral Danış Beştaş'ın, Şırnak'ın Cizre ilçesinde bir belediye çalışanın evine giren kişilere ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/3588) (Başkanlığa geliş tarihi: 03.03.2016)

178.- Denizli Milletvekili Kazım Arslan'ın, muhtarların sosyal güvenlik primlerine ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/3589) (Başkanlığa geliş tarihi: 07.03.2016)

179.- Bartın Milletvekili Muhammet Rıza Yalçinkaya'nın, 2015 yılında gerçekleşen Türk vatandaşlığına alınma ve vatandaşlıktan çıkarılma sebeplerine ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/3590) (Başkanlığa geliş tarihi: 07.03.2016)

180.- İstanbul Milletvekili Onursal Adıgüzel'in, yeni kimliklerden ücret alınacağı iddiasına ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/3591) (Başkanlığa geliş tarihi: 07.03.2016)

181.- Kars Milletvekili Ayhan Bilgen'in, Erzurum'un Şenkaya ilçesinde tutuksuz yargılanan bir köy muhtarının görevine iade edilip edilmediğine ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/3592) (Başkanlığa geliş tarihi: 07.03.2016)

182.- İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu'nun, İstanbul'da kadınlara şiddet uygulandığı iddia edilen bir olaya ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/3593) (Başkanlığa geliş tarihi: 09.03.2016)

183.- Diyarbakır Milletvekili Altan Tan'ın, Diyarbakır'ın Hani ve Hazro ilçelerinde ilan edilen sokağa çıkma yasaklarına ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/3594) (Başkanlığa geliş tarihi: 09.03.2016)

184.- Tunceli Milletvekili Alican Önlü'nün, Tunceli'de ilan edilen özel güvenlik bölgelerine ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/3595) (Başkanlığa geliş tarihi: 10.03.2016)

185.- Bursa Milletvekili Ceyhun İrgil'in, Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi İhlallerinin Önlenmesine İlişkin Eylem Planı kapsamında yürütülen çalışmalara ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/3596) (Başkanlığa geliş tarihi: 11.03.2016)

186.- Kocaeli Milletvekili Haydar Akar'ın, Kocaeli Büyükşehir Belediyesi tarafından kiralanan araçlara ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/3597) (Başkanlığa geliş tarihi: 11.03.2016)

187.- Hakkari Milletvekili Nihat Akdoğan'ın, Mardin'in Nusaybin ilçesinde bir kişinin hayatını kaybettiği olaya ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/3598) (Başkanlığa geliş tarihi: 11.03.2016)

188.- Tokat Milletvekili Kadim Durmaz'ın, Tokat'ın Sosyal Destek Programı (SODES) kapsamına alınmasına ilişkin Kalkınma Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/3599) (Başkanlığa geliş tarihi: 02.03.2016)

189.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer'in, 2002-2016 yılları arasında Niğde'de sanayi ve hizmet sektörlerinde çalışanların sayılarına ilişkin Kalkınma Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/3600) (Başkanlığa geliş tarihi: 07.03.2016)

190.- İstanbul Milletvekili Arzu Erdem'in, TBMM'nin çalışma maliyetiyle ilgili açıklamasına ilişkin Kalkınma Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/3601) (Başkanlığa geliş tarihi: 11.03.2016)

191.- Denizli Milletvekili Kazım Arslan'ın, Pamukkale turistik alanının işletmesinin TÜRSAB'a devredilmesine ilişkin Kültür ve Turizm Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/3602) (Başkanlığa geliş tarihi: 07.03.2016)

192.- İzmir Milletvekili Ali Yiğit'in, İzmir'in UNESCO Dünya Mirası listesine girme çalışmalarına ilişkin Kültür ve Turizm Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/3603) (Başkanlığa geliş tarihi: 09.03.2016)

193.- İzmir Milletvekili Ali Yiğit'in, İzmir'in tarihi ve kültürel tanıtım çalışmalarına ilişkin Kültür ve Turizm Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/3604) (Başkanlığa geliş tarihi: 09.03.2016)

194.- Diyarbakır Milletvekili Altan Tan'ın, son beş yıl içinde Türkiye içinde seyahat eden yerli turist sayısına ilişkin Kültür ve Turizm Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/3605) (Başkanlığa geliş tarihi: 09.03.2016)

195.- İstanbul Milletvekili Mahmut Tanal'ın, Gelir Uzmanlığı Özel Sınavı'na ilişkin Maliye Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/3606) (Başkanlığa geliş tarihi: 08.03.2016)

196.- Antalya Milletvekili Devrim Kök'ün, Ankara'nın Etimesgut ilçesinde Cumhurbaşkanı'nın doğum gününe denk gelen günde öğrencilerin izinli sayılacağı iddiasına ilişkin Milli Eğitim Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/3607) (Başkanlığa geliş tarihi: 19.02.2016)

197.- Diyarbakır Milletvekili Nursel Aydoğan'ın, bir lise öğrencisinin öğretmeninin cinsel istismarına uğraması ve intihar etmesine ilişkin Milli Eğitim Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/3608) (Başkanlığa geliş tarihi: 25.02.2016)

198.- Ankara Milletvekili Ali Haydar Hakverdi'nin, bir öğretmen ile ilgili iddialara ilişkin Milli Eğitim Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/3609) (Başkanlığa geliş tarihi: 29.02.2016)

199.- Muş Milletvekili Ahmet Yıldırım'ın, bir bildiriye imza atan akademisyenlerle ilgili yapılan işlemlere ilişkin Milli Eğitim Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/3610) (Başkanlığa geliş tarihi: 29.02.2016)

200.- Isparta Milletvekili Nuri Okutan'ın, Kayseri'de bir okulda meydana gelen cinsel istismar olayına ilişkin Milli Eğitim Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/3611) (Başkanlığa geliş tarihi: 02.03.2016)

201.- Van Milletvekili Nadir Yıldırım'ın, bir bildiriye imza attıkları için haklarında soruşturma açılan veya işten çıkarılan akademisyenlere ilişkin Milli Eğitim Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/3612) (Başkanlığa geliş tarihi: 04.03.2016)

202.- Şanlıurfa Milletvekili Dilek Öcalan'ın, Harran Üniversitesi'nde yaşanan bir olaya ilişkin Milli Eğitim Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/3613) (Başkanlığa geliş tarihi: 04.03.2016)

203.- Kocaeli Milletvekili Haydar Akar'ın, zihinsel engelli çocukların eğitimlerine ve bu konuda eğitim almış öğretmenlerin yeterliliğine ilişkin Milli Eğitim Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/3614) (Başkanlığa geliş tarihi: 07.03.2016)

204.- Kocaeli Milletvekili Haydar Akar'ın, Kocaeli Üniversitesinde 2013-2014 ve 2014-2015 yıllarında bazı öğrenciler hakkında başlatılan soruşturmalara ilişkin Milli Eğitim Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/3615) (Başkanlığa geliş tarihi: 07.03.2016)

205.- Aydın Milletvekili Metin Lütfi Baydar'ın, meslek yüksek okullarındaki öğrenci ve öğretim elemanı sayılarına ilişkin Milli Eğitim Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/3616) (Başkanlığa geliş tarihi: 08.03.2016)

206.- Aydın Milletvekili Metin Lütfi Baydar'ın, eğitim fakültelerindeki öğrenci ve öğretim elemanı sayılarına ilişkin Milli Eğitim Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/3617) (Başkanlığa geliş tarihi: 08.03.2016)

207.- Aydın Milletvekili Metin Lütfi Baydar'ın, güzel sanatlar fakültelerindeki öğrenci ve öğretim elemanı sayılarına ilişkin Milli Eğitim Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/3618) (Başkanlığa geliş tarihi: 08.03.2016)

208.- Aydın Milletvekili Metin Lütfi Baydar'ın, fen edebiyat fakültelerindeki öğrenci ve öğretim elemanı sayılarına ilişkin Milli Eğitim Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/3619) (Başkanlığa geliş tarihi: 08.03.2016)

209.- Balıkesir Milletvekili İsmail Ok'un, okullarda yaşanan taciz vakalarına ilişkin Milli Eğitim Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/3620) (Başkanlığa geliş tarihi: 10.03.2016)

210.- Ankara Milletvekili Zühal Topcu'nun, ÖSYM Başkanı'nın bir açıklamasına ve gizli gözlemci uygulamasına ilişkin Milli Eğitim Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/3621) (Başkanlığa geliş tarihi: 11.03.2016)

211.- Ankara Milletvekili Zühal Topcu'nun, yeni atanan öğretmenlerin sendika üyeliklerine ilişkin Milli Eğitim Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/3622) (Başkanlığa geliş tarihi: 11.03.2016)

212.- Ankara Milletvekili Zühal Topcu'nun, Ankara'da bulunan bazı liselerin kontenjan açıklarına ilişkin Milli Eğitim Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/3623) (Başkanlığa geliş tarihi: 11.03.2016)

213.- Mardin Milletvekili Erol Dora'nın, Şırnak'ın Cizre ve Silopi ilçelerinde ikamet eden öğrencilerin YGS sınavına Şırnak il merkezi yerine farklı illerde girecek olmalarına ilişkin Milli Eğitim Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/3624) (Başkanlığa geliş tarihi: 11.03.2016)

214.- Bursa Milletvekili Ceyhan İrgil'in, Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi İhlallerinin Önlenmesine İlişkin Eylem Planı kapsamında yürütülen çalışmalara ilişkin Milli Savunma Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/3625) (Başkanlığa geliş tarihi: 11.03.2016)

215.- Bursa Milletvekili Ceyhan İrgil'in, Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi İhlallerinin Önlenmesine İlişkin Eylem Planı kapsamında yürütülen çalışmalara ilişkin Milli Savunma Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/3626) (Başkanlığa geliş tarihi: 11.03.2016)

216.- Antalya Milletvekili Devrim Kök'ün, Antalya'daki mermer ve taş ocaklarına ve çevreye etkisine ilişkin Orman ve Su İşleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/3627) (Başkanlığa geliş tarihi: 07.03.2016)

217.- Manisa Milletvekili Özgür Özel'in, Manisa'nın Soma ilçesi sınırlarında yer alan Aydıncık Sulama Barajı'nın işletme hakkının Kırkağaç Belediyesine devredilmesine ilişkin Orman ve Su İşleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/3628) (Başkanlığa geliş tarihi: 07.03.2016)

218.- Tokat Milletvekili Kadim Durmaz'ın, orman köylülerinin kullandıkları "orköy" banka kredileri sorununa ilişkin Orman ve Su İşleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/3629) (Başkanlığa geliş tarihi: 07.03.2016)

219.- Diyarbakır Milletvekili Altan Tan'ın, Mardin'in Midyat ilçesi Mercimekli Köyü'ndeki gölet çalışmalarına ilişkin Orman ve Su İşleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/3630) (Başkanlığa geliş tarihi: 09.03.2016)

220.- İzmir Milletvekili Zeynep Altıok'un, sakız ağacı ve sakız üretiminin korunmasına ve geliştirilmesine yönelik çalışmalara ilişkin Orman ve Su İşleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/3631) (Başkanlığa geliş tarihi: 11.03.2016)

221.- İzmir Milletvekili Zeynep Altıok'un, Hasankeyf tarihi alanının Ilısu Barajı projesiyle sular altında kalacağı iddiasına ilişkin Orman ve Su İşleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/3632) (Başkanlığa geliş tarihi: 11.03.2016)

222.- Adana Milletvekili Zülfikar İnönü Tümer'in, orman yangınlarıyla mücadele için istihdam edilen işçilerin istihdam sürelerine ilişkin Orman ve Su İşleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/3633) (Başkanlığa geliş tarihi: 11.03.2016)

223.- Malatya Milletvekili Veli Ağbaba'nın, Bakanlığa personel alımında yapılan mülakatlara ilişkin Sağlık Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/3634) (Başkanlığa geliş tarihi: 29.01.2016)

224.- Şanlıurfa Milletvekili Dilek Öcalan'ın, hayatını kaybeden hasta bir tutukluyla ilişkin Sağlık Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/3635) (Başkanlığa geliş tarihi: 02.03.2016)

225.- İzmir Milletvekili Özcan Purçu'nun, İzmir'in Güzelbahçe ilçesine tam teşekküllü devlet hastanesi yapılması talebine ilişkin Sağlık Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/3636) (Başkanlığa geliş tarihi: 03.03.2016)

226.- Hatay Milletvekili Birol Ertem'in, Adana, Hatay ve Mersin illerindeki hava kirliliğinin kanser vakalarına etkisine ilişkin Sağlık Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/3637) (Başkanlığa geliş tarihi: 07.03.2016)

227.- İstanbul Milletvekili Mahmut Tanal'ın, kistik fibrozis hastalığına ve tedavisi için gereken ilaçların devlet tarafından karşılanıp karşılanmadığına ilişkin Sağlık Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/3638) (Başkanlığa geliş tarihi: 08.03.2016)

228.- İstanbul Milletvekili Mahmut Tanal'ın, uyuşturucu kullanımındaki artışa ilişkin Sağlık Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/3639) (Başkanlığa geliş tarihi: 08.03.2016)

229.- İstanbul Milletvekili Mahmut Tanal'ın, alkol kullanımına ve alkol bağımlılığı tedavî çalışmalarına ilişkin Sağlık Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/3640) (Başkanlığa geliş tarihi: 08.03.2016)

230.- Aydın Milletvekili Metin Lütfi Baydar'ın, Aydın Adnan Menderes Üniversitesi Hastanesi'nde çocukların tomografi çekiminde yoğun radyasyona maruz kaldıkları iddiasına ilişkin Sağlık Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/3641) (Başkanlığa geliş tarihi: 08.03.2016)

231.- Tekirdağ Milletvekili Emre Köprülü'nün, Tekirdağ'ın Çerkezköy ilçesindeki hastane ve hekim yetersizliğine ve yapımı devam eden hastane inşaatına ilişkin Sağlık Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/3642) (Başkanlığa geliş tarihi: 08.03.2016)

232.- Balıkesir Milletvekili İsmail Ok'un, Susurluk Devlet Hastanesine ilişkin Sağlık Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/3643) (Başkanlığa geliş tarihi: 10.03.2016)

233.- Antalya Milletvekili Ahmet Selim Yurdakul'un, yerli ilaç üretimine ilişkin Sağlık Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/3644) (Başkanlığa geliş tarihi: 11.03.2016)

234.- Samsun Milletvekili Kemal Zeybek'in, Samsun'un Tekkeköy ilçesinde yaşanan hava kirliliğine ve insan sağlığı üzerindeki olumsuz etkilerine ilişkin Sağlık Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/3645) (Başkanlığa geliş tarihi: 11.03.2016)

235.- Hakkari Milletvekili Nihat Akdoğan'ın, Hakkari'nin Yüksekova ilçesine bağlı Esendere beldesine sağlık ocağı kurulması talebine ilişkin Sağlık Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/3646) (Başkanlığa geliş tarihi: 11.03.2016)

236.- Batman Milletvekili Saadet Becerekli'nin, bir PTT çalışanının Batman'dan Tekirdağ'a tayin edilmesine ilişkin Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/3647) (Başkanlığa geliş tarihi: 02.03.2016)

237.- Adana Milletvekili Meral Daniş Beştaş'ın, sosyal medya hesaplarının denetimine ve izlenmesine ilişkin Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/3648) (Başkanlığa geliş tarihi: 03.03.2016)

238.- Denizli Milletvekili Kazım Arslan'ın, Denizli-Aydın otoyolu projesine ilişkin Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/3649) (Başkanlığa geliş tarihi: 07.03.2016)

239.- Eskişehir Milletvekili Gaye Usluer'in, THY'nin Brüksel-Eskişehir seferlerine ve bazı iddialara ilişkin Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/3650) (Başkanlığa geliş tarihi: 07.03.2016)

240.- Manisa Milletvekili Özgür Özel'in, "Gören Göz Projesi"nin uygulanma durumuna ilişkin Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/3651) (Başkanlığa geliş tarihi: 08.03.2016)

241.- İzmir Milletvekili Ali Yiğit'in, İzmir'de çevreyolu yapım çalışmalarına ilişkin Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/3652) (Başkanlığa geliş tarihi: 09.03.2016)

242.- İzmir Milletvekili Ali Yiğit'in, İzmir-Ankara Yüksek Hızlı Tren Hattı Projesiyle ilgili çalışmalara ilişkin Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/3653) (Başkanlığa geliş tarihi: 09.03.2016)

243.- İzmir Milletvekili Ali Yiğit'in, İzmir Adnan Menderes Havalimanı'nın kapasite kullanımına ilişkin Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/3654) (Başkanlığa geliş tarihi: 09.03.2016)

244.- Diyarbakır Milletvekili Altan Tan'ın, Adıyaman'ı Çelikhan ilçesi üzerinden Malatya'ya bağlayacak yol çalışmalarına ilişkin Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/3655) (Başkanlığa geliş tarihi: 09.03.2016)

245.- Diyarbakır Milletvekili Altan Tan'ın, Diyarbakır-Eğil-Dicle arasındaki yol çalışmalarına ilişkin Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/3656) (Başkanlığa geliş tarihi: 09.03.2016)

246.- Diyarbakır Milletvekili Altan Tan'ın, Bingöl-Erzurum karayolu Çobantaşı mevkiindeki heyelanlı bölgenin güçlendirilmesine ilişkin Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/3657) (Başkanlığa geliş tarihi: 09.03.2016)

247.- Diyarbakır Milletvekili Altan Tan'ın, Karadeniz-Akdeniz Yolu projesine ilişkin Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/3658) (Başkanlığa geliş tarihi: 10.03.2016)

248.- İstanbul Milletvekili Mahmut Tanal'ın, THY tarafından temin edilen ve yolculara dağıtılan gazete ve dergilere ilişkin Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/3659) (Başkanlığa geliş tarihi: 11.03.2016)

Meclis Araştırması Önergeleri

1.- Trabzon Milletvekili Haluk Pekşen ve 25 milletvekilinin, Karadeniz Bölgesi'nde yaşanan sel felaketlerinin nedenlerinin araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/127) (Başkanlığa geliş tarihi: 10.12.2015)

2.- Antalya Milletvekili Niyazi Nefi Kara ve 24 milletvekilinin, askerlik görevini yapan kişilerin şüpheli ölümlerinin araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/128) (Başkanlığa geliş tarihi: 10.12.2015)

3.- İstanbul Milletvekili Ali Özcan ve 26 milletvekilinin, memur ve emekli maaşlarının zam oranlarının TÜFE'ye uygunluğunun araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/129) (Başkanlığa geliş tarihi: 10.12.2015)

29 Mart 2016 Salı

BİRİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 15.02

BAŞKAN: Başkan Vekili Ahmet AYDIN

KÂTİP ÜYELER: Sema KIRCI (Balıkesir), Emre KÖPRÜLÜ (Tekirdağ)

BAŞKAN – Türkiye Büyük Millet Meclisinin 62’nci Birleşimini açıyorum.

III.- YOKLAMA

BAŞKAN – Elektronik cihazla yoklama yapacağız.

Yoklama için üç dakika süre vereceğim.

Sayın milletvekillerinin oy düğmelerine basarak salonda bulunduklarını bildirmelerini, bu süre içerisinde elektronik sisteme girmeyen milletvekillerinin salonda hazır bulunan teknik personelden yardım istemelerini, buna rağmen sisteme giremeyen üyelerin ise yoklama pusulalarını görevli personel aracılığıyla üç dakikalık süre içerisinde Başkanlığa ulaştırmalarını rica ediyorum.

Yoklama işlemini başlatıyorum.

(Elektronik cihazla yoklama yapıldı)

BAŞKAN – Toplantı yeter sayısı yoktur.

Birleşime yirmi dakika ara veriyorum.

Kapanma Saati: 15.06

İKİNCİ OTURUM**Açılma Saati: 15.24****BAŞKAN: Başkan Vekili Ahmet AYDIN****KÂTİP ÜYELER: Sema KIRCI (Balıkesir), Emre KÖPRÜLÜ (Tekirdağ)**

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, Türkiye Büyük Millet Meclisinin 62’nci Birleşiminin İkinci Oturumunu açıyorum.

III.- YOKLAMA

BAŞKAN – Açılıшта yapılan yoklamada toplantı yeter sayısı bulunamamıştı.

Şimdi, yoklama işlemini tekrarlayacağım.

Yoklama için üç dakika süre veriyorum.

(Elektronik cihazla yoklama yapıldı)

BAŞKAN – Toplantı yeter sayısı vardır, görüşmelere başlıyoruz.

Sayın milletvekilleri görüşmelere başlamadan önce 22 Mart 2016 tarihli 59’uncu Birleşimde yapılan kapalı oturuma ait tutanak özetinin İç Tüzük’ün 71’inci maddesine göre okunabilmesi için kapalı oturuma geçmemiz gerekmektedir. Bu nedenle sayın milletvekilleri ile Genel Kurul salonunda bulunabilecek yeminli stenograflar ve yeminli görevliler dışındakilerin salonu boşaltmalarını rica ediyorum.

Tutanak özeti okunduktan sonra açık oturuma geçilecek ve görüşmelere devam edilecektir. Sayın idare amirlerinin bu konuda yardımcı olmalarını ve salon boşaltıldıktan sonra Başkanlığa haber vermelerini rica ediyorum.

OKTAY VURAL (İzmir) – Sayın Başkan, Adıyamanlıları niye çıkartıyorsunuz?

ERKAN AKÇAY (Manisa) – Sayın Başkan, Adıyamanlılar hariç diyelim!

OKTAY VURAL (İzmir) – Adıyaman, Adıyaman olalı böyle zulüm görmedi!

BAŞKAN – Misafirlerimiz birazdan açık oturuma geçtikten sonra tekrar lütfederlerse gelebilirler.

Kapanma Saati: 15.28

IV.- KAPALI OTURUMLAR
(ÜÇÜNCÜ OTURUM)
(Kapalıdır)

DÖRDÜNCÜ OTURUM**Açılma Saati: 15.39****BAŞKAN: Başkan Vekili Ahmet AYDIN****KÂTİP ÜYELER: Sema KIRCI (Balıkesir), Emre KÖPRÜLÜ (Tekirdağ)**

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, Türkiye Büyük Millet Meclisinin 62’nci Birleşiminin kapalı oturumdan sonraki Dördüncü Oturumunu açıyorum.

Gündeme geçmeden önce üç sayın milletvekiline gündem dışı söz vereceğim.

Gündem dışı ilk söz, çiftçilerin vergisiz mazot kullanabilmeleriyle ilgili söz isteyen Uşak Milletvekili Özkan Yalım’a aittir.

Buyurun Sayın Yalım. (CHP sıralarından alkışlar)

V.- GÜNDEM DIŞI KONUŞMALAR**A) MİLLETVEKİLLERİNİN GÜNDEM DIŞI KONUŞMALARI**

1.- Uşak Milletvekili Özkan Yalım’ın, çiftçilerin vergisiz mazot kullanabilmelerine ilişkin gündem dışı konuşması

ÖZKAN YALIM (Uşak) – Teşekkür ederim Sayın Başkan, Sayın Divan.

Değerli milletvekili arkadaşlarım, hepinize merhabalar. Bizleri izleyen, ekranları başından izleyen bütün Türkiye Cumhuriyeti vatandaşlarına saygı ve sevgilerimi sunuyorum.

Biliyorsunuz, 2016 yılının bütçesini bitirdik ve de bütçe geçen hafta itibarıyla tamamlandı. Peki, bütçede çiftçilerimizle ilgili ne oldu, ne bitti? Çiftçilerimizin sorunları nasıl halloldu, olacak? Maalesef, hepsinin sonunda koskocaman hiç, hiç, hiç, yok... Hiçbir çiftçimizin sorunlarıyla ilgili bir çözüm olmadı. Bundan dolayı da bütçemizi yapan özellikle Ulaştırma Bakanı ve Tarım Bakanına çiftçilerimize verdikleri avantajlardan dolayı -tabii vermediler ya- bundan dolayı da onlara çok güzel bir puan buldum. (CHP sıralarından alkışlar) Değerli arkadaşlarım, çiftçilerimize verilen bütçeden dolayı özellikle Tarım ve Ulaştırma Bakanlarımıza verdiğimiz puan bu: Sıfır. (CHP sıralarından alkışlar)

Neden bunu sıfır verdik? Herhâlde durup dururken vermedik sıfırı. Çünkü çiftçilerimizin ürettiği -biliyorsunuz süt en önemli doğal ihtiyaçlarımızdan- sütün litresi bugün kaç para oldu biliyor musunuz? 70 kuruşa düştü. Sütün maliyeti 1,20 TL. 70 kuruşa düştü, bundan dolayı da... Bir atasözümüz vardı biliyorsunuz, bir şey ucuz olduğu zaman ne diyorduk? Sudan ucuz diyorduk. Ama şimdi ne diyoruz, artık sultan ucuz değil, süttün ucuz diyeceğiz. Bu da yeni atasözü olarak değişti.

Gelelim çiftçilerimizin en önemli giderlerinden akaryakıt yani mazot giderine. Değerli milletvekili arkadaşlarım, Türkiye Cumhuriyeti vatandaşları, özellikle de Türkiye Cumhuriyeti çiftçilerimiz; Avrupa’daki bütün çiftçiler ana gideri olan akaryakıtı vergisiz, ÖTV’siz ve KDV’siz alıyor ama Türkiye’de normal kendi binek aracımıza aldığımız gibi akaryakıtı, mazotu çiftçimiz bu traktöre ve de bu biçerdövere kaç paradan alıyor litresini akaryakıtın, mazotun? 3,50 TL’den alıyor. Yani bu biçerdöver ve bu traktör normal kendi evlerimizde kullandığımız kendi -ihtiyaçlarımız- özel araçlarımız gibi 3,50 TL’den kullanıyor. Peki, Avrupa’daki çiftçi nasıl kullanıyor biliyor musunuz? Almanya’da, Fransa’da, Lüksemburg’ta, Belçika’da, İtalya’da, Hollanda’da vergisiz kullanıyor ama Türkiye’de koskoca Trakya Bölgesi kadar bir bölge ekilip biçilemiyor çünkü çiftçinin harcadığı ürettiğinden daha fazla. Bundan dolayı da gerçekten bunun bir çözüme ulaştırılması gerekiyor. Ama bu bütçeyi yapanlar bu çözümü bilmediği için biz de diyoruz ki: Gelin biz size bunu öğreteceğiz. (CHP sıralarından alkışlar) Ey AKP Hükûmeti, ey Başbakan, ey sayın bakanlar; sizlere bütçeyi yapmasını gelin anlatalım, öğretelim.

Bakın, bu ülkede yüzlerce, binlerce özel yat var. Bakın, dikkat edin, özel yatlardan bahsediyorum, hiçbir şekilde yük gemilerinden veya ticari amaçla veya ulaştırma amacıyla çalışan yatlardan değil, özel yatlardan. Peki, bu özel yatlar kaç paradan alıyor akaryakıtını, mazotunu biliyor musunuz? Beyler, bugün itibarıyla 1,28'den alıyor. Ben de diyorum ki: Gelin sayın bakanlar, siz bu bütçeyi bilmiyorsunuz, biz anlatalım, çiftçimize nasıl mazotu, Türkiye Cumhuriyeti bütçesine 1 TL yük getirmeden -bakın, tekrar ediyorum- Türkiye Cumhuriyeti bütçesine 1 TL yük getirmeden bu özel yatlara mazotu 3,5 TL'den verelim, buradan gelen kaynakla bütün çiftçilerimize kontrollü bir şekilde dekar başına 5 litre mazotu vergisiz, ÖTV'siz ve KDV'siz verelim. Göreceksiniz, üreten Türkiye'yi hep birlikte yaratacağız. Çiftçimizin yüzü gülecek. (CHP sıralarından alkışlar) Türkiye Cumhuriyeti'nin yüzü gülecek. Türkiye Cumhuriyeti vatandaşı daha ucuza ekmek alacak, daha ucuza makarna alacak, daha ucuza domates ürettirecek. İşte bunun yolu, kesinlikle doğru bütçe yapmaktan geçiyor. Onun için, sayın bakanlar, gelin size bunu anlatalım.

Hepinizi saygı ve sevgilerimle selamlıyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

VELİ AĞBABA (Malatya) – Not kaçtı?

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Notu bir daha göster. Notu görelim, notu. Hükûmete kaç veriyorsun? Arkaya göster, bakan var arkada.

BAŞKAN – Teşekkürler Sayın Yalım.

Gündem dışı ikinci söz, geçici ve mevsimlik işçilerin sorunları hakkında söz isteyen Konya Milletvekili Mustafa Kalaycı'ya aittir.

Buyurun Sayın Kalaycı. (MHP sıralarından alkışlar)

2.- Konya Milletvekili Mustafa Kalaycı'nın, geçici ve mevsimlik işçilerin sorunlarına ilişkin gündem dışı konuşması

MUSTAFA KALAYCI (Konya) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; geçici ve mevsimlik işçilerin sorunları üzerine gündem dışı söz aldım. Bu vesileyle hepinizi saygılarımla selamlıyorum.

2007 yılında çıkarılan 5620 sayılı Kanun'la yaklaşık 220 bin geçici işçi kadrolara alınmıştır. Kanun sadece 2006 yılında altı ay çalışmış olanları kapsadığından, başta şeker fabrikalarında, çay fabrikalarında, Orman İdaresinde, Tarım İşletmeleri ve Demiryollarında olmak üzere yıllardır, hatta yirmi, yirmi beş yıldır çalışanlar kadroya alınmamıştır. Geçici işçi, muvakkat işçi, kampanya işçisi ve mevsimlik işçi olarak yıllardır çalışan işçiler haksızlığa uğramışlar, mağdur edilmişler, bir türlü kadroya alınmamışlardır.

Geçici ve mevsimlik işçiler emekli olamamaktadır, Emeklilikte aranan prim gün sayısını doldurabilmeleri için ömürleri yetmemektedir. Zira yılda dört ay çalışmayla emekli olunabilmesi için en az altmış yıl, yılda beş ay yirmi dokuz gün çalışmayla da kırk yıldan fazla çalışmak gerekmektedir.

Geçici ve mevsimlik işçiler çalışmadıkları dönemde iş de bulamamaktadır. Zira altı yedi aylığına nasıl iş bulsunlar? Çalışmadıkları aylarda bu arkadaşlarımız ailelerini nasıl geçindirirler hiç düşünüyor musunuz?

Aslında geçici ve mevsimlik işçilerin çoğu kamunun asli işlerinde çalıştırılmaktadır. Şu garipliğe bakın ki kamu kurumları bu işçileri çalıştırmadıkları dönemde personel ihtiyacını taşeron işçilerle gidermektedir. Bu durum kamuya daha pahalıya mal olmaktadır.

Geçici ve mevsimlik işçilerin daimî çalıştırılmaları hâlinde, bir taraftan çoğu iş yerinde alt işveren uygulamasıyla hizmet alımı ihalesine gidilmesine ihtiyaç kalmayacak, bir taraftan da kadro sorunu çözüleceği için iş yerlerindeki verim artacaktır. Yıllardır başarılı olarak çalışan, bilgi, beceri ve deneyimleriyle iş yerine faydalı olan bu işçiler, mutlaka daimî kadrolara alınmalıdır.

Sayın Başbakan, 30 Mayıs 2015 tarihinde, Kamu Toplu İş Sözleşmeleri Çerçeve Anlaşma Protokolü imza töreninde “Kişi beş ay yirmi dokuz gün çalışıyor, ara veriyor. Bu, iş üretkenliğini, verimliliğini negatif etkiliyor.” diyerek geçici işçilerin çalışma sınırının kalkacağını müjdelemiştir. Protokol’ün 9’uncu maddesine de bu amaçla hüküm konulmuştur.

O günkü Çalışma Bakanı Faruk Çelik de “Eğer çalıştıkları iş yerinde ihtiyaç varsa dışarıdan hizmet alımı değil bu işçilerin çalıştırılmasına dönük düzenlemeyi Parlamente’ye sunacağımızı toplu sözleşmede kayıt altına aldık. Hızlı bir şekilde yasalaştırılacak.” demiştir.

Sayın Başbakan ve Bakan umut vermiş, müjdelere vermiş, sözler vermiş, hatta toplu sözleşme protokolüne yazmışlar ama seçimler geçince, işleri bitince işçileri görmezden gelmişlerdir.

Sayın Başbakan, kıymetli hemşehrim, bak, Konya’da Orman İdaresinde, Demiryollarında, Tarım İşletmelerinde, Ereğli Şeker Fabrikasında ve Ilgın Şeker Fabrikasında çalışan geçici ve mevsimlik işçi arkadaşlarımız beni arıyor, “Bizi unuttu.” diye sizden dert yanıyor ve hayal kırıklığına uğradıklarını söylüyorlar, “Biz bu ülkenin vatandaşı değil miyiz?” diyorlar. Yeter artık, bu arkadaşlarımızın mağduriyetini bir an önce giderelim. Sayın Başbakanı geçici ve mevsimlik işçilere verdiği sözün arkasında durmaya davet ediyorum.

Milliyetçi Hareket Partisi, kamuda çalışan geçici ve mevsimlik işçilere kadro verilmesini yıllardır gündeme taşımış, bu arkadaşlarımıza kadro vermeyi taahhüt etmiş ve öteden beri birçok kanun teklifi de vermiştir. Yine taşeron işçilerimizin kadroya alınması için de kanun teklifleri vermiştir. Buradan Hükûmete çağrıda bulunuyorum: Taşeron işçilerle ilgili tasarıda geçici, muvakkat, kampanya ve mevsimlik işçilere de yer verelim. Taşeron işçilere de, geçici ve mevsimlik işçilere de öyle pozisyon mozaik değil, uyduruk değil, adam gibi, tapu gibi kadro verelim, haklarını verelim. Biz Milliyetçi Hareket Partisi olarak hazırız ve “Hodri meydan.” diyoruz.

Kamu çalışanları arasında ayrımcılık yapılmamalı, çalışanların emeği sömürülmemelidir. Üniversite mezunu işçilere, yıllardır mağdur edilen 4/C’lilere, vekil, fahri, geçici, ücretli, kısmi zamanlı statüde çalışanlara da hakları verilmeli, kadrolara alınmalıdır. Hukuk bunu gerektirir, adalet bunu gerektirir, eşitlik bunu gerektirir, inançlarımız bunu gerektirir, insanlık bunu gerektirir.

Teşekkür ediyor, saygılar sunuyorum. (MHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkürler Sayın Kalaycı.

Gündem dışı üçüncü söz, merhum Muhsin Yazıcıoğlu’nun vefatının 7’nci yıl dönümü münasebetiyle söz isteyen Manisa Milletvekili Selçuk Özdağ’a aittir.

Buyurun Sayın Özdağ. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

3.- Manisa Milletvekili Selçuk Özdağ’ın, Muhsin Yazıcıoğlu’nun vefatının 7’nci yıl dönümüne ilişkin gündem dışı konuşması

SELÇUK ÖZDAĞ (Manisa) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Sivas’ın Şarkışla ilçesinin Elmalı köyünde çiftçi Halit’in oğlu olarak dünyaya gelen merhum Muhsin Yazıcıoğlu’nun ölümünün 7’nci yılı münasebetiyle söz almış bulunuyorum, hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Muhsin Yazıcıoğlu, Türkiye siyasi tarihine duruşuyla damgasını vuran ender şahsiyetlerden birisiydi. Onun siyasi hırsları, koltuk sevdası, mülk tahahhüdü yoktu. Yaptığı işlerde tek ölçüsü hak ve adaletti, tek hesap verdiği merci de vicdanıydı. Böyle insanlar gençlerimiz için rol modeldirler ve dünyaya nadir gelirler.

Değerli milletvekilleri, Muhsin Yazıcıoğlu doğru bildiğini söylemekten çekinmezdi, haksız bir dava uğruna sultanlık yapacağına gerekirse haklı davada tek başına yürüyeceğini söylerdi. Muhsin

Yazıcıoğlu, kelimenin tam anlamıyla bir alperendi. Siyaseti gaye olarak değil, inançlarına ve milletine hizmet etmenin bir aracı olarak gördü. Ülkülerinden ödün vermektense başını vermeye razı olacak kadar bir ilke adamıydı.

Değerli milletvekilleri, onun gibi omurgalı, hem de barıştıracı bir dil kullanmak kolay değildir. Yazıcıoğlu bu iki dili nefsinde mezcetmiş dava ve gönül adamlarından biri olmayı başarmıştı. “Biz hep beraber büyük Türk milletiyiz, asla ve asla etnik köken değiliz.” ifadelerini bir hayat tarzı olarak benimsemişti Yazıcıoğlu. Arkasından gözyaşı dökten milyonlar arasında her kesimden insanın bulunması bu yüzdendi. Cenazesinde ateist bir doktorun “Ben doktorum, inancım yok fakat Muhsin Başkan inandığı için inancına saygı göstererek Allah’a dua ettim.” demesi manidardı. İşte Muhsin Yazıcıoğlu böyle biriydi.

Yazıcıoğlu, büyük acılar yaşamış bir kuşağın çocuğuydu. İnandığı dava uğruna çile çekmiş, yedi buçuk yılını Mamak zindanlarında geçirmiş, işkence görmüştü. Zindanları Medrese-i Yusufiye’ye çevirmiş, “Üşüyorum” şiirini de burada yazmıştı. Uğradığı onca haksızlığa, işkenceye rağmen intikam peşinde koşmadı. Acılardan, işkencelerden dersler çıkardı. Gençlere “Elinize silah değil, kalem alın.” çağrısı yaptı. İşte bu yüzden herkesin dostu, arkadaşı, kolayca ulaşabileceği Muhsin Başkanı oldu.

Saygıdeğer milletvekilleri, millet karşıtı her planda cesur yüreğini ortaya koyan Yazıcıoğlu, 28 Şubat postmodern darbesinde de, 27 Nisan e-muhtırasında da çekinmeden en sert tepkiyi vermişti. Yazıcıoğlu 28 Şubatta kendisine yapılan baskılara ve tehditlere karşı “Bana bakın, benim adım Muhsin Yazıcıoğlu. Bana tehdit, baskı sökmez. Bizim Allah’tan başka kimseden korkumuz yok. Biz millî iradeyi temsil ediyoruz ve ne olursa olsun, demokrasinin arkasında durmaya ve demokrasiyi savunmaya devam edeceğiz.” demişti. Onun durduğu yer millet iradesinin yanındı. Darbecilerin ve vesayetçilerin her zaman karşısındaydı. Onun davası boş bir gurur ve hırsların tatmini için yapılan bir koşuşturmaca değil, siyasi ve beşerî hayatımızı hakka uydurma davasıydı.

Hayalleri vardı. Bütün vatandaşlarımızın ay yıldızlı bayrağın altında şerefle yaşadığı; başını örten ile açanın aynı üniversitede yasaksız, kavgasız, kardeşçe yaşadığı; Kürt-Türkmen, Alevi-Sünni ayrımı olmadan, zengin-fakir ayrıcalığı görülmeden, imtiyazsız, sınıfsız, kaynaşmış bir Türkiye istiyordu. Son nefesine kadar da bu gayesini gerçekleştirme peşinde koştu. O, âdeta Ahmed Yesevi hazretlerinin sekiz asır sonra yaşamış bir temsilcisi gibiydi. İmanı, vatanseverliği, mücadelesi, dürüstlüğü ve güzel ahlakıyla mütevazı bir gönül eriydi. İslam’ın hoşgörüsünü, tevhit ilkesini kendisine rehber edinmişti. O, ölümden korkmazdı, Abdürrahim Karakoç’un dizeleriyle “Mukaddes davalarda ölüm bile güzeldir.” derdi.

Değerli milletvekilleri, Yazıcıoğlu, şurada yazan “Egemenlik kayıtsız şartsız milletindir.” düsturunu kendisine şiar edinmiş ve bundan bir an olsun uzaklaşmamıştır. 28 Şubatın ruhumuza musallat olduğu günlerde “Türkiye İran olmayacak. Türkiye’yi İran yapamayacaklar. Türkiye Cezayir de olmayacak ama Türkiye’yi de kimsenin Suriye yapmaya gücü yetmeyecek.” ifadesini kullanarak Türkiye’nin bugünlerini görmüş, sanki öngörüsüyle bugünlere atıfta bulunmuştu.

Demokrasiye ve millet iradesine o kadar çok inanıyordu ki, 1995 genel seçimlerinde Erbakan 1’inci, Mesut Yılmaz 2’nci, Çiller 3’üncü ve Ecevit 4’üncü olduğu zaman sandıktan çıkan Erbakan’ın Hükümet kurmasını istedi ve Erbakan ile Mesut Yılmaz beraberce koalisyon kursunlar istedi. Mesut Yılmaz cesaret edemedi. Hatta görüşmemizde “İstemiyorlar.” dedi. Yazıcıoğlu “Kim istemiyor?” deyince konuşamadı, cuntacıları dahi ağzına alamadı, omuzlarını gösterdi. “Cuntacı askerler istemiyor.” gibisine bu anlamı, bu ifadeyi kullanmak istedi. Yazıcıoğlu o zaman dedi ki: “Hükûmete

girmeyi düşünmüyordum. Hükûmete girelim, kim demokrasinin karşısında duruyorsa beraberce meydan okuyalım, egemen güçlere ‘Türkiye’de millet iradesi vardır.’ diyelim.” Ama olmadı. Sonra Erbakan-Çiller Hükûmetini dışarıdan destekledi ve hiçbir şey istemedi, karşılığında en ufak bir dünya nimetlerine tamah etmedi çünkü Muhsin Yazıcıoğlu demokrasiye, millet iradesine ve egemenliğin kayıtsız şartsız millete ait olduğuna inanıyordu.

Beraberce kırk sene arkadaşlık yaptım. Birlikte siyaset yaptık. Merhum Muhsin Yazıcıoğlu kahraman bir insandı. Yazıcıoğlu, Muhsin Başkan, sana binlerce rahmet olsun. Yazıcıoğlu gibi siyasetçilerin çoğalmasını temenni ediyorum. Geçmişe, ebediyete göç etmiş tüm siyasetçileri de rahmetle anıyorum.

Saygılar sunuyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkürler Sayın Özdağ.

Sayın Vural, sisteme girmişsiniz, buyurun efendim,

VI.- AÇIKLAMALAR

1.- İzmir Milletvekili Oktay Vural’ın, MHP Grubu olarak, ölümünün 7’nci yıl dönümünde Muhsin Yazıcıoğlu’nu rahmetle andıklarına ve babasının vefatı nedeniyle Yalova Milletvekili Muharrem İnce’ye başsağlığı dilediklerine ilişkin açıklaması

OKTAY VURAL (İzmir) – Evet, teşekkür ederim efendim.

Milliyetçi Hareket Partisi Grubu olarak biz de rahmetli Muhsin Yazıcıoğlu’nun ölüm yıl dönümü, seneidevriyesinde kendisini rahmetle anıyoruz, mekânı cennet olsun.

Gerçekten, Muhsin Yazıcıoğlu bir ülkücü olarak da önemli hizmetler vermiştir. Tabii, o süreç içerisinde, özellikle Amerika desteğinde bir proje partisi kurulmasına yönelik olarak girişimler karşısında kendisine yapılan teklifi de reddetmek suretiyle, “Fil ile gireceğin yataktan ezilerek çıkarsın.” demek suretiyle aslında bu teklifi de bu vesileyle nazıkçe reddetmiş birisidir. O dönemin şahitlerinin anlattıkları bunlar.

Ben kendilerine Allah’tan rahmet diliyorum. Bu vesileyle, kurucusu olduğu Büyük Birlik Partisinin mensuplarına da başsağlığı dileklerimi tekrarlıyorum.

Ayrıca, Cumhuriyet Halk Partisi Grup Başkan Vekili Sayın Muharrem İnce’nin babaları rahmetli olmuş. Sayın Muharrem İnce’ye ve Cumhuriyet Halk Partisine de başsağlığı dileklerimi iletmek istiyorum.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Tamamlayalım, sistemi açalım isterseniz.

Buyurun.

OKTAY VURAL (İzmir) – Evet, Cumhuriyet Halk Partisi eski Grup Başkan Vekili Sayın Muharrem İnce’nin babaları rahmetli olmuş. Hem kendilerine hem de Cumhuriyet Halk Partisi Grubuna başsağlığı dileklerimizi iletiyoruz.

Teşekkür ederim Sayın Başkan.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Sayın Özel...

2.- Manisa Milletvekili Özgür Özel'in, CHP Grubu olarak, ölümünün 7'nci yıl dönümünde Muhsin Yazıcıoğlu ile ölümünün 43'üncü yıl dönümünde Âşık Veysel'i rahmetle andıklarına ve babasının vefatı nedeniyle Yalova Milletvekili Muharrem İnce'ye başsağlığı dileğinde bulunanlara teşekkür ettiklerine ilişkin açıklaması

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Biz de Cumhuriyet Halk Partisi Grubu olarak Muhsin Yazıcıoğlu'nu ölümünün 7'nci yılında rahmetle anıyoruz.

İktidar partisinin o günkü yetkililerinin bu, cinayet şüphesi olan, kaza görünümünde ama cinayet şüphesinin üzerinde yoğunlaştığı konunun tüm açıklığıyla ortaya kavuşturulacağı yönünde bir devlet sözü, bir namus sözü verdiklerini hatırlıyoruz. Yedi yılın sonunda bu konudaki sis perdesinin hâlâ daha kalkmamış olmasını da önemli bir eksiklik olarak görüyoruz ve bu konuda Meclisin üzerine düşeni yapması gerektiğini düşünüyoruz.

21 Mart Âşık Veysel'in ölüm yıl dönümüydü ve Âşık Veysel'i, bu gönül insanını o görmeyen gözleriyle hiçbirimizin göremediklerini gören, söyleyemediklerini söyleyen ve ifade edemediklerini çalan bu gönül insanını bir kez daha rahmetle anıyoruz.

Ayrıca, Grup Başkan Vekilimiz Sayın Muharrem İnce'nin değerli babaları vefat etti. Bu konuda hem grubumuza hem Muharrem İnce'ye taziyelerini ileten grup başkan vekilimize ve tüm değerli milletvekillerimize de teşekkürü bir borç biliriz.

Saygılar sunarım.

BAŞKAN – Teşekkürler Sayın Özel.

Sayın Bostancı, buyurun.

3.- Amasya Milletvekili Mehmet Naci Bostancı'nın, ölümünün 7'nci yıl dönümünde Muhsin Yazıcıoğlu ile ölümünün 43'üncü yıl dönümünde Âşık Veysel'i rahmetle andığına ve babasının vefatı nedeniyle Yalova Milletvekili Muharrem İnce'ye başsağlığı dilediğine ilişkin açıklaması

MEHMET NACİ BOSTANCI (Amasya) – Teşekkür ediyorum.

Rahmetli Muhsin Yazıcıoğlu'nu 1980 öncesinin alaca karanlık Türkiye'sinde tanımış ve beraber Türkiye'nin o günlerine şahitlik etmiş insanlardan birisiyim. Bu milletin ne kadar asil ve vakur bir evladı olduğunu bilirim. 1980 öncesinde olduğu gibi, 1980 sonrasındaki siyasette de, siyasi hayatında da aynı delikanlı tavrını, çizgisini sürdüren, bu milletin haysiyetli bir evladı olarak kendinden sonra gelen gençlere de karakteriyle, yiğitliğiyle örnek olan bir insandı. Allah'tan rahmet diliyorum.

CHP'nin eski Grup Başkan Vekili Sayın Muharrem İnce'nin babasının vefatı dolayısıyla taziyelerimi iletiyorum, mekânı cennet olsun.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Tamamlayalım Sayın Bostancı.

MEHMET NACİ BOSTANCI (Amasya) – Âşık Veysel, bu coğrafyanın, Anadolu'nun, bu toprakların sesiydi; şiirleri, türküleri herkesin kulağındadır, ezgileri aynı şekilde. “Benim sadık yârim kara topraktır.” dedi ve herkes için aynı kader olan kara toprağa gitti, mekânı cennet olsun.

Saygılarımla.

BAŞKAN – Sayın Baluken...

4.- Diyarbakır Milletvekili İdris Baluken'in, HDP Grubu olarak, babasının vefatı nedeniyle Yalova Milletvekili Muharrem İnce'ye başsağlığı dilediklerine ve AKP'nin uzun süredir hukuk dışı bir şekilde uyguladığı sokağa çıkma yasaklarının devam ettiği bazı yerlerde insanlık dışı uygulamalar olduğuna ilişkin açıklaması

İDRİS BALUKEN (Diyarbakır) – Teşekkür ediyorum.

Sayın Başkan, biz de Cumhuriyet Halk Partisi eski Grup Başkan Vekili, Yalova Milletvekili Sayın Muharrem İnce'nin babasını kaybettiği haberini üzüntüyle öğrendik. Kendisine başsağlığı, bütün ailesine de uzun ömürler diliyoruz. Yaşamını yitiren babasına da Allah'tan rahmet diliyoruz.

Sayın Başkan, AKP'nin uzun süredir hukuk dışı bir şekilde uyguladığı sokağa çıkma yasakları, maalesef çok pervasız bir şekilde devam ediyor. Diyarbakır'ın Sur ilçesinde 117'nci gün, Şırnak'ın İdil ilçesinde 42'nci gün, Nusaybin ve Yüksekova'da 16'ncı gün ve Şırnak merkezde de 15'inci gününü geride bırakan yasa dışı, hukuk dışı sokağa çıkma yasakları, uygulamalarıyla karşı karşıyayız.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Tamamlayalım.

İDRİS BALUKEN (Diyarbakır) – Sur ve İdil ilçesinde, haftalardır, operasyonun bittiği bilgisi kamuoyuna açıklanmasına rağmen, hâlâ sokağa çıkma yasağı uygulaması devam ediyor ve oradan aldığımız bilgilere göre de her gün halka ait evler ve iş yerleri yıkılıyor, talan ediliyor, Sur ilçesinde, özellikle, geride bırakılan kanıtların, delillerin karartılmasına yönelik bilinçli birtakım süreçler işletiliyor.

Yüksekova ve Nusaybin'den gelen, insanlık adına utanç verici resimler var. Cenazeleri parçalanmış, sokak hayvanlarına yedirilmiş olan insanların durumu, tarihe geçecek bir ayıbı ortaya koyuyor. Yine, Yüksekova'da, özellikle, halkın evlerine giren birtakım paramiliter çetelerin, yatak odalarına girerek ahlaki yozlaşmanın zirvesini oluşturan birtakım resimler çektiirmelerini ve bunu sosyal medya üzerinden servis etmelerini de yine insanlığa karşı işlenmiş bir suç olarak değerlendirdiğimizi ifade ediyorum.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Tamamlayalım lütfen, toparlayalım.

İDRİS BALUKEN (Diyarbakır) – Bu sokağa çıkma yasaklarıyla ilgili tahammül sınırlarını aşan, terör sınırlarını aşan uygulamalar var. Kürsüden de bütün bunları ifade edeceğiz. Ancak, Halkların Demokratik Partisi olarak bir kez daha kınadığımızı, Yüksekova, Nusaybin, Sur, İdil ve Şırnak halkıyla birlikte olduğumuzu, dayanışma ve destek duygularımızı ifade etmek istiyorum.

Teşekkürler.

BAŞKAN – Teşekkürler.

Sayın Akçay...

5.- Manisa Milletvekili Erkan Akçay'ın, şehitlere Allah'tan rahmet ve babasının vefatı nedeniyle Yalova Milletvekili Muharrem İnce'ye başsağlığı dilediğine, ölümünün 7'nci yıl dönümünde Muhsin Yazıcıoğlu ile ölümünün 43'üncü yıl dönümünde Aşık Veysel'i rahmetle andığına, Kütüphane Haftası'na ve 18/2/2005 tarihinde hayatını kaybeden "eşekli kütüphaneci" Mustafa Güzelgöz'ü rahmetle andığına ilişkin açıklaması

ERKAN AKÇAY (Manisa) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Geçtiğimiz perşembe gününden bu yana maalesef yine şehitler veriyoruz. Alçak terör saldırıları hız kesmeden devam ediyor. Şehadet mertebesine ulaşan kahramanlarımıza Allah'tan rahmet diliyoruz,

hatıraları önünde saygıyla eğiliyoruz. Teröre karşı kahramanca mücadele eden güvenlik güçlerimize de Allah'ın güç, kuvvet vermesini diliyorum ve kendileriyle birlikte olduğumuzu buradan ifade ediyorum.

Ayrıca, merhum Muhsin Yazıcıoğlu'nu da rahmetle anıyorum.

Cumhuriyet Halk Partisi eski Grup Başkan Vekili Sayın Muharrem İnce'ye de başsağlığı dileklerimi iletiyorum.

Yine, milletimizin çok büyük bir değeri olan Âşık Veysel'i de şükranla anıyorum ve Âşık Veysel gibi değerleri hepimizin tekrar öne çıkararak topluma hatırlatmamızda büyük fayda olduğunu düşünüyorum.

Mart ayının son haftası, aynı zamanda Kütüphane Haftası'dır. Bir üniversite rektör yardımcısının cehalete övgüler yaptığı bugünlerde...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Tamamlayalım Sayın Akçay.

Buyurun.

ERKAN AKÇAY (Manisa) – Teşekkür ederim.

...Kütüphane Haftası'nın öneminin daha da arttığını düşünüyorum ve kütüphanecilik verileri de son yıllarda sürekli bir düşüş göstermektedir. Türkiye'deki kütüphanelerin sayısı ve içeriğinde yer alan eserler ile ziyaretçi sayıları da gerilemektedir. Bunu, istatistiklerden ve kütüphanelerin kullanıcı ve üye sayılarının düşmesinden de anlıyoruz.

Yine, bir iktidar partisi milletvekilinin “Eğitim seviyesi yükseldikçe oylarımız azalıyor.” sözünü de, 2013 yılında bir televizyonda ifade ettiğini de hatırlatmak istiyorum.

Bu arada, üniversitelere çöreklenmiş cahillere ihtiyacımız yoktur diyorum. İhtiyacımız olan, “eşekli kütüphaneci” Mustafa Güzelgöz'ün okuma ve okutma azmi ve iradesidir. 1943 yılında Ürgüp'e kütüphane memuru olarak atanan kütüphaneci Mustafa Güzelgöz...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ERKAN AKÇAY (Manisa) – Son cümlem, lütfen...

BAŞKAN – Tamamlayalım.

ERKAN AKÇAY (Manisa) – ...7 katır ve 3 attan oluşan seyyar kütüphanesiyle 36 köye hizmet götürmüştür. Cehalete övgüler yapan değil, yokluklar içerisinde okuma azmi ve iradesini yansıtan eğitimcilere ihtiyacımız vardır. Bu vesileyle, 18 Şubat 2005 tarihinde hayatını kaybeden “eşekli kütüphaneci” Mustafa Güzelgöz'ü rahmetle ve minnetle anıyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Akçay.

VII.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI

1.- Oturum Başkanı TBMM Başkan Vekili Ahmet Aydın'ın, Yalova Milletvekili Muharrem İnce ile Samsun Milletvekili Erhan Usta'ya babalarının vefatı nedeniyle başsağlığı dilediğine, terörle mücadelede şehit olanlar ile Muhsin Yazıcıoğlu ve Âşık Veysel'e Allah'tan rahmet dilediğine ilişkin konuşması

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, bizler de siyasi tarihimize önemli bir yere sahip olan Sayın Muhsin Yazıcıoğlu'na bir kez daha rahmet diliyoruz.

Yine, dünyaya gönül gözüyle bakan Âşık Veysel'e de bir kez daha Rabb'im rahmet eylesin.

Aynı zamanda geçmiş dönemde Cumhuriyet Halk Partisinde grup başkan vekilliği yapan Yalova Milletvekili Sayın Muharrem İnce'nin babasının vefatı dolayısıyla da taziyelerimizi bildiriyoruz, yakınlarına...

OKTAY VURAL (İzmir) – Samsun Milletvekilimiz Erhan Usta Bey’in de babası rahmetli olmuştur.

BAŞKAN – Samsun Milletvekilimiz Erhan Usta Bey’in de babaları vefat etmiş -kaçırmış olabiliriz- ona da Allah’tan rahmet diliyoruz, tüm yakınlarına başsağlığı diliyoruz.

Yine, terörle mücadelede vermiş olduğumuz tüm şehitlere bir kez daha rahmetler diliyor, milletimizin başı sağ olsun diyoruz.

Gündeme geçiyoruz.

Başkanlığın Genel Kurula sunuşları vardır.

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığının bir tezkeresi vardır, okutup bilgilerinize sunacağım.

VIII.- BAŞKANLIĞIN GENEL KURULA SUNUŞLARI

A) TEZKERELER

1.- *Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığının, Norveç Parlamentosu Dışişleri ve Savunma Komitesi Başkanlığı heyetinin ülkemizi ziyaret etmesinin Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlık Divanının 25/2/2016 tarihli 6 sayılı Kararı’yla uygun bulunduğuna ilişkin tezkeresi (3/640)*

Türkiye Büyük Millet Meclisi Genel Kuruluna

Norveç Parlamentosu Dışişleri ve Savunma Komitesi Başkanlığı heyetinin ülkemizi ziyaret etmesi, Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlık Divanının 25/02/2016 tarih ve 6 sayılı Kararı’yla uygun bulunmuştur.

Söz konusu heyetlerin ülkemizi ziyaretleri, Türkiye Büyük Millet Meclisinin Dış İlişkilerinin Düzenlenmesi Hakkında 3620 sayılı Kanun’un 7’nci maddesi gereğince Genel Kurulun bilgilerine sunulur.

İsmail Kahraman

Türkiye Büyük Millet Meclisi

Başkanı

BAŞKAN – Bilgilerinize sunulmuştur.

Meclis araştırması açılmasına ilişkin üç adet önerge vardır, ayrı ayrı okutuyorum:

B) MECLİS ARAŞTIRMASI ÖNERGELERİ

1.- *Trabzon Milletvekili Haluk Pekşen ve 25 milletvekilinin, Karadeniz Bölgesi’nde yaşanan sel felaketlerinin nedenlerinin araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/127)*

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Karadeniz Bölgesi’nde normal yağışlar bile felakete dönüşüp can ve mal kayıplarına neden olurken, çok kısa zaman aralıkları içerisinde gerçekleşen yağışların neden olduğu zararların biri telafi edilmeden diğer zararlar oluşmaktadır. Yağışların sürekli felakete dönüşmesiyle bölge insanı devamlı mağdur olmakta, yaşam standartları iyice bozulmaktadır. Karadeniz Bölgesi’nde yaşanan sel felaketlerinin nedenlerinin araştırılması, kısa aralıklarla her yağışın felaketle sonuçlanmasının nedenlerinin incelenmesi, ekolojik dengeyi bozan uygulamaların araştırılması, Karadeniz sahil yolu, Yeşil Yol ve HES’lerin doğa felaketlerindeki rolünün tespit edilmesi, ormanlık alanlar ve su havzalarına yapılan yanlış müdahalelerin felaketlerin boyutuna etkisinin tespit edilmesi, bölge halkının mağduriyetlerinin giderilmesi, yağışların felaketle sonuçlanmaması için gerekli politikaların belirlenmesi ve uygun önlemlerin alınması amacıyla Anayasa’nın 98’inci ve TBMM İçtüzüğü’nün 104’üncü ve 105’inci maddeleri gereği Meclis araştırması açılmasını arz ederiz.

Saygılarımızla. 27.11.2015

1) Haluk Pekşen	(Trabzon)
2) Mustafa Sezgin Tanrıku	(İstanbul)
3) Namık Havutça	(Balıkesir)
4) Mahmut Tanal	(İstanbul)
5) Ahmet Akın	(Balıkesir)
6) Atila Sertel	(İzmir)
7) Gülay Yedekci	(İstanbul)
8) Candan Yüceer	(Tekirdağ)
9) Mustafa Tuncer	(Amasya)
10) Nurhayat Altaca Kayışoğlu	(Bursa)
11) Gürsel Erol	(Tunceli)
12) Şerafettin Turpcu	(Zonguldak)
13) İbrahim Özdiş	(Adana)
14) Gamze Akkuş İlgezdi	(İstanbul)
15) Kamil Okyay Sındır	(İzmir)
16) Erdin Bircan	(Edirne)
17) Özkan Yalım	(Uşak)
18) Niyazi Nefi Kara	(Antalya)
19) Musa Çam	(İzmir)
20) Ünal Demirtaş	(Zonguldak)
21) Devrim Kök	(Antalya)
22) Zülfikar İnönü Tümer	(Adana)
23) Ömer Fethi Gürer	(Niğde)
24) Haydar Akar	(Kocaeli)
25) Okan Gaytancıoğlu	(Edirne)
26) Ayтуğ Atıcı	(Mersin)

Gerekçe:

Karadeniz Bölgesi'nde normal yağışlar bile felakete dönüşüp can ve mal kayıplarına neden olurken, çok kısa zaman aralıkları içerisinde gerçekleşen yağışların neden olduğu zararların biri telafi edilmeden diğer zararlar oluşmaktadır. Yağışların sürekli felakete dönüşmesiyle bölge insanı devamlı mağdur olmakta, yaşam standartları iyice bozulmaktadır.

Anayasamızın 63'üncü maddesine göre, devletin tabiat varlıklarının ve değerlerinin korunmasını sağlayıp bu amaçla destekleyici ve teşvik edici tedbirleri alması amir hükümdür. Ancak, ülkemizin her akarsuyu kapsamlı ekolojik değerlendirmeler yapılmadan, havza planları geliştirilmeden, rastgele bir şekilde HES inşaat sektörü ve "Yeşil Yol" adı altında betonlaşmaya terk edilmektedir.

HES inşaatları nedeniyle ulaşım yolları, şantiye alanları, depolama alanları açılırken orman alanları tahrip edilmekte; tarım alanları kamulaştırılmakta; dere yatakları doldurulmakta; ormanlar, doğal yaşam alanları, vadiler parçalanıp bölünmekte; yaban hayatı, tarım alanları, endemik bitki örtüleri risk altına girmekte; birçok nadir ve tehdit altındaki türü barındıran yaşam ortamları yok edilmekte; bitkiler ve hayvanlar zarar görmektedir.

Bilim insanlarının uyarıları ve konuyla ilgili STK'ların görüşleri dikkate alınmadan plansız, projersiz yapılaşmalara izin verilmiş, çeşitli adlar altında bölge betonlaştırılmakta, doğa katledilmektedir.

Yeşil yol adı altında, bilim insanlarına danışılmadan yapılan rant uygulamalarıyla millî parklar ve mutlak koruma alanları büyük tahribata uğratılmaktadır. Heyelan sahası olan yamaçlarda yapılan yarmalar nedeniyle heyelanları önlemek için 5-10 metreyi bulan büyük taş duvarlar yapılarak, yol güzergâhı boyunca tam bir doğa katliamı yapılmaktadır. Bu uygulamalar ekolojik dengeleri bozarken, bölgenin geri dönülmez bir tahribat ve felaket silsilesiyle baş başa kalmasına neden olmaktadır.

Karadeniz Bölgesi'nde yaşanan sel felaketlerinin nedenlerinin araştırılması, kısa aralıklarla her yağışın felaketle sonuçlanmasının nedenlerinin incelenmesi, ekolojik dengeyi bozan uygulamaların araştırılması; Karadeniz sahil yolu, yeşil yol ve HES'lerin doğa felaketlerindeki rolünün tespit edilmesi, ormanlık alanlar ve su havzalarına yapılan yanlış müdahalelerin felaketlerin boyutuna etkisinin tespit edilmesi, bölge halkının mağduriyetlerinin giderilmesi, yağışların felaketle sonuçlanmaması için gerekli politikaların belirlenmesi ve uygun önlemlerin alınması amacıyla bir Meclis araştırmasına ihtiyaç duyulmaktadır.

2.- Antalya Milletvekili Niyazi Nefi Kara ve 24 milletvekilinin, askerlik görevi esnasında yaşanan şüpheli ölümlerinin araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/128)

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Türk Silahlı Kuvvetleri bünyesinde vatani görevini yapmakta olan ve görevi esnasında intihar, kaza kurşunu, kaza, eğitim zayıyatı gibi nedenlerle hayatını kaybeden askerlerimizin şüpheli ölümlerinin araştırılması, gerekli önlemlerin alınması, sorumluların ve ihmallerin belirlenmesi amacıyla Anayasa'nın 98'inci, İç Tüzük'ün 104 ve 105'inci maddeleri gereğince Meclis araştırması açılması için gereğini arz ederim.

1) Niyazi Nefi Kara	(Antalya)
2) Mustafa Sezgin Tanrıkulu	(İstanbul)
3) Ahmet Akın	(Balıkesir)
4)Ömer Fethi Gürer	(Niğde)
5) Mahmut Tanal	(İstanbul)
6) Gülay Yedekci	(İstanbul)
7) Candan Yüceer	(Tekirdağ)
8) Gürsel Erol	(Tunceli)
9) Nurhayat Altaca Kayışoğlu	(Bursa)
10) Şerafettin Turpcu	(Zonguldak)
11) İbrahim Özdiş	(Adana)
12) Özkan Yalın	(Uşak)
13) Musa Çam	(İzmir)
14) Kamil Okyay Sındır	(İzmir)
15) Erdin Bircan	(Edirne)
16) Ünal Demirtaş	(Zonguldak)
17) Yaşar Tüzün	(Bilecik)
18) Devrim Kök	(Antalya)
19) Zülfikar İnönü Tümer	(Adana)

20) Atila Sertel	(İzmir)
21) Haydar Akar	(Kocaeli)
22) Sibel Özdemir	(İstanbul)
23) Okan Gaytancıoğlu	(Edirne)
24) Ayтуğ Atıcı	(Mersin)
25) Gamze Akkuş İlgezdi	(İstanbul)

Gerekçe:

Türk Silahlı Kuvvetleri, Türk ulusunun her daim güven duyduğu ve tarihi kökleri itibarıyla şan ve şerefle dolu bir tarihe sahiptir. Nitekim, Türk ulusu için ordu-millet kavramının kökenleri bu sahiplik duygusuna bağlanır. Her fert askerlik görevini bir onur görevi sayar, Anadolu’da bugün dahi askerlik görevini yapmamış erkeklerin evlenmeleri, iş kurlmaları görevin icrasından sonraya bırakılır. Toplumun TSK’ya bakış açısı “Peygamber Ocağı” benzetmesi ve TSK’nın her personeline de “Mehmetçik” yakıştırmasıyla benimsenmektedir. TSK’da birliğine teslim olan her asker için komutanları ailelere ve askerlere artık kendi evlatları olduğu vurgusunu yaparlar. Zira vatan savunması kutsaldır ve bu kutsiyette en önemli yoldaşlık silah arkadaşlığıdır. Ancak ordusuna ve ordu mensuplarına bu kadar değer verilen bir ulusta, askerlerimizin vatani görevlerini icra ederken şüpheli ölümlere kurban gitmeleri, yüzyıllardır oluşan güveni zedelemektedir.

Askerlik görevini icra ederken çatışma dışı nedenlerle hayatını kaybeden askerlerimizin ölüm sebepleri gerek asker aileleri gerekse toplum tarafından şüpheli ölümler olarak nitelendirilmektedir. Bunun sebepleri ise şüpheli ölümlerin aileler ve toplum nezdinde somut kanıtlarla açıklanamaması, mahkeme kararlarının ve bilirkişi raporlarının ikna edici düzeyde olmamasıdır. Şüpheli asker ölümleri konusunda ailelerin şüphelerini artıran bir başka sebep ise Türkiye Büyük Millet Meclisi 24’üncü Döneminde 15’ten fazla verilen şüpheli asker ölümleri konusundaki Meclis araştırma önergesinin sonuçsuz kalmasıdır.

Yakınlarını kaybeden ailelerin kurduğu Şüpheli Ölümler Mağduru Aileler Derneği ve Asker Hakları gibi oluşumların hazırladıkları raporlar ve hukuki mücadeleler birçok noktada sonuçsuz kalmakta, şüpheleri giderememektedir. Askerde uygulanan fiziki ve psikolojik şiddetin varlığı tüm yaptırımlara rağmen devam etmektedir. Birçok intihar vakasında TSK açıklamalarında sebebin askerlerin sivilde yaşadığı sorunlar olduğu belirtilmektedir, bu açıklamaya rağmen askerlere psikolojik destek verilmemesi bir sorumsuzluktur. Sivil toplum örgütleri ve aileler sadece şeffaflık istemekte ve tüm soru işaretlerinin giderilmesini talep etmektedir. Ancak detaylı bir araştırmayla bu mümkündür, ne yazık ki bu araştırmaya izin vermeyenler ve sis bulutlarının dağılmasını engelleyenler bir açıdan Türk Ceza Kanunu 318’inci maddesinde yer alan halkı askerlikten soğutma suçunu işlemektedir.

Askerlik görevini yapmakta olan ve görevi esnasında intihar, kaza kurşunu, kaza, eğitim zayiatı gibi nedenlerle hayatını kaybeden askerlerimizin şüpheli ölümlerinin araştırılması, kamuoyunun bu hususta aydınlatılması, gerekli önlemlerin alınması, sorumluların ve ihmallerin belirlenmesi amacıyla Meclis araştırması açılması elzemdir.

3.- İstanbul Milletvekili Ali Özcan ve 26 milletvekilinin, Türkiye İstatistik Kurumunun memur ve emekli maaşlarının zam oranlarının belirlenmesinde kullandığı verilerin araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/129)

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Memur ve emeklilerin zam oranlarının belirlenmesinde Türkiye İstatistik Kurumunun (TÜİK) enflasyon hesapları kullanılmaktadır. Bu hesapların yapılmasında kullanılan sepet yöntemi zaman zaman kamuoyunda tartışmalara neden olmaktadır.

Her yıl memur ve emeklilerin maaşlarının belirleneceği toplu sözleşme görüşmelerinin yaklaştığı tarihlerde enflasyonun düştüğü yönünde algılar oluşturulması sendikalar ve sivil toplum örgütleri tarafından eleştiri konusu olmaktadır.

TÜİK'in açıklamasına göre, tüketici fiyat endeksi (TÜFE) 2015 yılı Haziran ayında yüzde 0,51 oranında gerilemiştir. Tüketici fiyat endeksi, sıradan bir tüketicinin satın aldığı varsayılan ürünlerin oluşturduğu bir ürün ve hizmet sepetinin fiyatlarındaki ortalama değişime göre hesaplanır. Özellikle ramazan ayında pek çok ürüne zam geldiği bilinmektedir. Buna rağmen TÜİK'in enflasyonun düştüğünü açıklaması tartışma yaratmaktadır.

Memur ve emeklilere yapılan zamların bir lütuf gibi sunulması, medyada zaman zaman “Memura Müjde” gibi başlıklar atılarak verilmesi de tartışılır bir durum oluşturmaktadır. Enflasyon oranında yapılan zamlar aracılığıyla alım gücü gerileyen çalışanların alım güçlerinin sabit tutulması hedeflenmektedir. Bu anlamda, enflasyon oranının doğru şekilde hesaplanması ve gerçekleri yansıtmaması milyonlarca insanın alım gücünü etkileyen çok önemli bir husustur.

Enflasyon hesaplarında vatandaşın kullanım alışkanlıklarına göre ortalama bir sepet belirlenmekte ve bu sepete sıradan bir tüketicinin kullanımına göre ürün ve hizmetler eklenmektedir. Bu sepetin bileşenlerinin doğru araştırılması ve bu bileşenlerin piyasa fiyatlarının gerçekçi verilerle belirlenmesi çok büyük önem arz etmektedir.

TBMM'nin yasama faaliyetlerinin öznesi olarak, denetim görevini daha etkin ve çalışanların faydasına yerine getirmesi için bu konuda etkili bir rol oynaması gerektiği açıktır. Memur ve emeklilerin maaşlarının enflasyona ezdirilmemesi için TBMM'nin bu çalışmaları denetlemesi gerekir. Bu konuda gerekli bilimsel çalışmaların yapılması ve denetlenmesi için TBMM'ye de görevler düşmektedir.

Bu nedenlerle, mevcut ve geçmiş verilerin denetiminin yapılması ve gelecekteki çalışmaların daha doğru ve hakkaniyetli bir biçimde yapılabilmesinin yollarının araştırılması amacıyla Anayasa'nın 98'inci, İç Tüzük'ün 104 ve 105'inci maddeleri gereğince Meclis araştırması açılması için gereğini arz ederiz.

1) Ali Özcan	(İstanbul)
2) Şerafettin Turpcu	(Zonguldak)
3) Gamze Akkuş İlgezdi	(İstanbul)
4) Mahmut Tanal	(İstanbul)
5) Candan Yüceer	(Tekirdağ)
6) Ömer Fethi Gürer	(Niğde)
7) Kamil Okyay Sındır	(İzmir)
8) Gülay Yedekci	(İstanbul)
9) Gürsel Erol	(Tunceli)
10) Nurhayat Altaca Kayışoğlu	(Bursa)

11) Onursal Adıgüzel	(İstanbul)
12) İbrahim Özdiş	(Adana)
13) Erdin Bircan	(Edirne)
14) Özkan Yalım	(Uşak)
15) Niyazi Nefi Kara	(Antalya)
16) Musa Çam	(İzmir)
17) Ünal Demirtaş	(Zonguldak)
18) Yaşar Tüzün	(Bilecik)
19) Mustafa Sezgin Tanrikulu	(İstanbul)
20) Devrim Kök	(Antalya)
21) Zülfikar İnönü Tümer	(Adana)
22) Atila Sertel	(İzmir)
23) Haydar Akar	(Kocaeli)
24) Mustafa Tuncer	(Amasya)
25) Sibel Özdemir	(İstanbul)
26) Okan Gaytancıoğlu	(Edirne)
27) Ayтуğ Atıcı	(Mersin)

BAŞKAN – Bilgilerinize sunulmuştur.

Önergeler, gündemdeki yerlerini alacak ve Meclis araştırması açılıp açılmaması konusundaki görüşmeler, sırası geldiğinde yapılacaktır.

Şimdi, iki adet gensoru önergesi vardır. Önergeler daha önce bastırılıp sayın üyelere dağıtılmıştır.

Şimdi, önergeleri sırasıyla okutuyorum:

C) GENSORU ÖNERGELERİ

1.- HDP Grubu adına Grup Başkan Vekilleri Diyarbakır Milletvekili İdris Baluken ve Diyarbakır Milletvekili Çağlar Demirel'in, yargı erkini baskı altına aldığı ve yönlendirdiği, kuvvetler ayrılığı ilkesine ve Anayasa'ya aykırı yaklaşımlarda bulunduğu iddiasıyla Adalet Bakanı Bekir Bozdağ hakkında gensoru açılmasına ilişkin önergesi (11/3)

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Ülkede yaşanan hak ihlalleri ve uygulanan cezasızlık politikaları neticesinde oluşan gayrihukuki durum ve bilhassa Anayasa'nın ihlal edilmesine dair gelişen pasif yaklaşımları nedeniyle hukuk kurallarının uygulanmaması, kuvvetler ayrılığı ilkesinin göz ardı edilmesi noktasında sorumluluğu bulunan Adalet Bakanı Sayın Bekir Bozdağ hakkında, Anayasa'nın 98'inci ve 99'uncu, TBMM İçtüzüğü'nün 106'ncı maddeleri uyarınca gensoru açılmasını arz ederiz.

Çağlar Demirel

Diyarbakır

HDP Grup Başkan Vekili

İdris Baluken

Diyarbakır

HDP Grup Başkan Vekili

Gerekçe:

Uzunca bir süredir, Anayasa başta olmak üzere uluslararası sözleşmeler ile iç mevzuatın uygulanmadığına ve hak ihlallerinin giderek meşrulaştırıldığına, hukuksuzluğun hâkim kılındığına şahit olmaktayız. Kuşkusuz yaşanan tüm bu atmosferde Sayın Bozdağ'ın üst düzey sorumluluğu mevzu bahisdir. Türkiye halklarının en çok ihtiyaç duyduğu ve medet umduğu adalet mekanizmasının

çökmüş olması; eşitsiz ve ayrımcı uygulamaların yaygınlaşması neticesinde toplumda adalet duygusu zedelenmiş, yargıya olan güven yok olmuştur.

Adalet Bakanı, toplumsal adaleti temsil etmek yerine ülkenin kaosa sürüklenmesinde etkin rol oynamakta; toplumu ayrıştırıcı söylemleriyle yargı erkini baskı altına almakta ve kuvvetler ayrılığı ilkesini hiçe saymaktadır.

Sayın Bakan, Cumhurbaşkanının, Anayasa Mahkemesince verilen bir karara ilişkin “Karara uymuyorum, saygı da duymuyorum.” sözlerinin ardından “Hiç tereddüdüm yok, doğrudan Anayasa’yı çiğnemektir bu.” demek suretiyle, hukuk devletlerinde esas ilke olan hukukun üstünlüğünün korunmasını ve Anayasa’yı ihlal etmiştir.

Hukuk herkes içindir prensibi, Sayın Bakan nezdinde önemini yitirmiş, yasaları tek taraflı yorumlama ve uygulama noktasına gelinmiştir. Öyle ki Bakan, Plan ve Bütçe Komisyonu toplantısında, sadece HDP’li milletvekillerine uygulanan cezaevlerinde ziyaretçi yasağının gündeme gelmesi üzerine “...Temmuz ayından sonra Türkiye’imizde artan terör olayları nedeniyle bu konuda takdir hakkı Adalet Bakanına aittir. ...Ben bu cevabımı söylüyorum, açıkça söylüyorum, takdir hakkı Bakan olarak bana ait, ben de vermedim diyorum. ...İşte HDP’li vekillerinkini diyorum.” diyerek uyguladığı ayrımcı politikaları dile getirmekten çekinmemiştir.

Sayın Bakanın ayrımcı politikaları sadece bu örneklerle sınırlı değildir kuşkusuz. 17-25 Aralık operasyonları sırasında, bakanlar hakkındaki soruşturma dosyalarının takipsizlikle neticelenmesi doğrultusunda sürekli kanun değişiklikleri içeren yasa tasarılarına imza altmış, 8 ay önce olumlu düzenlemelerle ele aldığı ceza usul mevzuatında bakanların suçlarını gizleyerek öneriler getirmiş, hakeza HSYK’da 4 yıl içinde tam 3 kez değişiklik yapılarak yargı erki doğrudan kendisine bağlanmıştır. Adalet Bakanı partisini koruyup kollamak adına yasa metinleri düzenlerken, öte yandan kolluk görevlilerinin doğu ve güneydoğuda yaptıkları hiçbir eylemden sorumlu tutulmamasına dair kanun taslağı hazırlıklarını yürütmektedir. İşbu yasa tasarısıyla amaçlanan, kolluk görevlilerinin daha yargılanmadan cezasızlık, daha doğrusu bir nevi dokunulmazlık zırhıyla donatılmasıdır.

Nitekim, toplumun bir kesimine uygulanan cezasızlık politikası ile toplumun muhalif kesimine yönelik öngörülen orantısız cezalar neticesinde adaletin terazisi iyice dengesini yitirmiştir. Mevcut uygulamalarla meşruiyet kazanan cezasızlık, özellikle insanlığa karşı suçlar bağlamında görünür olmuştur. Bu suçlara ilişkin STK’ların çabalarıyla açılan davalara beraat kararları verilmiş, hakkında 13 kez ağırlaştırılmış müebbet hapis cezası istenen Musa Çitil, beraatının ardından Diyarbakır Jandarma Bölge Komutanlığına terfi ettirilmiştir. Öte yandan, devam eden sokağa çıkma yasaklarından kaynaklı hak ihlallerine uğrayan, kolluk görevlilerinin şiddetine maruz kalan, yaşam hakkı ihlal edilen, çıplak bedenleri teşhir edilen, cenazesi yerlerde sürüklenen vatandaşın maruz kaldığı haksızlık yargıya taşınmamış, hiçbir fail hakkında soruşturma dahi açılmamıştır. Mevzuata aykırı bir biçimde uygulanan sokağa çıkma yasaklarına ilişkin AYM başvurularının reddi, AİHM tarafından verilen tedbir kararlarının uygulanmaması da aynı politikanın devamı niteliğindedir. Geline nokta, Bakan, yargıda çifte standart ve cezasızlık politikalarında başı çekerek yargıyı yönlendirmektedir.

Adalet Bakanı tarafından yapılan açıklamalar ve uygulamaya koydukları konseptle yargı erki, HDP’yi siyaset sahasının dışına çekmeye yönelik bir silah olarak kullanılmaktadır. Yüzlerce HDP binası yakılıp, yıkılıp tahrip edilirken, hatta genel merkez binamız kundaklanırken hiçbir sorumlu hakkında etkin bir yargılama yürütülmemiş, sorumlular cezasızlıkla ödüllendirilmiştir. Buna karşın, her ilde onlarca HDP’li yönetici gözaltına alınıp tutuklanarak, milletvekilleri hedef gösterilerek HDP yargı

eliyle işlevsiz kılınmaya çalışılmaktadır. Yargı organları hukukun üstünlüğünü değil, yalnızca AKP'nin çıkarlarını gözeten mekanizmalara dönüşmüş durumdadır.

Açıklamış olduğumuz hususlar doğrultusunda ülkede yaşanan hukuksuzluk ve ağır hak ihlallerinde üst düzeyde sorumluluğu bulunan Adalet Bakanı Sayın Bekir Bozdağ hakkında gensoru açılması ve Anayasa ve İç Tüzük hükümleri gereğince görevinden alınması elzemdir.

2.- HDP Grubu adına Grup Başkan Vekilleri Diyarbakır Milletvekili İdris Baluken ve Diyarbakır Milletvekili Çağlar Demirel'in, çocuklara yönelik cinsel istismarı ve kadınlara yönelik şiddeti önlemede ihmali bulunduğu iddiasıyla Aile ve Sosyal Politikalar Bakanı Sema Ramazanoğlu hakkında gensoru açılmasına ilişkin önergesi (11/4)

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Ülkede çocuklara yönelik istismarın önlenmesi için gerekli tedbirlerin alınması noktasında ihmali bulunan ve çocuk istismarıyla anılan vakıflar hakkında yaptığı açıklamalarla sorumluluğu bulunan vakıfların cezasız kalacağı konusunda kamuoyunda ciddi bir endişe ve güvensizlik yaratan Aile ve Sosyal Politikalar Bakanı Sema Ramazanoğlu hakkında, Anayasa'nın 98'inci ve 99'uncu, TBMM İçtüzüğü'nün 106'ncı maddeleri uyarınca gensoru açılmasını arz ederim.

Çağlar Demirel

İdris Baluken

Diyarbakır

Diyarbakır

HDP Grup Başkan Vekili

HDP Grup Başkan Vekili

Gerekçe:

Karaman'da, Ensar Vakfı ve Karaman Anadolu İmam Hatip ve İmam Hatip Lisesi Mezunları ve Mensupları Derneğine ait yurtlarda kalan 9-10 yaşlarındaki çocukların, yine bu yurtlarda kaldığı iddia edilen sözde “gönüllü” bir öğretmenin cinsel saldırısına maruz kaldıkları haberi basına yansımıştır. Bu kişi hakkında dava açılmış, “çocuğun nitelikli cinsel istismarı”, “hürriyeti tahdit”, “kasten yaralama” ve “müstehcen görüntüleri izletme” suçlarından altı yüz yıla yakın hapsi istenmiştir. Dava ile ilgili istismara uğradığı iddia olunan 8 çocuğun KAİMDER, 2 çocuğun ise kamu yararına çalışan vakıf statüsündeki Ensar Vakfı ile ilişkili yurtlarda kaldığını belirten iddianame kabul edilmiştir. Araştırma henüz derinleşmediğinden, maalesef rakamın artacağından endişe duyulmaktadır.

Kamuoyunu derinden yaralayan bu olay ardından Aile ve Sosyal Politikalar Bakanı Sema Ramazanoğlu yaptığı açıklamada “Bir kere rastlanmış olması, hizmetleriyle ön plana çıkmış bir kurumumuzu karalamak için gerekçe olamaz.” ifadelerini kullanmıştır.

Bu tür kurumların çocuklar için elverişliliği konusunda denetim yetkisine sahip olması gereken ve bu kurumlarda çocukların korunması açısından zafiyet olması ihtimali üzerinde titizlikle durması gereken bir bakanın bu sözleri, çocuğun yararına öncelik verilerek konunun ve kurumun ele alınacağına dair kamuoyunda ciddi bir şüphe yaratmış, vakıf yurtlarında bulunan diğer çocuklarla ilgili de kaygı yaratmıştır.

Bu madde gereğince çocuğun her tür istismarını ve cinsel istismarı da önlemek devletlerin yükümlülüğüdür. Bu yükümlülüğün yerine getirilebilmesi için düzenli olarak çocuğa yönelik hizmetlerin izlenmesi, bunun için veri toplanması ve analiz edilmesi gerekmektedir. Ayrıca çocuğun da devlet tarafından izlenmesi gerekir. Riski önceden fark edip önlemeye yönelik çalışmalar yapılmalıdır. Korunma hakkıyla ifade edilen, yalnızca istismar yaşandıktan sonra devreye giren etkili bir sistemin değil, aynı zamanda önleyici bir sistemin de varlığıdır. Fiilin gerçekleşmesi hâlinde ise ikincil mağduriyetlerin önlenmesi için mağdurların adalete erişimlerini kolaylaştırmak ve fiziksel ve psikososyal iyileşmelerine yardımcı olacak hizmetler vermek gerekmektedir.

Türkiye’de yaşanan çocuklara yönelik yoğun istismar vakaları ise çocukların fiziksel ve psikososyal varlıklarını korumakla yükümlü Aile ve Sosyal Politikalar Bakanının görevde ciddi bir ihmali bulunduğunu, söz konusu önleyici ve cezalandırıcı mekanizmaların geliştirilmediğini ortaya koymaktadır.

Bakanlık, ayrıca, şiddete uğrayan kadınlar için İstanbul Sözleşmesi’ne aykırı olmasına karşın arabuluculuk mekanizmalarının devreye sokulması, kadınların sığınaklarda karşılaştıkları kötü muameleler, kadınların sadece aile bütçesine katkı yapacakları güvencesiz ve esnek işlere yönlendirilmesi gibi kadınları değil, yalnızca aileyi koruyan politikalarıyla da kadınların toplum içindeki konumlarını güçlendirmek, erkek ve kadınlar arasındaki güç eşitsizliklerinden kaynaklı sorunları gidermek yükümlülüklerini de yerine getirememektedir. Bakanlık bütçesinin de kadınların güçlendirilmesi hedefine ayrıldığını ifade etmek güçtür. Bakanlık bütçesinin neredeyse tamamını sosyal yardımlar oluşturmaktadır.

Kadına yönelik şiddetle mücadelede oldukça geri olduğu ve her gün kadın cinayetlerinin işlendiği bir dönemde, Aile ve Sosyal Politikalar Bakanı Sema Ramazanoğlu, 30 Ocakta katıldığı televizyon programında, kadına yönelik şiddetin olmadığını, bunun “algıda seçicilik” olduğunu belirttiği bir ifade kullanmıştır. Bakanın kadına yönelik şiddeti görmezden gelen, hatta bu cinsiyetçi ve üstünü kapatmaya yönelik tavrı desteklemesi kabul edilemez. Bakan her defasında aileyi güçlendirmek üzerinden çalışmalar yürüttüğünü söyleyerek de kadını yok saydığını ve politikalarını kadın ve çocukları güçlendirmek üzerinden değil, aile kurumunu koruyucu tedbirler aldığını beyan etmektedir. Bakanlığın yalnızca aileyi korumaya dayalı ve bütün sorunların kaynağını ailenin dağılmasına indirgeyen politikası, şiddetin gerçek sebebini gizleyerek kadına yönelik şiddeti artırmaktadır.

Ülkede kadın cinayetlerinin işlendiği, kadınların kamusal ve özel alanlarda cinsel şiddet ve saldırıya uğradıkları zaman “kadınların yanındayız” demeyen, bu konulara dair hiçbir açıklama yapmayan, aksine kadına yönelik şiddeti meşrulaştıran bir yaklaşıma sahip Bakan, Ensar Vakfı söz konusu olduğunda destek çıkmaktan geri durmamaktadır.

Açıklamış olduğumuz hususlar doğrultusunda, çocuklara yönelik cinsel istismarda ve kadınlara yönelik şiddette üst düzeyde sorumluluğu bulunan, çocukların ve kadınların uluslararası anlaşmalar ve kanunlardan kaynaklı haklarını koruma yükümlülüklerini yerine getirmeyen Aile ve Sosyal Politikalar Bakanı Sema Ramazanoğlu hakkında gensoru açılması ve Anayasa ve İç Tüzük hükümleri gereğince görevinden alınması elzemdir.

BAŞKAN – Bilgilerimize sunulmuştur.

Önergelerin görüşme günleri, Danışma Kurulunca daha sonra belirlenerek oylarınıza sunulacaktır.

Birleşime on dakika ara veriyorum.

Kapanma Saati: 16.27

BEŞİNCİ OTURUM**Açılma Saati: 16.42****BAŞKAN: Başkan Vekili Ahmet AYDIN****KÂTİP ÜYELER: Sema KIRCI (Balıkesir), Elif Doğan TÜRKMEN (Adana)**

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, Türkiye Büyük Millet Meclisinin 62’nci Birleşiminin Beşinci Oturumunu açıyorum.

Şimdi, Halkların Demokratik Partisi Grubunun İç Tüzük’ün 19’uncu maddesine göre verilmiş bir önerisi vardır, okutup işleme alacağım ve oylarınıza sunacağım.

IX.- ÖNERİLER**A) SİYASİ PARTİ GRUBU ÖNERİLERİ**

1.- HDP Grubunun, Van Milletvekili Bedia Özgökçe Ertan ve arkadaşları tarafından, cezaevlerinde bulunan tutuklu ve hükümlülerin keyfi olarak başka cezaevlerine nakledilmesinin nedenlerinin ve sonuçlarının araştırılması ile mahpuslara yönelik bu türden keyfi uygulamalara karşı önlemlerin alınması amacıyla 15/1/2016 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin, Genel Kurulun 29 Mart 2016 Salı günü birleşiminde sunuşlarda okunmasına ve ön görüşmelerinin aynı tarihli birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi

29/3/2016

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Danışma Kurulunun 29/3/2016 Salı günü (bugün) yaptığı toplantısında siyasi parti grupları arasında oy birliği sağlanamadığından grubumuzun aşağıdaki önerisinin İç Tüzük’ün 19’uncu maddesi gereğince Genel Kurulun onayına sunulmasını saygılarımla arz ederim.

Çağlar Demirel

Diyarbakır

HDP Grubu Başkan Vekili

Öneri:

15 Ocak 2016 tarihinde Van Milletvekili Sayın Bedia Özgökçe Ertan ve arkadaşları tarafından verilen (621 sıra numaralı), “Cezaevlerinde bulunan tutuklu ve hükümlülerin keyfi olarak başka cezaevlerine nakledilmesinin nedenlerinin ve sonuçlarının araştırılması ile mahpuslara yönelik bu türden keyfi uygulamalara karşı önlemlerin alınması” amacıyla Türkiye Büyük Millet Meclisine verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin Genel Kurulun bilgisine sunulmak üzere bekleyen diğer önergelerin önüne alınarak 29/3/2016 Salı günlü birleşiminde sunuşlarda okunması ve görüşmelerin aynı tarihli birleşiminde yapılması önerilmiştir.

BAŞKAN – Halkların Demokratik Partisi Grubu önerisi lehinde ilk söz Muş Milletvekili Burcu Çelik Özkan’a aittir.

Buyurun Sayın Çelik Özkan. (HDP sıralarından alkışlar)

Süreniz on dakikadır.

BURCU ÇELİK ÖZKAN (Muş) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Türkiye’deki devlet geleneğinin sürdürücüsü hâlihazırdaki Hükümet son yıllarda siyasetçileri, aydın ve yazarları, bilim insanlarını, hak mücadelesi verenleri, kısacası, iktidara muhalif olan herkesi cezaevlerine kapatarak cezalandırmayı hâlâ güncel ve etkin bir yöntem olarak kullanmaktadır. Türkiye cezaevleri hak ihlallerinin yaşandığı kurumların en başındadır. Savaşın ve çatışmanın tırmandığı zamanlarda bunun

en büyük yansıması yine cezaevlerinde olmaktadır. 2016 yılından itibaren bizlere, insan hakları savunucularına, derneklerine, avukatlara yapılan başvurular, cezaevlerinde gittikçe artan ağır ihlaller, cezaevlerinin insanlık onurunun yok edilmeye çalışıldığı yerler hâline geldiğinin ve getirilmek istendiğinin kanıtıdır. Türkiye hem içeride hem de uluslararası arenada, cezaevlerindeki işkence ve kötü muamele uygulamalarıyla, Anayasa'sına ve imzaladığı uluslararası sözleşmelere rağmen, ihlal noktasında hiç gündemden düşmemektedir.

7 Haziran seçimlerinden sonra Halkların Demokratik Partisine yönelik olarak baskı ve savaş konseptinin devlet tarafından devreye sokulmasıyla birlikte milletvekillerimize yönelik cezaevlerini ziyaret yasağı uygulaması başlamıştır. Seçilmiş belediye eş başkanları, siyasetçiler, gazeteciler, akademisyenler, avukatlar bahsettiğimiz savaş konseptinin bir parçası olarak tutuklanmıştır, tutuklanmaya devam etmektedir. Bu baskı, gözaltı, tutuklama furysı toplumun muhalif tüm kesimleri için bir tehdit aracı olarak devam etmektedir. HDP milletvekilleri olarak bizler haksız ve hukuksuz bir biçimde tutuklananlarla dayanışmak için onlarca başvuru yapmamıza rağmen Adalet Bakanlığından bu konuya ilişkin herhangi bir olumlu ya da olumsuz cevap alabilmiş değiliz. Bizzat şahsımın Adalet Bakanlığıyla yapmış olduğu telefon görüşmesinde de bunun, bu konunun, bu yetkinin tamamen takdire dayalı olduğuna ve bu sebeple de kendisinin bu takdiri istediği gibi kullanabileceğine dair bana bir beyanda bulunmuştur. Buradan şunu çok net ortaya koyabiliriz arkadaşlar: Adalet Bakanı burada bu takdiri tamamen keyfi ve kötü niyetli olarak kullanmaya devam etmektedir.

Milletvekillerimizin cezaevlerine ziyaretleri engelleniyor, ancak bizler cezaevlerinde yaşanan ihlalleri yakından biliyoruz. Aslında sistematik olan ancak mart ayından bu yana dozajı yükseltilen ihlallerle ilgili her gün partimize, cezaevi komisyonumuza ve insan hakları örgütlerine başvurular yapılıyor. Son günlerde dayanağının yetkililerce açıklanmadığı sürgünler dikkat çekicidir. Diyarbakır D ve E Tipi, Siirt E Tipi, Şırnak, Siverek ve daha birçok bölge cezaevlerinden Tekirdağ, Osmaniye, Bandırma, Şakran, Antalya cezaevlerine yapılan yüzlerce sürgünle karşı karşıyayız. Özellikle bölge cezaevlerinden gerçekleşen sürgünler sırasında ve sonrasında yaşanan hak ihlallerine tarihe not düşmek adına değinmek istiyorum: Sevk sırasında darp, ağır hakaret, işkence, sözlü ve fiziki işkence. Hasta tutukluların ilaçlarının dahi alınmasına izin verilmeden pijamalarıyla sürgün edilmesi. Hayati tehlikesi olan hasta tutsakların hastaneye götürülmemesi. Yaşanan darp sonucu deri soyulmaları, kaburgaların ve kemiklerin kırılması. Sürgün esnasında kıyafetleri dâhil olmak üzere kişisel eşyalara el konulması, yöresel kıyafet giydiği için kıyafetleri yırtılan vakalar. Çıplak arama, tekmiil verme, disiplin cezaları, bir hafta boyunca banyo imkânından mahrum bırakılma. Odalarda bulunan masa, sandalye hatta ve hatta -çok komik ama- üçlü prizlere kadar el koyma. Herhangi bir toplantıya ya da yasak kararı olmamasına rağmen bazı yayınların cezaevine girişinin önüne geçilmesi. Kürtçe gazete, mektup, kitap ve makalelerin cezaevine girmesine izin vermemesi. Çocukların -özellikle Antalya Cezaevinde karşılaştık bununla- sürgün edilmesi, çocuk tutuklu ve hükümlülerin yaşadığı ağır insan hakları ihlalleri. Koşullarda kapasite fazlası.

Şimdi, bunların yanı sıra, özellikle Osmaniye Cezaevine gönderilen, sürgün edilen tutuklu ve hükümlülerin, Osmaniye Cezaevine girer girmez darp ve ağır işkenceyle karşılaştığını bizzat kendim İnsan Hakları alt komisyonuna ve İnsan Hakları Komisyon Başkanımıza ilettim, Adalet Bakanlığına ilettim, Osmaniye Cezaevi Müdürünü aradım ancak ne yazık ki bu konuya ilişkin hiçbir duyarlılıkla, hiçbir refleksle karşılaşmadık, konuyla ilgili herhangi bir şekilde tarafımıza açıklama yapılmadı.

Bunun yanı sıra, yine, Diyarbakır'dan, Şırnak'tan Karadeniz Bölgesi'ne sürgün edilen tutuklu ve hükümlülere, götürüldükleri araçta işkence edilmesi de ayrı bir vaka ama özellikle dikkat çekmek istediğimiz bir konu, götürülen araçlarda plakaların olmaması.

Yakın bir zamanda, bundan üç gün önce, Diyarbakır D Tipinde, bir anda avukatlarla görüşlere engel konuldu; yine, yakınlarla, tutuklu ve hükümlülerin, yakınlarıyla görüşmelerine engel getirildi ve bir anda Diyarbakır Cezaevinin önünde Özel Harekât polisleri, bütün polis araçları, işte Kobralar vesaire -ismini burada tek tek saymayacağım- bu araçlar hazır edildi, ambulanslar hazır edildi. Neyin hazırlığıydı bilemiyoruz ama hem yereldeki, Diyarbakır'daki arkadaşlarımızın hem buradaki arkadaşlarımızın ve bizlerin yaptığı görüşmeler neticesinde şu bilgiye ulaştık: Bir arama var. Olağanüstü bir arama olduğu söylendi. Yine, aynı, benzer olay dün Diyarbakır E Tipinde de yaşandı.

Şimdi, bunlara ek olarak, tabii, cezaevlerinde kadınlara ve çocuklara yönelik, başta cinsel şiddet olmak üzere fiziksel ve psikolojik işkenceler de devam ediyor. Hiçbir hukuki ve yasal dayanağı olmayan bu sürgünler, tutuklu ve hükümlülerin aileleriyle de iletişim kurmalarının önüne geçiyor. Bu noktada, aileler de bir nevi cezalandırılmış anlamına geliyor.

Aslında, Türkiye birçok uluslararası sözleşmeye taraf, bunu her defasında burada söylüyoruz. Örneğin, Birleşmiş Milletler Medeni ve Siyasal Haklar Sözleşmesi'ne göre, Türkiye, burada anlattığımız hukuksuzluğu hiçbir şekilde gerçekleştiremez. Bunun yanı sıra, Avrupa İşkencenin ve İnsanlık Dışı veya Onur Kırıcı Ceza veya Muamelenin Önlenmesi Komitesinin belirlediği standartlara göre, mahpusların aileleri ve yakınlarıyla olan ilişkilerini sürdürebilmeleri için gerekli önlemler alınmak zorundadır. Yine, sürgünler ve hakaret uygulamaları, işkenceyi yasaklayan Birleşmiş Milletler, Avrupa Konseyi sözleşmelerinin yanı sıra, iç hukukumuzda düzenlenen 5275 sayılı Kanun'un nakillerde alınacak tedbirleri düzenleyen 58'inci maddesini de ihlal etmektedir.

Değerli arkadaşlar, Türkiye'nin uymakla yükümlü olduğu bu uluslararası düzenlemelere rağmen uygulamadaki durumunu az önce özetlemeye çalıştım. Sürgünler dışında, bugün cezaevlerinde siyasi hükümlü ve tutuklular yaşanan inkâr ve savaş ortamı nedeniyle yeniden bedenlerini çözüm için açlığa yatırdılar. Evet, yirmi günü aşkındır bir açlık grevi devam ediyor. Eminim ki hiçbirinizin bilgisi dâhilinde değildir bu durum. Yıllarca cezaevlerinden bu nedenlerle tabutlar taşıdık. Tarihin yeniden tekerrür etmemesi için hükümlü ve tutukluların taleplerinin ve çözüm noktalarının iyi okunması gerekmektedir. Bu noktada, sorumluluk sahibi her kişi ve kurumun inisiyatif alması ve duyarlılık göstermesi elzemdir.

Hatırlayalım, çok değil, sadece bir yıl önce devam eden çözüm sürecinde en çok konuşulan ve üzerinde hassas yaklaşılan sorunların başında hasta tutuklu ve hükümlülerin durumu geliyordu. Bu konu üzerinde tarafların bir konsensüse vardıdığı da basına yansıyan bir durumdu ancak devlet birçok konuda olduğu gibi bu konuda da herhangi bir adım atmadı ne yazık ki.

İnsan Hakları Derneğinin geçtiğimiz aylarda kamuoyuyla paylaştığı rakamlara biraz değinmek istiyorum. 300'ü ağır hasta olmak üzere toplamda 737 hasta tutsak var ve bunların bir kısmı artık tedavileri dahi yapılamayacak duruma gelmişler yani âdeta ölümü bekliyorlar. Ölümü bekleyen bir kişinin istediğı tek şey vardır: Son günlerini ailesiyle geçirmek. Fakat, bu noktada tamamen konjonktür sebebiyle ve politik sebeplerle bu hasta tutsaklar ailelerinden, yakınlarından ve son günlerini birlikte geçirmelerinden mahrum edilmektedir. Bu anlamda, özellikle 300 ağır hasta tutsak başta olmak üzere bu tutsakların derhâl serbest bırakılmaları da gerekmektedir.

Bunun yanı sıra, arkadaşlar, AKP'nin kendine dert ettiğı cezaevlerindeki kapasite sorununa biraz değinmek istiyorum. Biliyorsunuz, meselemiz hep yeni cezaevi açma. İşte, basına demeçler veriliyor.

“Yeni bir cezaevi kampüsü yapıyoruz. Şurada yapıyoruz, burada yapıyoruz...” Şimdi, mesele şu: Kapasitesi bitmiş bir cezaevinde sorun ikidir; bizim açımızdan sorun ve devlet açısından sorun. Bizim açımızdan bir insan hakları sorunudur, devlet açısından ise sadece somut bir şekilde kapasite sorunudur. Bu noktada şuna değinmek istiyoruz: Yüz binlerce insanın yeniden cezaevi sistemine dâhil edilmesiyle karşı karşıyayız. Aynı zamanda bu, daha fazla insan hakları ihlallerini de yaşayacağımızın göstergesidir. Bu noktada biz hem Parlamentonun hem de duyarlı kesimlerin inisiyatif almasını istiyoruz ve Parlamentoyu tekrar göreve çağırıyoruz.

Teşekkür ederim, sağ olun. (HDP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkürler.

Önerinin aleyhinde ilk söz Kahramanmaraş Milletvekili Veysi Kaynak’a aittir.

Buyurun Sayın Kaynak. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

VEYSİ KAYNAK (Kahramanmaraş) – Sayın Başkan, saygıdeğer milletvekili arkadaşlarım; HDP grup önerisinin aleyhinde söz almış bulunuyorum. Sözlerime başlarken heyetinizi saygıyla selamlıyorum. Konuya girmeden önce, terör eylemleri nedeniyle hayatını kaybeden vatandaşlarımıza ve bütün şehitlerimize Allah’tan rahmet diliyorum.

Çok değerli milletvekilleri, ülkemizde hâlen 187.498 hükümlü ve tutuklu vardır. Bunu özellikle girişte ifade edeyim çünkü niye bunu ifade ettiğim konunun sonunda daha iyi anlaşılacaktır.

Ülkemiz ceza infaz kurumları hem nitelikleri itibarıyla hem cezaevinde barındırılan hükümlü ve tutuklulara yönelik yaklaşımları bakımından dünyada en iyi örnek teşkil eden cezaevleri arasındadır. Ülkemiz ceza infaz kurumları hem ulusal hem de uluslararası birçok kurum ve kuruluşun denetimi altındadır. Ülkemizde Meclis İnsan Haklarını İnceleme Komisyonumuzun, İnsan Hakları Kurumunun, illerdeki cezaevi izleme komisyonlarının marifetiyle inceleme ve denetlemeye tabi tutulduğu gibi, yine aynı şekilde cezaevlerimiz Birleşmiş Milletler İşkence ve Kötü Muamelenin Engellenmesi Komisyonunun, Avrupa Konseyi Sözleşmesi’ne taraf olduğumuz için Avrupa Komisyonunun denetimine ve incelemesine açıktır ve malumlarınız olduğu üzere bu alanda ülkemize herhangi bir uluslararası kuruluş tarafından herhangi bir itham yöneltilmemiştir. Bizim dolayısıyla bu hususta -Allah kimseyi cezaevine düşürmesin, hiç kimse suç işlemez ama- bu alanda alnımız aktır.

Bu arada, bizim ceza infazı sırasında yaptığımız ve uyguladığımız çeşitli programlar da hükümlülerin topluma daha iyi kazandırılması ve ıslahına yöneliktir. Aynı zamanda insan onuruna yakışır bir infaz sistemi bizim hükümetlerimizin tercihi olmuştur.

Çok değerli milletvekilleri, cezaların infazı hususunda Hükûmetimizce Meclisimize sunulup yasalaşan çok çeşitli infaz metotları da uygulanmaktadır; denetimli serbestlik, şartlı salıverme, iyi hâlli hükümlülerin aileleriyle buluşması, bir meslek kazandırılmaları ve bunun gibi.

Bunların dışında, HDP grup önerisinin cezaevinden yapılan nakillere yönelik önergesine gelirsek... Cezaevlerinde hükümlü ve tutuklular dört sebeple başka yere nakledilebilmektedir. Birincisi kendi istekleri üzerine, ikincisi disiplin işlemleri nedeniyle, üçüncüsü kurum kapasitesinin çok aşılması nedeniyle ve dördüncüsü de hükümlü ve tutuklunun hastalığı nedeniyle. Bizim -demin rakamı o yüzden söylemiştim- 187 bini aşkın hükümlü ve tutuklumuz var, kapasitemizin çok üzerinde. Bu, tabii, elbette bizim tercihimiz değil ama tablo böyle. Bir yandan “Cezaevlerinde insanlar üst üste yattıyor.” diyeceğiz, bir yandan da “Cezaevlerinden başka cezaevlerine nakil yapılıyor.” diyeceğiz. Bunun ikisinin bir arada olması mümkün değil.

Bir diğ er husus da HDP'nin grup önerisinde güneydoğ udan -ya da Güneydoğ u olarak yazmıyor ama- nakledilen hükümlü sayısının 2015 yılında 543 olduğ u söyleniyor. Bakın ben size rakamlar vereceğ im: 2015 yılında zorunlu nedenlerle 11.151 hükümlü ve tutuklu baş ka yerlere nakledilmiştir. Yani 543 değ il, 11.151. Disiplin nedeniyle 559 hükümlü ve tutuklu baş ka yere nakledilmiştir. Hastalığ ı nedeniyle yani tedavisi bulunduğ u ilde gerçekleştirilemiyorsa tedavisinin yapılabileceğ i bir üniversite ya da hastanenin olduğ u yere nakledilen hükümlü ve tutuklu sayısı 901'dir ve isteğ e bağı lı hükümlü ve tutuklu nakli sayısı da 15.431'dir. Görüleceğ i üzere burada nakiller sadece Doğ u ve Güneydoğ u Anadolu Bölgelerimize yönelik değ ildir; baş ka illerden, Türkiye'nin tamamından da, cezaevlerindeki yığı lmayı dengelemek adına bu nakiller yapılmaktadır.

Bir diğ er husus da ş udur: Bu nakiller hangi sebebe dayanırsa dayansın -ister disiplin sebebiyle olsun ister baş ka zorunlu sebeple olsun- nakledilmeden önce bulunduğ u yer ceza infaz kurumunda, nakledildikten sonra da varı ş yeri ceza infaz kurumunda sağı lık muayenesi ve kontrolü yapılmaktadır. Bizim AK PARTİ'nin iş kenceye toleransı sıf ırdır ve AK PARTİ insan onurunu esas alan bir gör üş ve felsefe taş ımaktadır. Dolayısıyla cezaevinde de olsa, oradaki insansa insandır ve onun onuru da bizim için azizdir.

Ben, bu sebeple, cezaevlerindeki nakillerin önemli bir bölümünün zorunlu nakillere dayandığ ını, bu zorunlu naklin belli bölgelerde cezaevindeki yığı lmaların Türkiye'nin tamamına yönelik olarak dengelenmesi, gözetilmesi gerektiğ i için yapıldığ ını tekrar ifade ediyorum.

Gene, çeş itli cezaevi örnekleri verdi sayın milletvekili. Cezaevlerimiz, hüküm alınan suç un tipine göre belli güvenlik seviyeleri taş ımak zorundadır dolayısıyla bu seviyeler içerisinde bu tiplere uygun cezaevlerine nakiller zorunlu tutulmaktadır.

Ş unu bir kez daha ifade edebilirim: Cezaevlerinde artık, sağı lık konusunda, onların hastalıkları varsa, iş kence ya da kötü muamele iddiaları varsa bu husustaki kontroller cezaevi personeli tarafından değ il, Sağı lık Bakanlığ ının, devlet hastanesinin personeli tarafından, daha bağı msız, Hipokrat yemini etmiş doktorlar tarafından yapılmaktadır. Bu sebeple, cezaevlerindeki hükümlü nakillerinin spesifik olmadığ ını, Doğ u ve Güneydoğ u Anadolu Bölgelerine yönelik olmadığ ını, orada, önerge metninde yer alan 543'ün yerine, 2015 yılında zorunlu nedenlerle nakil 15.511 olduğ unu bir kez daha beyan ediyorum.

Bu sebeplerle, önergenin aleyhinde olduğ umuzu söylüyorum ve heyetinizi saygıyla selamlıyorum. (AK PARTİ sıralarından alkış lar)

BAŞ KAN – Teş ekkürler Sayın Kaynak.

Halkların Demokratik Partisi Grubu önerisi lehinde ikinci söz, İstanbul Milletvekili Gamze Akkuş İlgezdi'nin. (CHP sıralarından alkış lar)

Buyurun Akkuş İlgezdi.

GAMZE AKKUŞ İLGEZDİ (İstanbul) – Sayın Başkan, değ erli vekiller; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Tekirdağ F Tipi Hapishanesinden gelen bir mektupla konuşmama baş lamak istiyorum çünkü aynı hapishanede iki kardeş in farklı uygulamalara nasıl maruz kaldığ ını anlatan bir mektup bu.

“Üç buçuk yıldır Ağ abeyim Yasin Aktaş 'la -iki kardeş - Tekirdağ 2 No.lu F Tipi Kapalı Cezaevinde cezamızı infaz etmekteyiz.

Annem ve babam yaş lı oldukları ve maddi durumları iyi olmadığ ı için ziyaretimize hiç gelemediler. Ailem Afyon'da ikamet ediyor. Afyon'dan geliş gidiş otuz saati buluyor ve ailemin hiç geliri yok, sadece devletimizin üç ayda bir babama verdiğ i yaş lılık maaşıyla geçimlerini sağı lıyorlar.

Dört yıldır annemin sesini duyamıyorum ve yüzünü göremiyorum. Bu nedenle, ağabeyimle birlikte Afyon'a yakın Eskişehir H Tipi Kapalı Cezaevine sevkimizi yazdık, Bakanlıktan kabul edildi ve kardeşim Yasin Aktaş'ı "parasız sevk" diye Tekirdağ 2 No.lu F Tipi Cezaevi yönetimi Eskişehir H Tipi Kapalı Cezaevine gönderdi. Ben ise sevk diye ağabeyimle gönderilmeyi beklerken benden yol masrafı olarak 1.750 TL para istendi. Ailemin durumu olmadığı için karşılayamadım fakat sadece yakıtı karşılayabilirim dedim ama bir türlü gönderilmedim. Ağabeyim gideli yaklaşık beş ay oldu.

Sevk sürem dolmak üzere, sürem dolduğunda iptal edilecek, gönderilmeyişime dair hiçbir sebep yok. Keyfi olarak, para için, sevkim çıkmasına rağmen gönderilmiyor. Üstüne bir de kardeşimle ayırdılar bizi, ailem tamamen perişan. Hesabımda 950 lira param var; ailem yiyecek ekmek parası olarak gönderdi.

Durum budur. Psikolojim bozuldu, artık dayanamıyorum. Bu sebepten dolayı gönderilene kadar sonsuz ölüm orucuna yattım.

Sayın Vekilim, sizin duyarlılığınızı biliyorum, yardımcı olmanızı istiyorum. Lütfen, yetkililere sesimizi duyurun.

Tekirdağ-Eskişehir arası 462 kilometre. Hesabımdaki parayı istiyorlar, askerlerin ve komutanların günlük yiyecek, içecek masraflarını da karşılamamı istiyorlar; beni o zaman göndereceklermiş. Böyle bir şey olur mu?

Vekilim, Allah rızası için bir an önce ilgilenin. Ölüm orucunun kalıcı hastalıklara ve zararlara sebep olduğunu biliyorum.

Cevap bekliyorum.

Evet, hapishaneler ülkemizde ne yazık ki hâlâ, her geçen gün artarak kanayan bir yara olarak devam etmekte. Son on dört yılda, cezaevlerinde ceza içinde ceza sistemi egemen olmuştur. Aslında, bugün gördüğümüz önerge de tam buna denk düşmektedir. Bugün, cezaevleri bir gözdağı ve had bildirme aracı olarak kullanıldığı için tutuklu ve mahkûm sayısı da hızla artmaktadır. 2016'da bu rakam 181.590 olarak -Bakanlık verisi olarak- bizlere verildi. Yani, on dört yılda, istatistiklere baktığımızda yüzde 206 oranında bir artış görmekteyiz. 2016'nın Ocak-Şubat ayları arasında yapılan çalışmada -bir aylık yapılan bir çalışmada- her gün 110 yeni tutuklunun cezaevlerine tıkıldığı görülmekte. Türkiye, dünya genelinde en çok mahkûm barındıran 9'uncu ülke, Avrupa ülkelerinde ise 2'nci ülke konumunda.

Ben geçen hafta, on gün önce Cezaevlerini İnceleme Komisyonu ile akademisyenleri ziyaret ettim. Bakırköy kadın hapishanesi, tutukevinde gördüğüm tablo şuydu: Akademisyen Sayın Esra Mungan'ı ziyaretimde kendisinin tek kişilik normal bir odada kaldığını gözlemledim. Ancak, üç dört gün önce yaptığım ziyarette, kendisini ağırlaştırılmış mahkûmların kaldığı, 2x3'lük, 6 metrekairelik bir odada 2 kişi olarak tuttuklarını, geçiş için bile yer bulunmadığını, bu şekilde küçücük bir odaya konumlandırıldıklarını söyledi. Sonra, devamındaki girişimlerimizle Bakanlık aracılığıyla bu sorun çözüldü ve normal koşula alındı. Ancak, aynı uygulama diğer 2 akademisyenimiz olan Kıvanç Ersoy ve Muzaffer Kaya'yla da ilgili söz konusuydu. Buradaki tablo da, tek kişilik odalara konulmuşlardı. Oysa biz biliyoruz ki aynı davadan yargılanan kişiler aynı odalarda cezalarına devam edebilirler tutukluluk süresince.

Ülkemizde cezaevleri tablosunun her geçen gün daha kötüye gittiğini görmekteyiz. Biliyoruz ki kalemden tutun boyaya, belli gazetelerden tutun belli kanallara, hatta belli renklere yasakların boyu aştığını görmekteyiz.

Bitti mi? Hayır. En önemlisi, ceza ve infaz kurumlarındaki mahkûmların çifte mahkûmiyet yaşamalarıdır. Çifte mahkûmiyeti doğuran en önemli faktör de hiç kuşkusuz ki insanların uzak cezaevlerine yollanmalarıdır, bunu öncelikle kabul etmemiz gerekiyor hepimizin. Bakın, çok acı bir örnektir; uzak cezaevinden yollanan gene bir mektupta, Kocaeli Kandıra'dan bir mektupta bir anne 8 yaşındaki kızını 19 yaşına kadar 3 kere görebildiğini söylüyor, maddi durumları olmadığı için kızının ziyaretlerine gelemediğini anlatıyor. Bu mektupta o annenin gözyaşlarını görmemek mümkün değil. Hepimiz anneyiz, hepimizin vicdanı var, buna kayıtsız kalmamalıyız diye düşünüyorum.

Uzak hapishanelere sürülen mahkûm ve tutukluların aileleri yoksul aileler olmaları sebebiyle bu maddi külfeti kaldıramamaktalar. Bu durum, tutuklu ve hükümlülere görüşü de yasak hâle getirmekte tabii ki. Dar gelirli aileler çocuklarını ayda bir kez bile ziyaret edememekte. Bu tip tecrit yöntemlerinden hızla vazgeçilmesini istiyoruz bizler.

Yine, bazı tutuklular mahkemeye uzaklık nedeniyle getirilemedikleri için SEGBİS'le konferans şeklinde yargılamaya tabi tutulmaktalar. Bu tip yargılama adil bir yargılama şekli değildir, ayrıca birçok aksaklığa da vesile olmaktadır; yargılayan için de yargılanan için de sorun yaratmaktadır. Örneğin, Ethem Sarısülük'ün davasında, Sarısülük ailesinin avukatı aynı sistemi kullanarak bir imza göstermek istedi; sanık imzayı göremediği için, imzanın kendisine ait olup olmadığını söyleyemedi dolayısıyla mahkemeye ara verildi, duruşmanın sonunda sanığın getirilmesine karar verildi.

Yine, mahkûmlar için, bu uzun yollardaki geliş gidişlerde ring araçları ciddi bir sorun. Hatta, birçok mahkûm sağlık sorununu çözmek için bile bu ring araçlarına binmemek adına sağlık sorunlarını öteliyor; bu ağırları çekmeye, sızıları çekmeye, sorunları çekmeye maruz kalıyor.

Ben, hatırlarsanız, bütçe görüşmelerinde Sayın Bakana kürsüden bir davette bulunmuştum, “Gelin, tüm partiler bir komisyon oluşturalım. Biri temmuz sıcağında, diğeri şubat soğukunda, Silivri'den Anadolu Adliyesine tıpkı mahkûmlar gibi, onların koşullarında, ellerimiz kelepçeli gidelim; üşüyor muyuz, pişiyor muyuz, uyuşuyor muyuz, nefes alabiliyor muyuz, görelim.” demiştim. Ve görelim ki soru önergelerimize “İyi şartlarda gidiyorlar.” böyle “Güzel hizmet veriyoruz.” şeklinde komik cevaplar almayalım. Ancak, hâlâ bir cevap alamadık.

Diğer bir sorun da çocuk mahkûmlar. Çocuk mahkûmlar için 5 hapishane var, bunun dışında kalan çocuklar, hepimizin bildiği gibi, erişkinlerin bulunduğu alanlara, hapishanelere yollanıyorlar dolayısıyla burada birçok istismara, tecavüze, tacize maruz kalıyorlar. Oysa, aileleriyle görüşme imkânları olan yerlerde olsalar belki bu süreçte yaşadıkları sorunları daha rahat aşabilme direnci bulacaklar.

Sonuç olarak ben diyorum ki: Bazı şeyler birileri için hak görülürken ülkemizde, bazı şeyler de, o haklar başkaları için hak olarak verilmiyor. Dolayısıyla, adil yargılama, insan haklarının doğru işletilmesi ve herkese eşit sunulması her geçen gün daha da önem arz ediyor. Ülkemizde hak ihlalleri bir kesim için hak hâline gelmiş, cezasızlığa dönüştürülmüş. Abdullah Cömert'in, Dilek Doğan'ın, Uğur Kurt'un, Berkin Elvan'ın, Ethem Sarısülük'ün yaşam hakkını gasbedenler bugün, ellerini kollarını sallayarak geziyorlar. Bugün, hukukun nasıl katledildiğini hep birlikte görmekteyiz. Bir mahkûm mektubunda diyor ki: “Adalet, kendisini insan olarak tanımlayan herkes için en yakıcı taleptir. Adalet istemek, onun için çabalamak bir vicdan meseledir.” Oysa, insanlarımız sistematik bir şekilde suçlulaştırılıyor. Bu gidişattan sizler de kaygı duymalısınız. Bugün siyasallaşan yargı yarın kontrolden çıktığında sonuçları hepimiz için felaket olur. İşte o gün, hapishanelerin kapısına “Susmak özgürleştirir.” yazıldığında herkes için, her şey için çok geç olmuş olacaktır.

Saygılarımla. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkürler.

Şimdi, Halkların Demokratik Partisi Grubu önerisi aleyhinde ikinci ve son söz Bursa Milletvekili Hakan Çavuşoğlu'na aittir.

Buyurun Sayın Çavuşoğlu (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

HAKAN ÇAVUŞOĞLU (Bursa) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Halkların Demokratik Partisinin cezaevlerinde bulunan hükümlü ve tutukluların keyfi olarak, gerekçe gösterilmeksizin, rızalarının hilafına nakillerinin yapıldığı iddiasıyla vermiş olduğu grup önerisi aleyhinde söz aldım. Bu vesileyle Genel Kurulu saygıyla selamlarım.

Sayın milletvekilleri, bizim, AK PARTİ olarak temel felsefemiz insan odaklı, insan merkezlidir. Bizim için, insan eşrefimahlukattır ve önce gelir. Bu nedenle, biz bütün uygulamalarımızda ırk, dil, din, genç, yaşlı, kadın, erkek, özgür, mahkûm, suçlu, suçsuz ayrımı gözetmeksizin merkeze insanı koyar, insanı yüceltmenin esas olduğunu kabul ederiz.

Yine bize göre, insan suçlu olabilir ama ondan önce insandır ve insanca muameleyi hak eder. İnsanın insan olmasından kaynaklanan hakkı kutsaldır ve saygı duyulması gerekir. Bugün, her ne sebeple olursa olsun, hükümlü veya tutuklu olarak özgürlüklerinden yoksun olarak cezaevinde bulunan her kimse insanca muameleyi hak eder, cezaevinde bulunduğu zaman zarfında bir yandan cezasını çekerken diğer yandan rehabilite edilir, sosyal yaşamdan tamamen koparılmaz ve süre içerisinde kişisel gelişimini temin bakımından her türlü hizmete layıktır. Onlar bu devlete birer emanettir.

Ancak, hâl böyleyken cezaevinde diğer mahkûm ya da tutuklularla birlikte bulunmanın, cezaevlerinde asayiş ve düzenin sağlanması bakımından da bu kimselerin birtakım sorumluluklarının bulunacağı muhakkaktır. İşte, cezaevlerini kendi kurallarının geçerli olacağı bir yer hâline getirmek üzere kanun ve nizam tanımayan, bir başka hükümlü ya da tutukluya buraları yaşanmaz kılan kimseler karşısında da devletin otoritesini tesis etmek, diğer tutuklu ya da mahkûmların sağlık ve güvenliğinin sağlanması bakımından çok önemlidir. Kısacası sayın milletvekili arkadaşlarım, dışarıda toplumu terörize edip Türkiye'nin bir bölgesini orada yaşayanlara zindan edenlere karşı devlet nasıl gerekli tedbirleri almaktan imtina etmiyorsa hiç şüphesiz, aynı devlet bu zihniyetin cezaevlerindeki uzantılarına karşı da gereken tedbirleri almaktan imtina etmeyecektir.

Sayın milletvekilleri, cezaevlerinde bulunan hükümlü ve tutukluların hangi kriterlerle nakil ve yer değiştireceklerine gelince: Hükümlü ve tutukluların hücreye koyma cezası gerektiren eylemlerde bulunması durumunda bu kimseler hakkında öncelikle disiplin işlemleri uygulanacak, cezaevi idaresinin talebi üzerine Bakanlıkça başka kurumlara nakilleri yapılabilecektir.

Yine, ceza infaz kurumlarının kapsama gücünün aşılması, asayiş, güvenlik, doğal afet, yangın ve büyük onarım gibi zorunlu nedenlerle de nakiller yapılabilecektir. Hastalık nedeniyle üniversiteye veya devlet hastanesine sevki zorunlu görülen ancak bulunduğu yerde bu imkânların yetersiz kaldığı durumlarda hükümlü ve tutukluların başka kurumlara hastalık nedeniyle nakilleri yapılabilmektedir. Hastaneye sevki zorunlu görülen hükümlü, bulunduğu yere en yakın tam teşekküllü devlet veya üniversite hastanesinin hükümlü koğuşuna yatırılabilir.

Sayın milletvekilleri, görüldüğü üzere, hükümlü ya da tutukluların nakillerinin ne şekilde gerçekleşeceği mevzuatla tespit edilmiş olup bunların dışında, iddia edildiği gibi nakillerin keyfilikle yapıldığı mevzu bahis değildir.

Sayın milletvekilleri, 2015 ve 2016 yılında gerçekleşen nakillerle ilgili olarak sizlerle bazı rakamları paylaşmak istiyorum. Şu anda cezaevlerinde toplam 187 bin civarında hükümlü ve tutuklu

bulunmaktadır. Bu hükümlü ve tutukluların 9.104 kişisi terör suçlarından hükümlü ve tutukludur. Bu sayı, belirli bir terör örgütüne ilişkin olmayıp tüm bir terör skalasındaki örgütlere mensup teröristlerden oluşmaktadır. 2015 yılında 11.151 hükümlünün zorunlu nedenlerle nakilleri gerçekleştirilmiştir. Disiplin nedeniyle 559, hastalık nedeniyle 901, isteğe bağlı olarak da 15.431 hükümlü ve tutuklunun nakilleri gerçekleştirilmiştir. 2016 yılına gelince, zorunlu nedenlerle 5.124 hükümlü ve tutuklu nakli gerçekleştirilmiş; disiplin nedeniyle 212, hastalık nedeniyle 263, isteğe bağlı olarak da 3.836 hükümlü ve tutuklunun nakilleri gerçekleştirilmiştir.

Sayın milletvekilleri, tutuklu ve hükümlülerin sevk, genel olarak güvenlik ve cezaevlerindeki yığılmayı önlemek amacıyla dengeli bir dağılımı sağlamak için yapılmaktadır. Disiplin nakilleri, güvenliği sağlamak ve firarı önlemek için haber verilmeden yapılmaktadır. Öte yandan, hükümlü ve tutuklular, her sevk öncesi sağlık kontrollerinden geçirilmekte ve rapor alınmaktadır. Yani, iddia edildiği gibi tutuklu ve hükümlülerin sevk sırasında darbedildiği, kötü muameleye maruz kaldığı iddiası delilden yoksundur. Kaldı ki bu iddiayı ileri sürenlerin böyle bir belgeyi buraya sunmaları gerekmez miydi? Neden sunmadılar? Çünkü yok da onun için sunamadılar.

DİRAYET TAŞDEMİR (Ağrı) – Nasıl bir belge sunacağız?

HAKAN ÇAVUŞOĞLU (Devamla) – Burada aslında amaç, tutuklu ve hükümlülerini düşünmek ya da onların sağlık ve selameti açısından bir kaygıyı ortaya koymak değil. Aslında amaç, bunun üzerinden tutukluların aileleri, tutuklular ve hükümlüler veyahut da bir başka sebeple bir istismar zemini, bir istismar alanı oluşturarak belki de gene, kafalarında tahayyül ettikleri o istismar alanını kullanmaya çalışmaktır değerli arkadaşlarım.

Şimdi, HDP'nin 2014-2015 yılları arasındaki sevk sayısındaki artışı da keyfiliğe bağladığını görüyoruz grup önerisinde. Bu da doğru değil. Neden doğru değil? Bir kere, değerli arkadaşlar, her iki yıl arasındaki artış mevcudu 20 bin civarında. E, şimdi, bir taraftan buraya çıkacak, cezaevlerinde kalan hükümlü ve tutukluların birbirleriyle üst üste, hiçbir yaşam alanı kalmaksızın zor koşullar altında kaldığını ileri sürerek bizleri tenkit edeceksiniz, diğer taraftan dengeli bir dağılımı sağlamak bakımından yapmış olduğumuz nakilleri ve sevkleri de burada grup önerisine konu yapacaksınız. Bu, kesinlikle bir çelişkiye temas ediyor, bir paradokstan ibaret.

Değerli arkadaşlarım, ben, bu grup önerisinin gerçeklerden ari, gerçeklerin ters yüz edilerek verilmiş olduğunu düşünüyorum ve şu anda cezaevlerindeki durumun ne olduğu herkesin malumu. Biraz evvel arkadaşımın da ifade ettiği gibi, zaten cezaevlerimiz uluslararası kurum ve kuruluşların gözetimine açık. Meclisimizin komisyonları, yine cezaevi gözetleme komisyonları -bunlar kurulu-periyodik olarak buralara ziyaretlerini yapıyor, varsa aksaklıklar Bakanlık nezdinde girişimde bulunuyor, Bakanlık bunlarla ilgili eksiklikleri giderme noktasında da her türlü faaliyetini icra ediyor.

Bu duygu ve düşüncelerle grup önerisine karşı olduğumuzu, aleyhte olduğumuzu ifade ediyor, Genel Kurulu da saygıyla selamlıyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

ÇAĞLAR DEMİREL (Diyarbakır) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Sayın Demirel...

ÇAĞLAR DEMİREL (Diyarbakır) – Sayın Başkan, hatip konuşurken bizim bu önergemizi bir istismar amacı olarak kullandığımızı ve bu grup önerisinin gerçeklerden ari olduğuna dair bir sataşmada bulunmuştur. Biz söz hakkı istiyoruz.

Burcu Hanım konuşacak Sayın Başkan.

BAŞKAN – İki dakika sataşmadan söz vereceğim.

Sayın Çelik Özkan, buyurun.

X.- SATAŞMALAR İLİŞKİN KONUŞMALAR

1.- Muş Milletvekili Burcu Çelik Özkan'ın, Bursa Milletvekili Hakan Çavuşoğlu'nun HDP grup önerisi üzerinde yaptığı konuşması sırasında HDP Grubuna sataşması nedeniyle konuşması

BURCU ÇELİK ÖZKAN (Muş) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; konuşmamızda ve Genel Kurula sunmuş olduğumuz önerimizde bahsedilen tüm hususlar delillidir, kanıtlıdır. Bizatihi cezaevi komisyonu üyeleri olarak bizler, insan hakları dernekleri ve bu konuyla ilgilenen avukatlar ve hükümlü ve tutuklu yakınlarının bizzat incelediği, devam ettirdiği, takip ettiği bir süreçten bahsediyoruz. Size tek tek Osmaniye Cezaevi Müdürüyle yapmış olduğumuz görüşmeyi, konuşmayı burada aktarmak gerekebilir ya da Diyarbakır Cezaevi Müdürüyle görüşmeye çalıştığımız, akşama ilişkin, avukat arkadaşlarla yapmış olduğumuz görüşmelerden de bahsetmek istiyorum.

Bakın, Osmaniye Cezaevi Müdürünün bizatihi ağzından çıkan sözler bunlar: “Evet, hükümlü ve tutuklulara ilişkin raporlar alındı, cezaevi müdürlüğümüzde saklanıyor.” Diyarbakır Cezaevi Müdürüyse şunu söylüyor: “Olağanüstü bir durum var; şu anda yaşananlara ilişkin ne yakınlarla ne avukatlara bilgi veremeyiz.”

Onun yanı sıra, Trabzon’a gönderilen, Karadeniz Bölgesi’ne gönderilen tutuklu ve hükümlü yakınları bizleri ağlayarak aradılar. Bu kişilerin hayatlarından, hükümlü ve tutukluların hayatı tehlikelerinin olmasından kaynaklı olarak anne ve babalar, kendileri bizleri ağlayarak aradılar. Bunlardan daha açık delil, kanıt mı olur? Bunlardan daha açık insani, vicdani ya da hukuki bir dayanak mı gerekir? Bunlar yeterli değil midir hükümlü ve tutuklunun hem yakınlarının hem kendilerinin karşılaştıkları insan haklarının araştırılması için? Cezaevlerinde ne sorunlar var, ne oluyor? Niye bu sorunların, niye bu ağır ihlallerin bu kadar dozajı artırıldı? Amaç nedir? Bunları araştırmak gerçekten Parlamentonun sorumluluğu ve görevi değil midir?

Bu kadar açık, aleni olan, delilli ve kanıtlı olan, gerekçeleri hukuka dayanır hâle getirilen bu hususun mutlak suretle Parlamentoda komisyon olarak araştırılması gerektiğini düşünüyoruz.

Tekrar teşekkürler. (HDP sıralarından alkışlar)

IX.- ÖNERİLER (Devam)**A) SİYASİ PARTİ GRUBU ÖNERİLERİ (Devam)**

1.- HDP Grubunun, Van Milletvekili Bedia Özgökçe Ertan ve arkadaşları tarafından, cezaevlerinde bulunan tutuklu ve hükümlülerin keyfi olarak başka cezaevlerine nakledilmesinin nedenlerinin ve sonuçlarının araştırılması ile mahpuslara yönelik bu türden keyfi uygulamalara karşı önlemlerin alınması amacıyla 15/1/2016 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin, Genel Kurulun 29 Mart 2016 Salı günü birleşiminde sunuşlarda okunmasına ve ön görüşmelerinin aynı tarihli birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi (Devam)

BAŞKAN – Halkların Demokratik Partisi Grubu önerisini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Öneri kabul edilmemiştir.

Şimdi, Cumhuriyet Halk Partisi Grubunun İç Tüzük’ün 19’uncu maddesine göre verilmiş bir önerisi vardır, okutup işleme alacağım ve oylarınıza sunacağım:

2.- CHP Grubunun, Sivas Milletvekili Ali Akyıldız ve arkadaşları tarafından, Sivas Demir Çelik Fabrikası işçilerinin sorunlarının araştırılması amacıyla 25/1/2016 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin, Genel Kurulun 29 Mart 2016 Salı günü birleşiminde sunuşlarda okunmasına ve ön görüşmelerinin aynı tarihli birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi

29/3/2016

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Danışma Kurulunun 29/03/2016 Salı günü (bugün) yaptığı toplantısında siyasi parti grupları arasında oy birliği sağlanamadığından grubumuzun aşağıdaki önerisinin İç Tüzük'ün 19'uncu maddesi gereğince Genel Kurulun onayına sunulmasını saygılarımla arz ederim.

Özgür Özel

Manisa

Grup Başkan Vekili

Öneri:

Sivas Milletvekili Ali Akyıldız ve arkadaşları tarafından Sivas Demir Çelik Fabrikası işçilerinin sorunlarının araştırılması amacıyla 25/1/2016 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin (227 sıra no.lu) Genel Kurulun bilgisine sunulmak üzere bekleyen diğer önergelerin önüne alınarak 29/3/2016 Salı günlü birleşimde sunuşlarda okunması ve görüşmelerinin aynı tarihli birleşimde yapılması önerilmiştir.

BAŞKAN – Cumhuriyet Halk Partisi grup önerisinin lehinde ilk söz, Sivas Milletvekili Ali Akyıldız'a aittir.

Buyurun Sayın Akyıldız. (CHP sıralarından alkışlar)

ALİ AKYILDIZ (Sivas) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri, basınımızın ve Meclisin çok değerli çalışanları, ekranları başında bizleri izleyen değerli yurttaşlarım ve Sivas'tan buraya kadar gelerek şu an bizleri Mecliste, misafir koltuklarında dinleyen Sivas Demir Çelik çalışanları; hepinizi en içten sevgi, saygı ve muhabbetlerimle selamlıyorum. (CHP ve HDP sıralarından alkışlar)

Ben, Sivas Demir Çelik Fabrikasının çok kısa bir şekilde geçmişini sizlere arz ettikten sonra asıl konuşmama geçeceğim.

Değerli milletvekilleri, Sivas Demir Çelik Fabrikası 1987 yılında Sivas'ta 40 bin dönüm arazi üzerinde -istimlak edilerek- kurulmuş ve günümüz koşullarına göre çok modern bir tesis olarak işletmeye açılmıştır. 1987 yılında Sivas Demir Çelik Fabrikası, o günün şartlarında tam 360 milyon dolar maliyetle kurulmuş, Sivas ekonomisine ve ülkemiz ekonomisine kazandırılmıştır.

Sivas Demir Çelik Fabrikası –tam tarih söyleyeyim- on bir yıl çalıştırıldıktan sonra, 1998 yılında özelleştirme sürecine geçilmiş ve bu tarihte yapılan “sosyal satış” adı altında, Sivaslı iş adamlarının oluşturmuş olduğu bir gruba, SİVYAT AŞ'ye yuvarlak rakamla 10 milyon dolara satışı gerçekleştirilmiştir. Bu Sivas ortak grubu, işletmeyi gerçek anlamda işletmemiş ve özelleştirme sürecine sokulurken oradaki şartlara uyulmamış ve bu süreç içerisinde SİVYAT AŞ adına Kentbankın vermiş olduğu teminat mektubu nakde çevrilmiş ve Kentbank daha sonra burayı haciz yoluyla satış talebiyle satışa çıkarmıştır. Tam bu süreçte de devletin bankalar operasyonu Kentbanka el koymasıyla birlikte Demir Çelik tekrar devlete geçmiş oldu.

Bu arada, Selahattin Rüstemoğlu'nun Sayın Erol Evcil'e Sivas Demir Çeliki satışına, hemşehrimiz olan dönemin Sayın Bakanı, Sayın Abdülatif Şener'in Sivas'a hizmet versin, Sivas'ta kalsın, Sivas'ta

ekonomiye katkısı olsun diyerek satışa onay verdirmesinden sonra, yine aynı rakamlarla, yaklaşık 10 milyon dolara Evcil Grubuna Sivas Demir Çelik Fabrikası satılmış oldu. Ama, satıştan sonra da Sivas Demir Çelik Fabrikası ciddi anlamda rantabl bir şekilde işletilemedi, sürekli sorunlar, sürekli sıkıntılar. 2004 yılında da devletin Sivas Demir Çelik Fabrikasına tedbir kararı koydurması üzerine, bu grubun Türkiye'deki bütün mallarına mahkeme kararıyla tedbir konulmuş oldu. Bu tarihten sonra da kayyum atandı ve denetim kayyumu olarak da -yönetim değil, onu belirteyim- bu tarihten itibaren kayyum görev yapmakta.

Şimdi, buraya kadarki süreç, çok kısa bir özet. Mahkeme hâlâ, 2006 yılından beri devam ediyor. 2006 yılından beri, on yıl oldu ve mahkeme hâlâ tamamlanmış değil. Şimdi, buraya kadarki hikâyesi bu ama bugün geldiğimiz noktada 3 önemli noktanın altını çizerek belirtmek istiyorum. Bunlardan bir tanesi, Sivas Demir Çelik çalışanı 650 kardeşimiz bugün sokakta, aç ve işsiz durumda. Demir Çelik Fabrikasına kilit vurulmuş durumda ve bu kardeşlerimiz evine ekmek götüremeyecek durumda.

Alın teri hepimiz için kutsaldır. Bu kardeşlerimiz çocuğunun nafakasını götüremeyecek durumda, açlığa terk edilmiş durumdadır. Bu, birinci boyutu tabii.

İkinci boyutu, Sivas Demir Çelikin şu anda devlete olan borcu ne kadar biliyor musunuz? Sayın Sivas Valimizin resmî açıklamasıdır bu, 630 milyon TL'yi aşmış durumdadır. Sivas Demir Çelikin devletimize olan vergi borcu, SSK prim borcu, vesaire, toplam borcu 630 milyon TL'yi aşmıştır yani burada ikinci mağduriyeti de devletimiz yaşamaktadır. Yani, 210 milyon dolarlık bir tesisi devletimiz 10 milyon dolara satsın ama geri dönsün, 210 milyon dolar alacağını bu gruptan alamaz duruma düşürsün. Yani burada bu 210 milyon dolar sizin, benim, hepimizin vergileri, çocuğumuzun çocuğumuzun rızkından giden.

MUHAMMET BALTA (Trabzon) – 310 mu, 210 mu?

ALİ AKYILDIZ (Devamla) – 360 milyon dolara yapılmıştı 1987 yılında, şu anda devlete SİDEMİR'in borcu 210 milyon dolar. Şimdi, bu da ikinci bir boyutu.

Üçüncü boyutu şu arkadaşlar: Benden sonra çıkıp da iktidar partisi adına konuşma yapacak olan arkadaşlarımız belki işte “Ya, hukuki mücadele devam ediyor. Hukuki süreç sonlanmadığı için bizim buraya yapacak fazla bir şeyimiz yoktur.” gibi şeyler söyleyebilirler ama bizim burada şu an konuştuğumuz konu hukuku engelleyecek bir konu değil. Biz burada neyi söylüyoruz? Şunu söylüyoruz: Bakın, burada hem devlet mağdur edilmiş hem orada çalışan, evine, çocuğuna çocuğuna ekmek götüren kardeşlerimiz mağdur edilmiş hem de Sivas ekonomisi ve ülkemiz ekonomisi mağdur edilmiş durumda.

Biz burada bir komisyon kuralım gelin hep birlikte diyoruz. Burada siyasete malzeme edilecek bir konu değil bu yani burada Cumhuriyet Halk Partisinin siyaseten bir beklentisi, bir derdi falan yok. Burada, bu, siyasetüstü bir konu. Gelin, hep birlikte, partilerüstü bir uzlaşmayla burada bir komisyon kuralım, bu komisyon çalışmalarını yapsın ve Sivas Demir Çelikin kurtuluşunun nasıl, ne şekilde yapılacağını Meclis çalışmalarıyla halkımıza ve bizlere açıklasın diyoruz. Yani Adalet ve Kalkınma Partili arkadaşlarım, ben 7 Hazirandan sonra, Meclise geldiğimden beri şöyle bir tutum görüyorum, bu da bizi üzüyor gerçekten: “Ya, bu parti Cumhuriyet Halk Partisidir, bu parti Milliyetçi Hareket Partisidir, bu parti Halkların Demokratik Partisidir, bu parti muhalefet partisidir. Bunların getirdiği önergeyi boşverin, muhalefetten gelmiştir.” mantığıyla, hakikaten çok güzel, toplumsal ve ülkemiz adına verilen çok önemli önergelerin bile burada hiç dinlenmeden, partizanca bir tutumla reddedildiğini gördüm ve gerçekten çok üzüldüm; Meclis bu olmamalı.

Biz buraya milletin adına, milletten yetki alarak onları temsil etmeye geldik. Lütfen, burada yapılan çalışmaları önemseyelim. Burada yapılan çalışmaları partizanca bir tutum izleyerek “Nasıl olsa muhalefetten gelmiştir, elimizin tersiyle itelim.” mantığıyla değerlendirmeyelim. En azından, bugün, bu görüştüğümüz önergeye böyle bakmayalım. On yıldır devam eden bir hukuk süreci var ve devlet el koymuş; tedbir kararındaki gerekçe, kara para aklamak. Şimdi, bizim burada oluşturacağımız komisyonun çalışmalarına bu engel değil, engel teşkil etmiyor.

Bir başka konu, bu Sivas Demir Çelik Fabrikasının sistemli ve güzel bir şekilde çalışıyor olması, Sivas adına da ekonomik anlamda çok çok önemli. Bugün, Sivas, hakikaten işsizliğin en çok yaşandığı, sorunların yaşandığı illerden bir tanesi, çok ciddi bir sıkıntı yaşıyoruz Sivas’ta. Göçün çok büyük sorun olduğu illerden biri Sivas. Hâlâ göçün devam ettiği, hâlâ işsizliğin devam ettiği bir Sivas’ta. . . Ya, burada çalışacak olan 650 kişi olarak bakmayın. Buradaki, Sivas Demir Çelikin çalışanlarıyla beraber, en az bir 3 bin, 5 bin kişiye hitap edecektir, artı, Sivas’ın diğer anlamda da ekonomisine katkı sağlayacaktır.

Bu nedenle Sivas Demir Çeliki çok önemsiyorum, bu nedenle Sivas Demir Çelikin altını ısrarla çiziyorum ve bu nedenle iktidar partisi milletvekili arkadaşlarıma tekrar sesleniyorum: “Bu, Cumhuriyet Halk Partisinin önergesidir, biz bunu reddediyoruz.” mantığıyla hareket etmeyin. Bakın, burada eğer buna “hayır” oyu verirsiniz -tekrar söylüyorum- ileride bunun Cumhuriyet Halk Partisi olarak değil, devlet olarak, millet olarak, halk olarak size faturasını çok ağır şekilde halkımız ödeyecek, en azından Sivashlı hemşehrilerim bunu gerçekten unutmayacak ve bunun faturasını sizlere ödeyecektir. Bu bir tehdit değil, samimi olarak söylüyorum.

Sivas gerçekten çok göç veriyor, Sivas çok kötü durumda, Sivas kaderine terk edildi on dört yıl boyunca, Sivas ekonomisi uçmuş durumda, köyleri boşalmış durumda. Sivas şu anda, -geçen konuşmamda, bütçe konuşmamda söylemiştim- köylerin tamamen boşalmış olmasıyla, tarımsal anlamda çok ciddi projelere de gebe. En azından küçükbaş hayvancılığın Sivas’ta yapılması noktasında, ilerideki konuşmalarımızda bunların altını çizerek konuşacağız.

Ama, tekrar söylüyorum -sürem bitmek üzere- lütfen, gelin, hep birlikte bugün bu önergeye “evet” oyu verelim, birlikte bir komisyon kuralım, Sivas Demir Çelikin sorununu Mecliste biz araştıralım ve çözümünü birlikte bulalım.

Sayın Genel Başkanımıza burada tekrar teşekkür ediyorum, şükranlarımı sunuyorum; Sayın Genel Başkanımız grup konuşmasında bunun çözümünü de söylemişti: “Amme Alacakları Kanunu net ve açıktır. Burada hiçbir şeye gerek yoktur. Hükümet isterse yarın buraya el koyabilir.” Çünkü raporu inceledi -Türkiye’deki en iyi 10 tane hesap uzmanını gösterseniz birisi Sayın Genel Başkanımızdır- dosyayı inceledi, “6183 sayılı Amme Alacakları Kanunu net ve açıktır. Bu kanun gereği Hükümet isterse yarın buraya el koyabilir ve mağduriyetleri giderebilir.” dedi.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ALİ AKYILDIZ (Devamla) – Benim de buradan sizlere önerim, kurulacak olan komisyona da zaten bu teklif gelecektir diyorum.

Ben hepinizi saygıyla, sevgiyle selamlıyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkürler Sayın Akyıldız.

Birleşime beş dakika ara veriyorum.

Kapanma Saati: 17.34

ALTINCI OTURUM

Açılma Saati: 17.44

BAŞKAN: Başkan Vekili Mehmet Akif HAMZAÇEBİ

KÂTİP ÜYELER : Sema KIRCI (Balıkesir), Elif Doğan TÜRKMEN (Adana)

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, Türkiye Büyük Millet Meclisinin 62’nci Birleşiminin Altıncı Oturumunu açıyorum.

Cumhuriyet Halk Partisi Grubu önerisi üzerinde görüşmelere kaldığımız yerden devam ediyoruz.

Öneri aleyhinde ilk konuşmacı Hilmi Bilgin, Sivas Milletvekili.

Buyurun Sayın Bilgin. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

Süreniz on dakikadır.

HİLMİ BİLGİN (Sivas) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Cumhuriyet Halk Partisi Grubu tarafından, Sivas Demir Çelik Fabrikası SİDEMİR işçilerinin sorunlarının yerinde incelenerek, ilgili kişi ve kurumlarla görüşülerek çözüm üretilmesi amacıyla Anayasa’nın 98 ve İç Tüzük’ün ilgili maddeleri gereğince Meclis araştırması açılmasına yönelik grup önerisi hakkında söz almış bulunuyorum. Bu vesileyle sizleri ve aziz milletimizi saygıyla selamlıyorum.

Sözlerimin başında, Anadolu’nun ücra bir köşesinde güç şartlarda hayata başlayıp bugün herkesi yüreğiyle, aklıyla ve sözleriyle etkileyen ve 21 Mart 1973 yılında vefat eden büyük halk ozanı Âşık Veysel’i rahmetle anıyorum. O, yıllar önce “Veysel sapma sağa sola / Sen Allah’tan birlik dile / İkilikten gelir bela / Dava insanlık davası” diyerek tüm zamanların ihtiyacı olan anlayışı ve reçeteyi ortaya koymuştur.

Yine, 25 Mart 2009 tarihinde Hakk’a yürüyen büyük devlet adamı, bizim Sivashlıların ifadesiyle “Muhsin Başkan”ı ölüm yıl dönümünde rahmetle, şükranla, minnetle anıyorum. Muhsin Başkan, Türkiye’nin yaşadığı karanlık süreçlerden biri olan 28 Şubat sürecinde her türlü siyasi ikbal ve planları bir tarafa bırakarak vesayete karşı net bir duruş sergilemiş, milletin yanında durmuştur. Muhsin Başkan o zor dönemde “Namlusunu millete dönen tanka selam durmam.” diyerek tüm dünyaya hakkın ve milletin yanında olduğunu haykırmıştır. Bir kez daha kendisini rahmetle anıyorum, inanıyorum ki mekâmı cennet olacaktır.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; öncelikle, grup önerisine konu olan SİDEMİR’le ilgili olarak önerge içeriğine samimiyetle katıldığımızı, SİDEMİR’in bir bütün olarak sorunlarının çözümü ve üretiminin sağlıklı bir şekilde başlayabilmesini tüm Sivas olarak arzuladığımızı belirtmek isterim.

Önergeye konu olan Sivas Demir Çelik İşletmelerinin tarihi hakkında sizleri kısaca bilgilendirmek istiyorum.

SİDEMİR 1987 yılında yaklaşık 360 milyon dolar maliyetle kurulmuştur. ANAP, Demokratik Sol Parti, Demokrat Türkiye Partisince kurulan 55’inci Hükûmet zamanında, 5 Ocak 1998 tarihinde Sivas Ortak Girişim Grubuna satılmak suretiyle özelleştirilmiştir. Bu ihale başka bir grubun 3,3 milyon dolarlık yüksek teklif vermesine rağmen “sosyal amaçlı özelleştirme” olarak değerlendirilerek SİVYAT AŞ’ye verilmiştir. SİVYAT AŞ fabrikada hiç üretim yapmamıştır. Ayrıca, üç yıl kesintisiz 500 personel istihdam edileceği hükmüne rağmen sadece 173 işçiye işbaşı yaptırmıştır. Kısaca, SİVYAT devir sözleşmesinde belirtilen yükümlülüklerini yerine getirmemiş ve fabrikaları çalıştırmada başarılı olmamıştır. SİVYAT AŞ’nin yükümlülüklerini yerine getirmemesi, ödemelerini yapmaması üzerine Özelleştirme İdaresi Başkanlığı Kentbankın vermiş olduğu teminat mektubunu nakde çevirmiş, bunun

üzerine Kentbank fabrikaya haciz koymuş, süreçte TMSF'nin Kentbanka el koymasıyla birlikte fabrika icra yoluyla TMSF'ye geçmiştir. 29 Eylül 2004 tarihinde fabrikanın Sivas'tan taşınmaması ve üretime, istihdama devam etmesi şartıyla fabrikanın şu anki sahibine devrine onay verilmiştir. Velhasıl, Bursa merkezli yapılan operasyonla birlikte, TMSF, hukuki yükümlülüklerini yerine getirmeyen, borçlarını ödemeyen şu anki maliki Erol Evcil yönetimindeki 20 şirketle birlikte SİDEMİR'e el koymuş, şirketin yönetimi TMSF'ye verilmiştir. Devam eden hukuki süreç içerisinde İstanbul 12. Ağır Ceza Mahkemesi TMSF'nin yönetim kayyumluğunun kaldırılmasına karar vererek denetim kayyumu olarak atamıştır. Aynı mahkeme, karar kesinleşinceye kadar denetim kayyumlarının görevinin devamına karar vermiştir. Şu anda, hâlihazırda denetim kayyumları görevi başındadır. Şu an itibarıyla, dosya ceza mahkûmiyeti açısından kesinleşmiş ancak müsadere kararı yönünden bozulmuş ve yargılama Bursa 5. Ağır Ceza Mahkemesinde devam etmektedir.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; geldiğimiz noktada yaşananlara baktığımızda, Sivas'ın önünde duran önemli ve çözüm bekleyen sorunlardan birisi SİDEMİR'dir. Bugün burada konuştuğumuz sorun mevcut şirket yönetiminin işletmeyi iyi yönetememesinden kaynaklanmaktadır. Bugün kötü yönetimden kaynaklanan sorunlar, başta, helal yoldan, alınlarının teriyle rızıklarını kazanma derdinde olan işçi kardeşlerimiz olmak üzere tüm Sivas'ı etkilemektedir. Mevcut yönetim başta işçi alacakları olmak üzere SGK primlerini, vergilerini, sendika aidatlarını, elektrik, doğal gaz tüketim bedellerini ödememekte, âdeta ödeme yapmadan üretime devam etme anlayışı içerisinde. Bizler, geçmiş dönemlerde, fabrikada rızık peşinde koşan işçi kardeşlerimizin ve Sivas esnafının mağdur olmaması için defalarca özel sektör işletmesinde olan elektrik, doğal gaz dağıtım şirketleriyle görüşme yapmak suretiyle fabrikanın üretime devam etmesi, çalışması yönünde birçok defa görüşmeler yaptık, bunu denedik, kısa sürelerle de olsa ara veren fabrikanın çalışmasını sağladık ve bu noktada da, fabrikanın çalışması noktasında gayretimiz ve çabamız devam etmektedir ve edecektir.

Sayın milletvekilleri, SİDEMİR'in ve özellikle işçi kardeşlerimizin içinde bulunduğu sıkıntı bizler tarafından bizzat bilinmekte ve sorunun çözümü için samimi ve çözüm odaklı gayret gösterilmektedir. Bu konuda çözüm odaklı görüşmelerimiz gerek işveren nezdinde gerekse Hükûmet yetkililerimiz nezdinde bizzat Sayın Başbakanımız tarafından takip edilmektedir. Ancak, malumunuz olduğu üzere, SİDEMİR AŞ, 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu, 4857 sayılı İş Kanunu, 6356 sayılı Sendikalar Kanunu, 4721 sayılı Türk Medenî Kanunu ve 6098 sayılı Türk Borçlar Kanunu hükümlerine tabi özel hukuk kişisidir. Bu noktada, sorunun çözümü noktasında hukuki yollardan yapılan ve yapılacak her türlü çözüm önerisinin destekçisi ve takipçisiyiz. Yukarıda zikrettiğim üzere, ilgili şirket hakkında, Bursa 5. Ağır Ceza Mahkemesinde devam eden bir yargılama vardır ve hukuki süreç devam etmektedir. Sorunun çözülememesinin temel nedeni de tam işte buradadır. Mahkeme tarafından grubun mal varlığına konulan tedbir kararının bulunması ve sonuçlanmayan yargılama süreci bu noktada sorunun çözümünü ötelemektedir.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; bizler Sivaslılar olarak ve Sivas'tan destek almış milletvekilleri olarak, bugün burada Sivaslı hemşehrilerimizi temsil eden kişiler olarak, Sivas Demir Çelikin ilk kurulduğu günden bugüne kadar yürüyen sürecin, özelleştirme sürecinin hatalı başladığını ve Sivas Demir Çelikin özelleştirme sürecinin ilk günden itibaren Sivas'a sorun olduğunu Sivaslılar olarak müşahade etmekteyiz. Özelleştirme sürecine baktığımızda, özelleştirme sürecinde iş, sosyal amaç güdülerek o günkü siyasiler tarafından, bu işi bilen, bu işi yapılabilecek, işin ehli başka şirketler varken sırf Sivas'ta kalması amacıyla Sivas Ortak Girişim Grubuna verilmiş ancak Sivas Ortak Girişim Grubu bu işi başaramamıştır.

Biz, önemli olanın, şirketin sahibinin devlet veya özel sektör olması değil, işletmenin rantabl ve kârlılık esasına göre insan odaklı yönetilmesi olduğuna inanıyoruz. Bu noktada, Sivas'ta son günlerde yapılan özelleştirmeler neticesinde bugün Kangal Elektrik Üretim AŞ'de çalışmalar, üretim devam etmektedir, istihdam artmıştır ve o bölge de dâhil olmak üzere çalışanlar, herkes memnundur.

Yine, Divriği Demir Çelik İşletmeleri doğru özelleştirme yöntemiyle özelleştirilmiş ve bugün, hem üretime hem Türk ekonomisine hem Ali Bey'in de ilçesi olan Divriği'ye hem de Sivas'a ekonomik olarak katkı sağlamaktadır.

SİDEMİR, daha ilk özelleştirildiği andan itibaren Sivas için sorun oluşturmaya başlamış, süreç içerisinde maalesef hem Sivas hem çalışanlar hem de kamu için yük olmuştur.

Ali Bey'in verdiği bilgiler doğrudur. Bugün itibarıyla, SİDEMİR'in devlete yaklaşık 630 milyon TL borcu bulunmaktadır. Bu borçlarla ilgili olarak, ilgili kamu kurumlarınca (SGK, Maliye) 6183 sayılı Yasa'dan kaynaklanan hukuki haklarını kullanarak gayrimenkuller üzerinde haciz işlemi yapılmıştır, mevduatlar üzerine e-haciz işlemleri uygulanmıştır, araçlar üzerine uygulanmıştır, üzerinde haciz şerhi olmayan şirketin hiçbir gayrimenkulü bulunmamaktadır. Varlıkların paraya çevrilememesinin nedeni, mahkeme neticesinde müsadere ihtimali sebebiyle mahkemece konulan tedbir kararı bu noktada, ilgili kamu kurumlarının da önünde en büyük engeldir.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; bizler Sivaslılar olarak SİDEMİR'in bir bütün olarak... SİDEMİR'de çalışan kardeşlerimizin, rızıkları peşinde, alınlarının teriyle rızıklarını kazanma peşinde olan kardeşlerimizin sorunları bizim sorunumuzdur. Biz, o sorunların çözümü noktasında, çözüm odaklı olarak Sayın Başbakanımız, ilgili bakanlıklar nezdinde ve ilgili mahkemeyle de yapmış olduğumuz görüşmeler noktasında, Türkiye'nin de bir hukuk devleti olduğu anlayışıyla ve bu esasa dayanarak sorunu çözmek için samimi, çözüm odaklı, özverili gayretlerimizi gösteriyoruz.

Ali Bey, milletvekili olmadan önce de sivil toplum örgütü başkanırken, bizim bu noktadaki özverili, ortak akla dayanan, Sivas'ın tüm kesimleriyle -ticaret odasından, esnaf odasından, barosundan, sendikalarından- hep birlikte çözüm odaklı yapmış olduğumuz çalışmaları bizzat kendisi müşahade etmiştir. O dönemde, kendisinden de biz bu konuda destek görmüşüzdür. Bundan sonraki süreçte de Sivas noktasında, SİDEMİR noktasında, muhalefet-iktidar ayrımı yapmadan, her getirilen çözüm odaklı, işçi kardeşlerimize ümit vaatetmekten ziyade kesin, net, somut sonuç getirecek çözüm önerilerinin destekçisi olduğumuzu bildiriyoruz. Bu noktada, biz, sorunun çözümü noktasında işi çözüm odaklı bir anlayışla çözüme noktasında gayretli olduğumuzu bildiriyor, bu vesileyle hepinizi sevgilerimle, saygılarımla selamlıyorum. (AK PARTİ ve CHP sıralarından alkışlar)

ALİ AKYILDIZ (Sivas) – Teşekkür ederim. Evet, diyeceksiniz değil mi?

BAŞKAN – Teşekkür ederim Sayın Bilgin.

Cumhuriyet Halk Partisi Grubu önerisi lehinde Müslüm Doğan, İzmir Milletvekili. (HDP sıralarından alkışlar)

Buyurun Sayın Doğan, süreniz on dakikadır.

MÜSLÜM DOĞAN (İzmir) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Sivas'tan gelen emekçilere ben de hoş geldiniz diyorum.

Sayın Başkan, değerli üyeler; öncelikle gönül gözüyle Hakk'a ve halka halk ozanlığı yapan Âşık Veysel'i saygıyla anıyorum. Hakk'a yürüyen ozanımıza devri daim olsun diyorum.

Sivas Milletvekilimiz Ali Akyıldız yoldaşımızın, arkadaşımızın bu Meclis araştırma önergesini oldukça önemli buluyoruz ve kendisini buradan saygıyla selamlıyorum. Çok önemli bir konu. Yıllarca,

biliyorsunuz, Divriği demirleri maalesef ta Karabük'e, İskenderun'a götürüldü. 1987 yılında bir fabrika kurulmak zorunda kalındı. 300-350 milyon dolar civarındaki bir fabrika çalıştırılmadı ve yaklaşık olarak da özelleştirmeye 9 milyon dolara verildi. 9 milyon doların üzerine 3 milyon daha fazla veren bir yatırımcıya bu verilmedi, sosyal bir proje olarak görüldü ama geline nokta maalesef tamamen bir yıkım oldu işçiler anlamında.

Şimdi, değerli milletvekilleri, hangi hukuki işlem olursa olsun, bir kamu kurumu özelleştirmeye şahsa verilmiş olabilir, bir şirkete devredilmiş, bir tüzel kişiliğe devredilmiş olabilir ama bir illiyet bağı kurularak bu emekçilerin kamu emekçileri statüsüne alınmasında hiçbir engel yoktur. Ben hukukçu değilim, mühendisim ama bu insanların mağduriyeti kamu işçiliğine geçirilerek giderilebilir. Bunu da burada bu araştırma önergesinin en önemli maddesi olarak ortaya koyuyorum, bir illiyet bağı kurularak, 5018'le bile bağ kurulabilir burada.

Şimdi, değerli milletvekilleri, bu fabrikanın Sivas üzerindeki etkilerini kısaca anlatmak istiyorum.

Divriği çok önemli bir tarihî kent, belki de 3 bin yıllık bir kent. Mengücek devletine başkentlik yapmış, çok önemli tarihî...

VELİ AĞBABA (Malatya) – Arguvan'ın sırtında Divriği.

MÜSLÜM DOĞAN (Devamla) – Veli Bey'i uyarırsanız iyi olur, yoksa konuşmalarımı engelliyor bilerek.

Şimdi, Divriği o kadar önemli bir tarihî kent ki sayın milletvekilleri, biliyorsunuz, UNESCO'nun Dünya Miras Listesi'ne aldığı en önemli cami, Divriği Darüşşifasıyla ilgilidir. Dünyada ilk kez bir cami bu listeye alınmıştır. Hanlar, hamamlar, medreseler, kiliseler... Kiliseler zaten yok edilmiş durumda, tamamen tahrip edilmiştir. Bizim Erol Bey'i de bu konuda bir çalışma yapması için göreve davet ediyorum.

Divriği'de, bir de gerçekten o kadar önemli bir nüfus hareketi, demografik anlamda, ekonomik anlamda bir nüfus kaybı olmuş ki.

Arkadaşlar, 1966'da 30 bin olan nüfusu şimdi 12 binlerle ölçülüyor. Neden? Demir çelik fabrikası kapanıyor Sivas'ta, etkisizleştiriliyor, sanayi başka alanlara kaydırılıyor, bu kadar önemli kentte... İstanbul nüfusunun üçte 1'i Sivaslılardan oluşuyor, İstanbul'da en fazla nüfusa sahip olan Sivaslılar ve Ankara'da 150 bin Divriğili var, İstanbul'da 250 bin Divriğili var. Niçin göçmüşler? Bu insanların yaşam haklarıyla ilgili olarak çalışma hakkı yok.

Tarımsal araziler ise, 422.820 dekar olan arazilerin ancak yüzde 41'lik kısmı kullanılabilir, sulanabilir kısım ise bunun yüzde 12'si. Ali Bey daha iyi bilir ziraat mühendisi olduğu için. Niçin bu böyle? Sulama sistemleri kurulmuyor, tarımsal işletmelere önem verilmiyor ve göçe zorlanan bir toplum. Bu anlamda, bir an önce Divriği'ye gereken önemin verilmesi gerektiği konusunu -çok önemli bir toplumsal dokudur Divriği- Hükûmetin de dikkatine sunuyorum.

Değerli milletvekilleri, bir de sizin dikkatinize sunacağım bir husus daha var bu konuda. Yalnız, bu SİDEMİR'in -en önemli- emekçilerinin, buradaki çalışanlarının -bakın, illiyet bağı kurularak, Hükûmete burada sunuyorum- kamu işçisi statüsüne alınma ihtimalleri var, olasılığı var. Bence bunu Hükûmetin çok iyi değerlendirmesi lazım, emekçilerin de dikkatine sunuyorum.

Değerli milletvekilleri, son zamanlarda, Maraş'ın Pazarcık ilçesinde Alevi köylülerinin yoğun yaşadığı bir yere, merasının olduğu bir yere, 360 dönümlük bir yere Suriyeli mültecilerin yerleştirilmesi

meselesi var, karar verilmiş. Bakın, bu çok yanlış bir karar, bundan vazgeçilmesi gerekiyor. Niçin Alevilerin yoğun olduğu bir yere götürüyorsunuz? Bu mültecilere de yazık. Ben onlara üzülüyorum ve onların da insani haklarının korunmasından yana olan bir insanım ama inanç dokusu...

NURSEL REYHANLIOĞLU (Kahramanmaraş) – Yer müsait olduğu için götürüyor.

MÜSLÜM DOĞAN (Devamla) – Tamam Sayın Vekilim.

İnanç dokusu itibarıyla, bakın, bu dokunun içerisinde, bu yapının içerisinde DAİŞ çetelerinin örgütlenme olasılığı var. Özellikle Alevi katliamı yapan bu DAİŞ çetelerince bu bölgede böyle bir şey yapılacağı hususu egemen olmuş, oradaki insanlar büyük bir tedirginlik yaşıyor.

Bakın, oradaki köylülerin söylediği şeyi size aynen aktarayım. “Elbette mazlumlar karşı değiliz ancak amaç başka.” diyor burada. Aleviler kısaca şunu söylüyor: “Burası mera alanımız, hayvanlarımızı otlatıyoruz. Başka yer mi kalmadı? Zaten geçmişte yaşadığımız bir katliam deneyimi var. Demografik yapıyı bozmak istiyorlar. Bölgede cihatçılar cirit atıyor. Kampa kimleri yerleştirecekler? Acaba demografik yapıyı cihatçıları üzerimize salarak mı bozacaklar?” Bu sorulara cevap vermeliyiz. Ben inanıyorum yani elbette bunlar bir yerlere yerleştirilecek, muhakkak ki bir coğrafyaya yerleştirilecek ama Alevi coğrafyasının seçilmesini doğru bulmuyorum; böyle bir hassasiyeti, böyle bir kaygıyı, kuşkuyu da gidermek lazım, hatta bence o çalışmayı da acilen durdurmak lazım.

Değerli milletvekilleri, başka bir konu da yine, İzmir’de demokratik haklarını kullanan kamu emekçilerine ilişkin. Bakın, İzmir Kuzey Kamu Hastaneleri Birliği Genel Sekreterliğine bağlı Tepecik Eğitim ve Araştırma Hastanesinde ortopedi ve travmatoloji uzmanı olarak görev yapan Doktor Fatih Sürenkök hakkında, 15/12/2015 günü saat 19.00 sıralarında Diyarbakır’ın Sur ilçesindeki sokağa çıkma yasağını protesto ettiği gerekçesiyle disiplin soruşturması yapılıyor. Yine, SES İşyeri Temsilcisi Mahmut Bakay bu anlamda yine, bir basın açıklamasına katıldı diye arkadaşlarımız işten el çektiliyor. Şimdi, 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu’na göre bir soruşturma gerçekleştirilecekse önce, işte, soruşturma evrakları hazırlanır -siz de biliyorsunuz- disipline sevk edilir, disiplin kararı alınır. Disiplin kararı mahkemeye açık olmak üzere şahsa sunulur. Bunların hiçbir prosedürü yerine getirilmeyerek arkadaşlarımız işten el çektiliyor; bu doğru bir şey değil.

Bakın, bir hekim bir basın açıklamasına katılabilir, demokratik bir hak talebinde bulunabilir. Biz her demokratik talepte bulunanı, her demokratik zeminde ortaya çıkıp bir şeyler söyleyen görevden alırsak bu ülkeyi nasıl yönetiriz sayın milletvekilleri? Bu konuda duyarlılığınızı ortaya koymanız gerekir. İş güvenliği anlamında, yani, insanlar gerçekten büyük tedirginlik yaşıyorlar. Demokratik haklarını kullanamıyorlar. Bu anlamda da Hükûmetin bu konuda duyarlılığının artmasını istiyorum.

Hepinize saygılar sunuyorum. (HDP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ederim Sayın Doğan.

Cumhuriyet Halk Partisi Grubu önerisi aleyhinde ilk...

İMRAN KILIÇ (Kahramanmaraş) - Sayın Başkan...

BAŞKAN - Buyurun.

İMRAN KILIÇ (Kahramanmaraş) - Kahramanmaraş’la ilgili, Kahramanmaraş Milletvekili olarak, hatibin konuşmasına istinaden kısa bir açıklama yapmak istiyorum.

BAŞKAN - Buyurun.

60’ıncı maddeye göre yerinizden söz veriyorum.

Süreniz bir dakikadır.

VI.- AÇIKLAMALAR (Devam)

6.- Kahramanmaraş Milletvekili İmran Kılıç'ın, İzmir Milletvekili Müslüm Doğan'ın CHP grup önerisi üzerinde yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

İMRAN KILIÇ (Kahramanmaraş) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Kahramanmaraş'ımız Türkiye'mizin köşe taşı, huzur kentlerinden bir kenttir. Orada Aleviler, Sünniler, hepimiz kardeşane yaşadık boyunca, kardeşane de yaşıyoruz, yaşamaya da devam edeceğiz. Aramıza sokulmak istenen fitnelere fesatlara da fırsat vermedik, vermeyeceğiz.

Sivricehüyük'le ilgili, hatibin gündeme getirdiği konu oraya Suriyelilerin yerleştirilmesi konusu değildir. Kahramanmaraş, bilindiği gibi, deprem bölgesidir. Deprem bölgesi olan ilimizde deprem önleme bölgesi olarak bir konteyner kent kurulmak istenmektedir. Yapılan araştırmalar neticesinde...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Teşekkür ederim Sayın Kılıç.

IX.- ÖNERİLER (Devam)**A) SİYASİ PARTİ GRUBU ÖNERİLERİ (Devam)**

2.- CHP Grubunun, Sivas Milletvekili Ali Akyıldız ve arkadaşları tarafından, Sivas Demir Çelik Fabrikası işçilerinin sorunlarının araştırılması amacıyla 25/1/2016 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin, Genel Kurulun 29 Mart 2016 Salı günü birleşiminde sunuşlarda okunmasına ve ön görüşmelerinin aynı tarihli birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi (Devam)

BAŞKAN – Cumhuriyet Halk Partisi Grubu önerisi aleyhinde ikinci konuşmacı Mustafa Mit, Ankara Milletvekili.

Buyurun Sayın Mit. (MHP sıralarından alkışlar)

Süreniz on dakikadır.

MUSTAFA MİT (Ankara) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Cumhuriyet Halk Partisinin grup önerisi hakkında söz almış bulunuyorum. Hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Sözlerime başlamadan önce, 25 Martta kaybettiğimiz dava adamı, arkadaşım ve hemşehrim Muhsin Yazıcıoğlu'nu rahmetle ve minnetle anıyor, tüm sevenlerine tekrar başsağlığı diliyorum.

Yine, 21 Martta kaybettiğimiz gönül dostu Âşık Veysel'i de rahmetle anıyorum.

Değerli milletvekilleri, bugün, burada, Sivas Demir Çelik Fabrikasında çalışan işçilerimizin mağduriyeti dolayısıyla Cumhuriyet Halk Partisinin vermiş olduğu önergeye de dayanarak Sivas'tan bahsetmek istiyorum.

Sivas, sanayileşmenin hiç uğramadığı, tarım ve hayvancılığın yapılmaya çalışıldığı, Türkiye'de en fazla göç veren bir ilimizdir. İlçelerden il merkezine, il merkezinden de İstanbul, Ankara, Antalya, Adana, Mersin, Konya gibi illere göç vermektedir ve bu göç hâlâ devam etmektedir. Sivas'ta cumhuriyet döneminde yapılan yatırımlar ya kapatılmış veya başka illere taşınmıştır. Bunlardan birkaç tanesini örneklemek istersek: Sivas'taki Askerî Dikimevi, 500-550 işçinin çalıştığı bir yer, Millî Savunma Bakanı da Sivaslı olmasına rağmen Sivas'ta kapatılmış, İstanbul'a götürülmüş, oradan da Kayseri'ye nakledildiği rivayet edilmektedir.

Yine Sivas'ta Devlet Malzeme Ofisi kapatılmıştır.

Yine Sivas'ta, 5.500 kişinin istihdam edildiği, tren lokomotif hareketli aksamalarının üretildiği, aynı zamanda vagon üretimi ve tamirinin yapıldığı, bütün Sivaslıların “cer atölyesi” olarak bildiği

TÜDEMSAŞ Fabrikası budana budana, sadece 500'ün üzerinde işçinin çalıştığı, vagonların tamir edildiği bir fabrikaya dönüştürülmüştür. Sivas'ta lokomotiflerin hareketli aksamını üreten cer atölyesi dediğimiz yer Eskişehir'e taşınmıştır. Yine Sivas'ta sıfırdan vagon üreten tesislerimiz de Arifiye'ye taşınmıştır. Yani Sivas içi boşaltılmaya çalışılan bir vilayettir. Şu anda Sivas'ta bu tesisten sadece vagon tamiri yapan bir bölüm kalmıştır.

Sivas Çimento Fabrikası özelleştirilmiştir, Kangal Termik Santrali'miz özelleştirilmiştir. Sivas'ta henüz yeni bir yatırım da yoktur. Şu anda Sivas'ta üniversite ve askerî birlik olmasa Sivas âdetâ bir ölü şehir hâline gelecektir.

Sivas Demir Çelik Fabrikası -bugün burada konuştuğumuz- 1976 yılında MC hükûmetleri döneminde Türkiye'nin 3'üncü büyük demir çelik fabrikası olsun diye tasarlanmış ve temeli atılmıştır. Çünkü, Divriği'den çıkarılan demir cevheri İskenderun'a ve Karabük'e taşınmaktaydı. Sivas'ta çok büyük, 3'üncü büyük demir çelik fabrikası olsun diye, o zamanın Başbakanı rahmetli Süleyman Demirel, Başbakan Yardımcıları rahmetli Alparslan Türkeş, rahmetli Necmettin Erbakan ve rahmetli Turhan Feyzioğlu'nun da katıldığı bir törenle -ki ben o törende vardım, oradaydım- 3'üncü büyük demir çelik fabrikasının temeli atılmıştır. Ancak, 1992 yılında büyük umutlarla Sivas'ın geleceği düşünülerek atılan bu temel, Sivas'ı ve Sivaslıyı, Divriği'den çıkarılan cevheri de yok sayarak haddehaneye çevrilmiştir, haddehanedir. Bugün Sivas'ta "demir çelik" diye konuştuğumuz yer bir haddehaneden ibarettir. Fabrika çalışır hâldeyken 1998 yılında özelleştirme kapsamına alınmıştır. 300 milyon dolara mal edildiği bildirilen bu haddehane, 9 milyon 699 bin dolara yedi yılda eşit taksitle ödeme karşılığında SİVYAT Anonim Şirketine satılmıştır. Bu Anonim Şirket, Sivas Ticaret Odasının ve İstanbul'daki Sivaslı iş adamlarının bir araya gelerek kurduğu bir anonim şirkettir. Üç yıl süreyle kesintisiz 500 personel istihdamı, 20 milyon dolarlık yatırım ve kapasitesinin de yüzde 50'nin altına düşmeyeceği taahhüdüyle sözleşme imzalanmıştır. Buna rağmen 173 kişiyle üretime başlanılmış, satış aşamasında şirket Kentbanka fabrikayı ipotek ederek teminat mektubu karşılığında para alıp Özelleştirme İdaresine ödemiştir. İşte, yanlışlık burada başlamıştır. Yani, Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonu'nun malını bu şirket Kentbanka ipotek etmiş, oradan aldığı parayla da borcunu öder gibi yapmıştır ve bu baştaki yanlışlık bugüne kadar katmerlenerek devam edegelmektedir. Özelleştirme İdaresi, daha sonra Kentbankın teminat mektubunu nakde çevirmiştir. Kentbank geri ödeme alamayınca bu sefer fabrikaya haciz koymuştur. 2004 yılında bu SİVYAT'ın kurucularından Selahattin Rüstemoğlu adındaki iş adamı, hemşehrimiz, fabrikanın yüzde 97 hissesine sahip olduğu gerekçesiyle fabrikayı Bursalı iş adamı Erol Evcil'e satmıştır, karşılıklı anlaşma yapmışlardır. Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonu taksitleri ödemeyen Erol Evcil'in yönetimindeki 20 şirketle beraber Sivas Demir Çelik Fabrikasına 2006 yılında tekrar el koymuştur. Bu el koymanın arkasında da kara para aklama şüphesi vardır, yani Erol Evcil'in kara para akladığından hareketle tekrar buraya el konulmuştur.

Fabrikanın mülkiyeti konusundaki tartışmalar devam etmektedir. Dosya şu anda yargıdadır. Durum netleşmediği için de işletici firma, bu modern haddehaneyi de işletmemektedir. Bursa'da devam eden mahkeme kararı açıklanmadan konunun çözümü de zor görülmektedir.

Ancak buradan biz Hükûmet yetkililerine seslenmek istiyoruz: Bu fabrikada çalışan işçi arkadaşlarımız ve kardeşlerimiz var. Bunların hepsinin alın teri ve emeği bu fabrikadadır. Bunların bu fabrikadan alacakları vardır. Bunların evleri var, çocukları çocukları var. Bu işçi arkadaşlarımıza bu Hükûmetin bir çözüm üretmesi gerekmektedir, bu çözüm de üretilebilir. Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonu nasıl olsa burada bu şirkettir, alacaklıdır; hukuka uygun olmayan hiçbir tarafı da yoktur. Bu işçi kardeşlerimizin alacaklarının çok kısa zamanda ödenmesini biz Hükûmetten de rica ediyoruz.

Değerli arkadaşlarım, sayın milletvekilleri; Sivas, tarih boyunca cumhuriyet hükûmetlerinden beklediği hiçbir yatırımı alamamış, âdeta cumhuriyet hükûmetlerinin unuttuğu bir vilayettir. Göç devam etmektedir. Sivas'ın kaderini değiştirebilmek için Sivas'ta tarıma ve hayvancılığa yeniden önem verilmesi gerekmektedir, desteklenmesi gerekmektedir ve Sivas ancak devletten göreceği birtakım desteklerle ayağa kalkabilir. Sivas, cumhuriyete bağlı, cumhuriyetin niteliklerine bağlı, devletini ve milletini seven, vatanını seven insanlardan müteşekkil bir vilayetimizdir. Cumhuriyetin temeli de Sivas'ta atılmıştır. Dolayısıyla, Sivas'taki bu işçi kardeşlerimizin mağduriyetini el ele girerek önlememiz gerekmektedir.

Biz bu öneriye “evet” oyu vereceğiz ve destekleyeceğiz. Dolayısıyla, inşallah, bu mağdur edilmiş kardeşlerimiz de bir çözüm yolu açılır. Bu kardeşlerimizle beraber olduğumuzu da bütün Parlamente'ye söylüyoruz.

Sözlerimi burada bitirirken tekrar hepinizi saygı ve hürmetle selamlıyorum. Hayırlı günler diliyorum. (MHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ederim Sayın Mit.

Sayın Bilgin, sisteme girmiş görünüyorsunuz ama... Bir talebiniz mi var Sayın Bilgin?

HİLMİ BİLGİN (Sivas) – Bir açıklama yapacağım Başkanım.

BAŞKAN – 60'ıncı maddeye göre yerinizden bir dakika süreyle söz veriyorum.

Buyurun.

VI.- AÇIKLAMALAR (Devam)

7.- Sivas Milletvekili Hilmi Bilgin'in, İzmir Milletvekili Müslüm Doğan ile Ankara Milletvekili Mustafa Mit'in CHP grup önerisi üzerinde yaptıkları konuşmalarındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

HİLMİ BİLGİN (Sivas) – Teşekkür ediyorum Başkanım.

Benden önce konuşan 2 değerli milletvekili her ne kadar kendileri Sivaslı olsa da son yıllarda Sivas'a gelmedikleri için Sivas'ı uzaktan farklı görüyorlar.

Öncelikle, Divriği'de UNESCO Dünya Mirası Listesi'nde olan Divriği Ulu Camisi son dönemde yapılan çalışmalarla birlikte proje ihalesi yapılmış ve restorasyon ihalesi yapılarak yapım aşamasına girmiştir.

Yine, bizden önceki dönemde Divriği çıkmaz sokak olarak görülürken, sadece tek yolla girilip yolun çıkışı olmayan bir Divriği'yken bizim dönemimizde Ulaştırma Bakanlığımız tarafından yapılan yatırımlarla birlikte Divriği'nin dört beş tane çıkışı olmuştur, şehre daha yakınlaşmıştır.

Yine, bir önceki konuşmacı, MHP sözcüsü, AK PARTİ döneminde Sivas'a yeni bir yatırım yapılmadığını, var olanların da kapatıldığını söylerken aslında Sivas'ta var olan Et ve Balık Kurumunun hangi tarihte, kim tarafından kapatıldığına bakarsa bunu çok net olarak görür. Onların döneminde kapatılan Et ve Balık Kurumunun tarafımızca yapımı tamamlanmış ve inşallah, önümüzdeki 4 Eylül tarihinde de ilgili bakanlarımızın katılımıyla Sivas'ımıza hizmete açılacaktır.

BAŞKAN – Teşekkür ederim Sayın Bilgin.

OKTAY VURAL (İzmir) – Sayın Başkanım...

BAŞKAN – Buyurun Sayın Vural.

OKTAY VURAL (İzmir) – Tabii, mağdur olan insanlar var, bu insanların sıkıntılarını gidermek için konuşuyoruz. Bu söylediklerinizin bu insanların sıkıntılarını çözmek için hiçbir anlamı yok. Önemli olan, bunların derdini nasıl çözeceğiz? Onu düşünün.

BAŞKAN – Teşekkür ederim Sayın Vural.

IX.- ÖNERİLER (Devam)*A) SİYASİ PARTİ GRUBU ÖNERİLERİ (Devam)*

2.- *CHP Grubunun, Sivas Milletvekili Ali Akyıldız ve arkadaşları tarafından, Sivas Demir Çelik Fabrikası işçilerinin sorunlarının araştırılması amacıyla 25/1/2016 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin, Genel Kurulun 29 Mart 2016 Salı günü birleşiminde sunuşlarda okunmasına ve ön görüşmelerinin aynı tarihli birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi (Devam)*

BAŞKAN – Cumhuriyet Halk Partisi Grubu önerisi üzerindeki görüşmeler tamamlanmıştır.

Öneriyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler...

Başkanlık Divanında oy sayısı konusunda görüş farklılığı olduğundan oylamayı elektronik cihazla yapacağım.

Oylama için iki dakika süre veriyorum.

(Elektronik cihazla oylama yapıldı)

BAŞKAN – Öneri kabul edilmemiştir.

İç Tüzük'ün 37'nci maddesine göre verilmiş bir doğrudan gündeme alınma önergesi vardır, okutup işleme alacağım ve oylarınıza sunacağım.

ÖZKAN YALIM (Uşak) – Beyler, görüyorsunuz değil mi? Kabul etmediler işte, bakın, sizin haklarınızı kabul etmediler. (AK PARTİ sıralarından gürültüler)

(Dinleyici locasından "Yazıklar olsun!" sesleri, gürültüler)

RAMAZAN CAN (Kırıkkale) – Başkanım, böyle bir usul var mı ya?

HİLMİ BİLGİN (Sivas) – Başkanım, lütfen, ceza verilmesi gerekir.

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri...

HAKAN ÇAVUŞOĞLU (Bursa) – Böyle bir usul var mı?

(AK PARTİ ve CHP milletvekillerinin birbirlerinin üzerine yürümeleri)

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, birleşime on dakika ara veriyorum.

Kapanma Saati: 18.21

YEDİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 19.14

BAŞKAN: Başkan Vekili Mehmet Akif HAMZAÇEBİ

KÂTİP ÜYELER: Sema KIRCI (Balıkesir), Emre KÖPRÜLÜ (Tekirdağ)

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, Türkiye Büyük Millet Meclisinin 62’nci Birleşiminin Yedinci Oturumunu açıyorum.

Sayın Çakır...

COŞKUN ÇAKIR (Tokat) – Sayın Başkan, izin verirsiniz bir önceki...

BAŞKAN – Söz mü talep ediyorsunuz?

Buyurunuz, mikrofonunuzu açıyorum.

VI.- AÇIKLAMALAR (Devam)

8.- Tokat Milletvekili Coşkun Çakır’ın, Uşak Milletvekili Özkan Yalım’ın yerinden dinleyici locasındaki vatandaşlara hitap etmesinin doğru bir tutum olmadığına ilişkin açıklaması

COŞKUN ÇAKIR (Tokat) – Sayın Başkan, çok teşekkür ediyorum.

Kasım ayından bu yana Mecliste denetim ve yasama faaliyeti icra ediyoruz. Maalesef, istemediğimiz miktarda, ölçüde, oranda arzulamadığımız bir tabloyla yahut tablolarla karşılaşyoruz. Diliyoruz ve ümit ediyoruz ki bu tablolarla karşılaşmayalım.

Bir önceki oturumda CHP’li milletvekili arkadaşımızın tutumunun şık olmadığını, doğru olmadığını, yerinde olmadığını buradan vurgulamak istiyorum. Bizler milletvekili olarak birbirimize karşı zaman zaman kastı aşan, zaman zaman ses tonumuzu kontrol edemediğimiz çıkışlarımız oluyor. Esasen bunu da sayın Meclis başkan vekilleri, bazen karşılıklı olarak biz milletvekilleri toleransla karşılıyor; doğru da yapıyoruz çünkü tırmandırmakla bir yere varamayız. Ancak, seyirci, katılımcı olan arkadaşlara, hemşehrilerimize, yurttaşlarımıza dönerek bir tutum içerisine girmek son derece yanlıştır; buna teşebbüs etmemek lazım, yoksa önünü alamayacağımız hadiseler cereyan edebilir. Bunun özellikle altının çizilmesi ve değerli milletvekillerine de hatırlatma babında zikretme gereği duydum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ederim Sayın Çakır.

Sayın Özel, buyurun, sizin de söz talebiniz var, mikrofonunuzu açıyorum.

9.- Manisa Milletvekili Özgür Özel’in, Mecliste tartışmaların sözlü ve fiilî şiddete dönüşmemesi için herkesin dikkatli olması gerektiğine ilişkin açıklaması

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Başkanım, Sayın Çakır’ın yaptığı değerlendirmeler hepimizin üzerinde ittifak etmesi gereken değerlendirmeler çünkü şunu söylüyor: “Milletvekillerinin seyirci sıralarına dönerek bir şey söylemesi doğru değil.” Bu noktada yaşanan olayla ilgili... Olay ilk yaşandığı anda tavrımız bellidir, kendileri de onu takdir ettiler -içeride de arz ettik- ama bu Mecliste, yeni bir Meclis olması, bazı olayların ilk kez yaşanıyor olması, Meclisteki gelenekler, ritüeller ve birtakım tepkiselliklerin zaman zaman birbirine karışıyor olması bir yanlıştı üstüne daha büyük bir yanlışla gitmeyi gerektirmez. Özellikle bütün grup başkan vekillerinin ve aslında her milletvekilinin üzerinde samimiyetle ittifak ettiğini düşündüğümüz husus bu Mecliste her şey konuşulmalı ama asla bu, sözlü, hatta hatta fiilî şiddete dönüşmemelidir. Bununla ilgili hepimizin sorumlulukları var. Sayın Grup Başkan Vekilinin bıraktığı yerden sonra

yaşananlar fevkalade vahim ve bir adım ötesi artık, bu Meclisin tarihine de kara bir leke olarak dönüşen fiili işte yumruklaşmaların falan yaşandığı bir süreç geldi. Bu konuda herkesin dikkatli olması lazım. Konuşacak sözün bittiği yerde, sözün üretilmediği, aklın olmadığı yerde yaşanan şeyler bu Meclise asla yakışmaz.

Cumhuriyet Halk Partisi olarak defalarca söyledik, özellikle sohbet için, muhabbet için, iletişim için birbirimizin tarafına elbette geçeriz ama kimse çoğunluğuna güvenerek bir muhalefet partisinin sıralarının aralarına, önüne gelip, fiili taarruzda bulunup buradan bir haklılık çıkarmaya da kalkışmasın. Ondan sonra yaşananlar işte bizi bu noktaya getiriyor.

İçeride önce hepimiz üzüntülerimizi ifade ettik, şimdi de hep birlikte bunu toparlamaya çalışıyoruz. Yani bir yanlış veya bir hatayı, bir kusuru ifade etmenin yolu fiili taarruz değildir. O kusur ifade edildiğinde, Cumhuriyet Halk Partisi Grubu, bu konuda iletişimin, İç Tüzük'ün ve bu Meclisin geleneklerinin, göreneklerinin gereğini yapmaktan geri durmaz.

Ümit ediyoruz, iktidar partisi grubu da bundan sonra rahatsız olduğu bir şey yaşandığında çareyi muhalefet partileri grubunun sıralarına yürüyüp fiili taarruzda bulunmak yerine, sizlerden, sizin hoşgörünüzle derhâl bir ara talep edip bunu müzakere etmeyi tercih ederlerse en doğrusu olacağı kanaatindeyim efendim.

BAŞKAN – Teşekkür ederim Sayın Özel.

Biz de Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlık Divanı olarak böylesi gerilimlere yol açacak tartışmaların bir daha yaşanmamasını diliyoruz.

Sayın milletvekilleri, görüşmelere kaldığımız yerden devam ediyoruz.

Şimdi, İç Tüzük'ün 37'nci maddesine göre verilmiş bir doğrudan gündeme alınma önergesi vardır, okutup işleme alacağım ve oylarınıza sunacağım.

VIII.- BAŞKANLIĞIN GENEL KURULA SUNUŞLARI (Devam)

D) ÖNERGELER

1.- *İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu'nun (2/185) esas numaralı, Toplumsal Mutabakat Komisyonu ile Ortak Akıl Heyeti Kurulması Hakkında Kanun Teklifi'nin doğrudan gündeme alınmasına ilişkin önergesi (4/22)*

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

(2/185) esas numaralı Kanun Teklifi'nin İç Tüzük'ün 37'nci maddesine göre doğrudan Genel Kurul gündemine alınmasını arz ederim.

Saygılarımla.

Mustafa Sezgin Tanrıkulu
İstanbul

BAŞKAN – Öneri üzerinde Sayın Sezgin Tanrıkulu, İstanbul Milletvekili.

Buyurun Sayın Tanrıkulu. (CHP sıralarından alkışlar)

MUSTAFA SEZGİN TANRIKULU (İstanbul) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; (2/185) sayılı Toplumsal Mutabakat Komisyonu ve Ortak Akıl Heyeti Kurulması Hakkında Kanun Teklifi üzerine söz almış bulunmaktayım. Hepinizi saygıyla sevgiyle selamlıyorum.

Değerli arkadaşlar, bu kürsüde söz alıyorum, söz aldığım zaman da görüşlerimi ifade ediyorum, geçmişten bugüne gelen tecrübelerimi, birikimlerimi aktarmaya çalışıyorum. Bugün de yine o tecrübeler üzerine partimiz adına, grubumuz adına indirdiğimiz bir kanun teklifini burada tartışmak ve görüşlerinize arz etmek istiyorum.

Evet, yani bunları geçen dönem de çok konuştuk, şimdi de konuşuyoruz, gerçekten zor bir dönemden geçiyoruz. Yani tarifi mümkün olmayan acılar ve olaylar yaşanıyor. Dün sadece, Yüksekova’da, sosyal medyada gördüğüm iki tablo benim insanlık onurumu, insan olarak onurumu son derece rencide etti. Böyle ağır tablolar yaşanıyor. Birisi, bir yatak odasında çekilen fotoğrafı, rujla aynaya bir şeyler yazılmış, diğeri ise yani onu burada anlatamam. İyi ki yediden sonraya kaldı bu konuşma. Yani gerçekten hepimizin insanlığımızdan utanacağı, hangi noktaya geldiğimizi tarif edemeyeceğimiz ortamlar yaşanıyor değerli arkadaşlar. Yani her şeyde ama her şeyde saygılı olacağımız şey ölümlerdir, ölümlerdir. Saygılı... Yani hayvanın, kedinin, köpeğin şeyine bırakılmış cesetlerle dolu sokaklar değerli arkadaşlar. Böyle kötü bir tabloyla karşı karşıyayız.

Bakın, insan ölümünden daha fazla, bir halkı rencide eden, bir toplumu rencide eden bu görüntülerdir, insan ölümlerinden daha fazla; ölümden sonraki ortamlardır, cesetlerin sürüklenmesidir, çıplak kadın cesetlerinin teşhir edilmesidir, yatak odalarından fotoğrafların servis edilmesidir. Bunlar bir halkın onuruyla, bir halkın vicdanıyla doğrudan doğruya alay edilen ve aşağılanan durumlardır. Dolayısıyla, Hükûmet burada bütün bunlarla, gerçekten de, bugünden yarına kalmadan... İsteddiğiniz kadar TOKİ yapın, istediğiniz kadar bir kenti yeniden imar edin ama Sayın Bakanım, bu görüntülerin bıraktığı iz 100 tane, bin tane ölümden daha fazladır. Lütfen, bunu sizden rica ediyorum. Neyse ama neyse lütfen önüne geçin. Bunu konuşacaktık, tabii, kanunu konuşacaktık, bu daha önemli, son derece önemli.

İşte, bugün Sur. Sur’la ilgili acele kamulaştırma kararı alındı. Değerli arkadaşlar, bir kentin tümüne ilişkin, beş bin yıllık bir kentin tümüne ilişkin kamulaştırma kararı alınıyor. İçinde özel mülkler var, kamu kurumlarına ait mülkler var, tarihî mekânlar var, camiler var, kiliseler var, hiç ayırım gözetmeksizin ve hiç kimseye de danışılmıyor. Oranın esnafı var, 10 bin kişi, 10 bin esnaf var. Birisine bir söz söylenmemiş. Yerel yönetimi var, severiz sevmeyiz; sevmezsiniz ayrı mesele, onlar var. Sivil toplum kuruluşları var, halk var. Bundan sonrası ne olacak diye bir tek kelime konuşulmamış. İlk önce karar al, sonra konuş. Böyle bir anlayış yok ki. İlk önce konuşacaksınız, diyalog kuracaksınız, sonra kamulaştıracaksınız, beraber yapacaksınız, eğer bir onarım süreciyse. Yani “Benim keyfime geldi, beş bin yıllık kenti Toledo yapacağım.” diyemezsiniz ki, olmaz böyle bir anlayış ve beş bin yılda yıkılmayan, yüzlerce medeniyete ev sahipliği yapmış kentlerimiz yok oldu.

Size Şeyhmus Diken’in dün yayınlanan yazısını salık veriyorum. Bir okuyun gerçekten. Sur neydi? Evliya Çelebi’nin gözünde neydi? Bugüne kadar nasıl geldi ve şimdi ne oldu? Lütfen bir okuyun. Yani her şeyi mutlaka ama mutlaka sizler biliyor değilsiniz. Muhalefet bunun için var, biz de varız. Beraberce adım atmak zorundayız. Türkiye bir felaketin eşiğindedir. Her şeyimizi kaybedebiliriz ama umudumuzu kaybetmeyelim. Ama umudumuzu da kaybetme aşamasına gelmişiz. O nedenle bu Parlamento gerçekten, bir arada -biraz önceki görüntülerinden farklı olarak- adım atmak durumundadır değerli arkadaşlar. Bizler sorumlu insanlarız, yarın öbür gün memleketlerimize gideceğiz, bu Parlamentoyu bırakacağız ama bu ölümlerden, bu tahribattan hepimiz sorumluyuz, tutum almadığımız için, beraber tutum almadığımız için. Teröre karşı çıkacağız, silaha, şiddete karşı çıkacağız ama beraber, bunların olmaması için, ölümlerin olmaması için tutum alacağız.

Bakın, Başbakan ile Genelkurmay Başkanı, Cumhurbaşkanının üzerinde anlaşılmadığı şehit sayısı var; Cumhurbaşkanı “355” diyor, Genelkurmay Başkanı “377” diyor. Bunları bile bilmiyoruz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

MUSTAFA SEZGİN TANRIKULU (Devamla) – Dünkü rakamları söylüyorum. Ölen siviller 310... Binlerce ölüm var değerli arkadaşlar. Lütfen, sizden rica ediyorum, sorumlu davranalım, adım atalım.

Teşekkür ediyorum. (CHP ve HDP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ederim Sayın Tanrıkulu.

Öneri üzerinde İç Tüzük’ün 37’nci maddesine göre bir milletvekilinin konuşma hakkı vardır. Bu çerçevede söz talep eden Sayın Mehmet Tüm, Balıkesir Milletvekili.

Buyurun Sayın Tüm. (CHP sıralarından alkışlar)

Sizin de süreniz beş dakikadır.

MEHMET TÜM (Balıkesir) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; görüşülmekte olan önerge üzerinde söz almış bulunuyorum. Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Değerli arkadaşlar, yüzyıllar önce bir şair diyor ki: “Nesini söyleyeyim canım efendim. / Gayrı düzen tutmaz telimiz bizim. / Arzuhal eylesem deftere sığmaz. / Ta omuzdan kesilmiş kolumuz bizim.”

Değerli milletvekilleri, ülkemizin içinde bulunduğu durum ne yazık ki içler acısıdır. Bizler bu gidişata asla seyirci kalamayız. Her gün ülkede oluk oluk kan akmakta ve ülkemizin dört köşesinden her gün 5-10 şehit cenazesi gelmektedir. Birkaç aylık süre içerisinde seçim bölgem Balıkesir’e 11 şehit cenazesi gelmiştir. Bizler bundan dolayı büyük acı ve üzüntü içindeyiz. Şehit cenazelerine katılmaktan başka bir iş yapamıyoruz. Ailelerin feryadı yüreğimizi dağlıyor, her şehit ocağında yoksulluk ve dram akıyor. Son cenazesine katıldığım şehidimizin babası Balıkesir sokaklarında simit satmaktadır.

Değerli milletvekilleri, hepimize gelen taleplerden çok iyi biliyorsunuz, bölgede görev yapan uzman çavuş ve astsubaylar belediyelere geçmek için her gün bizlerin kapısını çalıyorlar, aileleri telefon ediyor, hâli vakti yerinde olanlar istifa ediyorlar.

Değerli arkadaşlar, 1990’lı yıllara kadar yaşanan acı olayda 40 bin insanımızı feda ettik. AKP iktidara gelirken bu sorunu çözeceğini vadetmişti. 2005 yılında, dönemin Başbakanı Sayın Erdoğan “Geçmişte yapılan hataları yok saymak büyük devletlere yakışmaz.” diyerek “Kürt sorunu benim sorunum.” demişti. 2009 yılında yine Sayın Erdoğan “Kürt açılımı üzerinde çalışma başlattık.” demişti. 2010 yılında aynı iddiaları dile getirerek, “Ben Kürt sorununu savunuyorum ve savunmaya devam edeceğim.” diyerek açılım sürecinin devam edeceğini söyledi. Ancak, ne olduysa 2015 7 Haziranından sonra birdenbire Sayın Erdoğan 180 derece bir dönüş yaparak “Bu ülkede Kürt sorunu yoktur, kabul etmiyorum.” dedi ve barış sürecini bitirdiğini ve buzdolabına koyduğunu açıkladı.

Bizzat çözüm sürecinin yöntemine karşı olmamıza rağmen, ülkede yaşanan barış havasından ve kanın durmasından memnun olduk, bu durum yurttaş olarak hepimizi sevindirdi. Cumhuriyet Halk Partisi olarak bizler sorunun tartışılması ve çözüm aranması gereken adresin Türkiye Büyük Millet Meclisi olması gerektiğini defalarca dile getirdik. Ancak, bu görüşmeler toplumdan kaçırılarak kapalı kapılar arkasında devam etti. O kapalı kapılar ardında ne konuşuldu, neler üzerinde anlaşıldı, anlaşılmadı bilmiyoruz. Şimdi, başta AKP Grubu olmak üzere, Parlamente’ye düşen görev, bir an önce bu akan kanı durdurmaktır. Geldiğimiz durumda öncelikli amacımız bu kanın nasıl durdurulacağıyla ilgilidir. Bu kan durmadan hiçbir çözüm önerisini sağlıklı bir şekilde konuşamayız, tartışamayız. Kurulacak komisyonun öncelikli görevi akan kanı durdurmak ve barışı sağlamak olmalıdır. Bölgede çocukları görev yapan aileler bizleri arıyor feryat ediyorlar, “Bu kan dursun.” diyorlar. “Dün, ‘çözüm’ ‘çözüm’ diyenler bugün neden ‘savaş’, ‘savaş’ diyorlar?” diye herkes bize soruyor.

Değerli milletvekilleri, bakınız birçok aile, çocuklarının istifa ederek eve dönmelerini istiyor. Bunlar genç insanlar, önlerinde daha çok uzun yıllar var, umutları var, hedefleri var, hayalleri var ve gelecekleri var. Hiçbir anne baba evladını bu kirli savaşta kaybetmek istemiyor.

Değerli arkadaşlar, bakınız kentlerimiz harabeye döndü. İnsanların dişleriyle tırnaklarıyla kazanıp zar zor başlarını soktukları evler çıkan çatışmalarda yerle bir oluyor. Eğer önlem alınmazsa yakında Suriye’den gelen mülteci akını gibi batı bölgelerimize akın akın göç başlayacak. Evet, bugüne kadar bu bizim iç meselemiz dedik ancak unutmayalım ki artık bu mesele uluslararası boyut kazanmıştır.

Değerli arkadaşlarım, AKP iktidarı bugüne kadar defalarca PKK yöneticileriyle görüştü. Eğer Kürt sorunu yoktuysa Oslo’da, İmralı’da, Dolmabahçe’de, Kandil’de ne konuştunuz söyler misiniz? Şimdi, gelin Meclisteki meşru zeminde bu konuyu birlikte tartışalım ve konuşalım. Bu sorun hepimizin sorunudur. Sorumluluktan asla kurtulamayız.

Değerli arkadaşlarım, barış bu ülkenin temel harcıdır. Türkiye bir an önce “Yurtta barış, dünyada barış.” ilkesine geri dönmelidir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

MEHMET TÜM (Devamla) – Çünkü kardeşliğimizin temel harcı barıştır. Çünkü gerçekten bizim sorunumuz olmaktan çıkarsa çok kötü sonuçlarla karşı karşıya kalabiliriz. İktidar, bu durumun farkına bir an önce varmalıdır. Bu sorun, güvenlik sorunu olmaktan çoktan çıkmıştır.

Kirveyiz, kardeşiz, kanla bağlıyız, karşı yaka köyleri, obalarıyla kız alıp vermişiz, yüzyıllar boyu komşuyuz, yaka yakaya kanlarımız karıştı birbirine, ayrı gayrı bilmeyiz. Biz 72 millet bir nazarda bakar gözlerimiz.

BAŞKAN – Teşekkür ederiz Sayın Tüm.

MEHMET TÜM (Devamla) – Sözlerimi bitirirken, yaşamını yitiren tüm şehitlerimizi ve sivil yurttaşlarımızı bir kez daha rahmetle anıyorum.

BAŞKAN – Teşekkürler Sayın Tüm.

MEHMET TÜM (Devamla) – PKK, IŞİD, El Nusra, El Kaide, adı ne olursa olsun terör örgütlerini şiddetle, nefretle kınıyorum. Terörün bir insanlık suçu olduğunu huzurunuzda bir kez daha belirtmek istiyorum.

Hepinize saygılar sunuyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür Sayın Tüm.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Karar yeter sayısı.

BAŞKAN – Önergeyi oylarınıza sunmadan önce karar yeter sayısı talebi vardır. O nedenle karar yeter sayısı arayacağım.

Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler...

Evet, kâtip üyeler arasında görüş farklılığı olduğundan karar yeter sayısı için elektronik cihazla oylama yapacağım.

Oylama için iki dakika süre veriyorum.

(Elektronik cihazla oylama yapıldı)

BAŞKAN – Karar yeter sayısı vardır, önerge kabul edilmemiştir.

Alınan karar gereğince sözlü soru önergeleri ile diğer denetim konularını görüşmüyor ve gündemin “Kanun Tasarı ve Teklifleri ile Komisyonlardan Gelen Diğer İşler” kısmına geçiyoruz.

1’inci sırada yer alan, Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanunu Tasarısı ile Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonu ve İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu Raporlarının görüşmelerine başlayacağız.

XI.- KANUN TASARI VE TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER

A) KANUN TASARI VE TEKLİFLERİ

1.- *Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanunu Tasarısı (1/596) ile Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonu ve İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu Raporları (S. Sayısı: 149) (x)*

BAŞKAN – Komisyon? Yerinde.

Hükûmet? Yerinde.

Komisyon Raporu 149 sıra sayısıyla bastırılıp dağıtılmıştır.

Sayın milletvekilleri, alınan karar gereğince, bu tasarı İç Tüzük’ün 91’inci maddesi kapsamında temel kanun olarak görüşülecektir. Bu nedenle tasarı, tümü üzerindeki görüşmeler tamamlanıp maddelerine geçilmesi kabul edildikten sonra bölümler hâlinde görüşülecek ve bölümlerde yer alan maddeler ayrı ayrı oylanacaktır.

Şimdi, tasarı üzerinde siyasi parti gruplarının söz talepleri vardır, sırasıyla bu söz taleplerini karşılayacağım.

Söz taleplerini öncelikle bilginize sunuyorum: Milliyetçi Hareket Partisi Grubu adına Ruhi Ersoy, Osmaniye Milletvekili; Halkların Demokratik Partisi Grubu adına Ayhan Bilgen, Kars Milletvekili; Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına Şenal Sarıhan, Ankara Milletvekili; şahısları adına Veli Ağbaba, Malatya Milletvekili; Ali İhsan Yavuz, Sakarya Milletvekili.

İlk konuşmacı Milliyetçi Hareket Partisi Grubu adına...

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Sayın Başkanım... Sayın Başkanım, çok özür dilerim, ben bilgilendirme tamamlansın diye bekliyordum da.

BAŞKAN – Peki, buyurun Sayın Özel, dinliyorum sizi.

VI.- AÇIKLAMALAR (Devam)

10.- *Manisa Milletvekili Özgür Özel’in, Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurulunun sadece Hükûmet ile Cumhurbaşkanının atadığı kişilerden oluşmasının sıkıntı yaratacağına ve bu konuda gruplar ve bakanlar arasında bir müzakere yapılmasında fayda olduğuna ilişkin açıklaması*

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Sayın Başkanım, şimdi 149 sıra sayılı Kanun Tasarısı’nın görüşmelerine başlayacağız ve sırayla gruplar söz alacaklar, görüşecekler. Ancak, burada bir noktaya dikkat çekmek istiyoruz Cumhuriyet Halk Partisi olarak...

BAŞKAN – Sayın Özel, arzu ederseniz mikrofonunuzu açabilirim, yerinizden konuşun.

Buyurun, mikrofonunuzu açıyorum.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Sayın Başkanım, 149 sıra sayılı Kanun Tasarısı’nın görüşmelerine başlamak üzereyiz. Geçtiğimiz hafta da üç hafta boyunca, hemen hemen bu kapsamda, hatta biraz daha az maddeye sahip olan Kişisel Verilerin Korunması Kanunu’nu Mecliste gördük ve kanunlaştı.

İki kanunun birbirine çok benzer tarafları var. Özünde, muhalefet partilerinin de tam ve eksiksiz olarak, kimimiz Avrupa Birliği standardı deriz, kimimiz Türkiye’de halkın ihtiyaç duyduğu düzenlemelerin en mükemmelinin Meclis tarafından yapılmasını arzu ettiğimizi ifade ederiz ama üzerinde toplumsal bir mutabakatın olacağı, en iyisini çıkardığımız takdirde bu Meclisin üzerine düşen görevi yapacağı kanunlardan bir tanesi.

KVK’nın -Kişisel Verilerin Korunması Kanunu’nun- görüşmeleri başladığında da uzun tartışmalar yaşanmıştı ve özellikle kurulun yapısının sadece Hükûmetin ve Cumhurbaşkanının atadığı kişilerden oluşmasının yaratacağı sıkıntılar ve daha bir dizi sıkıntı dile getirilmişti.

(x) 149 S. Sayılı Basmayazı tutanağa eklidir.

İlk başta, iktidar partisi buna ciddi şekilde karşı çıktı, tavizsiz yaklaştı ama süreç içinde muhalefet partilerinin ortaya koydukları, İç Tüzük'ten kaynaklı haklarını kullanarak yaptıkları etkin muhalefet ve kamuoyunda ortaya çıkan algı, kamuoyunda ortaya çıkan konuya duyulan hassasiyet ve bunun üzerine duyarlılık konunun daha farklı şekilde müzakere edilmesine, Meclis safahatının üç haftayı bulmasına, sonuçta kurulun yapısının değişmesine, bazı düzenlemelerin yapılmasına imkân tanıdı.

Ama yine de bu kanunda olduğu gibi, Avrupa Birliği'nin vizesiz dolaşım kriterleri içinde Türkiye'den istediği düzenlemelerden de bir tanesi olan bu iki kanunda bugün geldiğimiz nokta, Kişisel Verilerin Korunması Kanunu'ndaki Hükümetin başta ortaya koyduğu tavizsiz, sivil toplumla tartışmayan, Meclisteki diğer partilerin iradelerini görmezden gelen yaklaşım burada da başlıyor.

Şimdi, burada kaçınılmaz olarak bizler, yine Kişisel Verilerin Korunması Kanunu'nda olduğu gibi uzun uzun bu konuya muhalefet edeceğiz. Ama burada bir başka imkânın demokrasilerde diğer yollar tüketilmeden denemesi gerektiğini düşünüyoruz biz. Aslında doğru olan, tabii, bunun komisyon aşamasında yapılması ya da Hükümetin ortaya çıkan bu şartlarda bu kanunun tamamını komisyona çekip tekrar toplumsal muhalefetin ve bizlerin konuya ilişkin görüşlerine uygun düzenlemeler yapmasıdır ama bu aşamada onun ne kadar mümkün olabileceğini bilemiyoruz. Ama hiç değilse kanun görüşmelerine başlamadan, siz de uygun görürseniz, siyasi parti grupları da takdir ederse bir ara verilip... Geçen sefer kişisel verilerin korunmasında kurulun yapısında gelinek nokta da göz önüne alınarak ki burada bir mağduriyet, daha doğrusu bir hak ihlali söz konusuysa... Geçen sefer kişinin verisinin korunmasıyla ilgili kurulacak kurula muhalefetin de önerdiği kişilerin bulunması sorunu bir ölçüde çözdü ama hak ihlali, insan hakları ihlali, eşitsizlikler, ayrımcılıklar varsa ve bununla mücadele edeceksek bunun bir tarafı devlettir, bir tarafı...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Toparlıyorum efendim.

BAŞKAN – Mikrofonunuzu açıyorum, sözlerinizi tamamlayınız Sayın Özel.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Eğer bir ayrımcılık, bir hak ihlali ve bunlarla mücadele edilecekse demokrasilerde güçsüz olanın güçlü olana karşı, bireyin devlete karşı haklarının savunulmasıyla ilgili düzenlemeler çağdaş düzenlemelerdir ve bu Meclisten de bu toplumun beklediği budur.

Şimdi, böyle bir kurulda tamamı Hükümet ve Cumhurbaşkanı tarafından atanmış kişilerin bulunması ve kamu kurumu niteliğinde meslek örgütlerinin, baroların, uzun süredir yaptıkları faaliyetlerle meşruiyetlerini ispatlamış insan hakları mücadele kuruluşlarının, derneklerinin, vakıflarının görevlendirmelerinin bu kurulun içinde yer almaması kabul edilebilir değil ve ayrıca taraf olduğumuz uluslararası anlaşmalara da aykırılığını sözcülerimiz de vurgulayacaklar, ben de peşinen buradan ifade etmek isterim. Takdir edilirse, gruplar uygun görürse bir ara verilerek, boşu boşuna KVK'daki o iki üç haftalık süreç yaşanmadan bu konunun gruplar tarafından son bir kez sayın bakanların da varlığında müzakere edilmesinde fayda mütalaa etmekteyiz.

Çok teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ederim Sayın Özel.

Tabii ki siyasi parti gruplarının bir mutabakat sağlaması hâlinde ara vermem mümkündür ancak en azından bir sayın konuşmacı, bir siyasi parti grubu konuştuğundan sonra yemek arası da vereceğim, bu arada da bu öneriyi şüphesiz siyasi partiler değerlendirme takdirindedir.

İDRİS BALUKEN (Diyarbakır) – Sayın Başkan...

BAŞKAN - Sayın Baluken, buyurun.

Sizin de söz talebiniz var, açıyorum mikrofonunuzu.

11.- Diyarbakır Milletvekili İdris Baluken'in, insan haklarıyla ilgili süreçlerin Cumhurbaşkanı ve Hükümetin inisiyatifinde oluşturulmuş bir kurul tarafından yürütülmesinin uluslararası sözleşmelere aykırı olduğuna ve bu konuda muhalefetle istişare edilerek bir ortaklaşma arayışına başvurulması gerektiğine ilişkin açıklaması

İDRİS BALUKEN (Diyarbakır) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Cumhuriyet Halk Partisinin sayın grup başkan vekilinin bu yasa tasarısıyla ilgili ortaya koymuş olduğu itirazlar ve sunmuş olduğu önerinin son derece isabetli olduğu kanaatindeyiz.

Tekrara düşmeme adına sayın grup başkan vekilinin dile getirdiği hususları çok fazla dillendirmeyeceğim ancak şunu belirtmem gerekir ki Anayasa'nın 90'ıncı maddesi özellikle uluslararası sözleşmeler ve ulusal hukukun çeliştiği belirli noktalarda uluslararası sözleşme kriterlerinin esas alınması gerektiğini açık bir şekilde ifade ediyor, belirtiyor. Burada insan haklarıyla ilgili yapılacak olan bir yasal düzenlemede daha çok devletten kaynaklı olarak ortaya çıkan insan haklarıyla ilgili süreçlerin yine devletin belirlemiş olduğu ya da Hükümetin belirlemiş olduğu bir kurul tarafından araştırılmasıyla ilgili ortaya konacak bir süreç uluslararası sözleşmelere aykırı olduğu gibi benzer örneklerini başka ülkelerde görmek de mümkün değildir. Bu konuda Türkiye'de uzun yıllardır çalışan, insan hakları konusunda uzmanlaşmış dernekler var, sivil toplum örgütleri var, üniversite ve akademi çevresi var, bağımsız olarak bu işlerle ilgilenen aydın yazar çevreleri var, barolar var. Bütün bu sivil temsiliyetleri bir kenara bırakarak, tamamen, daha çok Cumhurbaşkanı ve Hükümetin inisiyatifinde oluşturulmuş olan bir kurul üzerinden, üstelik AB kriterlerine uyum süreciyle tanımlanan bir yasal düzenleme yapmak her şeyden önce boşa mesai harcama anlamına gelecektir. Bu yapılacak düzenleme, AB kriterleri göz önünde bulundurularak, baz alınarak yapılacak bir yasal düzenlemeden çok, tıpkı Kişisel Verileri Koruma Kanunu Tasarısı'nda olduğu gibi AKP kriterlerini göz önünde bulundurarak yapılmış olan bir yasal düzenleme olarak yer alacaktır ve hem bahsetmiş olduğumuz evrensel sözleşmelere aykırılığı itibarıyla hem de diğer ülkelerdeki uygulamalarla çelişen yönü olması itibarıyla da, inandırıcılığı yönüyle de herhangi bir işe yaramayacaktır. Dolayısıyla, Hükümetin komisyon aşamasında ya da iktidar partisi grubunun komisyon aşamasında reddettiği bir istişare mekanizmasına, böyle bir yöntemle başvurmaya şiddetle ihtiyacı vardır.

Muhalefetin sunmuş olduğu öneriler doğrultusunda bu kanun tasarısı revize edilirse, gerekli düzenlemeler yapılırsa, buradan geçme süresi açısından, Meclisin harcayacağı mesai süresi açısından da bariz, belirgin bir tasarruf sağlanabilmiş olacaktır. Dolayısıyla, tüm bu sebeplerden dolayı sayın CHP grup başkan vekilinin sunmuş olduğu önerileri içerisine katarak biz de bir ara verilmesinin uygun olacağı ve bunun muhalefetle istişare edilerek bir ortaklaşma arayışına başvurulması gerektiğini düşünüyoruz.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ederim Sayın Baluken.

Biraz önce gerekli açıklamayı yapmıştım.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Şimdi, siyasi parti grupları adına ilk söz, Milliyetçi Hareket Partisi Grubu adına...

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Sayın Başkan, şimdi, böyle bir imkânın kullanılmadığı anlaşıyor. O zaman, biz, Cumhuriyet Halk Partisi olarak Anayasa'nın 90'ıncı maddesini göz önüne alarak ve taraf

olduğumuz uluslararası anlaşmalara açıkça aykırılık teşkil ettiği için burada görüşülmesinin, Komisyon gündemine alınmasının, Genel Kurul gündemine alınmasının da Anayasa'ya ve İç Tüzük'ümüze aykırı olduğunu değerlendirdiğimiz bu kanunun müzakerelerine geçme yönünde bir kanaat varsa, bu konuda bir usul tartışmasıyla grupların görüşlerini ifade etmeleri konusunda takdirlerinize arz ediyoruz efendim.

BAŞKAN – Sayın Özel, önce açıklama yapayım, sonra talebinize ilişkin görüşümü de ifade edeceğim.

Hepinizin bildiği gibi, İç Tüzük'ün 38'inci maddesine göre, bir tasarı veya teklifin herhangi bir şekilde Anayasa'ya aykırı olduğu, komisyon aşamasında, komisyon tarafından değerlendirilirse, komisyon maddelerine geçilmeksizin bu tasarı veya teklifi reddeder. Eğer tasarı veya teklifin herhangi bir maddesinin Anayasa'ya aykırılığı Genel Kurulda ileri sürülüyor ise, yine, İç Tüzük'ün 84'üncü maddesine göre buna ilişkin önerge öncelikle değerlendirilir, üzerinde görüşmeler yapılır ve oylanır. Kabul edilirse bu aykırılık Genel Kurul tarafından giderilir. Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlık Divanının bu konuda herhangi bir takdir yetkisi bulunmamaktadır. Yani, Başkanlık Divanı olarak bizim “Bu görüşmeye ara verelim, bir uzlaşma sağlayalım.” şeklinde bir takdir yetkisi yoktur. Bu takdir tamamen Genel Kurulundur. Ama ben yine de sizin talebinizi olumlu yönde değerlendireceğim ve usul tartışması açacağım.

Evet, usul tartışması açıyorum.

HAKAN ÇAVUŞOĞLU (Bursa) – Lehte.

LEVENT GÖK (Ankara) – Aleyhte.

İDRİS BALUKEN (Diyarbakır) – Aleyhte.

OKTAY VURAL (İzmir) – Gruplara birer söz verin efendim.

BAŞKAN – Her gruba birer söz veririm uygundur gibi gözüküyor, talepleri öyle değerlendirdim.

İlk söz...

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Levent Gök, efendim, grubumuz adına.

BAŞKAN - Buyurun Sayın Gök. (CHP sıralarından alkışlar)

XII.- USUL HAKKINDA GÖRÜŞMELER

1.- 149 sıra sayılı Kanun Tasarısı'nın Anayasa'ya aykırı olduğu gerekçesiyle görüşmelerinin yapılmasının İç Tüzük hükümlerine uygun olup olmadığı hakkında

LEVENT GÖK (Ankara) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; önemli bir kanunun görüşmelerine başlamadan önce, bundan tam iki buçuk yıl kadar öncesine sizleri götürmek istiyorum. Bu kürsüde yine ben konuşuyordum partim adına ve o zaman 279 sayılı Türkiye İnsan Hakları Kurumu Kanunu Tasarısı burada görüşülüyordu. Bu kanun görüşülürken Cumhuriyet Halk Partisi olarak bütün samimiyetimizle, iyi niyetimizle Türkiye'de bir insan hakları kurumu kanununun ne kadar önemli olduğunu ama iktidar partisi tarafından getirilen bu kanunun Birleşmiş Milletler tarafından kabul edilen ve Türkiye'nin de taraf olduğu Avrupa Şikâyetin Önlenmesi Sözleşmesi'ne çok açık bir şekilde muhalif olduğunu ısrarla ve defalarca anlattık. Ben çok iyi hatırladığım bu tartışmalardan sonra, bu kanun buraya gelince iktidar partisi acaba bugün itibarıyla bizi dinler mi düşüncesini sizlerle paylaşmak istiyorum değerli arkadaşlarım. O zaman söyledik, üzerimize yürüdünüz, haklılığımız ortaya çıktı. Şimdi yeni bir kanun getiriyorsunuz, iki buçuk yıl önce buradan kavgalarla geçen ve Cumhuriyet Halk Partisinin ve diğer muhalefet partilerinin söylediği bütün itirazlara rağmen kabul ettiğiniz İnsan Hakları Kurumunu lağvediyorsunuz, adını değiştirerek yerine bir başka kurum kuruyorsunuz. Ne olmuş oluyor bu? İki buçuk yıl önce yaptığınız hatayı şu anda burada itiraf ediyorsunuz ama yerine getirdiğiniz kanun

da iki buçuk yıl önceki kanundan farklı değil. Değerli arkadaşlar, birbirimizi kandırmayalım, ciddi olalım. Bakın, Sayın Başbakan Davutoğlu o zaman Dışişleri Bakanıydı, gitti 2011 yılının 27 Aralığında Birleşmiş Milletler Genel Sekreterine Türkiye'nin onay protokolünü sundu, "Biz bu İşkencenin Önlenmesine Dair Sözleşme'ye ek olarak kurulması gereken işkenceye dair önleme mekanizmalarını Türkiye'de kuracağız." diye bir güven mektubu sundu. Aradan geçti tam beş yıl, daha hâlâ biz bu kurumu kuramadık. "İşkenceye dair zalimane davranışları önleyeceğiz." diye kuracağımızı bu kurum önceki kurumu lağvediyor ama yerine yenisini getireceğinizi iddia ettiğiniz kurum eskisinden daha beter; Paris İlkeleri'ne tamamen aykırı, taraf olduğumuz sözleşmelere aykırı. Birleşmiş Milletler bizim iki buçuk yıl önce kurduğumuz İnsan Hakları Kurumunu akredite etmedi değerli arkadaşlarım, böyle bir vahim tablo var karşımızda.

Yani bile bile, göz göre göre iki buçuk yıl öncesinden daha da vahim bir hatayla kurulun yapısını olduğu gibi iktidara ve cumhurbaşkanına bırakan bir yapıyla şimdi Birleşmiş Milletleri kandıracağımızı düşünüyorsanız yanlış yapıyorsunuz. Taraf olduğumuz uluslararası sözleşmeye tamamen aykırıdır.

Gelin, bu konuyu etraflıca, tekrar, beraber değerlendirelim. Bu kanun buradan çıktı diye sevinmeyin. (Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

LEVENT GÖK (Devamla) – Birleşmiş Milletler kuracağımız bu kurulu tanımayacaktır. Bir süre sonra tekrar, yerine başka bir kurul getirmek durumunda kalacaksınız. Bizden sizlere hatırlatması. Yanlıştan dönelim diyorum ve bu konuda grup başkan vekili olarak bir görüşme yaparak eksik olan yönleri sizlere tekrar hatırlatalım ve gereğini yapalım diyorum değerli arkadaşlarım.

Saygılarımla. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ederim Sayın Gök.

Adalet ve Kalkınma Partisi Grubu adına...

RAMAZAN CAN (Kırkkale) – Hakan Çavuşoğlu...

BAŞKAN – Buyurun Sayın Çavuşoğlu.

Sizin de süreniz üç dakikadır.

HAKAN ÇAVUŞOĞLU (Bursa) – Teşekkür ederim Sayın Başkanım. Tutumunuz lehinde olmak üzere söz aldım. Bu vesileyle Genel Kurulu saygıyla selamlarım.

Sayın milletvekilleri, bir kanun tasarısı veya teklifinin Anayasa'ya aykırılık iddiasıyla ilgili olarak komisyon görüşmeleri sırasında bunun ileri sürülmesi son derece tabii ve komisyon görüşmeleri esnasında bu konunun bütün detaylarıyla birlikte irdelenip bir çözüme kavuşturulması, usul çerçevesinde değerlendirilmesi gereken bir husustur. Dolayısıyla, Komisyon'da yapılan çalışmalar esnasında muhtemeldir ki kanun tasarısının Anayasa'ya aykırı olduğu iddia edilmiş, görüşülmüş, netice itibarıyla üzerinde bütün müzakereler tamamlanmış ve komisyon raporu hazırlanmak suretiyle Genel Kurula sevk edilmiştir.

Tabii, Genel Kurulun önünde bulunan mezkûr kanun tasarısıyla ilgili olarak da ifade edebileceğimiz olur ki: İç Tüzük'ün 84'üncü maddesinde "Bir kanun tasarısı veya teklifinin Genel Kurul'daki görüşülmesi sırasında tasarısı veya teklifin belli bir maddesinin Anayasaya aykırı olduğu gerekçesiyle reddini isteyen önergeler, diğer önergelerden önce oylanır." denilmektedir. Ancak burada zaten muhalefet partilerinin her maddenin görüşülmesi sırasında önerge vermeleri söz konusu olabilecek, bu önergelerden bir tanesi de mevcut tasarının Anayasa'ya aykırı olduğu iddiasıyla söz konusu olabilir ve bu da öncelikle görüşülecek. Dolayısıyla, burada artık kanun tasarısının Anayasa'ya aykırı olduğu iddiasıyla ilgili olarak bu çerçevede şu anda, genel görüşmeler esnasında konuşulacak bir konu söz konusu değildir.

Dolayısıyla, Sayın Başkanın da bu noktadaki tutumu Tüzük'e uygundur. Kaldı ki, her ne şekilde olursa olsun, buradan Anayasa'ya aykırı bir kanunun yasalaşarak geçmesinin akabinde de muhalefet partileri, belli sayıda ana muhalefet partisi ve belli sayıda milletvekillerinin Anayasa Mahkemesine denetim yoluyla gitmeleri mümkün olabileceği gibi, gene somut norm denetimi cihetiyle de konunun Anayasa Mahkemesinin huzuruna taşınması mümkündür. Bu vesileyle, Sayın Başkanın tutumunun yerinde olduğunu, Tüzük'e uygun olduğunu düşünüyoruz.

Genel Kurulu tekrardan saygıyla selamlıyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ederim Sayın Çavuşoğlu.

Sayın İdris Baluken, Diyarbakır Milletvekili.

Buyurun Sayın Baluken. (HDP sıralarından alkışlar)

Süreniz üç dakikadır.

İDRİS BALUKEN (Diyarbakır) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Değerli milletvekilleri, hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Tutumunuzun neden aleyhinde olduğumuzu demin ifade ettim. İnsan haklarıyla ilgili düzenlemelerin temel mantığı, muktedir güce ya da egemen devlet anlayışına karşı toplumu ve bireyi korumayı amaçlar. Oysaki, bugüne kadar, maalesef, bizdeki hâkim anlayış, bizdeki hâkim gelenek hep topluma ya da bireye karşı kutsal devleti korumayı amaçlayan bir noktadan şekillendi. Şimdi, bu yapılacak olan düzenlemede de insan haklarıyla ilgili denetim görevini yapacak olan bir kurumun yine muktedir olan devlet ya da Hükûmet erki üzerinden şekillenmesiyle ilgili bir durumla karşı karşıyayız. Bu açık bir şekilde uluslararası sözleşmelere aykırıdır. Bununla ilgili bir düzenleme yaptığınız da hiç kimse “İnsan hakları konusunda ne güzel bir çalışma yaptınız.” Şeklinde herhangi bir onay ya da herhangi bir takdir verme durumunda olmaz.

Bakın, güncel örnekleri veriyoruz. Sokağa çıkma yasakları. Bir ilçede 100 gün boyunca Hükûmet kararıyla, devlet uygulamasıyla sürdürülen sokağa çıkma yasağı açık bir şekilde insan hakkı ihlalidir, bir kentin tamamının cezalandırılmasıdır. Örneğin Sur ilçesinde 117 gün boyunca sokağa çıkma yasağı uygulayarak insan hakları ihlal eden bir Hükûmetin ya da devletin uygulamasını, yine Hükûmetin ya da devletin tahakkümünde olan bir kurul üzerinden denetlemeye kalkarsanız burada inandırıcı olmazsınız. Buradan, kürsüden ifade edemeyeceğimiz, insanlık onurunu rencide eden uygulamalar var. Sokak hayvanlarına yedirilen, parçalatılan cenazelerin durumuyla ilgili Cumhurbaşkanının ya da Hükûmetin görevlendirdiği bir kurul hangi denetimi yapacak? Bunu kabul etmek mümkün mü? Sayısız örnek verebiliriz.

Yani, tamamen kendinize göre yasaları ele alarak yanlış yapıyorsunuz. Bu saat itibarıyla Plan ve Bütçede terör, bilmem, terör finansmanı üzerinden yine yasal düzenlemeler yapılıyor. Yani, sadece iki örnek vereyim. Bakın, birkaç yıl önce bu ülkenin Genelkurmay Başkanını terör örgütünün yöneticisi, en büyük terörist olarak içeri attırdınız. Aynı dönem bugün terör örgütü yöneticisi olarak suçladığınız Fethullah Gülen'le de kol kola yürüyordunuz. Dönem değişti, ilker Başbuğ bir zamanların teröristiydi, şimdi tarafınızdan aklandı; Fethullah Gülen bir zamanlar sizin ortağınızdı, şimdi terörist oldu. Ya, bu tarz kriterler olabilir mi? Yani, bir iktidarın keyfiyetine göre, yaklaşımına göre hukuk belirlemeye kalkarsanız işte insan haklarıyla ilgili bir denetim görevini de devletin tahakkümü altına alırsanız orada herhangi bir şekilde bir ilerleme sağlamanız mümkün değil, inandırıcı olmanız mümkün değil.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

İDRİS BALUKEN (Devamla) – O nedenle, Anayasa’ya, uluslararası sözleşmelere aykırı olan bu kanun tasarısını geri çekip ya da ara verip muhalefet partileriyle istişare ederek ortaklaşma sağlamanızda büyük fayda var diyorum.

Hepinize saygılar sunuyorum. (HDP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ederim Sayın Baluken.

Sayın Oktay Vural, İzmir Milletvekili.

Buyurun Sayın Vural. (MHP sıralarından alkışlar)

OKTAY VURAL (İzmir) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Tabii, bu, kanun tasarısının Anayasa’ya aykırılığı münasebetiyle açılmış bir usul tartışması. Aslında bir bakıma bu bir Anayasa’ya aykırılık önergesi yani “İşleme alamazsınız.” kabilinden olanlar. Takdir edersiniz ki öncelikli olarak bu Anayasa’ya aykırılıktan dolayı tümünün de -benim kanaatime göre- aykırılığının hissedilebileceğini mümkün kılıyor. Nitekim 87’nci maddede “Tümünün veya bir maddenin komisyona iadesi istenebilir.” dendiğine göre, tümüyle ilgili bir Anayasa’ya aykırılık önergesi sunularak bunun müzakere edilmesi bence mümkün olabilir. Bundan önceki tartışmalar da özellikle “Teklif dahi edilemez.” hükümlerine aykırılıktan gitmek suretiyle gündeme alınmasının mümkün olmadığı tartışması ama bu tartışma tamamen Anayasa’ya aykırılık ekseninde oluşan bir tartışma.

Tabii, Komisyonunda katılımcıların, aslında bununla ilgili sivil toplum örgütlerinin şüphesiz insan hakları konusunda çok önemli çalışmaları var, daha katılımcı bir şekilde bu yasaların yapılmasını temin etmek mümkün. Özellikle de kurul oluşması konusunda da gerçekten bir yeknesaklık söz konusu değil. Bugün ben Sayın Meclis Başkanının Başkanlığında yapılan Danışma Kurulunda da bu konudaki görüşlerimi paylaştım. Bundan önce kişisel verilerle ilgili kurulda yürütmenin belirlediği üyeler yerine Parlamentodan seçilen üyeler getirildi ve üye sayısı belirlenirken 5 üyeyle sınırlandırıldığı için bu konuda Parlamentonun tamamında bütün grupların temsili imkânı olmadı. Şimdi yeni bir tasarımı görüşüyoruz, bu tasarıda yine aynen kişisel verileri koruma kurulu gibi bir kurul oluşturulacak ama birinde Meclis seçiyor, birinde seçmiyor. Yani, bu Meclis nerede olmalı, nasıl olmalı, bu konuda önce kendi hukukumuzu bir oluşturmamız lazım.

Bu bakımdan, zaten birazdan Sayın Meclis Başkan Vekilimiz ara verecek. Bu konuda siyasi parti gruplarının teknik olarak önerebileceği bir düzenlemeyle, bu tasarının daha iyi olmasını istediği önerileri almak suretiyle bir mutabakat olursa Milliyetçi Hareket Partisi olarak da bizim Osmaniye Milletvekili Sayın Ruhi Ersoy bu konuda hazır. Hemen şimdi yemek arası vereceğine göre, Sayın Meclis Başkan Vekilinin Başkanlığında, o arada hemen bu konuda bir istişare yapıp bir uzlaşma zemini olursa hepimizi ilgilendiren böyle bir konuda daha iyi bir kanun çıkartılması için bir zemin oluşur. Ben bu fırsatın değerlendirilmesi gerektiği kanaatindeyim.

Hepinize saygılarımı arz ediyorum. Teşekkür ederim. (MHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ederim Sayın Vural.

Usul tartışması açmadan önce İç Tüzük maddelerini dayanak göstermek suretiyle yapmış olduğum açıklamaya ilave edeceğim herhangi bir husus bulunmamaktadır.

Siyasi parti grupları adına bir konuşmacıyı kürsüye davet edecektim ancak usul tartışması nedeniyle zamanın geçmiş olması sonucu birleşime kırk beş dakika ara veriyorum

Kapanma Saati: 20. 04

SEKİZİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 21.03

BAŞKAN: Başkan Vekili Mehmet Akif HAMZAÇEBİ

KÂTİP ÜYELER: Sema KIRCI (Balıkesir), Emre KÖPRÜLÜ (Tekirdağ)

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, Türkiye Büyük Millet Meclisinin 62’nci Birleşiminin Sekizinci Oturumunu açıyorum.

149 sıra sayılı Kanun Tasarısı’nın görüşmelerine kaldığımız yerden devam ediyoruz.

**XI.- KANUN TASARI VE TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN
GELEN DİĞER İŞLER (Devam)**

A) KANUN TASARI VE TEKLİFLERİ (Devam)

1.- Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanunu Tasarısı (1/596) ile Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonu ve İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu Raporları (S. Sayısı: 149) (Devam)

BAŞKAN – Komisyon yerinde.

Hükûmet yerinde.

Şimdi tasarının tümü üzerinde sırasıyla siyasi parti gruplarına söz vereceğim.

İlk olarak, Milliyetçi Hareket Partisi Grubu adına Ruhi Ersoy, Osmaniye Milletvekili.

Buyurun Sayın Ersoy. (MHP sıralarından alkışlar)

Süreniz yirmi dakikadır.

MHP GRUBU ADINA RUHİ ERSOY (Osmaniye) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Milliyetçi Hareket Partisi Grubu adına Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

149 sıra sayılı Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanunu Tasarısı hakkında parti grubum adına söz almış bulunuyorum.

Değerli milletvekilleri, insan hakları düşünce arka planında insan onurunu haysiyetli ve şerefli bir varlık olarak kabul eder. İnsan onurlu bir varlık olması dolayısıyla, hayattaki tutumunu temel ihtiyaçlarına göre, temel maddi gereksinimlerine göre dizayn etmekle beraber, haysiyet, onur ve şeref gibi kavramlarla anlamlandırarak taçlandırır. İnsanın kadim gerçekliği ancak ve ancak hukukun korunmasıyla imkânâ dönüşür. Hukukun bağımsız ve tarafsız olmadığı bir siyasi toplumsal ortamda insan onurunun korunması ise mümkün değildir. Devlet ne kadar tahakkümcü, keyfiyetçi olursa olsun insan haklarını o kadar, olduğu nispette daraltır. Devlet ne kadar hukukun üstünlüğü prensibine uygun hareket ederse insan haklarının alanı da o kadar genişlemiş olur.

Geçmişten günümüze insanları tam olarak eşitlemek isteyen düşünceler, görüşler, ideolojik akımlar hep olagelmıştır. Eşitlikçilik politikaları bunun mümkün olmadığını görünce bu kez bu soruna çözüm üretmek adına fırsat eşitliği kavramı ortaya atılmıştır ve fırsat eşitliğini sağlamak da yine hukuk devletinin temel prensiplerinden bir tanesidir. Dolayısıyla din, dil, ırk ve sınıf ayrımı yapmaksızın insanların hukuku, onun ön şartı olarak korunması gerektiği prensibi uluslararası akıl anlaşmıştır. Ancak, imkân ve bunu kullanma anlamında tam bir eş zamanlılık yakalamak güç olduğu için Türkiye gibi gelişmekte olan toplumlarda insanların haklarını kullanma olanağının oluşturulması adına devletin sosyal vasfının da güçlü olması gerekiyor. Şimdi, burada yapılan tartışmalarda özellikle bu problem de devletle vatandaş arasındaki ilişki, devletle birey arasında olan ilişki üzerinde duruldu, oysa insan hakları devletle birey arasındaki ilişkide olduğu kadar bireyin bireyle olan ilişkisinde de, bireyin toplumun diğer sosyal tabakaları ve başka kurum ve kuruluşlarla, sivil kurumlarla da olan münasebetlerinde de

kendisini gösteriyor. Ve bu kurulun temel gerekçelerine baktığımızda, ilgili maddelere, sadece devletle vatandaşın hukuku, ihlalleri ya da insan hakları ihlallerini değil, genel anlamda toplumdaki değişik sosyal kesimlerin birbirleriyle de olan sorunlarının çözümleri içerisinde bir denetleme vazifesi olduğu, olacağı ifade ediliyor.

Değerli milletvekilleri, asıl üzerinde durulması gereken bu kapsamda, insanlığın ortak aklı olarak kabul edilen temel haklar ve hürriyetler kavramı. Yaşama hürriyeti, özellikle kendisini ifade edebilme özgürlükleri, hürriyeti ve mülk edinme hürriyeti. Bunlar evrensel haklar olarak kabul edilir. Bu evrensel hakları kabul ederken, yaşama hürriyetini yok sayan birtakım uygulamalarla, birtakım terörist faaliyetlerle eş zamanlı, fikrinizi, düşüncenizi, siyasetinizi yan yana tutar, sonra da bunları fikir hürriyetinin gereği, hak ve özgürlüklerin gereği diye ifade ederseniz, evrensel hukuklardan bir tanesi olan yaşama hakkına karşı çıkanlarla yan yana durduğunuz için bu pozitif değerler setlerini kullanıyor olmanız bir anlam ifade etmez ve kendi tutumuyla -en hafif ifadeyle- çelişir.

Diğer bir taraftan, hukukun üstünlüğü tezi ve evrensel hukuku bu manada kabul etmediğinizde ya da kabul ediyormuş gibi gözüktüğünüzde, milletin size vermiş olduğu egemenliği kullanırken meşruiyeti hukuk temelli değerlendiremiyorsanız, meşruiyetiniz hukuk temelli olmuyorsa bu da hukukun üstünlüğünü değil, üstünlerin hukukunu beraberinde getirir. Bu da yine sizin, temel haklarda yaşama hürriyeti, fikir hürriyeti açısından evrensel hukukun dışına çıktığınızı gösterir. Her ikisi de sakıncalıdır, her ikisi de problemlidir ve olması gereken temel düstur, temel anlamda, insanın temel ihtiyaçlarının, yeryüzü serüveninden bu tarafa insanlığın gelişimi olarak gördüğümüz, temel ihtiyaçlar hiyerarşisi olarak gördüğümüz beslenme, barınma, korunma ihtiyaçlarının aslında demin bahsetmiş olduğumuz temel haklarla birlikte düşünülmesi, beslenme, barınma ve korunma anlayışındaki temel ihtiyaçlar hiyerarşisinin siyaseten istismar malzemesi edilmemesi gerekiyor. Elbette ki refah toplumu, hukuk devleti, demokratik olgunluk her anlamda bir toplumda olmazsa olmazlar olmuştur günümüzde fakat refah toplumuna geçerken, temel ihtiyaçlar hiyerarşisini; beslenmeyi, barınmayı, korunmayı siz bu manada siyasetin oy aracının vasıtası hâline getirerek manipülatif işler yaparsanız bu da hukuk dışı hareketler olur. Öte yandan, demokrasinin olgunlaşması ve hukuk devletinin gelişebilmesi için bireyi inşa etmeniz gerekiyor. Öncelikle, insan onurunun, şahsiyetinin şekillenmesi gerekiyor. Burada “birey” denildiğinde akla bireyle, bireyselle, “şahsiyet” kavramının birbirinden farkını, ayrımını yapmak lazım. Birey, liberal düşünce içerisinde kendi duygu ve düşüncesini ferdi olarak kendine göre ifade edebilme özgürlüğünün diğer bir adıdır ya da tanımıdır. Şahsiyet ise aslında bireyin de kapsamını içerisine aldığı, bireyi de içerisine aldığı toplumdaki değerleri bir bütünüyle tanımlayan bir kavramdır. “Toplumdaki değerler” denildiğinde akla ne gelebilir? Biz burada insan haklarını konuşuyoruz, Eğer biz bunu John Locke’tan bu tarafa özgür düşüncenin temeli ve liberal ekonomi meselesindeki birey olarak alırsak aldığımız bu birey anlayışı bizim toplumsal değerlerimizle örtüşmez. Bu tür kurumlar oluşturulurken -insan hakları kurumu, eşitlik kurumu- bunları da yine tercüme mantığıyla yapmamalıyız. Batı’nın tecrübesiyle, Türkiye’nin, Türk kültürünün tecrübesi aynı değildir. Eğer biz bunu değerler seti olarak Batı’dan olduğu gibi bir tercüme mantığıyla Türk toplumuna entegre etmeye kalkarsak bizdeki var olan değerleri hiçe saymış oluruz, bu da yine askıda kalır, âdeta protez bir yapı gibi, protez diş gibi, protez bacak, kol gibi olur.

Burada kastetmiş olduğum şu: Şimdi “insan hakkı” diyoruz biz. Evet, insan hakkı var da bizim kültürümüzde kul hakkı yok mu, komşu hakkı yok mu ya da tuz, ekmek hatırı hakkı yok mu? Siz bu hakları nerede değerlendirebilirsiniz? Birey mantığı içerisinde değerlendiremezsiniz. Bu mantığı anca şahsiyet

anlayışı içerisinde değerlendirebilirsiniz. Bu tür kurumlar yapısal anlamda değerlendirilebilirken bu var olan bizim Türk-İslam medeniyeti referansları üzerindeki toplum yapımızla bütünleşen bir yapıyı göz önünde bulundurmamız lazım. Aksi takdirde Türk modernleşmesinin de temel açmazları olan modernitenin katı kuralları ve dayatmalarına karşı biz burada ıskalayan bir duruma düşebiliriz.

Öte yandan, bu meselelere bakarken, adalet, hak, hukuk, eşitlik dengesini değerlendirirken bizim referans kaynaklarımız bu konuları çok köklü irdelemiş ve önemli bir müktesebata sahiptir. Bu müktesebatlardan bir tanesi, âdeta Türk devlet felsefesinin referans kaynaklarından biri olan “Kutadgu Bilig” adlı eserimizdir. 11’inci yüzyılda Yusuf Has Hacib tarafından kaleme alınmış, bugüne de seslenebilen, medeniyet manifestolarıyla referans kaynağıdır ve bu parlamentoda her bir parlamenterin, siyasetçinin kütüphanesinde olması gereken eserlerin başındadır. Orada Yusuf Has Hacib diyor ki: “Adaletle istinat eden kanun bu göğün direğidir; kanun bozulursa gök yerinde duramaz. Ey hâkim, memlekette uzun müddet hüküm sürmek istersen kanunu doğru yürütmeli ve halkı korumalısın. Ey devletli hükümdar, en kötüsü, beylerin adının yalancıya çıkmasıdır. Yalancı insanlar vefasız olurlar. Vefasız kimseler halkın hayrına uygun olmayan işler yaparlar. Bilgili bunu nasıl ifade eder dinle: Zalim, memleketine uzun müddet hüküm süremez. Zalim adam uzun müddet beyliğe sahip olamaz. Zalimin zulmüne halk uzun müddet dayanamaz. Hükümdar kötü olursa dünyayı bozar, ona mâni olan çıkmazsa yolunu şaşırır. Zulüm yanar ateştir, yaklaşanı yakar; kanun sudur, akarsa nimet yetişir.” Aslında son söylediğim “Kanun sudur, nimet yetiştirir.” ifadesidir. Yani sözlerimin başında ifade ettiğim: Egemenliği millet verir, millete aittir egemenlik ama meşruiyet için hukuk şarttır. Hukukun olmadığı yerde meşruiyet aranmaz. Buradan hareketle, geçmişten bugüne seslenen Yusuf Has Hacib’in anlayışındaki temel prensipleri anayasal anlamda, hukuk anlamında Parlamento, insan hakları eşitlik kurumu tartışabilmelidir ve bu kaynakları kendi problemlerimizin çözümünde merhem olarak kullanabilmeliyiz.

Pekâlâ, bu kavramda ısrarla üzerinde durduğumuz Batı müktesebatının insan telakkisi ile Türk millî kültürü ve kimliğindeki insan telakkisi aynı mıdır ki insan haklarına bakışları aynı olsun. Elbette çok ciddi farklılıklar vardır. Batı’nın Orta Çağ süreci, Otuz Yıl Savaşları ve kendi içerisinde kilisenin skolastik anlayışıyla verdiği mücadele âdeta onları dinden kurtulmak için mücadele veren, seküler zemini oluşturan ve akli dünyaya iktidar kılan anlayışı kovalarken âdeta inancı, kendine ait değerleri veyahut da daha önceki köklerini bir kenara bırakma zarureti ortaya koymuştur. Bu zaruret Batı’ya mutlaka kazanacak hırsıyla sömürü düzenini kapitalizmle beraber getirmiştir. Bundan dolayı Orta Çağ Avrupası’nın Amerika Kıtası’nı, âdeta, işgal ettiklerinde yerli kıyımlarının ne hadde olduğu “Batı’nın İnsanlık Suçları” kitabında ele alınmıştır, kapsamlı olarak verilmiştir. Katolik Kilisesi’nin siyah abanoz ticareti ve kölelerinden servet kazanan Avrupalılar; Avrupa ülkelerinin Orta Doğu’da, Afrika’da yapmış olduğu koloniler ve sömürüler; bütün bunlardan sonra savaşlar; Birinci Dünya Savaşı, İkinci Dünya Savaşı ve nihayet 10 Aralık 1948’de bu kadar tecrübeden sonra İnsan Hakları Evrensel Beyannamesi’ne duyulan ihtiyaç. Bunlar Batı’nın âdeta vicdanını sorgulamasının sonrasında tecrübe edilerek ortaya çıkmış kurumlar.

Ama Türkiye’ye bu manada bahsettiğim tercüme mantık nerelerden gelmiş ona baktım şöyle bir: Türkiye’nin Birleşmiş Milletler İnsan Hakları Evrensel Beyannamesi’ni kabul edişi 1949. Ondan sonra Türkiye’nin Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi’ni onaylaması 1954. Türkiye’nin Avrupa İnsan Hakları Mahkemesine bireysel başvuru hakkı tanınması 1987. Türkiye’nin Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinin yargı yetkisini tanınması 1989. Meclisin İnsan Haklarını İnceleme Komisyonunun kurulması 1990.

İnsan haklarından sorumlu devlet başkanlığını görevlendirmesi 1991. İl ve ilçe insan hakları kurullarının kurulması 2000. İnsan Hakları Üst Kurulu, İnsan Hakları Danışma kurulu gibi kurullar 2001 yılı. Bilgi Edinme Değerlendirme Kurulunun kuruluşu 2003. Kadın Erkek Fırsat Eşitliği 2009. Kamu Denetçiliği Kurumu 2012. İnsan Hakları Kurumunun kurulması 2012. Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu 2016. Yani 2012’de aslında şu an tartışmış olduğumuz kurul ciddi anlamda tartışılmış ve Meclis tutanaklarından baktığıma göre muhalefetin yapmış olduğu şerhler ve eleştirilerle bu uluslararası anlamda problemli gözüktüğü için bir türlü uygulanamamış, şimdi içeriği değiştirilerek güncellenmiş, bir daha önümüze getiriliyor. İşte, bu gelişlerde muhalefetin önerileri dikkate alınarak bazı konularda düzenlemelerin yapılması, bunun tekrar Meclis gündemine bir daha gelmemesi için gerekli olanlardan bir tanesidir.

Pekâlâ bu konuda muhalefet ne diyor? Muhalefet her şeyden önce İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumunda görev yapacak olan kişilerin tespitinde muhalefette siyasi parti grupları bulunan Meclisin hepsinin en azından tavsiye edebileceği sözcülerin orada olmasını istiyor. Bu kuruma, evet, Batı’da değişik ülkelerde cumhurbaşkanı tarafından, bakan tarafından, başbakan tarafından kimseye sorulmadan kurul üyelerinin tamamının atandığı da doğru ama Batı kendi iç dinamiklerinde problemini çözerek belli bir noktaya geldiği için bunu yapıyor olabilir. Ama bizdeki bu sosyal sorunlar, siyasal sancılı hâller, gerilimli durumları normalleştirebilecek uzlaşıcı bir yapının oluşabilmesi için bu tarz kurumlarda farklı düşünceye sahip insanların varlığı toplumun normalleşmesi ve rahatlayabilmesi için kaçınılmaz unsurlardan bir tanesidir. O sebepten dolayı, muhalefetle yapılacak belki müzakerelerle ilgili maddeye gelindiğinde –sanırım 10’uncu madde- üye sayısının tespiti konusunun yeniden güncellenmesi gerektiğini düşünüyoruz.

Öte yandan, bu hususa İnsan Haklarını İnceleme Komisyonunda da bizim muhalefet şerhi olarak koyduğumuz her maddenin ilgili fıkrasıyla ilgili kapsamlı bir gerekçemiz var. Ben, iktidar partisi mensubu milletvekili arkadaşlarımın da ellerinde o muhalefet şerhindeki bölümleri en azından merak noktasında okumasını öneriyorum.

Biz, böyle bir kurumun oluşturulmasını, nihayetinde, genel anlamda olumlu buluyoruz. Resen araştırma yetkisinin bu kurumda olmasını bir noktada sıkıntılı buluyoruz, sadece başvuru üzerine inceleme yapmalarının daha sağlıklı olacağı kanaatindeyiz. Kurum yaptırım ve uygulamaları sadece bu ihlallere uygun kişilerin yetkili idari ve yargısal mercilere başvuru ve bu başvuruların takibi sürecini bünyesinde barındırmalıdır. Kamu yargısal faaliyetlerinden uzak tutulmalı yani bu kurum âdeta alternatif bir yargı müessesesi gibi değerlendirilmemelidir. Mevcut ve olası Anayasa ve uluslararası hukuk ihlallerinin önüne geçilebilmesi için bu süreci, demin dediğim gibi, muhalefetin tavsiyesini göz önüne alarak değerlendirmekte fayda var. Eğer bunu göz önüne alıp değerlendirmez isek uluslararası hukuktan kaynaklı bazı uygulamalarla bu sürecin tekrar geri gelme ihtimali yüksektir diyorum.

Bizim toplumumuzdaki, gündemimizdeki problemlerin başında terör ve teröristle olan mücadele had safhadadır. Artık terör ve terörist ulusal değil, uluslararası boyut almıştır. “Uluslararası boyutta emperyalist güçler gittiği yerleri işgal etmiyor artık, vaktinde bırakmış olduğu iş birlikçileri üzerinden kendi bir müddet yönetti, şimdi bölgede vekâlet savaşlarıyla terörü malzeme olarak kullanıp istikrarsızlık sağlıyor.” tezi nispeten doğrudur. Ama bu doğruluk Türkiye’de istikrarsızlığın ve toplumsal gerilimin ya da teröristle mücadelede, terörle mücadelede “Ne yapalım, dünyanın başında bu, biz de hissemize düşeni çekeceğiz.” diye basit bir savunmaya gitmemelidir.

Bakın, bu konuda bir hatırlatma yapmak istiyorum. 11 Eylül olayı cereyan ettiğinde, özellikle 17 Eylül 2001 tarihinde Sayın Genel Başkanımız Devlet Bahçeli Beyefendi o dönemde dünyaya seslenerek şu önerilerde bulunuyor: “Siyasi mücadele ve araçları, şiddet ve şiddet vasıtalarından tamamen farklı mahiyet taşımaktadır. Bu bakımdan terör bir siyasi faaliyet değil, meşruiyeti olmayan, ahlaki değer taşımayan, rezil bir yöntemdir; terörist ise insanlık dışı bir canidir. Dolayısıyla, terör örgütlerinin boyutları ile eylem alanlarının ve biçimlerinin niteliği terörizm gerçeğini değiştirmeyecektir. Terörü uluslararası siyasetin bir aracı olarak görmek, terörü uluslararası hâle getirmek ve cinayetleri yaygınlaştırmak anlamı taşımaktadır. Terör dünya çapında bir tehdit ve insan hayatına yönelmiş yok etme eylemi olduğu için teröre karşı uluslararası müeyyidesi olan bir siyasi, hukuki ve pratik eylem zemini oluşturmaya ihtiyaç vardır. Bu çerçevede, terörizmle ilgili kavram ve yöntemler netleştirilmeli, çok zayıf durumdaki uluslararası iş birliği ağı güçlendirilmelidir. Bunun için, en kısa zamanda Birleşmiş Milletler teşkilatının öncülüğünde bir uluslararası terörizmle mücadele konferansı yapılmalı, kavramlar ve yöntemler üzerinde uzlaşma zemini sağlanmalıdır. Terörü destekleyen ülkelere karşı uluslararası toplum yaptırımlar uygulamalı, terör suçlularını insanlık suçlusu ilan edip bireysel suçların dışında, bütün insanlığa karşı işlenmiş suçlar muamelesi yapılarak müeyyide artırılmalıdır.”

Eğer bu teklifler o dönem içerisinde uygulanabilme imkânını zaman içerisinde bulsaydı, dünya bu mesajı alabilseydi belki sorunlar bu noktaya gelmeden tedbirler alınabilirdi. Yaşanılan süreçlerden sonra sorunlara çözüm arayışı içerisinde bulunmak maalesef yeterli gelmiyor. Olası öngörülerinden hareketle, Milliyetçi Hareket Partisi Grubunun yapmış olduğu, her anlamdaki yapmış olduğu önerileri bu kapsamda Türkiye Büyük Millet Meclisi ve siyasi irade ciddiye alırsa olası olumsuz gelişmelere karşı da ön alıcı tedbirler olacağı kanaatiyle sözlerimi tamamliyorum ve tekrar Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

İlgili kuruluşun -eğer yasalarsa- büyük Türk milletine hayırlı olmasını diliyorum. (MHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ederim Sayın Ersoy.

Tasarı üzerinde, ikinci olarak, Halkların Demokratik Partisi Grubu adına Ayhan Bilgen, Kars Milletvekili konuşacaktır.

Buyurun Sayın Bilgen. (HDP sıralarından alkışlar)

Sizin de süreniz yirmi dakikadır.

HDP GRUBU ADINA AYHAN BİLGİN (Kars) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; ben de söze Âşık Veysel’le, büyük ozanla başlamak istiyorum: “Anlatamam derdimi dertsiz insana/Dert çekmeyen dert kıymeti bilemez.”

İnsan haklarının, aslında, hepimizin ortak derdi olması gerekiyor ama bu maddeden önce cezaevleriyle ilgili yapılan tartışmaya baktığımızda, toplumun ciddi bir kısmının derdiyle ilgili ne kadar bigâne olduğumuzu görmek pekâlâ mümkün. Hani, meşhur bir misal vardır, kıssa vardır; Anadolu’dan birisi Avrupa’ya iş aramak üzere gitmiş, bir pizzacıda tecrübeli eleman ilanı varmış, başvuru yapmış. Ama biraz konuştuktan sonra iş yeri sahibi bakmış ki bu şahsın pek pizza tecrübesi falan yok. Önce demiş ki: “Sen hiç çalıştın mı pizzacıda?” “Yok, çalışmadım.” demiş. “Peki, pizza ne, biliyor musun, hiç yedin mi?” “Hayır, yemedim.” demiş. “Peki, pizzayı hiç gördün mü?” demiş. “Yok, görmedim ama benim köyüme yakın bir köyden birisi daha önce pizza görmüş.”

Şimdi, cezaevleriyle ilgili burada kalkıp öyle sözler söyleniyor ki hani ya hiç cezaevi görmemiş ya hiç cezaevine giren görmemiş ya hiç cezaevleriyle ilgili hiçbir şey okumamış diye düşünüyorsunuz.

Cezaevleri komisyonu diye bir komisyon var, Cezaevleri İzleme Komisyonu var, mevzuatta var ama pratikte bir anlamı var mı, nasıl bir mevzuat yapmışız, bunu galiba buraya çıkıp konuşanın en azından biliyor olması gerekir. Mesela Cezaevleri İzleme Kurulunun bir üyesinin geçtiğimiz günlerde basına yansıyan sözü var -bir izleme kurulu üyesi yani cezaevlerindeki haksızlıkları, ihlalleri biliyor olması gerekiyor- diyor ki: “Bizim şehrimiz turistik bir şehirdir ama buradaki cezaevinde Kürtler kalıyor yani kötü görüntü oluyor -aynen ifade böyle- kötü, çirkin görüntü oluyor. Buradaki Kürt mahkûmları başka bir şehre götürseniz.” Yani şehrin turistik imajına zarar verdiği için. Şimdi, böyle izleme kurulu üyesiyle hangi cezaevindeki hangi ihlali izleyeceksiniz de o sorunu çözecek bir iradeyi, bir tavrı geliştireceksiniz?

Cezaevi izleme kurullarına nasıl üye olunur? Mekanizma şeffaf değil. Cezaevi izleme kurulları hangi periyotla çalışır? Mekanizma yok. Cezaevi izleme kurullarının raporları kamuoyuna açıklanır mı? Buna dair hiçbir güvence yok. Yani cezaevi izleme kurulu diye bir şey var ama aslında aslı yok. Dolayısıyla da cezaevleriyle ilgili burada konuşurken bir değerli milletvekilinin CPT’den söz etmesi yani işkenceyi önlemeye dönük bir uluslararası mekanizmadan söz etmesi, Meclis İnsan Haklarını İnceleme Komisyonundan söz etmesi, cezaevi izleme kurullarından söz etmesi hiçbir şey ifade etmiyor. Bu Parlamentoda ister 7 Haziranı esas alın -hadi 7 Haziranı geçtik- ister 1 Kasımı esas alın şimdiye kadar İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu herhangi bir cezaevi ziyareti yapmadı.

Şimdi, bir ülke düşünün ki tutuklu sayısı hükümlü sayısına oranla dünyada en üst sırada yani bir ülkede eğer tutuklu oranı hükümlü oranına göre böyle bir rakamı bulmuşsa orada yargılama sistemi çökmüştür zaten. Hemen önümüze Avrupa’daki cezaevlerinin fizikî koşullarıyla Türkiye’deki cezaevlerinin fizikî koşulları getiriliyor ama Avrupa’daki cezaevlerindeki siyasi tutukluyula ya da siyasi hükümlüyle adli hükümlü oranına baktığımızda aslında bu ifadenizin hiçbir karşılığı olmadığı, hiçbir değeri olmadığı çok net biçimde görülecektir.

Bu İnsan Hakları Kurumuyla ilgili düzenleme -belki bazı milletvekillerimiz çok dikkatle izlemiyor olabilirler ama- sonuç itibarıyla mevcut bir kuruma yeni görevler vererek yeniden dizayn etme, yeniden yapılandırma biçimindedir. Yani bir İnsan Hakları Kurumu var ve bu kurum da kurulurken aslında Başbakanlık İnsan Hakları Başkanlığını esas aldı. Yani devletin zaten bürokratik bir organını kısmen değiştirerek İnsan Hakları Kurumu yaptık, sonra da şimdi ona vize muafiyeti alabilmek için bir de ayrımcılıkla mücadele görevi vererek adına da “Eşitlik Kurumu” ekledik, oldu “Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu.” Ama yeni görev verirken ne beklersiniz? Normalde kurumun kapasitesini artırmak, kurumun daha sivil, daha güvenilir, daha bağımsız, daha tarafsız olmasını sağlayacak bir mekanizma kurulmasını beklersiniz ama öyle olmuyor. Daha önceki yani şu anda mevcut, var olan kurumda hiç olmazsa üniversitenin, hiç olmazsa baroların temsil imkânı varken bunu da kaldırılıyorsunuz. Şimdi, böyle bir yapılanmayla gerçekten böyle bir yük, bu kadar büyük bir sorumluluk çözülebilir mi, yerine getirilebilir mi?

Ben Türkiye’nin Avrupa Birliği üyeliği sürecinde atılan adımları çok politik bir tartışma konusu yapmak istemiyorum. İnsan haklarıyla ilgili hangi nedenle iyi iş yapılmışsa onu desteklemek lazım ama yaptığınız işin de hiç olmazsa beklentinizi karşılayacak bir niteliğinin olması gerekiyor. Yani, insan hakları kurumlarının nasıl olması gerektiğine dair hem üye ülkeler tek tek hem Avrupa Birliğinin kendi mevzuatı, Birleşmiş Milletlerin mevzuatı, Avrupa Konseyinin mevzuatı çok net olmasına rağmen biz diyoruz ki: “Böyle yapıyoruz ve bizim yaptığımız da esastır.” E, şimdi, siz yapabilirsiniz ama bunun uluslararası arenada bir karşılığı olur mu, akreditasyon olur mu, bu kabul görür mü? Hadi, bunu

da bir tarafa geçtik yani bu mülteci pazarlıkları falan dolayısıyla diyelim ki bu düzenlemeye Avrupa Birliği şimdilik ses çıkartmadı. Peki, toplum buna itibar eder mi? Toplum başvuru yapma konusunda bu kurumlara güvenir mi? Şimdi, Başbakanlık İnsan Hakları Başkanlığı, il, ilçe insan hakları kurulları kurulurken insan hakları örgütleri dediler ki: “Bu kurulların bağımsız olmaması durumunda, sivil olmaması durumunda bu kurullara başvuru yapmaz insanlar.”

Nitekim, insan hakları örgütlerine yapılan başvuruların niteliğine bakıyorsunuz, bir de devlete ait insan hakları kurumlarına yapılan başvuruların niteliğine bakıyorsunuz, zaten makasın ne kadar açık olduğunu görüyorsunuz. Mesela, bu kurumlara yapılan başvurulara baktığımızda, genellikle şöyle başvurular oluyor: İşte, komşu üst kattan halıyı çırptı, bizim çamaşırlar kirlendi. Evet, bu da çok önemli bir şey şüphesiz ama Türkiye gibi devasa can yakıcı insan hakları sorunları olan ülkelerde insanlar bu kurumların sorun çözeceğine inanmadığı için de bu kurullara başvuru yapmıyor. Nitekim, zaten ilkesel olarak da bu kurulların bağımsız olmasının anlamı, önemi, ihlal yapanın değil, ihlal yapanın dışında ihlal yapanla mücadele edebilecek saygın, itibarlı, toplumda tarafsızlığına, adaletine güvenilen insanların bu kurullarda görev yapmasıdır. Yani, ancak insanlar o zaman gelip der ki: “Evet, ben bir ihlale, haksızlığa uğradım ve bu sorunun çözümünde de bu kuruldaki insanların her birisi toplumda bu konuda kendisine güvenilen insanlardır, asla siyasi hareket etmez, asla kayırmacı, ayrımcı davranmaz, benim inancıma, mezhebime, kimliğime bakmaz, iktidarın karakterine bakmaz, iktidar muhafazakâr mı, milliyetçi mi, sol mu, solcu mu falan, bunlara bakmaz, her hâlûkârda benim sorunumla ilgilenir.” Şimdi, bu mekanizmayı sadece Hükûmet eliyle organize ederseniz, kurarsanız bu kurumlar sadece ölü doğarlar, sadece güdük ortaya çıkarlar, ne uluslararası arenada ne toplum nezdinde bir karşılığı olmaz.

İnsan hakları sorunları kimsenin iç işleri değildir. Yani, sadece son birkaç haftada yaşadığımız tartışmalara baktığımızda bunu pekâlâ görebiliriz. Yani, bir ülkede gazeteci tutuklu yargılanıyorken, bir ülkede işte, akademisyen tutuklu yargılanıyorken, ki bugün Başbakanın bu konudaki tepkisi de son derece yerindedir, haklıdır, doğrudur ama siz gazeteciyi peşinen “ajan” diye cezalandırılacak pozisyonda görürseniz insan hakları konusunda bir ortak zihniyet, bir ortak perspektif geliştiremezsiniz. Evet, dünyanın birçok ülkesinde iktidarlara özellikle de insan hakları zihniyetinin gelişmediği ülkelerde muhalifleri böyle tarif ederler ya “bölücü” derler ya “darbeci” derler ya işte, “iş birliği” derler, böyle kategorize ederler ama sonuçta sırf bunun için insan hakları alanının standartları vardır. Bu standartlar evrensel standartlardır ve siz bu evrensel standartları yok sayarak kendiniz bir pozisyon alırsanız, bu aldığımız pozisyon konjonktürelse yani iktidarda kimin olduğuna ve o mağdur nasıl bir karaktere sahip, buna göre bir pozisyon alırsanız o zaman insan haklarının bu evrensel standartlarını tümüyle bir kenara bırakmış olursunuz. Eğer insan hakları alanına başka devletlerin müdahale etmesini istemiyorsanız bunun birinci yolu yani duruşma izlenmesinden rahatsızlık duyuyorsanız, sizin insan hakları sorunlarınıza başka ülkelerin ilgi göstermesi sizin onurunuzu kırıcı bir etki, bir sonuç doğuruyorsa ilk yapmanız gereken şey meydan okumak değil, bu sorunları çözecek ve bir kaçınacak yaranızın olmayacağı bir iklim, bir atmosfer inşa etmektir. Ama bunu yapmayıp sadece dışarıya tepki vererek sorunu halının altına süpürürseniz yani bugün uluslararası ilişkileriniz dolayısıyla insan hakları alanı evet, devletler oyununun bir parçası olabilir, göz yumulabilir -zaman zaman böyle şeyler de yaşanıyor- ihlaller yok sayılabilir Hükûmetinizle iyi ilişkiler kurduğu için ama bir süre sonra ara bozulduğunda yine insan hakları sorunu gündeme taşınacaktır. Siz bu sorunu giderecek, kökten çözecek adımlar atmak zorundasınız. Dünyada nasıl yolsuzluk konusu küreselleşmişse, nasıl insan hakları ihlalleri, şiddet konusu küreselleşmişse, bununla mücadele konusunda da uluslararası dayanışmanın olması, uluslararası toplumun iş birliği yapması son derece doğal, hatta kaçınılmazdır.

Evet, bu nedenle biz ısrarla diyoruz ki bu kurum mutlaka uluslararası standartlara uygun biçimde yapılandırılmalıdır. Eğer bu gerçekleşmezse yani bu kurumlar güven verici bir şekilde dizayn edilmezse, planlanmazsa, yeniden yapılandırılmazsa sadece, hani, kendi vaktimizi harcamış, Türkiye toplumunu da yeni bir kurum kurmanın, oluşturma heyecanıyla belki motive etmiş oluruz ama bir süre sonra bu kurumların hiçbir işe yaramadığı çok net biçimde görülür.

Evet, devletin kurumlarında, devletin insan hakları gibi alanlarda kurduğu kurumlarda özerklik nedir, neleri kapsar, aslında bunlar çok net tarif edilmiş. “Yapısal özerklik” denmiş, “mali özerklik” denmiş, “işlevsel özerklik” denmiş, bunların her birinin yolları, imkânları, ölçütleri, koşulları çok net biçimde ortaya konmuş ama bizde ne yazık ki buna uygun bir mantıkla bu kurumları oluşturmak yerine, yarın bu kurullara, bu kurumlara birileri başvurduğunda, işte, siyaseten iktidarı yıpratacak, zora sokacak bir karar nasıl çıkarttırmayız, bunu nasıl engelleriz, bunu nasıl önleriz, buna dair kaygılarla hareket edilmiş.

Bu kurullardaki yapılanmanın ilkesel olması gerektiğine dair sadece bir ölçüyü hatırlatmak isterim. İktidarlar her zaman farklı düşünenlere, eleştirel bakanlara, muhaliflere farklı gözle bakabilirler ama bir topluluğa olan öfkeniz eğer sizin adaletsiz davranmanıza sebebiyet veriyorsa o zaman ölçü tümünden ortadan kalkmış demektir. Ama ne yazık ki Parlamentoda da, Komisyonunda da -İnsan Hakları Komisyonunda da- her şey sayısal çoğunlukla şekillendiği için, galiba, aslında bu kurulları, dünyadaki standartları falan konuşmaktan önce bu çoğunluk algısı üzerine, çoğunluğun mutlaka doğru yaptığı, çoğunluğun mutlaka doğruyu bildiği algısı üzerine konuşmak gerekiyor.

Ben çok uzun, ayrıntılı bir demokrasi felsefesi, siyaset felsefesi tartışması açacak vaktimin olmadığını biliyorum ama bir sure var ki Kur'an'da, biliyorsunuz bu sure aslında doğrudan doğruya çoğunlukla, sayıyla, güçle övünenler için gelmiş, Tekasür suresi. Yani “Onlar sayıyı, gücü o kadar önemsediler ki -işte- mezarları bile saymaya yeltendiler.” diye başlıyor. Ve bu çoğunluk konusunda İslam siyaset felsefesine referans alınan belki çok kısa surelerden birisi de Asr suresidir. Asr suresinde genelleme yapılır “Herkes hüsrandır.” diye, “Çoğunluk hüsrandır.” diye ama istisnalar sayılır, işte “Şunları, şunları yapanlar müstesna.” denir. Dolayısıyla, insanlık tarihinde, toplum tarihinde, Türkiye tarihinde, Orta Doğu tarihinde sadece sayısal çoğunluğu esas alan bir millî irade anlayışını ne demokratik kabul etmek ne de ahlaki kabul etmek çok mümkün değil. İşte, bunun için hukuk devleti başka standartlar koyar, der ki: Evet, parlamento çoğunluğu bir partinin elinde olabilir ama buna rağmen bu çoğunluk buradan daha ileriye gitmemelidir, bu sınır insanlığın asgari sınırıdır, olmazsa olmazdır; bunlar değerlerdir, bunlar ilkelerdir, bunlar insan haklarıdır. Nasıl azınlığın çoğunluğa tahakkümü kabul edilemezse, çoğunlukçu bir demokrasi anlayışının da aslında çok daha büyük bir tehdit oluşturduğunu görmemiz gerekiyor. Çünkü eğer azınlık baskı yapıyorsa bir ülkede, çoğunluk bir biçimde örgütlenir, demokratik imkânlar yoksa bile başka şekillerde haklarının kavgasını verebilir ama eğer çoğunluk bir baskı oluşturmuşsa, onun karşısında ne yazık ki, azınlıkları, zayıfları, az olanları, muhalifleri koruyacak olan şey sadece değerlerdir.

Bunun gibi, muhtemelen çok rahatsız edecek bir başka şey de aslında... Mesela pozitivist rejimler yani kendisine işte, inanç dünyasını referans almayan rejimler faşizan uygulamalara imza attığında da elbette karşı çıkmak gerekir, hiç şüphe yok bunda ama kendisine ayrıca inanç dünyasını, muhafazakâr değerleri referans alan bir siyasetle insanlar üzerinde baskı kurarsanız yani kutsalları da kendinize referans yaparsanız o baskıcı rejim çok daha tehlikelidir çünkü ona karşı çıkmak, ona itiraz etmek,

onun yanlışlarını ortaya koymak daha ciddi tepkiler, daha büyük kaygılar oluşturur ama ister bu ölçüleri dikkate alın, isterseniz hani Platon'un çok net, çok güzel biçimde ifade ettiği gibi "Demokrasi, evet, esası itibarıyla halkın egemenliğidir ama iyi seçim için iyi bir eğitim, iyi bir bilinç düzeyi gerekir. Bu yoksa demokrasi otokrasiye dönüşebilir ve bu durumda iyi oy alanlar mutlaka iyi yönetirler diye bir kesin hükme varamazsınız." diyor. Evet, toplumu bir şekilde baskı altına alarak, toplumun umutlarını vaatlerinizle buluşturarak belki bunu başarabilirsiniz ama ortaya çıkan eseri denetleyecek mekanizmaları ortadan kaldırırsanız, tarafsız sivil kurumları yani aslında her sistemin supaplarını, bu mekanizmaları işlevsizleştirirseniz o zaman insan haklarından söz etmenin de, sivil mekanizmalardan bahsetmenin de çok bir anlamı kalmaz.

Denge denetleme sistemini her vesileyle, her fırsatta Hükûmetiniz çok haklı olarak dillendiriyor, biz de bunu çok önemsiyoruz çünkü denge denetleme sistemi gerçekten iktidar gücünün kendi içinde bir dengesinin olması ve aynı zamanda denetleme mekanizmalarının olması anlamına gelir ama bu klasik, geleneksel sadece güçler ayrılığı meselesi değildir artık dünyada. Yani "Yasama, yürütme ve yargıyı biz ayırdık, dolayısıyla burada güçlü bir denge denetleme sistemi var." falan diyemiyorsunuz artık. Kaliteli demokraside, nitelikli demokraside katılımcılığın başka mekanizmaları kurulmuş. Bunlardan birisi sivil denetimdir. Sivil denetimin de yollarından birisi, işte, bugün, biraz önce konuşmaya başladığımız İnsan Hakları Kurumu gibi kurumlardır, ombudsman mekanizması gibi mekanizmalardır. Eğer siz buraları birer sivil mekanizma olmaktan çıkarırsanız yani devleti insan haklarına uygun hâle getirmek yerine, politikaları insan haklarına uygun hâle getirmek yerine insan hakları alanını devletleştirirseniz, devletin çizgisine, devletin perspektifine uygun bir yere oturtursanız ortada ne sivillik kalır ne de insan hakları kalır. Böyle toplumlarda, böyle ülkelerde nefes almanın, yaşamanın, var olmanın tek yolu -tırnak içerisinde ifade ediyorum- devleti ele geçirmektir. Ama, demokrasilerde sivil toplum, muhalefet hareketleri devleti ele geçirilecek bir yer gibi görmezler çünkü "devlet" dediğiniz şey, topluma hizmet için kurallarını kendisinin de kabul ettiği, deklere ettiği bir mekanizmadır. Ama, kendi koyduğu kurallara eğer devlet uymamaya başlarsa, devleti yönetenler bu değerleri yok sayarak sadece sayısal üstünlüğe, sadece güce dayanarak bir mekanizma işletmeye başlarsa o zaman toplumun çok farklı kesimleri, farklı yapılar ancak varlıklarını devlette güçlü örgütlenmeye, devleti ele geçirmeye odaklarlar ki bunun sonu yoktur.

Ben bu açıdan bir kez daha bu tasarının, özellikle kurulunun oluşma mekanizması başta olmak üzere, ayrımcılık tarifinin, eşitlik tarifinin yeniden ele alınmasının hem Meclisin itibarı, saygınlığı açısından hem de Türkiye'nin, Türkiye'de yaşayan herkesin, özellikle de hak ihlaline uğrayanların beklentileri açısından önemli olduğunu, değerli olduğunu düşünüyorum. Bu Meclisin itibarını burada bazı tartışmaları engelleyerek, öteleyerek falan sağlayamayız çünkü iktidarların, muktedirlerin sorumluluğu sadece yaptıklarından değil aynı zamanda yapmadıklarından da kaynaklanır. Bu Parlamento gündemine almadığı her konudan dolayı tarihe ve topluma karşı sorumludur, gündemine alması gerektiği hâlde ertelediği, geciktirdiği her şeyden dolayı sorumludur. Bu sorumluluk anlayışıyla hareket edeceğini umuyorum ve hepinizi saygıyla selamlıyorum. (HDP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ederim Sayın Bilgen.

Birleşime on beş dakika ara veriyorum.

Kapanma Saati: 21.44

DOKUZUNCU OTURUM

Açılma Saati: 21.58

BAŞKAN: Başkan Vekili Mehmet Akif HAMZAÇEBİ

KÂTİP ÜYELER: Sema KIRCI (Balıkesir), Emre KÖPRÜLÜ (Tekirdağ)

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, Türkiye Büyük Millet Meclisinin 62’nci Birleşiminin Dokuzuncu Oturumunu açıyorum.

149 sıra sayılı Kanun Tasarısı’nın görüşmelerine kaldığımız yerden devam ediyoruz.

Komisyon yerinde.

Hükûmet yerinde.

Tasarının tümü üzerinde şimdi söz sırası Cumhuriyet Halk Partisi Grubunda.

Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına Şenal Sarihan, Ankara Milletvekili.

Buyurun Sayın Sarihan. (CHP sıralarından alkışlar)

Süreniz yirmi dakikadır.

CHP GRUBU ADINA ŞENAL SARIHAN (Ankara) – Değerli Başkanım, sevgili kâtip üye arkadaşlarım, milletvekili arkadaşlarım, çalışan arkadaşlar, emeği geçen arkadaşlar; herkesi saygıyla selamlıyorum.

Bugün edindiğim bir sözcük var, bazı arkadaşlar “Partim adına selamlıyorum.” diyor. Bu güzel bir şey tabii, burada bulunuşumuz partimiz adına. Ben de partim adına selamlıyorum.

Şimdi, oldukça az sayıdayız, biraz kendi kendimize gibi konuşacağız, öyle görünüyor. Aslında usul tartışması yaparken de bu yasa tasarısı üzerine oldukça ayrıntılı -özetli ama ayrıntılı- bir konuşma grup başkan vekillerimiz tarafından sizlere sunuldu. Bazı sözlerimin yineleme olacağı düşüncesindeyim ancak bu yineleme olma olasılığına karşın yine de bazı konulardaki görüşlerimi anlatmaya çalışacağım.

AKP Hükûmetinin açıklamış olduğu 64’üncü Hükûmet Programı’nın sunuş kısmında şu cümle yer alıyor: “Bugün Türkiye Cumhuriyeti devletinin en temel ilkesi insan onurunun korunmasıdır.” Ve devam ediyor, programın “Demokratikleşme ve Anayasa” başlıklı bölümünün ilk satırlarından başlayarak şöyle söyleniyor: “Demokratikleşme perspektifimizin odağında insan onuru bulunmaktadır. İnsan onurunu zedeleyen hiçbir uygulama ve politika meşru görülemez ve gösterilemez. İnsan onuruyla taçlandırılan Türkiye Cumhuriyeti vatandaşlığı kimliği taşıyan hiç kimse, hiçbir makam ve güç sahibi tarafından tahkir edilemez; inancı, rengi, cinsiyeti, dili, ırkı, siyasi düşüncesi, felsefi anlayışı ve yaşam tarzı nedeniyle ayrımcılığa maruz bırakılamaz, herhangi bir şekilde nefret söylemine muhatap kılınmaz.” Bu ifadeler oldukça değerli ifadeler. İnsan onurunu insan hakları sorununun temeli sayan ve her türlü kötü muamele ve ayrımcılığı da onuru zedeleyen bir tavır olarak belirleyen, aynı zamanda hangi makam ve mevkiye olursa olsun kimsenin insan onurunu ortadan kaldıracak, incitecek bir davranışta bulunmasına olanak sağlamayan ifadeler. Ancak, Türkiye’de yaşanan şöyle bir gerçekliğe bakıyoruz: Bugünkü tasarımız insan haklarına ilişkin, Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanunu Tasarısı oldu. Buna göre, insan hakları da insanın onuru meselesi üzerinden kaynaklandığına göre, şöyle bir bakalım, biraz önce farklı arkadaşlarım tarafından da söylenildi: Şu anda, ülkemizde, Türkiye’de sistemli bir biçimde kutuplaşma ve ayrıştırma politikalarından kaynaklanan duygusal ve algısal bir ayrışmayla karşı karşıyayız. Hem kamusal alanımız hem de özel alanımız, mahallede, sokakta, okulda, iş yerinde, her yerde bölüyor ve bölünme somut, görünür hâle gelmiş bulunuyor. Bu koşullarda toplumda her kesimden insan, insan hakları ihlaline uğruyor. Bu ihlaller bireysel ya da grupsal şekilde giderek yaygın, sürekli ve sistematik bir hâle geliyor.

Elimdeki notlarda ayrıntılı rakamlar var ama ben bunların toplamı üzerinden hareket etmeye çalışacağım. Ki, bugün yine ifade edildi, sabahleyin yine bir insan hakları talebiyle karşınızdaki olan arkadaşım tarafından ifade edildi, dendi ki: Şu anda farklı rakamlar söylenmesine karşın 350'yi aşkın şehit cenazesi karşılanmış bulunuyor Türkiye, aynı zamanda 310 sivil cenazesi karşılanmış bulunuyor. Yani ciddi bir biçimde yaşam hakkı ihlali var ama bütün bunların yanı sıra hepimizin artık patlama diye andığımız, katliamdan patlama sözcüğüne dönüştürerek belki güncel yaşam içinde sıradanlaştırmaya çalıştığımız olaylar dizisinde -İstanbul, Ankara, Diyarbakır patlamalarında- kaybettiğimiz insan sayısı da 218'i buluyor yani ciddi bir yaşam hakkı ihlali ile karşı karşıyayız. Bunu ne izliyor: İnsanlar sokakta dövülüyorlar, kurşunlanıyorlar, evlerinde vurulup öldürülüyorlar, özgür bir biçimde düşüncelerini ifade edemiyorlar, yazıp çizemiyorlar, yayın yasakları geliyor, yayın yasaklarının üzerinden süren yargılamalara gizlilik kararları veriliyor, işkence ve kötü muamele iddiaları kuvvetle artıyor ve bu iddialar karşısında da cezasızlık kültürü diye ifade etmeye çalıştığımız bir cezasızlık süreci karşımıza çıkıyor. Kadınlar öldürülüyor, örneğin 2015 yılında sadece 284 kadın sokakta ya da evde katledilmiş bulunuyor. UNICEF'in yaptığı araştırmalara göre de ne yazık ki en son Karaman'da yaşadığımız olayda olduğu gibi, dünyada çocuk istismarı yüzde 1 ile 10 arasında iken, Türkiye'de bu oran 10 ile 53 arasında karşımıza çıkıyor. Her 4 kız çocuğumuzdan biri, 7 erkek çocuğumuzdan da biri 18 yaşından önce cinsel istismara uğruyor.

Adil ve etkin bir yargılama yapılamıyor ki, eğer bu kadar öldürülme varsa, bu kadar cinayet varsa ve bu kadar kötü muamele varsa bunun adil bir şekilde sorgulanması, yargılanması gerekirken, ne yazık ki mahkemeler, bağımsız mahkemeler olarak görev yapamıyorlar, bir yandaşlık ve taraflılık kaygısı ve kuşku karşımıza çıkıyor.

Özel mahkemelerin yerine kurulmuş, adı özel olmayan sulh ceza mahkemelerine özel görevler yaptırılıyor.

Dünya Adalet Projesi'nin 2015 yılı araştırmalarına göre, hukukun üstünlüğü endeksinde Türkiye 102 ülke arasında 80'inci sırada bulunuyor ve bu durum, oldukça, başımızı yere eğmemiz gereken, yüzümüzü kızartması gereken bir durum ve Türkiye 8.450 başvuruyla, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesine, Ukrayna ve Rusya'dan sonra 3'üncü sırada en çok başvuruyu yapmış ülke olarak karşımıza geliyor.

2015 yılında açıklanan kararlarda, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinin, aleyhte sonuçlanan karar sayısı durumuyla, Türkiye 87 kararla Rusya'nın arkasından geliyor.

Basın özgürlüğü, bugünlerde artık hepimizin bildiği gibi, iki isimle özdeşleşmiş, Can ve Erdem ismiyle özdeşleşmiş; tam bir ihlal, tam bir haber alma özgürlüğü ihlali olarak karşımızda duruyor.

Ve cezaevleri arkadaşlar, cezaevlerinde son on yılda mahpus sayısı 3 katına çıkmış durumda. İçinde bulunduğumuz koşullarda 360 hapisanede yaklaşık 170 bin mahpus bulunuyor ve ne yazık ki AKP, 2017 sonuna kadar 199 yeni hapisane açılmasının ve 125 bin yeni kapasite ekleneceğinin planını bize açıklıyor yani önümüzde özgürlük için günler değil, cezaevleri için günlerin planı yapılmış durumda.

İş gücü piyasasındaki durumumuz, kadınlar yönünden, 3 kadından 1'i ancak çalışıyor, erkeklerin durumu bizden biraz daha iyi gibi görünüyor. Ve de "etkin soruşturma" dediğimiz... Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinin de güvence altına aldığı adil yargılanma hakkı ve etkin soruşturmanın bütün bu olumsuzluklar karşısında yapılmadığını görüyoruz.

Şimdi, iç hukukumuz aynı zamanda da uluslararası sözleşmeler bizi yeni görevlerle karşı karşıya bırakıyor. Bu kadar insan hakkı ihlali varsa bu ihlallerin önlenmesi konusunda da devlet... İşte bize

burada verilen görev gibi, Türkiye Büyük Millet Meclisinde bir önleme mekanizması oluşturmaya çalışıyoruz. İnsan Hakları Komisyonunda sivil toplum örgütlerini dinlemiştik, Türkiye İnsan Hakları Vakfını, İnsan Hakları Derneğini, MAZLUMDER’i... Oradan bir arkadaşımızın sözlerini, Türkiye İnsan Hakları Vakfı Genel Sekreteri Metin Bakkalcı’nın sözlerini burada sizinle paylaşmak istiyorum -bu paylaşımın özel bir amacı var- şöyle diyor Bakkalcı: “İnsan Hakları Kurumu bataklığına dönüştü Türkiye.”

Sevgili arkadaşlar, altını çizerek söylüyorum, bu yasa tasarısını bu biçimde yasalaştırsak biz bu bataklığa yeni bir ürün daha eklemiş olacağız. Bu sebeple, bugün burada gerçekten hepimizin onurla gelecekte anacağımız bir insan hakları yasa tasarısını oluşturmamız gerekiyor. Bunu oluşturmak için neye ihtiyacımız var? Diyoruz ki... Biraz önce konuşuldu, işte, “Anayasa’ya aykırılık söz konusu.” diye arkadaşlarım ifade etti. Hızla anlatıyorum: Anayasa’nın 2’nci maddesi, 14’üncü maddesi, 5’inci maddesi, 10’uncu maddesi, bunlar açıkça cumhuriyetin niteliklerini, insan haklarına dayalı olma, insan haklarına saygı, devletin temel amacının özgürlükler önündeki engelleri kaldırmak... Aynı zamanda 10’uncu madde de ayrımcılık yasağı ve eşitlik ilkesini bize zorunlu kılıyor ve 2004’te değişmiş olan 90’ıncı madde de uluslararası sözleşmelere atıf yapıyor.

Şimdi, sevgili arkadaşlar, 96’da Medeni ve Siyasi Haklara İlişkin Uluslararası Sözleşme’yi, 72’de Her Türlü Irk Ayrımcılığına Karşı Sözleşme’yi, 79’da (CEDAW) Kadınlara Karşı Her Türlü Ayrımcılığın Önlenmesi Sözleşmesi’ni, 2006’da engellilerle ilgili sözleşmeyi, daha da önce, çok önce, Paris Sözleşmesi’ni ve sonuç olarak da İstanbul Sözleşmesi’ni imzaladık.

Şimdi, bütün bu sözleşmelerin temel noktası, AKP’nin kendi programında atıf yaptığı insan onurunu korumayı amaçlıyor fakat özellikle bugün konuştuğumuz yasa -pek çok arkadaşım atıf yaptığı Paris Sözleşmesi. Paris Sözleşmesi ne diyor, izinizle buradaki arkadaşlara böyle adı edildi edildi de ne diyor bu sözleşme biraz ona atıf yapmak, ona bakmak ve onun üzerinden elimizdeki tasarıyı incelemek gibi bir işe koyulmanın doğru olacağı düşüncesindeyim.

Bakınız, 92 tarihli bu Paris Sözleşmesi ya da Paris Prensipleri diye de anılıyor eski dille ifade edersek -20 Aralık 1993 tarihinde yürürlüğe girişi- şöyle diyor: “Ulusal mekanizmaların yani ulusal önleme mekanizmalarının...” Bunun altını çiziyorum, bugün yapmak istediğimiz şey aslında ulusal önleme mekanizması. Hangi konuda? Bir, ayrımcılık konusunda; iki, işkencenin ve zalimane muamelenin önlenmesi konusunda. Bu iki temel konu üzerinden genel insan hakları konusundaki eşitsizlikleri gidermek.

Şimdi arkadaşlar, şöyle diyor: “Bu kuruluşlar, ulusal önleme mekanizmaları Anayasa’da yer alırlar ve yasayla güvence altına alınırlar. Anayasa onları tanımlar.” Anayasa nasıl tanımlıyor? 90’ıncı maddeyle ve biraz önce atıf yaptığım maddelerle. Devam ediyoruz: “Ne yapar bu insan hakları ulusal mekanizması? Parlamente’ye, hükümete görüş ve öneri bildirir.” diyor yani bize. Bu kurul bize görüş ve öneri bildirecek. Hangi konuda? İnsan haklarının geliştirilmesi, korunması konusunda. Bununla yetinmeyecek, tavsiyelerde bulunacak, rapor sunacak ve bize yol gösterecek, şunlar şunlar yanlış yapılmaktadır diyecek. Kurul oldukça önemli görevler yapacak. Yürürlükteki yasaları inceleyecek, bu yasalarda insan hakları ihlalleri var mı, bunları belirleyecek ve bunları bize sunacak. İlkelerin, Paris Prensiplerinin önemli maddeleri bunlar. Devam ediyoruz: Uygun gördüğü insan hakları ihlallerine resen el koyacak yani kendiliğinden el koyacak; bir yakınmaya bağlı olmaksızın kendiliğinden el koyacak. İnsan haklarının ulusal düzeydeki genel durumu ve daha özel sorunlar üzerinde rapor hazırlayacak. Şimdi, biraz önce size tanımladığım 218 insanın yaşamını yitirdiği patlamalar, güneydoğuda yaşanan

her türlü insan hakkı ihlali, Türkiye'nin her yerinde yaşanan, bugün biraz önce, sabahleyin işçi hakları konusunda bizim bu masada, bu kürsülerde, bu alanda yaşadığımız ya da yaşattığımız insan hakkı ihlalleri, bütün bunlarla ilgili ulusal mekanizma rapor hazırlayacak. Yani neredeyse bizim üzerimizde bir görev yapacak. "Ülkede olup biten insan hakları ihlalleri olaylarına hükûmetin dikkatini çeker, bu ihlallerin son bulması için hükûmete her türlü girişimi önerir ve gerektiği takdirde hükûmetin tavır ve tepkilerine ilişkin görüşler bildirir." Bu çok önemli bir madde arkadaşlar. Hükûmeti uyarma görevini yapıyor. Biraz önce mevzuat değişikliği konusuna değinmiştim. "Ayrıca imzalamamış olduğumuz sözleşmelerin imzalanması konusunda teşvikte bulunur."

Şimdi bir başka maddeye geçeceğim, daha eksik, zamanım yetmiyor. "Oluşturulma biçimleri, bağımsızlık ve çoğulculuk güvenceleri." Paris ilkelerinin 3 temel görevi var. Hangi görevlerin yapılacağı konusundaki tanımlamalar, bağımsızlık ve çoğulculuk. Bağımsız olacak olan ne? Ulusal önleme mekanizması. Yani herhangi bir siyasi partinin taraflılığı, yandaşlığı -ki devleti doğrudan doğruya, devleti temsil eden hükûmeti ifade ederek söylemek gerekir- bunun herhangi bir rüzgârı dahi esmeyecek. Ama bugün biz bu elimizdeki tasarıda ne yapıyoruz? 11 kişiyi de neredeyse Hükûmet eliyle atamış oluyoruz. Bakanlar Kurulu ve Cumhurbaşkanı marifetiyle... Ki bulunduğumuz durumda Sayın Cumhurbaşkanının da bir partiyi temsiliyetinin çok güçlü hissedilir olması karşında biz zaten bağımsız bir kurul oluşturmuyoruz ve "önleme mekanizması" dediğimiz mekanizmaya... Bugün, biliyorsunuz, bir başka insan hakları yasası var elimizde. Bu yasayı biz niçin değiştiriyoruz? İşkence ve zalimane muamele karşısındaki eksiklik sebebiyle. Bunun bir küçücük örgütlenme yoluyla buraya dâhil edilmiş olmasını... Şimdi ayrıca gözaltında, cezaevinde, örneğin akıl sağlığı yerinde olmayanların tutulduğu hastanelerde, çocuk bakımevlerinde; kapalı tutulan, zorla tutulmuş olan bütün yerleri inceleme konusunda ve böylece önleme. Neyi önleme? İşkence ve kötü muameleyi.

Hani son yaşadığımız olayı yine anımsatmak isterim, bir istismarı ya da istismarlar dizinini ya da hukuka aykırı işlemler, eylemler, can almalar dizinini engelleme konusunda görev yapacak. Yani bu görevi yaparken bağımsız olacak ve çoğulcu. Çoğulculuk ne? Çoğulculuk, insan hakları alanındaki sivil toplum kuruluşları da bu önleme mekanizması içinde rol almış olacak. Eğer onlar yoksa, Metin Bakkalcı'nın sözleriyle biz bir bataklıkta, yeni bir insan hakları kurumunu da yok etmiş olacağız ya da bir ölü mekanizmayı yaratmış olacağız. Eğer gerekli düzenlemeleri yapmamış olursak.

Şimdi sevgili arkadaşlar, burada benim takıldığım, bütün bu komisyon çalışmalarımız boyunca da üzerinde düşündüğüm bir nokta var ki, o da, burada "ayrımcılık" tanımının ne anlama geldiği ve nasıl yapılması gerektiği konusunda. Öyle bir tanım gerçekleştirilmiş ki elimizdeki tasarı üzerinde çoğulcu ayırmadan söz ediliyor, tekil ayırmadan söz ediliyor, dolaylı ayırmadan söz ediliyor. Ayırım ayırımdır. Ayırımı farklı başlıklarla, farklı niteleyerek yapamazsınız ve ayırımın gerek, işte, ırk, din, dil, cinsiyet, cinsel yönelim... Ki kadın kuruluşlarımızın bu konuda muhalefet şerhleri var, aynı şekilde bizim de muhalefet şerhlerimiz var. Bugün bütün dünyanın tanıdığı birtakım sorunları görmezden gelmek, kulaklarımızı tıkamak, onları atlayıp geçmek ve onları ahlak meselesi üzerinden değerlendirerek yok saymak da mümkün değil. Bu sebeple, bu tasarıda ne ayrımcılık ayrımcılık olarak doğru düzgün bir şekilde ifade edilmiş durumda... Cedaw Sözleşmesi var, İstanbul Sözleşmesi'ne hiç atıf yapılmamış; hemen hemen bütün sözleşmeler var bu tasarının içinde ama İstanbul Sözleşmesi yani kadına yönelik her türlü kötü muameleyi insan hakkı ihlali sayan sözleşme yok. İşkence, kötü muamele ve zalimane karşı sözleşmenin kendisi var ama kurulları yok, sadece cezaevi ziyaretiyle sınırlı bırakılmış olan bir faaliyet var burada. Bütün bu tablo içinde bugün -buradan umarım ki özel görüşmelerle veya buradaki

toplu, ortak kararlarımızla- biz gerçekten insan hakları ihlallerini önleme mekanizmasını oluşturmuş oluruz ve hem kendi içimizdeki insan hakları ihlallerinin hem sokağımızdaki, ülkemizdeki insan hakları ihlallerinin doğru bir biçimde engellenmesini, önlenmesini -önlendikten sonra zaten iyi de soruşturmuyoruz, biliyorsunuz öyle bir problemimiz de var, bunlardan da söz etmeye çalıştım- bunu da başarabilmiş oluruz diye umut etmek istiyorum sevgili arkadaşlar. Ciddi bir iştir yaptığımız iş; hepimizin insan onuruyla yaşayabilmemizi sağlayacak, hepimizi güçlendirecek bir iştir doğru yapabilirsek, buna da inanıyoruz.

Teşekkür ederim. (CHP ve HDP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ederim Sayın Sarıhan.

Siyasi parti grupları adına yapılan konuşmalar sona ermiştir.

Şimdi şahsı adına söz talep eden iki sayın milletvekiline söz vereceğim.

İlk konuşmacı Veli Ağbaba, Malatya Milletvekili.

Buyurun Sayın Ağbaba. (CHP sıralarından alkışlar)

Süreniz on dakikadır.

VELİ AĞBABA (Malatya) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; ben de hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Değerli arkadaşlar, tabii, İnsan Hakları Kurumunun kurulmasıyla ilgili bir kanunu konuşuyoruz; maalesef, Sayın Bakan, ilgili bir bakan yok. Tarım ve Hayvancılık Bakanı burada. İnsan hakları konusundaki AKP'nin duyarlılığını bu konuda tespit etmek istiyorum.

COŞKUN ÇAKIR (Tokat) – Biliyorsun, biliyorsun, nerede olduğunu biliyorsun.

VELİ AĞBABA (Devamla) – Yani nerede olduğunu bilmiyorum ama Sayın Bakan sanırım, yanlış bilmiyorsa tarım ve hayvancılıktan sorumlu Bakan. Ben sadece bu tespiti yapmak istiyorum.

COŞKUN ÇAKIR (Tokat) – Veli Bey, sizin grup başkan vekilinizle istişarede şu anda.

VELİ AĞBABA (Devamla) – Değerli arkadaşlar, şimdi, Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumunun kurulmasını konuşuyoruz. Bu kanun tasarısına göre oluşacak kurulun 11 üyesi olacak ve bu 11 üyenin 8'ini Bakanlar Kurulu, 3'ünü de Cumhurbaşkanı seçecek. Bizim kabul etmeyeceğimiz ve eğer kabul edilirse de meşru saymayacağımız bir kurul oluşturulmaya çalışılıyor. Bu kurulun üyelerinin tamamını iktidarın seçmesi kabul edilemez.

Değerli arkadaşlar, İnsan Hakları Kurulunun bu hâli insan haklarına aykırıdır. Bakın, değerli arkadaşlar, bu, tecavüze uğrayan çocuklar, haksızlığa uğrayan aydın ve muhalifler, her ortamda dışlanan toplumun ötekileri, çalışmayan, devletin kaydında olmayan güvencesizler, kısaca toplumda mağdur edilmiş herkes için önemli bir kanundur. İnsan, hakları olduğu sürece insandır. Bu haklar sayesinde insan onuruna yaraşır bir şekilde yaşamamız mümkündür. Bu haklar doğuştan gelir ve tartışılmaz, kısıtlanamaz. İnsan haklarının kazanılmasına ve korunmasına hizmet edenler olduğu gibi ihanet edenler, yok sayanlar ve çiğneyenlerin de olduğunu biliyoruz.

İnsan haklarının önemini anlamak için hakları elinden alınan insanları düşünmemiz gerekir. İnsan hakkının ne olduğunu anlamak için değerli milletvekilleri, empati yapmalıyız. Bu yapacağımız empatiler acıdır ve yakıcıdır ancak örnek vermeliyiz ki bu kanunun ciddiyetini anlayabilelim.

Örneğin, kendimizi Karaman'da aylarca tecavüze uğrayan 10 yaşındaki çocuğun babası yerine koyalım.

Kendimizi Pozantı Cezaevinde tecavüze uğrayan bir çocuğun annesi yerine koyalım.

Kendimizi cezaevine girerken çıplak aramaya ve oyuk aramasına tabi tutulan genç bir kadının yerine koyalım.

Ya da sokak ortasında çetelerin katlettiği, elinde şiddete dair hiçbir şey içermeyen Ali İsmail Korkmaz'ın annesi Emel Korkmaz'ın yerine koyalım.

Ya da kendimizi annesine ekmek almaya giderken katledilen Berkin Elvanların yerine koyalım.

Ya da değerli arkadaşlar, yakınları Erzurum'da suda boğulanların, Elbistan'da göçükte unutilanların, Samsun'da selde boğulanların, İstanbul'da asansörle yere çakılanların, naylon çadırdaki yananların yerine koyalım. Eğer bu empatiyi kurabilirsek insan haklarının yakıcılığını daha iyi anlayabiliriz. Eğer kendimizi bu haksızlığa uğrayanların yerine koyabilirsek bu kurulun yapısını da bir kez daha anlayabiliriz.

Değerli arkadaşlar, bütün dünyada olduğu gibi ülkemizde de insan hakları ihlallerinin bir numaralı faili devlettir. Bu, yalnızca bizim ülkemize özgü bir durum değildir. Dünyada bu tarz insan hakları kurumlarının kurulmasındaki amaç devlet mekanizmasındaki görevlilerin işlediği hak ihlallerini tespit etmek ve önlemektir.

Değerli milletvekilleri, elinizi vicdanınıza koyun, bir düşünün. Bu kurul, oluşturulan bu kurul bu yapısıyla ve bizim sıklıkla söylediğimiz gibi, sıklıkla vurgu yaptığımız gibi, bu kanunun gerekçesinde de -burada bulunmayan Sayın Bakan ve İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu Başkanı bilir- sıkça vurgu yapılan Paris Prensiplerine aykırıdır.

Değerli milletvekilleri, Paris Prensiplerinde açıkça bu kurulun nasıl oluşturulacağını tanımlar. Bu prensiplere göre “Bu kurul insan hakları ve ırk ayrımcılığına karşı mücadeleyle ilgili STK’lardan, sendikalardan ve hukukçu, hekim, gazeteci ve bilim insanlarını bir araya getiren meslek kuruluşlarının, din ve felsefi akımlarının, üniversitelerin ve nitelikli uzmanların, Parlamentonun vesaire katılımıyla oluşur.” diye yazıyor. Şimdi, tekrar bu kanuna oy verecek değerli milletvekilleri ellerini vicdanlara koysunlar, bir düşünsünler.

Değerli arkadaşlar, bu kurula bir tane STK, sivil toplum örgütleri, yani isim vererek söylüyorum, İnsan Hakları Derneğinden MAZLUMDER’e kadar herhangi bir kurumun bu konuda katılımı mümkün olacak mı ya da tarafsız bir bilim insanı bu kurulda söz sahibi olacak mı? Geçmişte, 2002’de, çıkarılışınız döneminde bunu birkaç kez denediniz hatırlarsanız, bir İnsan Hakları Kurulu oluşturduunuz, Sayın Bakan da o zaman Bakandı. İbrahim Kaboğlu’nu ve Baskın Oran’ı bu kurula aldınız, daha sonra terlikle kovalayarak, döverek gönderdiniz. Sayın Bakan, bunu hatırlar mısınız bilmiyorum.

Bakış bu olunca, tarafsız bilim insanlarının, tarafsız insanların bu kurula girme şansının olmadığını biliyoruz. Ya da değerli milletvekilleri, AKP’nin geçmişte yaptığı atamaları hep beraber biliyoruz, yaptığınız atamaları görüyoruz, kurumlara yapılan atamaları biliyoruz. Bakın, buna benzer bir kurulun başkanının kim olduğunu bir hatırlayın. AKP’de geçmişte milletvekilliği yapmış Sayın Mehmet Elkatmış’ın bir kurulda başkanlık yaptığını biliyoruz. Ya da geçtiğimiz dönem oluşturulan kurula baktığımız zaman, kurul yapısına baktığımız zaman, siyaseten eş dost, akrabaların bu kurumlara doldurulduğunu biliyoruz.

Değerli arkadaşlar, işkenceyi denetlemek; cezaevinde, sokakta, herhangi bir yerde bir işkenceyi, bir hak ihlalini denetlemek devletin atamış olduğu ya da Hükûmetin atamış olduğu insanlarla yapılamaz. Bakın, bugün Hükûmet sizsiniz, yarın değişeceksiniz. Geçtiğimiz günlerde bu kürsüden söylemiştim, bu arka sıralardan sıkça bana laf atan bir milletvekili bugün geldi sizin gözünüzde terörist oldu.

Değerli arkadaşlar, hafızalarımızı zorlayalım, geçmişte yaşanan hak ihlallerine baktığımız zaman da bunun, AKP tarafından, AKP devleti tarafından bir kurulun oluşturulmasının kabul edilemez olduğunu ve bu kurulun meşruiyetinin tartışılacağını bilmemiz gerekiyor. Bakın, hatırlayalım, 10 Ekimde

Ankara'nın göbeğinde bir katliam oldu. Orada belki konuşulmayan, çok gündeme gelmeyen, ikinci, belki daha dehşet verici bir olay yaşandı. O insanlar can çekişirken, o insanlar ambulans beklerken o insanları korumayan polis, maalesef, orada yatan, can çekişen insanların üzerine gaz bombası sıktı. Değerli arkadaşlar, bu kurul bu olayı araştırabilir mi? Elinizi bir vicdanınıza koyun Sayın Bakan, Sayın Başkan, elinizi bir vicdanınıza koyun, bir düşünün.

Yine, kendinizi yerine koyun, Gezi eylemlerinde Taksim'de bir palalı insanın bir genç kıza yani sizin kardeşinize saldırdığını bir düşünün ve bu kurulun nasıl bir işlem yapacağını lütfen hesap edin.

Değerli arkadaşlar, birkaç örnek vermek istiyorum. Resimleri orada unuttum. Hatırlar mısınız, Soma'da Sayın Cumhurbaşkanının bir danışmanı, başdanışmanı, bir tane madenci çocuğu, asgari ücretle geçinmek zorunda kalan bir madenci çocuğu tekmeledi. O tekmelenen çocuk ne oldu biliyor musunuz? Özgür Özel yakından takip ediyor. O çocuk ekmeğe muhtaç edildi ve ceza aldı. O tekmeleyen insan ne oldu biliyor musunuz, Sayın Osman Bey, o insan ne oldu? Tekmeleyen insan yükselmeye devam ediyor. Bu, ne ahlaka sığar ne vicdana sığar değerli arkadaşlar. Örnekleri çoğaltmak mümkün.

Şimdi, yine, bir AKP milletvekili kendini Ethem Sarısülük'ün annesinin yerine koysun. Sokağın ortasında, Kızılay'ın göbeğinde bir tane insan hedef alınarak, öldürülerek katlediliyor ve o polis kahraman gibi karşılanıyor. Ne diyor Sayın Başbakan, dönemin Başbakanı? O dönem kol kola olduğunuz cemaatle, şimdi paralel olan cemaatle ne diyordunuz? “Destan yazıyor.” diyordunuz. O destan yazan polisler bu kurul tarafından denetlenebilir mi, elinizi vicdanınıza koyun, söyleyin arkadaşlar.

Yine, bakın, geçtiğimiz dönemlerde bir paralel bahanesiyle Türkiye'deki bütün okul müdürlerini görevden aldınız. İddiayla söylüyorum: Bir tek, laik, demokratik cumhuriyete inanan, cumhuriyetçi, yurtsever bir tane okul müdürü kalmadı. “Paralel yapıyı görevden alacağız.” dediniz ama bir tane Alevi okul müdürü bırakmadınız, bir tane solcu okul müdürü bırakmadınız, bir tane MHP'li okul müdürü bırakmadınız yani kısaca, bir tane AKP'li olmayan okul müdürü bırakmadınız.

Yine, uygulamalara baktığımız zaman, bu kurulun nasıl oluşacağını anlamak için kâhin olmaya gerek yok. Bir tane sizden farklı düşünen vali yok, emniyet müdürü yok, kaymakam yok, hatta ve hatta belediyelerinizde temizlik işçiliği yapan bir tane vatandaş yok. O nedenle bu kurulun bu yapıyla oluşması insan haklarına aykırıdır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

VELİ AĞBABA (Devamla) – Bunu takdirinize sunuyorum ve hepinizi saygıyla selamlıyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ederim Sayın Ağbaba.

Şahsı adına ikinci konuşmacı Ali İhsan Yavuz, Sakarya Milletvekili.

Buyurun Sayın Yavuz. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

Süreniz on dakikadır.

ALİ İHSAN YAVUZ (Sakarya) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanunu Tasarısı'nın geneli üzerinde şahsım adına söz almış bulunuyorum. Bu vesileyle yüce Meclisi ve aziz milletimizi saygıyla selamlıyorum.

Bildiğiniz üzere insan hakları konusunda Türkiye'de yürütülen kurumsallaşma çalışmalarının sonucu olarak 21/6/2012 tarih ve 6332 sayılı Türkiye İnsan Hakları Kurumu Kanunu yürürlüğe girmiş ve dolayısıyla Türkiye İnsan Hakları Kurumu kurularak faaliyete geçirilmiştir.

AK PARTİ tarafından kurulan 64'üncü Hükûmetin programında “Çoğulcu, eşitlikçi ve katılımcı demokrasi hedefimiz, Türkiye'yi dünya demokrasileri liginde daha da üst sıralara taşıyacaktır. Temel hak ve özgürlükler alanında uluslararası normlar tüm politikalarımıza esas teşkil edecektir.

Türkiye Büyük Millet Meclisi İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu, Kamu Denetçiliği Kurumu ve Türkiye İnsan Hakları Kurumunu etkinleştirecek ve uluslararası düzeyde üstlendikleri, sorumlulukları güçlendireceğiz. Bu alanda uluslararası temel hak mekanizmaları ile mevzuat ve uygulama uyum düzeyini yükselteceğiz.

Yeni dönemde temel hak ve özgürlüklere ilişkin uluslararası sözleşmelerin iç hukuka dâhil edilmesine devam edilecek, özgürlükçü demokratik anlayışla bağdaşmayan şerhler kaldırılacaktır.” şeklinde beyanda bulunmuştuk.

İşte bu çerçevede hazırlanan Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanunu Tasarısı, insan haklarını koruma mekanizmalarının etkinleştirilmesi ana hedefi doğrultusunda mevcut Türkiye İnsan Hakları Kurumunun kurumsal kapasitesinin güçlendirilerek etkinliğinin artırılması ve bu sayede insan haklarının korunması ve geliştirilmesi, ayrımcılık yasağı ve eşit muameleyle ilgili temel yasal çerçevenin ve kurumsal yapının düzenlenmesi ve dolayısıyla her türlü ayrımcılıkla mücadele edilerek eşit muamele imkânının oluşturulması, işkence ve kötü muameleyle karşı ulusal önleme mekanizmasının etkinliğinin ve işlerliğinin artırılması gibi sebeplerle mevcut İnsan Hakları Kurumu zikrettiğimiz bu üç ana sorumluluk alanını da kapsayacak şekilde İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu olarak yeniden yapılandırılmaktadır.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; tasarı, ulusal insan hakları kurumlarına ilişkin Birleşmiş Milletler Paris Prensipleri, ilgili Avrupa Birliği müktesebatı ve Avrupa Birliği üyesi ülke uygulamaları başta olmak üzere, uluslararası örnekler dikkate alınarak hazırlanmıştır. Tasarının üç ana sütununu ayrımcılık yasağıyla ilgili hükümler, Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumunun teşkilatına ilişkin düzenlemeler ile başvuru ve inceleme usulleri oluşturmaktadır. Tasarıyla ayrımcılığın temelleri, türleri, kapsamı ve istisnaları Avrupa Birliği müktesebatına ve Avrupa Konseyi belgelerine uyumlu olarak düzenlenmektedir. Ayrımcılığın konusu hukuken tanınmış hak ve hürriyetlerden yararlanma olarak belirlenirken ayrımcılığın temelleri de cinsiyet, ırk, renk, dil, din, inanç, felsefi ve siyasi görüş, etnik köken, servet, doğum, medeni hâl, sağlık durumu, engellilik, yaş şeklinde düzenlenmekte, böylece hak ve hürriyetlerden yararlanmayı sayılan temellere dayalı bir davranış ve uygulamayla hukuka aykırı şekilde engellenen ayrımcılık oluşturma hükmüne bağlanmaktadır.

Kanun tasarısının gerek tali komisyon olarak Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonunda ve gerekse asli komisyon olarak İnsan Haklarını İnceleme Komisyonunda görüşülmesi esnasında muhalefet partili milletvekillerinin en fazla eleştirilerinin tasarının 10’uncu maddesindeki kurulun oluşumuyla ilgili olduğunu gördük. Muhalefet partileri özellikle kurul üyelerinden 3’ünün Cumhurbaşkanınca, 8’inin ise Bakanlar Kurulu tarafından görevlendirilmesine dönük yoğun eleştirilerde bulundular ki bu eleştiriler Genel Kurulda da gördüğünüz üzere devam ediyor. Kurul üyelerinden 3’ünün Cumhurbaşkanınca, 8’inin ise Bakanlar Kurulu tarafından görevlendirilmesinin Avrupa Birliği standartlarına uygun düşmeyeceğini iddia ettiler. Oysa, Avrupa Birliği ülkelerinin uygulamalarına baktığımızda, bu eleştirilerin son derece yersiz ve son derece gereksiz olduğunu görüyoruz.

Örneğin, bizim Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu olarak oluşturacağımız kurum, Almanya’da “Ayrımcılıkla Mücadele Ofisi” olarak kurulmuştur. Bakınız, Almanya’da Ayrımcılıkla Mücadele Ofisinin Başkanını Alman Federal Hükûmetinin önerisi üzerine aile, yaşlılar, kadınlar ve gençlerden sorumlu Federal Bakan atamaktadır. İsveç’te ise bu kurum “Eşitlik Ombudsmanı” olarak adlandırılmaktadır. Kurumdan sorumlu ombudsman Hükûmet tarafından atanmakta olup,

kurum çalışanları da ombudsman tarafından belirlenmektedir. İsterseniz Hollanda örneğine bakalım; Hollanda’da da bu kurum bizdeki isme benzer olarak, “İnsan Hakları Kurumu” olarak anılmaktadır. Kurum, 1 başkan ve 2 başkan yardımcısı dâhil olmak üzere en az 9, en fazla 12 üyeden oluşmaktadır. Kurum üyeleri Adalet Bakanının teklifi üzerine Kraliyet kararnamesiyle atanıyor. Bakınız, Hollanda’da tüm üyeler sadece Adalet Bakanı tarafından önerilmesine rağmen, Hollanda’da bu eleştiri konusu olmuyor ama bizde her nedense kurul üyelerini Bakanlar Kurulunun ve Cumhurbaşkanının belirleyecek olması yoğun bir eleştiri konusu olabiliyor. Son olarak Fransa’ya bakalım; orada da kurumun ismi “Hak Savunucusu” olarak belirlenmiş. Kurumun başkanı olan hak savunucusu Fransa Cumhurbaşkanı tarafından altı yıllığına atanmaktadır. İşte tüm bu örnekler muhalefet milletvekillerinin “Kurul üyeleri nasıl olur da Cumhurbaşkanı ve Bakanlar Kurulu tarafından atanır? Bu belirleme tarzı Avrupa Birliği standartlarına aykırıdır.” şeklindeki eleştirilerinin haksız, yersiz ve gereksiz olduğunu çok açık bir biçimde bize gösteriyor.

Avrupa’nın birçok ülkesinde sadece bakana, sadece kabineye, sadece krala veya sadece cumhurbaşkanına verilen yetki, bizde Bakanlar Kurulu ve Cumhurbaşkanına verildiğinde her nedense kıyametler kopuyor. Bu muhalefet tarzını gerçekten anlamak mümkün değil. Avrupa Birliği ülkelerinin çoğunda sadece bir bakanın, sadece hükûmetin veya sadece cumhurbaşkanının kullandığı yetkiyi bizim muhalefet, hem de mesele bu kadar netken “Batı standartlarına aykırı.” diyerek acımasız bir şekilde eleştirebiliyor.

Milletimizin helal oylarıyla seçilmiş bir Hükûmetin ve yine milletimizin büyük bir teveccühüyle yüzde 52 oy alarak seçilmiş bir Cumhurbaşkanının Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kuruluna seçilecek üyeleri seçmesinden, Allah aşkına, daha doğal ne olabilir? (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; inşallah siz değerli milletvekillerimizin oylarıyla kabul edilip yasalaşacak olan Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanunu, Türkiye’de yeni ve güçlü bir yapının oluşmasını sağlayacaktır.

Bu kanunun ülkemiz açısından hayırlı olmasını diliyor, bir kez daha yüce Meclisi saygıyla selamlıyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ederim Sayın Yavuz.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Sayın Başkan, sayın konuşmacı muhalefetin konuşmasıyla ilgili bir eleştiride bulundu.

RAMAZAN CAN (Kırıkkale) – Ne eleştirisi?

VELİ AĞBABA (Malatya) – Atamayla ilgili. Bu konuda sataşmadan söz almak istiyorum.

BAŞKAN – Hangi cümlesiyle sataşmada bulundu Sayın Ağbaba?

VELİ AĞBABA (Malatya) – “Şu muhalefet tarzına bakın. Kurulun üyelerinin atanması...” şeklinde, küçümseyerek...

YILMAZ TUNÇ (Bartın) – O eleştiri, sataşma değil.

BAŞKAN – Buyurunuz Sayın Ağbaba. (CHP sıralarından alkışlar)

Lütfen, yeni bir sataşmaya meydan vermeyiniz.

Süreniz iki dakikadır.

X.- SATAŞMALARA İLİŞKİN KONUŞMALAR (Devam)

2.- Malatya Milletvekili Veli Ağbaba'nın, Sakarya Milletvekili Ali İhsan Yavuz'un 149 sıra sayılı Kanun Tasarısı'nın tümü üzerinde şahsı adına yaptığı konuşması sırasında Cumhuriyet Halk Partisine sataşması nedeniyle konuşması

VELİ AĞBABA (Malatya) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Cumhuriyet Halk Partisi, İnsan Hakları Kurulunun yapısıyla ilgili görüşlerini yineliyor ve bunun çok önemli olduğunu düşünüyor.

Şimdi, sayın konuşmacı “Avrupa’da bazı ülkelerde kral atıyor, kraliçe atıyor; Fransa’da Devlet Başkanı atıyor.” gibi bir cümle kullandı. Şimdi, değerli arkadaşlar, oradaki ülkelerin hepsi Paris Anlaşması’na uyan ülkeler. Bu anlaşmada ne diyor? Siz de çok iyi biliyorsunuz ki bakın, bu benim oluşturmuş olduğum veya partime ait görüşler değil, bu, Avrupa’da bütün ülkelerin imzalamış olduğu bir anlaşma. Şimdi, “Paris Prensipleri” dediğimiz ve sizin hazırlamış olduğunuz kanunun gerekçelerinde sıkça vurgu yaptığınız bu gerekçeye göre diyor ki: “İnsan hakları, ırk ayrımcılığına karşı mücadeleyle ilgili sivil toplum kuruluşları, sendikalar, örneğin hukuk örgütleri, hekim, gazeteci, bilim insanlarını bir araya getiren sosyal ve meslek kuruluşlarından seçilir.” Allah aşkına, bilmiyorsam öğreneyim, örneğin, bir tane barodan veya bir tane hekim odasından, tabip odasından bir tane kimseyi atadınız mı? Bakın, değerli arkadaşlar, bu konuda siciliniz belli, geçmişiniz belli. Biz diyoruz ki eğer samimiyseniz, bu kurulun bu yapısıyla insan hakları ihlallerini araştıramazsınız, çözüm bulamazsınız. Hatırlarsanız, siz de Komisyondaydınız, bakın, İnsan Hakları Derneği konuştu, MAZLUMDER konuştu, buna benzer örgütler konuştu ve bu kanun yaklaşık iki saatte Komisyondan geçti değerli arkadaşlar. Şimdi, muhalefetin bütün söyledikleri mi yanlış, bütün söylediklerimiz yanlış mı bizim bunlarda? Yani, diyoruz ki bakın, Paris Prensiplerine uyun, Paris Prensiplerinde ismi yazılan insanları atayın ve Avrupa ülkeleri de bu demokratik kitle örgütünden süzülüp gelen insanları atıyor yani amcamın oğlunu atamıyor, siyasi akrabalarını atamıyor, milletvekili adayı olmuş da yer bulamamış insanları atamıyor, tamamen objektif biçimde sivil toplumdan gelen insanları atıyor.

Teşekkür ederim. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ederim Sayın Ağbaba.

XI.- KANUN TASARI VE TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER (Devam)

A) KANUN TASARI VE TEKLİFLERİ (Devam)

1.- Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanunu Tasarısı (1/596) ile Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonu ve İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu Raporları (S. Sayısı: 149) (Devam)

BAŞKAN – Tasarının tümü üzerinde siyasi parti grupları ve şahıslar adına yapılan konuşmalar sona ermiştir.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Karar yeter sayısı talep ediyorum.

BAŞKAN – Şimdi yirmi dakika süreyle soru-cevap işlemi gerçekleştireceğiz.

Sorulara başlıyorum.

Karar yeter sayınızı maddelere geçerken arayacağım Sayın Özel.

İlk soru, Sayın Tanal...

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Sayın Bakanım, burada ayrımcılıkla ilgili, Anayasa’mızın 10’uncu maddesinde “mezhep” kavramı var. Diyor ki: Eşitliği bozan hususlar... Burada “mezhep” kavramı yok. Bir de, aynı zamanda, ayrımcılıkla ilgili tek tek sayılmış, “ve benzeri” ibaresi yok.

Takdir edersiniz, Anayasa'mızda, uluslararası sözleşmelerde "...ve benzeri sebeplerden dolayı ayırım yapılamaz." diyor. Hâlbuki, bu getirilen tasarıdaki bu hüküm acaba bu sözleşmelere aykırılık teşkil etmiyor mu veya bu ileride bayağı sorun yaratmayacak mı? 3'üncü maddede bu geçiyor.

Yine, aynı şekilde, 7'nci maddenin (b) fıkrasında "sadece belli bir cinsiyetin istihdamını zorunlu kılan durumlar..." denilmektedir. Yani burada "İstisnai durumlarda ayrımcılık yapılabilir." yazıyor. Bu, Anayasa'mızın 10'uncu maddesindeki pozitif ayrımcılığa aykırı değil mi? Yani diyelim ki bir iş yeri "Ben sadece erkekleri çalıştırıyorum, kadınları işe almıyorum." dediği zaman, bu getirilen tasarruğun 7'nci maddesinin (b) fıkrası buna imkân veriyor mu?

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Zeybek, buyurun.

KEMAL ZEYBEK (Samsun) – Sayın Başkan, Samsun merkez ve ilçelerinde içme sularının kirliliği birincil, öncelikli sorunlardandır. Özellikle Havza, Vezirköprü, Lâdik, Kavak, Alaçam, Terme, Bafra ilçelerinde sular içilebilir olmayıp, özellikle yağışlı günlerde musluklardan çamurlu sular akmaktadır. Suların kirliliği insan sağlığını bozduğu hâlde, ekonomik gücü olmayan insanlar istemeyerek musluklardan akan sudan içmektedir. İlçe belediyeleri önlem almamakta veya arıtmasız, kirli suları arıtmış gibi ücret almaktadırlar. Sağlık Bakanlığı, Çevre Bakanlığı, Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı görevlerini, bu konudaki sorumluluklarını gerektiği gibi yerine getirmeyip kendi siyasi düşüncelerindeki AKP belediyelerini korumaktadır.

Yetkilileri Türkiye Büyük Millet Meclisinden uyarıyoruz. Görevinizi yapmıyorsunuz, halkın sağlığıyla oynuyorsunuz. İleriki günlerde...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Tüm...

MEHMET TÜM (Balıkesir) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Balıkesir ilinde görevden alınan okul müdürleri mahkemeyi kazanmalarına rağmen çıkarılan yeni yönetmelik gerekçe gösterilerek komisyona havale edilmekte ve komisyon bu öğretmenleri yeniden değerlendirmeye tabi tutarak göreve döndürmemektedir.

Balıkesir'de mahkemeyi kazanan ancak komisyona havale ettiğiniz kaç öğretmen var?

Bu komisyonlar tarafından olumlu görüş verilerek müdürlük görevlerine atanan var mıdır?

Mahkeme kararlarını yönetmelikler çıkararak uygulamamak hukuku yok saymak değil midir?

Mahkeme kararları, yönetmelik yok sayılabilir mi?

Görevden alınan okul müdürlerinin çoğunun EĞİTİM SEN, EĞİTİM İŞ üyesi olması tesadüf müdür?

BAŞKAN – Sayın Ağbaba...

VELİ AĞBABA (Malatya) – Sayın Başkan, öncelikle, biliyorsunuz İnsan Hakları Kurumu Kanunu'nu görüşüyoruz. Tabii, konuşmacıları sayın ilgili bakan dinlemedi bari sorulan sorulara ilgili bakan cevap versin lütfen, yani bunu rica ediyoruz. Meclise biraz saygı varsa, sorulan sorulara biraz saygı varsa lütfen ilgili Bakanın bu sorulara cevap vermesini istiyoruz. Bu bile milletvekilinin haklarına, yani insan haklarına aykırı bir durum. İnsan Hakları Kanunu konuşulurken bir başka bakanın burada sorulara cevap vermesini kabul etmediğimizi, doğru bulmadığımızı söylemek istiyorum.

BAŞKAN – Sayın Aydın...

ERKAN AYDIN (Bursa) – Sayın Başkan, Sayın Bakan; hepinizin kamuoyundan yakından takip ettiğiniz gibi, 31 Mart Perşembe günü saat 17.00'de Türk Eczacıları Birliği ile Çalışma ve Sosyal

Güvenlik Bakanlığı Sosyal Sigortalar Kurumunun ilaç alım protokolü sona ermektedir. Türkiye’de eczanelerin yüzde 54’ü yoksulluk sınırının da altında bir gelirle, neredeyse tamamı kredi borç sarmalıyla ayakta durmaya çalışmaktadır. Eczacıların ekonomik iyileştirme talebinin karşılanması bir lütuf olmayacak, hayati önemi haiz olan ilaç temininin devamı açısından çok önemlidir. Daha önce sizin Bakanlığınızda da bu tür sıkıntılar olmuş ve aşılmıştı. Biz bugün, eczacılar adına bu görüşmelerin olumlu tamamlanarak halkımızın eczanelerden ilaç almaya devam etmesini istiyoruz; aksi takdirde, 1 Nisan günü kendi ceplerinden para ödeyerek ilaç almak zorunda kalacaklardır. Bu konunun da ivedilikle çözüme kavuşturulmasını talep ediyoruz.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Sayın Tarhan...

TAHSİN TARHAN (Kocaeli) – Sayın Bakanım, Balıkesir Milletvekilimizin sorduğu soru doğrultusunda, biz de Kocaeli’de özellikle okul müdürlerinin mahkemeyi kazanmalarına rağmen göreve hâlâ dönmedikleri, Türkiye’de yaklaşık 8 bin okul müdürünün görevden alınarak farklı bölgelere yönlendirildiği... Onun için, bu okul müdürlerinin mahkemeyi kazanmalarına rağmen görevlerine dönmeleri konusunda çözüm ne zaman olacaktır diye soruyorum.

BAŞKAN – Sayın Atıcı...

AYTUĞ ATICI (Mersin) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Bakan, valilikler bünyesinde il insan hakları kurulları vardı. Ben de Mersin Tabip Odası Başkanı olarak bu kurulun bir üyesiydim. Bu kurulun bir tek görevi vardı Sayın Bakan, o da insan haklarını ihlallerini örtbas etmektir. Şimdi, Bakanlar Kurulu ve Cumhurbaşkanlığı tarafından atanan kurul ülke genelindeki insan hakkı ihlallerini örtbas etmeyecek mi? Bana göre bu kurulun bir tek görevi olacak, o da kendi dünya görüşü dışındaki her şeyi ihlal sayıp bunun dışındakileri de, yapılan ihlalleri de örtbas etmek olacak. Umarım zaman beni yanlış çıkarır, umarım insan hakkı ihlalleri gerçekten layıkıyla araştırılır.

BAŞKAN – Sayın Altaca Kayışoğlu...

NURHAYAT ALTACA KAYIŞOĞLU (Bursa) – Teşekkür ederim.

Sayın Bakan, sağlıklı bir çevrede yaşama hakkı da, tabii, en temel insan haklarından. Bursa’da, Yalova yolunda uzun ömürlü ağaçlar kesilmiştir. Zaten yeşil alan çok fazla kalmadı. Neden kesildi, yeşili neden koruyamıyoruz?

İkincisi, meslek liseliler mağduriyetleri konusunda bir çözüm bekliyorlar ek puanın kaldırılmasıyla ilgili. Bununla ilgili bir çözüm öneriniz var mıdır?

Teşekkürler.

BAŞKAN – Sayın Tanal...

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Bakanım, burada 4’üncü maddedeki ayrımcılık türlerinin arasında, 1’inci fıkranın (c) bendinde çoklu ayrımcılık var, bunu ayrımcılık olarak görüyor. Doğrudan ve dolaylı ayrımcılık da var ama çoklu ayrımcılığın tam zıttı olan tekli ayrımcılık yasaklanmamış mesela. Yani, burada, bu ayrımcılık türleri arasına “ve benzeri şekilde” veya “ve benzeri” ibaresinin konulmasında yarar var. Kanun tekniği açısından bunun tahdidi olarak sayılması ileride doğabilecek olan suistimallere yol açmayacak mı?

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Sayın Zeybek...

KEMAL ZEYBEK (Samsun) – Sayın Başkanım, Sayın Bakanım burada. Samsun Lâdik Derinöz Barajı'na bağlı sulama alanında Çamlıköy sulama göletinin kanallarının geçtiği ilk köy olmasına rağmen, 2007 yılından bu yana takip edilen bir süreç içerisinde 200 dekarlık bir alanın sulanmadığını ve sulanabilir bir proje içine alınmadığını ve burayı kasten bu projeye almadıklarını ve burada negatif bir ayrımcılık yapıldığını görüyoruz. Bunların bir şekilde durdurulup yeniden o köyün, Çamlıköy arazisinin sulanabilir bir hâle getirilmesini arzu ediyoruz.

BAŞKAN – Sayın Yılmaz Tezcan...

YILMAZ TEZCAN (Mersin) – Sayın Başkan, teşekkür ediyorum.

Değerli milletvekili arkadaşlarım, tabii -bir hekim olarak- tabip odaları şimdiye kadar, günümüze kadar meselelere ideolojik yaklaşımları sonucu hekimlerimizin özlük haklarından tutun diğer hakları istenilen noktaya getirilememiştir. Bu noktada da bir sivil toplum örgütü olan hekimlerin hakkını korumak üzere kurulmuş olan tabipler odasının bugün SGK ile eczacılar arasındaki anlaşma konusunda da devreye girmeleri ve eczacılar ve SGK'nın ilaç konusunda anlaşmaları gerektiğini ifade etmek istiyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Sayın Atıcı...

AYTUĞ ATICI (Mersin) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Bakan “Yasakları kaldıracamız.” diye milletten oy istediniz, oy aldınız ve başa geldiniz. Şimdi, Allah aşkına, bir gün, uçağa bindiğiniz zaman bir Cumhuriyet gazetesi isteyin, okumazsınız ama var mı, yok mu diye bir bakın, bir Sözcü gazetesi isteyin, bir Yurt gazetesi isteyin, acaba uçaklarda bu gazeteleri bulacak mısınız? Şimdi, siz hangi hakla benim haber alma hakkımı kısıtlıyorsunuz? Bu bir insan hakkı ihlali değil mi? Eğer bu kurul kurulusa şimdiden ilk şikâyeti ben yapıyorum. Bu uçaklara bu gazeteleri yüklemeyenleri şikâyet ediyorum.

BAŞKAN - Teşekkür ederim Sayın Atıcı.

Sorular sona ermiştir.

Şimdi, cevaplar için Hükûmete söz vereceğim.

Buyurunuz Sayın Bakan.

GIDA, TARIM VE HAYVANCILIK BAKANI FARUK ÇELİK (Şanlıurfa) – Sayın Başkanım, çok teşekkür ediyorum.

Soru soran bütün milletvekili arkadaşlarıma da çok teşekkür ediyorum.

Şimdi, öncelikle tabii ki ilgili bakan arkadaşın, yasadan sorumlu arkadaşın cevap vermesi konusunu değerlendiren arkadaşlara saygı duyuyorum, mutlaka olması gerekiyor ama netice itibarıyla buradaki gerek teamüller gerek mevzuatımız gereği, İç Tüzük'ümüz gereği hükûmeti temsilen bir bakanın olması aslolanıdır. Dolayısıyla, böyle bir ayrımı da doğru bulmadığımı ifade ediyorum.

Ayrıca, Sayın Ağbaba tecrübeli bir siyasetçidir. Burada konuşmasını da ben dikkatle izledim. Konuştuğumuz konu haklar konusu. İnsan hakları son derece önemli. Bununla ilgili bir düzenleme yapılıyor. Bu düzenlemeyle, var olan Türkiye İnsan Hakları Kurumu daha da geliştirilerek, Avrupa Birliği mevzuatı çerçevesinde dikkate alınarak, daha önce ayrımcılıkla mücadele konusunda yapmış olduğumuz taslak çalışmaları da içine alacak şekilde, daha şümüllü diyebileceğimiz bir düzenleme huzurlarınıza getirilmiş bulunuyor. Bu yönüyle konu haklar olduğu için, insan hakları olduğu için önem arz eden bir düzenleme ama bildiğiniz gibi, hayvan hakları önemli değil mi? Ne kadar önemli. Yani, sizi ben kürsüden izlerken hafif yollu böyle istihzaıyla bana doğru baktınız. Tabii ki bunu art niyetli yapmadığınızı biliyorum ama hayvan hakları çok çok önemlidir, bitki hakları da çok önemlidir.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Onunla da uğraşıyorsunuz ki.

ORHAN SARIBAL (Bursa) – Cerattepe’ye müdahale etmeyin.

GIDA, TARIM VE HAYVANCILIK BAKANI FARUK ÇELİK (Şanlıurfa) – Tabii, Cerattepe de çok önemlidir.

Şimdi, bunların hepsi canlı; hayvan, bitki, insan canlı.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Sayın Bakan, onlarla da uğraşıyorsunuz ki!

GIDA, TARIM VE HAYVANCILIK BAKANI FARUK ÇELİK (Şanlıurfa) – Hayvansever derneklerini üzdünüz diye düşünüyorum.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Bravo, buradan bu sonucu çıkardınız!

GIDA, TARIM VE HAYVANCILIK BAKANI FARUK ÇELİK (Şanlıurfa) – Bundan dolayı, hayvana ve doğaya saygısı olmayanın insana saygısı olmaz, bunu ifade edeyim. (AK PARTİ sıralarından alkışlar) Onun için, ne bakanlar arasında bir ayırım yapalım ne canlılar arasında bir ayırım yapalım diye ben de latife olması açısından bunu ifade ediyorum.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Artvinlisiniz ya Cerattepe’yi hatırlıyorsunuz, değil mi?

GIDA, TARIM VE HAYVANCILIK BAKANI FARUK ÇELİK (Şanlıurfa) – Şimdi, efendim, ayrımcılıkla ilgili Sayın Tanal bazı değerlendirmeler yaptı.

Burada “benzeri sebeplerden dolayı” ibaresinin de bulunması gerektiği şeklinde bir değerlendirme yaptınız. Bunu arkadaşlara da söyledim yani teknik olarak gerçekten Anayasa’ya aykırılık teşkil edecek bir durum söz konusu ise, arkadaşlar, yasanın daha geneli üzerinde bir görüşme yapıyoruz, bütün bu maddeler değerlendirmeye tabidir, bunlar ayrıntılı bir şekilde değerlendirilip ilave edilmesi gereken kavramlar, kelimeler söz konusu ise buna açık olduğunu belirtmek istiyorum. Aynı şey, 7’nci maddedeki “zorunlu kılan durumlar”la ilgili ifadenizi de arkadaşlarımız bu çerçevede değerlendireceklerdir. Bir eksiklik söz konusu ise Genel Kuruldaki çalışmaların amacı bunları tamamlamak içindir.

Samsun’da içilebilir su olmadığıyla ilgili veya bazı güzergâhlarda var olan suyla ilgili ifade de bildiğiniz gibi büyükşehir yasası sonrasında büyükşehir bünyelerinde kurulan su birimleriyle -ki SASKİ’dir yanılmıyorsam Samsun’da- orayla ilgili bir durum. Belediye Başkanına bunu bizler de iletmış olalım. Samsun milletvekillerimiz varsa zaten iletmışlerdir diye düşünüyorum.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Samsun milletvekili sormadı ki soruyu!

GIDA, TARIM VE HAYVANCILIK BAKANI FARUK ÇELİK (Şanlıurfa) – Yani, şu anlamda, Hükûmete sorduğunuz için iktidara mensup arkadaşlarımızın da duyarlılığı açısından söylüyorum, yoksa Samsun milletvekili değildi anlamında bir cevap değil.

Millî Eğitimle ilgili bazı sorular oldu. Okul müdürlerimizle ilgili olarak yargının kararı ve bu kararın uygulanması noktasında ne gibi bir işlem yapıldığını da Millî Eğitim Bakanımıza iletteceğiz, sizlere bilgi arz edecekler, sorularınıza yazılı olarak cevap vermelerini sağlayacağız.

Sayın Aydın, Türk Eczacıları Birliği ile Sosyal Güvenlik Kurumu arasındaki bir konuyu gündeme getirdiler, “O henüz gerçekleşmedi.” dediler. Yanılmıyorsam ayın 31’inde son buluyor, şu anda Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığımızla Türk Eczacıları Birliğinin teması, çalışmaları uzunca bir süredir devam ettiğini biliyorum. Geçmiş yıllarda da bu konularda çok tartışmalar yaşandı ama netice itibarıyla 24 binin üzerindeki eczacımızın çok önemli hizmetler sunduğu bilinciyle Sosyal Güvenlik Kurumu hep eczacılarımıza sahip çıkmıştır, bugün de bu değerlendirmeler neticesinde yine bir uzlaşıyla sonuçlanacağını rahatlıkla söyleyebilirim. Çünkü bir anlamda bir kamu hizmetidir, son derece önemli bir hizmettir. Ayrıca ilaç konusunda, vatandaşlarımızın ilaca erişimi konusunda dünden bugüne hangi

noktalara geldiğimizi de takdirlerinize sunuyorum. İlaç bulmakta, ilaca erişimde ne sıkıntılar vardı, Hükümetimiz döneminde bunlar ortadan kaldırıldı. Şimdi, “Eczacılarla bir sorun yaşanmasın.” deniyor, dün yaşanmadı, bugün de uzlaşıyla çözüleceğini söylemek istiyorum.

Sayın Atıcı, “Valilikler bünyesinde insan hakları kurulları vardı, insan hakları ihlallerini örtbas etmek içindi.” diye... Şimdi, arkadaşlar, önemli bir yasa gelmiş önümüze ve Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu diye bir kurum yeniden dizayn ediliyor, bu kurulurken buradaki kurulun kimden oluşacağı konusunun bu kadar abartılmasını ben şahsen doğru bulmuyorum. Şimdi, bu kadar önemli bir yasa bence öne çıkarılmalı yani “Kurul bir fonksiyon icra edebilecek mi?” Neyi saklayacaksınız bu dönemde, bu iletişim çağında neyin gizli kalması mümkün? Yani kurulun burada layüsel, keyfi davranması söz konusu değildir. Uluslararası ölçeklerde de baktığınız zaman, ülkelerdeki kurulun oluşumuna baktığınızda bu onlarda da bir sorun teşkil etmiyor. Dolayısıyla, bunun bizde de bir sorun teşkil etmesi söz konusu olmamalı. Kaldı ki yasalar günübürlük, hükümetler için çıkmıyor ki; çıkan yasalar kalıcı yasalardır, insan ömrüyle filan sınırlı değildir. Yasalar kalacak, insanlar değişecek, cumhurbaşkanları değişecek, başbakanlar değişecek, hükümetler değişecek ama yasa millet için yapılıyor. Dolayısıyla, orada bu meselenin bu derece öne çıkarılmasını ben şahsen doğru bulmadığımı ifade ediyorum.

Bursa’yla ilgili bir soru vardı. Değerli milletvekilimiz, Bursa’da, Yalova yolunda ağaçların kesildiğini söyledi. Ben Bursa’nın, yeşil Bursa’nın yeşilliğinin gelişmesi konusunda gerek merkezî Hükümetin gerekse belediye başkanlarımızın yoğun çalışmalarına şahidim. Dolayısıyla, belki, yol, ulaşım ve benzer bir nedenden dolayı, spesifik olarak bilemediğim, eğer birkaç ağacın bu şekilde kesimi söz konusuysa bilin ki bunun onlarca da fazlasının yerine getirilerek bunun yerine getirildiğini, yerel yöneticilerin ve merkezî yönetimin bu konudaki hassasiyetini bir kez daha belirtmek istiyorum.

Samsun’la ilgili, sulanabilir araziyle ilgili... Arkadaşlar, Türkiye’de sulanabilir arazi 8,5 milyon hektar. 8,5 milyon hektarın 6,1 milyon hektarı sulamaya açılmış durumda ama şu anda 3,1 milyon hektar arazi izlenebiliyor. Bu rakamların, izlenebilir oranının daha da artırılması ve bir an önce 8,5 milyon hektarın sulanmasıyla ilgili Devlet Su İşlerimizin yoğun bir çalışması var. Bizim de Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı olarak, özellikle sulanabilir arazinin oranının artması konusunda yoğun bir takibimiz ve değerlendirmemiz olduğunu söyleyelim.

Son olarak, Sayın Atıcı, uçak ve gazetelerle ilgili... Mesela, bahse konu bir gazeteyi geçen hafta ben İstanbul’dan gelişe okudum, böyle bir şey bilemiyorum ama yani ben yaşadığım bir şeyi söylüyorum. Dolayısıyla, olayın, bu kadar önemli bir yasanın buralara indirgenmesinin de doğru olmadığını...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Mikrofonunuzu açıyorum Sayın Bakan, sözlerinizi tamamlayınız.

GIDA, TARIM VE HAYVANCILIK BAKANİ FARUK ÇELİK (Şanlıurfa) – Yani bu kadar önemli bir düzenlemeyi konuşurken meseleyi buraya indirgemenin de doğru olmadığını düşünüyorum.

Bütün arkadaşlara teşekkür ediyorum, sağ olun efendim.

BAŞKAN – Teşekkür ederim Sayın Bakan.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Sayın Ağbaba...

VELİ AĞBABA (Malatya) – Sayın Başkanım, İç Tüzük 69’a göre... İleri sürdüğüm görüşten farklı bir görüş attetti Sayın Bakan ve beni hedef gösterdi hayvan hakları savunucularına, onunla ilgili iki dakika söz istiyorum.

BAŞKAN – Buyurunuz. (CHP sıralarından alkışlar)

İki dakika süreyle söz veriyorum.

X.- SATAŞMALARA İLİŞKİN KONUŞMALAR (Devam)

3.- Malatya Milletvekili Veli Ağbaba'nın, Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanı Faruk Çelik'in 149 sıra sayılı Kanun Tasarısı'nın tümü üzerindeki soru-cevap işlemi sırasında şahsına sataşması nedeniyle konuşması

VELİ AĞBABA (Malatya) – Teşekkür ederim.

Sayın Başkan, değerli arkadaşlar; Tarım ve Hayvancılık Bakanımıza bir iki sözüm olacak benim de.

GIDA, TARIM VE HAYVANCILIK BAKANI FARUK ÇELİK (Şanlıurfa) – Gıda, Tarım ve Hayvancılık.

VELİ AĞBABA (Devamla) – Önce bu, çevre haklarıyla ilgili, Sayın Bakanın doğduğu, büyüdüğü topraklardaki Cerattepe'yle ilgili düşüncelerini geçmişte biliyorduk, acemiliğinde; şimdi ustalığında ne düşünüyor onu merak ediyoruz. Bütün Artvin'in, bütün Karadeniz'in, hatta bütün insanlığın karşı çıktığı, sadece bir yandaşı zengin etmek uğruna bütün Artvin'in, o Kafkasör'ün güzel doğasını yok etmek konusunda ne düşündüğünü Sayın Bakanın merak ediyorum.

Şimdi, dedi ki: “Hayvanların da hakları vardır.” Tabii ki hayvanların da hakları vardır. Sayın Bakan, geçtiğimiz dönem bizim İstanbul Milletvekilimiz Sayın Melda Onur bununla ilgili bir çalışma yaptı, kanun teklifi verdi. Bununla ilgili sivil toplum kuruluşlarının, hatta AKP'nin de görüşü alındı, bir aşamaya gelindi, maalesef bu yasa çıkarılamadı. Şimdi, bu dönem bizim Genel Başkan Yardımcımız Sayın Zeynep Altıok da bununla ilgili kanun teklifleri verdi, yine bir gelişme yok.

Şimdi, siz büyük konuştunuz Sayın Bakan. Size burada “Hodri meydan.” diyorum ve burada bir söz vermenizi istiyorum. Bu hayvanlarla ilgili hakların çıkarılmasıyla ilgili biz açık çek veriyoruz; buradan söz verin, eğer çıkarmazsanız, hayvanseverlerin söylediği gibi, sözünden döneni kediler patilesin.

Teşekkür ederim. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ederim Sayın Ağbaba.

AYTUĞ ATICI (Mersin) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Sayın Atıcı...

AYTUĞ ATICI (Mersin) – Sayın Başkan, benim 2 soruma da cevap verirken Sayın Bakan, bu kadar önemli bir konu konuşulurken benim olayı basite indirgediğimi, hiç konuyla alakalı şeyler sormadığımı söyleyerek bana sataşmıştır, izin verirsiniz...

BAŞKAN – Sayın Atıcı, burada bir sataşma yok.

Şimdi...

AYTUĞ ATICI (Mersin) – O zaman Sayın Bakan sözünü geri alsın efendim. Ben olayı indirgemiyorum. Yani ben konuşma heveslisi değilim ama... Yakışmamıştır kendisine.

BAŞKAN – Tutanaklara geçmiştir Sayın Atıcı.

Teşekkür ediyorum.

**XI.- KANUN TASARI VE TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN
GELEN DİĞER İŞLER (Devam)**

A) KANUN TASARI VE TEKLİFLERİ (Devam)

1.- Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanunu Tasarısı (1/596) ile Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonu ve İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu Raporları (S. Sayısı: 149) (Devam)

BAŞKAN – Tasarının tümü üzerindeki görüşmeler tamamlanmıştır.

Maddelerine geçilmesini oylarınıza sunacağım.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Karar yeter sayısı istiyoruz.

BAŞKAN – Karar yeter sayısı talebi vardır; dolayısıyla. oylamada karar yeter sayısını arayacağım.

Oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler...

Kâtip üyeler arasında anlaşmazlık olduğundan oylamayı elektronik cihazla yapacağım.

Oylama için iki dakika süre veriyorum.

(Elektronik cihazla oylama yapıldı)

BAŞKAN – Karar yeter sayısı vardır, maddelere geçilmesi kabul edilmiştir.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Sayın Başkanım, yerimden pek kısa bir söz talep ediyorum.

BAŞKAN – Buyurun Sayın Özel, mikrofonunuzu açıyorum.

VI.- AÇIKLAMALAR (Devam)

12.- Manisa Milletvekili Özgür Özel'in, 149 sıra sayılı Kanun Tasarısı'nın tümü üzerinde Hükümetin konuşma yapmamasını garipsediğine ilişkin açıklaması

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Başkanım, bir durumu kısaca tespit etmek istiyoruz. Bu kadar önemli bir kanun görüşülüyor ve İç Tüzük bu kanunun görüşülmesiyle ilgili geneli üzerinde iktidar partisi grubuna yirmi dakika ve hükûmete de yirmi dakika konuşma hakkı vermiş ve bir tasarı var ve eksik müzakereden ve tasarı Meclise iyi anlatılmadığından, kamuoyunda yeterince tartışılmadığından dünya kadar eleştiri alınırken, iktidar partisi grubuna hadi bir şey demeyeceğim yani o da çok manidar ama Hükûmet tarafından tasarının tümü üzerinde konuşmayı tercih etmemeleri, bilgi vermemeleri, bunu savunmamalarını açıkçası garipsediğimizi ifade etmek isterim.

Söyleyeceklerim bundan ibaret.

Çok teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ederim Sayın Özel.

İDRİS BALUKEN (Diyarbakır) – Sayın Başkan, ben de İç Tüzük 60'a göre söz istiyorum.

BAŞKAN – Sayın Baluken, buyurun, sizin de mikrofonunuzu açıyorum.

13.- Diyarbakır Milletvekili İdris Baluken'in, Hükümetin elinde yurttaşların güvenliğini tehdit edecek bilgiler varsa bunun kamuoyuyla paylaşılması gerektiğine ilişkin açıklaması

İDRİS BALUKEN (Diyarbakır) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Sayın Başkan, bugün basına yansıyan bazı haberlerde Amerika Birleşik Devletleri'nin, Adana, Muğla ve İzmir'de bulunan vatandaşları için o bölgeyi terk etme, o bölgeyi bir an önce boşaltma şeklinde çağrılar yaptığı yazılıyor. Ve bu haberler ciddi, Pentagon'daki bazı kaynaklara ve İnternet sitelerine dayanılarak bu haberlerin servis edildiğini biliyoruz. Bu kaynaklar özellikle Türkiye Hükûmetinden almış oldukları bilgiler doğrultusunda böylesi bir çağrı yaptıklarını ifade ediyorlar. Yine, birkaç gün önce de bu yönlü, İsrail Devleti'nin kendi vatandaşlarına yönelik bir güvenlik çağrısı vardı, Türkiye'de yaşayan yurttaşlarına yönelik. Sayın Bakan da buradayken, bu konuda Hükûmetten

Meclisi bilgilendirme açıklaması beklediğimizi ifade etmek istiyorum. Eğer ortada gerçekten bu düzeyde ciddi bir güvenlik problemi varsa, Hükûmetin elinde mevcut istihbarat bilgileriyle bütün yurttaşların güvenliğini tehdit edecek olan bilgiler varsa bunun sadece diğer ülke hükûmetleriyle paylaşılması değil aynı zamanda Türkiye kamuoyu ve Türkiye halklarıyla doğal olarak paylaşılması gerektiğini düşünüyoruz. Bunu şundan dolayı önemsiyoruz: Son, İstiklal’de patlayan bombalardan önce de özellikle bazı yabancı istihbarat servislerinin vermiş olduğu bilgiler vardı ve bu doğrultuda bazı ülkelerin de kendi konsoloslukları ya da elçiliklerine o günlerde kapalı olması yönünde gönderdiği talimatlar vardı. Şimdi bunlar dikkate alınmamıştı, hatta hatırlarsanız İstanbul Valisinin mevcut tutumu da bu bilgilerin tamamını yalanlayan bir pozisyondaydı. Ancak İstanbul Valisi bu bilgileri yalanlarken biz İstiklal Caddesi’nde bombaların patladığına tanıklık ettik ve acı bir fatura çıktı bütün halklarımızın önüne. Şimdi dolayısıyla yeni bir durum varsa ve bu yönlü, üst perdeden ve Türkiye Hükûmetine dayanarak paylaşılan bilgiler varsa Hükûmetin mutlaka Meclisi ve tüm Türkiye kamuoyunu bilgilendirmesi gerektiğini düşünüyoruz. Sayın Bakan da olabilir ya da ilgili bir bakan hızla Meclise çağrılıp bu konuda bir bilgilendirme yapabilir. Bu, sanırım Türkiye kamuoyunu da en azından belli konularda ya uyarır ya da rahatlatır. Bu bilgiyi edinme hakkını kendi yurttaşlarımızdan esirgemememiz gerektiğini ifade etmek istiyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ederim Sayın Baluken.

Sayın Çakır, sizin de söz talebiniz olduğunu görüyorum.

Buyurunuz.

14.- Tokat Milletvekili Coşkun Çakır’ın, Manisa Milletvekili Özgür Özel’in yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

COŞKUN ÇAKIR (Tokat) – Sayın Başkan, teşekkür ederim.

Görüşüğümüz kanun üzerinde CHP Grup Başkan Vekili Sayın Özgür Özel’in aktardıkları doğrusu haksızlıktır ve gerçeği yansıtmamaktadır. Zira bu kanunun önemine binaen biz bu kurumu ihdas etmeyi, mevcut kurumu revize etmeyi bir kanun tasarısı şeklinde buraya getirdik ve komisyonda tartışıldı. Yeterince tartışılmıştır, tartışılmamıştır bu da ayrı bahis. Ama bununla birlikte tasarı Genel Kurula indikten sonra hâlâ gelen birtakım sorular, talepler karşısında da duyarlılığımızı, eleştiriye ve katkıya açık olduğumuzu göstermek bakımından Sayın Bakanla burada grup başkan vekilleri olarak müzakere yaptık ve Sayın Bakanı âdeta koltuğundan kaldırdık, arka tarafa geçtik ve müzakerelere bir anlamda devam ediyoruz orada. Sayın Özgür Özel de bu müzakerelerin bir kısmına katıldı, Levent Bey katıldı. O kadar ki, oradaki tartışma bitmediği, sonlanmadığı için CHP’li konuşmacı hatibin konuşmasını yapabilmesi için de ara verdik. Yani, bu kadarını da söyleyeyim. Şimdi, bu konuya göstermiş olduğumuz bu kadar duyarlılık ve hassasiyetten sonra bu tür eleştirileri yapmak doğrusunu söylemek gerekirse haksızlık, hakkaniyetsizliktir.

Kaldı ki eğer Sayın Özel hâlâ istiyorsa, yeterince tartışma yapılmadığını düşünüyorsa... Bakanın konuşması, Hükûmetin konuşması, yahut iktidar partisinin geneli hakkında konuşması kendi takdiridir. Bu, Özgür Özel’in yahut bir başka grup başkan vekilinin yahut milletvekilinin, üçüncü bir kişinin takdiri değildir, buna biz karar veririz. Ama buna rağmen hâlâ bu konuda Sayın Özel yeterli tartışma yapılmadığına inanıyorsa İç Tüzük’ün 72’nci maddesine göre yeniden görüşmelerin devam etmesine ilişkin bir önerge verir, onun üzerine de devam ederiz. Buna ilişkin bir görüşme talebi de bulunmadıktan sonra bunu söylemek, doğrusunu söylemek gerekirse abesle iştigaldir.

Teşekkür ederim.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Devam edelim, ortak önerge verelim.

BAŞKAN – Teşekkür ederim Sayın Çakır.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – İzin verir misiniz efendim?

BAŞKAN – Sayın Özel, buyurun.

15.- Manisa Milletvekili Özgür Özel'in, Tokat Milletvekili Coşkun Çakır'ın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Sayın Başkan, hoşgörünüzü daha fazla da zorlamak istemiyorum, çok imkân tanıyorsunuz bizlere ama şunu açıkça söylemek gerekir: Bir kez, Meclis Genel Kurulu esastır. Görüşmeler başladığında zaten yaptığımız uyarılar demek ki haklı ki şu anda bir masa kuruldu, sağ olsun Sayın Bakan da orada, arkadaşlarımız da orada. Ama bir yandan da Meclis Genel Kurulunun belki de çok köklü değişikliklere uğrayabilecek bir yasa tasarısı üzerinde söz hakları tükeniyor, öbür taraftan, Sayın Bakan çıkıp da getirdiği teklifi etraflıca, yirmi dakika süreyle bunu anlatma imkânı da bulamıyor. Oysa böyle bir ısrara gerek yok. Hemen şimdi anlaşabiliriz. Zaten tümü üzerinde görüşmeler artık tamamlandı, maddelerine geçildi. Parlamento çalışmalarını -zaten herkes yorgun- salı günü tamamlar ama Sayın Bakan ile arkadaşlarımızın yaptığı çalışmalar sürer, biz de katkı sağlarız; yarın da gelineen noktadan hem de bir kör döğüşü olmadan somut üzerinden müzakereler devam eder. Ama Sayın Grup Başkan Vekilinin İç Tüzük'ün ilgili maddesine atfen yaptığı yaklaşım önemlidir, o zaman buyursunlar madem “Devam ederiz.” diyor, ortak önergeye imza atmaya hemen hazırım, bekliyorum önergeyi müzakerelerin sürmesi için.

Teşekkür ederim.

RAMAZAN CAN (Kırıkkale) – Ona Genel Kurul karar verir.

COŞKUN ÇAKIR (Tokat) – Hep beraber karar verimiz.

İDRİS BALUKEN (Diyarbakır) – Sayın Başkan, bu konuyla ilgili ben de birkaç cümle...

BAŞKAN – Buyurun Sayın Baluken.

16.- Diyarbakır Milletvekili İdris Baluken'in, Meclis kürsüsünden bilgi alma hakkının Hükümet tarafından açık bir şekilde ihlal edildiğine ve yapılacak yasal düzenleme uluslararası sözleşmelere aykırı olduğu için ihtiyacı karşılayamayacağına ilişkin açıklaması

İDRİS BALUKEN (Diyarbakır) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Tabii, doğru bir yöntem ve tartışma mekanizması oluşturmadığınız zaman, Genel Kurul tartışmaları devam ederken de “istişare” adı altında, aslında Genel Kurulun bilgi edinme hakkını da bir şekilde elden çıkarmış olursunuz. Şimdi, hem Sayın Bakan hem de iktidar partisinin Komisyon üyeleri keşke bu istişare sürecini Komisyon aşamasında işletmiş olsalardı. Komisyon aşamasında muhalefetten gelen tek bir önergeyi dikkate almadılar. İnsan hakları kuruluşlarının ya da sivil toplum örgütü temsilcilerinin getirmiş olduğu hiçbir öneriyi dikkate alarak...

COŞKUN ÇAKIR (Tokat) – Aldılar efendim, aldılar.

İDRİS BALUKEN (Diyarbakır) – ...orada bir tartışma yürütmedikleri için o insan hakları kuruluşlarının birçoğu toplantıyı terk etti. Hatta, tartışmanın belli bir kısmından sonra -en azından kendi partim adına söyleyeyim- muhalefet parti üyelerinden de toplantıyı terk edenler oldu. Dolayısıyla, komisyon aşamasında gelen her öneriyi kapalı olmak, oradaki hiçbir önergeyi dikkate almamak, gelen sivil toplum örgütleri ya da insan hakları kuruluşlarının getirmiş olduğu hiçbir öneriyi kendi çalışmasına katmamak, en başından beri yanlış bir yöntemdir. Şimdi, bütün bunlar yapılmadığı zaman,

işte, “Genel Kurul da çalışmasına ara vermeden bir taraftan çalışsın, bir taraftan da biz arka tarafta bir istişare yürütelim.” dediğiniz zaman, orada tabii ki ciddiyet ve samimiyetle ilgili bir sorgulama ortaya çıkar. Nitekim, Genel Kurulda, bu komisyondaki tartışmaları takip edemeyen birçok milletvekili var. Mesela, benim grubumdaki milletvekillerimin birçoğu, birçok arkadaşımız, AKP’nin uyguladığı hukuk dışı sokağa çıkma yasaklarının olduğu illerdeki insan hakları ihlallerini takip etmek üzere orada halkımızla birlikte bulunuyorlardı ve bu tartışmayı, bu komisyondaki tartışmaları takip etme şansına sahip olmadılar ama Genel Kurulda görüşülürken “İktidar partisi grubu bu yasa tasarısıyla ne getiriyor?” ya da “Hükûmet bu yasa tasarısıyla neyi hedefliyor?” şeklinde bir yaklaşımı, bir perspektifi, bir sunumu merak ediyorlar. Yani, milletvekili arkadaşlarımızın bu konuda Hükûmetten ya da iktidar partisinden direkt birinci ağızdan ve Meclis kürsüsünden tutanaklara geçecek şekilde bilgi alma hakkının burada Hükûmet ve iktidar partisi grubu tarafından açık bir şekilde ihlal edildiğini belirtmek istiyorum.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun, toparlayınız lütfen Sayın Baluken.

İDRİS BALUKEN (Diyarbakır) – Toparlıyorum hemen.

Diğer taraftan, bu istişareye başvurma ihtiyacı da iktidar partisi grubunun ya da Hükûmetin muhalefetten gelen önerileri dikkate almak yerine, muhalefetten gelen eleştirilerin doğruluğu üzerinden şekillendiğini belirtmek istiyorum. Biz, Anayasa 90’a aykırı olduğu için, Türkiye’yi bağlayan uluslararası sözleşmelere aykırı bir düzenleme yapıldığı için, yapılacak yasal düzenlemenin ihtiyacı karşılayamayacağını, hem AB açısından hem Birleşmiş Milletler açısından da belli akreditasyon süreçlerinden geçemeyeceğini ifade ettik.

Yine, mali özerklikle ilgili birtakım eleştiriler yapıldı. Yani, muhalefetin önerilerini istişare etmekten çok, bu uluslararası mekanizmalarda yapılacak yasal düzenlemenin karşılık bulmamasından kaynaklanan bir ihtiyaçtan dolayı bir istişareye başvurmuşlardır. Bunu da böyle tutanaklara geçirmek istedim.

BAŞKAN – Teşekkür ederim Sayın Baluken.

İNSAN HAKLARINI İNCELEME KOMİSYONU BAŞKANI MUSTAFA YENEROĞLU (İstanbul) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Komisyonun söz talebi var.

Buyurunuz.

17.- İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu Başkanı Mustafa Yeneroğlu’nun, Diyarbakır Milletvekili İdris Baluken’in yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

İNSAN HAKLARINI İNCELEME KOMİSYONU BAŞKANI MUSTAFA YENEROĞLU (İstanbul) – Evet, şimdi, Sayın Başkan, vaktinizi fazla zorlamak istemiyorum.

Teşekkür ediyorum.

Kısaca bilgi vermek istiyorum çünkü burada bazı bilgiler verdik. Bunlar, sonuçta, orada bulunan arkadaşlar açısından da herhâlde şaşkınlıkla karşılanmış olması gerekir.

Bir arkadaşımız “Bir buçuk saatlik bir görüşme oldu.” dedi. Orada bulunan arkadaşlar biliyorlar ki enine boyuna bütün meseleleri tartıştık. Bir buçuk saat değil, en az yedi saatlik bir tartışma yaptık Komisyonunda.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – O kadar uzun sürmedi Sayın Başkan.

İNSAN HAKLARINI İNCELEME KOMİSYONU BAŞKANI MUSTAFA YENEROĞLU (İstanbul) – İkinci husus: Madem öyle bir durum oldu, biz arkadaşlarımızın önerilerini de dikkate alarak 9 maddede değişiklik yaptık, bunu hep birlikte Komisyon üyeleri olarak yaptık.

Diğer bir husus: Sayın Baluken “Vekillerin önerileri bile dikkate alınmadı.” diye ifade ettiler. Oysa ilginç olan şu: Kendi grubuna mensup olan arkadaşlar, verdikleri yazılı önerileri bile müzakere edilmeden çıkıp çekip gittiler. Dolayısıyla, onların verdikleri müzakereleri de ilgili arkadaşlar olmaksızın biz orada değerlendirdik, onları da karara bağladık. Yani, Komisyon bu konuda üzerine düşeni yapmıştır.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ederim Sayın Yeneroğlu.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Hangi grubu kastediyorsunuz?

İDRİS BALUKEN (Diyarbakır) – Sayın Başkan, tabii, Sayın Başkan açıklaması sırasında açık bir şekilde grubumuza sataşmada bulunmuştur. Yani, öneriler dikkate alınmasına rağmen hem burada yanlış bilgi verdiğimizizi hem de gereksiz yere Komisyonu terk ettiğimizi ifade ederek grubumuzu zan altında bırakmıştır.

Sataşmadan söz istiyoruz.

BAŞKAN – Sayın Baluken, tutanakları isteyeceğim, ona göre talebinizi değerlendireceğim.

İDRİS BALUKEN (Diyarbakır) – Sayın Başkan, ama...

BAŞKAN – Ben konuşmanın genel silsilesi içerisinde bir sataşma görmedim ama atlamış olabilirim, dikkatimden kaçmış olabilir.

İDRİS BALUKEN (Diyarbakır) – Hayır, komisyon üyelerimizi...

BAŞKAN – Tutanakları getireceğim, değerlendireceğim.

İDRİS BALUKEN (Diyarbakır) – Peki o zaman.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Sayın Başkanım, Sayın Komisyon Başkanımız bu çalışmanın yedi saat sürdüğünü söyledi. Yedi saat sürmedi. Tam tutanak tutuldu, getirebiliriz, üç saatten fazla sürmedi Sayın Başkanım, o da hatta... Yani orada, gelen sivil toplum örgütlerinden konuşmacılar da vardı. Biz ısrarla dedik ki: “Alt komisyon kurulsun, üniversiteden görüşler alınsın, en azından Adalet Komisyonundan, Anayasa Komisyonundan görüşler gelsin.” Maalesef, oy sayısı bu görüşülmeden bu şekilde geçti. Yani çok ayrıntılı müzakeresi yapılmadı.

BAŞKAN – Teşekkür ederim Sayın Tanal, tutanaklara geçmiştir.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Sayın Başkanım, şimdi, biraz önce Komisyon adına söz alan değerli temsilci, Komisyon sözcüsü şu ifadeyi kullandı -kendisi burada olduğu için- dedi ki: “Öyle ki muhalefet partileri verdikleri önerilerin akıbetlerini dahi takip etmeden çekip gittiler, yokluklarında işlem yaptık.” Bundan hangi grubu kastettiklerini açıklarlarsa...

İNSAN HAKLARINI İNCELEME KOMİSYONU BAŞKANI MUSTAFA YENEROĞLU (İstanbul) – Allah aşkına! Çok açık ve net bir biçimde söyledim.

İDRİS BALUKEN (Diyarbakır) – Hangi gruptu?

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Hangi grubu kastediyorsun?

İNSAN HAKLARINI İNCELEME KOMİSYONU BAŞKANI MUSTAFA YENEROĞLU (İstanbul) – Çok açık Sayın Başkan...

İDRİS BALUKEN (Diyarbakır) – Sataşma olduğunu şimdi duyduunuz o zaman.

BAŞKAN – Bir saniye sayın milletvekilleri, tutanakları getirmeceğimi ifade ettim, Sayın Özel de Sayın Komisyona bir soru sormuştur, onların hepsini değerlendireceğim...

İDRİS BALUKEN (Diyarbakır) – Sayın Başkan, yalnız şöyle bir durum var: Demin ben, hani “Sataşma için tutanakları bekleyelim.” derken sizin “Ben açıklamayı yeterince takip edemedim, dikkatimden kaçmış olabilir.” sözünüze saygımdan dolayı böyle bir tavır sergiledim. Ama şimdi Sayın Komisyon Başkanı, Sayın Özgür Özel’in sorusu üzerine açık bir şekilde “Ben HDP Grubunu kastettim.” deyince ve...

BAŞKAN – Bir saniye...

İDRİS BALUKEN (Diyarbakır) – Tabii, “HDP Grubunu kastettim.” diyor.

BAŞKAN – Sayın Baluken; Sayın Komisyon, Sayın Yeneroğlu oradan öyle bir açıklama yaptıysa bu açıklama Divandan duyulmadı. Mikrofondan konuşmadı, mikrofondan konuşmadığı için bu açıklamasını ben duymadım.

O zaman Sayın Komisyona söz vereyim yeniden.

Sayın Özel’in bir sorusu oldu, ona bir cevap verdiniz sanıyorum; Divan ve Genel Kurul bunu yeterince duymadı. Yeniden lütfen o konuda bir açıklama yapar mısınız.

İNSAN HAKLARINI İNCELEME KOMİSYONU BAŞKANI MUSTAFA YENEROĞLU (İstanbul) – Sayın Başkan, ilk konuşmamda da çok açık ve net bir biçimde ifade ettim ki yazılı olarak önerge veren HDP Grubu içerisindeki arkadaşlar önergeyi verdikten sonra çıktılar, onların önergesini biz onlar dışarıdayken değerlendirdik ve karara bağladık dedim. Yani bununla ilgili bir sataşma olmaz ki. Bu konuyla ilgili durumu tespit etmek istiyorsanız arkadaşlar burada, sorarsınız, kendileri teyit ederler.

Bunun dışında, yani Sayın Tanal, konuyla ilgili tutanaklara bakın, getirin bakın; siz kendiniz tespit edeceksiniz, hodri meydan. Ben de açıkça söylüyorum yani. Aşağı yukarı altı yedi saat sürdüğünü ifade ettim, aynen tekrar ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ederim Sayın Yeneroğlu.

İDRİS BALUKEN (Diyarbakır) – Sayın Başkan, Sayın Komisyon Başkanının açıklamaları muhatap olarak partimizin olduğunu gösteriyor.

BAŞKAN – Şimdi, evet, daha önce tutanakları getirmeceğimi ifade etmiştim ancak Sayın Yeneroğlu’nun, bir başka konuda yapmış olduğu açıklamayla Halkların Demokratik Partisi Grubuna sataştığı yönünde Sayın Baluken tarafından bir iddiada bulunulmuştur.

Buyurunuz Sayın Baluken.

İDRİS BALUKEN (Diyarbakır) – Sayın Ayhan Bilgen cevap verecek.

BAŞKAN – Buyurun Sayın Bilgen.

Süreniz iki dakikadır. (HDP sıralarından alkışlar)

X.- SATAŞMALARA İLİŞKİN KONUŞMALAR (Devam)

4.- Kars Milletvekili Ayhan Bilgen'in, İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu Başkanı Mustafa Yeneroğlu'nun yaptığı açıklaması sırasında HDP Grubuna sataşması nedeniyle konuşması

AYHAN BİLGEN (Kars) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; yani toplantıdan çıktığımız doğrudur ama çıkış nedenimiz...

İNSAN HAKLARINI İNCELEME KOMİSYONU BAŞKANI MUSTAFA YENEROĞLU (İstanbul) – Bir dakika, bak, teyit etti işte.

İDRİS BALUKEN (Diyarbakır) – Biz de dedik ya çıktılar... Dikkate almadığınız için...

AYHAN BİLGEN (Devamla) – ...önergelerimizin yetiştirme ihtimali yani önergeleri hazırlama ve o dar süre içerisinde o kadar maddeyle ilgili önergeleri yetiştirme imkânı kalmadı. Bir an önce bitirme konusundaki baskı üzerine baktık ki insan hakları örgütleri, Türkiye’de bu işin en yoğun emeğini sarf eden örgütler tamamen, tümüyle karşı olduklarını net ortaya koydular, bizim de önergelerimizin artık yetiştirme ve değerlendirme imkânı kalmadı o dar süre içerisinde. Dolayısıyla böyle bir senaryonun parçası olmak yerine protesto edip çekilmeyi tercih ettik ama sonra da şerhlerimizi gönderdik. Dolayısıyla da burada hani çok net biçimde biz bu kanunun esasıyla ilgili, akredite olabilmesi için, hem kurulun oluşma biçimi hem de diğer boyutlarıyla ilgili bir ciddi düzenlemeye ihtiyaç olduğuyla ilgili düşüncelerimizden dolayı bunu yaptık.

İDRİS BALUKEN (Diyarbakır) – Keşke CHP de terk etseydi.

AYHAN BİLGEN (Devamla) – Yani bu kurulun, bu mekanizmanın “Biz kurduk, oldu.” mantığıyla oluşması bu Parlamente’ye da zarar verir, bir süre sonra bu ülkenin uluslararası arenadaki pozisyonuna da zarar verir. Yani bu ısrarda bulunmasak, siz buradan geçmiş olsanız, Komisyona ilk geldiği gibi, Hükûmetten geldiği gibi geçmiş olsaydı daha iyi bir iş mi olacaktı? Yani üzerimizden savmış olacaktık ama bu kurulu ne uluslararası arenada kimse ciddiye alacaktı ne de toplum nezdinde saygınlığı olacaktı. Biz bugün bile buraya gelirken insan hakları örgütleri bu toplantıyı terk etmemizi istediler, “Katılmayın.” dediler, “Bırakın iktidar partisi kendisi oylasın, kendisi geçirsin.” dediler.

MİHRİMAH BELMA SATIR (İstanbul) – Sizin kendi iradeniz yok mu?

HASAN BASRİ KURT (Samsun) – Hangi insan hakları örgütleri bunlar?

MİHRİMAH BELMA SATIR (İstanbul) – Sayın Vekil, sizin iradeniz yok mu? STK’lar mı sizi yönetiyor? Size oy verenlerin iradesi yok mu?

AYHAN BİLGEN (Devamla) – Biz buna rağmen, sorumlu davranıp iyileşmesi için bir kez daha burada ısrar ettik, bunu yapmayın.

Bakın, bu kurullar dünyanın her yerinde zorlanıyor. Danimarka’daki İnsan Hakları Kurumu savaşa karşı çıktığı için bütçesi Hükûmet tarafından kesildi. Yani örnek verdiğiniz ülkelerde bile bu sorunlar çözülüyor ki bizim gibi bir ülkede bunun inisiyatifini tümüyle Hükûmete vermek çok daha ciddi riskler içerir.

Herkesi selamlıyorum. (HDP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ederim Sayın Bilgen.

XI.- KANUN TASARI VE TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER (Devam)

A) KANUN TASARI VE TEKLİFLERİ (Devam)

1.- Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanunu Tasarısı (1/596) ile Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonu ve İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu Raporları (S. Sayısı: 149) (Devam)

BAŞKAN – Şimdi birinci bölümün görüşmelerine başlıyoruz.

Birinci bölüm 1 ila 16’ncı maddeleri kapsamaktadır.

Birinci bölüm üzerinde söz isteyen siyasi parti gruplarına ve şahısları adına sayın milletvekillerine söz vereceğim.

İlk konuşmacı Milliyetçi Hareket Partisi Grubu adına Mehmet Parsak, Afyonkarahisar Milletvekili.

Buyurun Sayın Parsak. (MHP sıralarından alkışlar)

Süreniz on dakikadır.

MHP GRUBU ADINA MEHMET PARSAK (Afyonkarahisar) – Aziz Türk milleti ve saygıdeğer milletvekilleri, sözlerimin başında hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Ben milletvekili seçildiğimden bu yana bu kürsüye her çıktığımda, ne yazık ki, sözlerime başlarken o gün şehit olanlara -sayısı kaçsa, 3, 5, 10 15- Yüce Allah’tan rahmet dileyerek, milletimize başsağlığı dileyerek başlamak zorunda kaldım tüm konuşmalarına, böyle olmasını istemediğim hâlde. Bugün bu bağlamda, bu çerçevede nispeten mutlu hissediyordum kendimi, gün içinde hiçbir şehit haberi almadık diye ama biraz önce, zannediyorum bir yarım saat kadar önce yine Şırnak’ta 24 yaşında, Adanalı bir özel harekât polisimizin şehit olduğu haberini, bir kanasçı tarafından yaralandıktan sonra hastanede kurtarılamayarak şehit edildiği haberini aldık. Ne yazık ki bu gelenek yine bozulmadı. Biz hem şehidimize Yüce Allah’tan rahmet hem aziz milletimize, ailesine başsağlığı dilemek durumunda kalıyoruz. Rahmet olsun.

Sayın Bakan, bu kan da dinsin artık, bu mücadelede bir netice alınsın. Biz artık her gün -1, 3, 5, 10- şehit haberlerini millet olarak da almak istemiyoruz, bu kürsülerde de sürekli olarak taziye cümleleri kurmak istemiyoruz. Bunu öncelikle dikkatlerinize sunmak isterim.

Saygıdeğer milletvekilleri, söz aldığım 149 sayılı Kanun’un birinci bölümü hakkında grubum adına sözlerime başlarken Gazi Meclisi de bir kere daha saygıyla selamlıyorum.

Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanunu Tasarısı’nın ilk bölümü, kanun tasarısının başlangıç hükümlerini, ayrımcılıkla mücadele, kurumun teşkilat yapısı ve görevleriyle personel rejimini düzenleyen maddelerden oluşmakta.

Bu ve buna benzer kanun tasarılarıyla kurulan kurumlar, bir yandan amaç ve görevleri itibarıyla âdeta bir üst kurul olarak yapılandırılmakta; diğer yandan, üye atamalarının tamamı, sanki farklı bakış açılarına sahiplermiş gibi Bakanlar Kurulu ve Cumhurbaşkanına verilmektedir. Başbakanlıkla ilişkili, idari ve mali özerkliğe sahip ve kamu tüzel kişiliğini haiz bir kurumun Cumhurbaşkanına neden yıllık rapor sunması gerektiğini hiçbir hukuk düzeni veya hukukçu izah edemez. Açıkçası, bu durum akla ve mantığa da aykırı.

Görevli olduğu konularda zaten birçok düzenleme bulunan bu ve buna benzer kurumların bu şekilde yapılandırılması olsa olsa Cumhurbaşkanının yetkilerini genişletme ve Hükûmet üzerindeki vesayetini artırma girişimi olarak değerlendirilebilir.

AKP’nin bu tutumunun sonucu, Türkiye’deki tüm kurumların zamanla Cumhurbaşkanlığına doğrudan bağlanmasına veya Sayıştay yerine Cumhurbaşkanlığına hesap veren kurumlara gitmesine kadar varabilecektir. Bu tutumun, Cumhurbaşkanını seçilmiş kral hâline getirme amacına yönelik olduğu aşîkârdır. Ancak, asırlık şu deyim buradan ifade etmek isterim ki sizin kendi hülyalarınızda oluşturduğunuz kral çıplaktır ve bu ülke krallıkla yönetilmeyecektir. “Başkanlık sistemi” adı altında AKP usulü seçilmiş krallık sisteminin tartışıldığı bugünlerde özel hükümlerle Cumhurbaşkanına özel yetkiler verilmesi akıllara “Hükûmet içerisinde kraldan daha çok kralcılar mı var?” sorusunu haklı olarak getirmektedir. Anlaşılan o ki bazı Hükûmet üyeleri Hükûmetten bağımsız olarak veya Hükûmetle birlikte Cumhurbaşkanına bu şekilde hediyeler sunmak istemektedir. Niyetiniz ne olursa olsun şu hususu ifade etmek isterim: Türkiye Büyük Millet Meclisi büyük Türk milletinin meclisidir ve sizin iç siyasi oyunlarınıza kesinlikle alet edilemeyecektir.

Gazi Meclisin değerli üyeleri, her ne kadar şu an konuşma yaptığım bu maneviyat yüklü kürsüde yakın zamanda bazı bakanlarınız “Ben bu Anayasa’yı tanımıyorum.” demiş olsa da size tekrar ve tekrar hatırlatmak isterim, Türkiye Cumhuriyeti bir hukuk devletidir. Aksayan ve eksik yanları olsa da

Türkiye Cumhuriyeti'nin bir anayasası vardır ve hepimiz istesek de istemesek de bu Anayasa'ya uymak zorundayız çünkü hepimiz bu Anayasa üzerine yemin ettik.

Kıymetli milletvekilleri, tam anlamıyla uygulanmayacak, hatta iktidar ve taraftarlarınca neredeyse hiç uygulanmayacak ancak iktidarın demokratikleşme yalanına hizmet edecek bir kanun tasarısıyla daha karşı karşıya olduğumuzu belirtmekte yarar görüyorum. Kanun tasarısıyla iş yerinde yıldırma, taciz de dâhil olmak üzere her türlü ayrımcılık tanımlanarak yasaklanmaktadır. Kanun tasarısının ayrımcılık yasağının kapsamını belirleyen 5'inci maddesinde yer alan ifadelerine dikkat edilirse tamamının Anayasa'mızdaki temel hak ve özgürlüklerle ilgili olduğu görülmektedir. Bu maddeye göre mesela kamu taşınır ve taşınmazlarının kiralınmasında ayrımcılık yasaklanmıştır.

Peki, bu kanun, göreve geldiğinden bu yana Kamu İhale Kanunu'nu 167 kez değiştiren bir hükûmete uygulanabilecek midir? Yine aynı maddeye göre, derneklere, sendikalara üye olmaya yapılacak ayrımcılık da yasaklanmıştır. Peki, bu kanun sarı sendikaya üye olmayanların terfi alamadığı, bilakis tenzili rütbe maruz kaldıkları, tayin ve yer değiştirme konusunda büyük sorunlar yaşadıkları, devletin güvenlik güçlerinin bile temizlemek için aylarca uğraştığı yerlere sürgün edildikleri, lojman ve benzeri sosyal haklar konusunda haklarının yendiği, ötekileştirildikleri, bir kenara itildikleri, disiplin işlemleriyle yıldırılmaya çalışıldıkları gerçeğini değiştirebilecek midir?

Değerli milletvekilleri, kanunla kurulması öngörülen Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kuruluna üye olma kriterleri tıpkı Kişisel Verileri Koruma Kurulunda olduğu gibi kurumun görev alanı hakkında bilgi ve deneyim sahibi olmak, dört yıl lisans öğrenimi, bir kamu kurumunda, sivil toplum kuruluşunda ya da özel sektörde toplam on yıl çalışmış olmak gibi alelade usuller olarak belirlenmiştir. Fakat biraz önce içeride yapılan istişarelerde bunda bir değişiklik olabileceği noktasında bir uzlaşma zemini olduğunu da müşahade ettik. Dolayısıyla, eleştirilerimizi saklı tutarak bu çerçevedeki sözlerimi şimdilik ifade etmekten sarfınazar ediyorum.

Temelde ülkemizde meydana gelen insan hakları ihlallerinin ve ayrımcılık muamelelerinin çetelesini tutmak üzere kurulduğu anlaşılan Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumunun tuttuğu çeteleyi bu ihlallerin baş sorumlularına sunması sonucu bu sorunların çözüleceğine ya da azalacağına inanmak en hafif ifadesiyle hayalperestliktir. İktidarın kendi zihniyetini ve yönetim anlayışını değiştirmeden sadece kurum kurarak, bizzat kendisinin çiğnediği uluslararası normları alt alta yazarak bir yere varılamayacağını bilmesi gerekmektedir.

Terörle mücadelede ve yolsuzlukların önlenmesinde olduğu gibi insan hakları ihlalleri konusunda da mücadelenin en temel noktası samimiyettir. İktidarın bu tenakuzları ve ikircikli yaklaşımları sadece bu kanuna has değildir. Yakın zamanda Anayasa Mahkemesi tarafından verilen kararda, iktidar partisine mensup sayın grup başkan vekili, Cumhurbaşkanının konuya ilişkin açıklamasını âdeta milat ilan eder şekilde, sabah ayrı, öğleden sonra ayrı açıklamasıyla hepimizin aklına şu hikâyeyi getirmiştir: Hikâye bu ya, kral bir gün soytarısını çağırması ve sarayında patlıcanlı yemekler yapılmasını istemiş. Soytarısı da tüm aşçıları ve tabii ki aşçıbaşını da toplamış ve patlıcanın nimetlerini sıralamaya başlamış: “Patlıcan şöyle sağlıklıdır, böyle lezzetlidir, böyle iyidir, böyle güzeldir.” Ve en nihayetinde de demiş ki: “Kralımız bunun için sizden çok çeşitte, patlıcanın her çeşidinde patlıcan yemeği yapmanızı istiyor.” Hakikaten de tüm aşçılar o gün patlıcan ağırlıklı bir menüyle kralın karnını doyurmasını temin etmişler, gün tamamlanmış. Ertesi gün, bu defa, kral gene soytarısını çağırarak patlıcan yemekten sıkıldığını, patlıcanın bir işe yaramadığını, esasen lezzetli olmadığını ifade etmiştir. Aynı soytarı aynı aşçıbaşını ve aynı aşçıları yeniden karşısına çağırıp bu defa da patlıcanın hiç de sağlıklı olmadığını, hiç de lezzetli

olmadığını, bir işe yaramadığını filan sıralayınca aşçıbaşı serzenişte bulunmuştur: “Ya, dün ‘Ne kadar lezzetli, ne kadar sağlıklı.’ diyordun, bugün de çıktın, dedin ki: ‘Bu patlıcan ne sağlıklı ne lezzetli, hiç istemiyoruz.’” demiş ki: “Ya, siz beni eleştirmeyi bir kenara bırakın, ben patlıcanın soytarısı değilim, kralın soytarısıyım. Dolayısıyla, kral ne istiyorsa o çerçevede hareket ediyorum, siz de o doğrultuda hareket ederseniz iyi olur.”

Ya, gecenin bu saatinde eleştirimi sadece bu hikâyeyle sınırlı tutarak daha fazla da uzatmadan yüce Meclisi, Gazi Meclisi ve sizleri bir kere daha saygıyla selamlıyorum. (MHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ederim Sayın Parsak.

Buyurun Sayın Bostancı.

MEHMET NACİ BOSTANCI (Amasya) – Sayın konuşmacı burada olmayan AK PARTİ grup başkan vekili hakkında bir eleştiri getirmiştir, mümkündür ama peşinden vermiş olduğu örneklerle bizim grup başkan vekiline “soytarı” demek istemiştir, çok ayıptır.

MEHMET PARSAK (Afyonkarahisar) – Hayır efendim, hikâye anlattım. “Hikâye bu ya.” diyerek başladım. Sayın Hocam, zaten “Hikâye bu ya.” diye başladım.

MEHMET NACİ BOSTANCI (Amasya) – Bu utanmazca bir benzetmedir. Bu çerçevede söz hakkı talep ediyorum.

BAŞKAN – Buyurun Sayın Bostancı.

HAKAN ÇAVUŞOĞLU (Bursa) – Üslubu beyan, aynıyla insan. Başka bir şey demem yani.

MEHMET PARSAK (Afyonkarahisar) – “Hikâye bu ya.” diye başladım, bir hikâye anlattım.

X.- SATAŞMALARA İLİŞKİN KONUŞMALAR (Devam)

5.- Amasya Milletvekili Mehmet Naci Bostancı'nın, Afyonkarahisar Milletvekili Mehmet Parsak'ın 149 sıra sayılı Kanun Tasarısı'nın birinci bölümü üzerinde MHP Grubu adına yaptığı konuşması sırasında AK PARTİ Grubuna sataşması nedeniyle konuşması

MEHMET NACİ BOSTANCI (Amasya) – Sayın Başkan, değerli arkadaşlar; burada yapılan beyanlara ilişkin eleştiriler dile getirilebilir ama üslubu dairesince. “Eleştirimi bununla sınırlı tutuyorum.” diyerek Sayın Cumhurbaşkanına “kral”, AK PARTİ grup başkan vekiline de “soytarı” diyemezsin. Çok ayıp bir şey, seni kınıyorum.

MEHMET PARSAK (Afyonkarahisar) – Hikâye anlattım “Hikâye bu ya.” diye.

MEHMET NACİ BOSTANCI (Devamla) – Söylediğin hikâye buradaki örneğe uymaz. Bu yaptığın, Parlamentodaki bir konuşmanın adabına ve ahlakına da uymaz. Yapacağın konuşmada eleştiri tabii ki dile getirebilirsin ama gelip böyle bir benzetme üzerinden ne münasebet, ne tür bir illiyet bağı üzerinden konuşuyorsun? Verdiğin örnek üzerinden konuşuyorsun ve bizim arkadaşımıza “soytarı” demek istiyorsun. Sana aynıyla iade ediyorum. Utanmazca bir benzetme bu! (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

MEHMET PARSAK (Afyonkarahisar) – Siz onu demek istiyorsunuz.

BAŞKAN – Teşekkür ederim Sayın Bostancı.

OSMAN AŞKIN BAK (Rize) – Kendi ruh hâlini gösteriyorsun be! Yakışıyor mu?

OKTAY VURAL (İzmir) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Sayın Vural...

OKTAY VURAL (İzmir) – Sayın konuşmacı böyle bir illiyeti kurmadığını ifade etti ama Sayın Naci Bostancı böyle bir illiyeti kurdu.

MEHMET NACİ BOSTANCI (Amasya) – Ne illiyeti Sayın Vural, ne illiyeti? Yaptığı benzetme ortada.

OKTAY VURAL (İzmir) – Asıl illiyeti kuran siz oldunuz. Dolayısıyla, bu konuda, zannederim, Adalet ve Kalkınma Partisinin diğer grup başkan vekili sizin bu sataşmanız hakkında söz alarak sizin hakkınızda herhâlde söylemesi gerekenler var.

MEHMET NACİ BOSTANCI (Amasya) – Dil oyunları yapma Sayın Vural, dil oyunları yapma.

OSMAN AŞKIN BAK (Rize) – Onlar bayatladı be!

OKTAY VURAL (İzmir) – İlliyeti kuran sizsiniz, aklınıza o geliyor.

MEHMET NACİ BOSTANCI (Amasya) – Çok ayıp, çok!

OKTAY VURAL (İzmir) – Yani “yağmur” dendiği zaman aklınıza başka bir şey geliyorsa ne desin yani? Ne desin?

OSMAN AŞKIN BAK (Rize) – Kendi ruh hâlinize bakın.

BAŞKAN – Teşekkür ederim Sayın Vural.

OKTAY VURAL (İzmir) – Yani, illiyeti kuran sizsiniz. Siz nasıl böyle bir illiyeti kurdunuz? Aynaya bakın, kendinize hesap verin.

XI.- KANUN TASARI VE TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER (Devam)

A) KANUN TASARI VE TEKLİFLERİ (Devam)

1.- Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanunu Tasarısı (1/596) ile Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonu ve İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu Raporları (S. Sayısı: 149) (Devam)

BAŞKAN – Birinci bölüm üzerinde söz isteyen Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına Mahmut Tanal, İstanbul Milletvekili.

Buyurun Sayın Tanal. (CHP sıralarından alkışlar)

Süreniz on dakikadır.

CHP GRUBU ADINA MAHMUT TANAL (İstanbul) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; hepinizi saygıyla, hürmetle selamlıyorum.

Görüşüğümüz kanun tasarısı Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanunu Tasarısı. Bu tasarı gerçekten çok acil bir vaziyette İnsan Haklarını İnceleme Komisyonuna geldi. İnsan Haklarını İnceleme Komisyonunda tüm siyasi parti gruplarınca bu kanun tasarısıyla ilgili öncelikle üniversitelerden, bu alanda çalışan sivil toplum örgütlerinden görüş sorulması istenildi ve herhangi bir yerden bu konuda görüş sorulma imkânı olmadı. Ancak, bu konuda, her ne kadar tasarının ayrıntılı araştırılması için, detaylıca incelenmesi için, eksikliklerinin, fazlalıklarının, yanlışlıklarının tespiti için alt komisyon kurulması talep edildiyse de, o gün için patlama olmuştu ve gerçekten hızlı bir vaziyette bu tasarı Komisyonunda görüşüldü ve Genel Kurula geldi. Tabii, Komisyon sırasında sözlü olarak ve yazılı teklifler olarak biz Komisyona sunduk ama tekliflerimizin hiçbirisi ciddiye alınmadı, ancak şu aşamada benim tek tek bu maddeler üzerinde söyleyeceğim aykırılıkların Genel Kuruldaki tüm arkadaşların ve kamu kurum ve kuruluşlarının ve televizyonları başında, İnternet’te izleyen vatandaşlarımızın tamamı bu eksikliklerin ne kadar doğru olduğunu fark edecekler.

Sayın Bakan, tabii, Komisyonunda da sizinle bunları biz görüştük, konuştuk ama derdimizi herhâlde ya biz anlatamadık veyahut da sizler anlamak istemediniz. Bu kanunun amacı ayrımcılık ve ayrımcılığı engellemek, eşitliği sağlamak, bunu tüm ülkede etkili hâle getirmek. 3’üncü maddesinde eşitlik ilkesi ve ayrımcılık yasağına baktığımız zaman bizim hem Ceza Kanunu’muzda hem Anayasa’mızda hem de Anayasa’nın 90’ıncı maddesi uyarınca imzaladığımız, kabul ettiğimiz uluslararası sözleşmeler uyarınca eşitlik ilkesinde şu ibareler mutlaka geçiyor, burada mesela: “Herkes dil, ırk, renk, cinsiyet,

siyasi düşünce, felsefi inanç, din ve mezhep...” Burada “mezhep” kavramı geçmiyor yani “mezhep” kavramı, mezhep nedeniyle eşitlik bozulabilir, ayrımcılık yapılabilir. Bu anlamda mezhep ayrımcılığını bu kanun yasaklamıyor değerli arkadaşlar. Bunu defalarca Komisyonunda, Bakanın bulunduğu ortamda dile getirdiğimiz hâlde bunlar nazara alınmadı. Yani, mezhepçilik ayrımcılığı nedeniyle, mezhepçilik düşüncesi amacıyla bir kişiyi işten atabilirsiniz, işe almayabilirsiniz, ayrımcılık yapabilirsiniz. Bu anlamda bu kanun bunu engellemiyor.

İkinci bir konu, aynı şekilde burada ayrımcılık ve eşitlikle ilgili cinsel yönelimlerinden dolayı da insanlar yine ayrımcılığa maruz kalabilir. Eşitlik sağlanmıyor, ayrımcılık burada yasaklanmıyor. Bu kanun bu açıdan sakıncalı.

Yine, devam ediyoruz, bakın, Anayasa’mızın 10’uncu maddesindeki birinci fıkrayı aynen yine okuyorum: “Herkes, dil, ırk, renk, cinsiyet, siyasî düşünce, felsefi inanç, din, mezhep ve benzeri sebeplerle ayırım gözetilmeksizin kanun önünde eşittir.” Burada “ve benzeri” sebepler yok. Sadece takdir olarak sayılmış durumda yani bu sebepler dışında siz bunu genişletemezsiniz. Mevcut olan bu hâliyle bu kısım -içimizde hukukçu arkadaşlarımız var- “ve benzeri sebepler”in olmaması açısından bu, Anayasa’ya aykırılık teşkil etmekte, uluslararası sözleşmelere aykırılık teşkil etmekte.

Şimdi, burada, biz yine devam ederken, 4’üncü maddesinde ayrımcılık ilkeleri var. Ayrımcılık ilkelerinde çoklu ayrımcılığı yasaklamış, tekli ayrımcılığı yasaklamamış. Bu anlamda dolaylı ve doğrudan ayrımcılık yasaklanmış. Burada keşke tekli ayrımcılık da yasaklanmış olsaydı.

5’inci maddedeki ayrımcılık yasağının kapsamı, mesela belediyelerde “billboard”lar kullanılıyor, “billboard”ların kullanımıyla ilgili, bunu 5’inci maddede nasıl sığdırabiliriz? Bu da en fazla seçim dönemlerinde tüm siyasi partilerin maruz kaldığı noktalardan bir tanesi.

Geliyoruz 7’nci maddenin yine (b) bendinde, burada, “Ayrımcılık iddiasının ileri sürülemeyeceği haller” maddenin başlığı, istisna olarak 7’nci maddenin (b) bendinde “sadece belli bir cinsiyetin istihdamını zorunlu kılan durumlar” deniliyor. Burada, Anayasa’mızın 10’uncu maddesindeki pozitif ayrımcılık açısından, bu, yine, Anayasa’nın 10’uncu maddesine aykırı.

Şimdi, kanuna baktığımızda 10’uncu maddesinde kurulun oluşumu var.

Değerli arkadaşlar, tabii, örnek olarak -mesela “Avrupa Birliği” deniliyor- Fransa’ya baktığımız zaman, Fransa’da 2011 tarihine kadar 4 tane kurul vardı insan hakları kurulu açısından; Eşitlik Kurulu vardı, Etik Kurulu vardı, Arabuluculuk Kurulu vardı ve İnsan Hakları Kurulu vardı. Bu 4 kurul 2011 yılından sonra sadece ve sadece tek kurula dönüştü, Kamu Denetçiliği yani Ombudsmana dönüştü. Peki, bizde, Türkiye’de şu anda kaç kurul var bu konuyla ilgili? İnsan Hakları Kurulu var, Ombudsman yani Kamu Denetçiliği var; zaten İnsan Hakları Kurumunu da biz bununla kaldırıyoruz, İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu hâline getiriliyor. Buradaki, Avrupa Birliğinin aramış olduğu koşul, bu tür kurulların etkin, bağımsız ve gerçek denetimi yapabilecek bir otoritenin olması gerekiyor, bu açıdan da bunun yürütme organından yani siyasi iktidarlardan bağımsız olması aranıyor.

Dünya uygulamalarına baktığımız zaman ve Avrupa Birliği ülkelerine baktığımız zaman, insan hakları alanında denetim yapmakla görevli olan bu kurumların tamamı parlamentoda bulunan siyasi grupların temsili oranına göre seçiliyor ve başkanı da yine parlamento tarafından üçte 2 nispi çoğunlukla seçiliyor. Bunun amacı ne? Başkanın, en azından, tarafsız olmasını sağlamak, rahat çalışmasını temin etmek, etkin ve bağımsız bir ortamı sağlayabilmek. Peki, biz buna baktığımız zaman, mevcut olan bu düzenlemeyi biz yaparken niçin yapıyoruz? Sayın Başbakan hatırlanırsa şunu söylemişti: “Efendim, Avrupa Birliğine serbest dolaşım hakkı gelecek, vizeler istenilmeyecek, serbest dolaşım için bu

kanunların bir an önce Parlamentodan çıkması lazım.” Ben şimdi buradan Sayın Bakana soruyorum: Sayın Bakan, bu kanun bu şekilde geçerse, Avrupa Birliği neyi esas alıyor? Paris İlkelerini esas alıyor. Peki, bu, Paris İlkelerine uygun olmazsa, Avrupa Birliği bunu kabul etmezse, o zaman serbest dolaşım, vize hakkı bu vatandaşa gelmezse bunun sorumlusu kim olacak, muhalefet mi olacak? Biz burada muhalefet olarak bu konuda uyarıyoruz. Bakın, buradaki düzenleme Paris İlkelerine aykırı, mevcut olan bizim Anayasa’ımıza aykırı Değerli Bakan. Yani, Anayasa’nın 10’uncu maddesi mezhep ayrımını yasaklıyor, engelliyor ama siz bu mezhep kavramını, biz ısrarla Komisyonunda söylediğimiz hâlde, burada yine ilave etmemekte direniyorsunuz. Burada sorumlusu biz değiliz yani bunu hep hatırlatıyoruz.

Paris İlkeleri doğrultusunda, takdir edersiniz, bu kurulla ilgili bir puanlama sistemi var, A grubu, B grubu, C grubu. Ölçek anlamında en üstteki düzey grubu A grubudur. Bu düzenlemeyle Türkiye, Avrupa Birliğinin hayata geçirdiği ve bugüne kadar bulunan Eşitlik ve İnsan Hakları Kurumu seviyesine çıkmamış olacak. Hatta biz diyoruz ki: Bu kurumda üyelerin en azından yarısının da kadın olması lazım. Burada, kanunda sadece dört yıllık fakülte ayrımı getiriliyor. Yani, insan hakları alanında çalışmış olan hiç kimseye bu kurulda bir öncelik tanınmıyor, bir nitelik tanınmıyor. Bu vaziyete geldiği zaman insan hakları alanında çalışmamış olan kişilerin de kurula seçilme ihtimali mevcut.

Bu kurul amacından saptırılmış olacak, Avrupa Birliği ülkeleri âdeta kandırılmış olacak. Efendim, Türkiye’de Eşitlik ve İnsan Hakları Kurumu var mı, var ama içeriği nedir? Getirin, beğenmediniz...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

MAHMUT TANAL (Devamla) – Mesela, İspanya’da bu düzenleme nerede yapılmış? İspanya’daki düzenlemede başkanı parlamento seçiyor, üyeleri her siyasi partinin temsiliyet oranına göre seçiliyor ve İspanya’da bu gelenek kırk yıldan beri de uygulanan bir husus.

Ben teşekkür ediyorum, saygılarımı sunuyorum Sayın Başkanım. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ederim Sayın Tanal.

Birinci bölüm üzerinde Halkların Demokratik Partisi Grubu adına Burcu Çelik Özkan, Muş Milletvekili.

Buyurun Sayın Çelik Özkan. (HDP sıralarından alkışlar)

Süreniz on dakikadır.

HDP GRUBU ADINA BURCU ÇELİK ÖZKAN (Muş) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; az önceki tartışmaya bir ek bilgi olarak Genel Kurulun takdirine sunmak istiyorum: İnsan Hakları Komisyonunda o kadar verimli bir çalışma yaptık ki biz, Sayın Bakanla birlikte, Komisyon üyeleri ve grup başkan vekilleri hâlen arkada, tasarı üzerine uzlaşma sağlamaya, belki de tartışmaya devam ediyoruz.

İnsan Hakları Komisyonunda yürütülen tartışmaları bizzat bizler hepimiz yaşadık, burada tekrar tekrar değinmeye gerek yok. Ama, hakikaten tasarının neyi amaçladığına, ne için bu kurumun oluşturulduğuna asla bunlara dikkat edilmeksizin ve bu tasarı ele alındığı zaman yasanın yapılma sürecinde sivil toplum örgütlerinin ve bu tasarıyla ilgili hiçbir kesimin görüşünün alınmamış olması hakikaten burada ne kadar işlevinden çıkmış bir durumda olduğumuzun göstergesidir.

Şimdi ben kısaca hem İnsan Hakları Komisyonunda yaşadıklarımızı hem de bu tasarının ilk bölümüne ilişkin birkaç görüşümü grup adına tekrardan sunmak istiyorum.

Şimdi, Türkiye Cumhuriyeti Anayasası’nın 90’ıncı maddesi burada epey konuşuldu. Son paragraf, özellikle, uluslararası sözleşmelerin kanunlarımızdaki hiyerarşik karşılığını belirtmekte. Bu nedir? İç hukuktaki bir düzenleme ile uluslararası sözleşmeler karşı karşıya geldiğinde hangi kanunun geçerli

olacağına dair bir düzenlemedir ve bu bütün Parlamento tarafından çok iyi bilinir ki böyle bir durumda uluslararası kanun elbette ki önceliklidir.

Türkiye'nin imzacısı olduğu çok sayıda insan hakları sözleşmesi ve bunların denetim organı olan komiteler belirli konularda uzmanlaşmış kurumların oluşmasını hem yürütmenin denetlemesi hem de toplumda insan hakları ihlallerinin önlenmesi için önemli ve gerekli görmektedir.

1993 yılında Birleşmiş Milletler Genel Kurulu tarafından kabul edilen İnsan Haklarının Geliştirilmesi ve Korunması için Kurulan Ulusal Kuruluşların Statüsüne İlişkin İlkeler yani hepinizin bildiği üzere Paris Prensipleri de ayrımcılık ve insan hakları alanında kurulacak ulusal kuruluşların en uygun ve etkin bir şekilde çalışabilmesi için önemli standartları içerisinde barındırıyor. Paris İlkeleri, bağlayıcılığı olmayan bir tavsiyeler bölümü niteliğindedir ancak ülkelerin kurumlarına bağımsızlık ve yetki güvencesi sağlamak adına siyasi ve etik olarak dikkate alındıkları da bilinmektedir. Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Yasa Tasarısı hem hazırlanma süreci –az önce de belirttiğimiz gibi- hem de kurulun oluşumu bağlamında değerlendirildiğinde bu düzenlemeye aykırı hareket edildiği apaçık ortadadır.

Avrupa Birliği ve Türkiye arasında yürütülen vize serbestisi ve geri kabul anlaşması çerçevesinde, yapılması beklenen yasal düzenlemeler çerçevesinde apar topar geliştirilmiş bu tasarı metni ne Türkiye'nin uluslararası yükümlülüklerini ne de Avrupa Birliği'nin politik kriterlerini karşılayacak nitelikte değildir.

Komisyon toplantısına davet edilen insan hakları örgütlerinin temsilcileri yasa tasarısının görüşüldüğü komisyon toplantısında da Paris Prensiplerine aykırı şekilde yasa taslağının hazırlanması sürecine kendilerinin katılmadığını, üye seçimi hususunda da katılımlarının güvence altına alınacak maddelerin bulunmadığını ve tasarıda bugüne kadarki görüşlerin hiçbir şekilde dikkate alınmadığını belirterek komisyon toplantısını terk etmişlerdir.

Değerli arkadaşlar, tasarı mutlak suretle şu aşamada bu hâliyle geri çekilmelidir. Tasarının genel gerekçesinde insan haklarının korunması, ayrımcılıkla mücadele, işkence ve kötü muameleye karşı ulusal önleme mekanizması görevleri yönünden tek bir kurumun kurulmasının amaçlandığı ifade edilmektedir. Türkiye İnsan Hakları Kurumu kurumsal yapısına yönelik mevzuat... Uluslararası itirazların ve insan hakları bağlamında çalışan sivil toplum kuruluşlarının dile getirdiği eleştirilerin yine kapsam dışı kaldığı açık olan bu tasarı, her biri bağımsızlığı garanti edilmeden mücadele edilmesi mümkün olmayan başlıklarda bütün değerleri tek bir torba içine dolduran bir perspektifle oluşturulmuştur.

Kurulun yapısına ilişkin çok ciddi tartışmalar var. Hâlihazırdaki kurul yapısı 11 üyeden oluşuyor; bunun 3 üyesi Cumhurbaşkanı tarafından, 8 üyeyse Bakanlar Kurulu tarafından seçilmektedir. Hâlihazırda var olan Türkiye İnsan Hakları Kurumunun güçlenmesi gereğini karşılamak için tasarlandığı iddia edilen bu yeni yapı, Türkiye İnsan Hakları Kurumu Kanunu'nun da gerisine düşerek tamamen Bakanlar Kuruluna bağlı bir yapı oluşturmaktadır. Önerilen kurumun karar alma organı... Kurulun üyelerinin tamamı atamayla belirlenecek, kurulun başkan ve yardımcıları da Başbakan tarafından seçilecek, kurumun iç yönetmelikleri dahi Bakanlar Kurulu onayına tabi olacak. Böylesi bir kurumun yürütme organını insan hakları bakımından değerlendirirken bağımsız olması beklenemez. Yapısının nasıl oluşturulacağı tariflenemeyen ve sayısı 10'u geçmeyeceği esas alınan hizmet birimlerine başkan görevleri tanımlanırken yer verilmektedir. Mevcut Türkiye İnsan Hakları Kurumu Yasası'ndaki geniş tanımlı ve etkin çalışmayan hizmet birimlerine bile yer verilmemektedir. Ayrıca, yedi bölgede

açılacağı belirtilen büroların kurulması, kaldırılması kararlarının dahi Başbakan ya da Başbakanın görevlendireceği bakanlar tarafından verilmesi, öngörülen yapının tamamen Hükûmetin kontrolü altında bir yapı kurulmak istendiğinin önemli bir işaretini oluşturmaktadır.

İnsan hakları ihlalleriyle ilgili bireysel başvuru yapılamayacak olan, sayılan sınırlı ayrımcılık temelleri dışındaki hak taleplerini ele almayacak olan, kamu kurumlarını kendiliğinden inceleyemeyen, kendi çalışma biçimini bile belirleyemeyen bir kurumun kendisinden beklenen işlevi yerine getirmesi de beklenemez.

“Kurum gelir elde edebilir.” diye bir hüküm var, 23’üncü madde, burada finansal bir bağımsızlık var. Kurum kendisi taşınır, taşınmaz mal elde edebiliyor ve bunların da gelirlerini yeniden temin edebiliyor, bunlardan da gelir elde edebiliyor ama kurumun bu gelirlerinin denetimine ilişkin herhangi bir hüküm yok. Bu da yine, tasarıda mutlaka ele alınması gereken bir konu.

Mevcut Türkiye İnsan Hakları Kanunu’ndaki geçici maddeyle Başbakanlık İnsan Hakları Başkanlığının Türkiye İnsan Hakları Kurumuna devredilmesi düzenlenmişken, bu tasarıda daha henüz kurumsallaşmamış Türkiye İnsan Hakları Kurumunun Türkiye İnsan Hakları Ve Eşitlik Kurumuna devredilmesi düzenlenmektedir.

İşkencenin önlenmesine yönelik geliştirilen Birleşmiş Milletler İşkenceye Karşı Sözleşme’nin seçmeli protokolü gereği oluşturulması gereken ulusal önleme mekanizması görevinin de -yani kısaca OPCAT diyoruz biz buna- bu mekanizmanın gereklerine hiçbir şekilde riayet edilmeden yeniden oluşturulacak bu kuruma verilme girişimi ise ulusal önleme mekanizmasının bütünüyle içi boşaltılmış olduğu anlamına gelir. Hatırlarsanız, 2013 tarihindeki toplantıda Türkiye’ye bu noktada, bu kurumun tekrardan ele alınması noktasında bildirim yapılmıştı ve bu mekanizmanın yeniden kurulması gerektiği de yine bildirim yapılan konular arasındaydı.

Altı yıl boyunca Ayrımcılıkla Mücadele Ve Eşitlik Kanunu Tasarısı Taslağı olarak İçişleri Bakanlığının sayfasında yer alan tasarının danışma süreçleri işletilmeksizin ortadan kaldırılması, kapsamlı, bütünlükçü, samimi bir ayrımcılıkla mücadele yasası oluşturmaktan kaçınılması, insan haklarının korunması ve eşitlik ilkelerinden yana bir gündemin olmadığı eleştiri ve endişelerini güçlendirmektedir. Ayrıca, kadınlara yönelik ayrımcılık üzerine ve cinsel yönelim, cinsiyet kimliği dışarıda tutularak ayrımcılık temellerinin kapsayıcı ve açık bir biçimde belirtilmemiş olması, ayrımcılık türlerinin bütünüyle kapsanmaması, tanımların eksik bırakılması, bazı alanlarda geniş tanımlara yer verip bazı alanlarda bu tanımların yapılmaması gayriciddi bir yaklaşımla tasarının hazırlanmış olduğuna işaret etmektedir.

Bu tasarı, her geçen gün artan ayrımcılık ve nefret söylemine maruz kalan kişi ve grupları korumak, insan hakları ve eşitliği sağlamak için ne yazık ki yeterli değildir. Daha önceki tasarlarda kurumun organları arasında görünen istişare ve danışma mekanizmasının tümüyle kurumsal yapıdan çıkarılmış ve istişare kurum yönetiminin takdirine bırakılmıştır. Kurumun sivil toplumla kuracağı ilişkiyi güçlendirecek, kendisini daha güçlü ve kamuoyu nezdinde meşru kılabileceği bir yapının ortadan kaldırılması ya da takdire bırakılması yapının devlet bürokrasisine hapsedildiğinin göstergesidir. Evrensel yasa yapma ilkeleri çerçevesinde yasa yapıcının temel hareket noktalarından birisi de yeni yasayla mevcut hâlin daha iyi bir noktaya getirilmesi olmalıdır. Hâlihazırda önümüze getirilen yasa tasarısı daha iyiye gitmenin ötesinde neredeyse eski düzenlemeyi aratacak durumdadır.

Değerli arkadaşlar, sonuç olarak var olan yasanın insan hakları, işkenceyle mücadele ve ayrımcılıkla mücadele alanında oluşturulan ilke ve standartlarla çelişen hususları ortadayken ve konunun muhatabı

sivil toplum örgütleriyle herhangi bir paylaşım olmadan gizli bir şekilde hazırlandığı göz önünde bulundurulduğunda, alt komisyon çalışmalarının sağlıklı yürütülemediği olduğu da göz önüne alındığında tasarının Genel Kurulda görüşülmeden esasen geri çekilmesi ve bu tartışmaların yeniden açılması gerekmektedir. Önerimiz, tekrardan tasarının görüşülmesi için geri çekilmesi noktasındadır.

Hepinize tekrardan teşekkür ederiz, sağ olun.

BAŞKAN – Teşekkür ederim Sayın Çelik Özkan.

Şimdi, sıra şahıslar adına yapılacak olan konuşmalarda.

Şahsı adına ilk konuşmacı, Nurhayat Altaca Kayışoğlu, Bursa Milletvekili. (CHP sıralarından alkışlar)

Buyurun Sayın Altaca Kayışoğlu.

Süreniz beş dakikadır.

NURHAYAT ALTACA KAYIŞOĞLU (Bursa) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Değerli milletvekilleri, evet, burada bir yasa tasarısı görüşüyoruz ve amacımız insan haklarını korumak, ihlalleri önlemek, ayrımcılığı önlemek fakat ben meslek hayatım boyunca şunu gördüm: Bizler samimi bir şekilde insan haklarını tesis etmek konusunda çaba sarf etmezsek, bu şekilde, şekli uygulamalarla, göstermelik, zorunluluktan doğan, işte birtakım ilkelere uymak için, Avrupa Birliğine girmek için, birtakım müktesebata uygun olsun diye yasalar çıkardığımızda bunun insan haklarını korumak için yeterli olmadığını çok açık bir şekilde görüyoruz.

İnsan hakları kavramı, aslında acılar üstüne doğmuş, dünya savaşlarından sonra milyonlarca insanın kaybedilmesi, acılar yaşamasından sonra doğmuş bir kavramdır ve özellikle tabii, Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin doğuşu, uluslararası mahkemelerin doğuşu bundan kaynaklanmaktadır ve Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinin bir kararında da, daha sonra da birçok kararında da belirttiği üzere, insan hakları kavramı, insan hakları metinleri canlı belgelerdir ve gün geçtikçe, her gün yeniden, yeniden yazılır ve daha geniş bir şekilde halk lehine yorumlanır. Elbette ki insan hakları, bireyi devlete karşı korur ve devletin insan haklarıyla ilgili öncelikli yükümlülüğü negatif yükümlülüktür yani hakları ihlal etmemektir. Eğer ihlal edilmişse, ikinci olarak da pozitif yükümlülüğü devreye girer yani bu kurulun oluşturulmasındaki amaç gibi, ihlal edilen hakların takibini sağlamak, önlemek, gerekli yaptırımları, soruşturmaları, kovuşturmaları hayata geçirmek ve etkili bir şekilde soruşturma yaparak cezalandırmaktır. Peki, ülkemizde durum ne? Ben bir avukat olarak size çok açık bir şekilde söyleyebilirim ki, örneğin, özgürlük ve güvenlik hakkıyla ilgili olarak bizim kanunlarımızdaki metinleri aldığımızda, uluslararası sözleşmelerdeki metinlerle karşılaştığınızda çok açık bir şekilde daha ileri olduğunu söyleyebilirim ama uygulamaya geldiğimizde maalesef tam tersini görüyoruz.

Şimdi, bizler kolluk kuvvetini eğitirken yirmi dört saat gözaltı süresini bir hak değil de bunu bir üst sınır olarak öğretmezsek hiçbir zaman özgürlük ve güvenlik hakkını bu ülkede tesis edemeyiz. Örneğin, tutuklamayla ilgili o katalog suçlarını hâkimlere staj döneminde eğitim verirken bunun sadece bir karine olduğunu, aksi dava sürecinde veya soruşturma sürecinde ispatlandığında tutuklamamanın asıl olduğunu öğretmezsek hiçbir zaman bunun önüne geçemeyiz. Şimdi biz bu kurulu oluşturarak da, hani çok ciddi eleştiriler var, bağımsız değil, çoğulcu değil, efendim Barolar Birliği yok, işte tabipler yok ve işte Hükûmet tarafından atanıyor, Cumhurbaşkanı tarafından atanıyor, evet, kimi kime şikâyet edeceğiz haklarımız ihlal edildiğinde? Ama, bunları yapsak dahi biz içselleştirmesek insan haklarını hiçbir şekilde bu ülkede insan hakları konusunda istenen noktaya gelemeyiz.

Bu yasa tasarısına genel olarak baktığımızda ayrımcılık tanımının eksik olduğunu çok açık bir şekilde görüyoruz. Bu hâliyle Paris İlkelerine uygun olmayacağını bu yasanın ve akreditasyonun sağlanamayacağı komisyon görüşmeleri sırasında da zaten Hükümet yetkililerince de açık bir şekilde söylenmiştir.

Şimdi, bakın, mesela bu kurulun mahkeme kararlarını inceleme, etkili bir şekilde yaptırım uygulama gibi bir yetkisi yok. Gerçekten, etkili sonuç doğuracak mı bu kurulun yaptıkları? Maalesef burada da kafamızda kuşklar oluşuyor. Bu oluşmayacaksa demek ki yine eski tas, eski hamam, işte, efendim, neymiş “Avrupa İnsan Hakları Mahkemesine gideriz, neyse parası öderiz.” mantığı işlemeye devam eder. Bunun önüne geçmek için -diğer yasalarda da yapılmadı, bunda da yapılmıyor- sivil toplum kuruluşlarının, gerçekten bu konuda mücadele vermiş, samimi, birikimli birçok kuruluşun, kanaat önderlerinin görüşlerini göz önünde bulundurmak ve samimiyeti ortaya koymak gerekiyor. Öncelikle, örneğin, istisnalar konusundaki cinsel yönelimleri göz önünde bulundurmak -biraz önce konuşan arkadaşlarımız bahsettiler- kurulun bağımsız ve çoğulcu olmasını sağlayacak tedbirleri almak gerekiyor ki, bu tasarıyla istenilen amaca ulaşılabilsin.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

NURHAYAT ALTACA KAYIŞOĞLU (Devamla) – Aksi hâlde aynı şeyler devam edecektir diyorum. Bu hâliyle karşı çıktığımızı belirtmek istiyorum.

Hepinize saygıyla selamlıyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ederim Sayın Altaca Kayışoğlu.

İDRİS BALUKEN (Diyarbakır) – Sayın Başkan, İç Tüzük 60’a göre söz talebim var.

BAŞKAN – Sayın Baluken, buyurunuz, mikrofonunuzu açıyorum.

VI.- AÇIKLAMALAR (Devam)

18.- Diyarbakır Milletvekili İdris Baluken’in, Hakkâri Yüksekova’da insanlık tarihine geçecek utanç verici manzaralar olduğuna ve bu tablonun sorumlusu olan Hakkâri Valisi ve Yüksekova Kaymakamının görevden alınmaları gerektiğine ilişkin açıklaması

İDRİS BALUKEN (Diyarbakır) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; bir insan yaşamını yitirdiği zaman, öldüğü zaman üzerindeki hüküm kalkar, her türlü hukuk o saatten sonra anlamını yitirir. Bizim inancımıza göre de bir insan öldükten sonra, yaşamını yitirdikten sonra artık onunla ilgili kalem kullanma hakkı, cezai yaptırım hakkı sadece Yaradan’a aittir, Allah’a aittir. Her kim ki, kendisini bu anlamda farklı bir noktada tanımlayıp ölen bir insana işkence uygularsa, bir cezai müeyyide uygulamaya kalkarsa, o, hem insanlık dışı bir barbarlığın sahibi olur hem de bizim inancımıza göre kendisini yüce Yaradan’ın yerine koyarak aynı zamanda şirk koşmuş olur.

Bugün Hakkâri Yüksekova’da ortaya çıkan manzaralar insanlık tarihine geçecek utanç verici manzaralardır. Orada yaşamını yitirmiş genç insanların bedenlerinin parçalanarak sokak hayvanlarının önüne atılması yetmiyormuş gibi, bunları kameraya çekip sosyal medya aracılığıyla da paylaşılan bu barbar zihniyeti buradan açık bir şekilde kınadığımızı ifade etmek istiyorum. Gün boyu valilikten beklediğimiz açıklama yapıldı. Valilik yaptığı araştırmadan sonra o görüntülerin Yüksekova’ya ait olduğunu kabul etti ancak valiliğin derdi, bu barbarlık görüntülerinin ortaya çıkmasıyla ilgili idari ya da adli bir sorumluluk taşıma ve bu konuda Türkiye halklarına bir öz eleştiri verme ya da istifa müessesesini çalıştırmaktan çok “O görüntüleri çeken polisi tespit edemedik.” üzerinden maalesef ortaya kondu.

Burada siyasal İslam geleneğinden geldiğini iddia eden bir Hükûmetle karşı karşıyayız. Bu Hükûmet, eğer bu görüntüleri kabul ediyorsa ya da bu iktidar partisine mensup olan milletvekillerinden herhangi birisi, sosyal medyada izleyeceği bu görüntüleri buradan “Ben sahipleniyorum.” diyorsa bu, apayrı bir tartışmanın konusu olarak tabii ki burada bizim tarafımızdan değerlendirilecektir.

Özellikle hem iktidar partisine hem Hükûmete çağrıdır: Bu vahşet tablolarını yaşatan, bu kendisini ölümlere karşı cezai müeyyide uygulatacak bir barbarlık düzeyine taşımış olan insanlarla ilgili hangi adli ve idari soruşturma süreçlerini başlatacaklardır? Hakkâri Valisi başta olmak üzere bu tablodan sorumlu olan Yüksekova Kaymakamının da derhâl görevden alınması gerektiğini, hiç istifayı beklemeden böyle bir vahşet tablosunu bu topraklarda bütün dünyaya izlettirdikleri için, bir an önce görevden alınmalarıyla ilgili bir süreci işlettiklerini bu Hükûmet açık bir şekilde göstermek zorundadır.

Daha önceki suçların tamamında bu suçları işleyenlerin ve bu suç tablosuyla ilgili süreçlerin üzeri örtüldü. Cenazelerin zırhlı araçların arkasında sürüklenmesi, kadın bedenlerinin çıplak bir şekilde teşhir edilmesi, mezarlık alanlarının tahribi, bombalanmasıyla ilgili üstünü örten bir anlayış...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

İDRİS BALUKEN (Diyarbakır) – Toparlıyorum Sayın Başkanım.

BAŞKAN – Lütfen tamamlayınız Sayın Baluken, mikrofonunuzu açıyorum.

İDRİS BALUKEN (Diyarbakır) – Eğer bugünkü ortaya çıkan tablodan sonra hâlâ Hakkâri Valisini ve Yüksekova Kaymakamını görevden almayacak bir tasarruf ortaya koyarsa bütün kamuoyu, ulusal ve dünya kamuoyu bunu, Hükûmetin sistemli bir politikası olarak değerlendirecektir. Ve AKP Hükûmeti, önümüzdeki süreçte kabarmış olan savaş suçlarıyla ilgili özellikle cenazelere uygulanan bu insanlık dışı vahşetten dolayı ödeyemeyeceği bir faturayla karşı karşıya gelecektir. O nedenle ben buradan bütün milletvekillerine ve Hükûmete çağrıda bulunmak istiyorum: Eğer “Bu tablonun sahibi biz değiliz.” diyorsanız, “Biz insanlığımız gereği, ahlakımız, dinimiz, inancımız gereği bu tabloyu yüreğimize, içimize, vicdanımıza sindiremedik.” diyorsanız derhâl -yarından tezi yok- Hakkâri Valisini ve Yüksekova Kaymakamını görevden almalısınız diyorum.

Bu süreci sonuna kadar takip edeceğimizi ifade ediyor, bu barbarlık örneğini bir kez daha kınadığımı ifade etmek istiyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ederim Sayın Baluken.

XI.- KANUN TASARI VE TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER (Devam)

A) KANUN TASARI VE TEKLİFLERİ (Devam)

1.- Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanunu Tasarısı (1/596) ile Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonu ve İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu Raporları (S. Sayısı: 149) (Devam)

BAŞKAN – Şahsı adına ikinci konuşmacı Fatma Benli, İstanbul Milletvekili.

Buyurun Sayın Benli. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

Süreniz beş dakikadır.

FATMA BENLİ (İstanbul) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Kıymetli milletvekilleri, önümüzde olan Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Yasa Tasarısı lehine olmak üzere şahsım adına söz almış bulunmaktayım. Bu vesileyle Meclisi saygıyla selamlıyorum.

İşin doğrusu bu, gerçekten çok ciddi tartışmalar yapsak bile, özel bir gün çünkü insan olma onurunu korumak için bir yasa çalışması gerçekleştiriyoruz ve daha sonra bu yasayı oyladığımız

zaman, daha sonra ayrımcılığa uğradığı için bu kuruma müracaat eden ve aldığı sonuçla ya da ondan kaynaklanan alınan sonuçların başkalarını etkilemesi neticesinde insanlara yapılan ayrımcılığın azaltılmasında hepimizin katkısı olacak. Bu, gerçekten özel bir gün. Evet, doğrudur, Türkiye, 2003 yılı sonrasında özellikle hukuk devleti ilkesinin gereğini yerine getirebilmek için insan haklarıyla ilgili pek çok yasa değişiklikleri gerçekleştirdi. Ceza Kanunu'muzu, İş Yasamızı, Anayasa'mızdaki pek çok hükmü düzeltti. Yasalardaki düzenlemeler yetmediği için pek çok uluslararası sözleşmeye imza attı. Bunun yeterli olmadığının bilincinde olduğu için Anayasa'nın 90'ıncı maddesinde insan haklarıyla ilgili uluslararası sözleşmelerin yasa hükmünden daha öncelikli olduğunu ifade etti. Ancak biliyoruz ki, özellikle ayrımcılık konusunu tespit etmek çok kolay değil. Buna ilişkin özellikle Ceza Yasası'na bir hüküm konmuş olsa bile, 122'nci madde maalesef, çok fazla uygulama alanı bulamadı. Sadece açılan 3-5 tane davayla sonuçsuz kaldı ve insanların ayrımcılığa uğraması durumunda müracaat edebilecekleri kanallar maalesef, çok fazla uzun süreyi gerektirdiği için ya da çok maliyetli olduğu için sonuç alma imkânı olmadı. Şu an önümüzdeki imkân aslında bize bire bir ihlale uğrayan, herhangi bir hakkı konusunda mağduriyete uğrayan, herhangi bir ayrımcılığa uğrayan kişilerin direktman Türkiye'nin tesis ettiği bir kuruma müracaat etme imkânını oluşturuyor. Önümüzdeki yasayla aslında 2012 yılında kurulan insan haklarının korunması ve geliştirilmesi görevinin yanı sıra, ulusal önleme mekanizması görevi verildiği için, cezaevlerinde geri gönderme merkezlerin yani kişilerin iradesi dışında tutulduğu her yerde inceleme ve gözleme yaparak buradaki şartların düzeltilmesi için çaba sarf eden, o İnsan Hakları Kurumunu lağvedip bu iki görevin yanı sıra çok daha önemli olarak ayrımcılıkla mücadele etmek için eşitlik kurumu yasası oluşturulmasını öngörüyor. Aslında her ne kadar yasa maalesef, vize muafiyeti içerisinde zamanlama itibarıyla şu an önümüze gelse bile, işte şu an sivil toplum kuruluşlarının son bir defa görüşü alınmadı, alelacele yapıldı intibai oluşturulsa bile, bu yasa taslağı bugünün meselesi değil ki. Ben son altı senesini bu Ayrımcılıkla Mücadele Yasa Tasarısı için geçiren, pek çok sivil toplum kuruluşu adına tasarıda değişiklik yapılması için mücadele eden birisi olarak çok net söylüyorum. Hem Türkiye hem AK PARTİ adına senelerdir mücadele verilen bir şeyin, emeklerinin nihayete ermesi. Ayrımcılıkla Mücadele Yasa Tasarısı ve Türkiye İnsan Hakları Kurumu Yasası birleştirilerek zaten bugün önümüze bu yasa taslağı gelmiş durumda. Elbette ki daha iyisi olması mümkün ama bizden çok daha kötü örneklerin olduğunu da biliyoruz. Bunları daha iyi yapmak bize düşen bir durum. Şu an yasada, o mevcut olan düzenlemelerin dışında -yani ırk, dil, din, mezhep ayrımcılığı gibi sayılan ayrımcılıkların dışında- hayatımızda en çok karşımıza çıkan yaşlılık ve engellilik gibi aslında en çok ayrımcılık çeşitlerinin yasada yer almış olması bile, yaşlı olduğu için, engelli olduğu için ya da daha farklı sebeplerle doğrudan ayrımcılığa uğrayan insanların bu kuruma müracaat edecek olması ya da doğrudan ayrımcılığın dışında aynı durumda olan ama farklı muamele gördüğü için daha farklı olarak, dolaylı olarak ayrımcılığa uğrayan insanların yasa kapsamına alınması, dolaylı ayrımcılık için mücadele edilmesi, engellerin düzenlenmesi, makul düzenlemenin yasa için geçerli olması, şiddetin eklenmesi, cinsel tacizin eklenmesi, mobbingin iş yaşamında en çok karşımıza çıkan mobbingin, iş yerinde yıldırmanın yasayla güvence altına alınması, üstelik kişiler buraya müracaat ettiğinde sadece üç ay içerisinde sonuç alabilmeleri, uzlaşma için müracaat edebilmeleri, para cezası verilmesi, yıldırılması, tekrarının engellenmesi, aslında bu yaptığımız çalışmanın ne kadar değerli olduğunu gösteriyor.

Elbette daha iyisini yapmak mümkün hatta bunun için çok daha uzun süre konuşmak mümkün ama maalesef zamanının azlığı bununla ilgili fazla konuşmayı engelliyor. Ama daha iyisini yapmak istiyorsak özellikle ayrımcılıkla mücadele konusunda tek bir insan, Türkiye'de tek bir insan mağdur

olmasın, her birimizin insan olma onuru korunsun istiyorsak yapmamız gereken tek şey var; bu yasayı çıkarmak ve bu yasanın çok daha iyi uygulanabilmesi için Meclis olarak elimizden geleni yapmak.

Hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Teşekkür ederim. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ederim Sayın Benli.

Tasarının birinci bölümü üzerinde siyasi parti grupları ve şahısları adına olan konuşmalar tamamlanmıştır.

Şimdi, birinci bölüm üzerinde on beş dakika süreyle soru-cevap işlemi yapacağız.

Sorulara başlıyorum.

Sayın Tanal...

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Sayın Bakanım, 10’uncu maddenin 11’inci fıkrasında seçilen üyelerin yeminiyle ilgili bir düzenleme var. Tüm yemin düzenlemelerine baktığımız zaman “Görevimi Anayasa’ya ve kanunlara uygun tam bir tarafsızlık, dürüstlük, hakkaniyet ve adalet anlayışı içinde yerine getireceğime, namusum ve şerefim üzerine yemin ederim...” Burada “Anayasa ve kanunlar” ibaresi yok. Bu bir eksiklik değil mi?

Bir başka soru: 20’nci maddede bilirkişilik yapanlar, bugüne kadar bilirkişilik yapanların hepsinde ücretleri vergiye tabi olduğu hâlde burada ücretlerden, gelirlerden vergi alınmıyor. Yani vatandaş bir bardak su alıyor, dolaylı vergi ödüyor. Niçin burada bu bilirkişiler bu vergiden muaf? 20’nci maddenin (2)’nci fıkrası, son cümle.

21’inci maddeye geliyoruz, ispat yüküyle ilgili. Burada, hak ihlaliyle ilgili “kuvvetli emare” diyorsunuz. Ceza Kanunu’nda biz “makul şüphe” diyoruz, niye burada “makul emare” getirmiyoruz? Niye bu koşulları daha zorlaştırıyoruz biz? Yani, burada temel hak ve özgürlükler...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Zeybek...

KEMAL ZEYBEK (Samsun) – İnsan hakları alanlarında üniversitelerimiz, öğretim üyelerimiz veya insan haklarıyla ilgili sivil toplum kuruluşlarından bir görüş alındı mı?

Yapmak istediğiniz yasayla ülkede var olan mezheplerde ayrımcılık yapılmasını artırmak için mi yapılıyor?

Ülkenin yarısı kadın-erkek olduğuna göre, üyelerimizin yarısının kadın olması için, üyelerin gençlerden ve kadınlardan oluşmasına yasada yer verilecek midir?

Saygılarımla.

BAŞKAN – Sayın Sarıbal...

ORHAN SARIBAL (Bursa) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

“İnsan Hakları Kurulu 11 kişiden oluşmaktadır; 8’ini Bakanlar Kurulu, 3’ünü de Cumhurbaşkanı belirleyecektir.” diye bir açıklama var. Acaba entegre olmak istediğimiz Avrupa Birliği sürecinde, başka bir ülkede böyle bir kurul var mıdır, bir.

İki: Bu kurulun 11 kişinin nitelikleri ne olacaktır, kimlerden oluşacaktır; örneğin, kadın adaylar, engelliler olacak mıdır diye sormak isterim.

Üç: Hakikaten, biraz önce arkadaşım söyledi, Avrupa’da böyle bir kurul oluştuğunda ya da böyle bir yapı oluştuğunda sivil toplum örgütlerin, demokratik kitle örgütlerin, akademik odaların, meslek odalarının bütününden görüş alınmıştır. Acaba bu kurul oluşturulurken hangi kurumlardan bilgi alındı? Bunu da duymak isteriz.

Bütün bu açıklamalar yapılsa ve bu kurul çıksa bile, bunun uygulamaları sonucunda bu kurulu üst üste koyduğumuzda Avrupa Birliğinde kabul görecektir midir? Bununla ilgili açıklamalar bekliyoruz.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Sayın Gaytancıoğlu...

OKAN GAYTANCIOĞLU (Edirne) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

26 Mart Cumartesi günü EĞİTİM BİR SEN Genel Başkan Yardımcısı Atilla Olçum denilen şahıs “Yaklaşık yüz yıl boyunca bu ülkenin özellikle de eğitim alanına sirayet etmiş Kemalist ruhu, Kemalist ideolojiyi müfredatımızdan ciddi bir şekilde arındırıp, medeniyet değerlerini içselleştirmiş bir müfredatı, bu ülkenin en büyük sivil toplum teşkilatı olarak ortaya koymamız gerekiyor.” dedi. Söz konusu kişinin sözlerinin Anayasa’nın 42’nci maddesi hükümlerine aykırı olduğunu hatırlatmak isterim. Bu kişi hakkında, bu açıklamaları doğrultusunda bir işlem yapmayı düşünüyor musunuz? Eğer cezai bir işlem uygulamayacaksanız ayrımcılık olmuyor mu?

BAŞKAN – Sayın Aydın...

ERKAN AYDIN (Bursa) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

İnsan hakları ihlallerinin ve ülkemizde yaşanan birçok sorunun olduğu bir dönemde şu anda görüşmekte olduğumuz yasanın bu sorunların çözümüne fiiliyatta bir katkısı bulunacağını düşünüyor musunuz? Bu yaşananları da göz önünde bulundurmanın önemini göstermek için her hangi bir çabanız olacak mı?

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Sayın Sarıhan...

ŞENAL SARIHAN (Ankara) – Şunu sormak istiyorum: Adil yargılanma bir insan hakkıdır. Aynı zamanda, adil yargılanma açık yargılamayı da emreder. Bu anlamda, Gül ve Can’ın davalarında konsolosların bu davayı izlemiş olmalarının gerek Cumhurbaşkanı tarafından gerekse Adalet Bakanı tarafından bir hukuk ihlali gibi nitelendirilmiş olması açık bir hukuksuzluk değil midir? Bu, aynı zamanda duruşmaların aleniyetini de engellemeye çalışan bir tutum değil midir? Çünkü, konsoloslarla birlikte hem HDP hem CHP vekilleri de bu duruşmalara katılmakla suçlanmışlardır. Bu hak ihlalinin, yasaya da aykırı açıklamaları acaba kendileri nasıl değerlendiriyorlar? Bunun yanıtlanmasını rica ediyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Sayın Doğan...

MÜSLÜM DOĞAN (İzmir) – Sayın Bakan, İzmir Tepecik Eğitim ve Araştırma Hastanesinde Türk Tabipleri Birliği Merkez Konseyi Üyesi Doktor Fatih Sürenkök barış çağrısı yaptığı için, yine, barış için bir açıklamada, çağrıda bulunan SES iş yeri temsilcisi Mahmut Bakay açığa alınmıştır. Mevzuata uygun olmayan bu işlemin iptali gerekmektedir. Sayın Bakana sunuyorum.

BAŞKAN – Sayın Öz...

BÜLENT ÖZ (Çanakkale) – Sayın Bakan, devletimizin kanalı olan TRT Belgesel kanalında Suriyeli bir çocuğa “Savaşmak zorunda kalsan ne yapardın?” sorusuna çocuğun “Kontrol noktasında kendimi patlattırdım.” yanıtını vermesi ve böyle bir yayının yayımlanmasını Hükûmetiniz doğru buluyor mu? Bu yayımla ilgili yayım ilkeleri göz önüne alındığında kurum hakkında bir cezai işlem yapacak mısınız?

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Sayın Baluken, buyurunuz.

İDRİS BALUKEN (Diyarbakır) – Teşekkür ediyorum.

Sayın Bakan, bugün birkaç kez Genel Kurulda dile getirdiğimiz bu cenazelere uygulanan vahşetle ilgili merak edip ilgili bakanlığa sordunuz mu? İlgili bakanlığın açmış olduğu herhangi bir soruşturma süreci var mı? Hakkâri Valisi ve Yüksekova Kaymakamını görevden almayı düşünüyor musunuz? Cenazenin defin hakkına, ölünün aileye teslim hakkına saygı duymayan bir anlayışın insan hakkıyla ilgili, insan haklarıyla ilgili bir yasal düzenleme yapmasının samimiyetini merak ediyoruz. Bunu özellikle bu sorularla birlikte cevaplandırmanızı rica ediyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Sayın Tanal...

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Sayın Bakan, mevcut olan bu tasarıda “Başbakanlık tarafından yeni bir düzenleme yapılincaya kadar il ve ilçelerdeki insan hakları kurulları faaliyetlerine devam eder.” deniyor. Peki ileride bu il ve ilçelerdeki insan hakları kurullarını kaldırıp yerine neyi kurmayı düşünüyorsunuz?

Aynı şekilde, “Kurula en az dört yıllık fakülte mezunu alınacak.” deniliyor. Yani burada insan hakları alanında uzmanlık alan hiç birilerinin alınmaması bu işin ciddiye alınmadığını göstermez mi acaba?

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ederim Sayın Tanal.

Sorular için ayırdığımız süre sona ermiştir.

Cevaplar için Hükûmete söz veriyorum.

Buyurun Sayın Bakan.

BAŞBAKAN YARDIMCISI LÜTFİ ELVAN (Mersin) – Sayın Başkan, çok teşekkür ediyorum.

Değerli arkadaşlar, öncelikli olarak biz bu tasarıyı hazırlarken birincisi Paris Prensiplerini; ikincisi, yine uluslararası sözleşmeleri, Avrupa Birliği direktiflerini ve daha önce özellikle ayrımcılıkla mücadele ve insan hakları konusunda sivil toplum kuruluşlarıyla yapılmış olan tüm çalışmaların detayını alarak, bunları teker teker inceleyerek gerçekleştirdik.

Ayrıca, bir başka çalışma daha yaptık: Avrupa Birliğinde insan hakları konusunda, ayrımcılık konusunda ve ulusal önleme mekanizması olarak nasıl bir yapı vardır, bu yapılar nasıl ve ne şekilde işlemektedir, bunları da teker teker gözden geçirdik ve bunun neticesinde özellikle ayrı ayrı kurulan yani “insan hakları kurumu”, “ayrımcılık kurumu”, “ulusal önleme mekanizması” gibi ayrı ayrı yapıların tek bir çatı altında toplanması hâlinde daha etkin çalıştıkları ve özellikle yetki kargaşasına neden olan hususların ortadan kaldırıldığını gördük. Bunun örnekleri de, işte, İngiltere’de olduğu gibi, Hollanda’da olduğu gibi, Fransa’da olduğu gibi biz de bu yapıyı, hem insan hakları konusunda hem ulusal önleme mekanizması alanında hem de ayrımcılıkla mücadele konusunda tek bir çatı altında bir kurum oluşturmaya yöneldik. Bunun çok daha etkin, çok daha verimli bir yapıda olacağını düşünüyoruz.

Yine, burada sık sık zikredilen önemli hususlardan bir tanesi: “Şu anda bizim oluşturduğumuz kurul yapısını, evet, Bakanlar Kurulu, Başbakan veya Cumhurbaşkanı atıyor ama diğer herhangi bir Avrupa ülkesinde böyle bir uygulama var mı? Böyle bir uygulama söz konusu değil.” şeklinde açıklamalar geldi.

Buradan şunu çok açıklıkla ifade edeyim: Avrupa Birliği bünyesinde birkaç ülke hariç ülkelerin tamamında kurul atamaları ya Hükûmet tarafından oluyor ya da ilgili devlet başkanı tarafından oluyor veya ilgili bakan tarafından oluyor. Size birkaç tane örnek vermek istiyorum: Belçika, Bakanlar Kurulu

atıyor; Danimarka, Çalışma Bakanı atıyor –devam ediyorum- Avusturya, Federal Hükûmet atıyor; yine İsveç, Hükûmet tarafından atama yapılıyor -devam ediyorum- Hollanda, Adalet Bakanının tavsiyesi üzerine Kraliyet kararnamesiyle atama yapılıyor; Almanya, federal hükûmet tarafından atama yapılıyor; İngiltere, yine, Kadın ve Eşitlikler Bakanlığı tarafından atama yapılıyor; Fransa, Fransa Cumhurbaşkanı tarafından atama yapılıyor; Estonya, Sosyal İşler Bakanı tarafından atanıyor. Buna benzer ülkelere baktığımızda hükûmet tarafından bu atamaların gerçekleştirildiğini görüyoruz.

Burada Avrupa Birliğinin özellikle ifade ettiği husus şudur: İşlevsel bağımsızlıktır, yani bu kurum kurulduğu zaman kurumun işlevsel olarak bağımsızlığını sürdürebilmesidir. Bu çerçevede de yasaya baktığımızda çoğulcu bir yapı içerisinde kurulun oluşturulması özellikle zikredilmiş durumdadır. Bu çoğulculuktan kastımız, elbette ki toplumun değişik kesimlerini kapsayan bir yapıda olması önem arz etmektedir.

Ayrımcılıkla mücadele konusu, evet, Türk Ceza Kanunu'muzda, Anayasa'mızda zikredilen bir husustur ama Türkiye'de ilk kez ayrımcılığa yönelik bir kurum oluşturuluyor. İnsanların düşüncesi, duygusu, rengi, dili, ırkı, mezhebi ne olursa olsun ayrımcılık yapıldığına dair herhangi bir kanı oluşması hâlinde işte bu kurum buna müdahale edecektir.

Bizim bu yasa tasarımızı Avrupa Birliğine üye, hatta Avrupa Konseyine üye ülkelerin tasarılarıyla kıyasladığınızda, gerçekten, Avrupa'daki ülkelerin tasarılarından çok daha güçlü bir yapıda olduğu görülecektir. Bunu özellikle vurgulamak istiyorum ve bunun altını özellikle çizmek istiyorum. Gerçekten güçlü bir yapı oluşturuluyor ve bu yapıyla bir taraftan ayrımcılıkla mücadele edilirken diğer taraftan insan hakları ve ulusal önleme mekanizması olarak sistem çalışacaktır.

İnsan Hakları Kurumuna resen inceleme yetkisi veriliyor. Diğer taraftan, ulusal önleme mekanizması çerçevesinde, yine, resen inceleme yetkisi söz konusu. Ayrımcılıkla mücadele konusunda ise hem kişisel başvurular alınabilecek hem de resen inceleme yapma yetkisi olacak.

Dolayısıyla, bu kurumun, gerçekten, Avrupa'daki örnekleriyle kıyaslandığında oldukça güçlü bir yapıya kavuşacağını söylememiz mümkün.

Diğer taraftan, kadına yer verilip verilmediği soruluyor. Elbette bu kurulda bir kadın üyenin olmasını biz de arzu ediyoruz ve çoğulcu bir yapı içerisinde olması da, açıkçası, bunu bir şekilde ifade ediyor.

Diğer taraftan, değerli arkadaşlar, bu yasanın katkı sağlayıp sağlamayacağı soruluyor. Elbette, bu yasa çok önemli katkılar sağlayacaktır. Türkiye Cumhuriyeti tarihinde ilk kez ayrımcılıkla mücadeleye yönelik olarak bir kurum oluşturuluyor. Dolayısıyla, bu yasanın önemli katkılar sağlayacağını düşünüyorum.

Diğer taraftan, yine, bazı terör, insan hakları konusunda belki çok spesifik sorular vardı. İzmir'i ilgilendiren, EĞİTİM-BİR-SEN'le ilgili bazı sorular söz konusuydu. Bunlarla ilgili olarak şunu söylüyorum: Değerli arkadaşlar, herkes hukuk karşısında eşittir. Eğer yanlış yapan birisi varsa kim olursa olsun mutlaka bunun cezasını çekmelidir, hukuk önünde bunun hesabını vermelidir diyorum, hepinizi saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ederim Sayın Bakan.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Sayın Tanal...

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Sayın Bakan dedi ki: “Fransa’da bu tür kurulu Çalışma Bakanı seçmekte.” Yani ya kendileri beni düzeltsinler veya verilen bilgi yanlış olabilir. Bir yüksek lisans tezi benim elimde, Fatih Aydın, tez danışmanı Prof. Dr. Ethem Atay. Burada Danimarka örneğini veriyor Sayın Bakan. Danimarka örneğinde, bu tür kurulların üyeleri İnsan Hakları Konseyi tarafından atanıyor, Çalışma Bakanı falan değil. Yani ya bu tez yanlış ya size verdikleri bilgi yanlış.

Teşekkür ederim.

BAŞBAKAN YARDIMCISI LÜTFİ ELVAN (Mersin) – Şöyle söyleyeyim...

BAŞKAN – Teşekkür ederim Sayın Tanal.

BAŞBAKAN YARDIMCISI LÜTFİ ELVAN (Mersin) – Bir saniye müsaade eder misiniz.

BAŞKAN – Buyurun Sayın Bakan, mikrofonunuzu açıyorum.

BAŞBAKAN YARDIMCISI LÜTFİ ELVAN (Mersin) – Eğer dil sürçmesi olmuşsa onu bilemem ama burada benim okuduğum, “Fransa’da Hakların Savunucusu Kurumunun Başkanı Cumhurbaşkanlığı tarafından atanır.” yani atama Cumhurbaşkanlığı tarafından yapılıyor. Bununla ilgili detay bilgileri de elbette verebilirim.

BAŞKAN – Sayın Özel, söz talebiniz var sanıyorum.

Buyurun, mikrofonunuzu açıyorum.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Sayın Başkanım, teşekkür ederim.

Burada iki önemli gördüğümüz husus var. Bir önceki Kişisel Verilerin Korunması Kanunu’nda da Sayın Bakan benzer bir bilgi notundan hareket etmişti, daha sonra kamuoyu şununla aydınlandı: Evet, örneğin Danimarka’da Çalışma Bakanı, Avusturya’da Federal Hükümet falan diyoruz ama Türkiye için şöyle örnek verelim: Biz tamamını Cumhurbaşkanının atamasını da kabul ederiz, velev ki bu ülkelerdeki gibi şöyle yazın: Şunca yıldır bu kadar üyesiyle, bu kadar çalışmasıyla kabul görmüş olan insan hakları kurumları, kuruluşları, üniversiteler, avukatların, meslek örgütünün gösterdiği veya bildirdiği kişiler içinden elbette biri atayacak, herhâlde ben atayacak değilim. Başbakan atayabilir, Cumhurbaşkanlığı atayabilir, ilgili bakan atayabilir, yeter ki niteliği doğru tarif edelim. Orada bir sıkıntı var zaten, ona çare arıyoruz.

Bir diğer husus: Sayın Bakan oraya dikkat çekmedi veya bir başka türlü tarif etti ama Madde 8’de bu kurum Başbakanlıkla ilişkili, Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu olarak tarif ediliyor. Sayın Bakan da bilir ki bu ilişkili kurumlar ilgili mevzuat gereğince dilendiği zaman Başbakanlık tarafından idari ve mali yönden denetime tabidir. Bu da idari ve mali vesayet anlamına gelir. Böyle, tarif ettiğiniz gibi bir bağımsızlık zaten başlı başına burada sıkıntıya düşmektedir.

Bir de Sayın Bakanın son kullandığı ifade sürçülisansa, hemen düzeltilirse iyi olur. Hatta desin ki... Âdeta şunu söyledi: “Biz de bir kadın üyenin yer almasını istiyoruz.” Şunu derse “Bu 9 kişiden oluşacaksa, en az 4’ü ya da 5 tanesinin kadın olmasını öngörüyoruz.” tamam ama “Bir kadın üye” dil sürçmesi değilse... Tabii, şaşırtıcı değil, 30’a yakın bakandan 2’sinin kadın olduğu yerde on birde 1’i yeterli görüyor olabilirsiniz ama biz bunun bir dil sürçmesi olduğunu, Bakan tarafından düzeltilmesi gerektiğini düşünüyoruz.

BAŞKAN – Teşekkür ederim Sayın Özel.

İDRİS BALUKEN (Diyarbakır) – Sayın Başkan, aynı konuda...

BAŞBAKAN YARDIMCISI LÜTFİ ELVAN (Mersin) – Bir müsaade ederseniz...

BAŞKAN - Buyurun Sayın Bakan, mikrofonunuzu açıyorum.

BAŞBAKAN YARDIMCISI LÜTFİ ELVAN (Mersin) – Sayın Özel’e çok teşekkür ediyorum.

Ben kesinlikle onu kastetmedim, kadın üyelere yönelik söylüyorum. Elbette, ben hatta erkek üyeden daha fazla kadın üye olmasını arzu ediyorum, onu özellikle ifade edeyim. Eğer dil sürçmesi olmuşsa ondan da özür diliyorum.

Şimdi, değerli arkadaşlar, birincisi, Sayın Tanal'ın biraz önce ifade ettiği tez 2010 yılında hazırlanmış olan bir tezdır, arkadaşlarıma bana verdiği bilgiyi söylüyorum. Bu kurumun yapısıysa 2011 yılında değiştirilmiştir. Yine, arkadaşlarımızın bana verdiği bilgi doğrultusunda bu bilgileri sizlerle paylaşıyorum.

Şimdi, şunu özellikle ifade etmek istiyorum: Eğer Avrupa Birliğine üye ülkelerin mevcut yasalarını incerseniz bizim gerçekten oluşturmuş olduğumuz bu kuruma ne kadar çok önem verdiğimizizi çok daha iyi anlayacaksınız diye düşünüyorum. Öyle ülkeler var ki, sadece 7-8 üyesi olan ülkeler var ve bu Avrupa ülkelerinde de özellikle son yıllarda ırkçılığa yönelik saldırılar yoğun bir şekilde artmış durumda, ayrımcılıkla ilgili ciddi problemler var bu ülkelerde. Hani zaman zaman şu ifade ediliyor: “Efendim, Türkiye’nin konumuyla Avrupa Birliğine üye ülkelerin konumu farklı.” Burada önemli olan –tekrar ediyorum- işlevsel bağımsızlıktır, bu kurumun işlevsel bağımsızlığıdır. İlişkili kuruluş da –şunu ifade etmek istiyorum- bizim devlet mekanizması içerisinde yani devletin kurumlarıyla, yine, Hükûmetle en zayıf ilişkisi olan bir kuruluş yapısı. Dolayısıyla, o nedenle ilişkili kuruluş olarak burada öngörülmüştür.

Ben çok teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

BAŞKAN – Teşekkür ederim Sayın Bakan.

Sayın Demirel, mikrofonunuzu açıyorum.

Buyurun.

ÇAĞLAR DEMİREL (Diyarbakır) – Teşekkürler Sayın Başkan.

Bakanın dilinin sürüttüğünü düşünmüyorum, biraz zihniyetin açığa çıkmasıdır. Öyle görünüyor ki “Bu oluşturulacak 11 kişiden 1’i bile kadın olursa bu iyiye işaret.” anlamına gelen bir açıklama yaptı. Öyle görünüyor ki verilecek üyeler, Cumhurbaşkanının, Başbakanın seçeceği bütün üyeler erkeklerden oluşacaktır. Oysa bu, insan hakları ihlalinin en büyük örneğidir, ayrımcılığın en büyük örneğidir. Kadın ve erkeğin eşit olduğu bir ülkede ne yazık ki hiçbir yerde bu eşitliği sağlayamıyoruz yani oluşturulacak komisyonda bile bir eşitlik sağlanamayacak düzeye geldiğimiz bir ülkeden bahsediyoruz. Diğer ülkelerden örnekler verildi. Acaba orada kaç kadın, kaç erkek yer alıyor? Onların nasıl olduğunu öğrenmek isteriz, tabii, bunların ayrıntılarına da bakmak isteriz. Bir de denetim mekanizmasının nasıl sağlandığının da aynı zamanda ifade edilmesi gerektiğini düşünüyorum.

Bir de ayrımcılığın Türkiye’de had safhada olduğunu biliyoruz yani düşünce yapısına ilişkin ayrımcılık, partiler arasındaki ayrımcılık... Hükûmetin partiler arasındaki ayrımcılığını sadece bir örnek ile ifade edeceğim ki defalarca bu Genel Kurulda ifade ettik. Sayın Bakan buna ilişkin nasıl bir cevap verecek, çok merak ediyoruz. Cezaevlerine gidişle ilgili bütün partilerin talepleri karşılanırken, bizim taleplerimiz, HDP Grubunun taleplerine ne olumlu ne olumsuz bir cevap verilmiyor ve böylelikle de keyfi olarak izin vermediğini ifade ediyor. Aynı tutuklu için bir başka partiden milletvekilleri görüşe gidebiliyor ama HDP Grubundan herhangi bir milletvekili aynı kişiye ilişkin cezaevinde görüşe gidemiyor. Yani, bunun başlı başına, partiler arasındaki bir ayrımcılığın da, cinsler arası ayrımcılığın da Hükûmet tarafından gerçekleştirildiğini bir kez daha sadece bu örnek ile görmüş oluyoruz. Yani, artık din, dil, ırk denilen bütün cinsiyet eşitliklerinin sağlandığı bir ülkeden bahsederken, oysa bu bahsettiğimiz inanç, dil, kültür ve din, bütün ayrımcılıkları tek tek görüyoruz bu ülkede. “İnsan haklarıyla ilgili bütün

her yerini düzelterceğiz, insan haklarına ilişkin düzenlemeyi gerçekleştireceğiz.” demenin gerçekten burada abes olduğunu bir kez daha ifade etmek istiyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ederim Sayın Demirel, tutanaklara geçmiştir.

Sayın milletvekilleri...

BÜLENT ÖZ (Çanakkale) – Sayın Başkan...

BAŞBAKAN YARDIMCISI LÜTFİ ELVAN (Mersin) – Sayın Başkan, çok kısa bir şey söyleyeceğim.

BAŞKAN – Bir saniye Sayın Bakan.

Sayın Öz...

BÜLENT ÖZ (Çanakkale) – Sayın Bakana TRT belgeseliyle ilgili bir soru sormuştum, yanıtını alamadım ama tekrar hatırlatabilirim.

BAŞKAN – Şimdi, sayın milletvekilleri, birinci bölüm üzerindeki soru-cevap işlemi İç Tüzük’ümüze göre on beş dakikayla sınırlıdır. On beş dakikalık sürenin birinci yarısı sorulara ayrılır, ikinci yarısı cevaplara ayrılır. Bu gerçekleştikten sonra yeniden soru-cevap işlemi mahiyetinde bir görüşmeyi gerçekleştirmemiz mümkün değildir. Sayın grup başkan vekilleri tabii ki söz talep edebilirler. Talep ettikleri sözler tutanaklara geçmiştir.

Şimdi, bu çerçevede, Sayın Bakan bir açıklama talep ediyor.

Buyurunuz Sayın Bakan.

BAŞBAKAN YARDIMCISI LÜTFİ ELVAN (Mersin) – Sayın Başkan, çok teşekkür ediyorum.

Öncelikle şunu ifade edeyim: Benim insanların zihnini okuma gibi bir alışkanlığım yok. İnsanların gerçek düşünceleri, duyguları ne ise onu dinlemeyi ve o çerçevede sorunu çözmeye yönelik adım atmayı hep tercih ederim. Ama insanların zihnini okumaya yönelik bir yaklaşım içerisinde olursanız bizi üzersiniz. Biz burada birbirimizin samimiyetine inanmak zorundayız.

Bakınız, bu tasarıyla ilgili görüşmeler sürerken biz arkada aşağı yukarı iki üç saat HDP milletvekillerimizin de olduğu, CHP’den, MHP’den arkadaşlarımızın da olduğu bir toplantı gerçekleştirdik. Samimi olarak her şeyi konuştuk, tartıştık. Ama insanların zihnini okuma gibi bir alışkanlık veyahut kafanızda ne düşünüyorsanız onu bize atfetmeye çalışmanız son derece yanlış diye düşünüyorum.

Hepinize saygılar sunuyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ederim Sayın Bakan.

Birinci bölüm üzerindeki görüşmeler tamamlanmıştır.

Birleşime beş dakika ara veriyorum.

Kapanma Saati: 00.44

ONUNCU OTURUM**Açılma Saati: 00.46****BAŞKAN: Başkan Vekili Mehmet Akif HAMZAÇEBİ****KÂTİP ÜYELER: Sema KIRCI (Balıkesir), Emre KÖPRÜLÜ (Tekirdağ)**

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, Türkiye Büyük Millet Meclisinin 62’nci Birleşiminin Onuncu Oturumunu açıyorum.

149 sıra sayılı Kanun Tasarısı’nın görüşmelerine kaldığımız yerden devam ediyoruz.

Komisyon? Yok.

Ertelenmiştir.

2’nci sırada yer alan, 170 sıra sayılı Türkiye İş Kurumu Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Tasarısı ve Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler Komisyonu Raporu’nun görüşmelerine başlıyoruz.

2.- İş Kanunu ile Türkiye İş Kurumu Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı (1/597) ve Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler Komisyonu Raporu (S.Sayı: 170)

BAŞKAN – Komisyon? Yok.

Ertelenmiştir.

Bundan sonra da komisyonun bulunamayacağı anlaşıldığından, alınan karar gereğince, kanun tasarısı ve teklifleri ile komisyonlardan gelen diğer işleri sırasıyla görüşmek için 30 Mart 2016 Çarşamba günü saat 14.00’te toplanmak üzere birleşimi kapatıyorum, iyi geceler diliyorum.

Kapanma Saati: 00.48

XIII.- YAZILI SORULAR VE CEVAPLARI

1.- Isparta Milletvekili İrfan Bakır'ın, Isparta ilinde sanayi sektörünün geliştirilmesi amacıyla teşvik imkânlarının artırılmasına ilişkin sorusu ve Ekonomi Bakanı Mustafa Elitaş'ın cevabı (7/1742)

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI'NA

Aşağıdaki sorularımın Anayasa ve Meclis İktüzüğü gereğince Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanı Sayın Fikri Işık tarafından yazılı olarak yanıtlanmasını arz ederim. 14.01.2016

İrfan BAKIR

Isparta Milletvekili

Isparta son yıllarda sanayileşme anlamında büyük kan kaybetmiştir. Bugüne kadar çıkarılan teşvik yasalarından, istenilen oranda faydalanamayan Isparta, hizmet sektörüyle ayakta kalan bir şehir görüntüsü çizmektedir. Özellikle bölgeler arası farkların üst düzeyde olduğu ülkemizde 2004 yılında çıkarılan 5084 sayılı yasayla 36 il teşvik kapsamına alınmış ancak ilimiz 10 dolar farkla teşvik kapsamı dışında kalmıştır. O gün ki iktidar yetkilileri çıkarılacak ek bir yasayla Isparta ve benzeri illerin mağduriyetinin giderileceğini belirtmişlerdir. 2005 yılı içerisinde çıkarılan 5350 sayılı ek yasayla 13 il daha yasa kapsamına alınmış fakat Isparta yine görmezden gelinmiştir. Yine bu dönemlerde çıkarılan bölgesel ve il bazlı teşvik yasalarında ilimizin mağduriyeti gittikçe artmıştır. Antalya, Kayseri, Konya, Mersin, Adana ve Denizli gibi büyük ekonomilerle aynı sınıfta değerlendirilen Isparta, sanayileşme anlamında bütün umutlarını kaybetmiştir. Örneğin Isparta'nın yıllık bazda ihracat rakamları 200 milyon dolar seviyelerindeyken, Denizli bu ihracatı bir ayda yapmaktadır.

Isparta bu süreçte gerekli desteği alamadığı için tekstil, orman ürünleri ve başka alanlarda bırakın yeni yatırım almayı, elindeki fabrikalarını da kaybetmiştir. Ispartalı iş adamları dahi haklı olarak yatırımlarını şu anda 3. bölgede yer alan Burdur ve 4. bölgedeki Afyonkarahisar iline kaydırmıştır. Teşvik yasaları hazırlanırken sosyo-ekonomik gelişmişlik düzeylerinin baz alındığı düşünülmektedir. Isparta sağıkta ve eğitimde özellikle üniversitemizin de etkisiyle bu sıralamada yüksek sıralarda yer almaktadır. Ancak değerlendirme kriterlerinde sanayi ve üretim verilerinin baz alınması durumunda ilimizin mağduriyeti ortaya çıkacaktır. Isparta'nın şu anda içerisinde yer aldığı 2. teşvik bölgesindeki illerle sanayi anlamında rekabet etmesi mümkün değildir.

Maalesef yıllar içerisinde görülmüştür ki Isparta yanlış yapılan değerlendirmeler sonucunda sanayileşme ve üretim ekonomisine geçiş anlamında yaya kalmıştır. İller arasındaki farklar giderilmek istenirken maalesef bu makas daha da açılmıştır. Teşvik gibi yatırımların esas alındığı yasaların mutlaka kalkınma odaklı olması gerekmektedir. Isparta'mızın sadece hizmet ve tarım sektörüyle işsizliğin ve istihdam sorunlarının önüne geçmesi mümkün değildir. İlimiz bütün teşvik yasalarından ağır yara alarak çıkmıştır. Dolayısıyla hiçbir yatırımcı 3.bölgede yer alan Burdur ve 4. bölgedeki Afyonkarahisar illeri varken, Isparta'ya yatırım yapmayacaktır. Isparta açısından hayati önemi sahip bu konudaki sorularım ise şunlardır.

1. Teşvik yasaları belirlenirken baz alınan sosyo-ekonomik gelişmişlik endeksi (SEGE) tek başına yeterli bir kriter midir? Objektifliği tartışılan bu yasalarda işsizlik düzeyi, o ilde sanayi sektöründe ne kadar kişinin istihdam edildiği, ihracat rakamları gibi ekonomiyle, sanayile, ticari hayatla ilgili kriterler baz alınmakta mıdır?
2. Organize sanayi bölgeleri, sınır olan Burdur ilimiz 3. bölgede yine komşu ilimiz Afyonkarahisar 4. bölgedeyken Isparta'nın 2. bölgede yer almasını nasıl değerlendiriyorsunuz?
3. Çarpık teşvik yasaları sebebiyle ilimiz ve çevre iller arasında sanayileşme anlamında makas her geçen gün açılmaktadır. Bu mağduriyetimizin giderilmesi anlamında ilimizin 4. ya da 5. Bölgeye alınmasını düşünür müsünüz?
4. Yeni bir teşvik yasası çalışmanız var mıdır? Şayet varsa, Isparta'nın bu yasadaki konumunun nasıl olması öngörmektesiniz?

**T.C.
EKONOMİ BAKANLIĞI**

Sayı : 84832410 - 610 -[7/1742] - 33875

Konu : Yazılı Soru Önergesi

25 Mart 2016

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi : 24/02/2016 tarihli ve 43452547-120.07-20814 sayılı yazıları.

İlgi'de kayıtlı yazıları ekinde yer alan Isparta Milletvekili Sayın İrfan BAKIR tarafından verilen 7/1742 sayılı yazılı soru önergesine ilişkin cevap ilişikte sunulmaktadır.

Bilgilerine arz ederim.

Mustafa ELİTAŞ
Bakan

EK:

Cevap yazısı (

T.C.
EKONOMİ BAKANLIĞI

Isparta Milletvekili Sayın İrfan BAKIR tarafından verilen 7/1742 sayılı yazılı soru önermesine ilişkin cevaplar:

Yatırım teşvik sistemimizin en önemli amaçlarından birisi de bölgeler arası gelişmişlik farklarının giderilmesidir. Bu amaçla yatırım teşvik sistemi, az gelişmiş illerde yapılacak yatırımların sistem kapsamında sağlanan desteklerden daha yüksek oranlarda ve daha uzun sürelerde yararlanmalarını sağlayacak bir yapıda oluşturulmuştur.

Mevcut teşvik sistemine dayanak oluşturan 2012/3305 Sayılı Karardan önceki dönemde yürürlükte bulunan 2009/15199 Sayılı Karar kapsamında bölgelerin tespitinde, 2003 yılı verileri ile hesaplanan sosyo-ekonomik gelişmişlik seviyeleri dikkate alınarak oluşturulmuş olan Düzey-2 sınıflandırması kullanılmıştır. “Düzey 2” sınıflandırması altında 26 il grubu bulunmaktadır. Söz konusu gruplar, teşvik uygulamaları açısından, gelişmişlik düzeyi ortalamaları dikkate alınarak 4 bölgeye ayrılmıştır.

Diğer taraftan, 2012 yılı Haziran ayında yürürlüğe giren 2012/3305 Sayılı Karar ile il bazlı düzenlemeye geçilmiş ve yatırım teşvik sistemi, 2011 yılında gerçekleştirilen çalışmanın neticesinde ortaya çıkan “bölgesel haritanın” üzerine kurgulanmıştır. “İllerin Sosyo-Ekonomik Gelişmişlik Endeksi (SEGE)” adı verilen çalışma, 2011 yılında Kalkınma Bakanlığı tarafından gerçekleştirilmiştir. Söz konusu Bakanlık bu çalışmada, her bir ilin sosyal ve ekonomik gelişmişliğini temsil eden; demografik, istihdam, eğitim, sağlık, rekabetçi ve yenilikçi kapasite, mali, erişilebilirlik ve yaşam kalitesi göstergeleri adı altında gruplandırılmış güvenilirliği yüksek 61 farklı değişkeni bilimsel bir analize tabi tutmuştur. Söz konusu çalışmada, istihdam göstergeleri arasında “imalat sanayi istihdamının sigortalı istihdam içindeki oranı”, rekabetçi ve yenilikçi kapasite göstergeleri arasında “kişi başına düşen ihracat tutarı” ve “Organize Sanayi Bölgesinde üretim yapılan parsellerin Türkiye içindeki payı” gibi illerin sanayilerine ilişkin birtakım değişkenler kullanılmıştır. Neticede de iller gelişmişlik seviyelerine göre sıralanmış ve endeks değerlerindeki kırımlar dikkate alınarak kendi içinde homojen olacak şekilde 6 farklı bölge oluşturulmuştur. Böylelikle, “İl Grupları” esasına dayanan bölgesel sistem yerine “İl Bazlı” bölgesel sisteme geçiş sağlanarak, sosyal ve ekonomik gelişmişlik seviyelerine göre sınıflandırılan bölgelerin daha homojen bir yapıya kavuşmaları sağlanmıştır.

Öte yandan, Isparta ili 2009/15199 Sayılı Karar kapsamında 4 bölgesel sistem içerisinde Antalya ve Burdur illeri ile birlikte 2. Bölgede yer alırken, 2011 yılında yenilenen “İllerin Sosyo-Ekonomik Gelişmişlik Endeksi” çalışmasında Türkiye’nin 21. gelişmiş ili olarak 6 bölgesel sistem içerisinde 2. Bölgede yer almakta ve anılan bölge desteklerinden yararlandırılmaktadır.

Ayrıca, yatırımın OSB’de yapılması durumunda vergi indirimi ve sigorta primi işveren hissesi desteği açısından bir alt bölgede geçerli olan oran ve süreler uygulanmaktadır. Bununla birlikte, Isparta’da gerçekleştirilecek “öncelikli yatırımlar” kapsamına giren yatırımlar için 5. bölge destekleri uygulanmaktadır. Ayrıca, büyük ölçekli ve stratejik yatırımlara ilişkin şart ve karakteristikleri sağlayan yatırımlar ise ilgili teşvik uygulamasından yararlanabilmekte olup, anılan teşvik uygulamalarından yararlanamayan yatırım projeleri ise asgari 500 bin TL tutarında olmaları kaydıyla genel teşvik uygulaması kapsamında sağlanan desteklerden yararlanmaktadır.

Bu çerçevede, yeni sistemin yürürlüğe girdiği 2012 yılı Haziran ayından 2016 yılı Ocak ayı sonuna kadar olan dönemde Isparta ilinde gerçekleştirilmek üzere toplam 104 yatırım projesi için teşvik belgesi düzenlenmiş olup, bu yatırımlar kapsamında 1,3 Milyar TL

tutarında yatırım yapılması ve 2.684 kişilik ilave istihdam yaratılması öngörülmektedir.

Bilindiği üzere, ilgili tüm kamu kurum ve kuruluşları ve özel sektör temsilcisi kuruluşlar ile birlikte oluşturulan yatırım teşvik sistemi dinamik bir yapıya sahip olup, küresel gelişmeler, özel sektör talepleri ve ülkemiz ihtiyaçları doğrultusunda belirli aralıklarla güncellenmektedir.

Diğer taraftan, önümüzdeki dönemde, ilgili kamu kurum ve kuruluşları tarafından illerin gelişmişlik seviyelerinin tespit edilmesine yönelik olarak gerçekleştirilecek yeni bir bilimsel çalışma yapılması durumunda, söz konusu çalışma sonucunda belirlenen gelişmişlik endeksi sıralamasına göre tüm illerimizle birlikte Isparta'nın da teşvik uygulamaları içerisindeki konumu değerlendirmeye alınabilecektir.

2.- Hatay Milletvekili Mehmet Necmettin Ahrazoğlu'nun, Başbakanlık teşkilatında kullanılan bilgisayarların işletim sistemlerine ilişkin Başbakan'dan,

Bağlı kurum ve kuruluşlarda kullanılan bilgisayarların işletim sistemlerine ilişkin,

Soruları ve Başbakan Yardımcısı Lütfi Elvan'ın cevabı (7/2110) (7/2144)

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA,

Aşağıda belirtilen sorularımın Başbakan Sayın **Ahmet Davutoğlu** tarafından **yazılı** olarak cevaplandırılması için gereğini saygılarımla arz ederim.

Mehmet N. AHRAZOĞLU
MHP Hatay Milletvekili

TÜBİTAK tarafından 2003 yılından itibaren geliştirilen PARDUS, Kamu kurumları ve KOBİ'lerin güvenle kullanabileceği, yüksek performanslı, Türkçe destekli uygulamaların barındığı, sürekli güncel ve güvenli tutulan, düşük maliyetli, işlevsellik ve görselliğin ön planda tutulduğu bir işletim sistemi olduğu ifade edilmektedir. Ancak bazı üniversiteler, belediyeler, askeri kurumlar vb. gibi kamu kurum ve kuruluşu tarafından kullanılmaya başlanmış olmasına karşın özellikle vatandaş ve kamu düzeyinde yeterli kullanım alanına ulaşılamamıştır. Bazı kamu kurum ve kuruluşlarının anılan işletim sistemini tercih nedenlerinin başında güvenlik ve maliyet unsurlarının geldiği PARDUS işletim sisteminin yaygınlaştırılması çalışmalarıyla ilgili olarak;

1. 2016 yılı itibarıyla Başbakanlık teşkilatı ile Başbakanlığa bağlı kurum ve kuruluşlarda kullanılan kişisel bilgisayarlar ve sunucuların toplam sayıları ne kadardır?
2. Bu bilgisayarlarda hangi işletim sistemleri ve ofis yazılımları kullanılmaktadır? Kullanılan yazılımlar içinde PARDUS ve yerli ofis yazılımlarının payı ne kadardır? Kurumlarınızda kullanılan bilgisayarlar PARDUS işletim sistemine uyumlu hale getirilmesi için çalışmalar yapılmakta mıdır?
3. PARDUS ve ofis yazılımları kullanılmakta mıdır? Kullanılmıyor ise gerekçeleri nelerdir? Yakın dönemde anılan yerli yazılımların kullanımına geçilebilecek midir?
4. Bu bilgisayarlarda hangi işletim sistemleri ve ofis yazılımları kullanılmaktadır? Anılan işletim sistemleri ve ofis yazılımları için 2003 ve 2016 yılları arasında yıllar itibarıyla toplam ne kadar lisans bedeli ödenmiştir?
5. 62. Hükümet Programında belirttiğiniz "*Milli işletim sistemimiz Pardus'un yeni versiyonu çıkarılmış olup, önümüzdeki dönemde kamu kurumlarında ve özel sektörde kullanımının yaygınlaştırılması hedeflenmektedir. Mevcut ürünlerimizin tüm alt sistemleri de dahil tamamen yerleştirilmesinin çok kritik olduğunun kullanım ve ihracattaki özgürlüğümüzün buna bağlı olduğunun farkındayız. Bu yöndeki faaliyetleri sanayimizi bütüncül şekilde değerlendirerek toptan kalkınma hamlemize de ivme kazandıracak bir entegre çalışma olarak yürüteceğiz.*" şeklindeki ifadeler dikkate alındığında bugüne kadar hangi çalışmalar yürütülmüştür?
6. Başbakanlık teşkilatı ile Başbakanlığa bağlı kurum ve kuruluşlarda kullanılan bilgisayarlarda da PARDUS ve yerli ofis yazılımları kullanılması konusunda bir çalışmanız var mıdır? Varsa çalışmanın içeriği ve uygulama planı nasıldır? Yoksa konuya ilişkin Başbakanlık görüşü nasıldır?

28.01.2016

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA,

Aşağıda belirtilen sorularımın Başbakan Yardımcısı Sayın **Lütfi Elvan** tarafından **yazılı** olarak cevaplandırılması için gereğini saygılarımla arz ederim.

Mehmet N. AHRAZOĞLU
MHP Hatay Milletvekili

TÜBİTAK tarafından 2003 yılından itibaren geliştirilen PARDUS, Kamu kurumları ve KOBİ'lerin güvenle kullanabileceği, yüksek performanslı, Türkçe destekli uygulamaların barındığı, sürekli güncel ve güvenli tutulan, düşük maliyetli, işlevsellik ve görselliğin ön planda tutulduğu bir işletim sistemi olduğu ifade edilmektedir. Ancak bazı üniversiteler, belediyeler, askeri kurumlar vb. gibi kamu kurum ve kuruluşu tarafından kullanılmaya başlanmış olmasına karşın özellikle vatandaş ve kamu düzeyinde yeterli kullanım alanına ulaşamamıştır. Bazı kamu kurum ve kuruluşlarının anılan işletim sistemini tercih nedenlerinin başında güvenlik ve maliyet unsurlarının geldiği PARDUS işletim sisteminin yaygınlaştırılması çalışmalarıyla ilgili olarak;

1. 2016 yılı itibariyle Bakanlık merkez teşkilatı ile Bakanlığınıza bağlı kurum ve kuruluşlarda kullanılan kişisel bilgisayarlar ve sunucuların toplam sayıları ne kadardır?
2. Bu bilgisayarlarda hangi işletim sistemleri ve ofis yazılımları kullanılmaktadır? Kullanılan yazılımlar içinde PARDUS ve yerli ofis yazılımlarının payı ne kadardır? Bakanlığınızdaki bilgisayarlarda kullanılan değişik uygulamaların PARDUS işletim sistemine uyumlu hale getirilmesi için çalışmalar yapılmakta mıdır?
3. PARDUS ve ofis yazılımları kullanılmakta mıdır? Kullanılmıyor ise gerekçeleri nelerdir? Yakın dönemde anılan yerli yazılımların kullanımına geçilebilecek midir?
4. Bu bilgisayarlarda hangi işletim sistemleri ve ofis yazılımları kullanılmaktadır? Anılan işletim sistemleri ve ofis yazılımları için 2003 ve 2016 yılları arasında yıllar itibariyle toplam ne kadar lisans bedeli ödenmiştir?
5. Bakanlık merkez teşkilatı ile Bakanlığa bağlı kurum ve kuruluşlarda kullanılan bilgisayarlarda da PARDUS ve yerli ofis yazılımları kullanılması konusunda bir çalışmanız var mıdır? Varsa çalışmanın içeriği ve uygulama planı nasıldır? Yoksa konuya ilişkin Bakanlık görüşü nasıldır?

T.C.
BAŞBAKAN YARDIMCILIĞI

Sayı : 75104166 - 183
Konu : Soru Önergesi Hk.

27/03/2016

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

- İlgi : a) Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığı'nın 01/03/2016 tarihli ve KAN.VE KAR.BŞK.43452547-120.07-[7/2110-7/2144]-21901 sayılı yazısı
b) Başbakanlık Kanunlar ve Kararlar Genel Müdürlüğü'nün 07/03/2016 tarihli ve 31853594-610-2-521-709 sayılı yazısı

Hatay Milletvekili Mehmet Necmettin AHRAZOĞLU'nun, Sayın Başbakanımıza tevcih ettiği (7/2110) yazılı soru önergesi ile tarafıma tevcih ettiği (7/2144) yazılı soru önergesinin cevapları ekte sunulmuştur.

Bilgilerinizi ve gereğini arz ederim.

Lütfi ELVAN
Başbakan Yardımcısı

Ek: Önerge cevabı

**HATAY MİLLETVEKİLİ SAYIN MEHMET NECMETTİN AHRAZOĞLU'NUN SAYIN
BAŞBAKANIMIZA TEVCİH ETTİĞİ 7/2110 SAYILI YAZILI SORU ÖNERGESİNİN CEVABI**

Başbakanlık merkez teşkilatı ile bağlı kurum ve kuruluşlarda, personelin ihtiyacı kadar bilgisayar mevcut olup bu bilgisayarların internet ve intranet ortamlarında sorunsuz çalışmalarını sağlayacak miktarda sunucu bulunmaktadır.

Bilgisayarların çoğunluğunda MS Windows işletim sistemi ve MS Office yazılımı, bir kısmında Apple Mac Os işletim sistemi kullanılmaktadır. Bilgisayarlarda kullanılan yazılımlar için yasal lisans bedelleri ödenmektedir.

Başbakanlık merkez teşkilatında Pardus işletim sistemi ve yerli ofis yazılımları uygulamaları test aşamasında olup Bilgi İşlem Başkanlığı tarafından organize edilen “Kamu Bilgi İşlem Yöneticileri” platformunda, kamu kurum ve kuruluşlarında yerli yazılımların kullanılabilirliğinin yaygınlaştırılması konusuna yer verilmektedir.

**HATAY MİLLETVEKİLİ SAYIN MEHMET NECMETTİN AHRAZOĞLU'NUN BAŞBAKAN
YARDIMCISI SAYIN LÜTFİ ELVAN'A TEVCİH ETTİĞİ 7/2144 SAYILI YAZILI SORU
ÖNERGESİNİN CEVABI**

Başbakanlık merkez teşkilatı ile bağlı kurum ve kuruluşlarda, personelin ihtiyacı kadar bilgisayar mevcut olup bu bilgisayarların internet ve intranet ortamlarında sorunsuz çalışmalarını sağlayacak miktarda sunucu bulunmaktadır.

Bilgisayarların çoğunluğunda MS Windows işletim sistemi ve MS Office yazılımı, bir kısmında Apple Mac Os işletim sistemi kullanılmaktadır. Bilgisayarlarda kullanılan yazılımlar için yasal lisans bedelleri ödenmektedir.

Başbakanlık merkez teşkilatında Pardus işletim sistemi ve yerli ofis yazılımları uygulamaları test aşamasında olup Bilgi İşlem Başkanlığı tarafından organize edilen “Kamu Bilgi İşlem Yöneticileri” platformunda, kamu kurum ve kuruluşlarında yerli yazılımların kullanılabilirliğinin yaygınlaştırılması konusuna yer verilmektedir.

3.- Malatya Milletvekili Veli Ağbaba'nın, taşeron işçi ile kadrolu ve sözleşmeli personel verilerine ilişkin Başbakan'dan sorusu ve Başbakan Yardımcısı Lütfi Elvan'ın cevabı (7/2122)

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın Başbakan Ahmet Davutoğlu tarafından yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim.

Veli AĞBABA

Malatya Milletvekili

1. 2002 yılından itibaren yıllar bazında Başbakanlıkta çalışan taşeron işçi sayısı kaçtır?
2. Başbakanlıkta hangi çalışma pozisyonları için taşeron işçi çalıştırılmaktadır?
3. Başbakanlık bünyesinde kaç kadrolu, kaç sözleşmeli personel çalışmaktadır?
4. Başbakanlık bünyesinde çalışan taşeron işçilerden kaç sendikalıdır? Hangi sendikalarda kaç üye bulunmaktadır?
5. Başbakanlık bünyesinde çalışan kadrolu personelden kaç sendikalıdır? Hangi sendikalarda kaç üye bulunmaktadır?
6. Başbakanlık bünyesinde çalışan sözleşmeli personelden kaç sendikalıdır? Hangi sendikalarda kaç üye bulunmaktadır?

T.C.
BAŞBAKAN YARDIMCILIĞI

Sayı : 75104166 - 181
Konu : Soru Önergesi Hk.

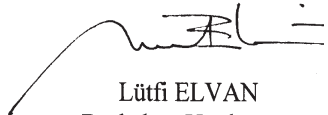
24/03/2016

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

- İlgi : a) Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığı'nın, 01/03/2016 tarihli ve KAN. VE KAR.BŞK.43452547-120.07-[7/2122]-21901 sayılı yazısı
b) Başbakanlık Kanunlar ve Kararlar Genel Müdürlüğü'nün, 07/03/2016 tarihli ve 31853594-610-2-533-710 sayılı yazısı

Malatya Milletvekili Veli AĞBABA'nın, Sayın Başbakanımıza tevcih ettiği (7/2122) yazılı soru önergesinin cevabı ekte sunulmuştur.

Bilgilerinizi ve gereğini arz ederim.

Lütfi ELVAN
Başbakan Yardımcısı

Ek: önerge cevabı.

**MALATYA MİLLETVEKİLİ SAYIN VELİ AĞBABA’NIN SAYIN BAŞBAKANIMIZA TEVCİH
ETTİĞİ 7/2122 SAYILI YAZILI SORU ÖNERGESİNİN CEVABI**

Başbakanlık merkez teşkilatında 2091 kadrolu ve 188 sözleşmeli olmak üzere toplam 2279 personel çalışmaktadır. Kadrolu personelden 600, sözleşmeli personelden 114’ü sendika üyesidir.

2002 yılından itibaren Başbakanlık merkez teşkilatında hizmet alımı yoluyla çalışan işçi sayısı yıllara göre değişkenlik göstermekte olup temizlik, taşıma, yemek üretimi ve sunumu, güvenlik, bakım-onarım ve bahçıvanlık hizmetlerinde çalışan işçilerin sendikalı olup olmadıkları konusunda herhangi bir bilgi kurum kayıtlarımızda bulunmamaktadır.

4.- Hatay Milletvekili Mehmet Necmettin Ahrazoğlu'nun, Bakanlık teşkilatında kullanılan bilgisayarların işletim sistemlerine ilişkin sorusu ve Gümrük ve Ticaret Bakanı Bülent Tüfenkçi'nin cevabı (7/2209)

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA,

Aşağıda belirtilen sorularımın Gümrük ve Ticaret Bakanı Sayın **Bülent Tüfenkçi** tarafından **yazılı** olarak cevaplandırılması için gereğini saygılarımla arz ederim.

Mehmet N. AHRAZOĞLU
MHP Hatay Milletvekili

TÜBİTAK tarafından 2003 yılından itibaren geliştirilen PARDUS, Kamu kurumları ve KOBİ'lerin güvenle kullanabileceği, yüksek performanslı, Türkçe destekli uygulamaların barındığı, sürekli güncel ve güvenli tutulan, düşük maliyetli, işlevsellik ve görselliğin ön planda tutulduğu bir işletim sistemi olduğu ifade edilmektedir. Ancak bazı üniversiteler, belediyeler, askeri kurumlar vb. gibi kamu kurum ve kuruluşu tarafından kullanılmaya başlanmış olmasına karşın özellikle vatandaş ve kamu düzeyinde yeterli kullanım alanına ulaşılamamıştır. Bazı kamu kurum ve kuruluşlarının anılan işletim sistemini tercih nedenlerinin başında güvenlik ve maliyet unsurlarının geldiği PARDUS işletim sisteminin yaygınlaştırılması çalışmalarıyla ilgili olarak;

1. 2016 yılı itibariyle Bakanlık merkez teşkilatı ile Bakanlığınıza bağlı kurum ve kuruluşlarda kullanılan kişisel bilgisayarlar ve sunucuların toplam sayıları ne kadardır?
2. Bu bilgisayarlarda hangi işletim sistemleri ve ofis yazılımları kullanılmaktadır? Kullanılan yazılımlar içinde PARDUS ve yerli ofis yazılımlarının payı ne kadardır? Bakanlığınızdaki bilgisayarlarda kullanılan değişik uygulamaların PARDUS işletim sistemine uyumlu hale getirilmesi için çalışmalar yapılmakta mıdır?
3. PARDUS ve ofis yazılımları kullanılmakta mıdır? Kullanılmıyor ise gerekçeleri nelerdir? Yakın dönemde anılan yerli yazılımların kullanımına geçilebilecek midir?
4. Bu bilgisayarlarda hangi işletim sistemleri ve ofis yazılımları kullanılmaktadır? Anılan işletim sistemleri ve ofis yazılımları için 2003 ve 2016 yılları arasında yıllar itibariyle toplam ne kadar lisans bedeli ödenmiştir?
5. Bakanlık merkez teşkilatı ile Bakanlığa bağlı kurum ve kuruluşlarda kullanılan bilgisayarlarda da PARDUS ve yerli ofis yazılımları kullanılması konusunda bir çalışmanız var mıdır? Varsa çalışmanın içeriği ve uygulama planı nasıldır? Yoksa konuya ilişkin Bakanlık görüşü nasıldır?

T.C.
GÜMRÜK VE TİCARET BAKANLIĞI

Sayı : 69602026/610- /4847430
Konu : Yazılı Soru Önergesi (7/2209)

25.123/2016

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi : 01/03/2016 tarihli ve 43452547-120.07-21901 sayılı yazınız.

İlgide kayıtlı yazıları ekinde alınan, Hatay Milletvekili Sayın Mehmet N. AHRAZOĞLU tarafından verilen 7/2209 sayılı yazılı soru önergesinin cevabı hazırlanarak ekte sunulmuştur.

Bilgilerinizi ve gereğini arz ederim.

Bülent TUFENKCI
Bakan

EK: Soru önergesi cevabı

T.C.

GÜMRÜK VE TİCARET BAKANLIĞI**Hatay Milletvekili Sayın Mehmet N. AHRAZOĞLU'na ait 7/2209 Sayılı Yazılı Soru Önergesine İlişkin Cevaplar:**

1-5) Bakanlığımızda 11/03/2016 tarihi itibarıyla 15.883 adet bilgisayar, 330 adet sunucuda Windows 7 ve üzeri, Linux ve Solaris işletim sistemleri kullanılmaktadır. Söz konusu işletim sistemlerinin PARDUS işletim sistemine entegrasyonuna yönelik çalışmalar devam etmektedir.

Bakanlığımız ilişkili kuruluşu Rekabet Kurumunda ise 560 adet bilgisayarda Microsoft Office 2013, Microsoft Windows 8.1; 68 adet sunucuda Microsoft Windows Server 2013 işletim sistemleri ve ofis yazılımları kullanılmaktadır.

Bakanlığımız ve ilişkili kuruluşu Rekabet Kurumunda kullanılan işletim sistemleri ve ofis yazılımlarının alımları 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu ve ilgili mevzuat hükümleri gereğince yapılmaktadır.

5.- Bursa Milletvekili İsmet Büyükataman'ın, Bursa'da Bakanlığa bağlı kurumların engelli vatandaşlar için ulaşılabilirliğine ve engelli vatandaşların istihdamına ilişkin sorusu ve Ekonomi Bakanı Mustafa Elitaş'ın cevabı (7/2428)

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın **Ekonomi Sayın Mustafa ELİTAŞ** tarafından yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim.

İsmet BÜYÜKATAMAN
Bursa Milletvekili

Engelliler İdaresi Başkanlığı'nca yapılan araştırmaya göre, Türkiye nüfusunun yüzde 12,29'unu engelliler oluşturmaktadır. Sayıları 8,5 milyonu aşan engelli vatandaşlarımızın daha rahat bir ortamda hayatlarını sürdürmeleri devletin görevleri arasındadır. Devlet engelli vatandaşlarımızın bütün sorunlarına çözüm yolları bulmalıdır.

Buna göre;

1. Bursa ilimizde Bakanlığınıza bağlı kurumlarda, işlerini takip için gelen engelli vatandaşlarımız için engelli merdiveni ve engelli tuvaleti var mıdır?
2. Bursa ilimizde Bakanlık olarak 2016 yılında engelli vatandaşlarımızın işlerinin kolaylaştırılması için neler yapılması düşünülmektedir?
3. Engelli vatandaşlarımızın istihdamı hususunda Bakanlığınızca ne kadar kontenjan ayrılmıştır?
4. Engelli kontenjanından işe girip Bakanlığınızda çalışan vatandaşlarımızın, bedensel ve ruhi durumlarına uygun işlerde çalıştırıp çalıştırılmadığı Bakanlığınızca denetlenmekte midir?

**T.C.
EKONOMİ BAKANLIĞI**

29 Mart 2016

Sayı : 84832410 - 610 -[7/2428] - E.37451

Konu : Yazılı Soru Önergesi

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi: 11/03/2016 tarihli ve 43452547-120.07-24082 sayılı yazıları.

İlgi’de kayıtlı yazıları ekinde yer alan Bursa Milletvekili Sayın İsmet BÜYÜKATAMAN tarafından verilen 7/2428 sayılı yazılı soru önergesine ilişkin cevap ilişikte sunulmaktadır.

Bilgilerine arz ederim.

Mustafa ELİTAŞ
Bakan

EK:

Cevap yazısı

T.C.
EKONOMİ BAKANLIĞI

Bursa Milletvekili İsmet BÜYÜKATAMAN tarafından verilen 7/2428 sayılı yazılı soru önergesine ilişkin cevap:

637 sayılı “Ekonomi Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname” uyarınca 3046 sayılı Kanunda belirtilen nitelikleri haiz Bakanlığuma bağlı veya Bakanlığım ile ilgili bir kuruluş bulunmamaktadır.

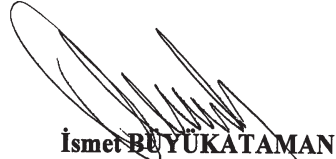
Bakanlığım Bölge Müdürlüğüne bağlı Ürün Denetmenleri Bursa Grup Başkanlığı, Uludağ İhracatçı Birlikleri Genel Sekreterliği Binası içinde hizmet vermekte olup binada engelli vatandaşlar için engelli asansörü ve engelli tuvaleti bulunmaktadır.

Diğer taraftan, Engelli Kamu Personel Seçme Sınavı ve Engellilerin Devlet Memurluğuna Alınmaları Hakkında Yönetmelik uyarınca, Bakanlığımızda 56 engelli personel istihdam edilmekte olup, 9 münhal kadronun istihdamı için Devlet Personel Başkanlığına bildirim yapılmıştır.

6.- Bursa Milletvekili İsmet Büyükataman'ın, Bursa'da Bakanlığa bağlı kurumların engelli vatandaşlar için ulaşılabilirliğine ve engelli vatandaşların istihdamına ilişkin sorusu ve Kalkınma Bakanı Cevdet Yılmaz'ın cevabı (7/2464)

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın **Kalkınma Bakanı Sayın Cevdet YILMAZ** tarafından yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim.

İsmet BÜYÜKATAMAN
Bursa Milletvekili

Engelliler İdaresi Başkanlığı'nca yapılan araştırmaya göre, Türkiye nüfusunun yüzde 12,29'unu engelliler oluşturmaktadır. Sayıları 8,5 milyonu aşan engelli vatandaşlarımızın daha rahat bir ortamda hayatlarını sürdürmeleri devletin görevleri arasındadır. Devlet engelli vatandaşlarımızın bütün sorunlarına çözüm yolları bulmalıdır.

Buna göre;

1. Bursa ilimizde Bakanlığınıza bağlı kurumlarda, işlerini takip için gelen engelli vatandaşlarımız için engelli merdiveni ve engelli tuvaleti var mıdır?
2. Bursa ilimizde Bakanlık olarak 2016 yılında engelli vatandaşlarımızın işlerinin kolaylaştırılması için neler yapılması düşünülmektedir?
3. Engelli vatandaşlarımızın istihdamı hususunda Bakanlığınıza ne kadar kontenjan ayrılmıştır?
4. Engelli kontenjanından işe girip Bakanlığınıza çalışan vatandaşlarımızın, bedensel ve ruhi durumlarına uygun işlerde çalıştırıp çalıştırılmadığı Bakanlığınıza denetlenmekte midir?

T.C.
KALKINMA BAKANLIĞI
Özel Kalem Müdürlüğü

28 Mart 2016

Sayı : 43728771-610.00- **1248**
Konu : 7/2464 Esas Sayılı Yazılı Soru Önergesi

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA
(Kanunlar ve Kararlar Başkanlığı)

İlgi: TBMM Kanunlar ve Kararlar Başkanlığının 11.03.2016 tarihli ve 43452547-120.07-24082 sayılı yazısı.

İlgi yazıyla, Bursa Milletvekili Sayın İsmet BÜYÜKATAMAN'ın tarafıma tevcih ettiği 7/2464 esas sayılı yazılı soru önergesinin cevaplandırılması talep edilmektedir.

Söz konusu yazılı soru önergesiyle ilgili cevabımız ekte sunulmuştur.

Gereğini arz ederim.

Cevdet YILMAZ
Bakan

Ek: Soru Önergesine İlişkin Cevaplar

**BURSA MİLLETVEKİLİ SAYIN İSMET BÜYÜKATAMAN'IN YÖNELTTİĞİ
7/2464 ESAS SAYILI YAZILI SORU ÖNERGESİNE YÖNELİK CEVAPLAR:**

Soru 1,2,3,4: Bursa ilimizde Bakanlığınıza bağlı kurumlarda, işlerini takip için gelen engelli vatandaşlarımız için engelli merdiveni ve engelli tuvaleti var mıdır? Bursa ilimizde Bakanlık olarak 2016 yılında engelli vatandaşlarımızın işlerinin kolaylaştırılması için neler yapılması düşünülmektedir? Engelli vatandaşlarımızın istihdamı hususunda Bakanlığınızca ne kadar kontenjan ayrılmıştır? Engelli kontenjanından işe girip Bakanlığınızda çalışan vatandaşlarımızın, bedensel ve ruhi durumların uygun işlerde çalıştırılıp çalıştırılmadığı bakanlığınızca denetlenmekte midir?

Cevap 1,2,3,4: Bakanlığımızda mevzuatta öngörüldüğü üzere toplam kadro sayısının %3'üne tekabül eden 23 adet engelli personel çalışmaktadır. Bakanlığımızın Bursa ilimizde hizmet birimi bulunmamakla birlikte Bakanlığımıza Bağlı Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) Bursa Bölge Müdürlüğü hizmet binasında engelli personeller için gerekli iyileştirmeler yapılmakta olup eksikliklerin 2 ay içerisinde tamamlanması planlanmaktadır. Engelli personelimize yönelik olarak gerekli özen ve hassasiyet gösterilmekte ve her türlü tedbir alınmaktadır.

DÖNEM: 26

YASAMA YILI: 1

62'NCİ BİRLEŞİM
29 MART 2016 SALI
SAAT: 15.00

DANIŞMA KURULU ÖNERİSİ

Genel Kurulun toplantı günlerinden Salı gününün denetim konularına (Anayasanın süreye bağladığı konular hariç), Çarşamba ve Perşembe günlerinin de kanun tasarı ve teklifleri ile komisyonlardan gelen diğer işlerin görüşülmesine ayrılması, Salı ve Çarşamba günlerinde birleşimin başında bir saat süre ile sözlü soruların görüşülmesi, “Sunuşlar” ve işaret oyu ile yapılacak seçimlerin her gün yapılması önerilmiştir.

(Genel Kurulun 15.12.2015 tarihli 14’üncü Birleşiminde kabul edilmiştir.)

GRUP ÖNERİSİ

Genel Kurulun;

29 Mart 2016 ile 5, 12, 19 ve 26 Nisan 2016 Salı günkü birleşimlerinde Sözlü Sorular ve diğer denetim konularının görüşülmeyle Gündemin “Kanun Tasarı ve Teklifleri ile Komisyonlardan Gelen Diğer İşler” kısmında yer alan işlerin görüşülmesi,

30 Mart 2016 ile 6, 13, 20 ve 27 Nisan 2016 Çarşamba günkü birleşimlerinde Sözlü Soruların görüşülmemesi,

29 Mart 2016 Salı günkü Birleşiminde 29 Sıra Sayılı Kanun Tasarısına kadar olan işlerin görüşmelerinin tamamlanmasına kadar;

30 Mart 2016 Çarşamba günkü Birleşiminde 34 Sıra Sayılı Kanun Tasarısına kadar olan işlerin görüşmelerinin tamamlanmasına kadar;

31 Mart 2016 Perşembe günkü Birleşiminde 39 Sıra Sayılı Kanun Tasarısına kadar olan işlerin görüşmelerinin tamamlanmasına kadar;

Genel Kurulun haftalık çalışma günlerinin dışında 1 Nisan 2016 Cuma günü saat 14.00’te toplanarak; bu günkü Birleşiminde Gündemin “Kanun Tasarı ve Teklifleri ile Komisyonlardan Gelen Diğer İşler” kısmında yer alan işlerin görüşülmesi ve 44 Sıra Sayılı Kanun Tasarısına kadar olan işlerin görüşmelerinin tamamlanmasına kadar;

Yukarıda belirtilen birleşimlerde gece 24.00’te günlük programın tamamlanamaması halinde günlük programın tamamlanmasına kadar;

Yukarıda belirtilen Çarşamba ve Perşembe günkü birleşimlerde Genel Kurulun saat 14.00’te toplanması,

Yukarıda belirtilen birleşimlerin dışında, 26’ncı Dönem 1’inci Yasama Yılı sonuna kadar Salı günleri 15.00 – 24.00, Çarşamba ve Perşembe günleri 14.00 – 24.00 saatleri arasında;

Çalışmalarını sürdürmesi,

149 ve 170 Sıra Sayılı Kanun tasarılarının İktüzüğün 91’inci maddesine göre Temel Kanun olarak görüşülmesi,

149 Sıra Sayılı Kanun Tasarısının birinci bölümünün 1 ila 16’ncı maddelerden, ikinci bölümünün 28’inci maddesinin birinci, ikinci, üçüncü, dördüncü ve beşinci fıkraları ile Geçici Madde 1 dâhil olmak üzere 17 ila 30’uncu maddelerden oluşması,

170 Sıra Sayılı Kanun Tasarısının birinci bölümünün 1 ila 5’inci maddelerden, ikinci bölümünün 6 ila 12’nci maddelerden oluşması,

Önerilmiştir.

(Genel Kurulun 22.3.2016 tarihli 59’uncu Birleşiminde kabul edilmiştir.)

KOMİSYON TOPLANTILARI

*** Plan ve Bütçe Komisyonu**

29.3.2016 Salı - Saat: 15.30

*** Adalet Komisyonu**

31.3.2016 Perşembe - Saat: 10.30

*** Dışişleri Komisyonu**

30.3.2016 Çarşamba - Saat: 11.00

*** Milli Savunma Komisyonu**

31.3.2016 Perşembe - Saat: 11.00

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ GÜNDEMİ

62'NCİ BİRLEŞİM

29 MART 2016 SALI

SAAT: 15.00

1 – BAŞKANLIĞIN GENEL KURULA SUNUŞLARI

1.- İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu'nun Toplumsal Mutabakat Komisyonu ile Ortak Akıl Heyeti Kurulması Hakkında Kanun Teklifinin (2/185) İçtüzüğü'nün 37'nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınmasına İlişkin Önerge

2 – ÖZEL GÜNDEMDE YER ALACAK İŞLER

3 – SEÇİM

4 – OYLAMASI YAPILACAK İŞLER

5 – MECLİS SORUŞTURMASI RAPORLARI

6 – GENEL GÖRÜŞME VE MECLİS ARAŞTIRMASI YAPILMASINA DAİR ÖNGÖRÜŞMELER

7 – SÖZLÜ SORULAR

8 – KANUN TASARI VE TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER

1.- **(S. Sayısı: 149)** Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanunu Tasarısı (1/596) ile Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonu ve İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu Raporları (Dağıtma tarihi: 25.02.2016) **(**) (X)**

2.- **(S. Sayısı: 170)** İş Kanunu ile Türkiye İş Kurumu Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı (1/597) ve Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 04.03.2016) **(**)**

3.- **(S. Sayısı: 87)** Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Yemen Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Gümrük Konularında İşbirliği ve Karşılıklı Yardım Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/419) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 05.02.2016) **(X)**

4.- **(S. Sayısı: 5)** Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Ruanda Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Askeri Alanlarda Eğitim, Teknik ve Bilimsel İş Birliği Çerçeve Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/308) ile Milli Savunma Komisyonu ve Dışişleri Komisyonu Raporları (Dağıtma tarihi: 24.12.2015) **(X)**

5.- **(S. Sayısı: 10)** Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Nijer Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Güvenlik İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/316) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 24.12.2015) **(X)**

6.- **(S. Sayısı: 24)** Türkiye Cumhuriyeti ile Afganistan İslam Cumhuriyeti Arasında Stratejik Ortaklık ve Dostluk Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/325) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 05.01.2016) **(X)**

7.- **(S. Sayısı: 26)** Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Endonezya Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Deniz Taşımacılığı Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/332) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 05.01.2016) **(X)**

8.- **(S. Sayısı: 29)** Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Belçika Fransız Toplumu Hükümeti, Valonya Hükümeti ve Brüksel-Başkent Bölgesi Fransız Toplumu Komisyonu Heyeti Arasında Kültür, Eğitim ve Bilimsel Araştırma Alanında İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğu Hakkında Kanun Tasarısı (1/324) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 08.01.2016) **(X)**

9.- **(S. Sayısı: 30)** Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Birleşmiş Milletler İnsani İşler Eşgüdüm Ofisi Arasında Türkiyede Bir Ülke Ofisi Kurulmasına İlişkin Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/327) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 08.01.2016) **(X)**

10.- **(S. Sayısı: 31)** Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Ekvator Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Turizm Alanında İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/330) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 08.01.2016) **(X)**

11.- **(S. Sayısı: 32)** Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Ekvator Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Kültürel ve Eğitsel İşbirliği Çerçeve Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/333) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 08.01.2016) **(X)**

12.- **(S. Sayısı: 33)** Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Singapur Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Kültür, Bilim, Eğitim, Basın-Yayın ve Spor Alanlarında İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/334) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 08.01.2016) **(X)**

() İktüzüğün 91'inci maddesine göre Temel Kanun olarak görüşülmesi kabul edilmiştir.**

(X) Açık oylamaya tâbi işleri gösterir.

13.- (S. Sayısı: 34) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Suudi Arabistan Krallığı Hükümeti Arasında Gençlik ve Spor Alanında İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/335) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 08.01.2016) (X)

14.- (S. Sayısı: 35) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Surinam Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Dostluk ve İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/337) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 08.01.2016) (X)

15.- (S. Sayısı: 36) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Hindistan Cumhuriyeti Hükümeti Gençlik Faaliyetleri ve Spor Alanlarında İşbirliği Mutabakat Zaptının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/338) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 08.01.2016) (X)

16.- (S. Sayısı: 37) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kuveyt Devleti Hükümeti Arasında Kültür ve Sanat Alanında Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/340) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 08.01.2016) (X)

17.- (S. Sayısı: 38) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Sırbistan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Gençlik ve Spor Alanında İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/341) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 08.01.2016) (X)

18.- (S. Sayısı: 39) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Benin Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Kültür, Eğitim, Bilim, Basın-Yayın, Gençlik ve Spor Alanlarında İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/342) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 08.01.2016) (X)

19.- (S. Sayısı: 40) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Gana Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Kültür, Eğitim, Bilim, Basın-Yayın, Gençlik ve Spor Alanlarında İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/343) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 08.01.2016) (X)

20.- (S. Sayısı: 41) Türkiye Cumhuriyeti Milli Eğitim Bakanlığı ile Cibuti Cumhuriyeti Milli Eğitim ve Yükseköğretim Bakanlığı Arasında Teknik İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/346) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 08.01.2016) (X)

21.- (S. Sayısı: 42) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Karadağ Hükümeti Arasında Eğitim Alanında İşbirliği Mutabakat Zaptının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/347) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 08.01.2016) (X)

22.- (S. Sayısı: 43) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Moldova Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Eğitim Alanında İşbirliği Protokolünün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/348) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 08.01.2016) (X)

23.- (S. Sayısı: 44) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Pakistan İslam Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Eğitim Alanında İşbirliği Mutabakat Zaptının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/349) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 08.01.2016) (X)

24.- (S. Sayısı: 45) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Venezuela Bolivar Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Enerji Alanında İşbirliği ile İlgili Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/355) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 08.01.2016) (X)

25.- (S. Sayısı: 48) Türkiye Cumhuriyeti Milli Eğitim Bakanlığı ile Cibuti Cumhuriyeti Milli Eğitim ve Yükseköğretim Bakanlığı Arasında Teknik İşbirliği Anlaşmasında Değişiklik Yapılmasına Dair Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/360) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 08.01.2016) (X)

26.- (**S. Sayısı: 46**) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Sudan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Hidrokarbon Alanında İşbirliğine İlişkin Mutabakat Zaptının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/358) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 12.01.2016) (**X**)

27.- (**S. Sayısı: 47**) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Sudan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Elektrik Alanında İşbirliğine İlişkin Mutabakat Zaptının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/359) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 12.01.2016) (**X**)

28.- (**S. Sayısı: 49**) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Cibuti Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Enerji Alanında İşbirliğine İlişkin Mutabakat Zaptının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/365) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 12.01.2016) (**X**)

29.- (**S. Sayısı: 50**) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kenya Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Enerji ve Hidrokarbon Alanında İşbirliğine İlişkin Mutabakat Zaptının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/369) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 12.01.2016) (**X**)

30.- (**S. Sayısı: 54**) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Kosta Rika Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Hava Ulaştırma Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/376) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 13.01.2016) (**X**)

31.- (**S. Sayısı: 55**) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Uruguay Doğu Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Hava Ulaştırma Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/378) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 14.01.2016) (**X**)

32.- (**S. Sayısı: 56**) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve El Salvador Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Hava Ulaştırma Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/379) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 14.01.2016) (**X**)

33.- (**S. Sayısı: 57**) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Belize Hükümeti Arasında Hava Ulaştırma Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/380) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 14.01.2016) (**X**)

34.- (**S. Sayısı: 58**) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Peru Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Hava Ulaştırma Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/381) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 14.01.2016) (**X**)

35.- (**S. Sayısı: 59**) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Panama Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Hava Ulaştırma Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/382) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 14.01.2016) (**X**)

36.- (**S. Sayısı: 62**) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kore Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Kültür Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/345) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 19.01.2016) (**X**)

37.- (**S. Sayısı: 88**) Avrupa Konseyi Bakanlar Komitesinin Kültür Yollarına İlişkin Genişletilmiş Kısmi Anlaşmayı Tesis Eden Kararına Katılmamızın Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/373) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 29.01.2016) (**X**)

38.- (**S. Sayısı: 69**) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kosova Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Diplomatik Misyon ve Konsolosluk Mensuplarının Bakmakla Yükümlü Oldukları Kişilerin Kazanç Getirici Bir İşte Çalışmaları Hakkında Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/351) Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 04.02.2016) (**X**)

39.- **(S. Sayısı: 70)** Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Almanya Federal Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Diplomatik Temsilcilik veya Konsolosluk Mensuplarının Aile Fertlerinin Gelir Getirici İşlerde Çalışmaları Hakkında Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/352) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 04.02.2016) **(X)**

40.- **(S. Sayısı: 71)** Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Tanzanya Birleşik Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Güvenlik İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/362) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 04.02.2016) **(X)**

41.- **(S. Sayısı: 72)** Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Cibuti Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Kapsamlı İşbirliğine Dair Mutabakat Muhtrasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna İlişkin Kanun Tasarısı (1/364) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 04.02.2016) **(X)**

42.- **(S. Sayısı: 73)** Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Somali Federal Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Güvenlik İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/366) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 04.02.2016) **(X)**

43.- **(S. Sayısı: 74)** Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Pakistan İslam Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunmasına İlişkin Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/374) ve Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonu ile Dışişleri Komisyonu Raporları (Dağıtma tarihi: 05.02.2016) **(X)**

44.- **(S. Sayısı: 75)** Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Pakistan İslam Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Pakistan İslam Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunmasına Yönelik Anlaşmaya İlişkin Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/298) ve Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonu ile Dışişleri Komisyonu Raporları (Dağıtma tarihi: 05.02.2016) **(X)**

45.- **(S. Sayısı: 76)** Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Sudan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunmasına İlişkin Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/371) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 05.02.2016) **(X)**

46.- **(S. Sayısı: 77)** Kültürel İfadelerin Çeşitliliğinin Korunması ve Geliştirilmesi Sözleşmesinin Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/372) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 05.02.2016) **(X)**

47.- **(S. Sayısı: 78)** Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Birleşik Meksika Devletleri Hükümeti Arasında Örgütlü Suçlar ve Terörizmle Mücadelede İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/383) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 05.02.2016) **(X)**

48.- **(S. Sayısı: 79)** Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kolombiya Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunmasına İlişkin Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/384) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 05.02.2016) **(X)**

49.- **(S. Sayısı: 80)** Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Birleşik Meksika Devletleri Hükümeti Arasında Uyuşturucu ve Psikotrop Maddelerin Yasadışı Uluslararası Ticaretiyle Mücadele Alanında İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/385) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 05.02.2016) **(X)**

50.- **(S. Sayısı: 81)** Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Guyana Kooperatif Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Hava Ulaştırma Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/389) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 05.02.2016) **(X)**

51.- **(S. Sayısı: 82)** Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Tanzanya Birleşik Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Hava Ulaştırma Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/394) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 05.02.2016) **(X)**

52.- **(S. Sayısı: 83)** Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Çin Halk Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Ulaştırma Altyapısı ve Denizcilik Alanında İşbirliği Mutabakat Zaptının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/407) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 05.02.2016) **(X)**

53.- **(S. Sayısı: 84)** Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Fas Krallığı Hükümeti Arasında Karayoluyla Uluslararası Yolcu ve Yük Taşınmasına İlişkin Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/410) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 05.02.2016) **(X)**

54.- **(S. Sayısı: 89)** Denizcilik Çalışma Sözleşmesinin Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/456) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 05.02.2016) **(X)**

55.- **(S. Sayısı: 90)** Uluslararası Sivil Havacılığa İlişkin Yasadışı Eylemlerin Önlenmesi Hakkında Sözleşmenin Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/457) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 05.02.2016) **(X)**

56.- **(S. Sayısı: 91)** Uçakların Kanundışı Yollarla Ele Geçirilmesinin Önlenmesi Hakkında Sözleşmeye Ek Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/458) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 05.02.2016) **(X)**

57.- **(S. Sayısı: 92)** Akdeniz ve Karadeniz İçin Sanal Bölgesel Deniz Trafik Merkezi Kurulmasına Dair Operasyonel Düzenlemenin Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/463) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 05.02.2016) **(X)**

58.- **(S. Sayısı: 93)** Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Saint Vincent ve Grenadinler Hükümeti Arasında Ticaret ve Ekonomik İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/375) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 05.02.2016) **(X)**

59.- **(S. Sayısı: 94)** Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Dominik Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Ekonomik İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/377) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 05.02.2016) **(X)**

60.- **(S. Sayısı: 96)** Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Fas Krallığı Hükümeti Arasında Denizcilik Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/464) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 05.02.2016) **(X)**

61.- **(S. Sayısı: 98)** Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Ruanda Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Kapsamlı İşbirliğine Dair Mutabakat Muhtırasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/395) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 19.02.2016) **(X)**

62.- **(S. Sayısı: 99)** Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Yemen Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Teknik İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/416) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 19.02.2016) **(X)**

63.- **(S. Sayısı: 100)** Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile İtalya Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Başta Terörizm ve Örgütlü Suçlar Olmak Üzere Ağır Suçlarla Mücadelede İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/436) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 19.02.2016) **(X)**

64.- **(S. Sayısı: 101)** Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Fransız Cumhuriyeti Hükümeti Arasında İç Güvenlik Alanında İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunmasına Dair Kanun Tasarısı (1/437) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 19.02.2016) **(X)**

65.- **(S. Sayısı: 102)** Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti Adına Jandarma Genel Komutanlığı ile Moğolistan Hükümeti Adına Moğolistan İç Kuvvetler Komutanlığı Arasında Eğitim ve Öğretim Alanında İşbirliğine İlişkin Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/438) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 19.02.2016) **(X)**

66.- **(S. Sayısı: 103)** Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kongo Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Güvenlik İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/439) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 19.02.2016) **(X)**

67.- **(S. Sayısı: 104)** Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Moğolistan Hükümeti Arasında Güvenlik İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/440) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 19.02.2016) **(X)**

68.- **(S. Sayısı: 105)** Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Tunus Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Polis Eğitimi İşbirliği Protokolünün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/441) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 19.02.2016) **(X)**

69.- **(S. Sayısı: 106)** Gemilerin İhtiyati Hazine İlişkin Milletlerarası Sözleşmeye Katılmamızın Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/443) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 19.02.2016) **(X)**

70.- **(S. Sayısı: 108)** Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Tunus Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Güvenlik Alanında Eğitim İşbirliğine İlişkin Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/445) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 19.02.2016) **(X)**

71.- **(S. Sayısı: 109)** Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Azerbaycan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Güvenlik İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/446) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 19.02.2016) **(X)**

72.- **(S. Sayısı: 107)** Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Lübnan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Değiştirilmiş Şekliyle 1978 Tarihli Gemi Adamlarının Eğitim, Belgelendirilme ve Vardiya Standartları Uluslararası Sözleşmesi Kural 1/10 Uyarınca Belgelerin Karşılıklı Tanınması Hakkında Mutabakat Zaptının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/444) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 25.02.2016) **(X)**

73.- **(S. Sayısı: 110)** Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Maldivler Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Güvenlik İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/447) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 25.02.2016) **(X)**

74.- **(S. Sayısı: 112)** Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kamerun Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Güvenlik Alanında İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/449) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 25.02.2016) **(X)**

75.- **(S. Sayısı: 111)** Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Gana Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Başta Terörizm ve Örgütlü Suçlar Olmak Üzere Ağır Suçlarla Mücadelede İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/448) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 04.03.2016) **(X)**

76.- **(S. Sayısı: 113)** Türkiye Cumhuriyeti İçişleri Bakanlığı Jandarma Genel Komutanlığı ve Kazakistan Cumhuriyeti Milli Muhafız Birlikleri Genel Komutanlığı Personelinin Eğitim ve Öğretimi Alanında Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kazakistan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/450) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 04.03.2016) **(X)**

77.- **(S. Sayısı: 114)** Türkiye Cumhuriyet Hükümeti ile Macaristan Hükümeti Arasında Güvenlik İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/451) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 04.03.2016) **(X)**

78.- **(S. Sayısı: 115)** Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Senegal Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Güvenlik Alanında İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/452) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 04.03.2016) **(X)**

79.- **(S. Sayısı: 116)** Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Yunanistan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Denizcilik Alanında İşbirliğine İlişkin Mutabakat Zaptının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/454) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 04.03.2016) **(X)**

80.- **(S. Sayısı: 120)** Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Polonya Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Deniz Ulaştırması Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/465) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 04.03.2016) **(X)**

81.- **(S. Sayısı: 121)** Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kosova Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Suçluların İadesi Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/479) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 04.03.2016) **(X)**

82.- **(S. Sayısı: 122)** Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kosova Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Hükümlü Nakli Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/480) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 04.03.2016) **(X)**

83.- **(S. Sayısı: 124)** Türkiye Cumhuriyeti ile Sırbistan Cumhuriyeti Arasında Cezai Konularda Karşılıklı Adli Yardımlaşma Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/483) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 04.03.2016) **(X)**

84.- **(S. Sayısı: 125)** Türkiye Cumhuriyeti ile Sri Lanka Demokratik Sosyalist Cumhuriyeti Arasında Suçluların Geri Verilmesi Andlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/484) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 04.03.2016) **(X)**

85.- **(S. Sayısı: 126)** Türkiye Cumhuriyeti Adalet Bakanlığı ile Portekiz Cumhuriyeti Adalet Bakanlığı Arasında Mutabakat Zaptının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/485) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 04.03.2016) **(X)**

86.- **(S. Sayısı: 127)** Türkiye Cumhuriyeti Adalet Bakanlığı ile Yunanistan Cumhuriyeti Adalet Bakanlığı Arasında İşbirliği Konusunda Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/486) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 04.03.2016) **(X)**

87.- **(S. Sayısı: 128)** Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Yunanistan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Nüfus İşleri Alanında İşbirliği Protokolünün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/488) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 04.03.2016) **(X)**

88.- **(S. Sayısı: 129)** Türkiye Cumhuriyeti ile Sırbistan Cumhuriyeti Arasında Hukuki ve Ticari Konularda Karşılıklı Adli Yardımlaşma Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/489) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 04.03.2016) **(X)**

8 – KANUN TASARI VE TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER

89.- (S. Sayısı: 130) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Karadağ Hükümeti Arasında Konsolosluk Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/491) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 04.03.2016) (X)

90.- (S. Sayısı: 131) Kıta Sahanelğinde Bulunan Sabit Platformların Güvenliğine Karşı Yasadışı Eylemlerin Önlenmesine Dair Protokole Ait 2005 Protokolünün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/459) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 04.03.2016) (X)

91.- (S. Sayısı: 132) Türkiye Cumhuriyeti ile Bosna Hersek Arasında İade Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/500) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 04.03.2016) (X)

92.- (S. Sayısı: 133) Türkiye Cumhuriyeti ile Bosna Hersek Arasında Cezai Konularda Karşılıklı Adli Yardımlaşma Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/501) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 04.03.2016) (X)

93.- (S. Sayısı: 135) Türkiye Cumhuriyeti Dışişleri Bakanlığı ile Karadağ Dışişleri Bakanlığı Arasında İşbirliği Protokolünün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/512) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 04.03.2016) (X)

94.- (S. Sayısı: 138) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kuveyt Devleti Hükümeti Arasında Savunma Sanayi İşbirliği Mutabakat Muhtırasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/350) ile Milli Savunma ve Dışişleri Komisyonu Raporları (Dağıtma tarihi: 04.03.2016) (X)

95.- (S. Sayısı: 142) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Büyük Britanya ve Kuzey İrlanda Birleşik Krallığı Hükümeti Arasında Askeri İş Birliği Çerçeve Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/509) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 04.03.2016) (X)

96.- (S. Sayısı: 143) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile İspanya Krallığı Arasında Savunma Sanayi Konusunda Gizlilik Dereceli Bilginin Korunması Hakkında Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/511) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 04.03.2016) (X)

97.- (S. Sayısı: 147) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti (KKTC) Hükümeti Arasında Türkiye-KKTC İkili Sualtı Taarruz (SAT)/Özel Harekât Timleri Müşterek Tatbikatlarının İcrasına İlişkin Mutabakat Muhtırasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/528) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 04.03.2016) (X)

98.- (S. Sayısı: 134) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Pakistan İslam Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Hükümlülerin Nakli Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/502) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 11.03.2016) (X)

99.- (S. Sayısı: 137) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Endonezya Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Savunma Sanayi İş Birliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğu Hakkında Kanun Tasarısı (1/331) ile Milli Savunma ve Dışişleri Komisyonu Raporları (Dağıtma tarihi: 11.03.2016) (X)

100.- (S. Sayısı: 139) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Tanzanya Birleşik Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Askeri Alanda Eğitim, Teknik ve Bilimsel İş Birliği Mutabakat Muhtırasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/357) ile Milli Savunma ve Dışişleri Komisyonu Raporları (Dağıtma tarihi: 11.03.2016) (X)

101.- (S. Sayısı: 141) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Karadağ Hükümeti Arasında Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunmasına İlişkin Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/493) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 11.03.2016) (X)

102.- (S. Sayısı: 153) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Tunus Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Nüfus İşleri Alanında İşbirliği Protokolünün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/490) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 11.03.2016) (X)

103.- (S. Sayısı: 156) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Bangladeş Halk Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Tarım Alanında Bilimsel ve Teknik İşbirliği Konulu Mutabakat Zaptının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/412) ve Tarım, Orman ve Köy İşleri Komisyonu ile Dışişleri Komisyonu Raporları (Dağıtma tarihi: 11.03.2016) (X)

104.- (S. Sayısı: 158) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kamerun Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Denizcilik Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/477) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 11.03.2016) (X)

105.- (S. Sayısı: 159) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Yemen Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Hava Ulaştırma Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/473) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 11.03.2016) (X)

106.- (S. Sayısı: 160) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Kamboçya Krallığı Hükümeti Arasında Hava Ulaştırma Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/467) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 11.03.2016) (X)

107.- (S. Sayısı: 172) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kuveyt Devleti Hükümeti Arasında Hayvancılık ve Hayvan Sağlığı Alanında İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/423) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 11.03.2016) (X)

108.- (S. Sayısı: 173) Türkiye Cumhuriyeti ile Fas Krallığı Arasında Deniz Balıkçılığı ve Kültür Balıkçılığı İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/442) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 11.03.2016) (X)

109.- (S. Sayısı: 174) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Yunanistan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Tarım Alanında İşbirliği Mutabakat Zaptının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/497) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 11.03.2016) (X)

110.- (S. Sayısı: 177) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kenya Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Sağlık Alanında İşbirliğine Dair Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Hakkında Kanun Tasarısı (1/392) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 11.03.2016) (X)

111.- (S. Sayısı: 179) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Bangladeş Halk Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Sağlık ve Tıp Bilimleri Alanlarında İşbirliğine Dair Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Hakkında Kanun Tasarısı (1/409) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 11.03.2016) (X)

112.- (S. Sayısı: 181) Türkiye Cumhuriyeti Sağlık Bakanlığı ile Çin Halk Cumhuriyeti Sağlık Bakanlığı Arasında Sağlık Alanında İşbirliğine Dair Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/507) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 11.03.2016) (X)

113.- (S. Sayısı: 140) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Cibuti Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Savunma Sanayi İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/368) ile Milli Savunma Komisyonu ve Dışişleri Komisyonu Raporları (Dağıtma tarihi: 16.03.2016) (X)

114.- (S. Sayısı: 144) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Portekiz Cumhuriyeti Arasında Askeri Alanda İş Birliği Çerçeve Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/513) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 16.03.2016) (X)

115.- (S. Sayısı: 145) Türkiye Cumhuriyeti Hükûmeti ile Karadağ Hükûmeti Arasında Askerî Alanda Eğitim, Teknik ve Bilimsel İş Birliği Çerçeve Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/515) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 16.03.2016) (X)

116.- (S. Sayısı: 150) Türkiye Cumhuriyeti Hükûmeti ile Lübnan Cumhuriyeti Hükûmeti Arasında Tarımsal İşbirliği Konulu Mutabakat Zaptının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/404) ve Tarım, Orman ve Köyişleri Komisyonu ile Dışişleri Komisyonu Raporları (Dağıtma tarihi: 16.03.2016) (X)

117.- (S. Sayısı: 151) Türkiye Cumhuriyeti Hükûmeti ile Bahreyn Krallığı Hükûmeti Arasında Tarım Alanında İşbirliği Konusunda Mutabakat Zaptının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/400) ve Tarım, Orman ve Köyişleri Komisyonu ile Dışişleri Komisyonu Raporları (Dağıtma tarihi: 16.03.2016) (X)

118.- (S. Sayısı: 154) Türkiye Cumhuriyeti Hükûmeti ve Tunus Cumhuriyeti Hükûmeti Arasında Sürücü Belgelerinin Karşılıklı Kullanımı ve Değişimi Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/503) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 16.03.2016) (X)

119.- (S. Sayısı: 155) Türkiye Cumhuriyeti Hükûmeti ile Karadağ Hükûmeti Arasında Yolcu ve Eşyanın Karayoluyla Uluslararası Taşınmasına İlişkin Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/495) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 16.03.2016) (X)

120.- (S. Sayısı: 166) Türkiye Cumhuriyeti Hükûmeti ile Vietnam Sosyalist Cumhuriyeti Hükûmeti Arasında Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunmasına İlişkin Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/426) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 16.03.2016) (X)

121.- (S. Sayısı: 182) Türkiye Cumhuriyeti Hükûmeti ile Birleşmiş Milletler Gıda ve Tarım Örgütü Arasında Hükümetlerarası Tahıl Grubu 31 inci Oturumu ve Hükümetlerarası Pirinç Grubu 42 nci Oturumu Ortak Toplantısına İlişkin Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/524) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 16.03.2016) (X)

122.- (S. Sayısı: 183) Türkiye Cumhuriyeti Hükûmeti ile Ürdün Haşimi Krallığı Hükûmeti Arasında Kalkınma İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/527) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 16.03.2016) (X)

123.- (S. Sayısı: 146) Türkiye Cumhuriyeti Hükûmeti ile Makedonya Cumhuriyeti Hükûmeti Arasında Makedonya Cumhuriyetinin Kazakistan Cumhuriyetindeki Temsilinin Türkiye Cumhuriyeti Astana Büyükelçiliği İmkanlarından Yararlanılarak Gerçekleştirilmesine İlişkin Mutabakat Muhtırasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/519) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 17.03.2016) (X)

124.- (S. Sayısı: 157) Türkiye Cumhuriyeti Hükûmeti ile Ukrayna Bakanlar Kurulu Arasında Türkiye Cumhuriyetinin Demiryolu Bağlantısı Olan Limanları ile Ukrayna Limanları Arasında Uluslararası Doğrudan Yük Demiryolu Feri Hizmetinde Yük Taşımacılığına İlişkin Kurallar ve Ekleri ile Yük Vagonlarının İşletiminin Organizasyonuna İlişkin Kuralların Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/492) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 17.03.2016) (X)

125.- (S. Sayısı: 162) Türkiye Cumhuriyeti Hükûmeti ile Honduras Cumhuriyeti Hükûmeti Arasında Ticaret ve Ekonomik İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/390) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 17.03.2016) (X)

126.- (S. Sayısı: 163) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Birleşik Meksika Devletleri Hükümeti Arasında Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunmasına İlişkin Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/388) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 17.03.2016) (X)

127.- (S. Sayısı: 164) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Nikaragua Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Ticaret ve Ekonomik İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/391) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 17.03.2016) (X)

128.- (S. Sayısı: 165) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Filistin Devleti Hükümeti Arasında Ekonomik İşbirliği Konseyi Kurulmasına Dair Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/425) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 17.03.2016) (X)

129.- (S. Sayısı: 169) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Büyük Britanya ve Kuzey İrlanda Birleşik Krallık Hükümeti Arasında Savunma Sanayi Alanında İşbirliği Mutabakat Muhtırasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğu Hakkında Kanun Tasarısı (1/510) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 17.03.2016) (X)

130.- (S. Sayısı: 171) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Tanzanya Birleşik Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Tarım Alanında Teknik, Bilimsel, Ekonomik ve Ticari İşbirliği Konulu Mutabakat Zaptının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/393) ve Tarım, Orman ve Köyişleri ile Dışişleri Komisyonu Raporları (Dağıtma tarihi: 17.03.2016) (X)

131.- (S. Sayısı: 178) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Lübnan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Sağlık Alanında İşbirliğine Dair Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/402) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 17.03.2016) (X)

132.- (S. Sayısı: 161) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Kuveyt Devleti Hükümeti Arasında İkili Hava Ulaştırma Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/466) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 18.03.2016) (X)

133.- (S. Sayısı: 167) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Bangladeş Halk Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunmasına İlişkin Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/428) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 18.03.2016) (X)

134.- (S. Sayısı: 175) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Endonezya Cumhuriyeti Hükümeti Arasında İşgücünün Geliştirilmesi Hakkında Mutabakat Zaptının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/521) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 18.03.2016) (X)

135.- (S. Sayısı: 180) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Hükümeti Arasında 24 Mart 2008 Tarihinde İmzalanan Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Arasında Sağlık Alanında İşbirliğine İlişkin Anlaşmanın Bazı Maddelerinde Değişiklik Yapılmasına Dair Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/498) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 18.03.2016) (X)

136.- (S. Sayısı: 184) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Fas Krallığı Hükümeti Arasında Sürücü Belgelerinin Karşılıklı Tanınmasına İlişkin Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/482) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 18.03.2016) (X)

137.- (S. Sayısı: 186) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Pakistan İslam Cumhuriyeti Hükümeti Arasında İzinsiz İkamet Eden Şahısların Geri Kabulüne Dair Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/619) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 18.03.2016) (X)

138.- (S. Sayısı: 190) Türkiye Cumhuriyeti, Yunanistan Cumhuriyeti ve İtalya Cumhuriyeti Arasında Türkiye-Yunanistan-İtalya Gaz Nakil Koridorunun Geliştirilmesine İlişkin Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/615) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 18.03.2016) (X)

139.- (S. Sayısı: 192) Türkiye Cumhuriyeti Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı ile Hindistan Cumhuriyeti Petrol ve Doğal Gaz Bakanlığı Arasında Petrol ve Doğal Gaz Alanında İşbirliğine Dair Mutabakat Zaptının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/624) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 22.03.2016) (X)

140.- (S. Sayısı: 185) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kenya Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Güvenlik İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/579) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 23.03.2016) (X)

141.- (S. Sayısı: 187) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Nijerya Federal Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Göç Konularına Dair Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğu Hakkında Kanun Tasarısı (1/620) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 23.03.2016) (X)

142.- (S. Sayısı: 188) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Yemen Cumhuriyeti Hükümeti Arasında İzinsiz İkamet Eden Şahısların Geri Kabulüne Dair Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/622) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 23.03.2016) (X)

143.- (S. Sayısı: 189) Türkiye Cumhuriyeti ile Nijer Cumhuriyeti Arasında Madenler Alanında İşbirliğine İlişkin Mutabakat Zaptının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/545) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 23.03.2016) (X)

144.- (S. Sayısı: 191) Türkiye Cumhuriyeti ile Nijer Cumhuriyeti Arasında Enerji ve Hidrokarbonlar Alanında İşbirliğine İlişkin Mutabakat Zaptının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/616) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 23.03.2016) (X)

145.- (S. Sayısı: 193) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Fransa Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Enerji Alanında İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/625) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 23.03.2016) (X)

146.- (S. Sayısı: 194) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Norveç Krallığı Hükümeti Arasında Enerji Alanında İşbirliğine İlişkin Mutabakat Zaptının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/626) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 23.03.2016) (X)

147.- (S. Sayısı: 195) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Pakistan İslam Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Enerji Alanında İşbirliğine İlişkin Mutabakat Zaptının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/627) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 23.03.2016) (X)

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ

YASAMA DÖNEMİ

26

YASAMA YILI

1

SIRA SAYISI: 149

**Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu
Kanunu Tasarısı (1/596) ile Kadın Erkek Fırsat
Eşitliği Komisyonu ve İnsan Haklarını İnceleme
Komisyonu Raporları**

Not: Bu Sıra Sayısına; elektronik ortamda

“http://www.tbmm.gov.tr/develop/owa/sirasayi_sd.sorgu_baslangic”
internet adresindeki sorgu sayfası üzerinden erişilebilmektedir.

İÇİNDEKİLER

Sayfa

• 1/596 Esas Numaralı Tasarının

- TBMM Başkanlığına Sunuş Yazısı4
- Genel Gerekçesi4
- Madde Gerekçeleri8

• Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonu Raporu11

• Muhalefet Şerhleri.....16

• İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu Raporu25

• Muhalefet Şerhleri.....31

• Tasarı Metni50

• İnsan Haklarını İnceleme Komisyonunun Kabul Ettiği Metin.....50

• Tasarı Metnine Ekli Listeler79

• İnsan Haklarını İnceleme Komisyonunun Kabul Ettiği

Metne Ekli Listeler80

T.C.
Başbakanlık
Kanunlar ve Kararlar
Genel Müdürlüğü
Sayı: 31853594-101-192-361

28/1/2016

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Başkanlığınıza arzı Bakanlar Kurulu’nca 25/1/2016 tarihinde kararlaştırılan “Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanunu Tasarısı” ile gerekçesi birlikte gönderilmiştir.

Gereğini arz ederim.

Ahmet Davutoğlu
Başbakan

HAVALE EDİLDİĞİ KOMİSYONLAR (1/596)	
ESAS	İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu
TALİ	Anayasa Komisyonu Avrupa Birliği Uyum Komisyonu Plan ve Bütçe Komisyonu Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler Komisyonu Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonu

GENEL GEREKÇE

İnsanlık onuruna yaraşır bir hayatın çerçevesini çizen temel hak ve hürriyetlerin korunması, geliştirilmesi ile bunlardan yararlanma bakımından hiç kimsenin ayrımcılığa maruz kalmaması, eşit muamele görmesi, evrensel normlar kadar toplumumuzun dayandığı kök değerlerin ve ortak medeniyet mirasımızın asli bir unsurudur.

İnsan haklarına saygı ve insan haklarına dayalı olma, Anayasanın 2 nci ve 14 üncü maddelerinde Cumhuriyetin nitelikleri arasında sayılırken, 5 inci maddede düzenlenen Devletin temel amaç ve görevleri arasında hak ve hürriyetleri sınırlayan engelleri ortadan kaldırmak hususuna yer verilmiş, 10 uncu maddede ise eşitlik ilkesi ve ayrımcılık yasağı ile herkesin hak ve hürriyetlerden ayırım gözetilmeksizin yararlanması güvence altına alınmıştır.

Türkiye, İkinci Dünya Savaşı sonrası daimi ve kalıcı barış hedefi doğrultusunda somutlaşmaya başlayan insan hakları hukuku kapsamında ortaya çıkan temel uluslararası sözleşmelere taraf olmuş ve Anayasanın 90 ıncı maddesinde 2004 yılında yapılan değişiklikle de bunlara diğer kanunlar karşısında üstünlük tanımıştır. Birleşmiş Milletler (BM) çerçevesinde hazırlanan, 1966 tarihli Medeni ve Siyasi Haklara İlişkin Uluslararası Sözleşme ile Ekonomik, Sosyal ve Kültürel Haklara İlişkin Uluslararası

Sözleşme, 1972 tarihli Her Türlü Irk Ayrımcılığının Ortadan Kaldırılmasına İlişkin Uluslararası Sözleşme, 1979 tarihli Kadınlara Karşı Her Türlü Ayrımcılığın Önlenmesi Sözleşmesi, 2006 tarihli Engellilerin Haklarına İlişkin Sözleşmenin yanı sıra bölgesel planda da Avrupa Konseyi bünyesinde hazırlanan başta Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi olmak üzere uluslararası insan hakları hukukunun tüm önemli belgelerinin altında Türkiye'nin imzası ve katkısı bulunmaktadır.

Öte yandan, BM sistemi içinde insan hakları sözleşmelerinin ulkesel uygulamalarının izlenmesi ve raporlanması amacıyla tasarlanan ulusal insan hakları kurumları, devletin temel kurum ve süreçleri ile siyasal sistem, medya ve sivil toplum dışında insan haklarının korunmasında sorumluluk üstlenecek yeni bir kurumsallaşma biçimi olarak, özellikle 1990'lı yıllardan sonra yaygınlaşmaya başlamıştır. BM Genel Kurulunun 20/12/1993 tarihinde kabul ettiği 48/134 sayılı Kararla, üye ülkeler bu kurumları kurmaya ya da mevcut kurumlarını güçlendirmeye davet edilmiştir. Anılan kararın ekinde, "Paris Prensipleri" olarak da bilinen, ulusal insan hakları kurumlarının statülerine ilişkin ilkeler yer almaktadır. Ulusal insan hakları kurumları, standart bir yapılanma modelini ifade etmemekte; insan hakları komisyonu, insan hakları danışma kurulu, insan hakları enstitüsü, ombudsman, ayrımcılıkla mücadele komisyonu gibi benzer yönleri bulunan farklı modeller bu kavram kapsamında değerlendirilebilmektedir. Ülkelerin anayasal ve idari sistem ve gelenekleri ile insan haklarıyla ilgili yaşadıkları sorunların özelliğine göre ülkeden ülkeye yapılanma biçimleri farklılık göstermektedir.

Türkiye'de bu alanda yürütülen kurumsallaşma çalışmalarının sonucu olarak, 21/6/2012 tarihli ve 6332 sayılı Türkiye İnsan Hakları Kurumu Kanununun yürürlüğe girmesiyle Türkiye İnsan Hakları Kurumu kurulmuş ve faaliyete geçmiştir. İnsan haklarının korunması ve geliştirilmesi alanında çalışmalar yapmakla görevlendirilen Kurum, 9/12/2013 tarihli ve 2013/5711 sayılı Bakanlar Kurulu Kararıyla, İşkenceye ve Diğer Zalimane, Gayriinsanî veya Küçültücü Muamele veya Cezaya Karşı Birleşmiş Milletler Sözleşmesine Ek İhtiyari Protokol (OPCAT) uyarınca ulusal önleme mekanizması görevini de üstlenmiştir. Özgürlüklerinden mahrum bırakılan kişilerin alıkonuldukları ceza ve tutukevleri, kamplar, bakım merkezleri gibi yerlerde işkence ve kötü muamele vakalarının yaşanmaması amacıyla bu yerlere yönelik izleme, inceleme, denetleme, değerlendirme ve raporlama faaliyeti yürüten bir ulusal önleme mekanizmasının oluşturulması ya da mevcut insan hakları kurumlarına bu görevin verilmesini öngören Ek Protokolün getirdiği yükümlülüğün bir gereği olarak Türkiye İnsan Hakları Kurumuna bu sorumluluğun yüklenmesi, Kurumun kapasite anlamında güçlendirilmesi ihtiyacını da beraberinde getirmiştir.

Diğer taraftan, Anayasanın 10 uncu maddesi ve Türkiye'nin taraf olduğu temel insan hakları sözleşmelerinde düzenlenen ayrımcılık yasağına karşı etkin mücadele amacıyla bir kurumsallaşmaya gidilmesi hususu da gerek bu alandaki çalışmaların daha etkili biçimde yürütülmesi gerekse ilgili Avrupa Birliği (AB) müktesebatına uyum kapsamında ele alınmıştır. AB hukukunda yer alan, Kendi Namına Çalışan Kadın ve Erkeklerle Eşit Muamele Direktifi (1986/613/EC), Hamilelik Direktifi (1992/85/EC), Ebeveyn İzni Direktifi (1996/34/EC), Yarı Zamanlı İş Akdi ile Çalışanlar Direktifi (1997/81/EC), Belirli Zamanlı İş Akdine Bağlı Olarak Çalışanlar Direktifi (1999/70/EC), İstihdam ve Meslek Sahibi Olma Konularında Erkek ile Kadınlara Eşit Fırsatlar Tanınması ve Eşit Muamelede Bulunulması İlkelerinin Uygulanmasına Dair Direktif (2006/54/EC), Irk ve Etnik Kökene Bakılmaksızın Kişilere Eşit Muamelede Bulunulması İlkesinin Uygulanmasına İlişkin Direktif (2000/43/EC), İstihdam ve İş Konusunda Eşit Muamele İçin Bir Genel Çerçeve Oluşturulmasına İlişkin Direktif (2000/78/EC) bu alandaki AB müktesebatının uyum sağlanması gereken temel metinlerini oluşturmaktadır.

İlgili AB müktesebatı ayrımcılık yasağıyla ilgili ayrı bir kurum kurulması şartı içermemektedir. Buna ek olarak, örnek ülke uygulamaları incelendiğinde özellikle son dönemde ayrımcılıkla mücadele amaçlı ayrı bir kurum oluşturulması yerine bu işlevin ulusal insan hakları kurumu çatısı altında yürütülmesinin tercih edildiği gözlenmektedir. Bu bağlamda, Fransa, İngiltere ve Hollanda’da ayrımcılıkla ilgili kurumsal düzenlemenin insan haklarıyla ilgili mevcut kurumların yeniden yapılandırılması yönünde gerçekleşmesi dikkat çekicidir.

64 üncü Hükümet Programında, insan hakları alanında görev yapan kurumların etkinliklerinin artırılması, uluslararası düzeyde üstlendikleri sorumlulukların güçlendirilmesi ve bu alandaki uluslararası temel hak ve hürriyetleri koruma mekanizmaları doğrultusunda mevzuat ve uygulama uyum düzeyinin yükseltilmesi hedef olarak belirlenmiştir.

Bu çerçevede hazırlanan Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanunu Tasarısı, insan haklarını koruma mekanizmalarının etkinleştirilmesi ana hedefi doğrultusunda aşağıda belirtilen ihtiyaç ve beklentilerin karşılanmasını amaçlamaktadır:

- a) Mevcut Türkiye İnsan Hakları Kurumunun kurumsal kapasitesinin güçlendirilerek etkinliğinin artırılması.
- b) Ayrımcılık yasağı ve eşit muamele ile ilgili temel yasal çerçevenin ve kurumsal yapının düzenlenmesi.
- c) İşkence ve kötü muameleye karşı ulusal önleme mekanizmasının etkinliğinin ve işlerliğinin artırılması.

Tasarı, ulusal insan hakları kurumlarına ilişkin BM Paris Prensipleri, ilgili AB müktesebatı ve AB üyesi ülke uygulamaları başta olmak üzere uluslararası örnekler dikkate alınarak hazırlanmıştır.

Tasarının üç ana sütununu ayrımcılık yasağıyla ilgili hükümler, Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumunun teşkilatına ilişkin düzenlemeler ile başvuru ve inceleme usulleri oluşturmaktadır.

Tasarı ile, ayrımcılığın temelleri, türleri, kapsamı ve istisnaları AB müktesebatına ve Avrupa Konseyi belgelerine uyumlu olarak düzenlenmektedir. Ayrımcılığın konusu, “hukuken tanınmış hak ve hürriyetlerden yararlanma” olarak belirlenirken, ayrımcılığın temelleri de “cinsiyet, ırk, renk, dil, din, inanç, felsefi ve siyasi görüş, etnik köken, servet, doğum, medeni hal, sağlık durumu, engellilik, yaş” şeklinde düzenlenmekte, böylece hak ve hürriyetlerden yararlanmayı sayılan temellere dayalı bir davranış ve uygulama ile hukuka aykırı şekilde engellemenin ayrımcılık oluşturacağı hükme bağlanmaktadır.

Ayrımcılık yasağının kapsamıyla ilgili olarak, AB uygulamasında üç ana kategori ortaya çıkmaktadır: İstihdam, mal ve hizmetlere erişim, sosyal hizmetlere erişim. Tasarı, her üç kategoriye de ayrımcılık yasağının kapsamına alarak ilgili sektörleri ayrıntılı biçimde düzenlemekte, bunun yanında istihdam piyasasına ilişkin ayrımcılık hususları ayrı bir madde başlığı altında düzenlenerek işe alma, çalışma ve işe son verme süreçlerinin tümü ayrımcılık yasağının alanına dahil edilmektedir. Bu noktada bir diğer husus da, ayrımcılık yasağının ve ilgili usullerin kamu ve özel dahil tüm toplumsal kesimlerin aralarındaki ilişkileri kapsamına almasıdır.

Ayrımcılık yasağının istisnaları da yine ilgili AB müktesebatı ışığında düzenlenmiş, Tasarıyla düzenlenen anlamda ayrımcılık oluşturmaya fiil ve durumlar belirlenmiştir.

Tasarının teşkilatlanmaya ilişkin hükümleri çerçevesinde, Kurumun görev alanları dikkate alınarak, Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu adı altında etkili ve işlevsel bir yapılanma oluşturulması amaçlanmaktadır.

Tasarı, üç ana işlevi aynı anda üstlenecek bir modeli içermektedir:

- a) İnsan haklarının korunması.
- b) Ayrımcılıkla mücadele.
- c) İşkence ve kötü muameleyle karşı ulusal önleme mekanizması görevi.

Tasarı ile bu üç alanda ayrı ayrı yapılanmalara gidilmesi yerine tek ve güçlü bir kurumsal çatı altında anılan fonksiyonların birleştirilerek daha etkin bir modelin hayata geçirilmesi esas alınmıştır. Benzer görev tanımları nedeniyle kurumlar arasında yetki ve görev çakışmalarının ve uyuşmazlıklarının yaşanabilmesi, çok sayıda kurumun neden olduğu dağınık yapının kurumsal etkinlik anlamında zaafa yol açabilmesi, vatandaşların çoğu durumda hangi kuruma başvurmaları gerektiği hususunda bir bilgi ve yönlendirme karmaşası yaşayabilmesi, çok sayıda kurum oluşturulmasının neden olduğu gereksiz mali yük, bu modelin tercih edilmesinde etkili gerekçeleri oluşturmıştır.

Tasarıda, ayrıca Kurulun oluşumu, görev ve yetkilerinde, işlevsel bağımsızlık ve çoğulculuk kıstaslarını hayata geçirecek düzenlemelere yer verilmiştir. Üye yapısında çoğulculuk; Kurumun insan haklarının korunması, ayrımcılıkla mücadele ve işkence ve kötü muameleyle karşı ulusal önleme mekanizması şeklinde belirlenen görev alanında bilgi ve deneyim sahibi olan herkesi içerecek biçimde, mevcut 6332 sayılı Kanunda yer alan benzer hükmün kapsamı genişletilmek suretiyle ilke olarak benimsenmiştir.

Tasarının üçüncü ana sütununu başvuru ve incelemeler oluşturmaktadır. Bilindiği üzere bireysel başvuru incelemeleri, BM Paris Prensiplerinde ulusal insan hakları kurumlarının ihtiyari görevleri arasında zikredilmektedir. Öte yandan, ayrımcılıkla mücadele kurumlarının yetkileri arasında bireysel başvuru alma genel bir uygulama olarak öne çıkmaktadır. Benzer durum, işkence ve kötü muameleyle karşı ulusal önleme mekanizmaları açısından da geçerlidir. Ayrıca, insan hakları ihlalleriyle ilgili olarak 14/6/2012 tarihli ve 6328 sayılı Kamu Denetçiliği Kurumu Kanununa göre faaliyet gösteren Kamu Denetçiliği Kurumunun başvuru inceleme fonksiyonu da esasen bu alanda boşluk oluşmasını önleyen bir husustur. Bu çerçevede Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumunun, ayrımcılık yasağı ve ulusal önleme mekanizması kapsamında başvuru üzerine veya resen, insan hakları ihlalleriyle ilgili olarak ise resen inceleme yapması öngörülmektedir.

Tasarı ile, ayrımcılık yasağı ihlalleriyle ilgili iddiaların özelliği gereği, konuya ilişkin AB müktesebatı ve üye ülke mevzuatlarında yer alan ispat yükünün paylaştırılması ilkesi benimsenmektedir. Buna göre, iddia sahibinin kuvvetli emare ve karine oluşturan olguların varlığını ortaya koyması durumunda ispat yükü karşı tarafa geçecektir.

Uluslararası kriterler ve örnek uygulamalar ile ülkemiz ihtiyaçları gözönüne alınmak suretiyle hazırlanan Tasarıyla, insan haklarının korunması ve ayrımcılıkla mücadele alanında etkili bir mekanizma oluşturulması amaçlanmaktadır.

MADDE GEREKÇELERİ

Madde 1- Madde ile, Kanunun amacı ve kapsamı belirlenmektedir.

Madde 2- Madde ile, Kanunda yer alan bazı önemli kavramlar tanımlanmaktadır.

Madde 3- Madde ile, genel olarak eşitlik ilkesi ve ayrımcılık yasağı düzenlenmektedir. Madde, ayrımcılık oluşturan tutum ve uygulamaların hangi temellerde ortaya çıkacağını belirlemekte; bu kapsamda cinsiyet, ırk, renk, dil, din, inanç, felsefi ve siyasi görüş, etnik köken, servet, doğum, medeni hal, sağlık durumu, engellilik ve yaş, ayrımcılık temelleri olarak sayılmaktadır. Ayrıca, kamu kurum ve kuruluşları, kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları ve özel hukuk alanındaki gerçek ve tüzel kişiler, ayrımcılığın önlenmesiyle ilgili tedbirleri almakla da yükümlü sayılmaktadır.

Madde 4- Madde ile, Kanun kapsamına giren ayrımcılık türleri sayılmaktadır. Ayrıca, ayrımcılığa karşı hak arayanların bu nedenle maruz kaldıkları ve mağdurlaştırma olarak da tabir edilen muamelelerin de ayrımcılık teşkil edeceği hükmü konulmaktadır.

Madde 5- Madde ile, ayrımcılığın yasaklandığı hizmet alanları belirlenmektedir. Eğitim ve öğretim, yargı, kolluk, sağlık, ulaşım, iletişim, sosyal güvenlik, sosyal hizmetler, sosyal yardım, spor, konaklama, kültür, turizm ve benzeri alanlarda hizmetlere erişimde ayrımcılık yapılamayacağı hükme bağlanmaktadır. Maddeye göre, bu alanlardaki hizmetlerin planlanması, sunulması ve denetlenmesinden sorumlu olan kişi ve kurumlar, farklı engelli grupların ihtiyaçlarını dikkate almakla ve makul düzenlemelerin yapılmasını sağlamakla yükümlü sayılmaktadır. Ayrıca, taşınır ve taşınmazların kamuya açık satışa veya kiralamaya sunulması ile dernek, vakıf, sendika, parti ve meslek örgütü üyeliklerinde ve faaliyetlerinde ayrımcılık yapılamayacağı da madde kapsamında belirtilmektedir.

Madde 6- Madde ile, gerek kamu kurum ve kuruluşlarında ve gerekse özel sektörde, istihdam ve işle ilgili süreçlerde ayrımcılık yasağı düzenlenmektedir. İstihdam alanı, ilgili AB müktesebatı kapsamında ayrımcılık yasağının uygulandığı ana kategorilerden birini oluşturmaktadır. Maddede, ilgili AB müktesebatı ışığında, işle ilgili süreçlerin tümünde ayrımcılık yasağı düzenlenmekte, ayrıca iş başvurularının gebelik, annelik, çocuk bakımı gerekçeleriyle reddedilemeyeceği hükme bağlanarak kadınların iş hayatında karşılaşılabildiği zorluklara karşı bir güvence sağlanmaktadır.

Madde 7- Madde ile, Kanun kapsamında ayrımcılık iddiasının ileri sürülemeyeceği haller ve istisnalar sayılmaktadır. Madde, ilgili AB müktesebatı ışığında hazırlanmış olup; zorunlu mesleki gerekliliklerin varlığı halinde amaca uygun ve orantılı olan farklı muamele, sadece belli bir cinsiyetin istihdamını zorunlu kılan durumlar, hizmetin zorunlu kıldığı yaş sınırları, çocuklar ve diğer korunması gerekli kişilere yönelik tedbirler, dini kurumlarda o dinin mensuplarının istihdamı, dernek, vakıf, sendika, siyasi parti ve meslek örgütlerinin üyelikte amaç ve değer ortaklığı aramaları, pozitif ayrımcılık olarak da adlandırılan ve eşitsizlikleri ortadan kaldırmaya yönelik orantılı muameleler ile yabancılara ilişkin özel kanun hükümlerinin ayrımcılık yasağının ihlali sayılmayacak istisnaları oluşturması öngörülmektedir.

Madde 8- Madde ile, Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumunun kuruluşu ve statüsü düzenlenmektedir.

Madde 9- Madde ile, Kurumun görevleri belirtilmektedir. Kurum, insan haklarının korunması ve geliştirilmesi ile ayrımcılığın önlenmesi kapsamında toplumu bilinçlendirmek, ilgili kurumlarla işbirliği yaparak eğitim faaliyetleri yürütmek, ayrımcılık yasağı ve ulusal önleme mekanizması kapsamında başvuru üzerine veya resen inceleme yapmak, insan hakları ihlalleriyle ilgili resen inceleme yapmak, insan hakları ve ayrımcılık yasağı alanlarındaki sorun ve gelişmelerle ilgili raporlar hazırlamak ve yayımlamak, ilgili yerlere görüş bildirmekle görevlendirilmektedir.

Madde 10- Madde ile, Kurulun Kurumun karar organı olarak görevlerini bağımsız şekilde yerine getireceği hükme bağlanmaktadır. Madde kapsamında ayrıca Kurulun oluşumu, üyelik şartları, üye yapısında çoğulculuğa özen gösterilmesine ilişkin hükmün mevcut 6332 sayılı Kanundan daha geniş bir kapsamı ifade edecek şekilde genişletilerek düzenlenmesi, üyelerin görev süreleri, Başkan ve İkinci Başkanın görevlendirilmesi, üyelik teminatları, üyeliğin sona ermesi şartları, üyelere yönelik ikinci görev yasağı, kamu görevlisi olan üyelerin görev süresi sonunda önceki kurumlarına dönüş usulleri, soruşturma izni, mal bildirimi, yemin usulü ve bilgi ve belgelere dair gizlilik yükümlülüğü ayrıntılı biçimde düzenlenmektedir.

Madde 11- Madde ile, Kurulun görev ve yetkileri düzenlenmektedir. Başvuruların Kurul tarafından karara bağlanması, bütçe, stratejik plan, ikincil düzenleme, yayımlanacak raporlar ve dış ilişkiler konusunda da karar yetkisinin Kurula ait olması öngörülmektedir.

Madde 12- Madde ile, Kurulun çalışma esasları düzenlenmektedir. Kurulun tüm üyelerinin tam zamanlı görev yapacak olması nedeniyle herhangi bir toplantı periyodu öngörülmemekte, toplantıların Başkanın çağrısı üzerine her zaman yapılabilmesi öngörülmektedir. Onbir üyeli Kurulun toplantı yeter sayısının yedi, karar yeter sayısının altı olması, çekimser oy kullanılamaması hükme bağlanmaktadır.

Ayrıca, Kurumun görev alanları nedeniyle oluşabilecek iş yoğunluğu karşısında Kurulun esnek yapılabilmesine imkân vermek amacıyla, Kurul tarafından gerekli görülmesi halinde başvurular dışındaki çalışmalar için üç üyeli komisyonlar ve başvurular için beş üyeli daireler kurulabilmesi öngörülmektedir.

Madde 13- Madde ile, Başkanın görev ve yetkileri düzenlenmektedir. Aynı zamanda Kurul Başkanı olan Kurum Başkanının, Kurumun en üst amiri olarak Kurum hizmetlerinin ilgili mevzuata, politikalara ve planlara göre yürütülmesinden sorumlu olduğu belirtilmektedir.

Madde 14- Madde ile, Başkanlığın yapısına dair hükümler düzenlenmektedir. Başkanlığın, Başkan Yardımcıları, hizmet birimleri ve çalışma gruplarından oluşması, hizmet birimlerinin Kurumun faaliyet alanı, görev ve yetkilerine uygun olarak sayısı onu geçmemek üzere Kurumun teklifi üzerine Bakanlar Kurulu kararıyla yürürlüğe konulan yönetmelikle belirlenmesi ve bu birimlerin Başkan tarafından belirlenen koordinatörlerin eşgüdümünde faaliyet göstermesi öngörülmektedir.

Ayrıca, Kurumun görev alanıyla ilgili konularda özel çalışma yürütmek üzere altı ay süreli geçici komisyonlar kurulabilmesi madde kapsamında düzenlenmektedir.

Madde 15- Madde ile, Kurum personeli ile Başkan ve üyelerin özlük hakları düzenlenmektedir.

Madde 16- Madde ile, Kurumda İnsan Hakları ve Eşitlik Uzmanları ve İnsan Hakları ve Eşitlik Uzman Yardımcılarının istihdam edilebileceği hükmü getirilmektedir.

Madde 17- Madde ile, Kuruma yapılacak başvurular düzenlenmektedir. Madde kapsamında, başvuruların ücretsiz olması, mülki idare aracılığıyla başvuru yapılabilmesi, başvuruların başlamış olan dava açma süresini durdurması, ilgililerin Kuruma başvurmadan önce sorumlu tuttıkları kişi ve kuruluşlardan ayrımcı uygulamanın düzeltilmesi talebinde bulunması ve bundan sonuç alınamadığı takdirde Kuruma başvuru yapılabilmesi, yasama ve yargı yetkisinin kullanılmasına ilişkin işlemler ve Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu kararları ile Anayasa gereği yargı denetimi dışında kalan işlemlerin Kanun kapsamına dahil edilmemesi hükme bağlanmaktadır.

Madde 18- Madde ile, başvuru üzerine veya resen yapılacak ihlal incelemelerinin usul ve esaslarına ilişkin hükümler belirtilmektedir. Kurumun, başvuruları ve resen yaptığı incelemeleri en geç üç ay içinde sonuçlandırması, taraflara ayrı ayrı sözlü açıklama yapma hakkı tanınması, uzlaşma süreci ve diğer işlemler, Kurumun inceleme işlevinin etkinliği gözetilerek ve uluslararası örnek uygulamalardan yararlanılarak düzenlenmektedir.

Madde 19- Madde ile, Kurumun incelemelerine ilişkin yetki hususu düzenlenmektedir. Bu çerçevede, Kurumun inceleme görevinin İnsan Hakları ve Eşitlik Uzmanları, İnsan Hakları ve Eşitlik Uzman Yardımcıları ve Başkan tarafından görevlendirilen diğer Kurum personeli tarafından yerine getirileceği, inceleme yetkisini haiz personelin konuyla ilgili bilgi ve belge talebinde bulunmaya, özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin bulundukları yerleri ziyaret etmeye, buralarda inceleme yapmaya ve gerekli tutanakları düzenlemeye, kötü muameleye maruz kaldığı iddia edilen kişilerle görüşmeye yetkili olduğu hükme bağlanmaktadır.

Madde 20- Madde ile, Kurumun başvuruları incelemede bilirkişi görevlendirme ve tanık dinleme yetkisi düzenlenmektedir.

Madde 21- Madde ile, ayrımcılık yasağı ihlali iddiasıyla Kuruma yapılacak başvurularda ispat yükünün paylaştırılması ilkesi benimsenmekte, iddia sahibinin kuvvetli emare ve karine oluşturacak olguların varlığını ortaya koyması durumunda ispat yükünün ayrımcılık yaptığı iddia edilen tarafa geçmesi hükme bağlanmaktadır.

Madde 22- Madde ile, Kurumun görev alanında ilgili taraflarla diyalog ve işbirliğini geliştirme amacıyla kamu kurum ve kuruluşları, sivil toplum kuruluşları, sendikalar, sosyal ve mesleki kuruluşlar, yükseköğretim kurumları, basın ve yayın kuruluşları ve diğer ilgililerin katılımıyla istişare komisyonu oluşturulması öngörülmektedir. Madde ile ayrıca, insan hakları sorunlarını tartışmak amacıyla merkezde ve illerde istişare toplantıları gerçekleştirilmesi, Kurumun çalışmaları hakkında Türkiye Büyük Millet Meclisi İnsan Haklarını İnceleme Komisyonunu bilgilendirmesi hükümleri düzenlenmektedir.

Madde 23- Madde ile, özel bütçeli bir idare olarak Kurumun gelirleri düzenlenmektedir.

Madde 24- Madde ile, ayrımcılıkla mücadele amacıyla hangi alanlarda resmi nitelikte istatistik toplanmasına ihtiyaç olduğuna ve bu kapsamdaki çalışmaların yürütülmesine ilişkin hususlar düzenlenmektedir.

Madde 25- Madde ile, Kurulun ayrımcılık yasağı ihlalleri hakkındaki idari yaptırım kararlarına dair usul ve esaslar düzenlenmektedir.

Madde 26- Madde ile, insan hakları ve ayrımcılıkla mücadele eğitimi kapsamında Kurum faaliyetlerinde yararlanılması öngörülen insan hakları ve ayrımcılıkla mücadele eğitimcilerine ilişkin düzenleme yapılmaktadır.

Madde 27- Madde ile, Kurumun görev alanına ilişkin yönetmelik çıkarma yetkisi düzenlenmektedir.

Madde 28- Madde ile, 6332 sayılı Türkiye İnsan Hakları Kurumunun yürürlükten kaldırılması ve buna bağlı atıflar ile çeşitli kanunlarda yapılan değişiklikler düzenlenmektedir.

Geçici Madde 1- Madde ile mülga Türkiye İnsan Hakları Kurumunun Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu olarak yeniden yapılandırılmasına ilişkin geçiş hükümleri düzenlenmektedir.

Madde 29- Yürürlük maddesidir.

Madde 30- Yürütme maddesidir.

Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonu Raporu

Türkiye Büyük Millet Meclisi

Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonu

16.02.2016

Esas No: 1/596

Karar No: 8

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

1/596 esas numaralı ‘Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanunu Tasarısı, 28.01.2016 tarihinde Hükümetçe TBMM Başkanlığına sunulmuştur. Tasarı TBMM Başkanlığı tarafından 05.02.2016 tarihinde esas komisyon olarak İnsan Haklarını İnceleme Komisyonuna, tali komisyon olarak Anayasa, Avrupa Birliği Uyum, Plan ve Bütçe ile Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler Komisyonlarına havale edilmiştir. Komisyonumuz Başkanlığının İçtüzüğü’nün 34’üncü maddesi üçüncü fıkrası uyarınca Tasarının kendisine de havale edilmesi hususunda yaptığı başvuru üzerine, Tasarı 12.02.2016 tarihinde Komisyonumuza tali komisyon olarak havale edilmiştir.

Komisyonumuz 16.02.2016 tarihinde; Hükümeti temsilen Başbakanlık Müsteşar Yardımcısı Ergin ERGÜL, Adalet Bakanlığı Kanunlar ve Kararlar Genel Müdür Yardımcısı Talip BAKIR, Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı Kadının Statüsü Genel Müdürü Gülser USTAOĞLU, Kamu Denetçiliği Kurumu kadın ve çocuk hakları alanında görevli Kamu Denetçisi Serpil ÇAKIN, Türkiye İnsan Hakları Kurumu Başkanı Hikmet TÜLEN ve Avrupa Birliği Bakanlığı Siyasi İşler Başkanı Ege ERKOÇAK’ın katılımıyla Tasarıyı görüşmüştür.

Tasarı ve gerekçesi incelendiğinde, Tasarının üç temele dayandığı görülmektedir. İlk olarak; mevcut Türkiye İnsan Hakları Kurumunu güçlendirecek ve yerini alacak Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu’nun (TİHEK) kurulması öngörülmektedir. Tasarının 8 ila 16’ncı maddeleri TİHEK’in teşkilat yapısını, görevlerini, yetkilerini ve personel rejimini düzenlemektedir. Tasarının yasalaşması durumunda 6332 sayılı Türkiye İnsan Hakları Kurumu Kanunu yürürlükten kalkacaktır.

Tasarının ikinci ayağı, ayrımcılık yasağı ve eşitliğe ilişkin hükümlerdir. Mevcut durumda Anayasa, İş Kanunu ve Türk Ceza Kanunu’nda ayrımcılık ve eşitliğe ilişkin hükümler yer alsa da, ayrımcılık yasağı ve eşitliğe ilişkin Türk mevzuatında kapsamlı bir yasal düzenleme yoktur. Tasarı, bu eksikliği gidermeyi amaçlamaktadır. Tasarının 1-7’nci maddeleri, ayrımcılık yasağı, ayrımcılık türleri ve ayrımcılık yasağının kapsamı ile eşitliğe ilişkindir. Bu maddelerde, bu kavramlar tanımlanarak norm olarak Türk mevzuatına eklenmektedir.

Tasarının üçüncü ayağı, TİHEK’in gerçek ve tüzel kişilerden kabul edeceği başvurular ve bu başvurular üzerine veya resen başlatacağı inceleme faaliyetlerine ilişkindir. Başvuru şartları, başvuruya konu olabilecek konular, TİHEK’in yapacağı incelemenin usulleri ve süresi, inceleme yetkisinin kapsamı Tasarının 17-22’nci maddelerinde düzenlenmektedir.

Tasarının kalan maddeleri (23-30), TİHEK’in gelirleri, veri toplama ve yürürlükten kaldırılan hükümler gibi diğer hususları içermektedir.

Tasarının genel gerekçesi incelendiğinde, “temel hak ve hürriyetlerin korunması, geliştirilmesi ile bunlardan yararlanma bakımında hiç kimsenin ayrımcılığa maruz kalmaması, eşit muamele

görmesi” hususlarının vurgulandığı görülmektedir. Ayrıca Türkiye’nin taraf olduğu BM insan hakları sözleşmelerine (Medeni ve Siyasi Haklara İlişkin Sözleşme, Ekonomik, Sosyal ve Kültürel Haklara İlişkin Sözleşme, Kadına Karşı Her Türlü Ayrımcılığın Önlenmesi Sözleşmesi - CEDAW) atıf yapılmakta; bu Sözleşmeler bağlamında ülkelerin insan haklarını koruma ve ayrımcılıkla mücadele için yeni kurumsal yapılanmalara ihtiyaç duyduğu belirtilmektedir.

Tasarının genel gerekçesinde, Türkiye’nin Avrupa Birliği (AB) Müktesebatına uyum sağlaması bağlamında, eşitlik ve ayrımcılık yasağına ilişkin AB direktiflerine değinilmekte; Fransa, İngiltere ve Hollanda gibi AB ülkelerinde ayrımcılıkla mücadele için ayrı bir kurum kurulduğuna işaret edilmektedir.

Bu çerçevede Tasarının genel gerekçesinde amacın; (I) Türkiye İnsan Hakları Kurumunun güçlendirilmesi, (II) ayrımcılık yasağı ve eşit muamelenin yasal çerçevesi ve kurumsal yapısının düzenlenmesi olduğu belirtilmektedir. Ayrıca TİHEK, yerini aldığı Türkiye İnsan Hakları Kurumu gibi, “İşkenceye ve Diğer Zalimane, Gayriinsani veya Küçültücü Muamele veya Cezaya Karşı Birleşmiş Milletler Sözleşmesine Ek İhtiyari Protokol” (OPCAT) hükümleri çerçevesinde ulusal önleme mekanizması olarak görev yapacaktır.

Tasarının geneli üzerinde yapılan müzakerelerde;

Hükümet adına söz alan Başbakanlık Müsteşar Yardımcısı Ergin ERGÜL şu hususları dile getirmiştir:

- TİHEK, Türkiye’de insan haklarını korumak ve ayrımcılıkla mücadele etmek maksadıyla yapılandırılmıştır. Ayrıca, Kurum (OPCAT) hükümleri çerçevesinde ulusal önleme mekanizması olarak işlev görecektir.

- Tasarı hazırlanırken Avrupa Birliği mevzuatı göz önüne alınmış, AB üye ülke uygulamaları incelenmiş, Tasarı tüm ilgili kurumlarla istişare edilerek hazırlanmıştır.

- TİHEK yapılandırılırken BM Paris Prensipleri göz önüne alınmıştır.

- Tasarı, yeni yapılanmada sivil toplum katılımını da öngörmektedir. Ayrımcılık yasağına ilişkin bilgi ve görüş paylaşımı için sivil toplum örgütleri, kamu kurumları, üniversiteler, sendikalar, mesleki kurumlar ve araştırmacıların katılımıyla istişare komisyonu kurulması öngörülmektedir.

- Ayrımcılık yasağı ihlali iddialarında taraf olunan uluslararası sözleşmelere de uygun olarak ispat yükünün başvuru ve karşı taraf arasında paylaşılması düzenlenmektedir.

- Kadın erkek eşitliği bağlamında, Tasarı cinsiyete temelde ayrımcılığı yasaklamakta, istihdam ve hizmetlere erişimde cinsiyete dayalı ayrımcılık iddialarına ilişkin bir başvuru mekanizması oluşturulmaktadır.

- İş yerinde yıldırma ve taciz gibi hususlar Tasarıda düzenlenerek TİHEK’in bu temelde denetim yapması sağlanmaktadır.

- Ayrıca, iş başvurusunun gebelik, annelik ve çocuk bakımı gerekçeleri ile reddedilemeyeceği açık hükme bağlanmıştır.

Kamu Denetçiliği Kurumu Kamu Denetçisi Serpil ÇAKIN ise şu hususlara değinmiştir:

- Tasarıda öngörülen yapıda TİHEK ile Kamu Denetçiliği Kurumu’nun (KDK) görev ve yetki alanlarında çakışma olmaktadır. Ayrımcılıkla mücadeleye ilişkin yetkilerin KDK’ya verilmesi ve Tasarıda bu yönde değişiklik yapılmasının uygun olacağı düşünülmektedir.

- Fransa, Finlandiya, Norveç, İsveç gibi pek çok Avrupa ülkesinde ayrımcılıkla mücadele konusundaki yetkiler Kamu Denetçiliği Kurumuna verilmiştir.

- Bir diğer uygulamada ise, Avusturya, Danimarka ve Makedonya gibi ülkelerde ayrımcılıkla mücadele için ayrı bir kurum kurulmuş olsa bile, vatandaşların kamu idarelerinin ayrımcı uygulamalarına karşı KDK'ya başvurmaları düzenlenmiştir.

- Avrupa Konseyi Parlamenter Meclisi'nin 2013 yılında yayımlanan "Avrupa'da Ombudsmanlığın Güçlendirilmesi Raporu"nda, KDK gibi insan haklarını koruma kurumlarının sayılarının çok gerekli olmadıkça artırılmaması gerektiği, aksi hâlde vatandaşlar açısından karmaşa yaşanacağı ve KDK'nın olumsuz etkileneceği belirtilmektedir.

- Dünya örnekleri incelendiğinde insan haklarını koruma ve ayrımcılıkla mücadele kurumlarının bağımsız bir hüviyete sahip olduğu görülmektedir. Bu kurumlar, bağımsız olabilmeleri için parlamentoya bağlı olarak tasarlanmalıdır. Tasarıda ise Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurulunu teşkil edecek 11 üyenin 8'inin Bakanlar Kurulu, 3'ünün ise Cumhurbaşkanı tarafından seçileceği düzenlenmektedir. KDK'ya bakıldığında ise Kamu Başdenetçisi TBMM Genel Kurulu; Kamu Denetçileri ise TBMM İnsan Haklarını İnceleme ile Dilekçe Komisyonu'ndan teşekkül eden Karma Komisyon tarafından seçilmektedir.

- Tasarıda öngörülen Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurulu en az yedi üyeyle toplanıp karar alabilecektir. Oysa KDK'da Kamu Baş Denetçisi ile Kamu Denetçileri tek başına çalışmaktadır. Bu bağlamda KDK, ihlalleri inceleme açısından daha pratik bir yapıdır.

- Tasarının 7'nci maddesinin birinci fıkrasının (b) bendinin kadına karşı ayrımcılık yaratma riski nedeniyle madde metninden çıkarılması uygun olacaktır. Ayrıca, Tasarıda 'pozitif ayrımcılık' tanımlanmamaktadır.

- Tasarı ile TİHEK'te 6 psikolog ve 10 sosyal hizmet uzmanı kadrosu ihdas edilmesi olumludur.

Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı Kadının Statüsü Genel Müdürü Gülser USTAOĞLU ise şu hususları dile getirmiştir:

- Tasarıda, ayrımcılık temelleri arasında 'cinsiyet' de sayılmaktadır. Tasarının 2, 4 ve 5'inci maddeleri ayrımcılıkla mücadele ve ayrımcılık yasağı bağlamında son derece kapsamlıdır.

- Tasarının ayrımcılık temellerini düzenleyen 3'üncü maddesinin ikinci fıkrası kapsayıcı niteliktedir.

- TİHEK'in Türkiye'nin taraf olduğu insan hakları sözleşmelerinin ülke raporlarının hazırlanma sürecinde görüş vermesi olumlu bir gelişmedir.

- Tasarının 6'ncı maddesinin üçüncü fıkrasında düzenlenen gebelik, annelik ve çocuk bakımının iş başvurusunun ret gerekçesi olamayacağı hükmü olumludur.

Komisyon üyeleri tarafından Tasarı hakkında dile getirilen olumlu hususlar şunlardır:

- Kurulması öngörülen TİHEK, AB Müktesebatına ve taraf olunan uluslararası sözleşmelere uygun şekilde tasarlanmıştır.

- TİHEK'e tanınan inceleme yetkileri KDK'ya tanınan yetkilerden daha kapsamlıdır. Ayrımcılık yasağının ihlal edildiğine karar verilmesi hâlinde, idari yaptırımlar öngörülmüştür. KDK'nın bu tür bir yetkisi yoktur.

- Ayrıca Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurulu kararları, ilgili olduğu başvurulara ilişkin davalarda bilirkişi raporu olarak değerlendirilebilecektir.

- Tasarının 7'nci maddesinin birinci fıkrasının (b) bendi, imamlık, ebeklik gibi belli cinsiyetlere özgü meslekler bağlamında değerlendirilmelidir.

- Ayrımcılıkla mücadele edecek bir kurumsal mekanizmaya ihtiyaç vardır. TİHEK'in kurularak Türkiye İnsan Hakları Kurumunun yerini alması kurum sayısının fazlaşmaması için uygun bir düzenlemedir.

- Kadın istihdamını olumsuz etkileyen dolaylı ayrımcılık, taciz ve iş yerinde yıldırmanın Tasarıda ayrıntılı düzenlenmesi kadınlar açısından önemli bir düzenlemedir.

- Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurulu üyelerinin Bakanlar Kurulu ve Cumhurbaşkanı tarafından atanması Avrupa ülkelerinde de görülen bir uygulamadır. Pek çok ülkede Bakanlar Kurulu veya tek bir bakan bu kurumların kurul üyelerini atamaktadır.

- Tasarı ile özel hukuk tüzel kişilerinin de ayrımcılık yasağı kapsamına dâhil edilmesi çok olumludur.

Komisyon üyelerinin bir kısmı tarafından Tasarı hakkında dile getirilen olumsuz hususlar şunlardır:

- Tasarının hazırlanma sürecinde insan hakları örgütleri ve kadın hakları alanında çalışan sivil toplum örgütleri ile istişare edilmemiştir.

- Tasarının gerekçesinde atfı yapılan AB belgeleri ile uluslararası anlaşmalarda ‘cinsel yönelim ve cinsiyet kimliği’ yer aldığı halde, bunlar Tasarıda yasaklanan ayrımcılık temelleri arasında yer almamaktadır.

- Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurulu üyelerinin Bakanlar Kurulu ve Cumhurbaşkanı tarafından atanması TİHEK’in bağımsızlığına gölge düşürmektedir. Mevcut durumda, Türkiye İnsan Hakları Kurulu üyelerinden biri barolar tarafından, bir üye de öğretim üyeleri arasından Yükseköğretim Kurulu tarafından seçilmekteydi. Mevcut Tasarı ile tüm üyeler yürütme erki tarafından seçilmektedir. Bu da Paris Prensipleri ile çelişmektedir.

- Tasarının ayrımcılık iddiasının ileri sürülemeyeceği halleri düzenleyen 7’nci maddesi Tasarıyı işlevsiz hâle getirebilecek genişliktedir. Aynı maddenin birinci fıkrasının (a) bendi İş Kanunu’nda öngörülen istisnadan bile daha kapsamlı bir hâldedir.

- Aynı maddenin birinci fıkrasının (b) bendi madde metninden çıkarılmalıdır. İş Kanunu’nda hâlihazırda kadının çalıştırılmayacağı yerler sayılmıştır. Tasarıda yer alan hüküm İş Kanunu’nda sayılan alanları genişletmeye imkân tanımaktadır.

- TİHEK Tasarıda öngörüldüğü gibi sadece insan hakları ve eşitlik müfredatına katkı yapmamalı, tüm eğitim öğretim müfredatını ayrımcılık ve eşitlik bakışıyla gözden geçirebilmelidir.

- Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurulu üyelerinin seçimine kadın kotası getirilmeli ve Kurulun en az yarısının kadınlardan oluşmasına yönelik bir düzenleme yapılmalıdır.

- Bazı Avrupa ülkelerinde bu tarz kurulların üyeleri yürütme erki tarafından seçilse bile, Kurul üyelerinin seçiminde evrensel hukuk ilkeleri esas alınmalıdır.

- Kurul üyelerinin seçiminde TBMM İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu, TBMM’de grubu bulunan siyasi partiler de söz sahibi olmalıdır. Yargıtay, Danıştay, Türkiye Barolar Birliği, Türkiye Mühendis ve Mimar Odaları Birliği, sendikalar, ayrımcılık çalışan öğretim üyeleri ve sivil toplum kuruluşlarından temsilciler de seçilebilmelidir.

- Sendika, meslek örgütleri ve sivil toplum kuruluşu temsilcilerinden oluşacak “Eşitlik Danışma Kurulu” gibi bir yapı oluşturularak TİHEK’in denetlenmesinden sorumlu olmalıdır.

Tasarının tümü üzerindeki görüşmenin ardından Tasarının maddelerine geçilmesi ve Komisyonumuzun ihtisas alanında gördüğü Tasarının 2, 3, 4, 5, 6, 7 ve 22’nci maddelerinin görüşülmesi kabul edilmiştir.

Tasarının 2, 3, 4, 5, 6 ve 7’nci maddeleri oylanarak aynen kabul edilmiştir.

Tasarının 22’nci maddesinin üçüncü fıkrasındaki “İnsan Haklarını İnceleme Komisyonunu” ibaresinden sonra gelmek üzere “ve Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonunu” ibaresinin eklenmesi teklif edilmiş, teklif edilen değişiklik oy birliği ile kabul edilmiştir. Tasarının 22’nci maddesi kabul edilen değişikliklerle kabul edilmiştir.

Tasarı oy çokluğuyla kabul edilmiştir.

Raporumuz, Tasarıya yönelik genel uygunluk görüşüyle birlikte; milletvekillerince dile getirilen görüşlerin esas komisyon olan İnsan Haklarını İnceleme Komisyonunda dikkate alınması amacıyla, Yüksek Başkanlığa saygıyla arz olunur.

Başkan	Başkanvekili	Başkanvekili
<i>Radiye Sezer Katırcıoğlu</i>	<i>Candan Yüceer</i>	<i>Bennur Karaburun</i>
Kocaeli	Tekirdağ	Bursa
	(Muhalefet şerhimiz vardır)	
Sözcü	Katip	Üye
<i>Ali İhsan Yavuz</i>	<i>Filiz Kerestecioğlu Demir</i>	<i>Aydın Uslupehlivan</i>
Sakarya	İstanbul	Adana
	(Şerhim var)	(Muhalefet şerhimiz vardır)
Üye	Üye	Üye
<i>Hatice Dudu Özkal</i>	<i>Deniz Depboylu</i>	<i>Emine Yavuz Görgeç</i>
Afyonkarahisar	Aydın	Bursa
	(Şerhim var)	
Üye	Üye	Üye
<i>Ayşe Keşir</i>	<i>Nuri Okutan</i>	<i>Sibel Özdemir</i>
Düzce	Isparta	İstanbul
	(Muhalefet şerhi ektedir)	(Şerhimiz vardır)
Üye	Üye	Üye
<i>Tülay Kaynarca</i>	<i>İmran Kılıç</i>	<i>Fatma Kaplan Hürriyet</i>
İstanbul	Kahramanmaraş	Kocaeli
		(Muhalefet şerhimiz vardır)
Üye	Üye	Üye
<i>Nurettin Demir</i>	<i>Ayşe Doğan</i>	<i>Ayşe Sula Köseoğlu</i>
Muğla	Tekirdağ	Trabzon
(Şerhim var)	Üye	
	<i>Ertuğrul Soysal</i>	
	Yozgat	

KARŞI OY

İnsan Haklarının Geliştirilmesi ve Korunması İçin Kurulan Ulusal Kurumların Statüsüne İlişkin Paris İlkeleri gereği söz konusu kurumların oluşturulması sürecinde sivil toplumun katılımını zorunlu kılmaktayken, toplumun tamamını ilgilendiren böyle bir tasarının hazırlık sürecine konuyla ilgili çalışan sivil toplum örgütlerinin davet edilerek görüş ve eleştirilerinin alınmamış olması tarafımızca temel bir eksiklik olarak değerlendirilmektedir. “İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu” Kanunu Tasarısı’nın oluşturulma sürecinde sivil toplum örgütlerinin dışlanmış olması tasarının amacına ilişkin kuşku yaratmaktadır. Nitekim Başbakan Yardımcısı ve Hükümet Sözcüsü Sayın Numan Kurtulmuş’un 11.01.2016 tarihinde Bakanlar Kurulu sonrası yaptığı açıklamada Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumunun vize muafiyeti koşulu olarak tasarlandığını ifade etmiş olması bu kuşkumuzu doğrular niteliktedir. Hükümetin amacı Türkiye’de insan hakları ihlalleri ve ayrımcılığı önlemek değil “vize muafiyeti koşulu” sağlayabilmek için yasak savmaktır.

Sivil toplum örgütlerinin görüşlerinin alınmaması veya göstermelik olarak alınsa dahi paydaş olarak algılanmayıp, görüş ve eleştirilerine itibar edilmemesi yalnızca bu tasarı için değil Hükümet tarafından sevk edilen tasarıların çoğunluğu için geçerlidir. Bu durum nedeniyle kanunlar sağlıklı oluşturulmamakta ve uygulamada çok sayıda sorunla karşılaşmaktadır.

Ayrımcılığı önleme amacıyla hazırlandığı ifade edilen ve içinde kadın haklarına ilişkin hükümler barındıran tasarının TBMM Başkanlığınca Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonuna tali komisyon olarak bile sevk edilmemesi ve komisyon başkanlığının Meclis İçtüzüğü’nün 34’üncü maddesine istinaden görüş bildirme talebiyle tasarının yapım sürecine dahil olabilmesi tarafımızca bir eksiklik ve ayrımcılık olarak değerlendirilmektedir.

Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanunu tasarısı 29/6/2012 tarihli ve 28338 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe giren 6328 sayılı Kamu Denetçiliği Kurumu Kanunu ile bazı noktalarda örtüşmektedir. Zira, kurumların aynı temel noktaları savunmaları, yurttaşların benzer konularda hangi kuruma başvuracakları kafalarda soru işareti yaratacaktır. Öte yandan benzer konularda iki ayrı kuruma başvuracak olan yurttaşlarımız, yoruma açık olan maddeler nedeniyle farklı cevap alacakları da elbette farklı olacaktır. Benzer kanun tasarıları üreterek yeni kurumlar oluşturmak yerine, devlet hâzinesini daha verimli kullanabilmek adına üst kimliği daha geniş olan bir kurumun kurulması için kanun tasarısı hazırlamak gerekmektedir.

Tasarı genel hatlarıyla Türkiye’nin oldukça kötü olan insan hakları ve ayrımcılık sicilinin denetlenebilmesi ve hak ihlallerinin önlenmesi açısından olumlu düzenlemeler içermekle beraber, tasarı ile kurulması öngörülen İnsan Hakları Kurumu’nun karar organı olarak görev yapacak “Kurul’un oluşturulma biçimi ve yapısının tamamen yürütme erki tarafından belirleniyor olması, cinsiyet kimliği ve cinsel yönelimleri farklı olan bireyleri görmezden gelmesi ve sadece belli bir cinsiyetin istihdamını zorunlu kılan durumlarda ayrımcılık iddiasının ileri sürülememesi nedenleriyle sağlıksız bir yapı oluşturacaktır.

Öncelikle tasarının gerekçesinde “Ayrımcılığın temelleri, türleri ve kapsamı ile istisnaların AB müktesebatına ve Avrupa Konseyi belgelerine uyumlu hale getiriliyor” denilirken, uluslararası belgelerde yer alan cinsel yönelim ve cinsiyet kimliği temelli ayrımcılık tasarının 3’üncü maddesi 2’nci fıkrasında yer alan ayrımcılık türleri arasında sayılmamaktadır.

Avrupa Konseyi Bakanlar Komitesinin 31 Mart 2010’da cinsel yönelim ve cinsiyet kimliğine dayalı ayrımcılıkla mücadelede alınacak önlemlere ilişkin üye devletlere yönelik CM/Rec(2010)5 no.lu tavsiye kararında; “Üye devletler, ayrımcılığı yasaklayan ya da önleyen ulusal mevzuatlarının, aynı

zamanda, cinsel yönelim veya cinsiyet kimliği temeli dâhil, çoklu nedenlere dayalı ayrımcılığa karşı koruma sağlaması amacıyla önlemler almak üzere teşvik edilmektedirler” denilmektedir. Bu tavsiye kararının yanı sıra imzamız olan uluslararası sözleşmelere istinaden devletlerin cinsel kimliği ve cinsel yönelimlerine bakılmaksızın tüm bireylerin insan haklarının desteklenmesi ve saygı gösterilmesini güvence altına alma görevi bulunmaktadır. Ayrıca İnsan Hakları Sözleşmesinin eşitlik ilkesi gereği cinsel kimlikleri ve cinsel yönelimleri farklı olan bireylerin ayrımcılık yasağından yararlanma hakları olduğu açıktır.

Öte yandan ayrımcılığı önleyeceği iddiası ile hazırlanan yasa tasarısında cinsel yönelimi ve cinsel kimliği farklı bireyler dışlanarak, tasarıya iktidarın eşcinselliği sapma olarak gören yaklaşımı yansıtılmış ve açık bir ayrımcılık uygulanmıştır. Yasa tasarısında cinsel kimlik ifadesinin olmaması cinsel yönelimi ve cinsel kimliği farklı bireylere karşı ayrımcılığı ve insan hakları ihlallerini meşrulaştırmakta ve asıl ayrımcılığa uğrayan bireyleri yok saymaktadır.

Bu tasarıyla, 6332 sayılı yasayla kurulmuş bulunan “İnsan Hakları Kurumu”nun kurumun kurumsal kapasitesinin ve etkinliğinin artırılmasından söz edilmektedir. Dönemin Hükümeti tarafından, “Demokratik Açılım”ın bir adımı olarak düzenlemesini yaptığı “İnsan Hakları Kurumu”nun 2009 yılında hazırlanan ilk taslağında “cinsel kimlik” ibaresi bulunmasına rağmen, aynı yıl İçişleri Bakanlığının resmi sitesinde duyurulan söz konusu taslağın son halinde “cinsel kimlik” ibaresi çıkartılmıştır. Aradan geçen süre içerisinde iktidarın cinsel yönelimi ve cinsel kimliği farklı bireylere bakış açısının değişmediği gözlenmektedir. Ayrımcılığı önleyeceği iddiası ile hazırlanan yasa tasarısında yine LGBTİ bireyler dışlanarak, tasarıya iktidarın eşcinselliği hastalık olarak gören yaklaşımı bire bir yansıtılmıştır. Yasa tasarısında cinsel kimlik ifadesinin olmaması LGBTİ bireylere karşı ayrımcılığı ve insan hakları ihlallerini meşrulaştırmaktadır.

Bu nedenle Tasarının 3’üncü maddesi 2’nci fıkrasının cinsel yönelim ve cinsel kimlik ibareleri eklenerek genişletilmesi gerekmektedir. Ancak bu konudaki değişiklik önerimiz komisyonun çoğunluğunu oluşturan Adalet ve Kalkınma Partisi Milletvekilleri tarafından reddedilmiştir.

Tasarının ‘Ayrımcılık iddiasının ileri sürülemeyeceği haller ve istisnalar’ esaslarını düzenleyen 7’nci maddesi 1’inci fıkrasının (a) bendinde, “İstihdam ve serbest meslek alanlarında, zorunlu mesleki gerekliliklerin varlığı halinde amaca uygun ve orantılı olan farklı muamele” denilerek ucu oldukça açık olan bir durumdan bahsedilmektedir. Maddenin ilgili bendinde belirtilen ‘istihdam ve serbest meslek’ alanlarında bu kadar geniş yetki tanınması ileride kötü niyetli uygulamalara yol açması kuvvetle muhtemel olduğu değerlendirilmektedir. Özellikle bu kurumun kararlarının mahkemede resmi rapor olarak kullanılacağı da dikkate alındığında; iş yaşamında yoğun işçi ve emek sömürsünün olduğu ülkemizde bu madde sayesinde işveren şöyle bir savunma geliştirebilir; zorunlu mesleki gereklilikler tanımlarını genişletip birçok ayrımcılık uygulamasını “ama işin şartları erkek gücüne dayalı ya da zorunlu mesleki gereklilik nedeniyle erkek işçi çalıştırıyoruz” gibi örneklerde olduğu gibi bir savunma mekanizma geliştirebilir. Ve ülkemizde yasaların uygulayıcılarının yanlış uygulamaları nedeniyle yaşanan birçok mağduriyet olduğunu da düşünürsek bu madde de uygulama hatalarını ortaya çıkarabilir.

Tasarının 7’nci maddesi 1’inci fıkrası (b) bendinde “sadece belli bir cinsiyetin istihdamını zorunlu kılan durumlarda” ayrımcılık iddiasının ileri sürülemeyeceği düzenlenmektedir. Söz konusu bentte yapılan bu düzenleme İLO’nun 111 No lu Ayrımcılık (İş ve Meslek) Sözleşmesinin “İrk, renk, cinsiyet, din, siyasal inanç, ulusal veya sosyal menşee bakımından yapılan iş veya meslek edinmede veya edinilen iş veya meslekte tabi olunacak muamelede eşitliği yok edici veya bozucu etkisi olan her türlü ayrılık

gözetme, ayrı tutma veya üstün tutmayı” yasaklayan hükmüyle çelişki oluşturmaktadır. Yine 4857 Sayılı Yasanın 5. Maddesinde iş hukukunun temel ilkesi olan “eşit muamele ilkesi”ne göre “iş ilişkisinde dil, ırk, renk, cinsiyet, engellilik, siyasal düşünce, felsefi inanç, din ve mezhep ve benzeri sebeplere dayalı ayırım yapılamaz” amir hükmü karşısında böyle bir istisnanın düzenlemesi iş hukukunun ruhuna ve özüne de aykırı bir düzenleme olarak karşımıza çıkmaktadır. Öte yandan kadınların çalışma hayatının dışında bırakılmalarında “kadın işi” ve “erkek işi” ayrımlarının etkili olduğu bilinmektedir. Tasarının bu haliyle yasalaşması durumunda kadınların bazı iş kollarında ve işlerde çalıştırılmaması meşru hale gelebilecek, cinsiyetçi iş bölümüne ilişkin toplumsal kalıp ve rolleri derinleşmesine yol açacaktır.

Tasarının 10’uncu maddesi İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumunun karar organı olan “İnsan hakları ve Eşitlik Kurul”unun oluşumunu ve yapısını düzenlemektedir. Söz konusu maddenin 2’nci fıkrasında Kurul üyelerinin tamamının Bakanlar Kurulu ve Cumhurbaşkanı tarafından seçilmesi öngörülmektedir. Kurulun oluşturulma biçimi tasarının yaslandığı ifade edilen Paris İlkeleri’nin “tarafsızlık ve bağımsızlık” öngören ruhuna ve “yapısal, işlevsel ve mali açıdan bağımsız” olma şartına kesinlikle aykırıdır. Paris İlkeleri açısından yapısal özerkliğin sağlanması asgari koşullardan birini oluşturmaktadır. “Kurul’un bağımsız davranabilmesi açısından söz konusu kurul üyelerinin belirlenmesinde yalnızca yürütme erkinin etkin olmasının doğuracağı sakıncaların ortadan kaldırılması ve sivil inisiyatifin kurul içinde etkisinin artırılması gerekmektedir. 6332 sayılı yasayla kurulmuş bulunan “İnsan Hakları Kurumu”nu oluşturan 11 üyeden iki üye üniversiteler ve barolar tarafından seçilmekteyken daha sivil bir nitelik taşıması gereken İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumunun karar organı olan kurulun üyelerinin tamamının yürütme organı tarafından seçiliyor olması bir gerilemeye işaret etmektedir. Öte yandan Tasarıda sıkça çoğulculuk kavramına referans verilmekle beraber bağımsız ve özerk bir karar alma mekanizmasının kurulmamış olması açık bir çelişki oluşturmaktadır. Ayrıca kamu kurumları ile ilgili ayrımcılık ve insan hakları ihlallerinde bağımsız olmayan bir kurulun karar verebilmesi de Paris İlkeleri ile çelişmektedir. Buna ek olarak eşitliği sağlamak için oluşturulduğu ifade edilen kurulun oluşumunda kadın kotası uygulanmasının, kadın hakları ihlallerini önleme ve kadına yönelik ayrımcılığın ortadan kaldırılması açısından faydalı olacağını değerlendirmekteyiz. Buna ilişkin önerilerimiz komisyonun çoğunluğunu oluşturan Adalet ve Kalkınma Partisi Milletvekilleri tarafından kabul görmemiştir.

Yukarıda sayılan nedenler ve eksikliklerden kaynaklı olarak tasarı, genel gerekçesinde yazılı olan “İnsanlık onuruna yaraşır bir hayatın çerçevesini çizen temel hak ve hürriyetlerin korunması, geliştirilmesi ve bunlardan yararlanma bakımından hiç kimsenin ayrımcılığa uğramaması” amacıyla ve konuya ilişkin evrensel normlarla örtüşmemektedir. Tasarının bu halde yasalaşmasından doğacak eksiklikler nedeniyle tasarının bu haline karşı olduğumuzu saygı ile belirtiriz.

Sibel Özdemir

İstanbul

Candan Yüceer

Tekirdağ

Fatma Kaplan Hürriyet

Kocaeli

Aydın Uslupehlivan

Adana

Nurettin Demir

Muğla

MUHALEFET ŞERHİ

1/596 esas numaralı Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanunu Tasarısı ile ilgili muhalefet şerhimiz aşağıdaki gibidir.

1. Kanun Tasarısının Hazırlanma Usulüne ve Esaslarına İlişkin Karşıtlığımız

Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonunda görüşülerek kabul edilen “Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanunu Tasarısının 9. maddenin (n) bendinde “insan haklarının korunması ve ayrımcılıkla mücadele kapsamında faaliyet yürüten kamu kurum ve kuruluşları, sivil toplum kuruluşları, meslek kuruluşları ve üniversitelerle işbirliği yapmak” ifadesi yer almasına rağmen kanun tasarısının hazırlık sürecinde insan hakları örgütleri ve sivil toplum kuruluşlarının görüşleri alınmamış, İnsan Hakları İnceleme Komisyonu ile istişare edilmemiştir. İnsan Haklarını ve eşitliği korumak ve temin etmekle yükümlü bir kurumun bu alanda çalışma yürüten kişiler ve kurumların bilgi ve deneyimlerinden faydalanarak Kanun Taslağını demokratik ve katılımcı biçimde oluşturması önem taşımaktadır.

Kanun Tasarısıyla yapısı belirlenen İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu’nun bağımsızlığı ile ilgili de önemli endişeler taşımaktayız. Vatandaşların karşılaştığı ayrımcılıkları değerlendiren kurumların bağımsız ve özerk olması, kurumun itibarı ve işlevini doğru biçimde yerine getirmesi açısından büyük önem taşımaktadır. İnsan hakları ve eşitlik kurumlarının ayrı kurumlar olarak kurulmaları ve varlıklarını sürdürmeleri gerekmektedir. Avrupa Birliği’nin kabul ettiği ve tüm üye devletleri bağlayan eşitlik direktiflerine göre Avrupa’da birden çok temelde veya tek temelde ayrımcılıkla mücadele etmek için kurulan eşitlik kurumları diğer insan hakları kurumlarından ayrı, bağımsız ve özerk bir yapıya sahiplerdir. Mevcut taslakta kurum adına kararları alma yetkisi taşıyan 11 üyenin 3’ü Cumhurbaşkanı, 8’i ise Bakanlar Kurulu tarafından atanmakta, muhalefetin, sivil toplumun ve bağımsız taraflar karar sürecinden dışlanmaktadır. İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu’nun taslakta belirtilen biçimde oluşturulmasına karar verilmesi halinde dahi kurumun bağımsız kararlar alabilmesi için kurul yapısının aşağıda maddelere dair görüşlerimizde ayrıntılı biçimde ifade ettiğimiz biçimde değiştirilmesi elzemdir.

Kurula dahil olmayan sivil toplum örgütlerinin dışarıdan müdahalesi ve katkısı için de daha etkin mekanizmalar kurulmalıdır. Eşitlik kurumunun ve/ya idari/adli mekanizmaların incelediği şikayetlerde sivil toplum örgütlerinin müdahil olmalarına olanak tanınması için kanuna ilgili bir madde eklenmelidir.

Kuruma Türkçe dışında dillerde de başvuru yapılabilmesi ve Kurum Türkçe dışında dillerde hizmet verebilmelidir.

Kurum yalnızca tazminat kararı veren değil, gerekli hallerde özür dilenmesi ve yayınlanmasına karar verecek esnekliğe sahip olmalıdır.

Ayrımcılık yasağının kapsamı AB Direktifleri ve uluslararası standartlara göre genişletilmelidir. LGBTİ’lere yönelik ayrımcılığın da yasaklanabilmesi için “cinsiyet kimliği” ve “cinsel yönelim”e dayalı ayrımcılık da yasaklanmalı ve ayrımcılık temellerine yenilerinin eklenebilmesi için ucu açık bırakılmalıdır.

2. Kanun Tasarısının Maddeleri Üzerindeki Görüşlerimiz

2.1 Tasarının 2’inci Maddesiyle İlgili Görüşümüz

Tasarının 2’nci maddesi ile kanundaki tanımlar açıklanmaktadır. Tanımlarda ayrımcılığın bir kişiye karşı uygulanabileceği gibi, bir topluluğa karşı da ayrımcılıkta bulunulabileceği de belirtilmelidir. Bilindiği gibi, ırk, etnik köken, din, mezhep, cinsiyet, cinsiyet kimliği ve cinsel yönelim vd. özellikleri sebebiyle kişilerde olduğu gibi “topluluklar” da farklı muameleye maruz kalabilmektedirler.

Tanımlar konusundaki bir diğer itirazımız, tacizin tanımı ile ilgilidir. Cinsel taciz kavramının ise ayrı bir başlık altında açıklanması gerekmektedir.

İrk, etnik köken, din, cinsiyet, cinsiyet kimliği, cinsel yönelim ve kişisel özelliklere yönelik, kişi ya da kişileri küçük düşürücü, güç kullanımı içeren veya içermeyen her türlü görsel/sözel veya fiziksel davranışlar taciz tanımına girer. Tacizi belirleyen unsur niyet değil, diğer kişinin üstünde bıraktığı etkidir.

Kişinin verimliliğini, saygınlık ve onurunu etkileyecek biçimde huzursuz edilmesi de taciz tanımına girer. Bu tür taciz kişiyi izole etmek, taciz, çalıştığı kurum içinde gerçekleşiyorsa projelere katmamak, iletişim ve diğer özlük haklarını kullanmasını engellemek gibi örneklerle kendini gösterir.

Cinsel tacizi ise temelde olayın öznel koşulları belirler. Cinsel tacizin açık ya da örtülü birçok çeşidi vardır; genelde ast-üst ilişkileri veya kadın-erkek ilişkileri içinde görülür.

Bireyin, istemediği halde cinsel şakalara, tekliflere, cinsel içerikli görsel, sözel ya da fiziksel bir harekete maruz kalması aşağıdaki koşullar altında cinsel taciz olarak tanımlanır:

Tehdit unsuru taşımayan, ancak rahatsız edici, istenilmeyen ortamları yaratan hareketler. Örneğin, laf atmak, cinsel içerikli şakalar, iltifatlar ya da argo sözcükler kullanmak, flört etmek için ısrarcı davranışlar, pornografik materyal ile rahatsız etmek, kişinin cinsel yaşamıyla ilgili sorular sormak veya dedikodu üretmek v.b. Yukarıda belirtilen basit cinsel taciz hareketlerin, rahatsız ediciliği yönündeki uyarılara karşın sıklaştıkça sürdürülmesi. Tehdit unsuru içeren ve kişinin davranışlarını kontrol etmeye yönelik, süreklilik ya da şiddet içeren hareketler (örneğin takip etme, tehdit etme, telefonda ya da elektronik ortamda sıklıkla rahatsız etme, v.b). Cinsel içerikli teklife uymadığı durumlarda kişinin yaşamıyla ilgili bedeller ödeyeceği, uyduğu takdirde ise hak etmediği kazançlar sağlayacağını açık olarak söylendiği veya ima yoluyla belirtildiği durumlar cinsel taciz olarak tanımlanır.

Kişinin cinsel taciz ile korkutulabilir, sindirilebilir ve düşmanca bir ortam yaratılması sonucu kişi olumsuz biçimde etkilenebilir. Yukarıda tanımlanan davranışlar ya da yaratılan olumsuz ortamlar kendilerine yöneltilmiş olmasa bile, kişiler tacizden olumsuz yönde etkilenebilir ve şikayetçi olabilirler.

Uluslararası metinlerde kabul görmüş bazı kavramlar da tanımlar arasında bulunmamaktadır. Bağlantı ayrımcılığı ve mağdurlaştırma tanımlarının da kanunda açıklanması önem taşımaktadır.

Bağlantı ayrımcılığı: Ayrımcılık temeli bir kişiyle ilgili olduğu halde, onunla bağlantılı fakat ayrımcılık temeli ile ilişkisi bulunmayan bir başka kişinin bu Kanun'un II. Bölümünde düzenlenen hak ve özgürlükler alanında farklı bir muameleye maruz bırakılmasıdır.

Mağdurlaştırma: Eşitlik ilkesine uyulmasını talep eden; veya bu Kanun'da yasaklanan tutum ve davranışlara karşı şikayette bulunan, şikayette bulunması ihtimali bulunan; veya bu şikayet süreçlerine katılan veya katılması ihtimali bulunan kişiler ile, bu kişileri temsil edenlerin, bu talep ve şikayetler nedeniyle maruz kaldıkları her türlü olumsuz tutum ve davranışı ifade eder.

2.2 Taslağın 3'üncü Maddesiyle İlgili Görüşümüz

Maddenin 2. fıkrası, AB Direktifleri ve uluslararası standartlara uygun hale getirilerek cinsiyet kimliği, cinsel yönelim ve ulusal köken ifadeleri aşağıdaki biçimde eklenmelidir: “Bu Kanun kapsamında cinsiyet, cinsiyet kimliği, cinsel yönelim, ırk, renk, dil, din, mezhep, inanç, ulusal köken, felsefi ve siyasi görüş, etnik köken, servet, doğum, medeni hal, sağlık durumu, engellilik ve yaş ve benzeri temellere dayalı ayrımcılık yasaktır.”

2.3 Taslağın 4’üncü Maddesiyle İlgili Görüşümüz

Madde 4’te sıralanan ayrımcılık türlerine Mağdurlaştırma ve Bağlantı Ayrımcılığı eklenmelidir.

2.4 Taslağın 5’inci Maddesiyle İlgili Görüşümüz

“Ayrımcılık yasağının kapsamına ilişkin 5. Maddeye şu cümle eklenmelidir: “(5) Seçme ve seçilme hakkı dahil olmak üzere kamusal yaşama katılım bakımından, hiç kimse aleyhine ayrımcılık yapılamaz.”

2.5 Taslağın 6’ncı Maddesiyle İlgili Görüşümüz

Ayrımcılık yasağının kapsamı AB Direktifleri ve uluslararası standartlara göre genişletilmelidir. LGBTİ’lere yönelik ayrımcılığın da yasaklanabilmesi için “cinsel kimliğe” ve “cinsel yönelim”e dayalı ayrımcılık da yasaklanmalı ve ayrımcılık temellerine yenilerinin eklenebilmesi için ucu açık bırakılmalıdır.

Maddenin 2. fıkrası “ücret ve diğer mali hak ve menfaatler” hususunu da kapsamalıdır. 6. fıkrada da kamu kuruluşlarında çalışan tüm personelin işaret edildiğinin belirtilmesi açısından “kamu görevlisi, işçi, geçici işçi ve benzeri tüm statülerde çalışanlar” ifadesi eklenmelidir. İş ilişkisindeki sıkça karşılaşılan tam süreli çalışan karşısında kısmi süreli çalışanlar arasında yapılan ayrımcılığın önlenmesi için 6. Maddeye “İşveren, tam süreli çalışan karşısında kısmi süreli çalışana farklı muamele yapamaz.” fıkrası da eklenmelidir.

2.6 Tasarının 7’nci Maddesiyle İlgili Görüşümüz

Madde 7 (a) bendi, “istihdam ve serbest meslek alanlarında zorunlu mesleki gerekliliklerin varlığı halinde amaca uygun ve orantılı olan farklı muamele” ucu açık bir maddedir. Böylesi muğlak maddeler, Kanunun ruhuna tamamen aykırı sonuçlar doğurabilmektedir. Örneğin, İş Kanunundaki “işletmenin ve işin gereği ile teknolojik nedenlerle uzmanlık gerektiren işler”de asıl işveren-alt işveren ilişkisinin doğabileceğini açıklayan 2. Madde, işveren vekilleri tarafından “işin gereği” olduğundan “iş öyle gerektirdiğinden” alt işverene işin bir kısmı devredilebilir, gibi yorumlanabilmektedir. Oysa kanunun ruhu açıktır, söz konusu madde, işin gereği ve teknolojik uzmanlık gerektiren işler bir arada değerlendirilmelidir ve Türkiye’de henüz yeni olan bir takım teknolojik uzmanlık alanlarında doğacak gereksinim dolayısıyla eklenmiş bir maddedir. Hakimler de kararları bu doğrultuda vermektedir. Madde 7 (a), da benzer biçimde Kanunun geri kalan her maddesini işlevsiz hale getirme tehlikesi taşımaktadır.

7. maddenin (b) bendi ise sadece belli bir cinsiyetin istihdamını zorunlu kılan haller tarifi İş Kanununun da gerisine düşmektedir. İş Kanunu’nda kadınlara yönelik istihdamdaki istisnai farklardan biri, gece postasında çalışma saatlerini yedi buçuk saatle sınırlayan KADIN ÇALIŞANLARIN GECE POSTALARINDA ÇALIŞTIRILMA KOŞULLARI HAKKINDA YÖNETMELİK’teki 4. maddedir ve söz konusu madde bir pozitif ayrımcılık hükmüdür. Benzer bir pozitif ayrımcılık hükmü de işvereni gece postasında çalışan kadın işçilere evi ile işi arasında servis sağlamakla yükümlü kılar.

Kadınların çalışmasının kısıtlandığı tek alan ise maden ocakları ile kablo döşemesi, kanalizasyon ve tünel inşaatı gibi yer altında veya su altında çalışılacak işlerdir. Dolayısıyla İş Kanunu ile çelişen ve kadınların istihdamda karşılaştığı ayrımcılıkların meşrulaştırılması tehlikesini doğuran (b) bendinin tasaridan çıkarılması gerekmektedir.

2.7 Tasarının 9’uncu Maddesiyle İlgili Görüşümüz

9. Maddede yalnızca Milli Eğitim müfredatında bulunan insan hakları ve ayrımcılık yasağıyla ilgili bölümlerin hazırlanmasına katkıda bulunmakla sınırlı kalmayarak tüm eğitim müfredatının eşitlik ve insan hakları bakış açısıyla tekrar gözden geçirilmesi, eşitliğe aykırı ifadelerin kaldırılması için çalışılması gerekmektedir.

Aynı maddenin (d) bendinde, “meslek içi insan hakları ve eşitlik eğitimi programlarının esaslarının belirlenmesi” kısmına cinsiyet eşitliği ve kadınlara yönelik tacize, cinsel ve fiziki şiddete karşı eğitim programlarının isimleriyle yer bulması gerekmektedir.

9. maddenin (j) bendinde “ceza infaz kurumları ve tutukevlerinin sivil toplum kuruluşları ve siyasi partilerin denetimine açık olmasını temin etmek” ifadesi eklenmelidir. Aylardır tutuklu ve hükümlüleri ziyaret etmek için Adalet Bakanlığı’na yaptığımız başvurular ya reddedilmekte ya da yanıtızsız bırakılmaktadır. Cezaevleri milletvekillerinin dahi erişimine açık değilken Kanunda söz konusu ihlallerin önüne geçilmesine olanak tanıyacak daha güçlü ifadeler kullanılmalıdır.

2.8 Tasarının 10’uncu Maddesiyle İlgili Görüşümüz

Kurulun yapısını düzenleyen 10. maddede kurulun üyelerinin en az yarısının kadın üyelerden oluşması gereği maddesi eklenmelidir. Kadınlara yönelik ayrımcılık üzerine de çalışacak kurulun 11 üyesinin en az 6’sının kadın üye olmasının güvence altına alınması, yani kota getirilmesi önemlidir. İstihdamda da cinsiyet eşitliği için çalışma yapması gereken kurumun öncelikle kendi yapısı içinde bu eşitliği temin edecek önlemler alması gerekmektedir.

Yine 10. maddede 8 üyenin Bakanlar Kurulu 3 üyenin ise Cumhurbaşkanı tarafından seçileceği belirtilmiştir. Yine aynı maddede üyelerin çoğulcu bir şekilde seçimine önem gösterilir ibaresi yer alsa da doğrudan hükümet tarafından atanan üyelerin oluşturduğu bir kurulun bağımsız bir misyon taşıması mümkün değildir. Böylesi bir üye seçimi kurumun itibarını uluslararası alanda da düşürecektir.

Kurulun yapısına dair önerimiz aşağıdaki gibidir:

Kurul,

Meclis İnsan Hakları Komisyonu tarafından gösterilecek bir üye,

Kadın hakları, kadın erkek eşitliği konusunda çalışan kurumlardan ve feminist kurumlardan üyeler,

TBMM’de grubu bulunan siyasi partilerin göstereceği birer üye,

Yargıtay ve Danıştay genel kurullarınca kendi kurumları içinden belirlenecek birer üye,

Türk Tabipleri Birliği, Türkiye Barolar Birliği, Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği tarafından belirlenecek birer üye,

İşçi ve kamu emekçisi sendikalarından üyeler,

İnsan hakları ve ayrımcılık konusunda uzmanlığa ve yayınlara sahip Üniversite öğretim elemanları arasından belirlenecek üyeler,

Eşitlik Danışma Kurulu tarafından insan hakları ve ayrımcılık konusunda faaliyette bulunan sivil toplum kuruluşu üyeleri arasından belirlenecek üç üyeden oluşur.

2.9 Taslağın 15’inci Maddesiyle İlgili Görüşümüz

Kurulun yapısını düzenleyen 10. maddede kurulun üyelerinin en az yarısının kadın üyelerden oluşması gereği maddesi eklenmelidir. Kadınlara yönelik ayrımcılık üzerine de çalışacak kurulun 11 üyesinin en az 6’sının kadın üye olmasının güvence altına alınması, yani kota getirilmesi önemlidir. İstihdamda da cinsiyet eşitliği için çalışma yapması gereken kurumun öncelikle kendi yapısı içinde bu eşitliği temin edecek önlemler alması gerekmektedir.

Kurumda istihdam sağlanırken de personelin en az yarısının kadın olmasını sağlayacak bir kota getirilmesi ve Türkiye’de yaşayan farklı etnik, dini, inanç gibi gruplara mensup kişiler ile LGBTİ’lerin istihdamının sağlanmasını güvenceye almak için 15. Maddeye bir fıkra eklenmelidir.

Kurumda istihdam edilecek kişilerin ve kurul üyelerinin işe kabul edilirken insan hakları, eşitlik ve toplumsal cinsiyet eğitimlerini almaları ve bu eğitimlerin sürekli güncellenerek belirli periyotlarda tekrarlanması gerekmektedir.

2.10 Taslağın 21’inci Maddesiyle İlgili Görüşümüz

İspat yükünün karşı tarafta olması eşitlik yasalarının getirdiği en önemli özelliklerden biridir. Kanun taslağında ispat külfeti karşı tarafa yüklenmektedir ancak bu yalnızca Eşitlik Kurumuna yapılan başvurularda değil, idari ve adli makamlara yapılan tüm başvurularda da kabul edilmelidir. Dolayısıyla 21. Madde şöyle revize edilmelidir:

“Münhasıran ayrımcılık yasağının ihlali iddiasıyla Kuruma ve/ya idari ve/ya adli makamlara/ mahkemelere yapılan başvurularda, başvuranın iddiasının gerçekliğine ilişkin kuvvetli emarelerin ve karine oluşturan olguların varlığını ortaya koyması halinde, karşı tarafın ayrımcılık yasağını ve eşit muamele ilkesini ihlal etmediğini ispat etmesi gerekir.”

2.11 Tasarının 22’inci Maddesiyle İlgili Görüşümüz

Kurum, Türkiye Büyük Millet Meclisi İnsan Haklarını İnceleme Komisyonunu ve Kadın Erkek Fırsat Eşitliği komisyonu ile diğer ilgili komisyonları düzenli periyotlarla bilgilendirmelidir. Dolayısıyla maddenin 3’üncü fıkrası, “Kurum, görev ve yetkilerine ilişkin olarak Türkiye Büyük Millet Meclisi İnsan Haklarını İnceleme Komisyonunu ve Kadın-Erkek Fırsat Eşitliği komisyonu ile diğer ilgili komisyonları yılda en az üç defa bilgilendirir.” biçiminde değiştirilmelidir.

Tüm bu nedenlerle “Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanunu Tasarısı”nın bu şekilde kanunlaşmasına karşı olduğumuzu bildiririz. 17.02.2016

Filiz Kerestecioğlu Demir

İstanbul

MUHALEFET ŞERHİ

Tasarının 3. maddesinde bahsedilen ayrımcılık yasağı ile Anayasanın 10. Maddesinde yer alan ifadelerden farklı kavramlara yer vermektedir. Anayasanın 10. Maddesi, herkesin dil, ırk, renk, cinsiyet, siyasi düşünce, felsefi inanç, din, mezhep ve benzeri sebeplerle ayırım gözetilmeksizin kanun önünde eşit olduğunu düzenlemektedir. Tasarının üçüncü maddesi Anayasa’daki “ve benzeri kavramlar” olarak değerlendirilen bazı kavramlara da yer vermektedir. Bunlardan birisi de “etnik kökendir”. Bu ifade tarzına yer verilmesi Anayasanın 10. Maddesi kapsamında bir yenilik veya yeni bir hak tanımamaktadır. Halihazırda bugün herkes etnik kökeni her ne olursa olsun zaten kanun önünde eşittir. Bununla birlikte siyasi olarak yer verilmesi pek uygun değildir. Madde etnik kökene dayanarak Türkiye’de bir ayrımcılık yapıldığı vurgusunu vermemektedir. Ancak ilerleyen aşamalarda bu kavrama yapılan vurgudan dolayı belirli etnik grupların ayrımcılığa uğradıkları gibi bir savın savunulması ihtimali mevcut yaşanan olaylar sebebiyle ortaya çıkabilecek hassas bir konudur. Bu sebeple 3. Maddenin (2) bendinin Anayasa’ya uygun bir şekilde değiştirilmesini talep etmekteyiz.

Kadınlarımız günümüzde ihtiyaçları doğrultusunda ormanda odun kesme ve maden ocaklarında çalışma işleri gibi sadece erkeklerin yapabileceklerine inanılan işlerde bile çalışabilme imkanı bulmaktadırlar. Tasarının 7. Maddesi ayrımcılık yasağının ileri sürülemeyeceği haller ve istisnalar olarak kaleme alınmıştır. Bu madde başlığı altında ayrımcılık yasağının ileri sürülemeyeceği hallerin istisnalarına yer verilmemektedir. Kaldı ki verilse bile teknik olarak böyle bir kullanıma gerek yoktur. Bu madde zaten ayrımcılık yasağının istisnalarını düzenlemektedir. Oysa ayrımcılık yasağının ileri sürülemeyeceği hallerin istisnası ifadesi kullanıldığı zaman, ayrımcılık yasağının ileri sürülebileceği haller anlaşılır ki zaten tasarının asıl amacı budur. 7. Maddenin (b) bendinde belirtilen “sadece belli bir cinsiyetin istihdamını zorunlu kılan durumlar” maalesef kurumlarımızın içerisinde bile kadın ve erkeklerimizin eşit hak ve hürriyetlerden ne kadar uzak kaldığının göstergesi olacaktır. Bu sebeple 7. Maddenin (b) bendinin maddeden çıkartılması gerektiğini düşünmekteyiz. Aynı maddenin (f) bendi ise uygulayıcıya çok geniş bir alan bırakmaktadır. Madde, ayrımcılık yasağı kapsamında belirli hallerin dikkate alınmamasını düzenlemelidir. Aksi takdirde uygulayıcı, ayrımcılık yasağının dikkate alınacağı ya da alınmayacağı halleri sübjektif olarak değerlendirme hakkına sahip olur ki, kötü niyetli ve yetersiz bir yöneticinin bu kanun tasarısının yürütülmesi esnasında ayrımcılık yapması durumu ortaya çıkabilir. Bu ihtimal kuvvetle muhtemeldir.

Yukarıda izah edilen sebeplerle Milliyetçi Hareket Partisi Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonu üyesi olarak tasarının 7. Maddesine muhalifiz.

Deniz Depboylu
Aydın

Nuri Okutan
Isparta

İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu Raporu

Türkiye Büyük Millet Meclisi

İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu

23.02.2016

Esas No: 1/596

Karar No: 7

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanunu Tasarısı (1/596), 5/2/2016 tarihinde esas komisyon olarak Komisyonumuza, tali komisyon olarak Anayasa Komisyonu, Avrupa Birliği Uyum Komisyonu, Plan ve Bütçe Komisyonu ile Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler Komisyonuna; İçtüzüğü'nün 34'üncü maddesinin üçüncü fıkrası uyarınca 12/2/2016 tarihinde Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonuna havale edilmiştir.

Tasarı, Komisyonumuzun 17/2/2016 tarihli 4'üncü toplantısında görüşülmüş; toplantıya Hükümeti temsilen insan hakları ve ilgili kurullar ve insan hakları ile ilgili konularda koordinasyondan sorumlu Başbakan Yardımcısı Lütfi Elvan ile Başbakanlık, Adalet Bakanlığı, İçişleri Bakanlığı, Maliye Bakanlığı, Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı, Avrupa Birliği Bakanlığı, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı, Devlet Personel Başkanlığı, Kamu Denetçiliği Kurumu, Türkiye İnsan Hakları Kurumu, İnsan Hakları Derneği, Türkiye İnsan Hakları Vakfı, Mazlum-Der, İnsan Hakları Ortak Platformu, Türkiye İşveren Sendikaları Konfederasyonu, Türkiye Barolar Birliği ve Hak-İş Konfederasyonu temsilcileri katılmıştır.

Tasarının tümü üzerindeki görüşmeler sırasında Hükümet temsilcisi tarafından;

- Tasarının Avrupa Birliği (AB) Müktesebatına uyum amacıyla ve AB ile vize muafiyeti çalışmaları çerçevesinde hazırlandığı,

- İnsan hakları ihlallerini izlemek ve bu alanda görüş bildirmek üzere ulusal kurumların 1990'lı yılların başında ortaya çıktığı, 1993 yılında Paris İlkeleri'nin deklare edildiği, bu kapsamda bölgesel düzeyde AB Temel Haklar Ajansının kurulduğu,

- Ayrımcılık yasağı ve eşit muamele ilkesinin temel hak ve hürriyetler kapsamında ulusal kurumların bünyesinde ele alındığı, gerek AB gerek ulusal düzeyde hâkim yönelimin ulusal insan hakları veya kamu denetçiliği kurumlarına bu yetkiyi vermek olduğu, Fransa, İngiltere ve Hollanda'nın da bunun en yeni örneklerini sunduğu,

- Tasarı ile anılan örneklere uygun olarak birbirleriyle bağlantılı üç alanın -insan haklarının korunması ve geliştirilmesi, ayrımcılıkla mücadele ve eşit muamele hakkı ile işkence ve kötü muameleyle karşı mücadelenin- tek bir kurumsal çatı altında toplanmasının amaçlandığı,

- Tasarı ile, 2012 yılında kurulan Türkiye İnsan Hakları Kurumunun yetki ve görevlerinin kapsamının bu doğrultuda genişletildiği ve Kurumun, İşkenceye ve Diğer Zalimane, Gayriinsanî veya Küçültücü Muamele veya Cezaya Karşı Birleşmiş Milletler Sözleşmesi'ne Ek İhtiyarî Protokol (OPCAT) doğrultusunda ulusal önleme mekanizması olarak çalışmasının dayanağının yasal hâle getirildiği,

- Tasarının; Türkiye İnsan Hakları Kurumunun hazırladığı değişiklik taslağının, İçişleri Bakanlığının hazırladığı Ayrımcılıkla Mücadele ve Eşitlik Kanunu Tasarısı Taslağının, AB direktiflerinin, Birleşmiş Milletler Paris İlkeleri'nin ve AB üye ülke örneklerinin dikkate alınarak hazırlandığı,

- Tasarı ile oluşturulan yeni Kuruma; gerçek ve tüzel kişilerce başvuru imkânı sağlandığı, ayrımcılıkla mücadele konusunda başvuru alma ve resen inceleme yapma yetkisinin verildiği, ulusal önleme mekanizması olarak işkenceye ve kötü muameleye karşı mücadelede ise hem bireysel başvuru hakkı hem de resen inceleme hakkının verildiği,

- Kamu Denetçiliği Kurumu insan hakları ihlallerine yönelik başvuru alabildiği için mükerrerlik olmaması amacıyla İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumundan bu yetkinin alındığı, Kurumun insan hakları alanında yalnızca resen inceleme yapabileceği,

- Tasarı ile ayrımcılık yasağının detaylı bir şekilde tanımlandığı ve AB Müktesebatında yer aldığı şekilde mal ve hizmetlere erişim, sosyal hizmetlere erişim ve istihdam kategorilerinde kamu ve özel sektörü de kapsayacak şekilde ayrımcılığın yasaklandığı,

- Tasarı ile oluşturulan yeni Kurulun uzmanlaşmayı sağlamak için daireler ve komisyonlar hâlinde çalışabileceği, başvuruların sayısı öngörülemediği için gerekirse Kurulun farklı çalışma yöntemleri benimsemesine imkân tanındığı,

- Kurulun üye sayısının 11 olmasının ve 8 üyenin Bakanlar Kurulu tarafından, 3 üyenin ise Cumhurbaşkanı tarafından atanmasının öngörüldüğü, başkan ve ikinci başkanın Bakanlar Kurulu tarafından görevlendirileceği, üyelerin görev süresinin dört yıla sınırlandırıldığı, arka arkaya iki dönem görev yapanların bir dönem geçmeden üyelik yapamayacakları,

- Başkan ve üyelerin görev süreleri dolmadan hiçbir şekilde görevlerinden alınamayacakları ve tam zamanlı çalışacakları,

- Kurumun çalışmalarında esneklik ve zamanla ortaya çıkabilecek değişimlere ayak uydurabilmesini sağlamak amacıyla çalışma birimlerinin oluşturulmasının Kuruma bırakıldığı,

- Kurumun sivil toplumla ilişkisini sağlamak üzere istişare komisyonu kurulacağı,

- Ayrımcılıkla ilgili başvurularda öncelikle uzlaşma sağlanması için çaba gösterileceği, uzlaşma sağlanamaması hâlinde konusu suç teşkil eden fiiller için Cumhuriyet savcılıklarına başvurulacağı, ayrımcılık yapıldığına dair karar verirse Kurumun uyarı ya da para cezası uygulamaya yönelik yetkisi olduğu,

- İddia sahibinin kuvvetli emarelerin ve karine oluşturan olguların varlığını ortaya koyması durumunda ispat yükünün karşı tarafa geçeceği,

- Türkiye İnsan Hakları Kurumuna ait olan taşınır ve taşınmazların, hak ve alacakların, evrakın ve personelin tamamının Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumuna devrolunacağı,

ifade edilmiştir.

Komisyon üyeleri tarafından yapılan değerlendirmelerde,

- Genel olarak, üç ayrı konunun tek bir kurum çatısı altında toplanmasının olumlu karşılandığı,

- Tasarının zaman baskısı dolayısıyla yeterince tartışılmadığı, konuyla ilgili birikimin değerlendirilemediği, bu şekilde Kurumun meşruiyetinin tartışmalı olacağı ve uluslararası alanda akreditasyon sağlayamayacağı,

- İnsan hakları ihlallerinin devlet ile bireyler arasında ortaya çıktığı, Paris İlkeleri'nin temel nosyonu uyarınca ulusal kurumun özgürlükler ekseninde inisiyatif alabilen, özgürlükçü, insan haklarını önceleyen bir kurum olabilmesi için sivil nitelikli bir kurum olması gerektiği, aksi takdirde kurumun tipik bir devlet kurumuna dönüşeceği, hiyerarşik ve bürokratik bir yapı içerisinde insan haklarının devletleşmesinin söz konusu olacağı,

- Tasarı hazırlanırken sivil toplum kuruluşlarının görüşlerinin alınmamasının büyük eksiklik olduğu,

- Tasarı ile bir teşkilat kurulması amacı yanı sıra Tasarıda ayrımcılıkla mücadeleye dair hükümlerin bulunduğu, ancak Kurumun görev ve yetkileri arasında sayılan işkenceyle mücadele ve insan hakları hususlarına ilişkin hükümlerin bulunmamasının, Tasarının sistematigi açısından sorunlu olduğunu gösterdiği,

- Kurul üyelerinin Bakanlar Kurulu ve Cumhurbaşkanı tarafından seçilmesinin Kurumun bağımsızlığına ve tarafsızlığına gölge düşüreceği, Kurumun mali ve idari özerkliğinin olmayacağı, başkan ve ikinci başkanın Bakanlar Kurulu tarafından seçilmesinin Kurumu bürokratik bir yapıya dönüştüreceği,

- Tasarıda Kurul üyelerinin seçimi ve vasıflarıyla ilgili ayrıntılı düzenlemelerin olmadığı, özellikle cinsiyet eşitliğinin ve çoğulcu temsilin dikkate alınmadığı,

- Üye seçiminde sivil toplum örgütlerine ve TBMM’ye de pay düşmesi gerektiği,

- Ayrımcılık temellerinin Anayasa’ya ve uluslararası sözleşmelere göre daha dar tanımlandığı, Anayasa’nın “Kanun önünde eşitlik” başlıklı 10. maddesinde “ve benzeri sebeplerle” ibaresi bulunmasına karşılık Tasarıda bu ibarenin bulunmadığı,

- Tasarıda ayrımcılığın tespiti ve ortadan kaldırılması ile ilgili hükümler olmasına karşın “önlenmesine” dair hükümlerin yer almadığı,

- Kurumun teşkilat yapısının gelişmelere ayak uyduracak şekilde düzenlenmesi gerektiği,

- Kuruma resen inceleme yetkisinin verilmemesi ve Kurumun idari yaptırım uygulamaması gerektiği,

- Kurulun kendi iradesiyle toplanma yetkisinin olması gerektiği,

- Tasarının 2. maddesinin birinci fıkrasının (i) bendinde, “Makul düzenleme” kavramının “mali imkânlar nispetinde” tanımlanmasının, engelli bireylere eşit hizmet sunulmasında idarelerce suistimal edilebileceği,

ifade edilmiştir.

Sivil toplum örgütleri temsilcileri tarafından,

- Tasarının hazırlanması aşamasında farklı toplumsal grupların görüşlerinin alınmadığı,

- 6332 sayılı Türkiye İnsan Hakları Kurumu Kanunu’nun yapısal ve mali bağımsızlığı güvence altına almadığı için Avrupa Konseyi ve Birleşmiş Milletler tarafından eleştirildiği, buna karşılık Tasarı ile kurulmak istenen yeni Kurumun görev ve yetkiler, üye seçimi ve üyelik kriterleri ile mali işler alanlarında 6332 sayılı Kanun’dan daha geri olduğu,

- Üç değişik fonksiyonu bir arada yerine getirecek bir kurum oluşturmak yerine, ayrı ayrı kurumların oluşturulması gerektiği, uluslararası alanda da sözleşmelerin ayrı olduğu ve bu sözleşmeler doğrultusunda ihtisaslaşmış ayrı izleme komiteleri kurulduğu,

- Türkiye İnsan Hakları Kurumu, Kamu Denetçiliği Kurumu ve TBMM İnsan Haklarını İnceleme Komisyonuna yapılan başvuru sayısının nüfusa oranla az olduğu, insanların başvuru yaparken öncelikle Kuruma güvenmeleri gerektiği ve bunun için Kurumun bağımsızlığının sağlanması gerektiği,

- Başkanın, ikinci başkanın ve başkan yardımcılarının Hükümet tarafından atanmasının ve bütçe bağımsızlığının olmamasının Paris İlkeleri ile çeliştiği,

- Üye seçimi Avrupa ülkelerine benzer olsa da ülkemizin kendine özgü durumlarının dikkate alınması gerektiği,

- Kurul üyeliği için farklı toplumsal kesimlerin temsilcilerinin önerceği adaylar arasından seçim yapılması gerektiği, bununla birlikte 10 yıl çalışmış olma şartının çoğulculuk ilkesini zedeleyecek bir kriter olduğu,

- Üye adaylarının öncelikle İnsan Haklarını İnceleme Komisyonunda dinlenerek, insan haklarıyla ilgili tutumlarının detaylıca araştırılması gerektiği,

- Tasarının ayrımcılıkla mücadeleyle ilişkin hükümlerinin, hazırlanan önceki tasarlara kıyasla yetersiz olduğu ve özellikle ayrımcılık temelleri bağlamında BM Irk Ayrımcılığı Komitesine hükümetin verdiği taahhütleri karşılamayacağı,

- Tasarının yalnızca istihdamda ayrımcılığı ayrıntılı olarak düzenlediği ancak diğer sektörlerde değinmediği,

- İş Kanunu’nun 5. maddesinde düzenlenen “eşit davranma ilkesi”nin Tasarıdaki düzenlemeden daha geniş olduğu,

- Kurumun para cezası verme yetkisinin yanında İş Kanunu gereği iş müfettişleri tarafından ayrımcılık yasağına uymayan işverenlere para cezası uygulanabileceği, bunun da mükerrer bir uygulama doğurabileceği,

- Tasarının göçmen işçilerle ilgili hüküm içermediği,

- Kurumun görevleri düşünüldüğünde personel sayısının yetersiz olacağı, görüşleri Komisyona sunulmuştur.

Hükümet temsilcisi cevaben,

- Tasarı hazırlanırken daha önce çalışılan tasarlara, AB Müktesebatının, Paris İlkeleri’nin ve Avrupa ülkelerinden Fransa, Almanya, İngiltere, Hollanda ve İsveç’in değerlendirmeye alındığı,

- İngiltere, Fransa ve Hollanda’nın ayrımcılık ve insan hakları konularının aynı kurum altında olmasının önemine vurgu yaptığı, bu durumun kuruma esneklik sağlayacağı ve kurumsallaşmasını güçlendireceği,

- Hollanda, Fransa ve İngiltere’de de olduğu gibi genel olarak kurul üyelerinin siyasi otoritelerce atandığı ama burada önemli olanın işlevsel bağımsızlık olduğu,

- Tasarıda; insan hakları savunuculuğu meslekten bağımsız olduğu için seçim kriteri olarak meslek gruplarının özellikle yazılmadığı, on yıl çalışma kriterinin ise tecrübe açısından getirildiği,

- Sözleşmeli personel sayısının artırılabilceği, hususlarının altını çizmiştir.

Belirtilen görüşmeler neticesinde Tasarının maddelerine geçilmesine karar verilmiştir.

Tasarının;

1 ve 2. maddeleri aynen,

3. maddesi, madde metninin daha anlaşılır kılınması amacıyla ikinci fıkrasında geçen “yaşa” ibaresi “yaş temellerine” olarak değiştirilerek ve üçüncü fıkrasında anlatım değişikliğine gidilerek,

4, 5, 6, 7 ve 8. maddeleri aynen,

9. maddesi. Kurumun Komisyonumuzu bilgilendirme yükümlülüğünün, Kurumun görev alanının cinsiyete dayalı ayrımcılık ve insan hakları ihlallerini de kapsaması nedeniyle Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonunu da kapsayacak şekilde genişletilmesini ve bu yükümlülüğün Kurumun görevleri arasında sayılmasını teminen maddeye bir fıkra eklenerek ve maddenin birinci fıkrasının (ç) bendinde yer alan “koordinesinde” ibaresi “eşgüdümünde” şeklinde değiştirilerek,

10, 11 ve 12. maddeleri aynen,

13. maddesi, Tasarıda kavram birliği sağlanması amacıyla ifade değişikliğine gidilerek,

14. maddesi aynen,

15. maddesi; ikinci fıkrasının son cümlesinde yer alan “yararlanmış olduğu” ibaresi “yararlandığı” şeklinde değiştirilerek; altıncı fıkrası, Kurumun ihtiyaçları karşısında daha fazla sayıda sözleşmeli personel istihdam edebilmesini teminen, toplam İnsan Hakları ve Eşitlik Uzman ve Uzman Yardımcısı kadro sayısının yüzde onu şeklinde belirlenmiş olan sözleşmeli personel sınırlamasının, “yüzde onbeş”e çıkarılmasına imkân verecek şekilde değiştirilerek,

16 ve 17. maddeleri aynen,

18. maddesi, dördüncü fıkrasında yer alan “nihai” ibaresi, Kurul kararlarına karşı itiraz yoluna başvurulma hususunda bir karışıklık doğmaması için madde metninden çıkarılarak,

19, 20 ve 21. maddeleri aynen,

22. maddesi. Kurumun İnsan Haklarını İnceleme Komisyonunu bilgilendirme yükümlülüğü Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonunu da kapsayacak şekilde Kurumun görevlerini düzenleyen 9. maddesine eklendiğinden üçüncü fıkrası çıkarılarak,

23. maddesi, Kurumun gelirleri kapsamında sıralanan “alınan bağış ve yardımlar”ın Kurumun bağımsızlığını zedelemesinin önüne geçilmesi için madde metninden çıkarılarak,

24, 25, 26, 27 ve 28. maddeleri aynen,

Geçici 1. maddesi; Kurul üyeleri atanıncaya kadar geçiş sürecinde bir belirsizlik oluşmasının önlenmesi amacıyla Kurul Başkanı ve İkinci Başkanın görevlerinin Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Başkanı göreve başladığında, Kurul üyelerin üyeliklerinin ise Kanunun yürürlüğe girdiği tarihte sona ermesini teminen beşinci fıkra hükümleri değiştirilerek; il ve ilçelerde faaliyet gösteren insan hakları kurullarına ilişkin hukuki bir belirsizlik oluşmasını engellemek amacıyla kurulların çalışmalarına devam edeceklerine dair maddeye on birinci fıkra eklenerek; Kurumun insan hakları ve eşitlik alanında personel donanımının daha da güçlendirilmesi amacıyla nitelikleri sayılanlar arasından doğrudan İnsan Hakları ve Eşitlik Uzmanı atanmasına imkân verecek hükümleri içerir on ikinci fıkra eklenerek,

Yürürlük ve yürütmeye ilişkin 29 ve 30. maddeleri aynen,

kabul edilmiştir.

Tasarı oy çokluğu ile kabul edilmiştir.

İçtüzüğün 45’inci maddesi uyarınca Genel Kurul çalışmalarında Komisyonumuzu temsil etmek üzere Sakarya Milletvekili Ali İhsan Yavuz özel sözcü seçilmiştir.

Raporumuz Genel Kurula sunulmak üzere Yüksek Başkanlığa saygı ile arz olunur.

Başkan
Mustafa Yeneroğlu
İstanbul

Başkanvekili
Fatma Benli
İstanbul

Başkanvekili
Şenal Sarıhan
Ankara

(Muhalefet şerhlerim var)

Katip	Sözcü	Üye
<i>Ayhan Bilgen</i>	<i>Leyla Şahin Usta</i>	<i>Aydın Ünal</i>
Kars	Konya	Ankara
(Muhalefet şerhi verdim)		
Üye	Üye	Üye
<i>Jülide Sarıeroğlu</i>	<i>Vedat Bilgin</i>	<i>Atay Uslu</i>
Ankara	Ankara	Antalya
		(Toplantıya katılamadı)
Üye	Üye	Üye
<i>Orhan Atalay</i>	<i>İsmail Aydın</i>	<i>Sait Yüce</i>
Ardahan	Bursa	Isparta
Üye	Üye	Üye
<i>Hulusi Şentürk</i>	<i>Mehmet Metiner</i>	<i>Nurettin Yaşar</i>
İstanbul	İstanbul	Malatya
	(Toplantıya katılamadı)	
Üye	Üye	Üye
<i>Orhan Miroğlu</i>	<i>Ali İhsan Yavuz</i>	<i>Gamze Akkuş İlgezdi</i>
Mardin	Sakarya	İstanbul
	(Bu raporun özel sözcüsü)	(Muhalefet şerhi eklidir)
Üye	Üye	Üye
<i>Mahmut Tanal</i>	<i>Veli Ağbaba</i>	<i>Durmuş Fikri Sağlar</i>
İstanbul	Malatya	Mersin
(Muhalefet şerhim vardır)	(Toplantıya katılamadı)	(Muhalefet şerhi ile birlikte)
Üye	Üye	Üye
<i>Zeynep Altıok</i>	<i>Ayşe Acar Başaran</i>	<i>Burcu Çelik Özkan</i>
İzmir	Batman	Muş
(Muhalefet şerhi vardır)	(Muhalefet şerhi eklidir)	(Muhalefet şerhi verilmiştir)
	Üye	Üye
	<i>Atila Kaya</i>	<i>Ruhi Ersoy</i>
	İstanbul	Osmaniye
	(Toplantıya katılamadı)	(Muhalefet şerhi eklidir)

KARŞI OY YAZISI

İnsan Hakları İnceleme Komisyonunda görüşülerek kabul edilen “İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanun Tasarısı” ile ilgili Cumhuriyet Halk Partisi Grubunun karşı olduğu konular aşağıda belirtilmiştir.

Bilgilerinize sunarız.

1. GENEL ÜZERİNE DEĞERLENDİRME

Genel Gerekçe kısmında belirtilmiş olduğu üzere, 64.Hükümet Programı’nda yer alan “insan haklarını koruma mekanizmalarının etkinleştirilmesi amacı” doğrultusunda hazırlandığı iddia edilen bu tasarı; korumayı amaçladığı insan hakları, bu hakların gerçekleşmesi için gerektirdiği koşullar, bunları korumak üzere oluşturulmasını öngördüğü mekanizmalar, şikayet ve denetim yöntemi ile, bunların kurumsal yapısı ve işlevleri yönünden son derece eksiktir, sorunludur ve amacı gerçekleştirmekten uzaktır.

Tasarıda yer alan düzenlemeler içerik itibariyle, insan haklarının korumayı amaçladığı temel değer ne olduğu konusunda bir kavram ve bilgi karışıklığını yansıtmaktadır. Bir suç türü olarak, farklı sosyo /kriminolojik boyut taşıyan ayrımcılığın, “kendi başına bir insan hakları ihlali olmakla birlikte, uygulanan hali ile insan haklarını yaratan temel değerlere yapılmış topyakün bir saldırı olduğu” gerçeği görmezden gelinmektedir.

Tasarıda;”ayırıcılık” kavramının tanımı yapılmadan ve ayrımcılık temelleri de sayılmadan, ayrımcılık türlerinin tanımlanması yoluna gidilmiş, bu tanımlamalar da eksik yapılmıştır. Bu anlamda ayrımcılık, yalnızca temel hak ve özgürlüklerin kullanımında ortaya çıkan bir dezavantajlı durum gibi algılanmış, indirgemeci bir tavırla, ayrımcılığın genel olarak her alanda bir muamele etme – muamele görme ilkeleriyle ilgili bir durum ve sonuçlar bütünü olduğu gözden kaçırılmıştır.

Bu nedenle öncelikle; “ayırımcılık” ın kavram olarak;“siyasal, ekonomik, sosyal, kültürel veya kamusal yaşamın herhangi bir alanında, insan hakları ve temel özgürlüklerin eşit ölçüde tanınmasını, kullanılmasını veya bunlardan yararlanılmasını kaldırma, zayıflatma veya güçleştirme amacına sahip olan veya bu sonuçları doğuran cinsiyet, ırk, renk, dil, din, inanç, etnik, sosyal veya ulusal köken, cinsel yönelim, felsefi ve siyasi görüş, sosyal statü, doğum, medeni hal, sağlık durumu, mülkiyet, engellilik, yaş ve benzeri temellere dayanarak herhangi bir ayırma, dışlama, kısıtlama veya ayrıcalık tanıma” anlamına geldiği belirtilmelidir.

Tasarıda belirtilmiş olan ayırımcılık temelleri, uluslararası hukuk belgelerinde yer alan temellerden eksik sayılmış ve kapsam daraltılmıştır. Bu bağlamda; cinsel yönelim, cinsel kimlik, mezhep, sosyal ve ulusal köken, sosyal statü de ayırımcılık temellerinden sayılmalı ve bu temellere dayalı ayırımcılığın yasak olduğu belirtilmelidir.

İnsan hakları ihlallerinin önlenmesi mücadelesinin eriştiği düzey itibariyle; ayırımcılıkla gerçek ve etkin bir mücadele; bu tür bir muamele tarzının yapılmasının önlenmesine yönelik hukuki, idari, cezai, sosyal, psikolojik vb her türlü önlemi almayı gerektirir. Bu önlemlere karşın, ayırımcılığın engelenemediği koşullarda ise, ihlalin telafisi ve tazmininin koşullarının sağlanması gerekir.

Gerekçesinde; “üç ana işlevi aynı anda üstlenecek bir modeli içerdiği ;

- İnsan haklarının korunması,
- Ayırımcılıkla mücadele;
- işkence ve kötü muameleye karşı

ulusal öneleme mekanizması görevlerini görecektir, ayrı yapılanma yerine, tek ve güçlü bir kurumsal çatı oluşturacak etkin bir yapıyı amaçladığı” belirtilen tasarı; bu açıdan da hukuk tekniği, içerikteki eksiklikleri, çelişkili düzenlemeleri, öngördüğü yapının antidemokratik oluşumu ve işlevi itibariyle, gereksinimi karşılamaktan oldukça uzak, kendisi uygulamada sorun yaratacak nitelikte, formel, soyut ve uluslararası standartlardan oldukça geri durumdadır.

Tasarının “Kurul” başlıklı 10. Maddesinde, Kurumun karar organı olan Kurul’un oluşumu ve görevleri düzenlenmekte, kurumun bağımsız olduğu, kimseden emir ve talimat almayacağı, hiçbir makam ve mercinin tavsiye ve

telkinde bulunamayacağı belirtilmektedir. Ancak, Kurul üyelerinin seçimini düzenleyen hüküm, bu bağımsızlığa ve tarafsızlığı bütünüyle ortadan kaldırmaya yöneliktir. Maddenin 2. Fıkrasında; “Kurul biri Başkan, biri İkinci Başkan olmak üzere onbir üyeden oluşur. Kurulun sekiz üyesi Bakanlar Kurulu, üç üyesi Cumhurbaşkanı tarafından seçilir” denilmekte, bütünüyle hükümete bağlı ve taraflı bir yapı oluşturulmakatadır. Ulusal Önleme Mekanizması görevini yürütmekte olan Türkiye İnsan Hakları Kurumu’na yöneltilen, Sözleşmenin öngördüğü şekilde “ tarafsız, bağımsız ve etkin” olmama yönündeki eleştiriler, bu tasarıda öngörülen Kurum için aynı şekilde, hatta daha da ağır şekilde sözkonusu olmayı sürdürecektir.

Tasarı, Birleşmiş Milletler İşkenceye Karşı Sözleşme’nin Seçmeli Protokolü (OPCAT) uyarınca oluşturulması öngörülen Ulusal Önleme Mekanizması konusunda Türkiye’ye yöneltilmiş olan eleştirileri karşılamak kaygısı ve baskısıyla acele hazırlanmıştır. Hazırlık süreçlerine sivil toplum kuruluşları dahil edilmeden oluşturulmuş, BM Genel Kurulu’nun 20 Aralık 1993 tarihli 48/134 sayılı kararıyla kabul edilen “İnsan Haklarının Geliştirilmesi ve Korunması İçin Kurulan Ulusal Kuruluşların Statüsüne İlişkin İlkeler” de (Paris İlkeleri) aykırı davranılmıştır.

Özellikle, kuruma birbiriyle bağlantılı gibi görünen, gerçekte herbiri ayrı, çok katmanlı çok yönlü, yoğun ve farklı sorun alanları oluşturan görevler verilmesi, her biri Türkiye’nin büyük sorunları olan bu alanları çözümsüz bırakmak anlamına gelmektedir.

Örneğin Kurumun Ulusal Önleme Mekanizması olarak görev görmesi beklenen İşkence ve Kötü Muamele alanında, işkencenin sistematik, yoğun ve çok yagın olduğu düşünüldüğünde, tek başına bu görevin bile etkin olarak yapılmasının olanaksızlığı açıkça görülecektir. İnsan Hakları Kuruluşlarının verilerine göre Türkiye’de 2014 yılında gözaltında, gözaltı yerleri dışında uygulananlar ile köy korucuları tarafından yapılan ve cezaevlerinde gerçekleşen işkence ve kötü muamele olaylarında 141’i çocuk olma üzere, 1469 kişi mağdur edilmiş durumdadır. Özel güvenlik görevlileri tarafından uygulanan şiddet ve gözaltına alınan sığınmacılara yönelik işkence ve kötü muamele olayları da katıldığında, bu sayı 3401’ e yükselmektedir. Bu sayı resmi olmamakla birlikte 2015 yılında bir kat artmış bulunmaktadır.

Türkiye’de özellikle etnik, cinsel, dinsel ve feslesi görüş temelli ayrımcılık uygulamalarının gittikçe artmakta olduğu, sosyal ortamlarda bunların nefret söylemi ile nefret suçuna dönüştüğü, ayrımcılık ve nefret

söylemlerinin sosyal araştırmalarla istatistiksel veriler olarak ortaya koyulduğu bu ortamda, oluşturulması amaçlanan bu Kurumun görev, yapı ve işlev olarak bu alanda da etkisiz ve işlevsiz kalacağı ortadadır.

Bu çerçevede ve aşağıda ayrıntılı olarak sunulan gerekçelerle; tasarının geri çekilmesi; bağımsız ayrı bir Ulusal Önleme Mekanizması için ayrı bir yasa hazırlanması, Türk Hukuk Mevzuatında büyük eksiklik oluşturan ayrımcılık konusunda da ihtiyacı karşılayacak, konuya özgü, çağdaş, etkin, kalıcı çözümler sunan, ayrımcılık kavramının imgelediği davranışların birer suç eylemi olarak taşıdıkları “farklı sosyo/kriminolojik boyutların” ve barındırdıkları pozitif hukuku aşan unsurların ortaya çıkarılmasını, açıkça görülebilmesini sağlayacak bütünlüklü ayrı bir düzenleme yapılması, bu alanda bağımsız ve tarafsız, uzman bir denetim mekanizmasının oluşturulması, gerekçede sunulan amaçlara ulaşmak ve insan haklarının korunmasını sağlamak için kaçınılmaz zorunluluk oluşturmaktadır. Bu Anayasamızın ve taraf olduğumuz uluslararası insan hakları hukukun da gereğini oluşturmaktadır.

2. KANUN TASARISININ MADDELERİ ÜZERİNDEKİ GÖRÜşLERİMİZ

1.,2.,3.,4.,5.,6.,ve 7’nci Maddeleri Hakkında:

Amaç ve Kapsam başlıklı 1. Madde düzenlemesinde ; ”kişilerin eşit muamle görme hakkı” ibaresi yerine, “ayırıcılığa uğramama hakkı” teriminin kullanılması doğru olacaktır. Çünkü birinci kullanımda ayrımcılık her zaman, “eşit olma durumu” ile bağlantılı bir kavram olarak kabul edilmekte, bu durumda makul düzenleme, pozitif ayrımcılık ya da kişilerin olanaklara erişimdeki eşitsiz durumları ve bunların kaldırılması için yapılması gerekenler gözardı edilmiş olmaktadır. Kavramın içeriği bu şekilde daraltılmaktadır.

Tasarı, hak öznesi olarak gerçek veya tüzel kişileri kabul etmekte, kişi topluluklarını hak kapsamında görmemektedir. O nedenle maddede hak öznelерinin salt gerçek ve tüzel kişiler değil aynı zamanda kişi toplulukları olduğu ve yasama, yürütme ve yargının bu yasağa uymak yükümlölüğünde olduğu, yani bu hakkın yükümlüsü oldukları açıkça belirtilmelidir. Bu nedenle madde metnin şu şekilde düzenlenmesi uygun olacaktır:

“Bu Kanunun amacı, gerçek veya tüzel kişiler ile kişi topluluklarının ayrımcılığa tabi tutulmama haklarının korunması ve yasama, yürütme ve yargı organları ile gerçek ve tüzel kişilerin eşitlik ilkesine ve ayrımcılık yasasına uygun davranmasını sağlamaktır.”

Tanımlar başlıklı 2. Madde düzenlemesinde;

Maddenin, “ayrı tutma” halinin düzenlenmiş olduğu (a) fıkrasından sonra; “dışlama”, “yoksun bırakma” ve “üstün tutma” durumları ile “makul yerleştirme”yi de tanımlaması ve kapsama alması gereklidir.

Maddenin “Doğrudan ayrımcılık” başlığını taşıyan d bendindeki düzenleme; uluslararası hukukta kabul edildiği üzere değiştirilmeli ve gerek kavramsal, gerek davranışsal ayrımcılık hallerini kapsar halde aşağıdaki şekilde düzenlenmelidir:

“Doğrudan ayrımcılık: Bu Kanunda sayılan ayrımcılık temellerinden birine dayanılarak, bir kamu veya özel hukuk gerçek veya tüzel kişi veya topluluğuna, hak ve özgürlüklerin tanınması, kullanılması ve yararlanması esnasında, karşılaştırılabilir benzer durumlarda muamele edildiğinden, edilmiş olduğundan veya edileceğinden daha az elverişli davranma anlamına gelecek her türlü farklı muameleyi ifade eder

2. Madde (e) bendi de; dolaylı ayrımcılık tanımı genişletilmeli ve aşağıdaki şekilde düzenlenmelidir:

“Dolaylı ayrımcılık: Gerçek ve tüzel kişilerden kaynaklanan ve görünüşte ayrımcı olmayan her türlü eylem, işlem ve uygulamalar sonucunda, bu Kanunda yasaklanan temellerle bağlantılı olarak, bir gerçek veya tüzel kişinin veya topluluğun, hak ve özgürlüklerden yararlanması bakımından yasal bir amaç tarafından nesnel olarak haklılaştırılmayan dezavantajlı bir konuma sokulması veya genel bir eylem işlem veya düzenleme hazırlanırken belli koşulları ve özellikleri nedeniyle farklı ihtiyaçları ortaya çıkan bireyler vebirey grupları için koruma sağlanmasının dikkate alınmamış veya ihmal edilmiş olması durumudur. Bir eylem, işlem veya uygulamanın nesnel olarak haklılaştırılabilmesi için, makul bir sebep taşıması, meşru bir amaca sahip olması ve gözetilen amaçla yapılan muamele arasında bir ölçülük bulunması gerekir”.

Maddenin taciz başlıklı (c) bendinin genişletilmesi ve maddenin şu şekilde düzenlenmesi uygun olacaktır: “..... düşmanca.... veya saldırganca bir ortam yaratan veya kişi tarafından bu şekilde addedilen ve istenilmeyen her türlü davranıştır.”

Makul düzenleme başlığı altında i bendinde; engelliler ile birlikte pozitif ayrımcılık anlamında özel korunması gerekli dezavantajlı grupların hepsi sayılmalı (örneğin kadınlar, yaşlılar ve çocuklar); bu kişi ve grupların hak ve özgürlüklerini tam ve diğer bireylerle eşit kullanmasının sağlanmasına ilişkin alınacak tedbirler ile uygun değişikliklerin “mali imkanlar nispetinde” olacağı şeklindeki düzenlemede, “mali imkanlar nispetinde” ifadesi çıkarılmalıdır. Bu hak öznelerine ilişkin düzenlemede, makul düzenleme yanında “makul yerleştirme” de hükme alınmalıdır.

“Eşitlik ilkesi, ayrımcılık yasağı” başlıklı 3. Maddede; “cinsel kimlik ve cinsel yönelim” ayrımcılık temellerinin tasarıda yer alması konusunda ısrarcı olunmalı, toplumsal alanda varolan önyargı, dinsel, kültürel kökenli anlayış ve davranışların, hakların önüne geçmesi önlenmelidir.

3. Fıkra da yer alan; “Ayrımcılık yasağının ihlali halinde, konuya ilişkin görev ve yetkisi bulunan kamu, kurum ve kuruluşları ile kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları, ihlali sona erdirmek, sonuçlarını gidermek, tekrarlanmasını önlemek, adli ve idari yoldan izlenmesini sağlamak üzere gerekli tedbirleri almakla yükümlüdür” düzenlemesinde, ayrımcılık yasağını ihlal edenlere uygulanacak yaptırımlar tek tek sayılmalı ve bunların uygulanmasına ilişkin bir yönetmelik çıkarılacağı belirtilmelidir. Bu nedenle düzenlemenin aşağıdaki şekilde yapılması uygun olacaktır:

“Ayrımcılık yasağının ihlali halinde, konuya ilişkin görev ve yetkisi bulunan kamu, kurum ve kuruluşları ile kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları, ihlali sona erdirmek, sonuçlarını gidermek, tekrarlanmasını önlemek, adli ve idari yoldan izlenmesini sağlamak üzere gerekli tedbirleri almakla yükümlüdür. Bu yükümlülüğü yerine getirmeyenler hakkında Türk Ceza Kanunu’nun 257 nci maddesi uygulanır”. Kamu kurum ve kuruluşları ile kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşlarının alacağı önlemler ile bunların uygulanması çıkarılacak yönetmelikle (Kamu Kurum ve Kuruluşlarında Her Türlü Ayrımcılığın Önlenmesine İlişkin Tedbir ve Uygulamalara İlişkin Yönetmelik) belirlenir”.

Ayrımcılık türleri başlıklı 4. Madde hükmüne; “dışlama”, “yoksun bırakma” ve “üstün tutma” halleri de ayrımcılık türleri olarak eklenmelidir.

“Ayrımcılık yasağının kapsamı” başlıklı 5. Maddede kapsamı genişletilmelidir.

5. Maddenin 1. Fıkrasında, ayrımcılığın; siyasal, ekonomik, sosyal, kültürel veya kamusal yaşamın tüm alanlarında yasaklandığı belirtilmeli; yasağın maddede sayılı alanlarla sınırlı değil, alanların örnekleme yöntemi ile belirlendiği kabul edilmeli ve içeriği genişletilerek; belediye hizmetleri ile bankacılık, sigortacılık, ticaret vb. tüm alanları kapsar şekilde yeniden düzenlenmelidir. Son paragraf ta; “kişi aleyhine değil, “....kişi ve kişi grupları aleyhine ayrımcılık yapılamaz” şekline dönüştürülmelidir.

5. Maddenin 2. Fıkra hükmü ; ciddi bir eksiklik içermekte, farklılıklar salt engellilere özgülenmiş olduğundan, bu haliyle düzenlemenin kendisi dolaylı ayrımcılık uygulaması niteliği barındırmaktadır.

Zira bu haliyle fıkra, hizmetlerin tasarlanması ve sunulmasında; engelliler dışındaki belli koşulları ve özellikleri nedeniyle farklı ihtiyaçları ortaya çıkan birey ve birey grupların (müslüman olmayan cemaatler, Kürtler, Aleviler, Romanlar, kadınlar eşcinseller, çocuklar vb.) ihtiyaçlarının dikkate alınmasında ve bunlara ilişkin makul düzenlemeler yapılmasında ihmalkar davranılabilmiş, bu gruplar dikkate alınmayabilirmiş gibi bir sonuç doğurmaktadır.Bu nedenle düzenleme değiştirilmeli, aşağıdaki gibi düzenlenmelidir:

“Bu hizmetlerin tasarlanması ve sunulmasından sorumlu olan kişi ve kurumlar, kimi özellikleri nedeniyle farklı ihtiyaçları olan birey ve birey grupları ile engelli grupların ihtiyaçlarını dikkate almakla ve makul düzenlemeleri yapmakla yükümlüdür.”

“İstihdam ve Serbest Meslek” başlıklı 6.Maddede;

6. Maddenin 6. fıkrasında; Türkiye’de özellikle (Aleviler, Kürtler, Atalistler Eşcinseller, Azınlık Mensupları vb.) belli kesimler için hayati derecede önem arzeden , çok yoğun hak ihlalleri ve ayrımcılığın söz konusu olduğu “kamu kurum ve kuruluşlarında istihdam” bu madde hükümlerine tabidir”şeklinde, son derece soyut şekilde ele alınmış ve adeta geçirilmiştir.

Anayasa’da yer alan ‘kamu hizmetine girme herkesin hakkıdır’ anlayışına uygun bir düzenleme gereklidir. Bu nedenle fıkra hükmü yeniden düzenlenmeli, Anayasa’nın Kamu Hizmetlerine Girme Hakkını düzenleyen 70. Maddesine atfen;

“Her kişi kamu hizmetlerine girme hakkına sahiptir. Hizmete almada görevin gerektirdiği niteliklerden başka hiçbir ayırım gözetilmez, hizmetin görüleceği yer veya hizmetle ilgili olarak bilgi edinmek isteyen kişi aleyhinde, bilgilenme, başvuru, çalışma ve çalışmanın sona ermesi süreçleri dahil olmak üzere, hizmetle ilgili süreçlerin hiçbirinde ayrımcılık yapamaz. Ayrımcılık yasağı çalışma yeri, çalışma koşulları, ücret ve diğer mali hak ve menfaatler, hizmet içi eğitim, sosyal menfaatler ve benzeri hususları da kapsar.”

şeklinde bir içeriğe kavuşturulmalıdır.

“Ayrımcılık iddiasının ileri sürülemeyeceği haller ve istisnalar” başlıklı 7.Maddede;

Maddenin (d) bendinde yer alan ; “Bir dine ait kurumda, din hizmeti veya o dine ilişkin eğitim ve öğretim vermek üzere sadece o dine mensup kişilerin istihdamı”.şeklindeki düzenleme bu kanun ruhu ve lafzına uygun değildir. Çünkü madde “belli bir dine ilişkin din hizmeti veren kurumlara o dine mensup kişilerin kabulü ayrımcılık teşkil etmez” şeklinde olsaydı; yasal bir amaç tarafından nesnel olarak haklılaştırılabilmesi ve makul bir sebep taşıması mümkün, gözetilen amaçla yapılan muamele arasında bir ölçülülüğün var kabul edilebileceği bir uygulama olabilirdi.

Ancak, “tasarıdaki haliyle bu istisnanın kendisi, ayrımcılıktır. (örneğin Budist bir kişinin ilahiyat eğitimi alarak İslam Dinini öğrenmesi halinde, bu kişinin din dersi öğretmeni olamayacağı şeklindeki bir kısıtlama) yasal bir amaç tarafından nesnel olarak haklılaştırılabilmesi ve makul bir sebep taşıması mümkün olmayan, gözetilen amaçla yapılan muamele arasında bir ölçülülüğün olmayacağı bir uygulamadır.

O nedenle düzenleme; “her din ve inanç için bu alandaki istihdam, o din ve inancın özelliklerine aykırı olamaz” haline getirilmelidir

8.9.10 ve 11.'inci Maddeler Hakkında

8. Madde kapsamında tanımlanan Kurumun; kamu tüzel kişiliğine, idari ve mali özerkliğe sahip olması olumludur. Ancak ne anlama geldiği hukuken tartışmalı olacak şekilde “Başbakanlıkla ilişkili” olduğunun belirtilmesi, ilişkinin hukuki niteliğinin ne olduğunun açıklanmamış olması, Kurumun bağımsız ve tarafsızlığını tartışmalı hale getirmektedir. Bu nedenle bu ibarenin kaldırılması gerekmektedir.

Kurumun 9. Madde tanımlanmış olan görevleri çok fazla kapsamlıdır. İnsan hakları alanında herşeyi yapmakla görevli, sorumluluk taşımayan, yargı benzeri bir yetki dahil olağanüstü yetkileri olan bir yapı oluşturulmaktadır.. Bu sayılan görevlerin birarada yürütülmesinin hayatın olağan akışına uymadığı, bu görevlerin çoğunun pratikte birbiriyle çelişen yönleri olduğu da gözden kaçırılmaktadır. Bu durum Kurumu işlevsiz kılacak öncelikli sorunlardan birini oluşturmaktadır.

“Kurul” başlıklı 10. Maddede, Kurumun karar organı Kurul’un oluşumu ve görevleri düzenlenmektedir.Madde düzenlemesinde kurumun bağımsız olduğu, kimedem emir ve talimat almayacağı, hiçbir makam ve mercinin tavsiye ve telkinde bulunamayacağı belirtilmektedir. Ancak, Kurul üyelerinin seçimi, bu bağımsızlığa ve tarafsızlığı ortadan kaldıracak niteliktedir.. Zira maddenin 2. Fıkrasında; “Kurul biri Başkan, biri İkinci Başkan olmak üzere onbir üyeden oluşur. Kurulun sekiz üyesi Bakanlar Kurulu, üç üyesi Cumhurbaşkanı tarafından seçilir” demektedir. Ancak adayların nasıl belirleneceği kim tarafından aday gösterilecekleri de belirtilmemektedir. Maddenin 4. Fıkrasında “üye seçimlerinde çoğulcu temsilin sağlanmasına özen gösterileceği” belirtilmekte ise de, bunun nasıl sağlanacağı, hükümetin tek irade sahibi olduğu bu yapılanmada, bunun nasıl gerçekleştirileceği açıklanmamıştır.

Böyle bir seçim yönteminde; hükümetin olanca ağırlığının olması, bürokratik ve hiyerarşik bir yöntemin izlenmesi, sivil kitle örgütlerinin, meslek odalarının, üniversitelerin, kadın kuruluşlarının, özürllülerin, sakatların, işverenlerin, gazetecilerin sanatçıların, çalışma hayatı temsilcilerinin, sendikaların vb . yapıların dışlanması, hem yöntemi hem de oluşacak yapıyı antidemokratik kılmakta, hukuki ve etik açıdan meşruiyeti sorgulanır hale getirmektedir.

Bu durum, BM İnsan Haklarının Geliştirilmesi ve Korunması İçin Kurulan Ulusal Kuruluşların Statüsüne İlişkin İlkeler’ de (Paris İlkeleri) aykırılık oluşturmaktadır. İlkelerin, ulusal kuruluşların “Oluşturulma Biçimleri ve Bağımsızlık ile Çoğulculuk Güvenceleri” başlıklı düzenlemesi şu şekildedir:

“1. Ulusal kuruluşların oluşturulması ve üyelerinin seçimle veya başka bir yoldan belirlenmesi, insan haklarının geliştirilmesi ve korunmasıyla ilgili (sivil) toplum güçlerinin çoğulcu bir biçimde temsil edilmesini sağlayacak gerekli bütün güvencelerin varolduğunu gösteren bir usulle yapılmalıdır.

Bu da özellikle, (a) İnsan hakları ve ırk ayrımcılığına karşı mücadeleyle ilgili sivil toplum kuruluşları, sendikalar ve örneğin hukukçu, hekim, gazeteci ve bilim insanlarını bir araya getiren sosyal-mesleki kuruluşların,

(b) Din ve felsefi düşünce akımlarının,

(c) Üniversitelerin ve nitelikli uzmanların,

(d) Parlamentonun,

(e) (ancak istisari mahiyette katılmak koşuluyla) yönetimin temsilcileriyle etkin bir işbirliğine imkan veren yetkilerle veya bu temsilcilerin bu kuruluşlara katılımıyla gerçekleştirilebilir.”

Tasarı, bu ilkeler gereğince; işkence ve kötü muamele alanında ulusal önleme mekanizması olarak görev görececek bir mekanizma ile ayrımcılık alanında etkin görev yapacak konuya özgü ayrı bir mekanizmayı, yukarıda sayılan tüm kesimlerin katılımını sağlayacak şekilde, yapı, işlev ve oluşum olarak bütünüyle bağımsız ve tarafsız nitelikte oluşturmayı amaçlamalıdır.

Sivil kitle örgütleri, meslek odaları, üniversiteler, sendikalar, dini ve inanç grupları, azınlık mensupları kendi temsilcilerini seçip kurula doğrudan göndermelidirler. TBMM bünyesinde, Mecliste temsil edilen her partiden iki milletvekilinin katılımıyla Ayrımcılıkla Mücadele ve Eşitlik Komisyonu oluşturulmalı, bu Komisyon insan hakları veya ayrımcılıkla mücadele alanlarında çalışmaları ile tanınmış kişiler ile birinci sınıfa ayrılmış hâkimler ve öğretim üyeleri arasından sekiz aday belirlemeli ve Genel Kurula sunulmalıdır. Bu adaylardan dördü, Genel Kurulda salt çoğunlukla seçilmelidir. Kurulun üye sayısı yirmi olmalıdır.

İl ve ilçe düzeyinde Adliye binalarında konumlanacak, en az üç kişiden oluşan Ayırmıcılık Uygulamaları Şikayet Kabul Komisyonları oluşturulmalıdır. Bunların oluşum ve görevleri yönetmelikle belirlenmelidir.

Maddenin 7. Fıkra (f) bendinde yer alan “.....657 sayılı Devlet Memurları Kanununun 48 inci maddesinin A bendinin 5 no lu alt bendinde belirtilen “ Suçlardan mahkûm edilip de cezasının infazına fiilen başlanan üyelerin, hallerinin Kurul tarafından tespit edilmesi üzerine Başbakan veya görevlendireceği bakanın onayıyla üyelğine son verilir ”. şeklindeki hüküm değişmeli ve “üyelerin bu durumda cezalarının kesinleşmesi ile birlikte üyeliklerinin resen düşmesi” düzenlenmeli, onay ve cezanın fiilen infazına başlanması şartı kaldırılmalıdır.

12. fıkroda, Başkan ve üyeler için soruşturma izinlerinin Başbakan tarafından verileceği, soruşturma izni verilmesi veya verilmemesine ilişkin kararlara karşı itirazlar Danıştay tarafından karara bağlanacağı düzenlenmiştir. Bu düzenlemenin aşırı bir korumacılık getirdiği, başkan ve üyeleri için eylem ve işlemlerinden dolayı sorumsuz olma, hatta kısmi bir cezasızlık olanağı tanıma kaygısı ile getirildiğini düşündürmektedir. Cezai sorumluluk bu şekilde hakkaniyete aykırı bir düzenlemeye tabi tutulmuşken, kurul başkan ve üyelerinin hukuki sorumluluklarına ilişkin (kusursuz fiil ve kusur sorumluluğu, görev kusuru tazminat yükümleri vb) herhangi bir düzenleme olmaması önemli bir eksikliktir. Kurul üyeleri hakkında soruşturma yapılmasının Başbakan veya görevlendireceği bakanının iznine tabi tutulması, hukuk dışında bir alan yaratma çabası, insan hakları alanını hükümete bağlı çok yetkili ama sorumsuz kişilere bırakma arayışıdır ve bilffil kendisi, insan haklarına aykırı bir durumdur. Kurul üyeleri hakkındaki soruşturma izinlerinin Başbakan tarafından verilmesi cezasızlık getirecektir.

Kurulun görev ve yetkileri başlıklı 11. Maddede, Kurulun yetkileri soyut betimlemeler şeklinde sıralanmıştır. Kurulun, ayırmıcılık iddialarını resen yada başvuru üzerine nasıl inceleyip karar bağlayacağı, hangi sürede incelemeyi tamamlayacağı, inceleme esnasında hangi belge ve bilgiye ulaşabileceği, kamu kurum ve kuruluşları karşısında nasıl yetkilerle donatılacağı, kısaca esas ve usule ilişkin yetki ve görevinin ne olacağı bir yönetmelikle düzenlenmelidir.

Aynı şekilde ayrımcılığa uğrayanlara ne tür yardımlarda bulunacağı, uzlaştırma sürecinin usul ve içeriğinin ne olacağına dair yönetmeliklerde düzenlenmelidir.

18. ve 23. Madde Hakkında

Tasırının“ihlal incelemeleri” başlıklı 18. Maddesinde;” Kurulun hangi hallerde re’sen harekete geçeceği, bu konuda bir takdir hakkı olup olmadığı düzenlenmemiştir. Ayrımcılıkla etkin bir mücadele için bu durumlar açıkça sayılmalıdır. Kurulun takdir hakkı olmamalı ve düzenlemede bu durumlarda “Kurul.....harekete geçer” şeklinde olmalıdır.

Maddede; iddiaların re’sen araştırılması ve yerinde yapılan inceleme yöntemlerinin ne olduğu ve gerçekleşecek aşamalar ile, tarafların durumlarına ilişkin düzenleme yer almamaktadır.

Bu durumların yönetmelikte ayrıntılı düzenleneceği belirtilmeli, hangi koşullarda uzlaşma teklif edileceği açıkça yazılmalıdır. Kurulun ayrımcı uygulamaları saptaması halinde ne tür karar vereceği düzenlenmiş ancak, verdiği kararların niteliğinin ne olduğu belirtilmemiştir. “Kurul kararları kesin midir? Taraflar Kurul kararlarına karşı hukuki yollara başvurabilecekler midir? Kurula başvuru iç hukukta tüketilmesi zorunlu hukuki yollardan biri olacak mıdır?” bu soruların yanıtı düzenlemede yer almamaktadır.

Madde kapsamında Kurula tanınmış olan inceleme yetkisi, yargı benzeri bir yetki niteliğindedir. Kurul, bir yargı mercii olmadığından, idari bir amaç ile oluşturulmuş, idari işlev gören bir yapı olduğundan, bu yetkinin kapsamının sınırlı olması, genel yargı yetkisini herhangi bir şekilde bağlayıcı olmaması ve etkilememesi, yargı erkini düzenleyen Anayasa hükümlerinin, yargının bağımsız ve tarafsız olması ilkesinin gereğidir.

Bu bağlamda 18. Maddenin 6. fıkrasında düzenlenmiş olan; “Kurul tarafından sonuçlandırılan başvurulara ilişkin davalarda, yargı yerleri Kurulun kararını bilirkişi raporu olarak değerlendirebilir” hükmü tasarıdan çıkarılmalıdır.

Tasarıda Kurul’a kamu kuruluşlarında denetlemeler yapma, denetimlerde tespit ettiği ayrımcı uygulamalara ilişkin düzeltici önlemlerin belli sürelerde alınmasını isteme, bu sürelere uymayan kurum ve kuruluşlara yaptırım öngörme yetkisi verilmemiş olması büyük bir eksikliktir.

Kurum, “Kurmun gelirleri” başlıklı 23. Maddesinde, “Kurum mali yönden kim tarafından denetlenecektir? Sayıştay denetimine tabi olacak mıdır?” sorularına yanıt oluşturacak düzenlemeler yapılmamıştır.Bu ciddi bir eksiklik oluşturmaktadır.

İnsan hakları alanında ve özelde ayrımcılık yasağı ile ilgili yapılacak düzenlemelerin gereksinimi karşılayabilmesi, insan hakları temelinde işlev görmesi ve her bireyin insan haklarından eşit şekilde yararlanmasının güvencesini oluşturabilmesi için; son derece objektif olması, eksiklikler barındırmaması, hem hukuk hem de etik açıdan meşru olması ve tüm bireyler ile toplum gruplarını kapsaması, etkin ve tarafsız işleyecek mekanizmalar oluşturması gereklidir. Ancak insan onurunu oluşturan değerlerden türetilen kurallar bütün bu unsurları içerebilir. İlgili tasarı bu özellikleri taşımamaktadır.

Yukarıda ifade edilen değerlendirmelerden yola çıkarak, ilgili komisyonda yeterli şekilde tartışılmayan ve sivil toplum örgütlerinin görüşlerini de dikkate almayan tasarının bu şekilde yasalaşmasına karşı oy kullanacağımızı belirtmek isteriz.

Şenal Sarıhan
Ankara

Gamze Akkuş İlgezdi
İstanbul

Mahmut Tanal
İstanbul

Zeynep Altıok
İzmir

Durmuş Fikri Sağlar
Mersin

MUHALEFET ŞERHİ

Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının 90. Maddesinin son paragrafı, uluslararası sözleşmelerin kanunlarımızdaki hiyerarşik karşılığını belirtmektedir. Buna göre, yürürlüğe konulan temel hak ve özgürlüklere ilişkin milletlerarası antlaşmalarla kanunların çakışması halinde milletlerarası antlaşma hükümleri esas alınır.

Türkiye'nin imzacısı olduğu çok sayıda insan hakları sözleşmesi ve bunların denetim organı olan komiteler, belirli konularda uzmanlaşmış kurumların oluşmasını hem yürütmenin denetlenmesi hem de toplumda insan hakları ihlallerinin önlenmesi için önemli ve gerekli görmektedir. 1993 yılında Birleşmiş Milletler Genel Kurulu tarafından kabul edilen <İnsan Haklarının Geliştirilmesi ve Korunması İçin Kurulan Ulusal Kuruluşların Statüsüne İlişkin İlkeler> (Paris Prensipleri) de ayrımcılık ve insan hakları alanında kurulacak ulusal kuruluşların en uygun ve etkin bir şekilde çalışabilmeleri için asgari standartları belirlemektedir. Paris İlkeleri, bağlayıcılığı olmayan bir tavsiyeler bütünü olmasına rağmen ülkelerin kurumlara bağımsızlık ve yetki güvencesi sağlamak amacıyla siyasi ve etik olarak dikkate aldıkları önemli bir metindir.

Paris İlkeleri'nde, ulusal kurumların oluşturulma biçimleri ve bağımsızlık ile çoğulculuk güvencelerine ilişkin aşağıdaki düzenleme yer almaktadır:

'1. Ulusal kuruluşların oluşturulması ve üyelerinin seçimle veya başka bir yoldan belirlenmesi, insan haklarının geliştirilmesi ve korunmasıyla ilgili (sivil) toplum güçlerinin çoğulcu bir biçimde temsil edilmesini sağlayacak gerekli bütün güvencelerin var olduğunu gösteren bir usulle yapılmalıdır. Bu da özellikle,

- (a) İnsan hakları ve ırk ayrımcılığına karşı mücadeleyle ilgili sivil toplum kuruluşları, sendikalar ve örneğin hukukçu, hekim, gazeteci ve bilim insanlarını bir araya getiren sosyal-mesleki kuruluşların,*
- (b) Din ve felsefi düşünce akımlarının,*
- (c) Üniversitelerin ve nitelikli uzmanların,*
- (d) Parlamentonun,*
- (e) (ancak istisari mahiyette katılmak koşuluyla) yönetimin temsilcileriyle etkin bir işbirliğine imkan veren yetkilerle veya bu temsilcilerin bu kuruluşlara katılımıyla gerçekleştirilebilir.'*

Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Yasa Tasarısı, hem hazırlanma süreci hem de kurulun oluşumu bağlamında değerlendirildiğinde bu düzenlemeye aykırı hareket edildiği ortadadır. Komisyon toplantısına davet edilen insan hakları örgütlerinin temsilcileri, yasa tasarısının görüşüldüğü Komisyon Toplantısında da Paris Prensiplerine aykırı şekilde yasa taslağının hazırlanması sürecine kendilerinin katılmadığını, üye seçimi hususunda da katılımlarının güvence altına alınacak maddelerin bulunmadığını ve tasarıda bugüne kadarki görüşlerinin hiçbir şekilde dikkate alınmadığını belirtmişlerdir.

İlgili İnsan Hakları odaklı çalışan sivil toplum kuruluşları tasarının geri çekilmesi hususunda bizim de aynen katıldığımız şu gerekçeleri sunmuşlardır:

Tasarı genel gerekçesinde “insan haklarının korunması, ayrımcılıkla mücadele, işkence ve kötü muameleyle karşı ulusal önleme mekanizması görevleri yönünden tek bir kurumun kurulmasının amaçlandığı” ifade edilmektedir. Türkiye İnsan Hakları Kurumu(TİHK)’nun kurumsal yapısına yönelik mevcut uluslararası itirazların ve İnsan Hakları bağlamında çalışan Sivil Toplum Kuruluşlarının dile getirdiği eleştirilerin yine kapsam dışı kaldığı açık olan bu Tasarı, her biri bağımsızlığı garanti edilmeden mücadele edilmesi mümkün olmayan başlıklarda, bütün değerleri tek bir “torba” içine dolduran bir perspektifle oluşturulmuştur.

Kurul üyelik seçilme yöntemi yürütme tarafından gerçekleştirilmektedir. 11 kişilik kurulun 8 üyesi bakanlar kurulu, üç üyesi ise cumhurbaşkanı tarafından; kurulun başkan ve ikinci başkanı da bakanlar kurulu tarafından seçilmektedir. Ayrıca Kurum Başkanına yardımcı olmak üzere Başbakan ya da yetkilendireceği bir bakan üç “Başkan Yardımcısı” atamaktadır. Mevcut TİHK Kanununda çoğulculuğun sağlandığı iddiasında dayalı “sivil kurumlardan” üyelikler yönündeki düzenlemeyi dahi içermemektedir. Kurul başkanının tek hakim olduğu ve bu anlamda süresi bile belli olmayan nitelikte, çağrı ile toplanma usulü öngörülmektedir. Bunun gibi mevcut TİHK kanunundaki eksik niteliği her zaman ifade edilen üyelik teminatı bile kaldırılmaktadır.

Yapısının nasıl oluşturulacağı tariflenmeyen ve sayısı 10’u geçmeyeceği esas alınan hizmet birimlerine Başkan görevleri tanımlanırken yer verilmektedir. Mevcut TİHK yasasındaki geniş tanımlı ve etkin çalışmayan hizmet birimlerine bile yer verilmemektedir. Ayrıca yedi bölgede açılacağı belirtilen Büroların kurulması, kaldırılması kararlarının Başbakan ya da görevlendireceği Bakan tarafından verilmesi, öngörülen yapının tamamen hükümetin kontrolü altında bir yapı kurulmak istendiğinin önemli bir işaretini oluşturmaktadır.

İleride çıkacak bir Yönetmeliğe atıfla nitelikleri ve nedenleri konusunda düzenleme getirilmeyecek şekilde bilirkişilik müessesesi düzenlenmektedir.

Kurum gelir de elde edilebilecek bir yapıda tasarlanmış, böylece finansal bağımsızlığı açısından düzenleme öngörülmüş gibi, yürütüme ile arasında hiçbir mesafe olmayan Kurumun malvarlığı da denetimsiz kılınmaktadır.

Mevcut TİHK Kanunundaki geçici madde ile Başbakanlık insan hakları başkanlığının TİHK’e devredilmesi düzenlemişken bu Tasarıda da henüz kurumsallaşamamış TİHK’in Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu’na devri düzenlenmektedir.

İşkencenin önlenmesine yönelik geliştirilen Birleşmiş Milletler İşkenceye Karşı Sözleşme’nin Seçmeli Protokolü (OPCAT) gereği oluşturulması gereken Ulusal Önleme Mekanizması görevini de, OPCAT gereklerine hiçbir şekilde hürmet etmeden, yeni oluşturulacak bu kuruma verilme girişimi ise Ulusal Önleme Mekanizması’nın bütünüyle içi boşaltılması anlamına gelmektedir.

Altı yıl boyunca “Ayrımcılıkla Mücadele ve Eşitlik Kanunu Tasarı Taslağı” olarak İçişleri Bakanlığı’nın sayfasında yer alan tasarının danışma süreçleri işletilmeksizin ortadan kaldırılması, kapsamlı, bütünlükçü ve samimi bir ayrımcılıkla mücadele yasası oluşturmaktan kaçınılması insan haklarının korunması ve eşitlik ilkelerinden yana bir gündemin olmadığı eleştiri ve endişelerini güçlendirmektedir. Ayrıca, kadınlara yönelik ayrımcılık üzerine ve cinsel yönelim ve cinsiyet kimliği dışarıda tutularak ayrımcılık temellerinin kapsayıcı ve açık bir biçimde belirtilmemiş olması, ayrımcılık türlerinin bütünüyle kapsamaması, tanımların eksik bırakılması, bazı alanlarda geniş tanımlara yer verip bazı alanlarda bu tanımlamaların yapılmaması gayri ciddi bir yaklaşımla tasarının hazırlanmış olduğuna işaret etmektedir.

Daha önceki tasarlarda Kurumun organları arasında görünen istişare ve danışma mekanizmasının tümüyle kurumsal yapıdan çıkarılmış ve istişare Kurum yönetimin takdirine bırakılmıştır. Kurumun sivil toplumla kuracağı ilişkiyi güçlendirecek ve kendisini daha güçlü ve kamuoyu nezdinde meşru kılabileceği bir yapının ortadan kaldırılması ya da takdire bırakılması yapının devlet bürokrasisine hapsedilmesini güçlendirmektedir.

Evrensel yasa yapma ilkeleri çerçevesinde yasa yapıcının temel hareket noktalarından birisi de yeni yasayla mevcut halin daha iyi bir noktaya getirilmesi olmalıdır. Hali hazırda önümüze getirilen yasa tasarısı daha iyiye gitmenin ötesinde neredeyse eski düzenlemeyi aratacak durumdadır.

Sonuç olarak var olan yasanın insan hakları, işkenceyle mücadele ve ayrımcılıkla mücadele alanında oluşturulan ilke ve standartlarla çelişen hususları ortadayken ve konunun muhatabı STK’lar ile herhangi bir paylaşım olmadan gizli bir şekilde hazırlandığı göz önünde bulundurulduğunda, tasarının genel kurulda görüşülmeden geri çekilmesi gerekmektedir. Önerimiz tasarının geri çekilerek imzaladığımız uluslararası insan hakları sözleşmelerini göz önünde bulunduran ve konunun muhatabı sivil toplum kuruluşlarının önerilerini yansıtan yeni bir yasa yapım sürecinin başlatılmasıdır.

Tasarıya genel olarak karşı olduğumuzu belirterek yukarıda değindiğimiz nedenlerle muhalefet ediyoruz.

Ayhan Bilgen

Kars

Ayşe Acar Başaran

Batman

Burcu Çelik Özkan

Muş

MUHALEFET ŞERHİ

17.02.2016 Çarşamba günü gerçekleşen İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu toplantısında görüşülen “Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanun Tasarısı” hakkındaki muhalefet şerhimiz ektedir.

Gereğini saygılarımla arz ederim.

3. madde ayrımcılık yasağından bahsederken, Anayasanın 10. Maddesinde yer alan ifadeden daha farklı kavramlara yer vermektedir. Anayasanın 10. Maddesi, herkesin dil, ırk, renk, cinsiyet, siyasi düşünce, felsefi inanç, din, mezhep ve benzeri sebeplerle ayırım gözetilmeksizin kanunda önünde eşit olduğunu düzenlemektedir. Tasarının üçüncü maddesi “ve benzeri kavramlar” olarak değerlendirilen bazı kavramlara da yer vermektedir. Bunlardan birisi de “etnik kökendir”. Bu ifade tarzına yer verilmesi Anayasanın 10. Maddesi kapsamında bir yenilik veya yeni bir hak tanınamamaktadır. Zira bugün herkes etnik kökeni her ne olursa olsun kanun önünde eşittir. Bununla birlikte siyasi olarak yer verilmesindeki uygunluk takdirinizdedir. Madde etnik kökene dayanarak Türkiye’de bir ayrımcılık yapıldığı vurgusunu vermemektedir. Ancak ilerleyen aşamalarda bu kavrama yapılan vurgudan dolayı belirli etnik grupların ayrımcılığa uğradıkları gibi bir savın savunulması ihtimalinin bulunup bulunmadığı da siyasi bir değerlendirmeye ele alınmalıdır.

4. maddenin (ğ) bendi varsayılan temele dayanan ayrımcılık ifadesini kullanmaktadır. 4. Madde kanun tasarısının uygulanacağı ayrımcılık yasağının sınırlarını çizme iddiasında görünmektedir. Bununla birlikte (ğ) bendi bu sınırlandırmaya imkân tanınamamaktadır. Bu nedenle maddenin 1. Paragrafında bu tarz bir sayma yönteminin benimsenmesi ile her türlü ayrımcılığın önlenmesinin bu kanun tasarısının kapsamına girdiğinin ifade edilmesi arasında bir fark yoktur.

Tasarının **7. Maddesi** ayrımcılık yasağının ileri sürülemeyeceği haller ve istisnalar olarak kaleme alınmıştır. Bu madde başlığı altında ayrımcılık yasağının ileri sürülemeyeceği hallerin istisnalarına yer verilmemektedir. Kaldı ki verilse bile teknik olarak böyle bir kullanıma gerek yoktur. Bu madde zaten ayrımcılık yasağının istisnalarını düzenlemektedir. Oysa ayrımcılık yasağının ileri sürülemeyeceği hallerin istisnası ifadesini kullanıldığı zaman, ayrımcılık yasağının ileri sürülebileceği haller anlaşılır ki zaten tasarının asıl amacı budur. Aynı maddenin (f) bendi ise uygulayıcıya çok geniş bir alan bırakmaktadır. Madde, ayrımcılık yasağı kapsamında belirli hallerin dikkate alınmamasını düzenlemelidir. Aksi takdirde uygulayıcı, ayrımcılık yasağının dikkate alınacağı ya da alınmayacağı halleri sübjektif olarak değerlendirme hakkına sahip olur ki, kötü niyetli ve yetersiz bir yöneticinin bu kanun tasarısının yürütülmesi esnasında ayrımcılık yapması durumu ortaya çıkabilir. Bu ihtimal kuvvetle muhtemeldir.

Tasarının Kurumun görevlerini düzenleyen **9. maddesinin** (g) ve (ğ) bentlerinde öngörülen resen araştırma yetkisi yerinde değildir. İster insan hakları ihlali, ister ayrımcılık yasağının ihlali olsun, bu tür araştırma ve incelemeler ancak mağdurun başvurusu üzerine gerçekleştirilmelidir. Aksi takdirde insan hakları ve ayrımcılık yasağı gibi çok geniş bir alanda faaliyet gösterecek kurum, meslek kuruluşlarından yükseköğretim kurumlarına ve kamusal hizmet yerine getiren özel hukuk kişilerine kadar çok geniş yelpazede kurum ve kuruluşu mesnetsiz bir şekilde denetleme ve baskı yaratma hakkına sahip olur. Bu durum, Anayasa’da yer alan temel hak ve özgürlüklerin ihlal edilmesine yol açacaktır. Bir başka ifadeyle insan haklarını ve ayrımcılık yasağını güvence altına alma iddiasında olan Kurum, temel hak ve özgürlüklerin kullanılmasına tehdit oluşturmaktadır. Ayrıca Anayasa’nın 40. Maddesi uyarınca temel hak ve hürriyetlerin korunmasının ilgilinin başvurusuyla olacağını ifade etmektedir. Ceza Hukukunda dahi şikâyet tabi olan suçlar ve olmayan suçlar ayrımı olup, şikâyet tabi olan suçlar bakımından savcılık resen soruşturma gerçekleştiremez. İdari bakımdan bu denli geniş bir kapsama yayılan denetleme kişi, kurum ve kuruluşların hukuki güvenliğini, çalışma özgürlüğünü ve anayasada meslek kuruluşları, yükseköğretim kuruluşları ve diğer kuruluşlar bakımından getirilen güvencelere aykırıdır. Aynı maddenin (k) bendi uyarınca yapılan çalışmalara ilişkin raporların cumhurbaşkanına sunulması, Anayasa’da çerçevesi çizilen parlamenter sistemle uyumsuzdur.

11. maddenin 1. Paragrafının (b) bendi uyarınca kurulun idari yaptırımında bulunması yetkisi, doğru görünmemektedir. Bu konu hakkındaki değerlendirmeyi daha açıklayıcı olması bakımından bir örnek ile yapmak istiyorum. 2007 – 2010 tarihleri arasında Ankara Valiliği İnsan Hakları İl Kurulu üyeli yapan bir uzman kişi, “yaptırım uygulama yetkimizin olmaması sebebiyle tespit ettiğimiz, insan hakları ihlallerine yönelik yaptırım uygulayamamamız bizim için bir olumsuzluk gibi görünmüştü. Ancak bu tür yaptırımları uygulayabilecek kurumlar Türkiye’de mevcuttur. Bu sebeple biz her ne kadar kendimiz ceza veremesek de bu kişilere yönelik ihlalleri ilgili mercilere ileterek sonuç alınmasına katkıda bulunuyorduk.” bilgisini bize vermiştir. İşte Kurum da bu aşamada bu katkının daha etkin olmasını sağlamalıdır. Aksi takdirde diğer kurumların yetkisinde olan, hatta yargının yetkisinde olan bir hususta idari yaptırım uygulayabilir. 18. Maddenin 5. ve 6. Paragrafları bu durumu değiştirmez, zira mahkemeler ve diğer idari birimler uyumsuzluğu ele alırken, bu kanun tasarısı çerçevesinde gerçekleştirilen araştırma, inceleme ve sonuçlandırma faaliyetleriyle bağlı değildir. Bu durum, bir kişinin aynı ihlalden birden fazla sorumluluğunun doğmasına neden olur. Oysa kişi bir aykırılıktan dolayı ancak bir kez sorumlu tutulabilir.

Tasarının 20 ve 21. Maddeleri maddi olarak olmasa da fonksiyonel olarak bir yargılama faaliyetine girildiğini göstermektedir. Kurum zaten, insan hakları ve ayrımcılık yasağı konusunda uzman olan kişilerden oluşturulmaktadır. Özel bir ihtisas kurumunun, ayrıca bu ihtisasa ilişkin bilirkişi talebinde bulunmasının öngörülmesi düşündürücüdür.

Tasarının **18. Maddesinin** 6. Paragrafında kurumun raporlarının bilirkişi raporu olarak kabul edilebileceği söylendiği, yani kurumun kendisinin bu alanın bilirkişisi olduğunun ifade edildiği halde, ileri derecede teknik ve mali işlemler için bilirkişi tutulması yetkisinin tanınması kurumun bir yargı organı gibi faaliyet göstermesine neden olacaktır. Ayrıca bu tarz bir uzun yolun öngörülmesi ve kişilerin yargı yoluna başvurusu bakımından dava açma sürelerini durdurması, hakkın yerine getirilmesinin çok gecikmesine neden olacaktır ki, bu durum tasarının oluşturulması gerekçesinde yer alan uluslararası insan hakları hukukunun amaçlarına uygun olmadığı gibi, Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi ile getirilen sisteme açıkça aykırıdır ve Türkiye'nin uluslararası sorumluluğunu doğurmaya adaydır.

Bu sebeplerle sonuç olarak;

1. Böyle bir kurumun oluşturulması olumludur.
2. Resen araştırma yetkisi tanınmamalı, sadece başvuru üzerine inceleme yapılmalıdır.
3. Kurum yaptırım uygulamamalı sadece bu ihlallere uğrayan kişilerin yetkili idari ve yargısal mercilere başvuru ve bu başvuruların takibi sürecini bünyesinde barındırmalıdır.
4. Kurum yargısal faaliyetlerden uzak tutulmalıdır.
5. Mevcut ve olası Anayasa ve uluslararası hukuk ihlallerinin önüne geçebilmek için daha detaylı bir çalışma gerçekleştirilmelidir.

Ruhi Ersoy

Osmaniye

HÜKÜMETİN TEKLİF ETTİĞİ METİN

**TÜRKİYE İNSAN HAKLARI VE EŞİTLİK
KURUMU KANUNU TASARISI**

BİRİNCİ BÖLÜM

Amaç, Kapsam ve Tanımlar

Amaç ve kapsam

MADDE 1- (1) Bu Kanunun amacı; insan onurunu temel alarak insan haklarının korunması ve geliştirilmesi, kişilerin eşit muamele görme hakkının güvence altına alınması, hukuken tanınmış hak ve hürriyetlerden yararlanmada ayrımcılığın önlenmesi ile bu ilkeler doğrultusunda faaliyet göstermek, işkence ve kötü muameleyle etkin mücadele etmek ve bu konuda ulusal önleme mekanizması görevini yerine getirmek üzere Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumunun kurulması, teşkilat, görev ve yetkilerine ilişkin esasların düzenlenmesidir.

Tanımlar

MADDE 2-(1) Bu Kanunun uygulanmasında;

a) Ayrı tutma: Kişilerin bu Kanunda sayılan temellerden biri veya birden fazlası nedeniyle, bir eylem veya eylemsizliğin sonucu olarak diğerlerinden ayrı tutulması durumunu,

b) Ayrımcılık talimatı: Bir kişinin kendi nam veya hesabına eylem ve işlemlerde bulunmaya yetkili kıldığı kişilere veya bir kamu görevlisinin diğer kişilere verdiği ayrımcılık yapılmasına yönelik talimatı,

c) Başkan: Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Başkanını,

ç) Çoklu ayrımcılık: Ayrımcı uygulamanın birden fazla ayrımcılık temeli ile ilişkili olması durumunu,

d) Doğrudan ayrımcılık: Bir gerçek veya tüzel kişinin, hukuken tanınmış hak ve hürriyetlerden karşılaştırılabilir durumdakilere kıyasla eşit şekilde yararlanmasını bu Kanunda sayılan ayrımcılık temellerine dayanarak engelleyen veya zorlaştıran her türlü farklı muameleyi,

İNSAN HAKLARINI İNCELEME
KOMİSYONUNUN KABUL ETTİĞİ METİN

**TÜRKİYE İNSAN HAKLARI VE EŞİTLİK
KURUMU KANUNU TASARISI**

BİRİNCİ BÖLÜM

Amaç, Kapsam ve Tanımlar

Amaç ve kapsam

MADDE 1- (1) Bu Kanunun amacı; insan onurunu temel alarak insan haklarının korunması ve geliştirilmesi, kişilerin eşit muamele görme hakkının güvence altına alınması, hukuken tanınmış hak ve hürriyetlerden yararlanmada ayrımcılığın önlenmesi ile bu ilkeler doğrultusunda faaliyet göstermek, işkence ve kötü muameleyle etkin mücadele etmek ve bu konuda ulusal önleme mekanizması görevini yerine getirmek üzere Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumunun kurulması, teşkilat, görev ve yetkilerine ilişkin esasların düzenlenmesidir.

Tanımlar

MADDE 2-(1) Bu Kanunun uygulanmasında;

a) Ayrı tutma: Kişilerin bu Kanunda sayılan temellerden biri veya birden fazlası nedeniyle, bir eylem veya eylemsizliğin sonucu olarak diğerlerinden ayrı tutulması durumunu,

b) Ayrımcılık talimatı: Bir kişinin kendi nam veya hesabına eylem ve işlemlerde bulunmaya yetkili kıldığı kişilere veya bir kamu görevlisinin diğer kişilere verdiği ayrımcılık yapılmasına yönelik talimatı,

c) Başkan: Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Başkanını,

ç) Çoklu ayrımcılık: Ayrımcı uygulamanın birden fazla ayrımcılık temeli ile ilişkili olması durumunu,

d) Doğrudan ayrımcılık: Bir gerçek veya tüzel kişinin, hukuken tanınmış hak ve hürriyetlerden karşılaştırılabilir durumdakilere kıyasla eşit şekilde yararlanmasını bu Kanunda sayılan ayrımcılık temellerine dayanarak engelleyen veya zorlaştıran her türlü farklı muameleyi,

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

e) Dolaylı ayrımcılık: Bir gerçek veya tüzel kişinin, görünüşte ayrımcı olmayan her türlü eylem, işlem ve uygulamalar sonucunda, bu Kanunda sayılan ayrımcılık temelleriyle bağlantılı olarak, hukuken tanınmış hak ve hürriyetlerden yararlanma bakımından nesnel olarak haklılaştırılmayan dezavantajlı bir konuma sokulmasını,

f) Engelli: Fiziksel, zihinsel, ruhsal ve duysal yetilerinde çeşitli düzeyde kayıplarından dolayı topluma diğer bireyler ile birlikte eşit şartlarda tam ve etkin katılımını kısıtlayan tutum ve çevre şartlarından etkilenen bireyi,

g) İşyerinde yıldırma: Bu Kanunda sayılan ayrımcılık temellerine dayanılarak kişiyi işinden soğutmak, dışlamak, bıkırtmak amacıyla kasıtlı olarak yapılan eylemleri,

ğ) Kamu görevlisi: Kamu hizmetlerinin yürütülmesine atama veya seçilme yoluyla ya da herhangi bir surette sürekli, süreli veya geçici olarak katılan kişiyi,

h) Kurul: Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurulunu,

ı) Kurum: Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumunu,

i) Makul düzenleme: Engellilerin hak ve özgürlüklerini tam ve diğer bireylerle eşit şekilde kullanmasını veya bunlardan yararlanmasını sağlamak üzere belirli bir durumda ihtiyaç duyulan, mali imkânlar nispetinde, ölçülü, gerekli ve uygun değişiklik ve tedbirleri,

j) Taciz: Psikolojik ve cinsel türleri de dahil olmak üzere bu Kanunda sayılan temellerden birisine dayanılarak, insan onurunun çiğnenmesi amacını taşıyan veya böyle bir sonucu doğuran, yıldırıcı, onur kırıcı, aşağılayıcı veya utandırıcı her türlü davranışı,

k) Ulusal önleme mekanizması: İşkenceye ve Diğer Zalimane, Gayriinsanî veya Küçültücü Muamele veya Cezaya Karşı Birleşmiş Milletler Sözleşmesine Ek İhtiyari Protokol hükümleri çerçevesinde kişilerin özgürlüklerinden yoksun bırakıldığı yerlere düzenli ziyaretler yapmak üzere oluşturulan sistemi,

(İnsan Haklarını İnceleme Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

e) Dolaylı ayrımcılık: Bir gerçek veya tüzel kişinin, görünüşte ayrımcı olmayan her türlü eylem, işlem ve uygulamalar sonucunda, bu Kanunda sayılan ayrımcılık temelleriyle bağlantılı olarak, hukuken tanınmış hak ve hürriyetlerden yararlanma bakımından nesnel olarak haklılaştırılmayan dezavantajlı bir konuma sokulmasını,

f) Engelli: Fiziksel, zihinsel, ruhsal ve duysal yetilerinde çeşitli düzeyde kayıplarından dolayı topluma diğer bireyler ile birlikte eşit şartlarda tam ve etkin katılımını kısıtlayan tutum ve çevre şartlarından etkilenen bireyi,

g) İşyerinde yıldırma: Bu Kanunda sayılan ayrımcılık temellerine dayanılarak kişiyi işinden soğutmak, dışlamak, bıkırtmak amacıyla kasıtlı olarak yapılan eylemleri,

ğ) Kamu görevlisi: Kamu hizmetlerinin yürütülmesine atama veya seçilme yoluyla ya da herhangi bir surette sürekli, süreli veya geçici olarak katılan kişiyi,

h) Kurul: Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurulunu,

ı) Kurum: Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumunu,

i) Makul düzenleme: Engellilerin hak ve özgürlüklerini tam ve diğer bireylerle eşit şekilde kullanmasını veya bunlardan yararlanmasını sağlamak üzere belirli bir durumda ihtiyaç duyulan, mali imkânlar nispetinde, ölçülü, gerekli ve uygun değişiklik ve tedbirleri,

j) Taciz: Psikolojik ve cinsel türleri de dahil olmak üzere bu Kanunda sayılan temellerden birisine dayanılarak, insan onurunun çiğnenmesi amacını taşıyan veya böyle bir sonucu doğuran, yıldırıcı, onur kırıcı, aşağılayıcı veya utandırıcı her türlü davranışı,

k) Ulusal önleme mekanizması: İşkenceye ve Diğer Zalimane, Gayriinsanî veya Küçültücü Muamele veya Cezaya Karşı Birleşmiş Milletler Sözleşmesine Ek İhtiyari Protokol hükümleri çerçevesinde kişilerin özgürlüklerinden yoksun bırakıldığı yerlere düzenli ziyaretler yapmak üzere oluşturulan sistemi,

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

l) Uygulamalı iş deneyimi: Bir mesleğin gerektirdiği bilgi, beceri ve iş alışkanlıklarının eğitimle eş zamanlı ya da eğitim sonrası dönemde iş içerisinde geliştirilmesini,

m) Varsayılan temele dayalı ayrımcılık: Bir gerçek veya tüzel kişinin, bu Kanunda sayılan ayrımcılık temellerinden birisiyle gerçekte ilgisi olmamasına rağmen, bu temellerden birisini taşıdığı sanılarak hukuken tanınmış hak ve hürriyetlerden yararlanma bakımından ayrımcı muameleye maruz kalmasını,

ifade eder.

İKİNCİ BÖLÜM

Ayrımcılıkla Mücadele

Eşitlik ilkesi ve ayrımcılık yasağı

MADDE 3- (1) Herkes, hukuken tanınmış hak ve hürriyetlerden yararlanmada eşittir.

(2) Bu Kanun kapsamında cinsiyet, ırk, renk, dil, din, inanç, felsefi ve siyasi görüş, etnik köken, servet, doğum, medeni hal, sağlık durumu, engellilik ve yaşa dayalı ayrımcılık yasaktır.

(3) Ayrımcılık yasağının ihlali halinde, konuya ilişkin görev ve yetkisi bulunan kamu kurum ve kuruluşları ile kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları ihlali sona erdirmek, sonuçlarını gidermek, tekrarlanmasını önlemek, adli ve idari yoldan takibini sağlamak üzere gerekli tedbirleri almakla yükümlüdür.

(4) Ayrımcılık yasağı bakımından sorumluluk altında olan gerçek ve özel hukuk tüzel kişileri, yetki alanları içerisinde bulunan konular bakımından ayrımcılığın tespiti, ortadan kaldırılması ve eşitliğin sağlanması için gerekli tedbirleri almakla yükümlüdür.

Ayrımcılık türleri

MADDE 4- (1) Bu Kanun kapsamına giren ayrımcılık türleri şunlardır:

a) Ayrı tutma.

b) Ayrımcılık talimatı verme ve bu talimatları uygulama.

c) Çoklu ayrımcılık.

ç) Doğrudan ayrımcılık.

(İnsan Haklarını İnceleme Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

l) Uygulamalı iş deneyimi: Bir mesleğin gerektirdiği bilgi, beceri ve iş alışkanlıklarının eğitimle eş zamanlı ya da eğitim sonrası dönemde iş içerisinde geliştirilmesini,

m) Varsayılan temele dayalı ayrımcılık: Bir gerçek veya tüzel kişinin, bu Kanunda sayılan ayrımcılık temellerinden birisiyle gerçekte ilgisi olmamasına rağmen, bu temellerden birisini taşıdığı sanılarak hukuken tanınmış hak ve hürriyetlerden yararlanma bakımından ayrımcı muameleye maruz kalmasını,

ifade eder.

İKİNCİ BÖLÜM

Ayrımcılıkla Mücadele

Eşitlik ilkesi ve ayrımcılık yasağı

MADDE 3- (1) Herkes, hukuken tanınmış hak ve hürriyetlerden yararlanmada eşittir.

(2) Bu Kanun kapsamında cinsiyet, ırk, renk, dil, din, inanç, felsefi ve siyasi görüş, etnik köken, servet, doğum, medeni hal, sağlık durumu, engellilik ve yaş temellerine dayalı ayrımcılık yasaktır.

(3) Ayrımcılık yasağının ihlali halinde, konuya ilişkin görev ve yetkisi bulunan kamu kurum ve kuruluşları ile kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları ihlalin sona erdirilmesi, sonuçlarının giderilmesi, tekrarlanmasının önlenmesi, adli ve idari yoldan takibinin sağlanması amacıyla gerekli tedbirleri almakla yükümlüdür.

(4) Ayrımcılık yasağı bakımından sorumluluk altında olan gerçek ve özel hukuk tüzel kişileri, yetki alanları içerisinde bulunan konular bakımından ayrımcılığın tespiti, ortadan kaldırılması ve eşitliğin sağlanması için gerekli tedbirleri almakla yükümlüdür.

Ayrımcılık türleri

MADDE 4- (1) Bu Kanun kapsamına giren ayrımcılık türleri şunlardır:

a) Ayrı tutma

b) Ayrımcılık talimatı verme ve bu talimatları uygulama

c) Çoklu ayrımcılık

ç) Doğrudan ayrımcılık

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

- d) Dolaylı ayrımcılık.
- e) İşyerinde yıldırma.
- f) Makul düzenleme yapmama.
- g) Taciz.
- ğ) Varsayılan temele dayalı ayrımcılık.

(2) Eşit muamele ilkesine uyulması veya ayrımcılığın önlenmesi amacıyla idari ya da adli süreçleri başlatan yahut bu süreçlere katılan kişiler ile bunların temsilcilerinin, bu nedenle maruz kaldıkları olumsuz muameleler de ayrımcılık teşkil eder.

Ayrımcılık yasağının kapsamı

MADDE 5- (1) Eğitim ve öğretim, yargı, kolluk, sağlık, ulaşım, iletişim, sosyal güvenlik, sosyal hizmetler, sosyal yardım, spor, konaklama, kültür, turizm ve benzeri hizmetleri sunan kamu kurum ve kuruluşları, kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları, gerçek kişiler ve özel hukuk tüzel kişileri, yürüttükleri faaliyetler bakımından bu hizmetlerden yararlanmakta olan veya yararlanmak üzere başvurmuş olan ya da bu hizmetler hakkında bilgi almak isteyen kişi aleyhine ayrımcılık yapamaz. Bu hüküm kamuya açık hizmetlerin sunulduğu alanlar ve binalara erişimi de kapsar.

(2) Birinci fıkrada belirtilen hizmetlerin planlanması, sunulması ve denetlenmesinden sorumlu olan kişi ve kurumlar, farklı engelli grupların ihtiyaçlarını dikkate almakla ve makul düzenlemelerin yapılmasını sağlamakla yükümlüdür.

(3) Kamu kurum ve kuruluşları, kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları, gerçek kişiler, özel hukuk tüzel kişileri ve bunlar tarafından yetkilendirilenler, taşınır ve taşınmazları kamuya açık bir şekilde sunarken bu malları edinmek veya kiralamak isteyenler ile bunlar hakkında bilgi almak isteyenler aleyhine, bunların kiralanması, kira akdinin şartlarının belirlenmesi, kira akdinin yenilenmesi veya sona erdirilmesi, satışı ve devri süreçlerinin hiçbirinde ayrımcılık yapamaz.

(İnsan Haklarını İnceleme Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

- d) Dolaylı ayrımcılık
- e) İşyerinde yıldırma
- f) Makul düzenleme yapmama
- g) Taciz
- ğ) Varsayılan temele dayalı ayrımcılık

(2) Eşit muamele ilkesine uyulması veya ayrımcılığın önlenmesi amacıyla idari ya da adli süreçleri başlatan yahut bu süreçlere katılan kişiler ile bunların temsilcilerinin, bu nedenle maruz kaldıkları olumsuz muameleler de ayrımcılık teşkil eder.

Ayrımcılık yasağının kapsamı

MADDE 5- (1) Eğitim ve öğretim, yargı, kolluk, sağlık, ulaşım, iletişim, sosyal güvenlik, sosyal hizmetler, sosyal yardım, spor, konaklama, kültür, turizm ve benzeri hizmetleri sunan kamu kurum ve kuruluşları, kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları, gerçek kişiler ve özel hukuk tüzel kişileri, yürüttükleri faaliyetler bakımından bu hizmetlerden yararlanmakta olan veya yararlanmak üzere başvurmuş olan ya da bu hizmetler hakkında bilgi almak isteyen kişi aleyhine ayrımcılık yapamaz. Bu hüküm kamuya açık hizmetlerin sunulduğu alanlar ve binalara erişimi de kapsar.

(2) Birinci fıkrada belirtilen hizmetlerin planlanması, sunulması ve denetlenmesinden sorumlu olan kişi ve kurumlar, farklı engelli grupların ihtiyaçlarını dikkate almakla ve makul düzenlemelerin yapılmasını sağlamakla yükümlüdür.

(3) Kamu kurum ve kuruluşları, kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları, gerçek kişiler, özel hukuk tüzel kişileri ve bunlar tarafından yetkilendirilenler, taşınır ve taşınmazları kamuya açık bir şekilde sunarken bu malları edinmek veya kiralamak isteyenler ile bunlar hakkında bilgi almak isteyenler aleyhine, bunların kiralanması, kira akdinin şartlarının belirlenmesi, kira akdinin yenilenmesi veya sona erdirilmesi, satışı ve devri süreçlerinin hiçbirinde ayrımcılık yapamaz.

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

(4) Dernek, vakıf, sendika, siyasi parti ve meslek örgütlerine, ilgili mevzuatlarında veya tüzüklerinde belirtilen istisnalar dışında üye olma, organlarına seçilme, üyelik imkânlarından yararlanma, üyeliğin sonlandırılması ve bunların faaliyetlerine katılma ve yararlanma bakımından, hiç kimse aleyhine ayrımcılık yapılamaz.

İstihdam ve serbest meslek

MADDE 6- (1) İşveren veya işveren tarafından yetkilendirilmiş kişi; işverenin çalışanı veya bu amaçla başvuran kişi, uygulamalı iş deneyimi edinmek üzere bir işyerinde bulunan veya bu amaçla başvuran kişi ve herhangi bir sıfatla çalışmak ya da uygulamalı iş deneyimi edinmek üzere işyeri veya iş ile ilgili olarak bilgi edinmek isteyen kişi aleyhine, bilgilenme, başvuru, seçim kriterleri, işe alım şartları ile çalışma ve çalışmanın sona ermesi süreçleri dahil olmak üzere, işle ilgili süreçlerin hiçbirinde ayrımcılık yapılamaz.

(2) Birinci fıkra iş ilanı, işyeri, çalışma şartları, mesleki rehberlik, mesleki eğitim ve yeniden eğitimin tüm düzeylerine ve türlerine erişim, meslekte yükselme ve mesleki hiyerarşinin tüm düzeylerine erişim, hizmet içi eğitim, sosyal menfaatler ve benzeri hususları da kapsar.

(3) İşveren veya işveren tarafından yetkilendirilmiş kişi, istihdam başvurusunu gebelik, annelik ve çocuk bakımı gerekçeleriyle reddedemez.

(4) Serbest mesleğe kabul, ruhsat, kayıt, disiplin ve benzeri hususlar bakımından ayrımcılık yapılamaz.

(5) 22/5/2003 tarihli ve 4857 sayılı İş Kanunu kapsamına girmeyen her türlü iş ve iş görme sözleşmeleri bu madde kapsamındadır.

(6) Kamu kurum ve kuruluşlarında istihdam bu madde hükümlerine tabidir.

Ayrımcılık iddiasının ileri sürülemeyeceği haller ve istisnalar

MADDE 7- (1) Bu Kanun kapsamında ayrımcılık iddiasının ileri sürülemeyeceği haller ve istisnalar şunlardır:

(İnsan Haklarını İnceleme Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

(4) Dernek, vakıf, sendika, siyasi parti ve meslek örgütlerine, ilgili mevzuatlarında veya tüzüklerinde belirtilen istisnalar dışında üye olma, organlarına seçilme, üyelik imkânlarından yararlanma, üyeliğin sonlandırılması ve bunların faaliyetlerine katılma ve yararlanma bakımından, hiç kimse aleyhine ayrımcılık yapılamaz.

İstihdam ve serbest meslek

MADDE 6- (1) İşveren veya işveren tarafından yetkilendirilmiş kişi; işverenin çalışanı veya bu amaçla başvuran kişi, uygulamalı iş deneyimi edinmek üzere bir işyerinde bulunan veya bu amaçla başvuran kişi ve herhangi bir sıfatla çalışmak ya da uygulamalı iş deneyimi edinmek üzere işyeri veya iş ile ilgili olarak bilgi edinmek isteyen kişi aleyhine, bilgilenme, başvuru, seçim kriterleri, işe alım şartları ile çalışma ve çalışmanın sona ermesi süreçleri dahil olmak üzere, işle ilgili süreçlerin hiçbirinde ayrımcılık yapılamaz.

(2) Birinci fıkra iş ilanı, işyeri, çalışma şartları, mesleki rehberlik, mesleki eğitim ve yeniden eğitimin tüm düzeylerine ve türlerine erişim, meslekte yükselme ve mesleki hiyerarşinin tüm düzeylerine erişim, hizmet içi eğitim, sosyal menfaatler ve benzeri hususları da kapsar.

(3) İşveren veya işveren tarafından yetkilendirilmiş kişi, istihdam başvurusunu gebelik, annelik ve çocuk bakımı gerekçeleriyle reddedemez.

(4) Serbest mesleğe kabul, ruhsat, kayıt, disiplin ve benzeri hususlar bakımından ayrımcılık yapılamaz.

(5) 22/5/2003 tarihli ve 4857 sayılı İş Kanunu kapsamına girmeyen her türlü iş ve iş görme sözleşmeleri bu madde kapsamındadır.

(6) Kamu kurum ve kuruluşlarında istihdam bu madde hükümlerine tabidir.

Ayrımcılık iddiasının ileri sürülemeyeceği haller

MADDE 7- (1) Bu Kanun kapsamında ayrımcılık iddiasının ileri sürülemeyeceği haller ve istisnalar şunlardır:

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

a) İstihdam ve serbest meslek alanlarında, zorunlu mesleki gerekliliklerin varlığı halinde amaca uygun ve orantılı olan farklı muamele.

b) Sadece belli bir cinsiyetin istihdamını zorunlu kılan durumlar.

c) İşe kabul ve istihdam sürecinde, hizmetin zorunlulukları nedeniyle yaş sınırlarının belirlenmesi ve uygulanması, gereklilik ve amaçla orantılı olması şartıyla yaşa dayalı farklı muamele.

ç) Çocuk veya özel bir yerde tutulması gereken kişilere yönelik özel tedbirler ve koruma önlemleri.

d) Bir dine ait kurumda, din hizmeti veya o dine ilişkin eğitim ve öğretim vermek üzere sadece o dine mensup kişilerin istihdamı.

e) Dernek, vakıf, sendika, siyasi parti ve meslek örgütlerinin, ilgili mevzuatlarında veya tüzüklerinde yer alan amaç, ilke ve değerler temelinde üye olacak kişilerde belli şart ve nitelik aramaları.

f) Eşitsizlikleri ortadan kaldırmaya yönelik, gerekli, amaca uygun ve orantılı farklı muamele.

g) Vatandaş olmayanların ülkeye giriş ve ikametlerine ilişkin şartlarından ve hukuki statülerinden kaynaklanan farklı muamele.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Kuruluş, Teşkilat Yapısı ve Görevler

Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu

MADDE 8- (1) Bu Kanunla ve diğer mevzuatla verilen görevleri yerine getirmek ve yetkileri kullanmak üzere, idari ve mali özerkliğe sahip, özel bütçeli ve kamu tüzel kişiliğini haiz, Başbakanlıkla ilişkili Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu kurulmuştur.

(2) Kurum, Kurul ve Başkanlıktan oluşur.

Kurumun görevleri

MADDE 9- (1) Kurumun görevleri şunlardır:

a) İnsan haklarının korunmasına, geliştirilmesine, ayrımcılığın önlenmesine ve ihlallerin giderilmesine yönelik çalışmalar yapmak.

b) İnsan hakları ve ayrımcılıkla mücadele konularında kitle iletişim araçlarını da kullanarak bilgilendirme ve eğitim yoluyla kamuoyunda duyarlılığı geliştirmek.

(İnsan Haklarını İnceleme Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

a) İstihdam ve serbest meslek alanlarında, zorunlu mesleki gerekliliklerin varlığı halinde amaca uygun ve orantılı olan farklı muamele

b) Sadece belli bir cinsiyetin istihdamını zorunlu kılan durumlar

c) İşe kabul ve istihdam sürecinde, hizmetin zorunlulukları nedeniyle yaş sınırlarının belirlenmesi ve uygulanması, gereklilik ve amaçla orantılı olması şartıyla yaşa dayalı farklı muamele

ç) Çocuk veya özel bir yerde tutulması gereken kişilere yönelik özel tedbirler ve koruma önlemleri

d) Bir dine ait kurumda, din hizmeti veya o dine ilişkin eğitim ve öğretim vermek üzere sadece o dine mensup kişilerin istihdamı

e) Dernek, vakıf, sendika, siyasi parti ve meslek örgütlerinin, ilgili mevzuatlarında veya tüzüklerinde yer alan amaç, ilke ve değerler temelinde üye olacak kişilerde belli şart ve nitelik aramaları

f) Eşitsizlikleri ortadan kaldırmaya yönelik, gerekli, amaca uygun ve orantılı farklı muamele

g) Vatandaş olmayanların ülkeye giriş ve ikametlerine ilişkin şartlarından ve hukuki statülerinden kaynaklanan farklı muamele

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Kuruluş, Teşkilat Yapısı ve Görevler

Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu

MADDE 8- (1) Bu Kanunla ve diğer mevzuatla verilen görevleri yerine getirmek ve yetkileri kullanmak üzere, idari ve mali özerkliğe sahip, özel bütçeli ve kamu tüzel kişiliğini haiz, Başbakanlıkla ilişkili Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu kurulmuştur.

(2) Kurum, Kurul ve Başkanlıktan oluşur.

Kurumun görevleri

MADDE 9- (1) Kurumun görevleri şunlardır:

a) İnsan haklarının korunmasına, geliştirilmesine, ayrımcılığın önlenmesine ve ihlallerin giderilmesine yönelik çalışmalar yapmak

b) İnsan hakları ve ayrımcılıkla mücadele konularında kitle iletişim araçlarını da kullanarak bilgilendirme ve eğitim yoluyla kamuoyunda duyarlılığı geliştirmek

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

c) Millî eğitim müfredatında bulunan insan hakları ve ayrımcılık yasağıyla ilgili bölümlerin hazırlanmasına katkıda bulunmak.

ç) İnsan haklarının korunması, ayrımcılığın ortadan kaldırılması ve toplumdaki eşitlik anlayışının geliştirilmesine yönelik olarak üniversiteler ile ortaklaşa faaliyetlerde bulunmak, Yükseköğretim Kurulunun koordinesinde üniversitelerin insan hakları ve eşitlik ile ilgili bölümlerinin kurulmasına ve insan hakları ve eşitlik öğretimine dair müfredatın belirlenmesine katkıda bulunmak.

d) Kamu kurum ve kuruluşlarının meslek öncesi ve meslek içi insan hakları ve eşitlik eğitimi programlarının esaslarının belirlenmesine ve bu programların yürütülmesine katkıda bulunmak.

e) Görev alanıyla ilgili mevzuat çalışmalarını izlemek, değerlendirmek, bunlara ilişkin görüş ve önerilerini ilgili mercilere bildirmek.

f) İnsan hakları ihlallerini resen incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek.

g) Ayrımcılık yasağı ihlallerini resen veya başvuru üzerine incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek.

ğ) Ayrımcılık yasağı ihlalleri nedeniyle mağdur olduğu iddiasıyla Kuruma başvuranlara mağduriyetlerinin giderilmesi için kullanabilecekleri idari ve hukuki süreçler konusunda yol göstermek ve başvurularını takip etmelerini sağlamak amacıyla yardımcı olmak.

h) İşkence ve kötü muamele ile mücadele etmek ve bu konuda çalışmalar yapmak.

ı) İşkenceye ve Diğer Zalimane, Gayriinsanî veya Küçültücü Muamele veya Cezaya Karşı Birleşmiş Milletler Sözleşmesine Ek İhtiyari Protokol hükümleri çerçevesinde ulusal önleme mekanizması olarak görev yapmak.

i) Özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin ulusal önleme mekanizması kapsamındaki başvurularını incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek.

(İnsan Haklarını İnceleme Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

c) Millî eğitim müfredatında bulunan insan hakları ve ayrımcılık yasağıyla ilgili bölümlerin hazırlanmasına katkıda bulunmak

ç) İnsan haklarının korunması, ayrımcılığın ortadan kaldırılması ve toplumdaki eşitlik anlayışının geliştirilmesine yönelik olarak üniversiteler ile ortaklaşa faaliyetlerde bulunmak, Yükseköğretim Kurulunun eşgüdümünde üniversitelerin insan hakları ve eşitlik ile ilgili bölümlerinin kurulmasına ve insan hakları ve eşitlik öğretimine dair müfredatın belirlenmesine katkıda bulunmak

d) Kamu kurum ve kuruluşlarının meslek öncesi ve meslek içi insan hakları ve eşitlik eğitimi programlarının esaslarının belirlenmesine ve bu programların yürütülmesine katkıda bulunmak

e) Görev alanıyla ilgili mevzuat çalışmalarını izlemek, değerlendirmek, bunlara ilişkin görüş ve önerilerini ilgili mercilere bildirmek

f) İnsan hakları ihlallerini resen incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek

g) Ayrımcılık yasağı ihlallerini resen veya başvuru üzerine incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek

ğ) Ayrımcılık yasağı ihlalleri nedeniyle mağdur olduğu iddiasıyla Kuruma başvuranlara mağduriyetlerinin giderilmesi için kullanabilecekleri idari ve hukuki süreçler konusunda yol göstermek ve başvurularını takip etmelerini sağlamak amacıyla yardımcı olmak

h) İşkence ve kötü muamele ile mücadele etmek ve bu konuda çalışmalar yapmak

ı) İşkenceye ve Diğer Zalimane, Gayriinsanî veya Küçültücü Muamele veya Cezaya Karşı Birleşmiş Milletler Sözleşmesine Ek İhtiyari Protokol hükümleri çerçevesinde ulusal önleme mekanizması olarak görev yapmak

i) Özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin ulusal önleme mekanizması kapsamındaki başvurularını incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

j) Özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin bulundukları yerlere haberli veya habersiz düzenli ziyaretler gerçekleştirmek, bu ziyaretlere ilişkin raporları ilgili kurum ve kuruluşlara iletmek, Kurulca gerekli görülmesi durumunda kamuoyuna açıklamak, ceza infaz kurumları ve tutukevleri izleme kurulları, il ve ilçe insan hakları kurulları ile diğer kişi, kurum ve kuruluşların bu gibi yerlere gerçekleştirdikleri ziyaretlere ilişkin raporları incelemek ve değerlendirmek.

k) Cumhurbaşkanlığına, Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına ve Başbakanlığa sunulmak üzere, insan haklarının korunması ve geliştirilmesi, işkence ve kötü muameleyle mücadele ve ayrımcılıkla mücadele alanlarında yıllık raporlar hazırlamak.

l) Kamuoyunu bilgilendirmek, düzenli yıllık raporlar dışında, gerek görüldüğünde görev alanına ilişkin özel raporlar yayımlamak.

m) İnsan hakları ve ayrımcılıkla mücadele alanındaki uluslararası gelişmeleri izlemek ve değerlendirmek, alanındaki uluslararası kuruluşlarla ilgili mevzuat dahilinde işbirliği yapmak.

n) İnsan haklarının korunması ve ayrımcılıkla mücadele kapsamında faaliyet yürüten kamu kurum ve kuruluşları, sivil toplum kuruluşları, meslek kuruluşları ve üniversitelerle işbirliği yapmak.

o) Diğer kurumların ayrımcılığın önlenmesine yönelik faaliyetlerine destek vermek.

ö) Türkiye'nin taraf olduğu uluslararası insan hakları sözleşmelerinin uygulanmasını izlemek, bu sözleşmeler uyarınca kurulan inceleme, izleme ve denetleme mekanizmalarına Devletin sunmakla yükümlü olduğu raporların hazırlanması sürecinde, ilgili sivil toplum kuruluşlarından da yararlanmak suretiyle görüş bildirmek, bu raporların sunulacağı uluslararası toplantılara temsilci göndererek katılmak.

p) Kanunlarla verilen diğer görevleri yapmak.

(İnsan Haklarını İnceleme Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

j) Özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin bulundukları yerlere haberli veya habersiz düzenli ziyaretler gerçekleştirmek, bu ziyaretlere ilişkin raporları ilgili kurum ve kuruluşlara iletmek, Kurulca gerekli görülmesi durumunda kamuoyuna açıklamak, ceza infaz kurumları ve tutukevleri izleme kurulları, il ve ilçe insan hakları kurulları ile diğer kişi, kurum ve kuruluşların bu gibi yerlere gerçekleştirdikleri ziyaretlere ilişkin raporları incelemek ve değerlendirmek

k) Cumhurbaşkanlığına, Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına ve Başbakanlığa sunulmak üzere, insan haklarının korunması ve geliştirilmesi, işkence ve kötü muameleyle mücadele ve ayrımcılıkla mücadele alanlarında yıllık raporlar hazırlamak

l) Kamuoyunu bilgilendirmek, düzenli yıllık raporlar dışında, gerek görüldüğünde görev alanına ilişkin özel raporlar yayımlamak

m) İnsan hakları ve ayrımcılıkla mücadele alanındaki uluslararası gelişmeleri izlemek ve değerlendirmek, alanındaki uluslararası kuruluşlarla ilgili mevzuat dahilinde işbirliği yapmak

n) İnsan haklarının korunması ve ayrımcılıkla mücadele kapsamında faaliyet yürüten kamu kurum ve kuruluşları, sivil toplum kuruluşları, meslek kuruluşları ve üniversitelerle işbirliği yapmak

o) Diğer kurumların ayrımcılığın önlenmesine yönelik faaliyetlerine destek vermek

ö) Türkiye'nin taraf olduğu uluslararası insan hakları sözleşmelerinin uygulanmasını izlemek, bu sözleşmeler uyarınca kurulan inceleme, izleme ve denetleme mekanizmalarına Devletin sunmakla yükümlü olduğu raporların hazırlanması sürecinde, ilgili sivil toplum kuruluşlarından da yararlanmak suretiyle görüş bildirmek, bu raporların sunulacağı uluslararası toplantılara temsilci göndererek katılmak

p) Kanunlarla verilen diğer görevleri yapmak

(2) Kamu kurum ve kuruluşları ile görevliler, birinci fıkranın (j) bendi kapsamındaki ziyaretler sebebiyle gerekli yardım ve kolaylığı göstermek zorundadır.

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

(2) Kamu kurum ve kuruluşları ile görevliler, birinci fıkranın (j) bendi kapsamındaki ziyaretler sebebiyle gerekli yardım ve kolaylığı göstermek zorundadır.

Kurul

MADDE 10- (1) Kurul, Kurumun karar organıdır. Kurul, bu Kanunla ve diğer mevzuatla verilen görev ve yetkilerini kendi sorumluluğu altında, bağımsız olarak yerine getirir ve kullanır. Görev alanına giren konularla ilgili olarak hiçbir organ, makam, merci veya kişi, Kurula emir ve talimat veremez, tavsiye ve telkinde bulunamaz.

(2) Kurul, biri Başkan, biri İkinci Başkan olmak üzere onbir üyeden oluşur. Kurulun sekiz üyesi Bakanlar Kurulu, üç üyesi Cumhurbaşkanı tarafından seçilir.

(3) Kurula üye olabilmek için aşağıdaki şartlar aranır:

a) Kurumun görev alanındaki konularda bilgi ve deneyim sahibi olmak.

b) 14/7/1965 tarihli ve 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun 48 inci maddesinin birinci fıkrasının (A) bendinin (1), (4), (5), (6) ve (7) numaralı alt bentlerinde belirtilen nitelikleri taşımak.

c) Herhangi bir siyasi partinin yönetim ve denetim organlarında görevli veya yetkili bulunmamak.

ç) En az dört yıllık lisans düzeyinde yükseköğrenim görmüş olmak.

d) Kamu kurum ve kuruluşlarında, uluslararası kuruluşlarda, sivil toplum kuruluşlarında veya kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşlarında ya da özel sektörde toplamda en az on yıl çalışmış olmak.

(4) Üye seçimlerinde, Kurumun görev alanına giren konularda bilgi ve deneyimi bulunanların çoğulcu bir şekilde temsiline özen gösterilir.

(5) Üyelerin görev süresi dört yıldır. Arka arkaya iki dönem görev yapan üyeler bir dönem geçmeden tekrar seçilemez. Üyeliklerde görev süresi dolmadan herhangi bir sebeple boşalma olması halinde, bir ay içinde aynı usulle yeni üye

(İnsan Haklarını İnceleme Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

(3) Kurum, görev ve yetkilerine ilişkin olarak Türkiye Büyük Millet Meclisi İnsan Haklarını İnceleme Komisyonunu ve Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonunu yılda en az bir defa bilgilendirir.

Kurul

MADDE 10- (1) Kurul, Kurumun karar organıdır. Kurul, bu Kanunla ve diğer mevzuatla verilen görev ve yetkilerini kendi sorumluluğu altında, bağımsız olarak yerine getirir ve kullanır. Görev alanına giren konularla ilgili olarak hiçbir organ, makam, merci veya kişi, Kurula emir ve talimat veremez, tavsiye ve telkinde bulunamaz.

(2) Kurul, biri Başkan, biri İkinci Başkan olmak üzere on bir üyeden oluşur. Kurulun sekiz üyesi Bakanlar Kurulu, üç üyesi Cumhurbaşkanı tarafından seçilir.

(3) Kurula üye olabilmek için aşağıdaki şartlar aranır:

a) Kurumun görev alanındaki konularda bilgi ve deneyim sahibi olmak.

b) 14/7/1965 tarihli ve 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun 48 inci maddesinin birinci fıkrasının (A) bendinin (1), (4), (5), (6) ve (7) numaralı alt bentlerinde belirtilen nitelikleri taşımak.

c) Herhangi bir siyasi partinin yönetim ve denetim organlarında görevli veya yetkili bulunmamak.

ç) En az dört yıllık lisans düzeyinde yükseköğrenim görmüş olmak.

d) Kamu kurum ve kuruluşlarında, uluslararası kuruluşlarda, sivil toplum kuruluşlarında veya kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşlarında ya da özel sektörde toplamda en az on yıl çalışmış olmak.

(4) Üye seçimlerinde, Kurumun görev alanına giren konularda bilgi ve deneyimi bulunanların çoğulcu bir şekilde temsiline özen gösterilir.

(5) Üyelerin görev süresi dört yıldır. Arka arkaya iki dönem görev yapan üyeler bir dönem geçmeden tekrar seçilemez. Üyeliklerde görev süresi dolmadan herhangi bir sebeple boşalma olması halinde, bir ay içinde aynı usulle yeni üye

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

seçilir. Bu şekilde seçilen üye, yerine seçildiği üyenin kalan süresini tamamlar ve bunlardan iki yıl veya daha az süreyle görev yapanların bu görevleri seçilme dönemi olarak değerlendirilmez.

(6) Başkan ve İkinci Başkan, Bakanlar Kurulunca Kurul üyeleri arasından görevlendirilir.

(7) Başkan, İkinci Başkan ve üyelerin süreleri dolmadan herhangi bir nedenle görevlerine son verilemez. Ancak üyenin;

a) Seçilmesi için gerekli şartları taşımaması ya da sonradan kaybetmesi,

b) Kurul kararlarını süresi içinde imzalamaması,

c) Kurul tarafından kabul edilebilir mazereti olmaksızın bir takvim yılı içinde toplam beş Kurul toplantısına katılmaması,

ç) Ağır hastalık veya engellilik nedeniyle iş göremeyeceğinin sağlık kurulu raporuyla belgelenmesi,

d) Görevi ile ilgili olarak işlediği suçlardan dolayı hakkında verilen mahkûmiyet kararının kesinleşmesi,

e) Geçici iş göremezlik halinin üç aydan fazla sürmesi,

f) 657 sayılı Kanunun 48 inci maddesinin birinci fıkrasının (A) bendinin (5) numaralı alt bendinde belirtilen suçlardan mahkûm edilip de cezasının infazına fiilen başlanması,

hallerinin Kurul tarafından tespit edilmesi üzerine Başbakan veya görevlendireceği bakanın onayıyla üyeliğine son verilir.

(8) Üyelerin Kurulda görev yaptıkları sürece önceki görevleri ile olan ilişkileri kesilir. Üyeler, özel bir kanuna dayanmadıkça, Kuruldaki görevlerinin dışında resmi veya özel hiçbir görev alamaz, dernek, vakıf, kooperatif ve benzeri yerlerde yöneticilik ve denetçilik yapamaz, ticaretle uğraşamaz, serbest meslek faaliyetinde bulunamaz, hakemlik ve bilirkişilik yapamaz. Ancak üyeler, asli görevlerini aksatmayacak şekilde bilimsel amaçlı yayın yapabilir, ders ve konferans verebilir ve bunlardan doğacak telif hakları ile ders ve konferans ücretlerini alabilir.

(İnsan Haklarını İnceleme Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

seçilir. Bu şekilde seçilen üye, yerine seçildiği üyenin kalan süresini tamamlar ve bunlardan iki yıl veya daha az süreyle görev yapanların bu görevleri seçilme dönemi olarak değerlendirilmez.

(6) Başkan ve İkinci Başkan, Bakanlar Kurulunca Kurul üyeleri arasından görevlendirilir.

(7) Başkan, İkinci Başkan ve üyelerin süreleri dolmadan herhangi bir nedenle görevlerine son verilemez. Ancak üyenin;

a) Seçilmesi için gerekli şartları taşımaması ya da sonradan kaybetmesi,

b) Kurul kararlarını süresi içinde imzalamaması,

c) Kurul tarafından kabul edilebilir mazereti olmaksızın bir takvim yılı içinde toplam beş Kurul toplantısına katılmaması,

ç) Ağır hastalık veya engellilik nedeniyle iş göremeyeceğinin sağlık kurulu raporuyla belgelenmesi,

d) Görevi ile ilgili olarak işlediği suçlardan dolayı hakkında verilen mahkûmiyet kararının kesinleşmesi,

e) Geçici iş göremezlik halinin üç aydan fazla sürmesi,

f) 657 sayılı Kanunun 48 inci maddesinin birinci fıkrasının (A) bendinin (5) numaralı alt bendinde belirtilen suçlardan mahkûm edilip de cezasının infazına fiilen başlanması,

hallerinin Kurul tarafından tespit edilmesi üzerine Başbakan veya görevlendireceği bakanın onayıyla üyeliğine son verilir.

(8) Üyelerin Kurulda görev yaptıkları sürece önceki görevleri ile olan ilişkileri kesilir. Üyeler, özel bir kanuna dayanmadıkça, Kuruldaki görevlerinin dışında resmi veya özel hiçbir görev alamaz, dernek, vakıf, kooperatif ve benzeri yerlerde yöneticilik ve denetçilik yapamaz, ticaretle uğraşamaz, serbest meslek faaliyetinde bulunamaz, hakemlik ve bilirkişilik yapamaz. Ancak üyeler, asli görevlerini aksatmayacak şekilde bilimsel amaçlı yayın yapabilir, ders ve konferans verebilir ve bunlardan doğacak telif hakları ile ders ve konferans ücretlerini alabilir.

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

(9) Kamu görevlisi iken üyeliğe seçilenler, memuriyete giriş şartlarını kaybetmemeleri kaydıyla, görev sürelerinin sona ermesi veya görevden ayrılma isteğinde bulunmaları ve otuz gün içinde önceki kurum veya kuruluşlarına başvurmaları durumunda atamaya yetkili makam tarafından bir ay içinde mükteseplerine uygun bir kadroya atanır. Atama gerçekleşinceye kadar, bunların almakta oldukları her türlü ödemelerin Kurum tarafından yapılmasına devam olunur. Bunların Kurumda geçirdiği süreler, özlük ve diğer hakları açısından önceki kurum veya kuruluşlarında geçirilmiş sayılır. Bir kamu kurumunda çalışmayanlardan üyeliğe seçilip yukarıda belirtilen şekilde görevi sona erenlere herhangi bir görev veya işe başlayıncaya kadar, almakta oldukları her türlü ödemeler Kurum tarafından ödenmeye devam edilir ve bu şekilde üyeliği sona erenlere Kurum tarafından yapılacak ödeme üç ayı geçmez.

(10) Başkan ve üyeler, 19/4/1990 tarihli ve 3628 sayılı Mal Bildiriminde Bulunulması, Rüşvet ve Yolsuzluklarla Mücadele Kanununa tabidir.

(11) Seçilen üyeler ilk toplantının başında aşağıdaki şekilde yemin ederler:

“Görevimi tam bir tarafsızlık, dürüstlük, hakkaniyet ve adalet anlayışı içinde yerine getireceğime, namusum ve şerefim üzerine yemin ederim.”

(12) 2/12/1999 tarihli ve 4483 sayılı Memurlar ve Diğer Kamu Görevlilerinin Yargılanması Hakkında Kanun uyarınca Başkan ve üyeler için soruşturma yapılması Başbakan veya görevlendirileceği bakanın iznine tabidir. Soruşturma izni verilmesi veya verilmemesine ilişkin kararlara karşı itirazlar Danıştay tarafından karara bağlanır.

(13) Başkan ve üyeler ile Kurum personeli, görevlerini yerine getirmeleri sırasında edindikleri, kamuya, ilgililere ve üçüncü kişilere ait gizlilik taşıyan bilgileri, kişisel verileri, Kurumla ilgili gizlilik taşıyan bilgileri, ticari sırları ve bunlara ait belgeleri, bu konuda kanunen yetkili kılınan mercilerden başkasına

(İnsan Haklarını İnceleme Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

(9) Kamu görevlisi iken üyeliğe seçilenler, memuriyete giriş şartlarını kaybetmemeleri kaydıyla, görev sürelerinin sona ermesi veya görevden ayrılma isteğinde bulunmaları ve otuz gün içinde önceki kurum veya kuruluşlarına başvurmaları durumunda atamaya yetkili makam tarafından bir ay içinde mükteseplerine uygun bir kadroya atanır. Atama gerçekleşinceye kadar, bunların almakta oldukları her türlü ödemelerin Kurum tarafından yapılmasına devam olunur. Bunların Kurumda geçirdiği süreler, özlük ve diğer hakları açısından önceki kurum veya kuruluşlarında geçirilmiş sayılır. Bir kamu kurumunda çalışmayanlardan üyeliğe seçilip yukarıda belirtilen şekilde görevi sona erenlere herhangi bir görev veya işe başlayıncaya kadar, almakta oldukları her türlü ödemeler Kurum tarafından ödenmeye devam edilir ve bu şekilde üyeliği sona erenlere Kurum tarafından yapılacak ödeme üç ayı geçmez.

(10) Başkan ve üyeler, 19/4/1990 tarihli ve 3628 sayılı Mal Bildiriminde Bulunulması, Rüşvet ve Yolsuzluklarla Mücadele Kanununa tabidir.

(11) Seçilen üyeler ilk toplantının başında aşağıdaki şekilde yemin ederler:

“Görevimi tam bir tarafsızlık, dürüstlük, hakkaniyet ve adalet anlayışı içinde yerine getireceğime, namusum ve şerefim üzerine yemin ederim.”

(12) 2/12/1999 tarihli ve 4483 sayılı Memurlar ve Diğer Kamu Görevlilerinin Yargılanması Hakkında Kanun uyarınca Başkan ve üyeler için soruşturma yapılması Başbakan veya görevlendirileceği bakanın iznine tabidir. Soruşturma izni verilmesi veya verilmemesine ilişkin kararlara karşı itirazlar Danıştay tarafından karara bağlanır.

(13) Başkan ve üyeler ile Kurum personeli, görevlerini yerine getirmeleri sırasında edindikleri, kamuya, ilgililere ve üçüncü kişilere ait gizlilik taşıyan bilgileri, kişisel verileri, Kurumla ilgili gizlilik taşıyan bilgileri, ticari sırları ve bunlara ait belgeleri, bu konuda kanunen yetkili kılınan mercilerden başkasına

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

açıklayamaz, kendilerinin veya üçüncü kişilerin yararına kullanamaz. Bu yükümlülük görevden ayrılmalarından sonra da devam eder.

Kurulun görev ve yetkileri

MADDE 11- (1) Kurulun görev ve yetkileri şunlardır:

a) Kurumla ve Kurumun görev alanıyla ilgili düzenlemeler yapılmasına yönelik kararlar almak.

b) Ayrımcılık yasağı ihlallerine ilişkin başvurular ile insan hakları veya ayrımcılık yasağı ihlallerine ilişkin resen yapılan incelemeleri karara bağlamak, bu başvuru ve incelemelere ilişkin gerekli hallerde uzlaşma sürecini sonuçlandırmak, ayrımcılık yasağı ihlallerine ilişkin bu Kanunda öngörülen idari yaptırımlara karar vermek.

c) İnsan hakları ve ayrımcılık yasağı ihlallerine ilişkin yargı kararlarının uygulanmasına ilişkin sorunları izlemek ve değerlendirmek.

ç) Özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin ulusal önleme mekanizması kapsamındaki başvurularını ve bu kapsamda resen yürütülen incelemeleri karara bağlamak.

d) Görev alanıyla ilgili olarak yargı organlarına, kamu kurum ve kuruluşlarına ve ilgili kişilere talepleri halinde görüş bildirmek.

e) Gerek gördüğünde Kurumun kendi alanında çalışan uluslararası kuruluşlara üye olmasına ve bu kuruluşlarla işbirliği yapmasına karar vermek.

f) Kurum tarafından insan haklarının korunması, ayrımcılıkla mücadele ve ulusal önleme mekanizması görevleri kapsamında yapılan inceleme ve araştırmaları, hazırlanan raporları ve benzeri çalışmaları karara bağlamak.

g) Kurumun stratejik planını karara bağlamak, amaç ve hedeflerini, hizmet kalite standartlarını ve performans ölçütlerini belirlemek.

ğ) Kurumun stratejik planı ile amaç ve hedeflerine uygun olarak hazırlanan bütçe teklifini görüşmek ve karara bağlamak.

(İnsan Haklarını İnceleme Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

açıklayamaz, kendilerinin veya üçüncü kişilerin yararına kullanamaz. Bu yükümlülük görevden ayrılmalarından sonra da devam eder.

Kurulun görev ve yetkileri

MADDE 11- (1) Kurulun görev ve yetkileri şunlardır:

a) Kurumla ve Kurumun görev alanıyla ilgili düzenlemeler yapılmasına yönelik kararlar almak.

b) Ayrımcılık yasağı ihlallerine ilişkin başvurular ile insan hakları veya ayrımcılık yasağı ihlallerine ilişkin resen yapılan incelemeleri karara bağlamak, bu başvuru ve incelemelere ilişkin gerekli hallerde uzlaşma sürecini sonuçlandırmak, ayrımcılık yasağı ihlallerine ilişkin bu Kanunda öngörülen idari yaptırımlara karar vermek.

c) İnsan hakları ve ayrımcılık yasağı ihlallerine ilişkin yargı kararlarının uygulanmasına ilişkin sorunları izlemek ve değerlendirmek.

ç) Özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin ulusal önleme mekanizması kapsamındaki başvurularını ve bu kapsamda resen yürütülen incelemeleri karara bağlamak.

d) Görev alanıyla ilgili olarak yargı organlarına, kamu kurum ve kuruluşlarına ve ilgili kişilere talepleri halinde görüş bildirmek.

e) Gerek gördüğünde Kurumun kendi alanında çalışan uluslararası kuruluşlara üye olmasına ve bu kuruluşlarla işbirliği yapmasına karar vermek.

f) Kurum tarafından insan haklarının korunması, ayrımcılıkla mücadele ve ulusal önleme mekanizması görevleri kapsamında yapılan inceleme ve araştırmaları, hazırlanan raporları ve benzeri çalışmaları karara bağlamak.

g) Kurumun stratejik planını karara bağlamak, amaç ve hedeflerini, hizmet kalite standartlarını ve performans ölçütlerini belirlemek.

ğ) Kurumun stratejik planı ile amaç ve hedeflerine uygun olarak hazırlanan bütçe teklifini görüşmek ve karara bağlamak.

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

h) Kurumun faaliyet raporlarını karara bağlamak.

ı) Taşınmaz alımı, satımı ve kiralınması konularındaki önerileri görüşüp karara bağlamak.

i) Kanunlarla verilen diğer görevleri yapmak.

Kurulun çalışma esasları

MADDE 12- (1) Kurul, Başkanın çağrısı üzerine toplanır. Toplantıları Başkan yönetir. Başkanın dışında en az beş üyenin birlikte talep etmesi halinde, Kurul, Başkan tarafından beş gün içinde toplanmak üzere derhal toplantıya çağrılır.

(2) Toplantı gündemi Başkan tarafından hazırlanarak, toplantıdan en az üç gün önce Kurul üyelerine bildirilir. Gündeme yeni madde eklenebilmesi için toplantıda üyelere birinin öneride bulunması ve önerilen maddenin Kurul tarafından kabul edilmesi gerekir.

(3) Kurul, en az yedi üye ile toplanır ve en az altı üyenin aynı yöndeki oyuyla karar alır. Kararlarda çekimser oy kullanılmaz.

(4) Kurul, kendi üyeleri arasından, her bir çalışma alanı için üçer üyeli komisyonlar oluşturabilir.

(5) Kurul, başvuruları görüşmek ve sonuçlandırmak üzere Başkan hariç beş üyeli daireler oluşturabilir. Başkan, dairelerin doğal üyesidir.

(6) Kurul kararları tutanakla tespit edilir ve karar tutanağı toplantı esnasında veya en geç toplantıyı izleyen beş işgünü içinde toplantıya katılan tüm üyeler tarafından imzalanarak tekemmül ettirilir. Toplantı tarihinden itibaren en geç onbeş işgünü içinde gerekçeler ve varsa karşı oy gerekçeleri yazılır. Gerektiğinde, Kurul tarafından bu süre uzatılabilir.

(7) Başkan ve üyeler, kendileri, aralarındaki evlilik bağı kalkmış olsa bile eşleri, evlatlıkları ve üçüncü derece dahil üçüncü dereceye kadar kan ve ikinci derece dahil ikinci dereceye kadar kayın hısımlarıyla ilgili veya kişisel menfaat ilişkisi içinde oldukları konularda toplantı ve oylamaya katılamaz. Bu durum karar metninde ayrıca belirtilir.

(İnsan Haklarını İnceleme Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

h) Kurumun faaliyet raporlarını karara bağlamak.

ı) Taşınmaz alımı, satımı ve kiralınması konularındaki önerileri görüşüp karara bağlamak.

i) Kanunlarla verilen diğer görevleri yapmak.

Kurulun çalışma esasları

MADDE 12- (1) Kurul, Başkanın çağrısı üzerine toplanır. Toplantıları Başkan yönetir. Başkanın dışında en az beş üyenin birlikte talep etmesi halinde, Kurul, Başkan tarafından beş gün içinde toplanmak üzere derhal toplantıya çağrılır.

(2) Toplantı gündemi Başkan tarafından hazırlanarak, toplantıdan en az üç gün önce Kurul üyelerine bildirilir. Gündeme yeni madde eklenebilmesi için toplantıda üyelere birinin öneride bulunması ve önerilen maddenin Kurul tarafından kabul edilmesi gerekir.

(3) Kurul, en az yedi üye ile toplanır ve en az altı üyenin aynı yöndeki oyuyla karar alır. Kararlarda çekimser oy kullanılmaz.

(4) Kurul, kendi üyeleri arasından, her bir çalışma alanı için üçer üyeli komisyonlar oluşturabilir.

(5) Kurul, başvuruları görüşmek ve sonuçlandırmak üzere Başkan hariç beş üyeli daireler oluşturabilir. Başkan, dairelerin doğal üyesidir.

(6) Kurul kararları tutanakla tespit edilir ve karar tutanağı toplantı esnasında veya en geç toplantıyı izleyen beş iş günü içinde toplantıya katılan tüm üyeler tarafından imzalanarak tekemmül ettirilir. Toplantı tarihinden itibaren en geç on beş iş günü içinde gerekçeler ve varsa karşı oy gerekçeleri yazılır. Gerektiğinde, Kurul tarafından bu süre uzatılabilir.

(7) Başkan ve üyeler, kendileri, aralarındaki evlilik bağı kalkmış olsa bile eşleri, evlatlıkları ve üçüncü derece dahil üçüncü dereceye kadar kan ve ikinci derece dahil ikinci dereceye kadar kayın hısımlarıyla ilgili veya kişisel menfaat ilişkisi içinde oldukları konularda toplantı ve oylamaya katılamaz. Bu durum karar metninde ayrıca belirtilir.

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

(8) Aksi kararlaştırılmadıkça Kurul toplantılarındaki müzakereler gizlidir.

(9) İhtiyaç duyulması halinde görüşlerinden yararlanılmak üzere ilgililer Kurul toplantısına davet edilebilir. Ancak, Kurul kararları toplantıya dışarıdan katılanların yanında alınamaz.

(10) Kurul kararları, tekemmül etmesinden itibaren en geç beş işgünü içinde ilgililere gönderilir. Kurul kararlarında, ilgili kişilerin bu kararlara karşı hangi hukuki yollara başvurabilecekleri süreleri ile birlikte belirtilir.

(11) Kurul, gerekli gördüğü durumlarda kararlarını, kişisel verilerin gizliliği ilkesine bağlı kalmak kaydıyla uygun vasıtalarla kamuoyuna duyurabilir.

(12) Kurul üyeleri ile Kurum personelinin uyacakları mesleki ve etik ilkeler, bu maddede belirtilen komisyonların ve dairelerin oluşumu, çalışma esasları ile Kurulun çalışma usul ve esasları ve diğer hususlar yönetmelikle düzenlenir.

Başkan

MADDE 13- (1) Başkan, Kurumun en üst amiri olup, Kurum hizmetlerini mevzuata, Kurumun amaç ve politikalarına, stratejik planına, performans ölçütlerine ve hizmet kalite standartlarına uygun olarak düzenler, yürütür ve hizmet birimleri arasında koordinasyonu sağlar. Başkan, Kurumun genel yönetim ve temsilinden sorumludur.

(2) Başkanın görev ve yetkileri şunlardır:

a) Kurul toplantılarının gündemini, gün ve saatini belirlemek ve toplantıları yönetmek.

b) Kurul kararlarının tebliğini ve Kurulca gerekli görülenlerin kamuoyuna duyurulmasını sağlamak.

c) Hizmet birimi koordinatörlerini görevlendirmek ve diğer Kurum personelini atamak.

ç) Hizmet birimlerinden gelen önerilere son şeklini vererek Kurula sunmak.

d) Kurumun stratejik planını, performans ölçütlerini hazırlamak, amaç ve hedeflerini, hizmet kalite standartlarını, insan kaynakları ve çalışma politikalarını oluşturmak.

(İnsan Haklarını İnceleme Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

(8) Aksi kararlaştırılmadıkça Kurul toplantılarındaki müzakereler gizlidir.

(9) İhtiyaç duyulması halinde görüşlerinden yararlanılmak üzere ilgililer Kurul toplantısına davet edilebilir. Ancak, Kurul kararları toplantıya dışarıdan katılanların yanında alınamaz.

(10) Kurul kararları, tekemmül etmesinden itibaren en geç beş iş günü içinde ilgililere gönderilir. Kurul kararlarında, ilgili kişilerin bu kararlara karşı hangi hukuki yollara başvurabilecekleri süreleri ile birlikte belirtilir.

(11) Kurul, gerekli gördüğü durumlarda kararlarını, kişisel verilerin gizliliği ilkesine bağlı kalmak kaydıyla uygun vasıtalarla kamuoyuna duyurabilir.

(12) Kurul üyeleri ile Kurum personelinin uyacakları mesleki ve etik ilkeler, bu maddede belirtilen komisyonların ve dairelerin oluşumu, çalışma esasları ile Kurulun çalışma usul ve esasları ve diğer hususlar yönetmelikle düzenlenir.

Başkan

MADDE 13- (1) Başkan, Kurumun en üst amiri olup, Kurum hizmetlerini mevzuata, Kurumun amaç ve politikalarına, stratejik planına, performans ölçütlerine ve hizmet kalite standartlarına uygun olarak düzenler, yürütür ve hizmet birimleri arasında eşgüdümü sağlar. Başkan, Kurumun genel yönetim ve temsilinden sorumludur.

(2) Başkanın görev ve yetkileri şunlardır:

a) Kurul toplantılarının gündemini, gün ve saatini belirlemek ve toplantıları yönetmek.

b) Kurul kararlarının tebliğini ve Kurulca gerekli görülenlerin kamuoyuna duyurulmasını sağlamak.

c) Hizmet birimi koordinatörlerini görevlendirmek ve diğer Kurum personelini atamak.

ç) Hizmet birimlerinden gelen önerilere son şeklini vererek Kurula sunmak.

d) Kurumun stratejik planını, performans ölçütlerini hazırlamak, amaç ve hedeflerini, hizmet kalite standartlarını, insan kaynakları ve çalışma politikalarını oluşturmak.

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

e) Belirlenen stratejilere, yıllık amaç ve hedeflere uygun olarak Kurumun yıllık bütçesi ile mali tablolarını hazırlamak.

f) Yıllık faaliyet raporlarını hazırlamak, yıllık amaç ve hedeflere, performans ölçütlerine göre faaliyetlerin değerlendirmesini yapmak ve bunları Kurula sunmak.

g) Kurul ve hizmet birimlerinin uyumlu, verimli, disiplinli ve düzenli bir biçimde çalışması amacıyla koordinasyonu sağlamak.

ğ) Kurumun yönetim ve işleyişine ilişkin diğer görevleri yerine getirmek.

(3) Başkanın yokluğunda İkinci Başkan, Başkana vekâlet eder.

Başkanlık

MADDE 14- (1) Başkanlık, Başkan Yardımcıları, hizmet birimleri ve çalışma gruplarından oluşur. Hizmet birimlerinin sayısı onu geçemez. Başkanlık, Kurul kararlarını uygulamakla ve diğer konularda Başkana ve Kurula yardımcı olmakla görevlidir.

(2) Kurul Başkanı, Kurumun da başkanıdır.

(3) Hizmet birimleri, Başkan tarafından belirlenen koordinatörlerin eşgüdümünde faaliyet gösterir.

(4) Kurum, görev alanına giren konularla ilgili olarak çalışmalarda bulunmak üzere kamu kurum ve kuruluşları, sivil toplum kuruluşları ve konuyla ilgili uzmanların katılımı ile altı ay süreli geçici komisyonlar oluşturabilir. Başkan, bu süreyi üç aya kadar uzatabilir. Gerekli görülmesi halinde Kurul, altı aylık süreyi iki katına kadar uzatabilir. Ayda ikiyi geçmemek kaydıyla komisyonların toplantılarına ilişkin giderler Kurum bütçesinden karşılanır.

(5) Hizmet birimleri ile bu birimlerin çalışma usul ve esasları, bu Kanunda belirtilen faaliyet alanı, görev ve yetkilerine uygun olarak Kurumun teklifi üzerine Bakanlar Kurulu kararıyla yürürlüğe konulan yönetmelikle belirlenir.

(İnsan Haklarını İnceleme Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

e) Belirlenen stratejilere, yıllık amaç ve hedeflere uygun olarak Kurumun yıllık bütçesi ile mali tablolarını hazırlamak.

f) Yıllık faaliyet raporlarını hazırlamak, yıllık amaç ve hedeflere, performans ölçütlerine göre faaliyetlerin değerlendirmesini yapmak ve bunları Kurula sunmak.

g) Kurul ve hizmet birimlerinin uyumlu, verimli, disiplinli ve düzenli bir biçimde çalışması amacıyla eşgüdümü sağlamak.

ğ) Kurumun yönetim ve işleyişine ilişkin diğer görevleri yerine getirmek.

(3) Başkanın yokluğunda İkinci Başkan, Başkana vekâlet eder.

Başkanlık

MADDE 14- (1) Başkanlık, Başkan Yardımcıları, hizmet birimleri ve çalışma gruplarından oluşur. Hizmet birimlerinin sayısı onu geçemez. Başkanlık, Kurul kararlarını uygulamakla ve diğer konularda Başkana ve Kurula yardımcı olmakla görevlidir.

(2) Kurul Başkanı, Kurumun da başkanıdır.

(3) Hizmet birimleri, Başkan tarafından belirlenen koordinatörlerin eşgüdümünde faaliyet gösterir.

(4) Kurum, görev alanına giren konularla ilgili olarak çalışmalarda bulunmak üzere kamu kurum ve kuruluşları, sivil toplum kuruluşları ve konuyla ilgili uzmanların katılımı ile altı ay süreli geçici komisyonlar oluşturabilir. Başkan, bu süreyi üç aya kadar uzatabilir. Gerekli görülmesi halinde Kurul, altı aylık süreyi iki katına kadar uzatabilir. Ayda ikiyi geçmemek kaydıyla komisyonların toplantılarına ilişkin giderler Kurum bütçesinden karşılanır.

(5) Hizmet birimleri ile bu birimlerin çalışma usul ve esasları, bu Kanunda belirtilen faaliyet alanı, görev ve yetkilerine uygun olarak Kurumun teklifi üzerine Bakanlar Kurulu kararıyla yürürlüğe konulan yönetmelikle belirlenir.

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Personel Rejimi

Personele ve özlük haklarına ilişkin hükümler

MADDE 15- (1) Kurum personeli, bu Kanunla düzenlenen hususlar dışında 657 sayılı Kanuna tabidir. Hizmet birimi koordinatörü olarak görevlendirilenlerde bakanlık daire başkanı kadrolarına atanmak için aranan şartlar aranır ve bunlara kadrolarına bağlı olarak mali haklar kapsamında yapılan aylık net ödeme tutarının, bakanlık daire başkanına kadrosuna bağlı olarak yapılması öngörülen aylık net ödeme tutarından az olması halinde aradaki fark, herhangi bir vergi ve kesintiye tabi olmaksızın ödenir.

(2) Kurul Başkanına 27/6/1989 tarihli ve 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararnameye ekli (II) sayılı cetvelin 3 üncü sırasında, Kurul üyelerine anılan cetvelin 4 üncü sırasında yer alan göstergeler üzerinden anılan Kanun Hükmünde Kararnamenin ek 10 uncu maddesinde öngörülen usul ve esaslar çerçevesinde ödeme yapılır. Söz konusu ödemelerden vergi ve diğer yasal kesintilere tabi olmayanlar bu fıkraya göre yapılacak ödemelerde de vergi ve diğer yasal kesintilere tabi tutulmaz. Başkan ve üyeler, 657 sayılı Kanun ve diğer ilgili mevzuat uyarınca Devlet memurlarının yararlanmış olduğu sosyal hak ve yardımlardan da aynı usul ve esaslar çerçevesinde yararlanır.

(3) Başkan ve üyeler ile Kurum personeli 31/5/2006 tarihli ve 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanununun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (c) bendi hükümlerine tabidir. Başkan ve üyeler ile Başkan Yardımcıları emeklilik hakları bakımından sırasıyla Devlet Personel Başkanı, Başbakanlık genel müdürleri ve Başbakanlık genel müdür yardımcıları ile denk kabul edilir. Bunlardan bu görevleri sırasında 5510 sayılı Kanunun geçici 4 üncü maddesi kapsamına girenlerin bu görevlerde geçen süreleri makam tazminatı ile temsil tazminatı ödemesi gereken süre olarak değerlendirilir. 5510 sayılı Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (c) bendi kapsamında sigortalı iken üyeliğe

(İnsan Haklarını İnceleme Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Personel Rejimi

Personele ve özlük haklarına ilişkin hükümler

MADDE 15- (1) Kurum personeli, bu Kanunla düzenlenen hususlar dışında 657 sayılı Kanuna tabidir. Hizmet birimi koordinatörü olarak görevlendirilenlerde bakanlık daire başkanı kadrolarına atanmak için aranan şartlar aranır ve bunlara kadrolarına bağlı olarak mali haklar kapsamında yapılan aylık net ödeme tutarının, bakanlık daire başkanına kadrosuna bağlı olarak yapılması öngörülen aylık net ödeme tutarından az olması halinde aradaki fark, herhangi bir vergi ve kesintiye tabi olmaksızın ödenir.

(2) Kurul Başkanına 27/6/1989 tarihli ve 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararnameye ekli (II) sayılı cetvelin 3 üncü sırasında, Kurul üyelerine anılan cetvelin 4 üncü sırasında yer alan göstergeler üzerinden anılan Kanun Hükmünde Kararnamenin ek 10 uncu maddesinde öngörülen usul ve esaslar çerçevesinde ödeme yapılır. Söz konusu ödemelerden vergi ve diğer yasal kesintilere tabi olmayanlar bu fıkraya göre yapılacak ödemelerde de vergi ve diğer yasal kesintilere tabi tutulmaz. Başkan ve üyeler, 657 sayılı Kanun ve diğer ilgili mevzuat uyarınca Devlet memurlarının yararlandığı sosyal hak ve yardımlardan da aynı usul ve esaslar çerçevesinde yararlanır.

(3) Başkan ve üyeler ile Kurum personeli 31/5/2006 tarihli ve 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanununun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (c) bendi hükümlerine tabidir. Başkan ve üyeler ile Başkan Yardımcıları emeklilik hakları bakımından sırasıyla Devlet Personel Başkanı, Başbakanlık genel müdürleri ve Başbakanlık genel müdür yardımcıları ile denk kabul edilir. Bunlardan bu görevleri sırasında 5510 sayılı Kanunun geçici 4 üncü maddesi kapsamına girenlerin bu görevlerde geçen süreleri makam tazminatı ile temsil tazminatı ödemesi gereken süre olarak değerlendirilir. 5510 sayılı Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (c) bendi kapsamında sigortalı iken üyeliğe

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

seçilenlerden bu görevleri sona erenler veya bu görevlerinden ayrılma isteğinde bulunanların bu görevlerde geçen hizmet süreleri kazanılmış hak aylık, derece ve kademelerinin tespitinde dikkate alınır. Kamu kurum ve kuruluşlarında 5510 sayılı Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (a) bendi kapsamında sigortalı iken üyeliğe seçilenlerin, önceki kurum ve kuruluşları ile ilişkilerinin kesilmesi kendilerine kıdem tazminatı veya iş sonu tazminatı ödenmesini gerektirmez. Bu durumda olanların kıdem tazminatı veya iş sonu tazminatı ödenmesi gereken hizmet süreleri, üyelikte geçen hizmet süreleri ile birleştirilir ve emeklilik ikramiyesi ödenecek süre olarak değerlendirilir.

(4) Başbakan veya görevlendireceği bakan tarafından, Kuruma ilişkin görevlerinde Başkana yardımcı olmak üzere, Kurumun görev alanları dikkate alınarak üç Başkan Yardımcısı atanır. Başkan Yardımcısı olarak atanacaklarda;

a) En az dört yıllık lisans düzeyinde yükseköğrenim görmüş olma,

b) Kamu hizmetinde en az on yıllık mesleki tecrübeye sahip olma,

c) 657 sayılı Kanunun 48 inci maddesinin birinci fıkrasının (A) bendinin (1), (4), (5), (6) ve (7) numaralı alt bentlerinde belirtilen nitelikleri taşıma,

şartları aranır. Başkan Yardımcılarının görev süresi dört yıldır. Görevi sona eren Başkan Yardımcıları yeniden atanabilir.

(5) Başkan, sınırlarını yazılı ve açık olarak belirlemek şartıyla Kurula ilişkin olmayan görev ve yetkilerinin bir bölümünü Başkan Yardımcılarına veya hizmet birimi koordinatörlerine devredebilir. Yetki devri, uygun araçlarla ilgililere duyurulur.

(6) Kurumda, 657 sayılı Kanun ve diğer mevzuat hükümlerine bağlı kalmaksızın, sözleşmeli personel istihdam edilebilir. Sözleşmeli olarak istihdam edilecek personel, 5510 sayılı Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (a) bendi kapsamında sigortalı sayılır. Bu personelin atama usul ve esasları Kurumca belirlenir.

(İnsan Haklarını İnceleme Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

seçilenlerden bu görevleri sona erenler veya bu görevlerinden ayrılma isteğinde bulunanların bu görevlerde geçen hizmet süreleri kazanılmış hak aylık, derece ve kademelerinin tespitinde dikkate alınır. Kamu kurum ve kuruluşlarında 5510 sayılı Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (a) bendi kapsamında sigortalı iken üyeliğe seçilenlerin, önceki kurum ve kuruluşları ile ilişkilerinin kesilmesi kendilerine kıdem tazminatı veya iş sonu tazminatı ödenmesini gerektirmez. Bu durumda olanların kıdem tazminatı veya iş sonu tazminatı ödenmesi gereken hizmet süreleri, üyelikte geçen hizmet süreleri ile birleştirilir ve emeklilik ikramiyesi ödenecek süre olarak değerlendirilir.

(4) Başbakan veya görevlendireceği bakan tarafından, Kuruma ilişkin görevlerinde Başkana yardımcı olmak üzere, Kurumun görev alanları dikkate alınarak üç Başkan Yardımcısı atanır. Başkan Yardımcısı olarak atanacaklarda;

a) En az dört yıllık lisans düzeyinde yükseköğrenim görmüş olma,

b) Kamu hizmetinde en az on yıllık mesleki tecrübeye sahip olma,

c) 657 sayılı Kanunun 48 inci maddesinin birinci fıkrasının (A) bendinin (1), (4), (5), (6) ve (7) numaralı alt bentlerinde belirtilen nitelikleri taşıma,

şartları aranır. Başkan Yardımcılarının görev süresi dört yıldır. Görevi sona eren Başkan Yardımcıları yeniden atanabilir.

(5) Başkan, sınırlarını yazılı ve açık olarak belirlemek şartıyla Kurula ilişkin olmayan görev ve yetkilerinin bir bölümünü Başkan Yardımcılarına veya hizmet birimi koordinatörlerine devredebilir. Yetki devri, uygun araçlarla ilgililere duyurulur.

(6) Kurumda, 657 sayılı Kanun ve diğer mevzuat hükümlerine bağlı kalmaksızın, sözleşmeli personel istihdam edilebilir. Sözleşmeli olarak istihdam edilecek personel, 5510 sayılı Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (a) bendi kapsamında sigortalı sayılır. Bu personelin atama usul ve esasları Kurumca belirlenir.

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

Bunlara ödenecek ücretin net tutarı, birinci derece İnsan Hakları ve Eşitlik Uzmanına ödenen aylık ortalama net tutarı aşmamak üzere Başkan tarafından tespit edilir. Bu fıkra uyarınca çalıştırılacakların sayısı İnsan Hakları ve Eşitlik Uzmanı ve İnsan Hakları ve Eşitlik Uzman Yardımcısı toplam kadro sayısının yüzde onunu geçemez. Bu fıkraya göre istihdam edilecek sözleşmeli personelin, yurtiçindeki ve yurtdışındaki üniversitelerin en az dört yıllık eğitim veren Kurumca belirlenecek bölümlerinden mezun olması ve en az yarısının Kurumca belirlenecek yabancı diller için Yabancı Dil Bilgisi Seviye Tespit Sınavından en az (C) düzeyinde puan alması veya buna denk kabul edilen ve uluslararası geçerliliği bulunan bir belgeye sahip olması gerekir. Kurumca belirlenecek yabancı dillerin konuşulduğu ülkelerde dört yıllık eğitim veren kurumlardan mezun olan kişilerden yabancı dil belgesi istenmez. Bu fıkra belirtilen yabancı dil bilgisine ilişkin şartlar yabancı uyruklular için aranmaz.

(7) Merkezi yönetim kapsamındaki kamu idarelerinde, sosyal güvenlik kurumlarında, mahalli idarelerde, mahalli idarelere bağlı idarelerde, mahalli idare birliklerinde, döner sermayeli kuruluşlarda, kanunlarla kurulan fonlarda, kamu tüzel kişiliğini haiz kuruluşlarda, sermayesinin yüzde ellisinden fazlası kamuya ait kuruluşlarda, iktisadi devlet teşekkülleri ve kamu iktisadi kuruluşları ile bunlara bağlı ortaklıklar ve müesseselerde görevli memurlar ile diğer kamu görevlileri kurumlarının, hakimler ve savcılar ise kendilerinin muvafakati ile aylık, ödenek, her türlü zam ve tazminatlar ile diğer mali ve sosyal hak ve yardımları kurumlarınca ödenmek kaydıyla geçici olarak Kurumda görevlendirilebilir. Kurumun bu konudaki talepleri, ilgili kurum ve kuruluşlarca öncelikle sonuçlandırılır. Bu şekilde görevlendirilen personel, kurumlarından aylıklı izinli sayılır. Bu personelin izinli oldukları sürece memuriyetleri ile ilgileri ve özlük hakları devam ettiği gibi, bu süreler yükselme ve emekliliklerinde de hesaba katılır ve yükselmeleri başkaca bir işleme gerek

(İnsan Haklarını İnceleme Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

Bunlara ödenecek ücretin net tutarı, birinci derece İnsan Hakları ve Eşitlik Uzmanına ödenen aylık ortalama net tutarı aşmamak üzere Başkan tarafından tespit edilir. Bu fıkra uyarınca çalıştırılacakların sayısı İnsan Hakları ve Eşitlik Uzmanı ve İnsan Hakları ve Eşitlik Uzman Yardımcısı toplam kadro sayısının yüzde on beşini geçemez. Bu fıkraya göre istihdam edilecek sözleşmeli personelin, yurt içindeki ve yurt dışındaki üniversitelerin en az dört yıllık eğitim veren Kurumca belirlenecek bölümlerinden mezun olması ve en az yarısının Kurumca belirlenecek yabancı diller için Yabancı Dil Bilgisi Seviye Tespit Sınavından en az (C) düzeyinde puan alması veya buna denk kabul edilen ve uluslararası geçerliliği bulunan bir belgeye sahip olması gerekir. Kurumca belirlenecek yabancı dillerin konuşulduğu ülkelerde dört yıllık eğitim veren kurumlardan mezun olan kişilerden yabancı dil belgesi istenmez. Bu fıkra belirtilen yabancı dil bilgisine ilişkin şartlar yabancı uyruklular için aranmaz.

(7) Merkezi yönetim kapsamındaki kamu idarelerinde, sosyal güvenlik kurumlarında, mahalli idarelerde, mahalli idarelere bağlı idarelerde, mahalli idare birliklerinde, döner sermayeli kuruluşlarda, kanunlarla kurulan fonlarda, kamu tüzel kişiliğini haiz kuruluşlarda, sermayesinin yüzde ellisinden fazlası kamuya ait kuruluşlarda, iktisadi devlet teşekkülleri ve kamu iktisadi kuruluşları ile bunlara bağlı ortaklıklar ve müesseselerde görevli memurlar ile diğer kamu görevlileri kurumlarının, hakimler ve savcılar ise kendilerinin muvafakati ile aylık, ödenek, her türlü zam ve tazminatlar ile diğer mali ve sosyal hak ve yardımları kurumlarınca ödenmek kaydıyla geçici olarak Kurumda görevlendirilebilir. Kurumun bu konudaki talepleri, ilgili kurum ve kuruluşlarca öncelikle sonuçlandırılır. Bu şekilde görevlendirilen personel, kurumlarından aylıklı izinli sayılır. Bu personelin izinli oldukları sürece memuriyetleri ile ilgileri ve özlük hakları devam ettiği gibi, bu süreler yükselme ve emekliliklerinde de hesaba katılır ve yükselmeleri başkaca bir işleme gerek

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

duyulmadan süresinde yapılır. Hakim ve savcılar dahil bu madde kapsamında görevlendirilenlerin Kurumda geçirdikleri süreler, kendi kurumlarında geçirilmiş sayılır. Görevlendirme süresi iki yılı geçemez. Ancak ihtiyaç halinde bu süre bir yıllık dönemler halinde uzatılabilir.

İnsan Hakları ve Eşitlik Uzmanı ve Uzman Yardımcıları

MADDE 16- (1) Kurumda, İnsan Hakları ve Eşitlik Uzmanı ve İnsan Hakları ve Eşitlik Uzman Yardımcısı istihdam edilebilir.

BEŞİNCİ BÖLÜM

Başvurular ve İnceleme Usulleri

Başvurular

MADDE 17- (1) Ayrımcılık yasağı ihlalinden zarar gördüğü iddiasında bulunan her gerçek ve tüzel kişi Kuruma başvurabilir. Kuruma başvuru, illerde valilikler, ilçelerde kaymakamlıklar aracılığıyla da yapılabilir. Başvuru hakkının etkin bir şekilde kullanılmasına hiçbir surette engel olunamaz. Başvurulardan herhangi bir ücret alınmaz.

(2) İlgililer, Kuruma başvurmadan önce bu Kanuna aykırı olduğunu iddia ettikleri uygulamanın düzeltilmesini ilgili taraftan talep eder. Bu taleplerin reddedilmesi veya otuz gün içerisinde cevap verilmemesi halinde Kuruma başvuru yapılabilir. Ancak Kurum, telafisi güç veya imkânsız zararların doğması ihtimali bulunan hallerde, bu şartı aramadan başvuruları kabul edebilir.

(3) Dava açma süresi içinde Kuruma yapılan başvurular işlemeye başlamış olan dava açma süresini durdurur.

(4) Yasama ve yargı yetkilerinin kullanılmasına ilişkin işlemler, Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu kararları ile Anayasanın yargı denetimi dışında bıraktığı işlemler başvurunun konusu olamaz.

(5) İnsan hakları ve ayrımcılık yasağı ihallerine ilişkin resen yapılan incelemeler için ihlal mağdurunun şahsen belirlenebilir olduğu durumlarda kendisinin veya kanuni temsilcisinin açık rızasının alınması şarttır.

(İnsan Haklarını İnceleme Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

duyulmadan süresinde yapılır. Hakim ve savcılar dahil bu madde kapsamında görevlendirilenlerin Kurumda geçirdikleri süreler, kendi kurumlarında geçirilmiş sayılır. Görevlendirme süresi iki yılı geçemez. Ancak ihtiyaç halinde bu süre bir yıllık dönemler halinde uzatılabilir.

İnsan Hakları ve Eşitlik Uzmanı ve Uzman Yardımcıları

MADDE 16- (1) Kurumda, İnsan Hakları ve Eşitlik Uzmanı ve İnsan Hakları ve Eşitlik Uzman Yardımcısı istihdam edilebilir.

BEŞİNCİ BÖLÜM

Başvurular ve İnceleme Usulleri

Başvurular

MADDE 17- (1) Ayrımcılık yasağı ihlalinden zarar gördüğü iddiasında bulunan her gerçek ve tüzel kişi Kuruma başvurabilir. Kuruma başvuru, illerde valilikler, ilçelerde kaymakamlıklar aracılığıyla da yapılabilir. Başvuru hakkının etkin bir şekilde kullanılmasına hiçbir surette engel olunamaz. Başvurulardan herhangi bir ücret alınmaz.

(2) İlgililer, Kuruma başvurmadan önce bu Kanuna aykırı olduğunu iddia ettikleri uygulamanın düzeltilmesini ilgili taraftan talep eder. Bu taleplerin reddedilmesi veya otuz gün içerisinde cevap verilmemesi halinde Kuruma başvuru yapılabilir. Ancak Kurum, telafisi güç veya imkânsız zararların doğması ihtimali bulunan hallerde, bu şartı aramadan başvuruları kabul edebilir.

(3) Dava açma süresi içinde Kuruma yapılan başvurular işlemeye başlamış olan dava açma süresini durdurur.

(4) Yasama ve yargı yetkilerinin kullanılmasına ilişkin işlemler, Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu kararları ile Anayasanın yargı denetimi dışında bıraktığı işlemler başvurunun konusu olamaz.

(5) İnsan hakları ve ayrımcılık yasağı ihallerine ilişkin resen yapılan incelemeler için ihlal mağdurunun şahsen belirlenebilir olduğu durumlarda kendisinin veya kanuni temsilcisinin açık rızasının alınması şarttır.

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

(6) Kuruma yapılacak başvurularda, vesayet ya da koruma altında olanlar ve çocuklar ile talepleri üzerine mağdur ya da mağdurların kimlik bilgileri gizli tutulur.

(7) 9 uncu maddenin birinci fıkrasının (i) bendi kapsamında yapılan başvurular hakkında da bu madde hükümleri uygulanır.

(8) İşleme konulmayacak başvurular ve gerekçeli kabul edilmezlik kararları ile başvuruya ilişkin diğer usul ve esaslar yönetmelikle düzenlenir.

İhlal incelemeleri

MADDE 18- (1) Kurum, başvuruları ve resen yaptığı incelemeleri başvuru ve resen inceleme kararı tarihinden itibaren en geç üç ay içinde sonuçlandırır. Bu süre, Başkan tarafından bir defaya mahsus olmak üzere en fazla üç ay uzatılabilir.

(2) Kurum, ihlal iddiasına muhatap olan taraftan yazılı görüşünün sunulmasını ister. Yazılı görüş, istemin tebliğinden itibaren onbeş gün içinde Kuruma ulaştırılır. Yazılı görüş, başvuran kişiye tebliğ edilerek görüşünü tebliğden itibaren en geç onbeş gün içinde Kuruma sunması istenir. Talep halinde Başkan bu süreleri bir defaya mahsus olmak üzere onbeş gün uzatabilir. Taraflara talepleri halinde Kurul önünde ayrı ayrı sözlü açıklama yapma hakkı tanınabilir.

(3) Başkan, incelemenin özelliğine göre, görüşlerin alınmasından sonra, resen veya talep üzerine tarafları uzlaşmaya davet edebilir. Uzlaşma, insan hakları veya ayrımcılık yasağı ihlali olduğu iddia olunan uygulamaya son verilmesi veya mağdur açısından bu sonucu sağlayacak çözümleri içerebileceği gibi, mağdura belli bir tazminatın ödenmesi biçiminde de olabilir. Uzlaşma en geç bir ay içinde sonuçlandırılır. Uzlaşma müzakereleri sırasında yapılan tespitler, alınan beyanlar veya açıklamalar, herhangi bir soruşturma ve kovuşturmada ya da davada delil olarak kullanılamaz.

(İnsan Haklarını İnceleme Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

(6) Kuruma yapılacak başvurularda, vesayet ya da koruma altında olanlar ve çocuklar ile talepleri üzerine mağdur ya da mağdurların kimlik bilgileri gizli tutulur.

(7) 9 uncu maddenin birinci fıkrasının (i) bendi kapsamında yapılan başvurular hakkında da bu madde hükümleri uygulanır.

(8) İşleme konulmayacak başvurular ve gerekçeli kabul edilmezlik kararları ile başvuruya ilişkin diğer usul ve esaslar yönetmelikle düzenlenir.

İhlal incelemeleri

MADDE 18- (1) Kurum, başvuruları ve resen yaptığı incelemeleri başvuru ve resen inceleme kararı tarihinden itibaren en geç üç ay içinde sonuçlandırır. Bu süre, Başkan tarafından bir defaya mahsus olmak üzere en fazla üç ay uzatılabilir.

(2) Kurum, ihlal iddiasına muhatap olan taraftan yazılı görüşünü sunmasını ister. Yazılı görüş, istemin tebliğinden itibaren on beş gün içinde Kuruma ulaştırılır. Yazılı görüş, başvuran kişiye tebliğ edilerek görüşünü tebliğden itibaren en geç on beş gün içinde Kuruma sunması istenir. Talep halinde Başkan bu süreleri bir defaya mahsus olmak üzere on beş gün uzatabilir. Taraflara talepleri halinde Kurul önünde ayrı ayrı sözlü açıklama yapma hakkı tanınabilir.

(3) Başkan, incelemenin özelliğine göre, görüşlerin alınmasından sonra, resen veya talep üzerine tarafları uzlaşmaya davet edebilir. Uzlaşma, insan hakları veya ayrımcılık yasağı ihlali olduğu iddia olunan uygulamaya son verilmesi veya mağdur açısından bu sonucu sağlayacak çözümleri içerebileceği gibi, mağdura belli bir tazminatın ödenmesi biçiminde de olabilir. Uzlaşma en geç bir ay içinde sonuçlandırılır. Uzlaşma müzakereleri sırasında yapılan tespitler, alınan beyanlar veya açıklamalar, herhangi bir soruşturma ve kovuşturmada ya da davada delil olarak kullanılamaz.

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

(4) Uzlaşma yoluyla sonuçlandırılmayan başvurular ve incelemeler hakkında ilgili rapora ilişkin müzekkere yirmi gün içinde Kurula sunulur. Bunun üzerine Kurul, insan hakları veya ayrımcılık yasağı ihlali yapıp yapılmadığına ilişkin nihai kararını verir.

(5) Kurul, konusu suç teşkil eden insan hakları veya ayrımcılık yasağı ihlallerini tespit ettiği takdirde, bunlarla ilgili suç duyurusunda bulunur.

(6) Kurul tarafından sonuçlandırılan başvurulara ilişkin davalarda, yargı yerleri, Kurulun kararını bilirkişi raporu olarak değerlendirebilir.

İnceleme yetkisi

MADDE 19- (1) Bu Kanunla ve diğer mevzuatla Kuruma verilen inceleme, araştırma, ziyaret ve rapor hazırlama görevleri ile diğer görevler, İnsan Hakları ve Eşitlik Uzmanları, İnsan Hakları ve Eşitlik Uzman Yardımcıları ve Başkan tarafından görevlendirilen diğer Kurum personeli tarafından yerine getirilir.

(2) Birinci fıkrada sayılanlar, Başkanın yetkilendirmesi halinde, tüm kamu kurum ve kuruluşları ile diğer gerçek ve tüzel kişilerden ilgili bilgi ve belgeleri istemeye, incelemeye ve bunların örneklerini almaya, ilgililerden yazılı ve sözlü bilgi almaya, özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin bulundukları yerleri ziyaret etmeye, buralarda inceleme yapmaya ve gerekli tutanakları düzenlemeye, kötü muameleye maruz kaldığı iddia edilen kişi ya da kişilerle görüşmeye yetkilidir. Kamu kurum ve kuruluşları ile diğer gerçek ve tüzel kişiler, Kurumun ziyaretlerini kolaylaştırmak ve taleplerini gecikmeksizin yerine getirmek zorundadırlar.

(3) Kurumun görev ve yetki alanına giren konularda yerinde inceleme ve araştırma yapmak üzere, Başkanın belirleyeceği Kurum personelinin başkanlığında, ilgili kurum ve kuruluşların temsilcilerinin ve diğer kişilerin katılımıyla heyet oluşturulabilir. Heyette görev alacak kamu kurum ve kuruluşları temsilcileri kendi kurum ve

(İnsan Haklarını İnceleme Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

(4) Uzlaşma yoluyla sonuçlandırılmayan başvurular ve incelemeler hakkında ilgili rapora ilişkin müzekkere yirmi gün içinde Kurula sunulur. Bunun üzerine Kurul, insan hakları veya ayrımcılık yasağı ihlali yapıp yapılmadığına ilişkin karar verir.

(5) Kurul, konusu suç teşkil eden insan hakları veya ayrımcılık yasağı ihlallerini tespit ettiği takdirde, bunlarla ilgili suç duyurusunda bulunur.

(6) Kurul tarafından sonuçlandırılan başvurulara ilişkin davalarda, yargı yerleri, Kurulun kararını bilirkişi raporu olarak değerlendirebilir.

İnceleme yetkisi

MADDE 19- (1) Bu Kanunla ve diğer mevzuatla Kuruma verilen inceleme, araştırma, ziyaret ve rapor hazırlama görevleri ile diğer görevler, İnsan Hakları ve Eşitlik Uzmanları, İnsan Hakları ve Eşitlik Uzman Yardımcıları ve Başkan tarafından görevlendirilen diğer Kurum personeli tarafından yerine getirilir.

(2) Birinci fıkrada sayılanlar, Başkanın yetkilendirmesi halinde, tüm kamu kurum ve kuruluşları ile diğer gerçek ve tüzel kişilerden ilgili bilgi ve belgeleri istemeye, incelemeye ve bunların örneklerini almaya, ilgililerden yazılı ve sözlü bilgi almaya, özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin bulundukları yerleri ziyaret etmeye, buralarda inceleme yapmaya ve gerekli tutanakları düzenlemeye, kötü muameleye maruz kaldığı iddia edilen kişi ya da kişilerle görüşmeye yetkilidir. Kamu kurum ve kuruluşları ile diğer gerçek ve tüzel kişiler, Kurumun ziyaretlerini kolaylaştırmak ve taleplerini gecikmeksizin yerine getirmek zorundadırlar.

(3) Kurumun görev ve yetki alanına giren konularda yerinde inceleme ve araştırma yapmak üzere, Başkanın belirleyeceği Kurum personelinin başkanlığında, ilgili kurum ve kuruluşların temsilcilerinin ve diğer kişilerin katılımıyla heyet oluşturulabilir. Heyette görev alacak kamu kurum ve kuruluşları temsilcileri kendi kurum ve

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

kuruluşlarınca, diğer kişiler ise Başkan tarafından belirlenir. Heyetler tarafından yapılan inceleme ve araştırmaların sonuçları Kurum tarafından bir rapor haline getirilir. Heyetlerin giderleri Kurum bütçesinden karşılanır.

(4) Kurumun inceleme ve araştırma konusuyla ilgili olarak gerekçesini belirterek istediği bilgi ve belgelerin, bu talebin tebliğ edildiği tarihten itibaren otuz gün içinde verilmesi zorunludur.

Bilirkişi görevlendirilmesi ve tanık dinlenmesi

MADDE 20- (1) Kurumca inceleme ve araştırma yapılan ve ileri derecede teknik ve mali uzmanlık bilgisi gerektiren konularla ilgili olarak, Başkan ya da Kurul tarafından, ücreti Kurum bütçesinden ödenmek üzere bilirkişi görevlendirilebilir. Bilirkişi olarak görev yapacakların nitelikleri ve çalışma esasları yönetmelikle düzenlenir.

(2) 10/2/1954 tarihli ve 6245 sayılı Harcırah Kanunu hükümleri saklı kalmak üzere, Kurum dışından görevlendirilmek ve ayda beşi geçmemek kaydıyla her inceleme ve araştırma konusu için uhdesinde kamu görevi bulunan her bilirkişiye (1.000), uhdesinde kamu görevi bulunmayan her bilirkişiye (2.000) gösterge rakamının memur aylık katsayısıyla çarpımı sonucu bulunacak miktarı geçmemek üzere bilirkişi ücreti ödenir. Bu ödemeler, damga vergisi hariç herhangi bir vergi ve kesintiye tabi tutulmaz.

(3) İnceleme ve araştırma konusuyla ilgili olarak gerek görülmesi halinde Kurul ve inceleme ve araştırma yapmaya yetkili Kurum personeli, tanık veya ilgili kişileri dinleyebilir.

İspat yükü

MADDE 21- (1) Münhasıran ayrımcılık yasağının ihlali iddiasıyla Kuruma yapılan başvurularda, başvuranın iddiasının gerçekliğine ilişkin kuvvetli emarelerin ve karine oluşturan olguların varlığını ortaya koyması halinde, karşı tarafın ayrımcılık yasağını ve eşit muamele ilkesini ihlal etmediğini ispat etmesi gerekir.

(İnsan Haklarını İnceleme Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

kuruluşlarınca, diğer kişiler ise Başkan tarafından belirlenir. Heyetler tarafından yapılan inceleme ve araştırmaların sonuçları Kurum tarafından bir rapor haline getirilir. Heyetlerin giderleri Kurum bütçesinden karşılanır.

(4) Kurumun inceleme ve araştırma konusuyla ilgili olarak gerekçesini belirterek istediği bilgi ve belgelerin, bu talebin tebliğ edildiği tarihten itibaren otuz gün içinde verilmesi zorunludur.

Bilirkişi görevlendirilmesi ve tanık dinlenmesi

MADDE 20- (1) Kurumca inceleme ve araştırma yapılan ve ileri derecede teknik ve mali uzmanlık bilgisi gerektiren konularla ilgili olarak, Başkan ya da Kurul tarafından, ücreti Kurum bütçesinden ödenmek üzere bilirkişi görevlendirilebilir. Bilirkişi olarak görev yapacakların nitelikleri ve çalışma esasları yönetmelikle düzenlenir.

(2) 10/2/1954 tarihli ve 6245 sayılı Harcırah Kanunu hükümleri saklı kalmak üzere, Kurum dışından görevlendirilmek ve ayda beşi geçmemek kaydıyla her inceleme ve araştırma konusu için uhdesinde kamu görevi bulunan her bilirkişiye (1.000), uhdesinde kamu görevi bulunmayan her bilirkişiye (2.000) gösterge rakamının memur aylık katsayısıyla çarpımı sonucu bulunacak miktarı geçmemek üzere bilirkişi ücreti ödenir. Bu ödemeler, damga vergisi hariç herhangi bir vergi ve kesintiye tabi tutulmaz.

(3) İnceleme ve araştırma konusuyla ilgili olarak gerek görülmesi halinde Kurul ve inceleme ve araştırma yapmaya yetkili Kurum personeli, tanık veya ilgili kişileri dinleyebilir.

İspat yükü

MADDE 21- (1) Münhasıran ayrımcılık yasağının ihlali iddiasıyla Kuruma yapılan başvurularda, başvuranın iddiasının gerçekliğine ilişkin kuvvetli emarelerin ve karine oluşturan olguların varlığını ortaya koyması halinde, karşı tarafın ayrımcılık yasağını ve eşit muamele ilkesini ihlal etmediğini ispat etmesi gerekir.

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

İstişare komisyonu ve istişare toplantıları

MADDE 22- (1) Ayrımcılık yasağıyla ilgili

konularda sorunları ve çözüm önerilerini tartışmak ve bu konularda bilgi ve görüş alışverişinde bulunmak amacıyla, kamu kurum ve kuruluşları, sivil toplum kuruluşları, sendikalar, sosyal ve mesleki kuruluşlar, yükseköğretim kurumları, basın ve yayın kuruluşları, araştırmacılar ve ilgili diğer kişi, kurum ve kuruluşların katılımıyla istişare komisyonu oluşturulur.

(2) Kurum, insan hakları sorunlarını tartışmak ve insan hakları konularında bilgi ve görüş alışverişinde bulunmak amacıyla, kamu kurum ve kuruluşları, sivil toplum kuruluşları, sendikalar, sosyal ve mesleki kuruluşlar, yükseköğretim kurumları, basın ve yayın kuruluşları, araştırmacılar ve ilgili diğer kişi, kurum ve kuruluşların katılımıyla merkezde ve illerde istişare toplantıları gerçekleştirir.

(3) Kurum, görev ve yetkilerine ilişkin olarak Türkiye Büyük Millet Meclisi İnsan Haklarını İnceleme Komisyonunu yılda en az bir defa bilgilendirir.

(4) Bu maddenin uygulanmasına ilişkin usul ve esaslar yönetmelikle belirlenir.

ALTINCI BÖLÜM

Çeşitli ve Son Hükümler

Kurumun gelirleri

MADDE 23- (1) Kurumun gelirleri şunlardır:

a) Genel bütçeden yapılacak hazine yardımları.

b) Kuruma ait taşınır ve taşınmazlardan elde edilen gelirler.

c) Alınan bağış ve yardımlar.

ç) Gelirlerinin değerlendirilmesinden elde edilen gelirler.

d) Diğer gelirler.

İstatistik

MADDE 24- (1) Kurul, ayrımcılıkla mücadele amacıyla hangi alanlarda resmi nitelikte istatistik toplanmasına ihtiyaç olduğuna Türkiye İstatistik Kurumu ve diğer ilgili kurum ve kuruluşlarla birlikte karar verir. Ayrımcılık belirtilerinin tüm boyutlarını ortaya koyabilmek

(İnsan Haklarını İnceleme Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

İstişare komisyonu ve istişare toplantıları

MADDE 22- (1) Ayrımcılık yasağıyla ilgili

konularda sorunları ve çözüm önerilerini tartışmak ve bu konularda bilgi ve görüş alışverişinde bulunmak amacıyla, kamu kurum ve kuruluşları, sivil toplum kuruluşları, sendikalar, sosyal ve mesleki kuruluşlar, yükseköğretim kurumları, basın ve yayın kuruluşları, araştırmacılar ve ilgili diğer kişi, kurum ve kuruluşların katılımıyla istişare komisyonu oluşturulur.

(2) Kurum, insan hakları sorunlarını tartışmak ve insan hakları konularında bilgi ve görüş alışverişinde bulunmak amacıyla, kamu kurum ve kuruluşları, sivil toplum kuruluşları, sendikalar, sosyal ve mesleki kuruluşlar, yükseköğretim kurumları, basın ve yayın kuruluşları, araştırmacılar ve ilgili diğer kişi, kurum ve kuruluşların katılımıyla merkezde ve illerde istişare toplantıları gerçekleştirir.

(3) Bu maddenin uygulanmasına ilişkin usul ve esaslar yönetmelikle belirlenir.

ALTINCI BÖLÜM

Çeşitli ve Son Hükümler

Kurumun gelirleri

MADDE 23- (1) Kurumun gelirleri şunlardır:

a) Genel bütçeden yapılacak hazine yardımları.

b) Kuruma ait taşınır ve taşınmazlardan elde edilen gelirler.

c) Gelirlerinin değerlendirilmesinden elde edilen gelirler.

ç) Diğer gelirler.

İstatistik

MADDE 24- (1) Kurul, ayrımcılıkla mücadele amacıyla hangi alanlarda resmi nitelikte istatistik toplanmasına ihtiyaç olduğuna Türkiye İstatistik Kurumu ve diğer ilgili kurum ve kuruluşlarla birlikte karar verir. Ayrımcılık belirtilerinin tüm boyutlarını ortaya koyabilmek

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

için gerekli olan istatistiksel bilgilerin, verilere sürekli ve eksiksiz şekilde erişilmesini sağlayacak bir sistem içinde toplanmasından Resmi İstatistik Programı kapsamında Türkiye İstatistik Kurumu sorumludur.

İdari yaptırımlar

MADDE 25- (1) Ayrımcılık yasağının ihlali halinde, bu ihlalin etki ve sonuçlarının ağırlığı, failin ekonomik durumu ve çoklu ayrımcılığın ağırlaştırıcı etkisi dikkate alınarak ihlalden sorumlu olan kamu kurum ve kuruluşları, kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları, gerçek kişiler ve özel hukuk tüzel kişileri hakkında bin Türk Lirasından onbeşbin Türk Lirasına kadar idari para cezası uygulanır.

(2) Birinci fıkrada belirtilen idari para cezasının kamu kurum ve kuruluşları ile kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları hakkında uygulanması halinde, ödenen idari para cezası, cezaya esas ayrımcı uygulamaya kusuruyla sebebiyet veren kamu kurum ve kuruluşlarında görev yapan memurlar ve diğer kamu görevlileri ile kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşlarında görev yapanlara rücu edilir.

(3) 19 uncu maddede öngörülen yükümlülüklerle uyarıya rağmen haklı bir neden olmaksızın belirtilen sürede uymayan birinci fıkrasındaki kişi ve kuruluşlar hakkında beşyüz Türk Lirasından ikibin Türk Lirasına kadar idari para cezası uygulanır. Bu fıkra düzenlenen idari para cezaları hakkında da ikinci fıkraya hükmü uygulanır.

(4) Kurul verdiği idari para cezasını bir defaya mahsus olmak üzere uyarı cezasına dönüştürebilir. Hakkında uyarı cezası verilen kişi veya kurumun ayrımcı fiilinin tekrarı halinde alacağı ceza yüzde elli oranında artırılır. Bu artış ceza üst sınırını aşamaz.

(5) Bu Kanuna göre verilen idari para cezaları tebliğinden itibaren bir ay içinde ödenir.

(6) Bu Kanunda hüküm bulunmayan hallerde idari yaptırımlara ilişkin olarak 30/3/2005 tarihli ve 5326 sayılı Kabahatler Kanunu hükümleri uygulanır.

(İnsan Haklarını İnceleme Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

için gerekli olan istatistiksel bilgilerin, verilere sürekli ve eksiksiz şekilde erişilmesini sağlayacak bir sistem içinde toplanmasından Resmi İstatistik Programı kapsamında Türkiye İstatistik Kurumu sorumludur.

İdari yaptırımlar

MADDE 25- (1) Ayrımcılık yasağının ihlali halinde, bu ihlalin etki ve sonuçlarının ağırlığı, failin ekonomik durumu ve çoklu ayrımcılığın ağırlaştırıcı etkisi dikkate alınarak ihlalden sorumlu olan kamu kurum ve kuruluşları, kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları, gerçek kişiler ve özel hukuk tüzel kişileri hakkında bin Türk Lirasından on beş bin Türk lirasına kadar idari para cezası uygulanır.

(2) Birinci fıkrada belirtilen idari para cezasının kamu kurum ve kuruluşları ile kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları hakkında uygulanması halinde, ödenen idari para cezası, cezaya esas ayrımcı uygulamaya kusuruyla sebebiyet veren kamu kurum ve kuruluşlarında görev yapan memurlar ve diğer kamu görevlileri ile kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşlarında görev yapanlara rücu edilir.

(3) 19 uncu maddede öngörülen yükümlülüklerle uyarıya rağmen haklı bir neden olmaksızın belirtilen sürede uymayan birinci fıkrasındaki kişi ve kuruluşlar hakkında beş yüz Türk lirasından iki bin Türk lirasına kadar idari para cezası uygulanır. Bu fıkra düzenlenen idari para cezaları hakkında da ikinci fıkraya hükmü uygulanır.

(4) Kurul verdiği idari para cezasını bir defaya mahsus olmak üzere uyarı cezasına dönüştürebilir. Hakkında uyarı cezası verilen kişi veya kurumun ayrımcı fiilinin tekrarı halinde alacağı ceza yüzde elli oranında artırılır. Bu artış ceza üst sınırını aşamaz.

(5) Bu Kanuna göre verilen idari para cezaları tebliğinden itibaren bir ay içinde ödenir.

(6) Bu Kanunda hüküm bulunmayan hallerde idari yaptırımlara ilişkin olarak 30/3/2005 tarihli ve 5326 sayılı Kabahatler Kanunu hükümleri uygulanır.

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

İnsan Hakları ve ayrımcılıkla mücadele eğiticileri

MADDE 26- (1) İnsan hakları ve ayrımcılıkla mücadele eğitimi, Kurum personeli tarafından veya insan hakları ve ayrımcılıkla mücadele eğiticileri vasıtasıyla verilir. Eğiticilerin nitelikleri, çalışma usul ve esasları ile eğiticilere verilecek ücret Maliye Bakanlığının uygun görüşü alınarak yönetmelikle düzenlenir.

Yönetmelik

MADDE 27- (1) Bu Kanunun uygulanmasına ilişkin yönetmelikler Kurum tarafından yürürlüğe konulur.

Yürürlükten kaldırılan ve değiştirilen hükümler

MADDE 28- (1) 21/6/2012 tarihli ve 6332 sayılı Türkiye İnsan Hakları Kurumu Kanunu yürürlükten kaldırılmıştır. Diğer mevzuatta mülga Türkiye İnsan Hakları Kurumuna yapılmış olan atıflar Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumuna yapılmış sayılır.

(2) 14/7/1965 tarihli ve 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun;

a) 36 ncı maddesinin “Ortak Hükümler” bölümünün (A) fıkrasının (11) numaralı bendinde yer alan “İnsan Hakları Uzman Yardımcıları” ibaresi “İnsan Hakları ve Eşitlik Uzman Yardımcıları” şeklinde ve “İnsan Hakları Uzmanlığına” ibaresi “İnsan Hakları ve Eşitlik Uzmanlığına” şeklinde değiştirilmiştir.

b) 152 nci maddesinin “II-Tazminatlar” kısmının “A) Özel Hizmet Tazminatı” bölümünün (g) bendinde yer alan “İnsan Hakları Uzmanları” ibaresi “İnsan Hakları ve Eşitlik Uzmanları” şeklinde değiştirilmiştir.

c) Eki (I) sayılı Ek Gösterge Cetvelinin “I-Genel İdare Hizmetleri Sınıfı” bölümünün (g) bendinde yer alan “İnsan Hakları Uzmanları” ibaresi “İnsan Hakları ve Eşitlik Uzmanları” şeklinde değiştirilmiştir.

(3) 10/12/2003 tarihli ve 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanununa ekli (II) sayılı Cetvelin “B) Özel Bütçeli Diğer İdareler” bölümünde yer alan “45) Türkiye İnsan Hakları Kurumu” ibaresi “45) Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu” şeklinde değiştirilmiştir.

(İnsan Haklarını İnceleme Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

İnsan hakları ve ayrımcılıkla mücadele eğiticileri

MADDE 26- (1) İnsan hakları ve ayrımcılıkla mücadele eğitimi, Kurum personeli veya insan hakları ve ayrımcılıkla mücadele eğiticileri tarafından verilir. Eğiticilerin nitelikleri, çalışma usul ve esasları ile eğiticilere verilecek ücret Maliye Bakanlığının uygun görüşü alınarak yönetmelikle düzenlenir.

Yönetmelik

MADDE 27- (1) Bu Kanunun uygulanmasına ilişkin yönetmelikler Kurum tarafından yürürlüğe konulur.

Yürürlükten kaldırılan ve değiştirilen hükümler

MADDE 28- (1) 21/6/2012 tarihli ve 6332 sayılı Türkiye İnsan Hakları Kurumu Kanunu yürürlükten kaldırılmıştır. Diğer mevzuatta mülga Türkiye İnsan Hakları Kurumuna yapılmış olan atıflar Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumuna yapılmış sayılır.

(2) 14/7/1965 tarihli ve 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun;

a) 36 ncı maddesinin “Ortak Hükümler” bölümünün (A) fıkrasının (11) numaralı bendinde yer alan “İnsan Hakları Uzman Yardımcıları” ibaresi “İnsan Hakları ve Eşitlik Uzman Yardımcıları” şeklinde ve “İnsan Hakları Uzmanlığına” ibaresi “İnsan Hakları ve Eşitlik Uzmanlığına” şeklinde değiştirilmiştir.

b) 152 nci maddesinin “II-Tazminatlar” kısmının “A) Özel Hizmet Tazminatı” bölümünün (g) bendinde yer alan “İnsan Hakları Uzmanları” ibaresi “İnsan Hakları ve Eşitlik Uzmanları” şeklinde değiştirilmiştir.

c) Eki (I) sayılı Ek Gösterge Cetvelinin “I-Genel İdare Hizmetleri Sınıfı” bölümünün (g) bendinde yer alan “İnsan Hakları Uzmanları” ibaresi “İnsan Hakları ve Eşitlik Uzmanları” şeklinde değiştirilmiştir.

(3) 10/12/2003 tarihli ve 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanununa ekli (II) sayılı Cetvelin “B) Özel Bütçeli Diğer İdareler” bölümünde yer alan “45) Türkiye İnsan Hakları Kurumu” ibaresi “45) Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu” şeklinde değiştirilmiştir.

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

(4) Türkiye İnsan Hakları Kurumuna ait kadrolar iptal edilerek 13/12/1983 tarihli ve 190 sayılı Genel Kadro ve Usulü Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin ilgili cetvellerinden çıkarılmış ve ekli (1) sayılı listede yer alan kadrolar ihdas edilerek anılan Kanun Hükmünde Kararnamenin eki (I) sayılı cetvele Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu bölümü olarak eklenmiştir.

(5) 27/6/1989 tarihli ve 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin ek 10 uncu maddesinin birinci fıkrasında yer alan “Türkiye İnsan Hakları Kurumu” ibaresi “Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu” şeklinde değiştirilmiştir.

Hak ve yetkiler ile personelin devri

GEÇİCİ MADDE 1- (1) Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren iki ay içinde Kurul üyeleri seçilir ve Başkanlık teşkilatı oluşturulur.

(2) Bu Kanun ile kurulan Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu teşkilatlanıncaya kadar Kuruma verilen görev ve hizmetler mülga Türkiye İnsan Hakları Kurumunun mevcut personeli eliyle yürütölmeye devam edilir.

(3) Bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihte mülga Türkiye İnsan Hakları Kurumuna ait her türlü taşınır, taşıt, araç, gereç ve malzeme, nakit ve benzeri değerler, her türlü borç ve alacaklar, yazılı ve elektronik ortamdaki her türlü kayıtlar ve diğer dokümanlar ile kadro ve pozisyonlarda bulunan personel, hiçbir işleme gerek kalmaksızın Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumuna devredilmiş sayılır.

(4) Mülga Türkiye İnsan Hakları Kurumu tarafından yapılmış olan sözleşmelere Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu halef olur. Mülga Türkiye İnsan Hakları Kurumunun leh ve aleyhine açılmış davalar ile icra takiplerinde Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu kendiliğinden taraf sıfatını kazanır.

(5) Bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihte mülga Türkiye İnsan Hakları Kurumunda görev yapmakta olan Kurul Başkanı, İkinci Başkan ve üyelerin üyelikleri bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihte sona erer. Kurul Başkanı ve İkinci Başkan

(İnsan Haklarını İnceleme Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

(4) Türkiye İnsan Hakları Kurumuna ait kadrolar iptal edilerek 13/12/1983 tarihli ve 190 sayılı Genel Kadro ve Usulü Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin ilgili cetvellerinden çıkarılmış ve ekli (1) sayılı listede yer alan kadrolar ihdas edilerek anılan Kanun Hükmünde Kararnamenin eki (I) sayılı cetvele Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu bölümü olarak eklenmiştir.

(5) 27/6/1989 tarihli ve 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin ek 10 uncu maddesinin birinci fıkrasında yer alan “Türkiye İnsan Hakları Kurumu” ibaresi “Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu” şeklinde değiştirilmiştir.

Hak ve yetkiler ile personelin devri

GEÇİCİ MADDE 1- (1) Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren iki ay içinde Kurul üyeleri seçilir ve Başkanlık teşkilatı oluşturulur.

(2) Bu Kanun ile kurulan Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu teşkilatlanıncaya kadar Kuruma verilen görev ve hizmetler mülga Türkiye İnsan Hakları Kurumunun mevcut personeli eliyle yürütölmeye devam edilir.

(3) Bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihte mülga Türkiye İnsan Hakları Kurumuna ait her türlü taşınır, taşıt, araç, gereç ve malzeme, nakit ve benzeri değerler, her türlü borç ve alacaklar, yazılı ve elektronik ortamdaki her türlü kayıtlar ve diğer dokümanlar ile kadro ve pozisyonlarda bulunan personel, hiçbir işleme gerek kalmaksızın Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumuna devredilmiş sayılır.

(4) Mülga Türkiye İnsan Hakları Kurumu tarafından yapılmış olan sözleşmelere Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu halef olur. Mülga Türkiye İnsan Hakları Kurumunun leh ve aleyhine açılmış davalar ile icra takiplerinde Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu kendiliğinden taraf sıfatını kazanır.

(5) Bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihte mülga Türkiye İnsan Hakları Kurumunda görev yapmakta olan Kurul Başkanı ve İkinci Başkanın görevleri Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Başkanı göreve başladığında, üyelerin üyelikleri

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

atandıkları mevzuata göre kalan görev sürelerinin sonuna kadar görev yapmak üzere ekli (2) sayılı liste ile ihdas edilen Kurum Başkanlık Müşaviri kadrolarına hiçbir işleme gerek kalmaksızın atanmış sayılır ve Başkan tarafından belirlenen istişari görevleri yürütür. Bu fıkra ile ihdas edilen Kurum Başkanlık Müşaviri kadroları, herhangi bir sebeple boşalması ve herhalde anılan kadrolara atanmış sayılan Başkan ve İkinci Başkanın atandıkları mevzuata göre kalan görev sürelerinin sona ermesi halinde hiçbir işleme gerek kalmaksızın iptal edilmiş sayılır. Bu fıkra göre Kurum Başkanlık Müşaviri kadrolarına atanmış sayılanlara, fiilen görev yapma şartına bağlı ödemeler hariç mali ve sosyal haklar kapsamında bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten önce yürürlükte bulunan mevzuata göre yapılmakta olan ödemelere, kalan görev süreleri sonuna kadar devam edilir. Bunlar görev sürelerinin sonunda talepleri halinde, Kurumda veya önceki kurumlarında öğrenim durumları, hizmet yılı ve kazanılmış hak aylık derecelerine uygun bir kadroya en geç bir ay içinde atanır.

(6) Bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihte İnsan Hakları Uzmanı ve İnsan Hakları Uzman Yardımcısı kadrolarında bulunanlar, İnsan Hakları ve Eşitlik Uzmanı ile İnsan Hakları ve Eşitlik Uzman Yardımcısı kadrolarına başka bir işleme gerek kalmaksızın halen bulundukları kadro dereceleriyle atanmış sayılır ve bunlardan 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin geçici 12 nci maddesi hükmünden yararlananların bu hakları söz konusu kadrolarda bulundukları sürece devam eder. Bu fıkra göre atananların İnsan Hakları Uzmanı kadrosunda geçirdiği süreler İnsan Hakları ve Eşitlik Uzmanı kadrosunda, İnsan Hakları Uzman Yardımcısı kadrosunda geçirdiği süreler ise İnsan Hakları ve Eşitlik Uzman Yardımcısı kadrosunda geçmiş sayılır.

(7) Mülga Türkiye İnsan Hakları Kurumu kadrolarında bulunan memurlardan yukarıdaki fıkralarda belirtilenler dışında kalanlar, Kurum için ihdas edilen aynı unvanlı kadrolara halen bulundukları kadro dereceleriyle başka bir işleme gerek kalmaksızın atanmış sayılır.

(İnsan Haklarını İnceleme Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

ise bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihte sona erer. Kurul Başkanı ve İkinci Başkan atandıkları mevzuata göre kalan görev sürelerinin sonuna kadar görev yapmak üzere ekli (2) sayılı liste ile ihdas edilen Kurum Başkanlık Müşaviri kadrolarına hiçbir işleme gerek kalmaksızın atanmış sayılır ve Başkan tarafından belirlenen istişari görevleri yürütür. Bu fıkra ile ihdas edilen Kurum Başkanlık Müşaviri kadroları, bu kadroların herhangi bir sebeple boşalması ve herhalde anılan kadrolara atanmış sayılan Başkan ve İkinci Başkanın atandıkları mevzuata göre kalan görev sürelerinin sona ermesi halinde hiçbir işleme gerek kalmaksızın iptal edilmiş sayılır. Bu fıkra göre Kurum Başkanlık Müşaviri kadrolarına atanmış sayılanlara, fiilen görev yapma şartına bağlı ödemeler hariç mali ve sosyal haklar kapsamında bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten önce yürürlükte bulunan mevzuata göre yapılmakta olan ödemelere, kalan görev süreleri sonuna kadar devam edilir. Bunlar görev sürelerinin sonunda talepleri halinde, Kurumda veya önceki kurumlarında öğrenim durumları, hizmet yılı ve kazanılmış hak aylık derecelerine uygun bir kadroya en geç bir ay içinde atanır.

(6) Bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihte İnsan Hakları Uzmanı ve İnsan Hakları Uzman Yardımcısı kadrolarında bulunanlar, İnsan Hakları ve Eşitlik Uzmanı ile İnsan Hakları ve Eşitlik Uzman Yardımcısı kadrolarına başka bir işleme gerek kalmaksızın halen bulundukları kadro dereceleriyle atanmış sayılır ve bunlardan 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin geçici 12 nci maddesi hükmünden yararlananların bu hakları söz konusu kadrolarda bulundukları sürece devam eder. Bu fıkra göre atananların İnsan Hakları Uzmanı kadrosunda geçirdiği süreler İnsan Hakları ve Eşitlik Uzmanı kadrosunda, İnsan Hakları Uzman Yardımcısı kadrosunda geçirdiği süreler ise İnsan Hakları ve Eşitlik Uzman Yardımcısı kadrosunda geçmiş sayılır.

(7) Mülga Türkiye İnsan Hakları Kurumu kadrolarında bulunan memurlardan yukarıdaki fıkralarda belirtilenler dışında kalanlar, Kurum için ihdas edilen aynı unvanlı kadrolara halen bulundukları kadro dereceleriyle başka bir işleme gerek kalmaksızın atanmış sayılır.

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

(8) Bu madde uyarınca atanan veya atanmış sayılan personelin yeni kadrolarına atandıkları veya atanmış sayıldıkları tarih itibarıyla eski kadrolarına ilişkin en son ayda aldıkları sözleşme ücreti, aylık, ek gösterge, ikramiye (bir aya isabet eden net tutarı), her türlü zam ve tazminatları, makam tazminatı, temsil tazminatı, görev tazminatı, ek ödeme ve benzeri adlarla yapılan her türlü ödemelerin toplam net tutarının (Bu tutar sabit bir değer olarak esas alınır.); yeni atandıkları kadrolara ilişkin olarak yapılan sözleşme ücreti, aylık, ek gösterge, ikramiye (bir aya isabet eden net tutarı), her türlü zam ve tazminatları, makam tazminatı, temsil tazminatı, görev tazminatı, ek ödeme ve benzeri adlarla yapılan her türlü ödemelerin (ilgili mevzuatı uyarınca fiili çalışmaya bağlı fazla mesai ücreti hariç) toplam net tutarından fazla olması halinde aradaki fark tutarı, herhangi bir vergi ve kesintiye tabi tutulmaksızın fark kapanıncaya kadar ayrıca tazminat olarak ödenir. Atandıkları veya atanmış sayıldıkları kadro unvanlarında isteğe bağlı olarak herhangi bir değişiklik olanlarla, kendi istekleriyle başka kurumlara atananlara fark tazminatı ödenmesine son verilir.

(9) Bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihe kadar mülga Türkiye İnsan Hakları Kurumunda geçen hizmetler, Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumunda geçmiş sayılır.

(10) Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumunun 2016 mali yılı harcamaları, 2016 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanununa istinaden Maliye Bakanlığınca yeni bir düzenleme yapıncaya kadar, mülga Türkiye İnsan Hakları Kurumunun 2016 yılı bütçesinde yer alan ödeneklerinden karşılanır.

(11) Bu Kanunun uygulanmasına ilişkin yönetmelikler Kurulun ilk toplantı tarihinden itibaren altı ay içerisinde yürürlüğe konulur. Ayrımcılık yasağı ihlal iddialarına ilişkin başvurular 17 nci maddenin sekizinci fıkrasında öngörülen yönetmeliğin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren alınır.

(İnsan Haklarını İnceleme Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

(8) Bu madde uyarınca atanan veya atanmış sayılan personelin yeni kadrolarına atandıkları veya atanmış sayıldıkları tarih itibarıyla eski kadrolarına ilişkin en son ayda aldıkları sözleşme ücreti, aylık, ek gösterge, ikramiye (bir aya isabet eden net tutarı), her türlü zam ve tazminatları, makam tazminatı, temsil tazminatı, görev tazminatı, ek ödeme ve benzeri adlarla yapılan her türlü ödemelerin toplam net tutarının (Bu tutar sabit bir değer olarak esas alınır.); yeni atandıkları kadrolara ilişkin olarak yapılan sözleşme ücreti, aylık, ek gösterge, ikramiye (bir aya isabet eden net tutarı), her türlü zam ve tazminatları, makam tazminatı, temsil tazminatı, görev tazminatı, ek ödeme ve benzeri adlarla yapılan her türlü ödemelerin (ilgili mevzuatı uyarınca fiili çalışmaya bağlı fazla mesai ücreti hariç) toplam net tutarından fazla olması halinde aradaki fark tutarı, herhangi bir vergi ve kesintiye tabi tutulmaksızın fark kapanıncaya kadar ayrıca tazminat olarak ödenir. Atandıkları veya atanmış sayıldıkları kadro unvanlarında isteğe bağlı olarak herhangi bir değişiklik olanlarla, kendi istekleriyle başka kurumlara atananlara fark tazminatı ödenmesine son verilir.

(9) Bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihe kadar mülga Türkiye İnsan Hakları Kurumunda geçen hizmetler, Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumunda geçmiş sayılır.

(10) Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumunun 2016 mali yılı harcamaları, 2016 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanununa istinaden Maliye Bakanlığınca yeni bir düzenleme yapıncaya kadar, mülga Türkiye İnsan Hakları Kurumunun 2016 yılı bütçesinde yer alan ödeneklerinden karşılanır.

(11) Başbakanlık tarafından yeni bir düzenleme yapıncaya kadar il ve ilçe insan hakları kurumları faaliyetine devam eder.

(12) En az dört yıllık lisans eğitimi veren yükseköğretim kurumlarını bitirerek mesleğe özel yarışma sınavı ile giren ve belirli süreli meslek içi eğitimden sonra özel bir yeterlik sınavı sonunda insan hakları alanında faaliyet gösteren kurumların merkez teşkilatı kadrolarına atanmış olanlar talepleri halinde kurumlarının, hakimler ve savcılar ise kendilerinin muvafakati ile,

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

Yürürlük

MADDE 29- (1) Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 30- (1) Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

(İnsan Haklarını İnceleme Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

Kurumun görev alanına giren konularda doktora yapmış olan Devlet memurları ile öğretim elemanları ise başvurmaları halinde bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren bir yıl içinde, Başkanlık tarafından belirlenecek usul ve esaslar dahilinde İnsan Hakları ve Eşitlik Uzmanı olarak atanabilirler. Bu fıkra hükümlerine göre atanacak olanların sayısı, Kurumun kadro cetvellerindeki İnsan Hakları ve Eşitlik Uzmanı ve İnsan Hakları ve Eşitlik Uzman Yardımcısı kadro sayısının yüzde onunu geçemez.

(13) Bu Kanunun uygulanmasına ilişkin yönetmelikler Kurulun ilk toplantı tarihinden itibaren altı ay içerisinde yürürlüğe konulur. Ayrımcılık yasağı ihlal iddialarına ilişkin başvurular 17 nci maddenin sekizinci fıkrasında öngörülen yönetmeliğin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren alınır.

Yürürlük

MADDE 29- (1) Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 30- (1) Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

Ahmet Davutoğlu

Başbakan

Başbakan Yardımcısı

N. Kurtulmuş

Başbakan Yardımcısı

Y. T. Türkes

Aile ve Sosyal Politikalar Bakanı

S. Ramazanoğlu

Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı

S. Soylu

Ekonomi Bakanı

M. Elitaş

Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanı

F. Çelik

Kalkınma Bakanı

C. Yılmaz

Millî Eğitim Bakanı

N. Avcı

Sağlık Bakanı

M. Müezzinoğlu

Başbakan Yardımcısı

M. Şimşek

Başbakan Yardımcısı

L. Elvan

Avrupa Birliği Bakanı

V. Bozkır

Çevre ve Şehircilik Bakanı

F. G. Sarı

Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı

B. Albayrak

Gümrük ve Ticaret Bakanı

B. Tüfenkci

Kültür ve Turizm Bakanı

M. Ünal

Millî Savunma Bakanı

İ. Yılmaz

Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanı

B. Yıldırım

Başbakan Yardımcısı

Y. Akdoğan

Adalet Bakanı

B. Bozdağ

Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanı

F. Işık

Dışişleri Bakanı

M. Çavuşoğlu

Gençlik ve Spor Bakanı

A. Ç. Kılıç

İçişleri Bakanı

E. Ala

Maliye Bakanı

N. Ağbal

Orman ve Su İşleri Bakanı

V. Eroğlu

HÜKÜMETİN TEKLİF ETTİĞİ METNE EKLİ LİSTELER

(1) SAYILI LİSTE

KURUMU : TÜRKİYE İNSAN HAKLARI VE EŞİTLİK KURUMU
TEŞKİLATI : MERKEZ

İHDAS EDİLEN KADROLARIN

SINIFI	UNVANI	DERECESİ	ADEDİ	TOPLAM
GİH	Başkan Yardımcısı	1	3	3
GİH	Hukuk Müşaviri	1	2	2
GİH	İnsan Hakları ve Eşitlik Uzmanı	2	10	10
GİH	İnsan Hakları ve Eşitlik Uzmanı	3	10	10
GİH	İnsan Hakları ve Eşitlik Uzmanı	4	5	5
GİH	İnsan Hakları ve Eşitlik Uzmanı	5	10	10
GİH	İnsan Hakları ve Eşitlik Uzmanı	6	20	20
GİH	İnsan Hakları ve Eşitlik Uzman Yardımcısı	9	40	40
GİH	Mali Hizmetler Uzmanı	4	1	1
GİH	Mali Hizmetler Uzman Yardımcısı	9	2	2
GİH	Mütercim	5	1	1
GİH	Bilgisayar İşletmeni	8	2	2
GİH	Veri Hazırlama ve Kontrol İşletmeni	6	5	5
GİH	Veri Hazırlama ve Kontrol İşletmeni	9	5	5
GİH	Memur	8	3	3
GİH	Memur	9	3	3
GİH	Sekreter	7	3	3
GİH	Sekreter	8	4	4
GİH	Santral Memuru	9	1	1
AH	Avukat	6	3	3
TH	Kütüphaneci	7	1	1
SH	Psikolog	3	6	6
SH	Sosyal Hizmetler Uzmanı	5	10	10
	TOPLAM		150	150

(2) SAYILI LİSTE

KURUMU : TÜRKİYE İNSAN HAKLARI VE EŞİTLİK KURUMU
TEŞKİLATI : MERKEZ

İHDAS EDİLEN KADROLARIN

SINIFI	UNVANI	DERECESİ	ADEDİ	TOPLAM
GİH	Kurum Başkanlık Müşaviri	1	2	2

İNSAN HAKLARINI İNCELEME KOMİSYONUNUN KABUL ETTİĞİ METNE EK LİSTELER

(1) SAYILI LİSTE

KURUMU : TÜRKİYE İNSAN HAKLARI VE EŞİTLİK KURUMU
TEŞKİLATI : MERKEZ

İHDAS EDİLEN KADROLARIN

SINIFI	UNVANI	DERECESİ	ADEDİ	TOPLAMI
GİH	Başkan Yardımcısı	1	3	3
GİH	Hukuk Müşaviri	1	2	2
GİH	İnsan Hakları ve Eşitlik Uzmanı	2	10	10
GİH	İnsan Hakları ve Eşitlik Uzmanı	3	10	10
GİH	İnsan Hakları ve Eşitlik Uzmanı	4	5	5
GİH	İnsan Hakları ve Eşitlik Uzmanı	5	10	10
GİH	İnsan Hakları ve Eşitlik Uzmanı	6	20	20
GİH	İnsan Hakları ve Eşitlik Uzman Yardımcısı	9	40	40
GİH	Mali Hizmetler Uzmanı	4	1	1
GİH	Mali Hizmetler Uzman Yardımcısı	9	2	2
GİH	Mütercim	5	1	1
GİH	Bilgisayar İşletmeni	8	2	2
GİH	Veri Hazırlama ve Kontrol İşletmeni	6	5	5
GİH	Veri Hazırlama ve Kontrol İşletmeni	9	5	5
GİH	Memur	8	3	3
GİH	Memur	9	3	3
GİH	Sekreter	7	3	3
GİH	Sekreter	8	4	4
GİH	Santral Memuru	9	1	1
AH	Avukat	6	3	3
TH	Kütüphaneci	7	1	1
SH	Psikolog	3	6	6
SH	Sosyal Hizmetler Uzmanı	5	10	10
	TOPLAM		150	150

(2) SAYILI LİSTE

KURUMU : TÜRKİYE İNSAN HAKLARI VE EŞİTLİK KURUMU
TEŞKİLATI : MERKEZ

İHDAS EDİLEN KADROLARIN

SINIFI	UNVANI	DERECESİ	ADEDİ	TOPLAM
GİH	Kurum Başkanlık Müşaviri	1	2	2

